11/1281. Eval. N/10

KAUFMANN
DÁVID
KÖNYVTÁRA
B. 371/1

1128196/1.

ספר

כרם חמר ח"א

שאלות ותשובות

חורח חיים · יורה דעה · לבן העזר · וחשן המשפט · הלכה למעשה מן הכל
לידי מה שהורונו מ"ם · עם כמה פסקי דינים היוצאים מן המעיין טהור רבנים
המפורסמים בקורלה נאזני שמיכי הע"ת **פאס** יע"א ס"ה הרבנים הגדולים
כמו"ה **יב"ע** זיע"א וכמוה"ר **יעב"ץ** זיע"א וכיוצ דומה זיע"א שהוכאו לידי
ע"י ויוצ וחכים ס'פר ויחסין החכם השלם והכולל כמ"ה **רפאל אבן צור**
קי"ו בן לאותו גדיק הרב הכולל סו"ה כמוהר"ר **שלמה אבן צור** זלה"ה ·
ובהתחלת הח"כ מן הספר תמצא **ספר התקנות** מח"ור קלקטיליא זיע"א
שהלכו בעקבותם ק"ק כל מערב הפנימי קי"ו מונהים היטב הדק עם קילורס
הנחמד מוד הקדם בתוספת מרוכה מדיוק רבינו הגדול שבכל המשפטים כמוהר"ר
רפאל בירדוגו זיע"א · ואחריו יאיר נתיב ליקוטים ותשובות **ועט סופר**
רבר שלא היה מודפס לעולמים עם כמה דינים השייכים לסופרים בענין שהספר
הזה הח"כ תמיד יהיה לפני סופרי דווקני דבי רב בע"ה :

ואפריון נמטויה לל הסר הגדול עטרת תפארת ישראל · רחם גולת אריאל · ה'ן
משלח ליסראל · סר **משה די יוסף מונטיפיורי** קי"ו כימיו תוסיע
יהודה ויסראל יסכון לבטח · ויחי הו"ר לנצח · כסיר ולמנצח · אשר נדבו לבו
לתמוך ולעזור לת המחבר נר"ו בהדפסת החלקים השנים · אר"ס נהר'ים ·
ובית לדיקים יעמד נשיאי ישראל מלכי ואפרכי · הם בקומ'כי · זרע ברוכי ה'
העומדים בפרץ להחזיק לת כרקי מזבח ה' הסרוס · בהונס והונס לין כסף נחשב
פז וחרוץ · הלא המה **בארונים לבית רוטשיילד** הנשאריס ברכה
מביתו של לדיק בית **יעקב** זלה"ה ונל יעקב בערן נן אלהים · נר"ן ק"ו ועלזו
בכבוד פרצו עליהם מזוו העליון פלאי פלאים · ואשר לתנו פה היום יתברכו מן
הברכה העליונה בכני חיי ומזוני · שלומי אמוני · אלהים יענה :

מיודי היקר זלת לבל זעירת דמן חבריא מעטן מן המעטן ונפשי תאוה ·
הנעזר **אברהם אנקאווא** יס"ט ברכ"ה כמהר"ר **מרדכי** זלה"ה

פה **ליוורנו** יע"א

בשנת **אברכה את** ה' לפ"ק

בדפוס חדש של החכם רש"ל **אליהו בן אמוזג וחברו** מדפיסים ומוכרי ספרים

Der Tod des Juden

Eine Erzählung

הקדמה

אמר הנעזר המחבר מרחמות כזאת הנה שפתי לך אכלף · ופי יגיד כי נפלא'ני לבי ורוחי חוכלה · זאת דעתי עלי דעת הדיוט קלה · מעט'ן מן המעטן · קטונ'תי מכני יקט'ן · יענני ופתני פתו'ת לותה פת'ים מילתא דלויתים כשלה · ונתנה תאר'ם זכולה · ודעתי כונ'י כי ילפתי חון למחיפתי · ומחון לתחום לשום דכרתי · ויאמר **אברהם**

ברם חופפת ישנת · כאשר פי ידבר ולשוני תהגה · הלמת כאשר הוא למת יהגה חכי · למוש כערכי · כפו פניו חרולים · לעמוד במקום נדולים · מלורו'ת נבר'ו ואיני לפי' לפרנן על דלשונים · לך נא רלה יסודתם כאר'ם לפני'ם · הלך בספרתם · ניכר נדולתם · הלילו כרקים · מלאים זיו ומפיקים · סכר'ם לבי ולנו'סם לעו'ם הייתי · טלטולי דנברית קשה וכל מלי דעדי קמתי כתבתי · ויאהל **אברהם**

באתר די זקוקין דנורא רבנן תקיפי · לאמרי ניתי ספר תורת וניחזי מריחים לסיפיה · ומילתא דלתייא מכיוויה · לבקשה לדעת לי פתר קרי'ם · כהלכתא נברוותא · טרח וכתב לה פרש'ן דת'ל · למת לנוד שלומו רב טכיומי חתים · למת יורה דרכו ורשלי הוא לחלוק ולי כעי לך חתים · ולם ימלא מן הפוסקים שלא רלוני ולא כאו לידי · הריני מנלה דעתי שהיא כטלה לנבי דעתם וזכותם מנן כעדי · זיל קרי כי רב ערוך השלחן · ולזן מלין תכחן · ויקס **אברהם**

רעיוני יכהלוני · שהם הרהיכוני · לחפו'ם לחפו'ם כספרי לחיתים קמתי דקמתי · כי להם יפי ויפי · לחור להם מנוחה כזה וכבא · לקבוע להם שם חקוק כעט כרזל ועופרת הוות דלכיי ורכא · ולית מלן דיפנח למשדי כהו נרנא · הנם כי לכל העם כשנגה · נם לני לך לחשוך פי ולשוני עט סופר לחרי היות · כי זה מנהג קדוש מעניס קדמוניות · נפקא מינה ונדיל תורה ויאדיר בקע תמלא לם מלב תדרשנו · ולז כל חכם לב לכף עליו פיהו · מכלן רלים · שחיקה כהודלה דמיח · כי לך מלאו תשובה מילתא דשויא · ולית הלמ'ה היולתא זרעיה דלאברהם

ראה קרילתי בשם **כרם חמ"ר** חמרת לפוס רבנן · כרם היה לשלומ'ו זה לי עשריס שנה לקוטי בתר לקוטי תנן ותנן · לם שלומ שלל הלית · תשובתו שוברו בלדו לוקחה מלית · כי לחרתי דין נרמ'ל זכור לזכור זכור לאברהם · כניתי לי בתים סימנה מילתא נפך ספיר ושוהם · ולם רולו ילעיגו לי ביום שידוכר כך · ריבה ומיטב וריבה · והנושלים לנים · תולנה הם מבקשים · לוזל מחריש חכם יחשב · ריחוח לסיפיה דריח ושפע ישוב · נהרא מסיפיה מבריך ויכרך **אברהם**

הנה כתבתי כמנולת ספ"ר · כתוב מהרשלונים הרכנים הנדולים המפורסמים בקדושתן וחסידותן מעי"ת **פאס** יע"ל כמוהר"ר **יהודה אבן עטר** זיע"ל וכמוהר"ר **יעקב אבן צור** זיע"ל ס"ת מן הכא לידי מתנ', הנמלוים כיד זרעם זר"ק הרכנים המובהקים דמסקלי שמעתתן · הוכיחו לידי מכת"י הרב הכולל סוה"ר כמוהר"ר **שלמה אבן צור** זלה"ה · כי עד כדון היתה תורת מונחת בקרן זוית · וכבושה לידי חזק הוות · ולפי הנשמע לך הניעני כפו"ל מע"ת כת"י לשר לו לזי כלוותי ועלוני · ושם הרהיכוני · עת לעשות לה' להעתיק מהם דין כתבת די רשוס · ע"י חכס חרשוס · ולטוטעס תוך הכרס · להוות פריו מתוק בפי כל חכס לב וסי"ה כשר יריס · ויבן **אברהם**

מה מתוק מדבש ומה עז כארי נדולים נרוסים · במיתתן קרוסים חיים מלחים זיו ומפיקים · תורתן לומתותן · בחייהן ולף לחרי מותן · ס"ס ספר **התקנות** מרכני קלסטיליה זיע"ל ועט סופר מהרב הנדול כמוהר"ר **יעב"ץ** זיע"ל עם כמה פסקים הנמלוים בתוכו מחכמי ורכני הלוב"י **פאס** יע"ל **ותיטואן** יע"ל **ומקנאס** יע"ל מעיונות טובעות מקור חכמה · ותכונה בהמה · קולטי הסולת · ומניחים הפסולת · לסוקי שמעתתא · לליכי דהלכתא · וודיים לעומקא של הלכה · בעמק הככא · ולחריפס יחור נתיב מקור התקנות בקצר לחין · להרב הנדול מעוז ומנדול · לחיה עלה המלאך **רפאל בירדוגו** זיע"ל ס' המיוחד מעי"ת **מקנאס** יע"ל · קויתי לקל זכותם תנן עלי ועל זרעי ולהתקייס כי לא יחוש מפיך ומפי זרעך ומפי זרע זרעך לחר ה' מעתה ועד עולם · לשר כרת לת **אברהם**

אל נקוה לנוח וירלני לשקוד על דלתי בתי מדרשות כל ימי חיותי · שלוו ושקט בביתי · עדי כלות'י · ולהדריך בני לעבודתו עבודת הקדש מלות ומע"ט כל ימי חיותם · ות"ר נפי"ם בבנים ובני בנים · שקטים ושלננים · וכמו שזכיתי להוליף לנור קני מילי דעדו קמתי כן לזכה להעלות כל כתבי הקדש לשר חברתי · ס"ס ס"ב מע"ת לשר כבר קוף בידי וכביתי · נס לרכות ס' **מלל לאברהם** מיני מתיקה דרושים וחידושים ע"ת · ושיטה על כמה מסכתות מהם"ס על מסכת ביצה · וקמע ונדה וליקוטים על כמה מסכתות ונק' **שיבת אברהם** · וספר **אוצר חכמה** והוא קיצור ספר קול"ח לרכינו מוהרח"ו זיע"ל כללים תחר"פ כנגד נשימות הלשה :

הלא כה דכרי החו"ם **למעסבר** יע"ל כסדר והקימותי לת הלכועה לשר נשבעתי לאכרהם לחיך וכשנת ויתן לך לת **ברכת** לכרהם לפ"ק :

הלב"י **אברהם אנקאווא** כמהר"ר **מרדכי** ז"ל יס"ט

הקדמות

הסכמת הרבנים המובהקים • זיו להם ונוגה להם כברקים • גאוני ארץ ע"ת תונים יע"א

מה נכבד היום יומף כי תחיונף כי תהיר לל עבר פניהו תהי גברף רבף ויקירף החכם השלם הד"ומ הרב הכולל שקדן בתורה כמ"ה **אברהם אנקאווא** הי"ו תשרי שבף לכלן ותלמודו כידו חוכ"ר חכ"ר הכי קרף שמו **כרם חמר** ס"ת ויהי בסוף תיקונין סגיאין ומנהגים שהתקינו חכמי ורבני קשטוליות זיע"ל משנים קדמוניות ופסקי דינים מקמאי דקמאי רקשונים כמלאכים לשר כל כיות ישראל דערי המערב הי"ו נשענים עליהם לשר עד הנה לף שזפתם עין רואה והיה העלמ"ה תורה לרורה וחתומה וחתם מחשבות מחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה ויסכי"ם לברכה למען דפו"ס לותם עם החיבור הזה הנחמד שלו וכלשר רהיו שהערה ה' רוח טהרה בקרבו וכספה וגם כלתה נפשו להוציא לאור תעלומה הני מלי דכשרן ודיוקן להעלותם על מזבח הדפוס לזכות בהם לת הרבים לתרבו ועניבו לייטיב חיליה ושפיר עבד ה' לאליהו עמו מגן לברהם יהיה בעזרו • ושמרו כרועה עדרו • וכבן בהסכ"מה עליהו מצוה בעז"רת ה' בגבורים רשמי בני ישראל המה לתת לכסף מוצף למעלת הרב המחבר הנז' לית לית בכרכתו העשיר ל"ו וירבה בסל"ע הטורף להחזיק ולהמון בידו להוציף מחשבתו לפועל ותן הכס"ף וק"ס ל"ו כר"ס היה לשלו"מו ויכורך מפי עליון ברכות שמים ונחה עליו רוח חכמה גם עד זקנה ושיבה • ובתים מלאים מזהב שבף • ובני סמיכי לשלפי רכבה • כיר"ה :

הכ"ד לעירי הגלן גלן קדשים הטומדים לשרת בקדש פה מתא **תונס** יע"ה כס' לל רשמי המטות לבני ישראל לשמר זה הדבר לשר לוה ה' מתוקף שבת **ישישו** וישמחו לפ"ג כרוב עז ושלוש • לפי החותמים בגוספנקא דמלכא ע"ה **נתן בורג'ל** ס"ט

ע"ה **אהרן הכהן טנוג'י** ס"ט ע"ה **אברהם חג'אג'** ס"ט הלעוי **שלום חי בשמוט** סלט"ה

ע"ה **אברהם הכהן יצחקי** ס"ט ע"ה **שמואל צפג'** ס"ט

הסכמת הרב המובהק ש"ד לן מר מעיר צפת תובב"א כמוה"ר יצחק אבולעאפייא נר"ו

תורת הקדש כריף כחיובף • מילתף דרמייף עליה דלקט מפני חומר שבה • להשמיע כמרוס קולו • דמשיך ומזיל לפי מהללו • וכל לחד לפוס מורפיה ושבלו • וכפי לחות עיונו שם שם לו • זה יכתוב ידו • מחדש חדושים בדברי תורה ככיר מנלף ידו • כי יתן לת רוח וגמול ידו • מה שקבלה נשמתו מסיני • שרש לשר ברכו ה' • לתורה ולתעודה • לשר ל"ו ועדף • ושגודקו על לרץ יסדה • כי נמול ידו סדה • הכין בחכמה להוציף לאור תעלומה • חלקי נשמתו • כשר ה' יחו • ודבר ה' כפיהו **אמת**

תורת חסד כי טוב שחרה • ליהודים היתה לורה • נותן נשמה לעם עליה • נותנת חיים לעושים • ומחכמה תחיה בעליה • עץ חיים היא למחזיקים בה ותומכיה • דרכיה דרכי נועם וכל נתיבותיה • תורה עומדת מפני לומדיה • זכו נזירים • על לנוף נעוריהם • כל שהיה תפארת שלה חוזפת • וחכ"ם היא מדברת • זולת תומרת • לכו לחמו בלחמי מלחמתה של תורה • בחכמה מפוארה וסברא ישרה • כי תוכלי מלא חיים מנוח ה' כרה • ומלא חן ושכל טוב • והיה רעגן כגן רטוב • וחיית ורכית • ולל תלמין לם יגעת ולא מלאת • כי תשקוד על דלקותי • יום יום כיוף עקותי • ומלאת כי תדרשנו • ימלי לעריבנו • מידי תבקשנו • תתן **אמת**

תורת ה' תמימה • מכי סליק קרב וחייתי מתניתא תורה חתומה • כתולה וחיים לף ידעה כלה כמות שהיא • כל הדולה ליטול יבף ויטול דיליה היא • תורה מונחת • לת כל ומוכחת • מרשת מקדמי לרץ • כוכה כמה כתיב ונודלת פרץ • ופעולתו לפניו • חכמת חדש תלוי פניו • לדבר דבור על לופניו • דברי חכמים כנחת • הן עושה לו פותחת • פתיחתא דחכימי • להבין דבר מתוק דבר לתור בדרמי • להכין ולהורות • לתרות ה' טהורות • לתרת ה' נרופה • כפלפולא חריפא • תורת **אמת**

תורת מעשה בעבודת היום שנו חכמים • שרו חכימוף • עז ותושיה • מעומים ליולת כימים כעו"ר תנן • עד חלות לילה תנו רבנן • ועשו להם מזונים לתורה • היא כמתנת ידו נהר"ל נהר • לת הלור כי טוב לורה זו תורה • הן ל"ו הובף • מדפ"ס ועולה • שקלף וטרייף דכם פלפלי • כל חד לפום חיליה • עין רואה ספרן של לריקים תפארת חכמים • לת לחם לליהם הם מקריבים להדפ"ס תמימים • זולת נחלת עבדי ה' נחלת שדי מתרומים • עשות ספרים הרבה • ולחדש דבר מעתה פרק כל כתבי • דור דור ודורשיו • כל קדושיו • כל לחד לפי מעשיו • ומבחר שלשיו • הנה זה כף במגולת ספר כתוב כשר קבל חלקו • לחם חוקו • לידע ולהודיע לת חוקי הלהים ולת תוקותיו • על פי מדותיו • ולכו ונקוותיו • יפוצו מעייניות על דבר **אמת**

תורת

תורת העולה · קרי בחיל מה שקין הפה יכולה · מקן בעי סס חיו דכסיס מחלכה · ליכול וליחדי מקקי כרמה לאכול מפריה ולשבוע מטובה · כרס ה׳ נכלותה · למופת ולאות · דנפיש נהוריה טובה בחכמה ותושיה · כרוב היקפה ורוב עוביה · אלו מן ההלכות · אשר העמיק הריחיב חק תוכות · מלרי דהלי ספרי קשיוחיו דרוכות · להורות כני ישראל חקיה ומשפטיה · והחכמה תעוז לחכם מעשרה שליטים · ידיו רב לו · זך ויאר פעלו · בחכמה ובדעת אדם שעמלו · ידו פרש ע״ר בהוות דהלכי ורבה · דן ידין דינה זוטא ודינה רבה · הלכתה נברוחה · הכה תרגימו נהוריתה · לשקוקי שמעתתה · לליבה דהלכתה · הדן דין

אמת

תורת אמת היתה בפיהו · זאת פעולת לדיק **אברהם** כרחם מר ניהו · זה ספר לית רב׳י · כלרי יהנשא וכלביה · לאברהם למקנה · הדעת והתבונה · דיוכה הוא ונחית לעומקה דדינה · לוזי חביבי · לאברהם לוהבי · חא׳י ורח׳ם חא׳ הש׳ית · דטמירן ליה גליון · הרב המובהק · ולא לברך · כמוהר״ר

אברהם אנקאווא י״ו ולולו לאברהם בעזרו שדעתו רחבה · מנופה כי״ג נפה · ופסקי דינים בסכינה חריפה · כיד ה׳ הטובה עליו · קול לו קול לליו · תורתו מכרזת עליו · דינה יתיב וספרין פתיחו לעם כעליו · הן הן גופי הלכות · פסקים וכתבים שמורות בכל וערוכות · לת הכל עשה יפה בעת״ו · על פי הספרים הנמצאים לקו · וק׳ עמו מלמד שהלכה כמותו · יפה דן יפה כוין להלכה · בדרך קלרה ותרוכה · זאת הלכה העלה · זאת תורת העולה · וכבר ילא מוניטון שלו בעולם בשאר ספריו הנדפסים · ומועט לתריו הנחמדים מזהב ומפז ומתוקים · לת התורות ולת החקים · ועליה על כלנה שלי ספרי רבי **כרם חמר** לת שלחכה · מי כמוהו מורה · ומרוח נס קוה יורה בדרך

אמת

תורת חכם גדול הנלמר בלברהם שזכה וזיכה · כל שיעטו בהעמדה והערכה · להוליה לאור העלומות · תקנות רשעונים חלקה בחיים ותהיינה תמימות · לשר תקנו תקנותיהם תפוחי זהב במשכיות ומשניס קדמוניות · למנדר מלחת להיקון העולם על כל שכיות · וכל ערי ישראל שבמערב יחנו על פיהם · מנהג לכותיהם בידיהם · לל זו מדבריהם · ולל נעו מתקנותיהם · ומס שלמה בכתב יד ירושה לסס מלכותיהם · ולל עלו ולל בלו על מזבח הדפוס כלל · לל יפק ולל בלל · עד שבל חכם מני״ר עליון למעלה ויעתק משם כל ספר תקנות הנו׳ בהנהה רבתי וכעיון נמרן לחת לנחת על פי סדר המנים · שפתותיו שושנים · לזכות לת הרבים לדורי דורות · להבין ולהורות · דבריס הנלחמדים

כאמת

תורת הנזיר נזר לנלהיו על ראשו · לדיק לוכל לשובע נפשו · מהכרס הזה · מזה בן מזה · הכי קרי שמו · כרוך טועמו · כרוך שבכה לו בעולמו · פי לדיק ומנה חכמה ספי״ר דמי · מרגניתה דלית לה טמי · לל ראיה בעי · ולל טעמה בעי · יהיב חכמתה לחכיתי ומבדעה לידעי · הה מילתה לתפרשה · כל מן דין סמוכו לנה כגון דה נלה ויתה להעלות על שלחן מלכים לכל דבר שבקדושה · לשרי לנום יחזיק יד הקדש על העליונה · יחזיק כמעוזו ידיו תביאנה · זה ספר ינקנה · ועשה לו סגולה קנה לו חיי העולם הבא · מרגלית טובה · תלכן הריחה · והיה כל מבקש להמנות כדבר מלוה · כי נעים נלום · להביא לביתו ולחומותיו · לתרותיו ולטירותיו · הספר הנחמד הלזה · יבורך מפי עליון וכל חכם ונבון וחזק · והבית ימלא כניו כשהילי · כל הון יקר ונעים · רשפי כהט ושם ולרגמן לבושה · וזכו במקחכם · ה׳ לבלותן יגן עליכם · וכל הנותן בעין יפה יתן לום לשר בברכתו ויהי נס פי שנים · ושבח עם קונ׳הו על כל פרוטה ופרוטה טובה כפולה כפלי כפלים · כי יד בעליו קשרה ותלו ביה טפלי וכחב חילוף · ומגרמיה ליה ליה · לי לזשת לקוח לת ספר התורה הזה הרבו עליו מוהר ומתן · ולל שרי יתן לכם רחמים וכל המוסיף מוסיפין לו חסד

ואמת

הכ״ר לנלו זעירא · כרע כחזרא · קמייהו דרבנן כעלי זרוע עם גבורה · לעיר לנכי זעירא דמן חבריא ע״דר מרבני וגלוני עי״הק **צפת** לשת תוב״כ לנה כדרך נחני ה׳ פה **מעסבר** יע״ל כחדש השליטי המוכתר בכתר תורה · לתן שב״ת כי פקודיך **בחרתי** לפ״ק כתבתי וחת״ם הכותב בה׳ כי עזי וזמרת יה ·

ע״ה הלעיר **יצחק אבולעאפייא** ס״ט

הסכמת הרב המובהק הד״ום זר״ק ר״מ ור״מ בעי״ת מוסתגאנים יע״א

ראה ראיתי הספר הש״ת **כרם חמר** הזה לשר חבר ידידינו ידיד יה מעלת החכם השלם הד״ות הרב הכולל זר״ק זה סיני כמוהר״ר **אברהם אנקאווא** שקה ה׳ תשמרהו לכי״ר ולמדתני וכו בכמה פסקים ורליתי שהם חזקים כרלי מולק ומתקיים והנם שלין הפנלי מסכים לרלות לת כלו ודעתי נלמנה שרוב הרבריו כנים ומתקיים ובחזקתו עומד חזקת חבר וכו׳ · ובפרט שבלו בספר הזה הנחמד כמה פסקי דינים הלכה למעשה מהרבנים הגדולים המפורסמים כמוהריב״ע וכמוהר״ר **יעבץ** זיע״ל מוסכמים מרבני דורס וספר תקנות המגורשים מקשטולייה זיע״ל לשר הלכו לחריהם כל ק״ק מערב הפנימי הי״ו לשש״כ רלוי לנו לסמוך יד מעלת הרב המחבר הנז׳ הי״ו להוליה ללור הדפוס ליסנות מהן ומתורתן וידעינו נלמנה כי מעלת הרב המחבר הנז׳ שקד על לימודו קורא וכותב ותורתו מוכחת עליו ויש לו עזר וסיועתא דשמייא שכל ספריו עלו ובלו על מזבח הדפוס ועדיין יש בידו כמה ספרים לשר כדעתו להדפיסס בנגלה ובנסתר ינדיל תורה ויאדיר לכי״ר :

כ״ר החו״פ **מוסתגאנים** יע״ל יוס שנכפל בו כי טוב שמנה ימים לחדש ניסן המבי״ן שנ״ת **יתהדר** ליוסרה ·

ע״ה **אהרן בן סידון** ס״ט

הקדמות

הסכמת החכם השלם והכולל הד״ומ חסיד ועניו כמוהר״ר ישועה אלקאיים הי״ו ר״מ ור״מ בעיר למדייא יע״א

אנכי כדרך נחני ה׳ פה העירה עיר תהלה **אלמעסכר** יע״ק ונתוועדתי עם רב רחומתי החכם השלם וכולל הדיין המצויין עטוף ורב כמוהר״ר **אברהם אנקאווא** נר״ו וקראתי תכור הנחמד הזה ספר **כרם חמר** כשמו כן הוא חמדת נגוזה ואחר שעיינתי ועטמתי ממנו טופת לוטים כמה ענייניס ורקיקי לפי קו״ד שדבריו כנים ומתקויס · נהיס הדבריס למי שמתקן שידוע ומפורסס הרב עליון למעלה · בפסקיו ובהוראותיו שורד לעומקה של הלכה · ומסיק שמעתתא לליבא דהלכתא · לשר על כן ידי יד בכה תכון עם הרב הכולל הנז׳ המחבר בחבור הנחמד הזה · ולפעלה טבה לתרוין יישר ויכי רעון שה׳ יהיה בעזרו לחבר חבוריס לאחריס · ואשרי מי שזוכה להיות בכיתו ובחומותיו הספר הקדוש הזה לגלות מיתיו דבר לתת :

הלא כה דברי החותם פה מתת **מעסכר** יע״ק הנז׳ כס׳ כרוך לתת בכוחך ובכרוך לתת בלתתך יום ד׳ ט״ו לחדש תלול המרומה כאן שנה **התרי״ט** לנוירה ולתת וקייס ·

הכ״מ **ישועה אלקאיים** יס״ט

הסכמת הרב הכולל הד״ומ עצ״ור כמוהר״י הלוי יצ״ו מע״ת מכנאסא יע״א והנה בעת״ה שכן כבוד בארצנו עי״הק צפ״ת היא״ר תובב״א

גם אני לא לחשוך פי מלהגיד שבחי מעלת תהלת שלחכה נפשי הרב המובהק · ומופה לו כרק · המחבר נר״ו · מגן **אברהם** יהיה בעזרו · ושמרו כרועה עדרו · והיה לדיורו · ועליו יפין נזרו · כי מכיורו אני לשעבר ויכר יוס״ף לת לחיו בהיותנו בערי המערב שהוא גבר בגוברין גבר חכם בעז בעל עיון וסברת וסלקא ליה שמעתתא לליבא דהלכתא · ועתה ברכות היתיס הוסיף על השמועה רכ״ה תוספת״ה ונעשה כמעין המתגבר מעין נובע מקור חכמה · ויהי ה׳ עמו שמשנתו ערוכה ושמורה · ליהודים היתה לורה · כור סיד שהיו מלבין טיפה · ויהי הקר״ש שפה · ויהי לברכה לגוי גדול עשוי ור״ב טוב לביתי ישראל · לדקת ה׳ עשה ומשפטיו עם ישראל · ויהי מדי עברי פה עיי״ת **למעסכר** יע״ק נתוועדתי בביתי לוזו לדיק לזכור לחבת קדומים להבתו של לברכה לחיונו ומדיני ומדי דברי כו הרבני לות״ו ולת טוהו זה ספר תולדות תולדותיהס של לדיקים ועברתי על קלסו ושעמתי מלוף דבשו שניס ג׳ גרגריס ויהי בפי למתוק מנופת לוף וכל טעם רלוויס הדבריס למי שלמרן · גם רלויתי לליותי תוך תוך תכף כרוכלף כמה פסקי דיניס מהמתי וקמתי דקמתי רלשונים כמלהכים לשר כל בית ישראל שבערי המערב נשענים עליהס · ולחרי דבריהס לף יפנו כלשר יפיל לים בדבר הלהים · גם מחובר לטוהר מעשה ידיהס של לדיקים זה ספר התקנות והמנהגים מרבותינו המגורשים מהלשטולייוש כ״ן שנתפלו תקנותיהס ומנהגיהס בכל תפוצות ערי המערב שרוצה להעלותם על מזבח הדפוס בסוף ספרו הנחמד הלזה הנקרא ספר **כרם חמר** כדי שיהיו מצויים ביד המורים לדעת לת חקי הלהים ולת תורותיו תורתן של רשונים · וכגון דלא לזו רלויה כעי ולא טעמה כעי וכל מן דין וכל מן דין סמוכו לנא · ומי יתן ויהי לבבו זה למהר יראה לת מעשהו להוליא לאור תורתן של רשונים לשרהו ולשרי חלקו ומה טוב חלקו ומה נעים גורלו · גם רלויתי פעולת לדיק בספרו הבהיר הכי קרא שמו ספר **זבחי שלמים** שבבר עלה על מזבח הדפוס וקלסוהו רבנן · ורלויתי בו דבריס יקריס ונחמדים וכפז הנס מסולאים · כי על כן ידי יד בכה תכון עמו בהדפסת הספריס הנז׳ הן על מה שבבר נדפס ונגלה בין החיים · הן על ספר הנחמד הלזה כי כלס תועלות חייס · הלו ולו דברי הלהים חיים · ורלוי לכל מחזיק וסומך ותומך הני ברכי דרבנן להחזיק ולתמוך מעלת הרב המחבר נר״ו להוליא מחשבתו הטהורה לקחת לת ספר התורה הזה ולא יחוס על כספו כי לין הכסף נחשב לגבי דבר יקר לשר לין לו ערך ותמורה וכל הנותן בעין יפה יבן יום כברכתו לשר ברכו ה׳ · ונתן שברו מלת ה׳ מן השמים לשלם לו על כל פרוטה · מלא קשיטה · קרנן ופירי · לדרי דרי · ולני תפלה · ללל עורף עליה · ידי לעושיהן כעד הרב המחבר הי״ו לברהם חוסכי להיות בית לדיק זה בביתו של לברהם לבינו ולברהם הוא יהיה לגוי גדול ועטום ויפוצו מעייניותיו חוצה להיות כלויותיו טובעות דברי תורה בכלויותיו של לברהם לביבו לבי״ר :

הכ״ר החו״פ **למעסכר** יע״ק כשדר כרוך תהיה מכל תעמיס לף יהיה כך עקר ועקרה לתן שנ׳ **בחרתי** התחופף בבית ללהי לפ״ק · לנכי לים לעיר גולה ונדח לנב מטלטלי · ע״ה **יוסף הלוי אבן יולי** כן לף״ח רל״ו ס״ט · לים חול רב פעלים נשיא נשיאי הלוי כמה״ר **יצחק הלוי** זלה״ה ·

ספר כרם חמר

שאלות ותשובות • אורח חיים

א נשאלתי מי שנתחנך למנות ציצית ותפילין מה רצוי להקדים בברכת שהחיינו אם ציצית או תפילין:

והשבתי לקו"י לברך שהחיינו על הציצית שהוא הת' ולפטור את התפילין מכמה טעמי חדש משום דרוב הפוסקים סברי דאין לברך שהחיינו כי אם על הציצית דוקא כשקונה לותם חדשים לכל לא על התפילין חדשים משום דעיקר הברכה לינה אלא משום הכבוד שקנה ולא גרע מכלים חדשים וכמ"ש מרן בח"ח סי' כ"כ. אלא שהרמב"ם סבר שעיקר הברכה היא משום מצוה ועל כן רצוי לברך גם על התפילין חדשים וכיון שכל הפוסקים סברי שלא לברך על תפילין חדשים כלל הדר דינא דכנר"ד שים לפניו כ' מצות ציצית ותפילין ואומה לברך על הציצית תחלה מחמת כי חיובו הוי מצד הכלי אשר קנה ומצד הציצית שבו שנעשו לשם מצוה לאפוקי תפילין דאין כו כ"א טעם המצוה דוקא. ועוד גם לי נימא שברכת שהחיינו היום הזה לקנין הוי משום שזכה ליום הזה לתתחייב במצות מדאוריתא לפי"ה היא הטותנת לברך קודם שיעשה שום מצוה לפילו של ציצית וע"כ כיון שים לפניו כ' מצות ציצית ותפילין ובלא"ה ה"ה מחויב לברך על הציצית שהוא בגד חדש לו כנז' ע"כ הדעת נותנת להקדים שהחיינו עם הציצית ולכוין לפטור התפילין וע"ז אמרו בש"ס שכל הברכות מברך עובר לעשייתן ואם נניח שלא לברך על הציצית שהוא הת' עד אחר לביאת התפילין הרי הרואה יראה הברכה זאת לינה שלא על התפילין דוקא לכל ציצית ת"ל לברך עליו שהחיינו ואדרבה ליפכא מסתברא לי משום שהוא בגד חדש לו לי משום שהוא חלת מצותו לכל על התפילין הלא רוב הפוס' סברי דאין לברך עליהם שהחיינו וכמ"ש ע"כ הדין נותן לברך על הציצית לבד לא על התפילין לפי שבשעה שמברך שהחיינו על הציצית יכוין בברכתו גם על התפילין וכענין קריאת המגילה שמכוין בברכת שהחיינו על מצות תפילין ומתנות וה"ב בנר"ד:

וכן יש להוכיח מדברי הט"ז בא"ח סימן כ"ב שכתב דכתוב, ג"כ לא הזכיר רק ציצית לכוונה זאת שהוא קודמת למצות תפילין ועו"ש. והכוונה הנה שנתמר דדעת הטור דגם כתפילין מברך וכמ"ש הרמב"ם ז"ל שעשה ציצית קודם לתפילין ועו"ש וכ"כ מדברי הזוהר בכמה מקומות ועו"ע דלעולם ציצית קודם לתפילין. והדעת נותנת להקדים ציצית לתפילין כי הוא שקול בכל מצות התורה כידוע וכל מ"ת ונידוי של חדש מתלבשים ברוחניותו ע"כ רצוי להקדימו. וקלת דמיון לזה ממה שמברכין על הלולב ולא על התרוג שהוא המוקדם בכתוב לפי שהוא נכוה שבמינו וכמ"ש רז"ל. ומה שנהגו היום המונים להקפיד לברך שהחיינו על התפילין ומוסרים שכן נהגו מימי הת', טועים הם שהת' שנהגו ומכוין שהוא שהל הרי נדחית ברכת שהחיינו לגבי ציצית ומכח זה מוכרח לברך שהחיינו על התפילין כדעת הרמב"ם ז"ל לכל לם בשעשר מי"ל טלית חדש וכ"ם לם לותו קטן מעולם לל חנכו לבישו בציצית קטן וזה היוס תחלת מעשהו ע"כ הדין נותן לברך על הטלית קודם ויפטור את התפילין וכמ"ש הן משום שהוא בגד חדש הן משום שהוא תחלת מעשיו רצוי לברך על המצוה הת' קודם עשייתה זהו הכלקו"ד ונוי"מ ויומ"ן:

ע"ס **אב"א** ס"ט

ב בענין לם מותר לגדול להניח הקטן שהגיע לחיוב להכול דבר היסור דלוירייתא

כענין חמץ בפסח וכדומה ולזה מחויב להפריעו:

ראיתי להביא סוגיית הש"ס דר"ה דל"ב לחתניקין דקאמר אין מעכבין את התינוקות מלתקוע לכל מתעסקין עמהם עד שילמדו לפילו כשבת. ולין מעכבין התינוקות מלתקוע בשבת ולל"ל כי"ט. הל נופל קשיא לחמרת מתעסקין עמהם עד שילמדו ללמד לכתחלה לחמרינן להו תקעו והדר תנל לין מעכבין עיכובל הוי דלל וכו' לל קשיל כלן בקטן שהגיע לחיוב כלן בקטן שלל הגיע לחיוב ועו"ש. ופירש"י דכהגיע לחיוב מתעסקין וכו' ובלא הגיע לחיוב דוקא לין מעכבין ע"ש. והתוס' הקשו ע"ז ופירשו ליפכא דלדרכה יש להחמיר כהגיע לחיוב כיון דעכ"פ מצווין להפריעו ובלא הגיע כיון דלמו כך חיוב הוא לין חוששין לו ושרי להתעסק עמו כיון דלינו מחויב עליו ועו"ש. והרמב"ם ז"ל כתב וז"ל התינוקות שלל הגיעו לחיוב לין מעכבין לותם מלתקוע בשבת שלינה ו"ט של ר"ה כדי שילמדו ומותר לגדול להתעסק עמהם כדי ללמדן כו"ט כן קטן שהגיע וכו' וכן לל הגיע. ונראה דדעת רבינו כדעת הש"י דבלא הגיעו דוקא לין מעכבין לל מתעסקין ובגדול לפילו בשבת ג"כ מתעסקין דמריבה שמעת לם. ולפי דכו"ע צריך הגיע ולל הגיע ע"כ כתב כמו"ר לגדול שיתעסק וכו' דהאי חילוקל דהגיע ולל הגיע לל נעשה שלל בשבת דחמיר לכל כו"ט מותרין שניהם גם להתעסק עמהם. לכל הרב המגיד כתב על דברי רבינו וכמ"ש הלח"ם ז"ל דרבינו סובר כלותה נירסא שהביאו התוס' וסרי"ף ע"ש דלעולם בשבת לפי' הגיע לחיוב לין להחיר מהתעסקות כלל ועו"ש. וכשאלני לעצמי ולקו"ד דדברי רבינו הולכים לשיטת רש"י ז"ל דבשלל הגיע לחיוב עיכובל הוי דלל ר"ל בשבת לכל לם הגיע לפילו בשבת מותר להתעסק דדוקא דדברין ניכרים מלליהן לכל משום דלל הוכרכו חילוק זה דלם הגיע או לל הגיע שלל בשבת דלולו כו"ט גם לל הגיע לחיוב מותר להתעסק ע"כ פסק ותנל סוף דבריו ז"ל ומותר לגדול להתעסק עמהם כדי ללמדן כו"ט וכו' ללל דהלח"מ ז"ל כתב דלם נפרש דהיתר ההתעסקות לפילו בשבת כשהגיע לחיוב כל מדוקא לל זכיתי להכינו דלפי מ"ש הוי דברי רבינו נכונים ומדוייקים כיון דדוקא הפך לין מעכבין וכו' הוא

ההתעסקות

הקטעקות דמותר ודיוק לא הגיב לחיוב הוא הגיב לחיוב הוו מפורשים בגמרא ק"ל לדייק דיוק לאחר הפך זה · ולפי"ז גירסת רבינו בגירסתנו וכדעת רש"י ז"ל וכמ"ל :

ומה שהקשה ע"ז הלח"מ דלפ"ז גפרם דרבינו גריס בגירסתנו למה יאמר התיובתא אלא הגיבו וכו' אין מעכבין הא הגיבו מעכבין ועו"ש · לאחר המחילה מעפר אע"ר דעתו נשגבה ממני כיצד יכולין לטעות ולדייק כן דסוגיות הגמרא מוכחת לדייק כמ"ש · ועוד שפיר אלא לדייק כמ"ש הלח"מ ק"כ למאי דקאמר בברייתא אין מעכבין ופוקמה בלא הגיב לחיוב ורישא דקאמר מתעקשין מיירי בהגיב לחיוב תקשה דיוקא דסיפא דריש עלמא דמדקאמרת בלא הגיבו אין מעכבין דוק מינה דפי מעכבין והקאמרת רישא גם מתעקשין אלא ודאי דאין הדיוק אלא מאין מעכבין לגם מתעקשין והייבו לתקל וזיל כתר טעמא דלדעת רש"י כיון דכר חיובא הוא מותר גם להתעקש עמו ורבינו לזיל בשיטתו דרש"י ז"ל וכמ"ש זה הנלקו"ד :

אבל ק"ל ע"ד רבינו מהיכן הוציא דין זה להתיר שבת שהיכא יו"ט ניתא דוקא בשבת שהוא יו"ט וכמ"ש הר"ן ז"ל בשם הירושלמי פ"ב דר"ה וכמ"ש התוס' מטעם דלולי שבת הוא היה מותר להקוע בו ביום ועו"ש :

ולענד"י דרבינו הוק"ל מכיון דקתמת תנן בברייתא להתיר אפי' בשבת אם מירי דוקא בשבת שהוא יו"ט וכמ"ש הר"ן ז"ל ליפלוג ולימני בשבת עצמו אם הוא יו"ט מתעקשין וא"א יו"ט אלא שבת דוקא אין מעכבין ואכל בלא הגיבו לחיוב דוקא אכל אם הגיבו לחיוב אפילו מעכבין כיון דסו"ס יו"ט הוא ותקיעות דשופרות משום שבות ולפי"ז יתורצו קו' התוס' לדעת רש"י על הגיבו לחיוב ועו"ש · וע"כ כיון דרבינו דקאי תלמודא מתלק בין הגיבו ללא הגיבו וסתמת תנן להתיר אפי' בשבת משמע אפי' א"א יו"ט מותר :

ואחרי כתבי ראיתי להרב מגדל עוז שתמה על הרא"ש ז"ל שכתב בשבת הסמוך ליו"ט ותי' ועו"ש · ולפי מ"ש גם הרא"ש ז"ל בשיטת הרבנים הנ' אלא מסברת דפשיטא לוקמה במאי דמסתבר דלמיגזר יגזר סמוך ליו"ט דאפ נאחר דוקא בשבת שהוא יו"ט תקשי :

והרי"ף ז"ל ג"כ נראה דדעתו כדעת רש"י ז"ל ורבינו ז"ל דבהגיבו לחיוב אין מתעקשין אפי' בשבת ובלא הגיבו לחיוב אין מתעקשין בשבת אלא בשבת דוקא ביו"ט גם ק"ל דאין מעכבין עליהם דוקא אכל ביו"ט גם ק"ל הגיבו לחיוב מתעקשין ובמ"ש הרמב"ם ז"ל וכמ"ש :

מכל מ"מ מוכח דדעת רש"י והרי"ף והרמב"ם ז"ל דבתקיעת שופר מתעקשין עם תיובתא שהגיבו לחיוב וכ"ש שאין מעכבין עליהם מלתקוע · אלא שהר"ן ז"ל פ"ג דר"ה כתב דמן הגמרא אם מוכח דמעכבין עליו · ומה שהוק"ל למאי דקי"ל דקטן חוכל נבלות אין כ"ד מצווים להפרישו תירץ דשאני הכא דמפרסמת מלתא ונפיק מנה חורבא לתקוע בשבת אלא ברחוי יעו"ש · ולפ זכיתי להבין דמיכן מצאנו מן הגמרא דמעכבין עליו אם כח לתקוע · ולפי מ"ש הפר"ח סי' פ"ט סקכ"ו יתורץ קו' זאת ועו"ש · וגם דאיסור תורה עצמו אין כ"ד מצווים להפרישו אלא דכ"ד מצווים למחות בקטן להפרישו וכמ"ש הכ"מ להתיר דברי הרמב"ם מ"ש שוף מתכלות אסורות ומ"ש פי"כ מהלכות שבת וכמו שהקשה ה"מ פכ"ד מה"ש ע"ש שוף מתכלות אסורות וכן פסק בכ"י ס"ח סי' שמ"ג דכאיסור דאורייתא כ"ד מותין כיד לבריו להפרישו ועו"ש · וכאו"ש כתב דדוקא בתיובתא בר הכנה אבל לאו בר הכנה ל"ל בה דאף לדייק כמ"ש הלח"מ ק"כ למאי דקאמר מבהמתה טמאה עכ"ל · וכבריו הכ"מ סי' הנז' גם הביא משם רי"ו ס"ק ח"א דאין למחות בגוים המתכוונין לותם איסור אבל לומר לגוי להתכוין לותם איסור עכ"ל · ולעד"ז דמצד מומרת דוקא קאמרי באו"ח ורי"ו הנז' דמ"מ כל זמן שלא הגיב לחיוב אין על אבריו שום חיוב דכ"ד להפרישו מאיסורא הגם שם יהיה בר הכנה וזהו הטעם שהיקלו בקצת חולה לומר לגוי להתכוין לפילו חמץ כמ"ש הכא"מ שם דאל"ה כיון דאבריו וכ"ד מצווים להפרישו כ"ש שלא להתכוין בידים והרי המנקה בטעות הוא דכשלמא שם הוא חולי גמור ל"ל דבר שעומד בפני פקוח נפש ואפילו שם הוא גדול פשוט להתיר · אלא ודאי דמשום מומרת ומשום תקיעות כיון דבר הכנה הוא יש למחות בידיו להפרישו וכ"ש שלא להתכוין בידים · וכ"ז שם הגיב לחיוב דהרי אפילו באיסורא דרבנן מחוייב אבריו לתקנו וכמ"ש הרמב"ם ז"ל הל' מ"ח והל' שבת הנ' :

המורם מכל האמור דבהגיבו לחיוב אין כ"ד מצווים להפריש להן עצמן אפי' באיסור דאורייתא ולפעמים במקום מצוה כגון תקיעת שופר ללמדם לתקוע כיון דאין זה מלאכה אלא בשבת אחת ומשום שבות דוקא יש ללמדם בידים אפילו בשבת אחת ואינו ו"ט וכמ"ש הש"ך מטעם הר"ן הנ' · והגם דאין כ"ד מצווים להפריש עצמן באיסור דאורייתא וכ"ש באיסור דרבנן הרי עכ"פ כ"ד מצווים למחות בבאיסים להפריש אפי' באיסור דרבנן וכמ"ש הכ"מ להתיר דברי הרמב"ם מהדי כמ"ש · אבל אם לא הגיבו לחיוב מן הדין מותר לף להתכוין בידים אלא מצד מסידות לבב אמרו אלא יתן לאם בידים וזהו דוקא כ"ז שהוא בר הכנה וכמ"ש הא"ה הנ"ל וע"כ בקצת חולי התירו גם להתכוין בידים כמ"ש זהו הנלקו"ד ונוי"מ ויתי"ן :

הכ"כי **אב"א** ס"ט

ג נשאלתי על אלו העוסקים בחכמת הטירוף ומכח טירופם מתוויים דבר נשמי בחפצם בידוע אם מותר בשבת לברוח ע"י עקימת פיו בספר יסירם אדם וכדומה הגם שנמצא ממנו מעשה בפועל וכן אלו הלוחשים על ידי שמות להעביר רוח רעה ממי שנכנס בו רוח שטות רח"ל ואין בזה שום חיסור חלול שבת · והנה לבאורה ירחק דספיקא דנן יתפרש ממ"ש בשבועות דם"ה וס"ז דב חניגא ורב חושעיא הוו יתבי כל מעלי שבתא ועסקי בם' ופירה ועבדי להו עגלא תלתא ואכלי ליה · ופירש"י ז"ל וממילא איברי להו עגלא תלתא על ידי שהיו מגרפים לותיות ה' שבהם נברא העולם ואין בזה משום בשוף שנעשה הדבר ע"י פירוש שמות הקדש ע"כ · וכודאי הוא דהני רבנן לא הוו עסקי דוקא כ"ש במעלי שבתא ולא כיומא דשבתא עצמה שהרי מהרלוי היה כיום שבת כיון שהוא נגרך לסעודת מוצ"ש וכמ"ש בשבת דקי"ט

כהקוף עובדיך דר"ק וכו' וכי גדל לכבימי כריס וכו' וע"כ יכולנו לומר סיבת מניעתם היה מב' סיבות לו משום דמיחזי תולדה דכונה וכו' לו לפשר שלא יעלה כידם כיום שב"ק כיון דה' שבת ויכפם מכל מלאכתו הרחוק להעשות בשבת ימי המעשה ע"כ היו מוסשים שלא יעלה בידם הטירוף וכמ"ש מעין זה בס' שפע טל שער דו פרטופין ועו"ש. וזהו שדקדק רש"י ז"ל בלומרו שבכח נברת העולם לומר לך כיון דעינן הטירוף הזה הוא מעין בריאת העולם וכמו שנמצר בריאת העולם בע"ש ע"כ היו הם מצרפין בע"ש. וכל זה הוא לכבוד שדם לו בהמה מכח הטירוף ה' הקדוש בעניו שיצא ע"י הטירוף דבר של ממש לכל להריחיק הנזק בעניו הרוח הנז' שהוא דבר מצוי ב"מ ונעשה בשמות הטומאה הנס דע"י בשופו לא נעשית שום ממשות בפועל כלדם ובהמה בס' וירוק סו"ס בכלל מבשף הוא בלאו דחובר חבר וכיון דבמקום פקוח נפש הותר לאו זה שאינו עובר כן הוא בשבת כיון דלא נמשך ע"י שום מעשה בפועל בנז' וכמ"ש רש"י ז"ל בר"ה לשור וכגון שאין רוצין וכו' משום פקוח נפש הוא ע"כ יעו"ש:

איברא דאיתא פרק כלל גדול דלא לשריגן כ"ש דוקא מלאכות דהוו במשכן ומינה דהבר זה שלא היה בכלל מלאכות המשכן נרחה להתיר. ואין לדמותו לתולדה דכונה דהא לתריגן בס"ס בכמה דוכתי ופסקה הרמב"ם פ"ח מה"ש דבעינן תולדה דומיא דאב בנידולי קרקע והרי לחם דן ק"ו ממלאכת דמכניף לה והלכה כאבי דאמר אין עיסור אלא בנידולי קרקע אגב דמעשיו גרמו להכניף המים להעשות מלח אעפ"כ פטור הוא וכ"ש בבד"ד דהכל הוא דרך למודו וטירוף לחוחיות ודגים ממילא נפיק אין בדאי בזה לאסור דאם בחו לאסור לימוד כזה בשבת כי יודע הוא דע"י טירוף לימודו וחידושי תורה היולדים מפיו הוא כונה עולמות ורקיעין וכמ"ש המשורר ואלין מלייה יהון לרקיעייה וכו' ואין סברת לחלק בין דבר רוחני נעלם לדבר גשמי ונגלה בבד"ד כיון דסו"ס ממילא נפיק מאי נפקא מנה זה לימוד וזה לימוד ודגים ממילא נפיק אעפ שפתר נפתר אעפ נגלה ואגב דהוי פסיק רישיה כי מסתמא יצא ע"י טירופו דבר נגלה לעפי"כ מותר שמרי אין עיקר הסיסור הזה לגד שנאמר לסור מדרכנן דוקא ובעיקר דסיסורו מדרכנן הותר פסיק רישיה וכמ"ש בס"ת גו"ר כלל ג' סי' י"ו יעו"ש. ואם תרצה לאסור מפני מרחית העין הרי דב"ז לא שביח ולא חל עליו הגזירה דמפני מרחית העין. וא"ת למה עבדו דוקא במעלי שבתא ולא בשבתא כיון דהוו לריכים לו למו"שק ד"ל דהטעם הוא משום הכנה שלא יהא שבת מכין לחול ועוד כיון שכל מעשיהם היו בקדושה ובטהרה גם זה בכלל היה להורות שה"ת נמר מלאכתו בע"ש והשבת מורה על חידוש העולם וכמ"ש רש"י ז"ל שבשם נברת העולם ורובם בכלם היו עושים כדי לאכלו בשבת לרמוז שכל השפעת השפה ימוש נאכלת בשבת וכמ"ש הרב שפע טל הנז' שכל הלוחם על המכה דרך כשוף בשמות הטומאה עיקר חיסורם בשבת כמו בחול ומשום פקוח נפש הותר לאו דחובר חבר וכמ"ש:

וראיתי בס' גזב ישי סי' ל' דלחשביח לחלי רש' ירוק כונה והרכה לפלפל ולעלה לאסור כלאו לדעתו ותמהני עליו היכן שורש מלאכה זאת היא במשכן ולפילו תולדה לא הוייא כיון דבעינן תולדה

דומיא דאב וכמ"ש הרמב"ם ז"ל הנז"ל ולהאב שהוא כונה דבר נעשה הניטל מיד ליד לא כדבר רוחני שלא היה בו כונה כלל וע"כ הנלע"ד כתבתי:

ובדרך אגב אגב לבאר דבור התום' שם פרק כלל גדול דע"ש ע"ל וז"ל שואל משום מאי מחייב וכו' לאו לשואל דמתניתין לאי דהוה פשיטא דלא הוי לשם משום נטילת נשמה דלובע תנן בהדיא במתניתין לשם לשואל דעלמא לאי ע"כ. ולבאורה דבריהם תמוהים. ולענ"י דהוק"ל דקדוק לאחד בגמרא דלדעת רב אף משום לובע יתחייב ש"ב הוי מניהא דתנן ט"ל שלא בדיוק דלרבעין ניהו ואם עשאן בהעלם ש' יתחייב מ' ולדעת ר' דדרים דבריס שלא הדבריס כמ"ש לקמן דף ע"ו ע"ב ש"ל ביותר מע"ל. וגם לדעת לאי ורבא דאמרי התם דמ"ש כל מידי דדמי קתני בשם אבות ותק' שם בגמ' דליחשוב נמי כותם שהוא דומה לרם ותי' לאי שבן עני וכו' הלל"ה הו"ל למתני כותם ג"ב לאב"ג שהוא עלמו רם. וש"ב כאן נמי תקשי לדעת רב למה לקתני מתני' מתניתא דהא מ' נינהו ועוד הו"ל למתני נטילת נשמה שלא הוזכרה במתניתין זה השואל דקתני הייגו לובע ג"ב ולזה תי' דלאו למתניתין קאי ר"ל דאי למתניתין קאי יקשה לך הרי מ' הוו למי שעשאן בהעלם אחר שלא לשואל דעלמא ר"ל שאחר בשבת כשוגג או במזיד ולא עבר ב"ש עבירה זו דאחיטה ושלו במתק לשוגג דשואל דמתניתין הוי משום נטילת נשמה. ומתק דוקא משום דלובע תנן בהדיא במתני' ונטילת נשמה לא נזכר מוכרח דהוא דשואל ולפי זה דברי רב ושמואל דעלמא קאי שאחר בשבת ולא על מתניתין לכולא לובע ונטילת נשמה בהעלם אחד דש"ב מ' הוי דוק:

הל"כי **אב"א**

ד בענין אם נמלא טעות בס"ת אחר שנקרא המעלים ג"פ. הנה הרב בב"ה בשויר שלו כתב שאין לריך להוליא ס"ת אחר שכבר קרא ג' פ והוא ופשוט הפשטרה בברכות. והרב מוהר"י עייאש במנהגי אר,גויל יע"ש דאם שברא זו דלא נהגו כן אלא נהגו להוליא ס"ת אחר ע"ש. והרב חיד"א ז"ל בברכ"י סי' רפ"ב הסכים לזה שלריך להוליא ס"ת אחר וכס' לדוד אמת להרב הנז' כתב כ' הסכרות הנז' דהייגו תחלה הכיא רמ"הד לריך להוליא ס"ת אחר ואח"ך כתב דיש מקומות שנהגו שהמעלים יאמר הפשטרה בברכות אבל בברכה אחרונה של ס"ת לא יברך יעו"ש:

ולפי"ז כיון שהדבר שקול הוא אין למחות כיד העושה כדעת הכנ"ה שלא להוליא אם בכר נהגו. ואבא לשקול כיצד ועשה מוריס לו כמ"ש מהר"י עייאש זלה"ה והרב חיד"א בברכ"י הנז' ובערי המערב רובם ככלם נהגו שלא להוליא כדעת הנ"ה אבל שכן הדיוקי הלבה למעשה אם ואם"ל שכן נהגו מקדם קדמתא ונהרא נהרא ופשטוי. ואחר כותבי זמן מה בא לידי ס"ת חוט המשולש למהר"י דיוואן ז"ל סי' כ' יעו"ש. שהעלה להוליא ס"ת אחר לפילו אם נמלא טעות בפסוק אחרון וקריאה ג' שקראו בטעות עלתה להם שלא מי שנהג שלא להוליא ולגמור בס"ת הפסול יש לו על מי לסמוך יעו"ש. פה ליוורנו יע"א בס' כתוב זאת זכרון בספר דהיו שתא תר"ד לפ"ק:

הל"כי **אב"א** ס"ט

ה כתב המג"א כה"ח סי' ר"ל סק"ט וז"ל וכתב בטו"ד סי' כ"ח דהס עלה ישראל רחמון לין מחייבים לומר עשרה זכויות דקרא לסמכתא וכו' וכן כתבו התוס' בחולין ד' ז' וע"ש דבניטין למרינן בהדיא שהוא דלוריית וגם הרמב"ם מנהו במנין המצות וכו' ועו"ש:

ואחר המחילה רבה ממעב"ת לקו"ד דעתו נשגבה ממני דלמת הוא דקדימת כהן לכל דבר הוי מדאורייתא דהיינו שמועל על כל אים ישראל מן התורה לקדם לת הכהן בכל עת וזמן אבל אם לא היה מקפיד ומחל על כבודו דהוי וקדשתו בכל ברחו זהו לסמכתא וזהו מסקנת הגמ' דניטין הנז' ולין כזה שוס ספקא ולענין המחילה אם יכול הכהן למחול בכבודו דעליו קאמר תנא דמתני' אם בניטין מפני דרכי שלום לין יכול למחול על דבר זה הוי לסמכתא. ומכח זה פסקו התוס' דאם הכהן קדם לחר וקרא במקום כהן דפטור מלשלם כיון דלענין המחילה לא מיירי הכתוב דוקדשתו ולינו לזה אלא לסמכתא בעלמא דקרא לינו מדבר אלא מענין קדימה שצריך להקדימו דוקא היכא שהוא מקפיד אבל לגד שאינו מקפיד ורוצה למחול היינו תנא דמתני' משום דרכי שלום לינו יכול למחול ובהכרח שסמכו דבריהם ע"פ וקדשתו ר"ל בעל כרחו:

ומכאן ירחה לקו"ד תשובה למ"ש הפר"ח ז"ל סי' קל"ה שכתב אם בטעות עלה ישראל וברך וקרא לינו עולה למנין ז' ויעלה הכהן לחריו ועו"ש. דכיון דעיקר מחילת הכהן הינה אלא לסמכתא מפסוק דוקדשתו וכל עיקרו הוי משום דרכי שלום כמ"ש התוס' דניטין הנז"ל. הרי מדכתבו התוס' אם קדם וכו' משמע אע"פי שהיה יושב וקדמו לחר ועלה דפטור מלשלם כנז"ל וכ"ש אם היה בטעות וכנדון הפר"ח ודאי דפטור מלשלם ק"כ ה"ה והוא הטעם דעלתה קרייתה למנין ז' כיון דליכא לאיסורא דלורייתא כ"ש לסמכתא בעלמא כנז"ל:

ועיין להרב מלמד מרדכי והרב חיד"א בספרו יוסף לומן שדחו דברי הפר"ח בכ' וידיע ועו"ש. ובהיותי בעיר מעסקר יע"ל בא מעשה לידי כנדון הפר"ח ל"ל וגם בבר התחיל ישראל וכירך וקרא החזן פסוק ג' והמעשה היה ביום כ'. ודנתי מק"ו מכח מ"ש הפר"ח שפסק דהינו עולה למנין ז' וצריך לעשות כהן לחר ולעשות שוה הגם שעי"ז הוא מבדך ברכה לחרונה והוי בעוקר תקנת עזרא. ועלה בדעתי דיותר טוב ג' פסוק הישראל שם קודם שיבא לידי חיוב ברכה לחרונה דהיינו לחר שקרא ג"פ שלא לעקור תקנת עזרא להעלות ד' לס"ת בב"ה ומה גם דברכה לחרונה הויא מטוה בפני עלמה שהיא סיום ברכה דשמונה ע"ב ויותר טוב לפסוק שם ולעלות הכהן וכמ"ש הפרישה בא"ח סימן ר"ל והביא דבריו בא' בשלקל דעל כ' ברכות העולה אם יתחייב הקודם עשרים שהביא והעלה דלא יתחייב ג"מ שכל ברכה וברכה בפ"ע כ"ש דניתי לכאורה לפסוק שלא להניחו לבא לידי ברכה לחרת דהויא ברכה לבטלה כיון דמוברחין לעשות שורה של ג' לחריו כדעת הפר"ח ז"ל. וקצת רחיה ממ"ש הש"ך ביומא פ' אלו נאמרין דף מ' דתנן טוטל ס"ת וקורא בו בחרי מות ואל בעשור וכו' ובחומש הפקודים קורא ע"פ ופריך הש"ס ומיתי ס"ת ונקרי ביה ומשני ר"ל משום ברכה שאינה לריכה ע"כ. מכאן מוכח דאסור לגרום להצריך ברכה לחרת דהוי ברכה שאינה לריכה ועו"ש. וה"נ כנ"ד היה יותר טוב שלא להניחו לבא לידי חיוב ברכה לחרת. ודומה לזה כתב הרש"ש הל' תפילין הלכה ט"ו לענין ברכה כ' של תפילין ועו"ש:

(ואח"ז היה לי מ"ומ עד"ז עם ידי"ן הרב הכולל כמוהר"ר יהודה בן יו"ט הי"ו והרב הכולל כמוהר"ר יעקב שלמריוני הי"ו והדרי כי כיון דעיקר המחילה הזהת לא הוית כ"ש לסמכתא כמש"ל הדרכה עולה למנין ז' וכפרט מדפטרוהו שלא לשלם לא עשרה ולא עשריס זהובים מטעם לסמכתא וכמש"ל ומשנה ה' לא זזה ממקומה.) ועוי"מ ויע"ן:

הל"כי **אב"א**

ו מעשה שהיה בעי"ת תיטווקן יע"ק בכי"כ שפתחה הגביר המעולה גבר תכם בעוז זקן וירח ה' מרכיס כהה"ר יהודה קורייאט ז"ל קודם פטירתו ע"י נטילת רשות מח"ור העיר משום דלענין זקנתו לא היה יכול לגלח ולכך לכי"כ. ואחר פטירתו אל מהרי"ק הנז' בימים מועטים עמדו ח"ור העיר הנז' לשורה כי על תנאי זה היתה לו רשות מעיקרא וכפרט שהמטת מורנו הרב עט"ר כמוהר"ר יצחק ווליר הי"ו טופס הסכמה שהיתה עשויה מקד"ס קדמת"ל מיד רבני העיר הקודמים ס"ה מורנו הרב כמוהר"מ נהון זל"ל ומורנו הרב כמוהר"מ הלוי זל"ל ומורנו הרב כמוהר"ר וידאל ישראל זל"ל בכח חרמות ונדויים שלא להתפלל בכי"כ שעשה שלא מדלוסם ר"ל פלריינטי ז"ל ובסוף הסכמה הוסיפו גם על דורות הבאים שלא להוסיף שום כי"כ לחר וחתום על לותו הטופס מורנו הרב כמהר"י בן וואליד הי"ו וסופר לחר עמו. ומכח שלא נתרלו היורשים לסגור הבי"כ הנז' וטענו כמה טענות עליהם והשיב עליהם מורנו הרב כמהרי"ו הי"ו פס"ד לחד בלותך וברוכב ושלחו לקנת ח"ור המערב והסכימו עמו שלריך לסגור לת הבית הכנסת החדשה. וגם היורשים סדרו טענותיהם לפני מורנו הרב כמוהר"י נחמן יע"ו וכתב להם פס"ד לזכותם בכי"כ להניחה פתוחה לעולם והשיב על כל דבריו של מע"ח הי"ו וחתמו עמו קנת מח"ור העיר ומכלל רלוניהם הכחישו הנדון מעיקרא כמש"ת בידם ברלונות כרורות. והדבינו בינו שלא מע"ח יע"ו פס"ד לח"ור עי"ק תוכב"ק ומיד שלחו מתם חרמות ונידויים לכל המתפלל בזאת בי"כ והיתה לעבה ומחלוקת גדולה ע"ז בעוב"י תיטווקן וע"ל שלהבת עולה מליה בין רבני העיר ובין הקהל. וברלות היורשים לת החרמות וכו' של עי"ק תוכב"כ הוכרח לקבל בסבר פנים יפות עד עומדו על המשפט עד הרלותו לח"ור העולם לת פס"ד אשר לזכותו וזו ידע מה לעשות כמו שעשה"ן. והכותב בעי"ת והרלון יע"ל כח לגלי מעלת הגביר המרומם מכס וכבון סי' מימון קורייאט הי"ו בנו של המנוח מוהרי"ק הנז' וכקם ממני לרלות הפס"ד הנז' של חיוב ופיטור ומה שכתוב מיד ח"ור המערב נגד מע"ח ולא רליתי ליטעל בזה כי ידעתי כי'כי מה לני מה חיו להכריע חס וחלילה בין הרים גדולים אבל לריכוי הפצרתו להפקת רלון כתבתי הנלקו"ד וזכת תשובתי:

ראיתי כל הכתוב לחוי"ס יורשי מורשי מוהרי"ק מלת מע"ח יו"ו ומה שהשיבו על דבריו ח"ור כל לחר ולחר ולפי שכל ל' הלריך למענינו וכל' מקומות רליתי דברי' קשים כנידין נגד מע"ח שכיודעם ומכירם שלא הגיעו לקרסולין ה' ימחול להם. וזוכי

סיבה שלא נטפלתי ללמוד לפיהו דבריהם · אבל לפי שדברי רבינו הרב במורה"י נתהוו יג"ו ודברי ח"ור תונס יע"ש רי והותר לרווח למתון לעפי"כ הריני מסיב מה שהורוני מן השמים :

תחילה ורקם יש לי תמיהה רבתי על עט"ר מסי"ח כמ"ש בדב"ק ועל מה שטענו עוד שתקנה זו לא ידעו ממנה הקהל וכו' מחסרון ידיעה מחמת קטנם ימרו כן אבל החמת יורה דרכו שהני ח"מ הייתי יושב וכו' והיה גלוי ומפורסם ובהכחמת הק"ק אשר היו בימים ההם ועד ממקר לזה שהרי כתוב בהסכמה ז"ל וכגון דא ג"ל שקודם שנכנל וכו' והוכרחנו לגלות כרוז בשווקים וברחובות וכו' וס"ל כתבו וכבן לנן כי דינא לכל תלא תקלה ח"ו וכו' וגזרנו וכו' יעו"ש בדב"ק :

ולא ידהתי לסוף דבריו ולא זכיתי להבין בנוסח ההסכמה כאשר הבין הלקו"ד ס"ה מדוייקת ומפורשת שלא היתה גזירת נח"ם שעשו הרבני' החות' שלא אחר שרלו שבבר רפ"ק עבר על התרלותיהם ועל כרוזם שהכריזו עליו שלא יעשה ולא יעשה מרם תהיה כאחרונה ולה"נ שבל ההתרלות וההכרזות שעשו היו בהסכמת הק"ק ובכל היה על הרפ"ק הנז' שלא הניחוהו לעשות לפי אומדן דעתן לפ"ש ומסתמת לותם ההתרלות והכרוז לא היו מפרשים לו שהוא בגזירת נח"ם שלא יהיו אומרים שלא תעבור ותמרה את פיהו מרה תהיה וכו' ואחר שרלו שתמרה את פיהם כפועל מכח הסרה וכו' כמ"ש מסי"ח וכו' ישבו מעליהם הב"ד ח"ור העיר וגזרו אומר בגזירת נח"ם ע"ב הולך ומתפלל עם ובדרך לגב הוסיפו גם על דורות הבאים בנוסח התקנה כמשמעות דבריה' והרי לעון ההסכמ' מוכיח שבל הדורות לא ידעו מזה זט"ה ומה גם שלא הוכרזה בלל וכיוצ מסי"ח ילא לדון בב"ד לחייב היורשים מבח ההסכמה שהיתה בחרם מאת הב"ד והק"ק אתמהה :

והגם לא נגיח כדברי מסי"ח יל"ו ונאמר שידעו בל הק"ק מההסכמה זאת הרי לא נחתמה ב"א מהב"ד זלה"ה ולא היתה במעמד זט"ה ה' י"ל לקהוס ג"ב עמם בנהוג בבל התקנות להיות חרות בעבו ברזל ועופרת · ועוד לפיהו לא היו חותמים בה הב"ד וזט"ה היו מוברחים להיות במעמד בל לנשי העיר וכמ"ש מוהרימ"ט בח"ל סי' ס"ח ועו"ש ברלונות ברורות מס"ה ופוסקים לו לאחר שתהיה בתובה ותקומה יבריזו לותה בבל בתי בנסיות ויעמעו ויסתקו לזי אמרי' שקבלוה עליהם ולית נגר דיפרקינה · אבל אחר דלפיהו מסי"ח עמו לזיל ומודה שלא היה בה ק' מהנה על דורות הבאים ק"ב מעיקרא ובפ' לא חלה ההסכמה עליהם בלל ומסתמת הב"ד שתקמו חזרו וכטלום הם עמם כיון דידעו בימם לבין עמם דלי"ל קיום והעמדה מבח דלגבי דורות הבאים עשויה אל"ב משום פסידת להאי ורוחא להאי וכמ"ש עליונים למטלה מלחת בטעמא ולא עשו בן לרפ"ק לפי רלות עיניהם הב"ד אחר שאמרה לת פיהם וריהו מלשטם הבריות ומשיג גבול בתי בנסיות אחרים להתבסות בעלית שלונה שלו הלמת לחת בבל סנריה בעיניהם לעורך שעת שלא שתשו לותה שעה אמת ועמוד הדם אחר לעשות במותו תשבו בדעתם להוסיף דבריה שלו על דורות הבאים לריחות לא יעלה בידם ותתמו · ולפבר שתזרו מעליהם מדלא רלו זט"ה לתוסי עמם ולהבריזה בבתי בנסיות לי משום דנרחה להם שהיתה על"ך במ"ש לי משום

לחזוקי לינשי בדשינו לא מחזקינן דלי לחנית להבי הרי רוב בתי בנסיות הם של יחידים ותשתא זו דשמת ולשטת וב' הויה על בל ב' וה' מלותם הבתי בנסיות ולמה לא תשו להם בעת עשייתם דמסתמת לא נעשו בלם ביום ב' אלא ז"ז ולעולם היו בל המדינות שוות בל הרולה ליטול את הנשם ובא ויטול ולי"ך בית מיחום · לף לנן בדידן נימא הנם שתשבו תחלה לנרף דורות הבאים עם זאת של רפ"ק חזרו לאחר שרלו שהיה על"ך בנזכר · ולאחר שרלו עמם שנמלבו אלא לעשות זאת חזרו וקיימו גם קנזירה של רפ"ם וה"ט למה לא נזרו ותקקו לותם בפנקם הקהל לזות ולמשמרת ולחתום עמהם זט"ה ולהבריזה ברבים בדין בל ההסכמות וע"ב לא תשתו גם על התורף להיות בעולם וקרעוהו לעשות לדון רפ"ק בחולין ולקחו ממנו הטופס הנמצא לע"ע להיות לרלים לזות למזכרת שעבר דב"ז בעולם בימי הרבנים הלז ומעשים בבל יום ולמפורסמות ת"ל רלוה :

וראיה מוכחת מהם שהרב במהרו"ם זל"ל התיר לשלוחי לבור להתפלל שם והוא היה ב' מהרבנים החותמים ואין סברת לומר דבל בך במעט זמן שבח הרב מענין התקנה וכמ"ש עליונים למעלה ובפרט בהטורף בל הסברות הנז' משתמת התירוה ולא הניחו חשש מעל החרם להיות על הלבור אלו גזירת שאין רוב הלבור יבולין לעמוד בה · והרי מפורש יוצא בדברי מור"ם ביו"ד סי' רב"ח דאם יש לחוש מבשול בשר וכו' מתירין לו לבתחלה ועו"ש מאם ר"ת · וב"ש בשר"ד שיש חשש החרם דיש לנו לחפש בל טנדקי להתירו ולא להניח מבשול החרם בעולם וע"ב לאמרינן דמשתמת הרבנים הגוזרים החרם חזרו והתירוהו ואם לאמרו שלא לעבור על לולו דלפני עור וכו' ח"ו שבבר רלו בעיניהם לותם הבאים אם להתפלל ולפילו לא היו בוקי סריקי הרי גם עמהם הש"ך שהוא ת"ח ועוד יש לחוש שיבלו עמהם גם החשובים בהמשך הזמן וגם הבוקי סריקי עמהם וכי לאו מזרע ישראל הם ח"ו וה"ל להפריש מאיסורא ולנדותם ולהחרימם ולמיעוט שלא למול את בניהם ולגזור עליהם בפי רלות עיני הב"ד שלא ודאי מזה מוכח שחזרו ובטלום · ובפרט דמוכרחים ללמד זכות על הרבנים החותמי' בלותה ההסכמה בי הם מפורסמים בהורלה בחכמה וירלת חטא בידוע :

ואין לדחות ולומר דלא לתרו דיבולין להתיר הנדר וכמ"ש מור"ם הנז' ב"ל בנדר של קובייה וגם לא היה בו שום חרם דאם היה בו שום חרם לדרבה הלעיטהו לרשע וכו' וכמשמעות דברי הסג"מר במקומם ועו"ש · דכמה תשובות יש מדף דשם לא דבר שלא בייחודים הנודרים אבל לא הלבור אבל אם היה החרם או הנדר לרבים לדרבה דעת בל הפוס' להתיר לפיהו בלא פתח וחרטה ועו"ש :

וראיה מפורשת בנד"ד מש"ם הרב עדות ביהוסף ללמודנינו זל"ל בתשובה סי' ד' שנשאל ע"ד ההסכמה ב' שעשו הקהל למיגדר מלתא ובגזירת נח"ם ע"ד המב"ה שלא לקבל שום חבר חדש עד ו' שנים זולת בבתוב בתנאי החברה הקדושה ואחר עבור זמן מה עמד בן חבר ב' שלא היה בלותה ההסכמה ובפר קבר ב' ואח"ך רלה ליבנס בבלל החברה להסתפח בנחלת לבותיו ועמדו עליו ולא הניחוהו ליבנס ועו"ש אופן השאלה בלורך ובדומה :

ותשובתו היתה דיש מקום להתיר ולפיהו בלא התרה הוא מותר ועומד וב"ל חבם

ולא

ולפ"ז הדיוטות להתיר הגם דלמרינן הכי"ד מוקדי שבועה לו נח"מ ע"ד רבים מ"מ מסכמת הלבוש משונות מעלה שבועות שהרי כתבו הפוסקים והרמב"ם והרשב"ץ והרא"ש ז"ל וכמעט כל הפוס' דנדרים וחרמים שמטילין הלבוש פשט המנהג להתירם בלא פתח וחרטה ולפיכך הזכירו שבועה אין הלבוש מכוונים לחרם ולשבועה ממש רק כהתיב דכתיב בעזרא יחרם כול וכל רכושו וכו' וכחרמו של עכן וכתבו כל הפוסקים דנדרים וחרמי לבור דמו לאסא הנודרת על בעלה שכוונתם בלבו שתהנו בפירוש כשיפקפו להתיר ויהו מותרים ומטעם זה יכולים להתיר לפיכך תוך הזמן לפיכך לא בעלה הסיבה שבשבילה הועל החרם ולפיכך היינו בפירוש שלא יהיה התרה מתירין שבועה שעשו ולא"ך מתירין הא'. ומפני כך נהגו מעשים בכל יום שעושים הסכמות בחרמות ונידויים ועוברים עליהם ולפיכך לי הוו למינדר מילתא ואין נוהגין עם העובר דין מוחרם ולפיכך להעמיד ש"ץ ולומר התיר החרם כמ"ש הפוסקים לא הגריכו וכי כשביל זה נאמר ח"ו שעברו על החרם והלא לפיכך ריקם שבישראל לא נחשדו על כך דכתיב כפלח הרמון רקתך וכו' וכ"ש רשעי לילפי ישראל וכו' הלא ודאי דכוונתם כמ"ש הפוסקים כלשון הלז לזכות מצות רבה שלא דבבר נכנס והתחיל לחפור אין סופו שעבשו בן החבר אתי לאתעוויי ולבושת וחרפה וקלון בעוניו אם לא ינחומו למלאת מקום אבי ושפיכות דמים הוא לו ולמשפחתו וכפרט כי רבים מיחידי סגולה הקדובי' הלוו עמדו לעזרתו וכאו לידי קטטה גדולה וע"כ לפי' לדעת הריב"ם זלה"ה דלמינדר מילתא אין להתיר ובנד"ד נעשית ההסכמה למינדר מלתא מ"מ הרי הריב"ם עצמו כתב דאם בטלה הסיבה יכולים להתיר כמו חרם הצבעים שהחרימו אלא לגלות מכירת יוסף וכשמצאוהו התירו ובנד"ד לא מבעיא שבטלה הסיבה אלא שדרכה להתבת השלום לרשעי הקהל אלא יתקוטטו אלו עם אלו מטוח להתיר וכל המסכים להתיר תבא עליו ברכת טוב ומטוב רבה קעביד שכל רשעי הקהל קרובים אל בן החבר ואין לך מטוח גדולה מזה להטיל שלום ביניהם וכפרט דכיון שנכנס שוב לא ירד שמעלין בקדש ולא מורידין. ועוד נראה להקל שהם לא נשבעו אלא שלא יכנס בן החבר לכל מי שנכנס אלא בזרוע והניחוהו החברים לעשות מצותו ועתה בלאו להוציאו ע"ז לא נשבעו. ולפיכך אם יאמרו עתה שגם ע"ז נשבעו שעשית קנאות היא וקנאים הם הפוגעים בו שהרי לא כתבו בהסכמה דב"ז ואין סברי דלהלבין פני יחיד לא כוונו וכ"ש כדבר שבלאו לידי קטטה בזו ואין בזה אלא קנאה ה' ולא מלה מיתות כיון דבבר החזיק ומעלין בקדש ולא מורידין ובהסיבה דר"ח בן עזריה דלמרינן דלבים מדה ולבם מדה ובהווה עובדא דבניו דשמעון סמריק פ' בתרא דמנחות. ועוד לפשר לנדר דמעיקרא השבועה והחרם לא חל לפיכך אם נשבעו בהדייהו דהא קי"ל דאין שבועה חלה ע"ד מצוה וב"כ בנד"ד הרי מצוה היא שנהג בזיוה מצוה שבנו ורשעה כדאיתא בספרי למען ירחיץ ימים וכו' מלמד שאם מת בנו קם לחריו ומנין שכל פרנסי ישראל בניהם עומדים במקומם ת"ל בקרב כל ישראל. וכ"כ הרמב"ם ז"ל וז"ל הניח בן קטן משמרין לו ממלוכה ולא מלכות בלבד אלא כל שררות ומנויים ירושה לבנו וכ"כ ועי"ש. סו"ד לע"ד דבר מצוה הוא כנ"ד ואם וסכימו רוב הקהל להתיר גם ברכות יעבור ואם המיעוט מוחין לאו כל כמיניהו ויכולין להתיר

לפיכך כע"כ. לכן לגי לומר דמעיקרא לי"ד שבועה ולא חרם דטעמא דן החבר שטען שבבר נכנסו בני החברים זה ג' שנים ויחידי הקהל המה רצו ושתקו טענה אלימתא היא שהרי כתב מרן בב"י בשם ר"י וז"ל ר"ת וכו' שנים שנשבעו לעשות דבר א' ועבר א' על השבועה הב' פטור וא"ל התרה על שבועתו והכי"ת רצוה מפ"ק דשועה והוא יקל וכו' וא"ת הכי"ת תשובת מהר"ם מגנז שהיה מקובל כן. וכ"פ מרן בי"ד סי' רכ"ח בשם תשובת הרא"ש ז"ל. ודב"ז כתבו מוהר"ם בהגהות מרדכי מה' נדה שבתב דין זה שגם לא החרימו כ' ז"ל וא' עבר ולא בא הב' לב"ד בעוד הא' בקלקולו לפיכך התרה א"ל והכיאו מור"ם שם סמ"ג. סו"ד בנדון הלז כיון שבבר נכנסו בני החברה שלבותיהם שוכני עפר א"כ בבר יחידי הלבור פעורים משבועתם בהחלט בלא שום התרה לפיכך א"ל היו מסכימים וב"ש דכיון דשתקו שתיקה כהודאה דמיא וכו"ל כחרמי לבור שבלא הסכימו להתירו ואין המוחין יכולים למחות שבלותו פרק שנכנסו בני החברים לא ידעו ולא רצו בדי שימחו שהרי נכנסו בקולי קולות וכבי הלי גוונא לא רצינו לומר דיכול רצוי

עב"ד המייך לענייניו:

אתאן לנד"ר גם לם נניח שהסכמה זאת שעשו ח"ור העיר היתה בהברזה בחרם בבל בתי בנסיות וגם היו תתומים בל זט"ה במעמד בנשי העיר אחר שבבר רצינו שנפתח ב"הב של ר"פ שעליה קמו ונתעוררו לעשות הסכמה זאת ועשו מעשה בימיהם של הרבנים החותמים לא מלבד שנתקו ולא מיחו בלותם בוקי סריקי עלמא שהיו מתפללים בה בדברי הרב מהר"ח הפוסק הא' אלא אדרבה היו מותנים רשות לא"ך שיתפלל שם בתא"ו ואם בית וורשי מהרי"ק גם בשעתא פטורית ר"ף קרעו התורף של ההסכמה שעשו להרשות לו שבבר נתבטלה ההסכמה. מזה מוכח דידעו בעלמא הרבנים החותמים שא"ל לקיים לותה הסכמה ומשתמע התירוב שלא להניח מבשול החרם על הלבור ח"ו ורצו בח השלום ובטלו הנדר מעיקרו ומבח זה בל הרוצה לקום לקיים ההסכמה הנז' ה"ה ח"ו מוציא לעז על הרבנים החותמים שרצו תקלה יוצאת ולא מיחו בל לותן שנים שהיו חיים והב"הב פתוח ולמיבוט בשעת פטירתם היו מגלים דעתן בדבריהם על התקנה הזאת שעדיין בבתה לז וכו'. ומה גם דת"ח ח' בנמצא פ"ה למעשה לעת זקן וירק ה' מרבים ועיקרו היה מתיבותן יע"ש והעיד בעד"ב שהוא ידע בבירור ולפניו היה הדבר שבשעת פטירתו של ר"פ הביאו לותם קורם ההסכמה וקריאה לפני ר"פ והתירו לותם הבאים הם למלאת מקום לביהם בלותה ב"הבו ולפותה בבזמן לביהם דמעלין בקדש ולא מורידין. וב"ם דעיקר לותה ההסכמה לגבי דורות הבאים היתה שלא בדין ולא עלתה בידם שסירב הרא"ש ועשה הפך דעתם והוי בוטל הסיבה שבשבילה עמדו לתקן גם לדורות וביון דבוטל הסיבה מעיקרא גם בטלה ופפילו התרה לא בריבה ובמ"ל. ומה גם דלוי לנו לשמוע דברי היורשים ביון דבמה דבניס מחבמי עירם חתמו עמם ובפרט שהם מגדולי העיר דלוי לנו להתיר להם ולזבותם בנחלת לבותם שלין לביישם לשנור לותה בי"הב שלין לך בושת פנים גדולה מזה לבטרס ומה גם לביים לותם החבמים החותמים לזבותם והבחישו הנדר מעיקרו וב"ם ולין לך מצוה גדולה ויותר מזה לשפות שלום ביניהם ויקובל החלת ממי שאמרו:

ולעיין

ולעיין מר בש"ת שער תפריס שלה ס"ג שכתב בפירוש שאם כבר עברו על קנת התקנה פעם ג' ולא מיחו כידם קותרה כולה ומפני האנוס לא מקרי מנדר מלתת והכיא רליות עלומות ועו"ש · גם הרב מוהרש"ך בית י"ד כתב דלא מקרי למנדר מלתת שלין יכול להחיר אלא אם היתה לפרושי מליסורה לכל אם היתה מעיקרא של"ך כגון רווחת להתי ופסודת להתי שלא כדין תורתנו לא מקרי מנדר מלתת ואין תקנתם תקנה וכטלה מלליה ועו"ש :

והרב ת"הד סי' קע"ז כתב דכתקנה לפילו אם היתה למנדר אם לא קיימוה הוי כבטלה כידים ועו"ש דמ"ל כבטלה בסוף ומ"ל כבטלה מעיקרא ועו"ש מאם הרש"ש מאם ר"ת · ולפילו אם נניח כדברי מאי"ח יג"ו אלא הוקרה ההסכמה עד כדון הרי סו"ס לא הוחזק ליסורה להיות מפורסם כל אלא ודאנו בכירור שקיימוה כיון דלין זקני הדור זוכריס מזה הכרוז כלל ועל זה ועל כיולא בו לא הוחזק ליסורה להיות מפורסם כודאי אלא ספק אם הוחזק והרי היא מותרת וכמ"ש הרב מוהריימ"ט ז"ל סו"סי הנז' מאם הגמרא דחולין דף ו' הציור ר' ויהושע בן זרוז בן חמיו של ר' מחיר לפני ר' על ר' מחיר שלכל עלה ירק בכיתי שלן ותחיר ר' לת כיתי שלן כולה ע"י ועו"ש · ובסוף התשובה כ' דאם היתה ההסכמה ברורה לוקי ליסורה לחזקיה כל דלא ידעינן שהותרה ולא מפני כך תכטל ואפילו אם רלינו לחריס שעברו לתרינן שמא שוגגים או מזידים הם וגם הרמב"ם ז"ל פ"ק מהלכות תרומות פסקה ע"ש · דוק מנה ולוקי בלחרין דף"ל הוחזק ליסורה כנד"ר ורלינו לחריס מתפללין בבי"הב של הרש"פ לפני לותם רבנים המסכימים עמהם ושתקו ולא מיחו בידם לומרן דעתה הוי שבטלה · ועיין להרב מוהריב"ל ח"ג סימן כ"ד דהסכמה שהוכרזה אם רבים היו עושים להפך ולין מוחה בידם מסתמא י"ל שבטלה דהם לחרו והם לחרו ומה גם דבד"ר לא הוי אלא ס"ס כמו שכתבו עליונים למעלה ספק אם היתה ההכרזה גם על דורות הבלים ספק לא היתה ולא"ל היתה שמא הם עצמם בטלה שלא ליתן מכשול כמש"ל וכיון דלא הוי אלא ס"ס הגם אם היה בחרם שהוא דלוריינא דייקינן ליה לקולא וזה פשוט בכמה מקומות בש"ס ופוסקים ומפורש יולא כדברי הרשב"ש ז"ל סי' ת"ק ועו"ש :

וגדולה מזו כתב הרדב"ז ח"ל דפוס ויניליא סי' רנ"ב בענין כי"הכב ג' שעשו הקהל הסכמה שלא יוכל שום ג' מהם לילך לבי"הכ אחר מהיום וע"ס מלה שנה והלבו מהם לילה ויחידים לבי"הכ אחר ולותה הסכמה נכתבה ונחתמה ולו להכריזה ברבים והודו וקבלוה עליהם · והיולליס טענו שההסכמה הנ' לא ידעו ממנה ולא רלו ולא שמעו לותה מעולם ולין לים מהקהל זוכרים · ועוד מכיון שלינה מהומה ממנהיני ופרנסי הקהל כמנהג ההסכמות נראה שלא קבלוה עליהם ולכן לא מחמה ולא הכריזו עליה לא שהלי שהכם המסדר והחתום כה השתדל לעשותה וכו' ועו"ש · ומשיב הדין עם הקהל היולליס הן מהמת דרוב ההסכמות לריכים להיות מהומים כהם יחידי הקהל או לפחות פרנסי הקהל וזה לא מהם בה אלא שהכם המסדר והחתום והעדים וחו לא הוכר בה נידוי ולא חרם וכו' וחו דהכהם החותם כתב בהסכמת ספרנסים והספרנסים לא מחמו לפשר שהשבו לעשות ולא קיימו · וחו דההסכמה כהלי אלא אית לה וכיון דליכא דמדכר

לה מעמע שלא קבלוה · וחו דחזקת חכר לינו מוליא תקלה מתח"י וכו' והעלה לכטל לותה ההסכמה ועו"ש · הגם דמ"ש הרב מעוה דלא הוזכר בה נידוי וכו' כנד"ר לותה כבר כתבנו לעיל דהוי ס"ס אפי' לא תהיה כנידוי וכו' · ומה שמקרי"ק ז"ל שמי שפתח כי"הב זה היה ורא שמים ות"ח וזקן מופלג מנדולי העיר ולולי היתה כרורה זאת ההסכמה כיצד יהיה מועל בחרם ואת"ל שהיה חנוס ולכך התירו לו וכרשות פתחה קרי לשון ההסכמה לפניהו וחין בה פותח טפח ליכנס לפילו כחודה של מחט להתיר בלונס והי"ל לברר ולומר לבד מהלונס כיון דלונס דשכיח הוא לו למיעוט והיה כתוב כרשות שקבל מאת הרב מאי"ח מטעם לונסו לפ"ש ומדלא מצא לבל זה משמע דלותה שעה פשיטא ליה דלותה ההסכמה כבר נתבטלה וחזרו ותתירוה וכמש"ל ועמש"ל סי' ק' ודוק :

המורם מבל התמור שורשי מהרי"ק ז"ל זכויס כריכס לפתוח הכי"הב שהניח אביהם ז"ל דלותה ההסכמה לפי מש"ל בטלה מאליה לפילו לגבי רב"ק ומב"ש לגבי דורות הבלים · אבל לפי שרלינו דשלחו מאת ח"ור עי"הק קובב"ל תרמות וכו' לבל המתפלל אם תשב"ב דעתינו בטלה לפניהם עד שיתירו החרם בעי"הק קובב"ל וחזי הרשות נתונה בידי היורשים לפותחה · זהו הנלקו"ד ונווי"מ ויומ"ן בסדר דן ידין עמו וכו' בש' **ובחרת** בחייס לפ"ק פה והרחן יע"ק :

הנ"כי **אב"א** יס"ט הנ"כי **יהודה בן יצו** יס"ט

ז בענין מי גדול עניות לתן לו המברך :

עיין להרב זכו"ל שכתב וז"ל גדול העונה לתן יותר מן המברך עיין ברכות ג"ן ע"ב והקוח מעשה דקדש וכתב וחייבו ר"ג ליתן יו"ד זקוביס דף פ"ז הוא כמברך בלחם שלא ענה לתן עיין בטוי"ד ס"סי כ"ח וכפריסה שם והש"ע ח"מ סי' שפ"ב ועו"ש חילוקים ועיין כמעי"ט בחולין שם עכ"ד · ולעד"י לתרץ ממ"ש הר"ן בכ"ק סו"פ החובל דהעיקר הוא מעשה הכיסוי וברכה לא מעלה ולא מורדת שגם הוא הק' מחולין הנז' והשיב דגם שם עשה ברכה ומעשה לא יתחייב שלא י' זהוביס על המעשה דוקא דחדא מנוה היא והעיקר הוא מעשה הכיסוי ולפי"ז ליין כלן נפקותא לם ובדך בלחם או בקו"ר ומ"ש בגמ' לפי המסקנא דשכר ברכה ולא שכר מנוה יכולין לומר היכא שהברכה עלמה היא המעשה והכענין ברכת המזון וכדומה לכל היכא דהוו שניהם כענין כיסוי דהיינו ברכה ומעשה העיקר הוא המעשה והברכה לינה מעלה ולינה מורדת הגע עלמך לם כסה בלא ברכה מי לא יצא ידי כיסוי ולכן כתב הר"ן דכאן בכיסוי העיקר הוא המנוה וע"כ ליין נפקא מנה מדי לם יברך בלחם או בקו"ר ועוד לם לחת דיש חילוק כין בלחם לקו"ר סו"ל לתלמודא לם בברכות לתרץ כשסק, מזה על דשמר ליה חטוף וברוך ולתרץ ה"ר לם כודאי יברך בקו"ר ומוה מנוה שיברך מחשם שמא יברך בלחם ולא יוכל לענות לחריו וישאר בלא כלום לשב"ב יותר טוב לו לזכות כודאי מוטע ולא יכוים עלמו כספק כי תפשת מוטע וכו' :

אי כמי יכולין לומר דשמת הוא דגדול העונה וכו' ומה שלנו מקויכין לחוטף כסוי וכו' ואפילו לם יברך בקו"ר דשמת שקני מעוה דהחוטף מנוה ומברך עליה לין עונים לחריו לחן פעוט הוא והכיאו

מור"ם בס"ח סי' ג"ן סכ"ב ועו"ש והוא מדוקדק בדברי רש"י ז"ל בברכות ד"ה חטוף ובריך וכו' בשמושיטין הכוס וכו' דפשט הגמ' לזירי חטוף ממש. ולפי"ז שפיר ושפיר טובא הויא דברכות מהניא דחולין וכמ"ש. ומה גם דאין הדעת נוקפת לחלק בגמ' בין לחם לקו"ר כי מ"הד גריך למברך להשמיע ברכתו לשומעים כדי שיענו גם הם לאחריו ואם לא נתכוון שומע ומשמיע יש ברכות שלא יצא י"ח ולפי"ז דברי ר"ת ז"ל שהמציא חילוק זה בין לחם לקו"ר תמוהים לקו"ר דאין סברת שגדולי הפוסקים יתנו לו יד לברך כלחם ולא ישמיע לאחריהם. ועוד דלפי"ז נפלגו בפשיטות אם יצא י"ח או לא הגם שבכאן לענין כיסוי אין חשש כיון שעיקר המצוה הוא הכיסוי והברכה לא מעלה וכו' כמ"ש הר"ן ז"ל הרי נפקא מינה בשאר ברכות המצות כגון ברכת ק"ש ותקיעת שופר ולולב וכדומה. ועוד מדכתב מרן בב"י בשו"ע סי' י"ט דדברי הר' חזקיהו אינם דברי רבינו הטור כי אם ז'יזה מגיה הכניסם משמע דהטור לא סבר כן ואם נאמר שגם הטור מחלק בין לחם לקו"ר כדעת ר"ת מנלית למרן ב"י שאינם מדברי הטור דאם יכולין לומר דגם שבבר הביא כל זותם הלבות למעלה חזר ושנאן כאן כיון שנמצא בהם דבר טוב שהוא דעת ר"ת לחלק בין לחם לקו"ר ועו"ש:

גם מדברי הריא"ז שם בברכות ובב"ק משמע כדברי רש"י ז"ל שכתב מי שהזמינוהו לברך ברכת המזון וחטף וכו' משלש י' זהוכיח ועו"ש. משמע דחיובו הוא משום דחוטף כיורת גזל דליכא ענייתי למן וכן משמע מדברי הרמב"ם שכתב שכל המונע הבעלים מעשות מ"ע שהם רשויים לעשותה וקדם הוא ועשאה וכו' משמע דדוקא שם בבר זכה הוא במצות דמוטלת עליו כגון שאחט הוא הטוף ועליו מוטל הכיסוי קודם לאחר וכמ"ש ושפך וכסה וכו' או הוא היה אבי הבן שעליו מוטל מצות מילה קודם לאחר אין לנו מחייבים לחוטף ממנו שום גזל גמור הוא ולכאי ענייתי למן וכמ"ש ועיין בדברי בח"מ סימן שפ"ב. (ועיין מ"ש אני בזבחים שלמים סוף פרק י"ד מה' שחיטה שפה ט"ס נפל בו וכבר פירשתי שיחתי במהדורת בתרא הנקרא טהרת הבשף יע"ש.) בס' למען יברכך ה' שלחיך ס"ם תקל"ו לפ"ק וקיים:

הל' כי **אב"א**

ח נשאלתי במי שאכל פחות מכזית משבעת המינין והיה מוכרח לברך ברכה מעין ג' על היין או על פת הבאה בכיסנין אם יוכל לכלול ברכת הפרי או לא:

והשבתי לקו"י דיכול לכלול אותה דמ"ם מרן ס"סי ר"ח לא יכלול על הפשק משום תוספת בברכה מעין ג' וכו' היינו דוקא בדבר שהוא מפוסק בברכתו אם יברך ברכה מעין ג' או כורס נפשות דכיון שום לו תיקון בברכה אחרת דהיינו כורס נפשות לזינו יכול לכלול אותה בברכה מעין ג' וכמ"ש בדיוק דברי מרן שכתב על הפשק אבל בנד"ר דלחיוב לה סברכה לגמרי כיון דלאחריו לברך בל"ו וכפשק מרן סי' ר"ז ורלינו להר"י שהובא בדברי הרמ"ם וכמה פוסקים דס"ל בבנון דא דגריך לברך בב"ר. הגם דמרן בב"י דחק בל אותם הסברות ורלינו לתרמב"ם ותתי' וחרי"ף דבלם פשטו דלאחריו ולא בלוש כיון דבבור שיעוריה. השתא מיהא כיון דלא מוסיף שם ומלכות

MTA KÖNYVTÁR

אינה למימר דשפיר בולל זע"ז כיון דאי אמרי' לא יכלול לאידחי הברכה לגמרי:

ובההיא דשני ר' ירמיה לליבא דר"י פ"ק דחגיגה ד"ט ע"ש לימר ר' ירמיה שאני טומאה די"ל תשלומין לבל הנדחה מפני דבר אחר לא מציגו לו תשלומין בלל ש"ב נדחה להביא ע"ב. הרי מובח דיש חילוק בין דבר הנדחה לגמרי ואין לו תשלומין למי שלא נדחה וי"ל תשלומין בפשח ב' לף אינן בדיוק נימא כיון דאידחייא לה הברכה לגמרי בגי' הימת הוא דיכול לבלול:

וכן נראה מדברי הרב פאר יצחק להמפרונטי הוא ב' שהביא דברי הרב גו"ר וז"ל בבל תפוחים ושתה יין שם חותם על הארץ יצא ע"ב ונראה דהבוונה דבין שזכר בברכתו על הארץ הרי נתבוון ובבלל בל מדי דגדל על הארץ שם התפוחים שהיתה ברבתם בב"ר. וזה שלא בדברי מרן סי' ר"ח סי"ג שבתב שריך לברך בב"ר על התפוחים וכמ"ש הבה"ח שם הטעם משום שלא הזבור פירות בפתיחה. אבל שם יהיה בנד"ר שגם זה הפרי שאבל ממנו פחות מז' המינין ואדי רביע עליה שאין בו בשיעור לברך עליו בלל וכמ"ש התוס' דט"ל ד"ה בשיר ליה שיעורא ומרן ריש סי' ר"ו. הדעת נותנת שיבול לבלול ביון שאינו מזבור שם ומלבות עליו לחוד שלא שמושיף דבור ל' תוך הברבה. ועוד שלפי"ז יצאנו י"ח גם לדעת הר"י שהביאו התוס' שם דבבורת נפשות ביון דלאו ברבה תשובה היא לפיבו בבניר משיעורין מברבינן בב"ר הגם שבבר דאו לותה שברת ה"ר היבא שלא לפשר לקיים שתיהן בלא שם ומלבות אזי לומרינן בי היבי דבעינן שיעורא לברבה מעין ג' ה"ב בעי' שיעורא לבורא נפשות אבל היבא דאידחייא לגמרי ולפשר לקיים שניהם בדיבור ל' יתר תוך הברבה הדעת נותנת לבלול:

אבל ראיתי להרב זבו"ל בוש ב' שהביא שפק זה בפירוש ומעלה דאינו בולל מבח ק"ו מדין מרן ז"ל שבתב לפיבו על דבר המוברח לברך עליו בב"ר לא יבלול וב"ש בדבר שאינו מברך עליו בלל ע"ש ולפי מ"ש יבולין לומר היבא דלא לפשר יבול לבלול וכמ"ש:

ואפשר לומר דעיבר קפידת מרן ז"ל שלא יבול לבלול דבר הפשק במ"ש הוא מטעם דאותו הדבר בעי ברבה בפ"ע ואם יבללנו לא יברך עליו לזה בתב לא יבלול ואין הטעם משום דמפיק בברבה דברים אחרים דהרי מצינו דבמה ברבות דמוסיפין עליהם דברים ולא הוו הפשק בגון ברבות המצניות דהפלת י"ח דיבול להוסיף מענין בל ברבה וברבה ועיבר הקפידא הוי משום דחייב לברך על אותו דבר בפ"ע ולפי"ז בנד"ר דלי"ל מגרמינן בלום ברבה לעצמו בולו עם הברבה מעין ג'. זהו הנלבו"ד בס' ותלת ושבעת וברבת לא ה' לשלחך ס"ם תקמ"ה לפ"ק ונוי"מ ויש"ן:

הל' כי **אב"א** ס"ט

ט נשאלתי בעיר למריה וע"ח בעיר המוקפת חומה ודלתותיה נעולות בלילה דקי"ל דלענין עירוב בשבת צריך לשבור מצר העיר וכדומה וכבר היתה קו"ל מוסכרת בפי הדין שלא שבהמצך הזמן גדלה העיר ועלה בדעת המלך להוסיף רחוב נדול העיר והולרך לפרוץ החומה היבנה ולעשות לחרת מקפת לה בבל בבלל הרחוב שהוסיף שם צריך

לחזור להשכיר כיון דפנים חדשות כתו לכתן לו מכיון דנשכרת פ"ח ק"ל שכירות לאחר ע"כ:

והנה הנראה לכאורה דק"ל שכירות לאחרת כ"ז שאר העיר המשכיר קיים דמה לנו כתוספת שהוסיף להגדיל רחוב העיר ולעשות קומה לאחרת סו"ס אין זה אלא כמשכיר בית לחבירו וחזר ושכרו שהייב להעמיד לו לאחרת אפילו אם יעמידנה אלא במקום שהיתה זה מקוד"ל אלא במקום אחר סו"ס הרי העמיד לו בית וכמ"ש מרן בח"מ סי' שי"ב ס"ז והסמ"ע שם שכתב כאן דק"ל להעמיד לו שמוך לנהר ולמרחץ ועו"ש וה"נ כנד"ד כיון דסו"ס הרי נתן קומה לאחרת אף אם תהיה רחוקה ליתן לה. ועוד כיון דעיקר שכירות מהשד ליהנ אלא משום גזירה שמא ילמד ממעשיו והעשה דלא גזרו ביחיד משום דמעיקרא ליהנ גופיה מתרתך מחשש שפיכות דמים וע"כ מהרי"ו שלא לגזור כנד"ד כיון דמלתא דלא שכיחא היא ומלתא דלא שכיחא לא גזרו וכמ"ש בעירובין דף ס"ג בעובדיה דהמן כר ריסתך ובקשתך תכיי ועו"ש. הנה דלקמן כתב דכרי תכיי אם מעשה דשלשי יחיד מרבים מעשה שהרבים שפילו אם יבטלו רשותם לגבי יחיד סו"ס חשש דגזירה במקומה עומדת וע"כ דלקי לגזור גם כאם ופילו אם יבטלו רשותם עדיין הגזירה במקומה עומדת וכן לפיפיקה הלכתא ע"ש בכ"י ומרן בקציר סימן שפ"כ. ס"ד היכא שהגוי לא רצה להשכיר כלל בהווה עובדא דלתא לקמיה דלכאי לא מי אמרינן דרבים מבטלי לגבי יחיד נדחית תורת שכירות מעיקרא וכן יעשו הכל וישתכח תורת שכירות מן העולם לכל אם יהיה כנד"ד שכירות כבר היתה מתוקנת כהלכתה מה לנו ולו אם יחליף או יוסיף קומה אחרת כיון דזלת החומה נעשית תחת הראשונה דמתחייב הוא להעמיד קומה לאחרת כנז':

אבל לכאורה לכאורה ליפכא מסתברא כיון דמן הדין היה ראוי לסכור מכל ג' וג' שים בתוך העיר כדי להקיר העלעול בכל בתי הגוים בביתו אלא שחז"ל הקילו לסכור מאר העיר כיון שים רשות למלך לעשות בכל בתי העיר מה שירצה ולית מאן די יתבע בידים מרי כל החצירות הוו כאלו ושכירותם תמנו הוי כאוכר מכלס וזה יהיה בחלרות שהיו בבויים בשעת השכירות או החרבות שהיו אם לותו זמן כמדתם נשכרו דוקא לכל אם יהיה כנד"ד שהוסיף תוך העיר רחוב גדול והחליף החומה והרחיקה מהקומה ונתוספו בתים וחלרות בעיר פנים חדשות בתו לכתן ויהיב לחזור להשכיר לו לותם החלרות החדשים ורחובות שנתוספו:

וקצת ראיה לזה ממ"ש הרב"י בשם הרשב"ץ ז"ל סימן הנז' ופסקו מרן בקציר דאם שכרו מנזבר למלך ונתחלף הנזבר והשכירות היה שתה עריך עוד שכירות לאחרת ודוקא אם שכרו ממנו לזמן זה אמרינן דפילו נתחלף סו"ס כבר היה שכורה בידם מכל בשתה מיד כשנתחלף הנזבר פנים חדשות בתו לכתן והוי בילו חזר המלך משכירות ראשונה ועריך שכירות חדש מנזבר החדש ועו"ש. וק"ל כנד"ד שנשתנית העיר ונתרחבה יותר מדאי הוי בילו נשתנה המשכיר ורחוב גדול וחלרות חדשות הללו לא נשכרו וכפרט שברבות חלרות ובתים נתוספו נוים לחריס בעיר כי ברבות הטובה וכו' ואדעתא דאלו החדשים שלא בתו לעולם לא שכר וע"כ נלקו"ד עריך שכירות חדש ועוי"מ ויש"ן:

הל"כי **אב"א** ס"ט

יון"ד מעשה שהיה בעיר הזקת למעשכר וע"ז שנולד בן לה"ר ויחק בעתן וע"ז

ערב ח' עבת ערב שב"ק אחר שילתנו מבי"הכנ ורלויתי בלוותו רגע אחר שכבר יצא הולד לאויר העולם שהיה השעה בה' שעות ול"ה מיעוטוס והיה היוס מעונן ועי"ז היה חשך גדול כמו לילה ממש. ולדידי הוה פשיטא לי שנימול בשבת משום שתני יודע (דלמנ"רב) תוקו יוס היה ק' שעות וח' מיעוטוס וכבר עבר זמן בין השמשות יותר מעלים שעה והוי ודאי לילה. גם היה כדור לי שאם לא היה היוס מעונן לותה שעה כבר יצאו לפי' כוכבים קטנים לפי שבה' שעות ורביע כבר הם נראים ג' כוכבים בינונים ולפי שבתן נמצא ובתן היה מעלת השד"ר לן מעיר הקדם נפת תוב"כ כמוה"ר שלמה חמווי הי"ו ובשומעו דבר זה נפל לו ספק אם נימול בשבת או תדחה מילתו ליום ק' חזי שרטטתי ובתבתי לו בהלה הדברים:

לידיע לתוי ליה שהזכו"ל שהביא משם מהב"ר שרלה לדברי הרב קהלת ועקב וחזר להסכים בתנהג ירושלים וחברון תוב"כ ובהרב כ"ד ז"ל ובללה הוא שבוים המעונן הולכים לחר דברי מהן דקי"ל שעתה ופה ילמרו שבלותו פרק ים שמם בעולם הוי יום ומבלל לתו לתה שומע הין דבשתין שמם הוי לילה ובדעת הרב כ"ד לפילו בשבת ועו"ש:

עוד לודיעך שק"ל לילך לחר חשבון הי"ב שעות דשם בתנו לדון אם נפל פתה בבירה וסייטו שם נלך לחר חשבון הפר"ח ז"ל וכמ"ש בהלכות פסח שנריך להתחיל היב"ש מהנץ החמה הוי היום הזה כזה הלקלים הנץ החמה הוא מתחיל לחר ז' שעות של לילה ופם נלך לחר חשבון מהר"ם לרור ז"ל שהביא בשובר"י עייפם ז"ל שמתחיל מעלות השחר לזי הוי עמוד השחר משהם שעות ולא יפלים עד לחר שהם שעות ונריך להוסיף רביע שעה כדי לנתת ידי ספק כמ"ש הזכו"ל. וגם זה ק"ל כי אנו רואים בחוש הראות שב"ה וחני בבר נראו כוכבים קטנים בזמן זה. ואעב"ג מובראין לומר כיון שאין הלקלימים שוים לזי מוכראים לילך לחר בילת השמש וכשים יום מעונן נלך לחר הילו,נוש וכמסקנת הרב חיד"א ז"ל וכמנהג ירושלים וחברון תוב"כ:

ועיין למנ"א סי' שלי"ח דג' רבעי מיל שהם י"ג מיטוט וחני קודם נפת הכוכבים הוי ודאי יום וכי"ג מיטוט וחני לחר שילתו הכוכבים הוי ודאי לילה וכמ"ש בשי"ח סי' רס"ו והמנ"א שם. ועיין מ"ש בתשו' מהר"מ יפה סי' י"ט בילה דלילה ס"ס ובנד"ד לפי החשבון הנז' לומדנה דמוכח הוא וחי"ך קשה כמ"ש:

כלל הטעלה בנד"ד בריחק לו מילתה דב"הש ורביע בבר ודאי יצאו הכוכבים וכיון דנולד ב"הש וחני הרי בודאי יש רביע שעה לחר נפת הכוכבים ונימול בשבת וזה פשוט ואם בת"ר נראה לו שים שפק בדבר ורוצה לדחות המילה ליום ק' בטלה דעתו מפני דעתו כי אין רלוי לסמוך לדעתה בדבר דלורייתה והיה כמזיב הלחת לחך ופשוט שנימול בשבת וחין בתן ספקה ועשוו הלכה למעשה שנימול בשבת ולוי"מ ויש"ן. פה למעשכר יע"ש בסדר ומלתה לותו בתן שכ"ה לות **הברית** לפ"ק:

הנכ"י **אב"א** ס"ט

יא בחב מרן בח"מ סי' תרי"ב בע"מ שפסק הטור בשם

כמש הרמב"ם ז"ל ושם ום מתחילת לכולם ק' ע"ש לכולה לחרונה כדי לכלול פרק מעטרפות ושם לקו וכו' לויי יודע למה כתבו כאמו מלחר שהוא מבואר בקוש' וכו' ועו"ש · ובניין מ"ש הוא עצמו בב"י ק"הע סי' ע"ח שהק' כזה על הטור וז"ל ום לתמוה על דבינו למה כתב דין זה כמש הרמב"ם ז"ל כלולו מפי הרמב"ם לקו קויס כזה והוא דבר מבואר בגמרא דהלכה כר"י והולי מפני שהרי"ף והרא"ש השמיטוהו כתבו כאמו ועו"ש · ולפי"ז גם כאן בש"ח לק"מ וכלל זה הביאו הרב יד מלאכי בכללי הטור סי"ח ונסתייע מזה דק"הע דוקא ולפי מוסיף עליו הא דכתב הטור בש"ח ג"כ ודוק :

הלכ"י **אב"א** ס"ט

יב בענין האכל המתפללין בביתו מנין שם אומרים הלל בר"ח ובחנוכה או לא :

והשבתי דב"י הוא מחלוקת לחרונים זלה"ה שהרב מג"א בש"ח סי' קל"ג סק"י כתב מזה מהרי"ל דא"א לפולו בחנוכה וכ"ם בר"ח · אבל התניא כתב דדוקא בר"ח א"ן אומרים הלל שלשו הלל מנהג אבל בחנוכה אומרים וז"ל הרוקח ג"ל הלל הסוי דבר שנתה ותו דעשרה שפרשו מן הכלור כיחידים דמו ע"כ משמע דבחנוכה אומרים דהא יחיד גומר בו לב"ע יעו"ש · וכוונתו פשוטה דלדעת הרוקח דיחיד ה"ה הלל ולדידיה לפולו עשרה שפרשו וכו' יחיד הוו ואין אומרים · וממנו נקח רלוה לבה"ד דבכניסת האכל ום לסמוך על דעה זו שלא לומר הלל בר"ח כיון דיחידים דמו דכל מחלוקתם לא היתה אלא בר"ח אם היחיד אומר או אינו אומר אבל בחנוכה כיון שהיחיד אומר לב"ע ע"כ גם בכניסת האכל אומרים כם · ומדברי המג"א נראה שהוא מסכים לדברי התניא לומר בחנוכה מדקאמר אחר דברי מהרי"ל אבל התניא וכו' משמע שכן דעתו גם ממש שהביא לו רלוה מדברי הרוקח כמ"ש וכשכב"ג ה"ח סי' תכ"ב כתב והספרדים אומרים הלל גם בר"ח ועו"ש · וכבה"ט סי' קל"ג הביא דעת מהרי"ל והתניא הנז' ולא הכריע ולפי דעת הט"ז שיתן תכ"ב שכתב דא"א משום לועג לרש וכו' כיון דום בו פ' לא המתיס יקללו ים וכו' ועו"ש נראה גם בחנוכה לא יאמר דאייך הך טעמא :

אבל כיון שראינו שהרב שכ"ג כתב דלפי' בר"ח הספרדים אומרים הלכה למעשה ע"כ מקום שלא נהגו כלל והדבר מסופק כדאי היא הכרעת המג"א לסמוך עליה דבר"ח אין אומרים ובחנוכה אומרים וכן מסקנת המחב"ר סימן תרפ"ב · זהו הנלקו"ד ולויי"מ ויש"ן :

הלכ"י **אב"א** ס"ט

יג בעיר למעשכר וע"א על עניו חטוס שבעת הקניר כשמביאים חוסם לביתם עושים עליו סיד אי מן התנור כי ע"י חימום אבד הסיד לא יאכלנו עם אם הוא מוקר כפסח ק"ל :

והשבתי דהב"י פשוט לסור דכיון דעפרות הסיד הוא אם מיד בפוגעו במים ונילוס עמו הוא מי פירות עם מים וסור וכ"ם בגד"ד שזה הסיד מעורב בכל החטוס וק"ל אטו אלא לקחו משהו ממנו אגב פולי החטה מליחים ממנו וק"ל לגלות ממנו ומוכרח אינה נילוס עמו · והגם שכבר עבר עליו זמן גדול מאחר אב עד ניסן וכבר נתייבש עדיין אי מקרי

והחום יוכיח שאם תקח משהו מסיד אי לפולו לאחר שנה מונח ותניחסו על בשר אדם אי מיד נכוה אחר אלו שעה לרוב חום הסיד ואינו יכול לסבול · וכן ראיתי שמעבדין בו אוכלין כגון מרקחות וכדומה שעורין אותן בו קודם שירקחם כדבב גם העבדנין שעורין בו עוגות עוגיס פעולתן :

ומו"ם בש"ח סו"סי תכ"ב כתב אף אם נפל על העיסה אוסר כל העיסה וכתב המג"א שמבואר בר"מ ומהרי"ף דאפילו קורט ק' אוסר כל העיסה וכ"ם בגד"ד שכל חטה וחטה מליחה ממנו דודאי לסור · וסיים המג"א דאפילו בדיעבד לסור ואפי' מי שמתיר בדיעבד לא התיר אלא כפלפלין אבל בסיד מודה לאסור · עוד נראה מדברי הר"מ עצמו דאפי' על הסיד שנקלף מן הכותל לסור מדלא חילק בין סיד שבכותל לסיד אי כלל · גם המג"א נראה שאינו מחלק בין ז"ל · אבל המג"א אם הרב שכוח ועקב סי' י"ב וכן כם' מחלית השקל כתב דדוקא סיד אי הוא שאסור ואוסר כל העיסה אפילו קורט ממנו אבל סיד שבכותל כבר הם כאו וחוי כעפרה דארעא ואינו אוסר ועו"ש · ובכרם נכונה היא ורלוה לאמוך עליה אפילו בעיסה וכ"ם אם נפל סיד הכותל על החטים דמותר · ולפי מרלוחי חדש ק' שהורה להקל בסיד אי עצמו בפשוטות ע"כ העלותי דב"ז על ספר להרלוות שהוא טועה גמור ולהרים מכשול הגם שהוא פשוט בעיני ובפרט שבן נהוג בכל ערי המערב לאסור בו אפילו בדיעבד אבל מתירים להניחו עד אחר הפסח ופשוט וטוי"מ ויש"ן :

הלכ"י **אב"א** ס"ט

יד נשאלתי לאוות דעתי אם הרלוצות של אפילון בעו עיבוד לאמן גם הם תשמישי קדושה או אינם כ"א תשמישי מלוה והגם דלכאחלה נהגו לעבדן לאמן אם במלוות כגון העיר הזאת שלא נמצא סופר מומחה לעשות במלאכת התפילין וכו' יהיה האחריהם לאמן במקום עיבוד ואף אם יקנה עור מן השוק די והותר או לא ומכמ"ה :

תשובה לכאורה נראה מדברי הרמב"ם ז"ל פ"ג מהל' תפילין הלכה ט"ו דבעו עיבוד לאמן מדקאמר ועור הרלוצה בעי עיבוד לאמה אבל בעור שמתפין בו ק"ל עיבוד כלל אפי' עשאו מחלה בשר וכו' עכ"ל · מדקאמר בעור החפוי אפילו עשאו מחלה דוק מנה כי בעור הרלוצות בעי עיבוד מלוה וקמוה ממש אבל ההשחרה לאו עיבוד היא ועו"ש :

ומרן בב"י כתב דעצמה של הרמב"ם ז"ל הוא דמקפדינן שיהיה מעור בהמה טהורה וה"ה דבעוינן עיבוד לאמה ועו"ש · אבל בכר"ה חזר ובתר טעם זה דאין זו טענה דאף עור שמתפין בו אע"פי שאינו מעור בהמה טהורה כתב הרמב"ם דא"ל עיבוד לאמה ע"כ · מדבריו הללו נראה דהאי דפסק הרמב"ם דאינו עיבוד לאמן היינו מכלל ל"מ ובתמת נראה שהרי מנה בתחילת פרק הנז' ח' הלכות שאם ל"מ ולא מנה עיבוד לאמן בכלל · ש"מ דהאי עיבוד לאמן בכל עורות התפילין היינו ל"מ כי אם שבירת הוקק · והכר שהוא עיקר הקדושה בעי עיבוד לאמן והכר שהוא תשמישי קדושה כגון עור החפוי ועור הרלוצות לא בעו עיבוד לאמן אלא מכיון שראינו שהעדיף עור הרלוצות על עור חיפוי מוכרחים לומר שי"ל לאוזה קדושה יתירה ולא ידענו מאי היא · והרב מג"א ז"ל סי'

ל"ג סק"ד כתב וז"ל וכ"ל הטעם משום דהל"מ שיהיו שחורות ק"כ לריך שיעבדם ויחזירם לשמן משק"כ בכתיס ועו"ש :

עוד רלוימי להרב בלר עשק בס"ת שהלה י' שנשתל על דב"ז והביא משם הרמב"ם הנז' ולתר קמו"מ שעשה העלה דלה הוו הרלועות חלה תשמישי מטה דוקה ולה כעו עיבוד דמלית וקמיט לשמן חלה השחרתן דוקה כיון דהיה הל"מ ועו"ש . עוד נתן טעמה לחריכה להתיר בהשחרתן ממ"ש הטור יור"ד סי' רע"ב וז"ל לכל סם יש לכם יכולת להחזיר יריעות הדקים לידי מתוח ולהעביר עליהם סיד לשמה כזה ילחת' ידי עיבוד לשמה וכתב הרב"י שהם דברי הגאונים הובה בספר העתים . ולם מתיחת העור והעברת הסיד לשמה דלה לריך כלל מהני כ"ש השחרת העור עלמה שהוה מעשה הכרחי ועיקרי דהה רלועות שחורות הל"מ דמהני . ול"ת זה עיבוד וזה לה הוי עיבוד מ"מ זה הוי עיבוד על מעובד ולה לריך וזה הוי דבר שלריך לבשותו עב"ד . מוכח מזה דהשחרת תפילין לשמה הוי עיבוד לפילו היכה דאפשר ליה וכ"ש וק"ו בנד"ד דלה לפשר דהשחרה לחוד הוי עיבוד ודי בזה . ובכה"ה שלפני זיין משם הרב דבר שמועל סימן ז' דהיכו מועיל השחרה לשמה וכעת לישו בידי לרוחת מה בפיו פה קדוש :

ישו"ר בספר מעשה רוקח על הרמב"ם ז"ל שהביה דברי הרב דבר שמועל הנז' וז"ל וכש"ה שמועל ז"ל סי' י"ט הביה ד' סברות בדין זה . דרביעו ס"ל דעור הרלועות בעי עיבוד לשמן ועור הבתיס לה . והמתק"י פרק גמר דדין ס"ל בהפך דעור הרלועות לה בעו עיבוד ועור הבתיס בעו עיבוד . והרמב"ן ז"ל ס"ל דלה בעו עיבוד לה עור הבתיס ולה הרלועות . ודעת הרי"ף שהיה שיטת הפוסקים ז"ל דבעי עיבוד לשמה בין בעור בין ברלועות ומכי פסק הב"י ומכי קי"ל לה לעיבוכה בעור הרלועות וקיימו פסקו זה כמה חכמי ישרהל ז"ל ועו"ש עב"ד :

איך שיהיה לבר"ד לה לם נניח שמן הדין לריך עיבוד לשמה כמ"ש הפוסקים ז"ל הלנו לם יהיה בנד"ד היכה דלה אפשר יש לסמוך על הפוסקים הרמב"ן והמתק"י והרב בלר עשק וכמש"ל ומוי"ש ויש"ן :

הנ"כי **אב"א** ס"ט

טו נשאלתי על שנה שירדו גשמים רבוי עלוס בחדש תמוז בענין שהיו המיס רודפים על עריסת תלוים שבבר נקלרו ונם עדיין לשר לה נקלר ובבר הוה יבש והיו לריך לקרקע לם לותם הסוהנים לנהול מלות משעת קלירה יכולין לקנור לת זה לשם מלת מלוה לו"ר יש לחוש לו שמא נתחמן :

תשובה הנה לדעת הרשב"ם ז"ל שפסקה מרן בש"ח סי' תס"ז דלם היו לריך ליזיקה כמלן המנח בבדק רמי ומקבל חיזון לף במחובר ועו"ש . לבל הרב מחניה השקל סי' הנז' הביה משם תשו' מעזיל לדקה סימן ס"ע דלפילו לם היו לריך לקרקע לה חייבי' שמא החמיץ לפי' ירדו גשמים משום דלחמרי' לנב מדליהו לה מחמלי ומלי דלמרו בנמ' כגון דלחמיץ במחובר היינו שרלינו שמחו במחובר ולה מן הסתם דלם מן הסתם יכולין לומר לנב מדליהו לה מחמלי ולה"ב היה נשם שוטף עד שבלף התבואה ומונחת ע"פ הלרץ דליכה למימר לנב מדליהו לה מחמלי ועו"ש . שחלק על הרשב"ה ברחיות ברורות מן הש"ס והעלה

חלק יורה דעה

טז ראובן רלה ליטה לשם לחרת על לשתו והתניה עליו הלשם הב' שלה תנשך לו שלה בתנלי שלה יתעבב עם הל' מב' חדשים לחר ניסוליה וקבל התנלי בשבועה חמו' ובנשה ונמשך הזמן לחר ניסוליה בג' חדשים ולה נירש הל' . ויהי היוס ותעמוד הלשם הב' לקבול על בעלה לקיים תנלו שהיה בשבועה והשיב שלשם מחלת לי השבועה והתנלי שעשיתי עמך וע"ב קיימתי הל' כ"ב זמן . ותלמר הלשם לה יש שלה טעם ההמתנה היה לפי שהיה יושב לה יש לקוט לגרשה מיד לתשייב לה כדמי כתובתה ויוה רלה שיקניטנה עד שתהה מודית ותלה שלה בכתובה ע"ב היתה השלשה :

תשובה לקו"י דהלים הזה בחיוב שבועתו עומד הגם שעבר זמן שקבלו לשבועה כנז' כיון שנתנה לחתלה לדבריה טעם העיכוב כ"ב זמן . והגם יש נניח שמחלה לו עדיין חומר השבועה מוכח עליו ויתפלם בלפר ויקיים שבועתו כמו שהתנו ביניהם . ודב"ז מפורש ועומד בדברי הסמ"ע בח"מ סי' ע"ב סקב"ב דהיכה שלה היה חייב מקו"ז והוה חייב עלמו בחיזה דבר בשבועה חייב לקיים שבועתו לפילו עבר הזמן לבל יש היה מוטל עליו לפרוע ונשבע לשלם זמן פ' והרויח לו הזמן הממוה לז לחריכין כיון דפטור מדין פירעון פטור מדין השבועה ועו"ש . וה"ב הוה חיי"ע במה שלה היה חייב בו בי היה יבול ליקח לשה לחרת וכיון דחלילו ומעלמו נתחייב לה בשבועה הגם שעבר הזמן עדיין בשבועתו עומד . וב"ז הוה יש חייב עלמו ליום פ' לבל יש יאמר ביום פ' לז הדין נותן להפך . דהיינו יש נשבע לעשות הדבר ביום פ' ולה היה מתוייב בו ועבר היום שוב לין חיוב שבועה עליו ולוקה על מה שעבר על שבועתו וכמ"ש מרן בעוור"ד סי' רכ"ח שם"ל והט"ז ועו"ש . וכן נרלה דעת מוה"ס בח"מ סימן ע"ג

שכתב שכל שחוזר מן הפירעון פטור מן השבועה דיש לחלק בין היכא דלא היה מחוייב בין התומר כיוס להתומר ליום כחילוק הט"ז דלא"ה תיקשי דברי מור"ם שהדי ממ"ש סס סו"ס ח' דמי שנשבע לשלם לחבירו ולע"פי שלא היה חייב מ"מ חייב לשלם לו מכח השבועה ולפי מ"ש הט"ז ניחא דמ"ש סו"סי ח' היינו סס תמר ליום כיוס ומ"ש סו"ס ז' היינו סס תמר ליום :

ויתורין ע"ז קו' הסמ"ע שס שסקכ"ב ומס שהניח בל"ע סו"ס קכ"ח ועו"ש·ליך שיהיה בנר"ד דחייב עצמו כמה שחזנו חייב ולמ"ל לסוף כ' חדשים דמשתמע היה ליזהר דלסוף תורגל כפי בני ברס יותר מבסוף כיון דא"א לנמנם לגרש דוקא בסוף לפי שחין לשחתו מקפדת על יום זו יומים סס יתעכב מליתן גט לא' · ובעיקר הדין לא מחלה לו השבועה עיין למוהריק"ש סי' פ"ז שכתב משם הרדב"ז וז"ל סס טעמו מחלת לו השבועה סס היתה ע"פי נאמן וסס נתחייב בשטר לישבע סס היתה שבועת היסת לא משבעינן ליה וסס שבועה דיהוריתא חייב לישבע ע"ש וסס היה מחוייב לפרוע ונשבע לפורעו זמן פ' כעינן שיאמר לו בשעת מחילת השבועה הריני כלום התקבלתי וכמ"ש כיור"ד סי' רכ"ח סט"ל ועו"ש · וצ"ל דעדיין בשבועתו עומד וכבל יום מוטל עליו לקיים שבועתו כין סס יאמר כיום פ' זו ליום פ' כיון שמוטל עליו לפרוע החוב ועיין מ"ש הט"ז כיור"ד סי' רל"ו בשורך סי' הנז' סק"ז ועיין כנ"ה יור"ד הגב"י סכ"ט ועיין בתשו' הרשב"ם כלל ס' סימן ו' והביאה בטור ח"מ סי' ע"ג ע"ש · ועיין להרב פרישה שהה להרן ח"כ סי' ג"ג שהעלה לענין פסק הלכה דכ"ז שלא כתב לו הריני כלום התקבלתי עדיין לריך דשבועה רביא עליה ועו"ש ועיין בש"ת דברי ריבות סי' קס"ה · והרב בית לבחסס להרב כמוהר"ק יצחק"ל ז"ל סי ע"ג שהביא תשובת הריב"ש שכתב דתשו' הרשב"ם ז"ל ותשו' הרשב"ם ס"ק פלוגו והעלה לזוונש יפה דל"פ משום דתשו' הרשב"ם ס"ק קנו שהדי מ"ש בסימן רנ"ו וסי' רכ"ט בתשו' המיוחסות להרמב"ן ז"ל וייעשם על נכון דמ"ש בסימן רנ"ו היינו סס תבעו בימות דמשלם זמניה דעבר על השבועה ושוב ס"ל תשלומין דמאי דהוה הוה ומ"ש בסי' רכ"ט ניירי כשלא תבעו בימות דמשלם זמניה ורוצה הנתבע לפטור עלמו בחומרו שכבר עבר הזמן וע"כ בכל יום יום כשיתבענו מיום תביעה הוי עבר על השבועה ומשם ואילך ליכו עובר דמאי דהוה הוה ועו"ש שהאריך וייעב הכל ע"ן · ועיין להרב שמש צדקה ס"י שהאריך כרב"ז · ועיין למור"ם כיור"ד סימן רל"ב דאם היתה השבועה לטובת האדם שפילו סס עבר הזמן וכבר נשבע שלא ישלנה מתיר השבו' הכ' ושבועתו הוי קיימת שהיה לטובתה וכ"ש כנד"ד דהי"ל שבועה לחרת שלא שטוענן מחלת לי וכו' שאין כדבריו כלום · זהו הנלקו"ד ונוו"מ ויעי"ן :

הל"כי **אב"א** ס"ט

יז מקום שנהגו בכל דיני טריפות וכדיקות הריאה כדעת מרן ז"ל שאם הנפיחה ונכדוק כמים לא יזכר ולא יפקר · ואיכא מצאה שאחז שוחט מתא בהמה ומצא בה סירכא מחוכת לשומן ונשאה לה נעטוף ככל התורך ולא נפלה כי הסירכא הנס שהיתה דקה היא היתה קשה כמו גיד לכן ואמר טריפה · ואח"ז קרא לשוחט שהיה לו למסייע שכן דרכו היה להרחות לו כל מולתא דתמוהתא כדי ללמדו שיכא להרחות כ"כ חוזק הגיד הזה שלא נפל ע"י כ"כ נעטוף · וככולו זוחנו המסייע והכניס לתכעו תחת הסירכא ונפרקה מתשומן ואמר הרי נפלה וכשרה לזי הסיכו השוחט הא' זו תמיהה רבתי כיצד לא נפלה ע"י כ"כ נעטוף שאני עשיתי ואתה לומר הרי נפלה הריני מרחה לך שהגיד הזה לא נשה ממקומו מן הריאה ולא נפל כלל ואתך החזק מעורשה והרחתו הגיד תלוי במקומו כשהיה ותפס הסכין ואמכו להרחות לו שאינו נאתך כ"א בסכין ואמ"ל כפירוש דכרור לו דקפי' כמערב פנימי דקכל נפוחה הסי' הזקת מכלכלת כודקי ואמר זה השוחט שאתך זה הסי' שלא שרש לאריה כיון דכלא"ה ל"א לבדוק כנפיחה כמים כיון דזה הדבר הוא בבזירת נח"ש כנז' · כלומה שעה הלך המסייע למים וסמך על לוחו אתך שאתך השוחט הא' וכדק ע"י נפיחה ומים וכשרה שלא בשבן הכשיר · וזו קרא עליו השוחט הא' בקול גדול אני אומר לך טריפה ואתה אומר כשרה הרי אני אנוס בעיר הזקת בלומי כיון שאני חשוד בעיניהם להטריף המותר לשע"ך לא רלו להאמין לוחך ולסמוך עליך להכשיר עשו מה שתרלו ואם רלו לאכול על לוחך הרשות כידם והלך לוחו השוחט מלפניו כשנמלת נפש כיון דלדעתו הם לוכלים טריפה נמורה על פי דברי המסייע והיתה לעקה גדולה כין השוחט והמסייע על פרט זה ונחלקה העיר לב' כתות הדין אמרי לא נניח תורתי השוחט הא' שהוא חכם וכבר הטריף ולילך לאחרי דברי המסייע שהיה ת"ח ובעד כדון הוא ריך להתלמד עניניו השחיטה להכשיר · מה עשה לוחו המסייע הלך אל לדם אחר שהיה שוחט בעיר קודם ביאת החכם השוחט הא' לעיר והוא היה שונא להחכם הנז' שנאה עלמית וספר לו המסייב ומיד ילא עמו לחנות שיא כה כשר זה ומבלי דלוחו לא דברי החכם השוחט הא' ולא רלה הריאה כלל לאמר הנו לי מהאי כשרה ונלכלה והתירה וכרלות הקהל שהלו השניים מתירין רוב הקהל אכלו ומיעוטם לא אכלו · והגיעו הדברים לפני ח"ור והרלן יע"א והלך החכם השוחט הא' והמסייע לשם כמעמד הקונסיסטוואר וח"ור וסדרו דבריהם והשיב המסייע מן שהוא קרא לי לרלות ואמ"ל שכבר נשנע הרבה הסירכא ולא נפלה לכל קודם שיקרא לי לרלות כבר נסדק החזק ע"י מכת הקורנס כדי שיהא פתוח לפניו וכלותה שעה כשהכניס לתכעו תחת הסירכא כמעט מנכהה שעשה נפלה ומכח זה היה כרור לי שאינה לא רור כעלמא וע"כ התרתי ועוד אמר הרי החכם השוחט הא' והלך וכדקה ע"י מים ולא נשכה וקרא לשוחט הא' לרלות שלא נשכה והלך ורלה ואמ"ל כיון דהוה לפי דעתך כשרה תשכיל לותה על לוחך לכל התרת יורה דרכו דלותה שעה טוב השוחט הא' לטכח שלא יתן לו כשר ממנה שלדעתו טריפה משום שרשה להחמיר ע"ע · נס לא רלה לקכל שכרה כיון שלדעתו היא טריפה ע"ד המסייע · והכיא עדים שהיו מעויים כבית המטבחיים ולותם עדים יש מהם שהם בעלי הכשר שרטים עליו וכבר מכרו הכשר בחזקת כשר · ויש מהם שהם קרובים למסייע ושונאים לת השוחט הא' ויש מהם מגד שנתתם לכודק הא' ולוכחים לבעלי הכשר

והמסייע :

זאת תכלית עדותם לשר דנו עליה ח"ור והרלן יע"ש · דכודק הא' לתר טריפה ובשקרץ למסייע לרלות לתר שנפתח תחזה נפלה תיד ובשתתך השוחט הא' הסירכא הלך המסייע ובדקה ע"י נפיחה

ומיס והרשה לכורך הף׳ לרשות שלף כגבוה ומלך ורשה
ומעפי"כ קמ"ל לדעתו טריפה ושיטו קוכל ממנה לפי
שהיטו קוכל נפוחה ואמר למסייע לס לתם רוצה
להתכולה ליערלל על פוחרך עשה מה שתרצה עכ"ד :

עוד העידו כ׳ עדים לחרים כשרים כמותב ג׳ וכו׳
דתקלה לאמר הכורך הף׳ טריפה ולחר שקרע
תגר כעל הבהמה על השוחט הף׳ מלוזה טעם הטריף
לו כיון שהריפה לוכה נקובה הסיב לו לני לומר לך
טריפה ולתם עשה מה שתרלה ושקלו לת המסייע
ולתם מה נרלה לך כזלת הבהמה ואמ"ל שהיה כשרה
ושזי הסיבו השוחט לתם רוצה שיקבלו לותה על פוחרך
לאמר לו הן והלך השוחט משם ואמ"ל עכשו לין עלי שום
עוצם וכרוו דכריהם הלרו שגם לחר שכלו
מבית המטבחיים ולוהה לעקה כעור על דכ"ז אמ"ל
השוחט הף׳ שהיה טריפה וכהיה שעתה עדיין לא
נאכר מבשר הבהמה שום דבר עכ"ד . ושגם שלותו
המסייע נשבע בס"ת שהיה כשרה לעפי"כ לא רלו
הקהל לשמוך על דכריו . וכשהלך לותו שוחט שהיה
מקורם שהוא שגם גדול לשוחט הזה הף׳ וקנה מלותו
כשר ואמר שהוא כשר מכלי שמוע דכרי השוחט הף׳
וכלי ריאות הריאה ושקלו מן הכשר שהוא לגבי לותה
העיר . ועל זה יורנו מו"ן מה יהיה משפט הכשר הזה
אם כשרה או טריפה ועכ שגם׳ שהוא טריפה מה יהיה
כדין הכלוס ומה יהיה דין לותו המסייע שהכיולוה
כמזיד ליערלל ושכמ"ה :

תשובה לפי שרלוני שמה ושעוריה שהן כעון
כעכור שנתת חנם רכתה המחלוקת
כעיר עד גדר שתפס כלם כעוצרת שהם החכמים זה
עם זה לוסר וזה מתיר וכבל יום מוסיפין והולכים ולם
המחלוקת מתלקחת עד ליה שמיה ומשום זה נמשך
שיבלו ה׳ דיונים לדון על הענין הזה ותחלה רלו להכשיר
מכלי שיודו לעומק העיון לזי יגלתי חון למחיצתי
וגליתי לת לזנם כמ"ש לקמן :

והנה דכ"ז שם נסמוך על דכרי השוחט הף׳ ככר
פסקו הרמ"ם כלל ד׳ והכיולו מר"ן בכ"י
ובקיצור סי׳ ט"ל דהף׳ נלמן . ומה גם דהרשב"ם כתשו׳
סי׳ ק"ך נשתל על נדון יותר מזה שהכורך הף׳ לאמר
שהיה טריפה ולפ"ך כל שוחט לחר ולאמר שלף מלף
סירב׳ ולעל׳ דהגם דבגדון זה ג"כ כשהוליף ידו נתנענע׳
הבהמה ונפלה הסי׳ לין להכשירה מפני כך מלחר
שהכורך הף׳ עשה מה שרלוי לעשות ולף נפלה ולסרה
שוב לין לו להכשירה מעשה זה שג"כ בף ונלמר זה
הף׳ הנביהה ולף נפלה נביה לחר להנביהה ול"ל נפסקה
נביה לחר ולין לדבר סוף וכשם שלין לתם מעריך לה
מלה ולף לף כן לין לתם מעריך לה שניס שלף כיון
שהף׳ עשה מה שרלוי לו לעשות ולסרה לין למעכב
עפרקי להטיירה עכ"ד :

ולעיין עוד מ"ם הרשב"ן ז"ל בספר יכין שמועה
די"ז שכתב בפירוש דשם הף׳ לסר לין השני
וכול להתיר לפילו שם יהיה גדול ממנו בחכמה ובמנין
יעו"ש משם הרשב"ה והרי"ף והרימב"ן והר"ן ז"ל ע"ש
כלורך וכרוחב : עוד כתב הרב הגז׳ דף ע"ו כדכרי
המגיה על מעשה שהיה שהעלה דלפי׳ כדבר שיכול
להיות שהיתה הסירכה כקדרן לו כין החיוך לעפי"כ
העלה דהכהמה טריפה והכלוס לסורים יעו"ש וכ"ש
כנד"ד שהשוחט הף׳ לאמר כפה מלף טריפה :

והרב מוסר"מ לשקשלר סי׳ כ׳ נשתל על נדון נרע
מנד"ד דהיינו רלוכן כדק כהמה ומלף כה סירכה
למקום הלסור והוליף ידו ולמר לשמעון לכדוק גם הוא
ובדק שמעון ולמ"ל שנתקה הסי׳ על ידי כריקתו לז
לאמר רלוכן שהיה שפק טריפה ולח"ך חזר והכשיר
לותה לחריס והוא לף לכל ממנה ושללו לותו מרוע
ככה עשית ענה ולמר זלת הכהמה כשרה על לחריס
ולסורה עלי והעלה דהדכר כרור דהכהמה טריפה .
ובשו"ת כתב שלין למעך כלל ללף מנכיהה כל שהוא
וכן כתב הרשב"ה ז"ל כל סי׳ שלמרנו לין הפרש לם
תהיה עכה וחזקה לו דקה שבדקות לף כהללו שהם
ממעכין כיד ולם נתמעכה תולין להקל שלין זו סי׳ ללף
דיר שכל הגוהג כן ה"ה מלכיל נכלות ליערלל שזה לף
שמענו כשום מקום וכי לין סורכת ללף לם היה
כשכותת הענלה שמושכין לותה ולינה יכולה להנתק
או חוזה שיעור נקכב כי ע"י משמוש לשכעות לפילו
הקנוקנות ימחו ככף סו"ד לל תשמעו להקל כדב"ז כלל
עכ"ד ועו"ש כלורך :

ולעיין מר מ"ם הרב הר"ט סי׳ ל׳ על ש"וב הק"ק
והלך כחור ל׳ ללמוד ממנו כור וריק
מחכמה ודיני שחיטה ובדיקה והניחו הש"וב לקרוע
הטריפה ולכדוק הריאה תחלה ואמר שהיה טריפה ושוב
כדק הש"וב והוכיח וכשנודע הדכר למו"ן הוכיחו לש"וב
על פניו שלף לעשות כן והוא השוב כעזות מלח שכשרה
ושרשלי לעשות כן וכן ועשה להכל והעלה משם כמה
פוסקים שהכהמה טריפה ושלקו מלומנקו עד שיודע
חוכתו ויעשנה יעו"ש.הגם דיש יד הדוחה לרחות הריאה
על כל פנים לקנוף כעלמה הביקתיה :

והרב כעני חיי יור"ד סי׳ כ"ל כתב על כודק שכדק
והיתה שם סי׳ מנה וכה וכשהוליאו הריאה
לף מלאו כלום והעלה שהכהמה טריפה מלחר שע"פי
השוחט הוחזקה הריעותה ע"כ לסורה ועו"ש :

גם הריב"ם ז"ל כסי׳ תל"ז כתב כפירוש לפילו יחזור
לותו המטריף ויאמר שהיה כשרה ללו כל כמיניס
כל זמן שלף נתן לחתלה לדכריו ע"ש כלורך :

מסקנא דמלתה שהכהמה חזקת כיון שהטריפה
השוחט הף׳ היה טריפה נמורה . הגם
דמלר לוכקו של כודק ל׳ לאמר שם לתם רולים לחוכלה
על פי דכרי המסייע כלשר כשללה לעפי"כ היה טריפה
נמורה לפילו שם הוא עלמו יחזור ויאמר שהיה כשרה
כ"ז שלף נתן לחתלה לדכריו שהוא עלמו מוכר לחכול
ממנה הוי טריפה ודקות :

ועיין להרב דעת קדושים לוסת ח׳ סי׳ מ"כ שהביא
תשו׳ הרדב"ז וכ"כ משם הרשב"ה והרמב"ן
והר"ן והריף והרלב"ד ז"ל שכולם עמו פה ל׳ שהם׳ שהשר
לינו יכול להתיר ולפילו שם התירו לינו מוחר ולפילו
שם יהיה גדול ממנו כחכמה ובמנין יעו"ש . וכן הוכח
כם׳ יכין שמועה להרשב"ן ובמ"ל :

ואחר שהדרתי דכרי הלף לפני לותן ה׳ דיונים
שיבלו לדון על השלה הלז רלוני וחס לכי
כקדכי כלמרם כי רקוק נד"ד מנדון של הרשב"ם ז"ל
ומוסר"ם הלשקר ז"ל כי נד"ד נפלה הסי׳ ע"י הכ׳ וסרי
הוא מכחים ולומר שהיה דיר כעלמה וכנדון דידהו
נחתכה הסי׳ מלליה ע"י נענוע הכהמה . ומיד שרטוטתי
וכתכתי לשם לחר התחילה מכת"ר ולפו ק"ו הוא ומה
שם נחתכה הסי׳ מלליה ע"י נענוע הכהמה רלו כ"ע
מודיס שהיה דיר כעלמה לעפי"כ הף׳ נלמן וטריפה
כ"ם וק"ו כנד"ך דהכ׳ מכחים ולומר שרלוני הסי׳ וקיס

לי בגוה שהיא רור בעלמא שיהיה הא' נתמן ודברי הב'
מהכל יטעטו :

והרי זה דומה לנסכא דר' לקח דתמר אין חטפי
ודידי חטפי ואמרו אם בגמ' מתוך שו"מ גם
מרן בח"מ סי' ן' פסק אם היה השטר בע"ח ושטען פרעתי
משו"מ ע"מ והטעם הוא לפי שהיו יכול לפטור דבריו
של העד כיון שהוא מודה לו על המלוה שהיתה בעולם
וכח להכחישו בחופן שהיו אותו דבריו הרי זה כב'
עדים והשטר קיים ומשו"מ . והכא כמי בגד"ד הרי
מודה לו לחרי נענוע הא' שהסירכא בעולם והכחשה
היא בדבר שגלוי לפני מי שאמר והיה העולם דאם היתה
הסי' קשה או ריר בעלמא דודאי היה הכחשה כלל
ודבריו מהכל יטעטו ושריפה . ומה גם דכבר התכילה
במזיד ויש כאן תמדת ממון שהוא לבדו לקח את שכרה
ולא הא' שהשריפה ונוגע הוא בדבריו להחזיק דבריו
להתכת הנטוח היון שכבר אכלו את הכשר ע"פיו . וכ"ש
שכבר נשבע בח"ת בתוך קהל ועדה אחר שנתכלו הכשר
שהיה כשרה מי הוא זה ואיזה הוא יערב לא לבו להתמינו
שהיה כשרה נגד הבו' הא' . ובכדון כזה אפי' היטורת
מממונה ולפיכן וכמ"ש הלק"ט ח"כ סי' רע"ח והלכות
אלי סי' ס"ד ע"ש :

ואחרי רואתם החכמים הנו' דברי חזרו ומודו לכל
הנו"ל אבל נכנסו בספק ממ"ש מרן בסי' ע"ל
בשחד שלמר שלא כסדרן היתה ואחר מכחישו כסדרן
היתה דהכחשה בחזקת היתה עומדת ועו"ש ומשקנתם
משם להתיר :

ובשמעי הדברים הזי עמדתי על עמדי ותמהתי
על המרחק ממ"ן אם רצו לפסוק הדין
ע"פי התמיות דברי מרן בקציר הלא כבר נודע מ"ש
הרב זרע אברהם ח"מ סי' כ' והרב שמש צדקה סי' ל"ג
ובש"ת הב"ח סי' פ' ורשאון לציון דק"כ והוכחו דבריהם
כפ' יד מלאכי בכללי הש"ע שיהיו יכולין לפסוק משפר
הקצר ועו"ש שכתב שכל הפוסק וכו' דבריהם שלא ניתנו
ליכתב . ואם נאמר שרצו הדברים בשרשן הרשב"ן בפ'
התשב"ן ח"כ סי' פ"ע הרי אין הנדון דומה לראיה
וברחוק מזרח ממערב רחוקים ז"מו שהנדון היה שהיתה
הכחשה בחזקת כשרה נעכרת ורלוכן הקונה שהיו
חומן בקי לומר שראה הסי' במקום הפקור ומשכר
הבקי לומר שהיתה כשרון ע"כ צדד להקל להניחה
בחזקתה וכשרה כאם כאו כ' בפת ק' לכ"ד וכמ"ש ג"כ
בפ' יכין שמועה די"ו ועו"ש . אבל בשד"ד שבכר ראה
שבודק הא' הבקי תלה את הסי' במקום הפקור ואח"ך
אחר שהוציא ידו ופתח החזק עוד נענע ואמר טריפה .
ואח"ך קרע לב' והראהו כח הסי' כמה חזקה שלא נפלה
וראה הב' הסי' חוחזת בשומן וכבר עדו עלה כמה
שרשתקי דהיינו הנענוע שעשה הבודק הא' כמה
פעמים . ועוד ע"י מכת הקורנס על החזה נתנדדה
הבשמה הרבה והוחלשה הסי' בהכרח ואעפי"כ לא
נפלה . והיאך יכולין לסמוך על הב' שאומר מכיון שנפלה
ע"י כלאחר יד ריר בעלמא הוא חלילה להאמין . ומיד
חזרו והעלו לפקור ועמו כלם טריפה וחא' הנשאר
שהוא הרב חזקן לא רצה להסכים ונשאר בדבורו . ולבסוף
אמר מודי ספק לא יפלטו ואיהו כ"ש ספק טריפה ועברו
ביניהם דו"ד ולבסוף נמנו וגמרו דאיהו אלא ספק
טריפה וכ"ש שכבר נפלה ואיהו בעולם ומאי כ"ת
לקרותה טריפה לו ספק טריפה כיון דרו"ס לפורה
וכו"ח שהיא ס' טריפה וכלים תשכיס אותם מע"ל

לי בגוה שהיא רור בעלמא שיהיה הא' נתמן ודברי הב'
מהכל יטעטו :

והרי זה דומה לנסכא דר' לקח דתמר אין חטפי
ודידי חטפי ואמרו אם בגמ' מתוך שו"מ גם
מרן בח"מ סי' ן' פסק אם היה השטר בע"ח ושטען פרעתי
משו"מ ע"מ והטעם הוא לפי שהיו יכול לפטור דבריו
של העד כיון שהוא מודה לו על המלוה שהיתה בעולם
וכח להכחישו בחופן שהיו אותו דבריו הרי זה כב'
עדים והשטר קיים ומשו"מ . והכא כמי בגד"ד הרי
מודה לו לחרי נענוע הא' שהסירכא בעולם והכחשה
היא בדבר שגלוי לפני מי שאמר והיה העולם דאם היתה
הסי' קשה או ריר בעלמא דודאי היה הכחשה כלל
ודבריו מהכל יטעטו ושריפה . ומה גם דכבר התכילה
במזיד ויש כאן תמדת ממון שהוא לבדו לקח את שכרה
ולא הא' שהשריפה ונוגע הוא בדבריו להחזיק דבריו
להתכת הנטוח היון שכבר אכלו את הכשר ע"פיו . וכ"ש
שכבר נשבע בח"ת בתוך קהל ועדה אחר שנתכלו הכשר
שהיה כשרה מי הוא זה ואיזה הוא יערב לא לבו להתמינו
שהיה כשרה נגד הבו' הא' . ובכדון כזה אפי' היטורת
מממונה ולפיכן וכמ"ש הלק"ט ח"כ סי' רע"ח והלכות
אלי סי' ס"ד ע"ש :

ואחרי רואתם החכמים הנו' דברי חזרו ומודו לכל
הנו"ל אבל נכנסו בספק ממ"ש מרן בסי' ע"ל
בשחד שלמר שלא כסדרן היתה ואחר מכחישו כסדרן
היתה דהכחשה בחזקת היתה עומדת ועו"ש ומשקנתם
משם להתיר :

ובשמעי הדברים הזי עמדתי על עמדי ותמהתי
על המרחק ממ"ן אם רצו לפסוק הדין
ע"פי התמיות דברי מרן בקציר הלא כבר נודע מ"ש
הרב זרע אברהם ח"מ סי' כ' והרב שמש צדקה סי' ל"ג
ובש"ת הב"ח סי' פ' ורשאון לציון דק"כ והוכחו דבריהם
כפ' יד מלאכי בכללי הש"ע שיהיו יכולין לפסוק משפר
הקצר ועו"ש שכתב שכל הפוסק וכו' דבריהם שלא ניתנו
ליכתב . ואם נאמר שרצו הדברים בשרשן הרשב"ן בפ'
התשב"ן ח"כ סי' פ"ע הרי אין הנדון דומה לראיה
וברחוק מזרח ממערב רחוקים ז"מו שהנדון היה שהיתה
הכחשה בחזקת כשרה נעכרת ורלוכן הקונה שהיו
חומן בקי לומר שראה הסי' במקום הפקור ומשכר
הבקי לומר שהיתה כשרון ע"כ צדד להקל להניחה
בחזקתה וכשרה כאם כאו כ' בפת ק' לכ"ד וכמ"ש ג"כ
בפ' יכין שמועה די"ו ועו"ש . אבל בשד"ד שבכר ראה
שבודק הא' הבקי תלה את הסי' במקום הפקור ואח"ך
אחר שהוציא ידו ופתח החזק עוד נענע ואמר טריפה .
ואח"ך קרע לב' והראהו כח הסי' כמה חזקה שלא נפלה
וראה הב' הסי' חוחזת בשומן וכבר עדו עלה כמה
שרשתקי דהיינו הנענוע שעשה הבודק הא' כמה
פעמים . ועוד ע"י מכת הקורנס על החזה נתנדדה
הבשמה הרבה והוחלשה הסי' בהכרח ואעפי"כ לא
נפלה . והיאך יכולין לסמוך על הב' שאומר מכיון שנפלה
ע"י כלאחר יד ריר בעלמא הוא חלילה להאמין . ומיד
חזרו והעלו לפקור ועמו כלם טריפה וחא' הנשאר
שהוא הרב חזקן לא רצה להסכים ונשאר בדבורו . ולבסוף
אמר מודי ספק לא יפלטו ואיהו כ"ש ספק טריפה ועברו
ביניהם דו"ד ולבסוף נמנו וגמרו דאיהו אלא ספק
טריפה וכ"ש שכבר נפלה ואיהו בעולם ומאי כ"ת
לקרותה טריפה לו ספק טריפה כיון דרו"ס לפורה
וכו"ח שהיא ס' טריפה וכלים תשכיס אותם מע"ל

ומותרים ואמרו טעמם מפני השלום :

ושרי לפו מרייהו כיוצ מפני השלום נניח כליס
לפוריס בעולם ומה גם שהשוחט הזה שמכו
עליו שהתכילוה במזיד ליזרקל הם פסולין מצד עצמם
בהסכמת כל הפוסקים כיון שהתכיל טריפה במזיד
והתרפה ולא קבל . וכר מן דין שהוסיף על חטאתו פשע
שנשבע שהיא כשרה ושם אמרו שהשוחטים הללו בחזקתן
עומדים :

תחלה נחזי לכן בענין השוחטים הללו מה דינם
שהתכילו טריפה זאת במזיד . והנה
מהרי"ק שרש ל"ב ופסקו מרן כיור"ד סי' כ' דאם יפלה
טריפה מתח"י וכרעות עיני הדיין שהוא מזיד מעבירין
לוותו וכתב"ד שעדיין מחזיק כדבורו שהיא כשרה לין
לך מזיד יותר מזה . ולין לומר דכיון שזהו דעתו שהיא
כשרה לא מקרי מזיד כיון דטרפות זה היא הלכה פסוקה
ולמיעוט הול"ל מסופק לני ונריך לרלות וכיון דמעד
עלמו לינו בקי כדינים וכבר שמע מכודק הא' הבקי
שהיא טריפה על מי שתך כדעתו להתירה ולין זה הלא
כדין שותא דאמר על האסור מותר וכו' דמעבירין
לוותו ולין לך מזיד גדול מזה ושם"ך ושפר"ח ותפר"ת
כסי' קי"ט כתבו דאפי' בפעם ג' מעבירין לוותו והוסיף
הפר"ת שם שקבל"כ דאם היא טריפה ודאי הנח דהעבח
לא ידע ודאי טריפה ויאנו בעונש הרלוי יעו"ש . וכ"ש
כנד"ד שבא זה המסייע לרלות הסי' לאחר הכודק הא'
שהטריף ובבר ק"ל שעשה נענוע ובבר ידע שזה הסי'
אם לא תפול על ידי נענוע ג"פ טריפה ואעפי"כ הפיל
הסי' בידים ונעשה לה נפיחה במיס שהיא בנזירת נח"ש
לבל ילנו המקומות ולא נתת לשרש לאחריה ולנקותה כמו
שבך לריך לבודקים ע"י נפיחה ואמר כשרה ובר כדון
עדיין מתרים ואומר שהיא כשרה ודאי דב"ע מודו דפסול
הוא . וכנדון זה הביאו מרן בסי' קי"ט מעם הרשב"ם
והרל"ם והריב"ם ז"ל דאם מעצמו מוכיחים שהוא רוצה
להתכיל טריפות כגון שאתך הסי' מסלקין אותו יעו"ש .
וכן הוא מפורש בתשו' הרל"ם ז"ל כלל ד' דאם הוא בקי
ולא חם לבודק והוא מוצא טריפות נמצא שהוא חשוד
להתכיל טריפות ולין להתמינו עוד כי לין בו ירתת
שמים ולא שייך כאן קבלת ד"ח כי עיקר הטריפות ס"ס
מעיקרי הדת וכיון שלא חשש לבדוק בכל הטורך רשע
הוא בעיני ולין לבי נותן לי לסמוך עליו עוד עב"ד .
וכיון שהשוחט הזה בבר אתם רואים שהוא חומר שהוא
כשר ועשה כל מעדרלי להתכילה והתכילה ע"כ הוא ואותו
האחר הנמשך אחריו בשוטת בהזרמה ולא רלה ולא ידע
והקדוש פ"ה לבעי"ן לשמע לזן דברי המסייע הדין נותן
להעבירם . והרב אשדות הפסנה בתשו' סי' כ' הביא
כנד"ד והעלה לפלק אותו מפעם ג' והכליס נריכים
הגעלה ועו"ש בלורך . ולענין עוד כש' בעי חיו בסימן
ז' ח' על אותו ג' שזאתה טריפה מתח"י ותשו' תרוכם
והעלה בפשיטות שגם הכליס לסורים ונריכים הגעלה
ובבירה לכלי חרש משם כמה פוסקים וסיים כדבריו
לפילו בספקת דרבנן הכליס לסורים לפילו שם לוגן
כ"י . וכר מן דין הרי זה הוים שהלך לבדוק הסירכא
במיס מעולם לא היה מוסמך לבדוק הסי' בנפיחה ע"י
מיס ולפילו לותן שסמבותו לינם מוסמכים על לומנות
בדיקת הנפיחה כיון שהינם נוהנת בהלו המקומות וע"כ
אין בדיקתו שבדק ע"י נפיחה תשוכה לבלום וכמ"ש
הרב בעי חיי סימן ח' ועו"ש :

וגדולה מזו כתב הרב חק"ל סימן כ"ד דאם לא

ניתק הסי' בפעם ג' והכניס ידו כפעם ב' וניתק הסי' והעלה דכל שהניח ידו הבודק דבדק וניתק מתח"י לק ע"פי שלמר בשרף כל שנמלך אם סי' הרי זה בחזקת טריפה דחזקה שהניחה כהוגן וכיון שלא ניתקה הסי' טריפה: וה"ג הרי בכר בדק והסי' קיימת לעיני הכל ודלמי טריפה ואפילו אם ילמר הבודק כשרה דברי הכל הכא מכיון דעיניו הרואות הסי' קיימת וכיון שבדק והעביר ידו ככל המקומות שצריך לבדוק ולא ניתקה שוב ליח לה תקנה בהגביהה ואפילו אם יטעון דלא עשה שהגביהה כיון שלא רלה לותה לותה לפשר שהגביהה ע"י דלדרכה כיון שלא רלה לותה לפשר שהגביהה ע"י כניסת והוצאת ידו ולאו לדעתיה: וכ"ש כאן דיש לחוש שלא נזהר כה כיון שלא רלה לותה ואפ"ה נס דלמיתרע חזקתיה שהרי הסי' לפניו ולא רלה לותה נמלא שלא ופה עשה וכיון שכן אין להלמינו כיון דאל הפשר הלשוד הוי ואפי' שגגה הוי י"ל שלמר כן כדי להתגלל שלמר על טריפה כשר ועו"ש שהכיא רלים מהמ"ם הרשב"ם סימן ק"ך הנו"ל ומסי' תק"ך ועו"ש מלתא בטעמא: דוק מנה ושוקי בלתרין דמכ"ם נלמוד לה"ר שהל הגביהה כאן פעמים ולא ניתקה ולמר טריפה וכא הכני וניתקה והכשירה ולומר שהיה כשרה על לותו: וכודק הרלשון לרוב לוהו כנו"ל הניחו לעשות מה שירלה דודאי לאו כל כמינה וטריפה נמורה היא: ומה נס דעיקר היתר הנעשה היה שלא חידוש שהדא ר"י הלבן כמ"ש בכ"י סי' ע"ל וטרפות הסי' הוא מדינא דגמ' וע"כ אין לך בו אלא חידוש שהל נפלה בהגביהה ה' הנס שנפלה אח"ך הרי זה טריפה נמורה: וכ"ש שבודק הל' לומר שהיה גיד והיה כרור לו שגם כמערב דעבדי בריקה ע"י נפיחה היתה נטרפת ממנו: ומה נס דהכ' עשמו לא הכשירה עד שהמך על לותו חתך שחתך הסי' הבודק הל' והלך ובדקה ע"י מים ואלא השוחט הל' לומר שלא ברא לחריה היה שהיה לבודקה ע"י מים משום דבריקה ע"י נפיחה בהקומות הללו דחויה מעיקרא: וכ"ש שזה שנפחה היה יודע קדר הנפיחה כלל ואפילו לותה שהמכו לותו להיות ב"וכ היה מוהמכים הם עלמן על הנפיחה ואם היו הם עלמן במערב הפנימי הבוטחים ע"י הנפיחה היה יכולין לבדוק אם לא יהיה לחר עומד ע"ג או ילמדו ויקבלו הקיבה מהלומנין המלויים שם: וע"כ קדר דינא שזה הלים המכשיר בהמה זלת פושע הוי וקרוי מלכיל טריפות ליהרלל במזיד והוא פשוט וגם הכלים לקורים:

והחק"ל כיוב"ר סימן י"ד כתב בלחוד שיפלה טריפה מתח"י שנתברר עכשו שהוא חמור מקדם לו שהכא: וכן אם שחט לח"ך דפיסולו בודאי אין קפק שנקרו הכלים שבליסור ודאי נאסרו הכלים ואפילו אם היה כן וכן מתברר מדברי כל הפוסקים ואין פוצה פה להתיר ומריך לעבר הכלים וכפ"מ ג"כ ועו"ש:

עוד כתב הרב הנז' סי' קמ"ט שמוכה לרוכה הכלל הלולה הטבח שיפלה טריפה מתחת ידו לחת דתו שנפשל לעבודת ומשמתינן ליה ומעבירין לותו ואין לו תקנה כ"א שיעשה תשובה ויקבע שחורים וכו': וכפי' כתב דאפילו שוחט לאחרים כל דמטי ליה הנלה מן הכשרה יותר מן הטריפה הוה ליה כשוחט לעלמו משום חמדת ממון ואפילו כפעם ג' נפשל וכמ"ש בסי' קי"ז יעו"ש: וכפי' קי"ב כתב דאפי' אם לא נודע אם שוגג הוא או מזיד מ"מ מריך לקבל עליו ד"ח זולת אם ילאה מידו

כ' או ג"פ לזי אין לו תקנה והוא אינו כאמן לומר שוגג הייתי ועו"ש: וכסי' קס"ז כתב דשוחט נפשל גם ע"י לומדנא דמוכח דיולא טריפה מתח"י נפשל והם הוא כמזיד או שיש ק"מ בעני תשו' חמורה ועו"ש: וקבלת ד"ח לא סגי מיד אלא מריך לו זמן מונבל עד שידעו הכל ולא יהוב עוד לכשלה ועו"ש סי' קס"ט ואפי' בע"ל שולאה טריפה מתח"י נפשל השוחט ואפי' בע"ל נגד ע"א מסייעו ריחוי לכ"ד להעבירו ועו"ש כסי' קל"ג: הרי מפורש יולא דאפי' על ספק טריפה נפשל השוחט והכלים לסוריס וכ"ש כנד"ד שהיא טריפה ודאי לפילו ע"פי דכור המסייע שהוא מודה שע"י נפלה לחר שכבר נעגע הל' ולא נפלה: ומה גם שהוא נופיה לא קמך על דמיונו ובדקה כמיש דפשל הוא והכלים לסוריס: וכבר ידעת דטרפות הסי' הוא טריפה נמורה מדלוריית' וכמ"ש הרשב"ץ ח"ג סי' רס"ג ועו"ש וכן כתב ספר בני חיי הנז"ל בלורך וברוחב ולינא מלן דפלוג על זה: גם הרב חיד"א ז"ל בעין זוכר שלו בערך סי' כתב בפשיטות דטרפות הסי' מדלורייתא ועו"ש וכ"כ הרשב"ץ בס' יכין שמועה ד' ט"ו מש כמה פוסקים ועו"ש:

המורם מן הלמור דבהמה זו טריפה נמורה כדברי הבודק הל' ואם הניפיה לא יזכר ולא יפקד במקומו ומה גם שזה המסייע לא ברא הסי' ולא ידע טבע חיזוק הסי' לטופחה מעולם כמ"ש ודוי כעדות לא ראינו דאינה ראיה ושוחט הזה שהכשירה והלכילה במזיד לריך שיקבל עליו ד"ח כמ"ש: והכלים ג"כ אם הם כלי חרס אין להם תקנה כ"א שכירה וכלי מתכות אפילו לינם כ"י בעו הגעלה וכמ"ש כל הפוסקים

עלינים למעלה זה הנלקו"ד ודוי"מ ויש"ן:

פה והרלן יע"ל כם' בדרך תשפוט עמיתך דהלי שתא זלת לוח **הברית** לפ"ק:

הל"כי **אב"א** ס"ט

לתקופת השנה מזר לותו המסייע והודה לדבר כדברי השוחט הל' והלך לוהרלן יע"ל לפני ק"ור העיר שדנו שת דינו כמ"ש וזיו מהפכים כזכותו וקבל לפניהם ד"ח ולא רלו לסומכו פעם לחרת לשחוט לכרו כ"ף לחר עע"ב כמשו"ת מתקיימת ידם:

יח נסתפקתי כמה שרלינו נוהגים בזיזה מקומות שם יבא לידם לטוש כריקה בלונה או כועה בשיפולי לונה או לזה ריעותא לחרת בלונה שמכחה לריכים לנפוח הריקה ולטופחה מותכה לותה לונה מבחוץ ונופחין לותה וקומכין על זה להכשירה: גם רלינו כמה פעמים כשרולים שלא עבר הרוח על כועה בשיפולי כדי שיהא חוט כשר מקיף קורעים לותה כועה ועי"ז כיון שנתרפית הכועה מיד יעבור הרוח ויקיף סביבה: ולכי מהסס בזה הלדעתי לזהר גדול עושים שכל הבדיקות לריכים להיות כמו שהיה הריקה בחיי הבהמה וכמו שכתבו כל הפוסקים ועו"ע ולדעתי ועוד הדעת נותנת שאין זו בדיקה כלל לפי שכשהוא מותך הלונה שיש כה ריעותא ונופחה דרך הסימפון קטן שלא מכיון שהוא קרוב למקום הריעותא בהכרח שיעלה הרוח וכלולו הוא נופח בתוך הריעותא נופח ומי הפיר לו דכ"ז: הלא דין הלטוש הוא מדין הש"ס דחולין דף מ"ז וכפירוש כתבו הפוסקים שלריך לקרוע הקרום לכד שמוך למקום הלטוש וכמ"ש מרן סי' ל"ו וסיים שם"ך דאל"כ יפלו הרוח כשיחתך הלטוש ושמא משם ולמטה נטמטם ועו"ש ולפי"ז היאך נחתוך

חוכה לוכה שם כה הלטוס ולטופתה הרי כיון שהוא חוכה למקום הלטוס הרי כלולו מתך בלטוס גופיה ואין זו כריקה ואפשר לם היה נופה כל הריקה שלימה לף היה עובר הרוח וכל הכריקות נריכים לקיות כמו שהיתה הריקה בחוי הכהמה כנ"ל:

עוד יש לי ריקה לאסור ממ"ם מרן כ"י בסימן ט"ל בשם מר"י בן הרא"ם ז"ל על בועה בשיפולי שנפקוה שנים ולף עלה עליה כשר ותא"ך כלו שנים ונפקוה ועלה עליה כשר וקרעו הבועה וכתב דשלף כרין עשו וכו' ומעלה דאוקי תרי כהדי תרי ואוקי בהמה בחזקת היתר וכו' ומש לישה דיכולין לכודקה גם אחר קריעה למ"ל לאוקי תרי וכו' הף קמן נחזור לנופתה ומש נראה חוב מקיף נכשיר ומ"ף נריכים לסמוך לומר שהבהמה בחזקת היתר אחר שחיטה וכמ"ש שם. וכ"ש שהרי מפורש בדבריו דשלף כרין קרעוה ומש יכולין לבדוק לפילו אחר קריעה הרי כרין עשו שלף ודאי פשוט מכיון דמן הרין כל הבדיקות נריכים להיות כריקה כמו שהיתה בחיים ע"כ אין לסמוך לבדוק החזיקה או הבועה קרועה שהרי ע"י מתרפית הריקה ומיד עופר הרוח ולף כרין זה כמ"ש. ועוד ריקה לאסור בלטוס מק"ו מרין בועה בשיפולי שהרי הלטוס מריכ דגמרת ובועה בשיפולי מעריפות בה"ג שכל דבריו הם דברי קבלה ואעפי"כ הולרכו שתהא הריקה שלימה ומכ"ש הלטוס. ועוד ריקה לאסור ממ"ם מור"ם סי' ל"ו כרין מחט הנמלה בסמפון הריקה לפי' בחזיקה שלף טוכל לבדוק ע"י נפיחה יש להכשיר ע"כ. ומ"ש לפילו בחזיקה ר"ל בתוך הסמפון שבחזיקה דאם תוך כשר החזיקה הרי ככר פסק מרן סי"ז דאם היה חזוקה עוריפה ויש שם מור"ם דבזמן הזה יש להעריך כל ריקה שיש בה מחט ואין דנין בה דין שלימה משום שלף"ח בקיטין בנפיחה ע"ש גם הרב בכ"מ הג הנהב"י סי' הנ"ו כתב דלפילו אם נמלאת תוך הסמפון בין שלימה בין חזיקה עוריפה וכו"ע ולפילו בסמפונא רבה ולפי' תעלה בנפיחה ויש דבן המנהג וכו"ם:

איך יהיה לפילו לדעת מור"ם שמלל אם תמלא בסמפון לפילו של חזיקה מדבתב ולפילו בחזיקה שלף טוכל בנפיחה מוכח דלין לסמוך על בדיקת נפיחת החזיקה וכן נמי נד"ד הנם דזה יש לדחות דשאני התם דהחשם הוא על הריקה בופה דקיישינן דע"י דרך העברתה נקבה הריקה וע"כ לף טוכל לודע הריקה עלמה מכח בדיקת החזיקה. ואם היא במלילות שטוכל לודע גם הריקה ע"י בדיקת החזיקה כגון נד"ה כודקין. זה היינו שהרי גם השתא יכולין לבדוק החזיקה לחוד ואחר הריקה לחוד ואם ועלו ע"י נכשיר ולמה נאסור אם נמלאת בחזוקה תוך הכשר כמ"ש בסי"ו. שלף ודאי כיון דעיקר הבדיקה היינו כי אם בשלימותה כמו שהיתה בחיים ע"כ משעה שנחתכה ש"ל לבודקה ונריפה:

והפר"ח כיור"ד בסי' סקכ"ב כתב משם מהרי"ט בח"ב סי' י"ל וז"ל אין נועם לזה שנקוף בידים ונעשנה בענין שתקוף הבשר מאחר שבשר ע"י טיטלה מהקפה דאין לשער שלף כמות שהיתה בהמה מחיים שלף נראה דהמשמש הזה מועיל אם קודם נפיחה היה נראה שהבשר מקיף ובשנפקוה לף נראה וכו' ועו"ש:

מבאן מוכח דלפילו על בועה בשיפולי נריכים לשער הקיקף כמו שהיתה מחיים וכ"ש בגד"ד שמעולם לף היה ניכר בה שום קיקף בין קודם נפיחה בין לאחר נפיחה אין הדעת נותן לקרוע הבועה ולחזור לנופתה כדי לראות אם בשר מקיף דעל הרוב כיון שאין מונע הרוח שהיה הבועה שהיתה בחיים ודאי יעבור הרוח ויקיף בשר וכ"ז לפילו בבועה בשיפולי שאינו מוכר בש"ס כ"ם בלטוס וכו' המוזכרים דאין לעשות כן שלף נופחין הריאה שלימה ויש לכל הפיקות זהו הנלקו"ד ונוו"מ ויש"ן:

הל"כי **אב"א** ס"ט

יט מעשה שבא לידי כעור מעשכר וב"ף בשדר לשר תשוב לפניהם שנת **הברית** לפ"ק. שנמלאת בועה בטחול בשומכים גדולה וקשה כאבן ולדומה כמו דם ומגולה משני פרדיס בענין שלף היתה מוקפת בשום מד בשבר הטחול עד"ז כ"ף עור הטחול דוקף בגד אחד והטרפתי אותה בהמה שבך הדין נותן שם תהיה גלויה מב' פרדיס להיות למיעוט מצד ג' עד"ז שהוא פחות מחלי עובי הטחול כמ"ש בכל הפוסקים וב"כ הרב ערך השלחן חות ג' והרב זרע לחת חלק יור"ד סי' ז' וב"כ חלקי משם מ"ור פסק וב"ף ה"ה כמוהר"י חגג"ז זיב"ף ומוהר"ר יעקב אבן דאבאן זיב"ף ומוהר"י יעקב אבן עטוהר זיב"ף להטריף כל זמן שלף יש תחזיה עד"ז וכבר כתבתי בזבחים שלמים סי' מ"ג אות ו' ז' דאפילו טיורי הוי מוגלף שבן דרך הטיורי תחלתו מוגלף ואח"ך מתקשה כאבן ועו"ש משם כמה רבנים מפורשמים להטריף ג"ל יש עד"ז מקיף מבשר הטחול לף מקרוש שעל הטחול וכמ"ש הפר"ח ז"ל ועו"ש:

הל"כי **אב"א** ס"ט

ד בעניו מיש שרופים הנק' לפפי'ריטו הנעשה מפסולת יוינס של גויש הללו בזמן הזה שאינם עוברים ע"ז שם יש להם על מה שיסמוכו הלו המבשלים בו קל'פי וכדומה משום דאיכו שלף זיעה בעלמא ולף כדין הוא לאסור הנאת הזיעה כגד"ד או לאמרינן כיון דמעיקרא בא מדבר איסור הנה דאיסורו משום גזירה תולדותיו כמותו ולף עדיף ממאי דאתי מחמתיה וכמ"ש מור"ם סוף"י קכ"ג שהוא דעת הריב"ש סי' רכ"ה ורכ"ו ועו"ש דאסר זיעת אשם יוכם עצמו:

הנראה לקו"ד כראיות דמותר גמור הוא ואין כאן בית מיקום כלל. ותחלה יש לנו לומר כיון דאשם יוכם של הקומות לף נאסר שלף משום גזירה הרי זה הזיעה היולאת ממנו חוייל גזירה לגזירה ויש כאן שפק שפקא ס' אם הגויש הללו יש בלבם מאשבת ע"ז ואם תאמר שיש בלבם דילמא לף כיוצו כלל ומיהו כרין להתירו לפילו בשחיט וכמ"ש מור"ם משם רשב"ם סי' קכ"ג דמשום גזירה היה לנו לאוסרו בשחיט דוקא ולף בהנאה וע"כ כיון שהוא עלמו נאסר משום גזירה היינו כרין לאסור הנאת הזיעה אפי' בהנאה שלף בשחיט דוקא:

ועוד הרי נד"ד זאת ההנאה שנהנה ממנו בעת שריפתו ליסורת מלאה קלי שלף כדרך הנאתו ועיקר ליסורו לף הוי שלף מדרבנן משום גזירה וכבר כתב הש"ך בכללו הש"ס ביור"ד סי' ק"י בהיכא שיש בלן ס"ס בענין שהוא מותר מן התורה שלף שאסור מדרבנן ואיכא ספיקא דרבנן לקולא מותר ועו"ש והנם דהריב"ש לאסר הנאת הזיעה דשאם יוכם עלמו ס"ד כדרך הנאתו שלף שלא כדרך הנאתו מודה להתיר לכתחילה. וכמה

טעמים בנה"ד שרצוי להקיר מכל טעם לקורים מלבד דמר"ד זם וז"ב הוא וקי"ל דזוז"ג מותר כי ים בידינו הקדירה והשלכת לסקירה והזיעה דליסורא שכל ג' צריך לסכירו ולא שיך להיות זה בלא זה · והנם שהם"ך והט"ז סי' קמ"ב חלקו ע"ד מרן בזה דזוז"ג לא הותר בע"ז כבר כתב שם הט"ז נופיה דכוי"ן הקילו והכינו רליום מהות דמסויב דסי' קכ"ה והנם שלא הותר זוז"ג לפילו בשאר ליסורים שלא כדיעבד וכ"ש בע"ז כנה"ד ויכולין לומר דמותר לפילו לכתחלה בלירוף טעמי שלכתוב בע"ה :

הטעם הא' כיון דהוי שלא כדרך הנאתו דעיקר עשיית הזיעה היו שלא לשהיה דוקא ושלא לבשל כה והרי כנוהרקי דעירלה שהתירו במקום חולי לפילו לין בו סכנה יעו"ש בגמרא · ושלא עדיף ביטול הקפ'פי להיות נקרא שלא כדרך הנאתו מסיבה בשמן של עירלה שנק' שלא כדרך הנאתו · ועיין מ"ש הכנ"ה כיור"ד מסי רי"ו נקיב י"ח ק"ג וז"ל מותר להתרפאת בעירלה לפילו חולי שאין בו סכנה שלא כדרך הנאתו כגון לסוך בזיתים או לסוך בשמן של עירל הע"כ · הרי דלפילו בעירלה הלסורה בהנאה מדלוריותא הותר שלא כדרך הנאתו כ"ם וק"ו בנד"ד דליסור סתם ויגם היטו שלא מדרבנן ומה גם שלא קך בזיעה גופה של שמכניר לותה ועי"ז מתבשל הקפ'פי הגם דמרן בב"י סי' קכ"ג דחק זה וכתב דיו"ן כמו שדרכו בסיום כן ההכו בזילוף ורקיקה וסיום גם רליום מן המפונקין רוחלים בו ידיסם במקום מיס להזיל הפנים ועו"ש היטו דוקא זילוף ורקיקה הקרובים לשכל להיות כדעת חז"ל בשעת הגזירה שגזרו על הנאת יי"ן ע"כ רלוי לסקור מקום שלא פלוג דכנן · אבל בדבר של ביטול בנד"ד שהיא חכמה קדמה שלא ועלה בקום שכל תנושי שיהיה נעשה מעיקרו בשביל הביטול כודאי הגמור שלא נכלל זה בכלל גזירת הנאתו ודיינו לסקור בו הזילוף ורקיקה ומשה ומתן ולומר שהכל היה בכלל הגזירה ודעתן עליהם לסקור מעיקרא ולפילו נאמר דל"פ דכנן בקום יגם של הנויס הללו · ומה גם דמפורש בהגהות הרש"ם סוף מסכת ע"ז דס"ו מקס מהדי"ח דיין של נכריס שהתיר דנהנינן כיה היתר הנאה קוי שרי לזילוף יעו"ש :

ואל תשיבני מת"ם התוס' דשבת דכ"ה ע"ב ד"ה כך אתה מצוה לשרוף את התרומה וכו' דשמן ובשר ותבואה חשיבי בעין בשעת היסק מעצים · משמע לכאורה דגם אי הוה מוקלה קלי חשיב ליסור בעין וכדרך הנאתן ולפילו בשר ותבואה שהיגם עומדים לשריפה ולא שכיח ליהנות משריפתן לפי"ה חשיבי דרך הנאתן יעו"ש · דכוונת התוס' כן הוא מפיון דשמן שריפה ובשר קדם לו תבואה עיקרן לשריפה עומדים ע"כ כ"ז שלא נשרפו נחשבין בעין שעת היסיקן שלא ליהנות מהם מכיון שהם תוך זמן מצותן של שריפה הלא ליהנות מהם נעשו בשריפת שהוא ליסור בעין שליכא דרבנן · אבל הנהנה מהסקת עצים לפילו קודם שנעשה כלו גחלת שלא חזיו שרף כמו שם וחזיו עדיין שלא שלא בו הגם לרבנן מותר ליהנות ממנו :

ולפי"ז שלא כ"מ מדי לקרות בשר ותבואה כדרך הנאתן לו שלא כדרך הנאתן לפילו הת"ל שהם שלא כדרך הנאתן הם לסורים כיון שהם עומדים לשריפה ע"כ תוך זמן שריפתן לסור ליהנות מהם דחשבין בעין כמו שריפת לרבנן · אבל התת יורה דרבו דבעלמא בכל מדי כנון עני שהרה ועני ערלה וכדומה מותר ליהנות מהם לפילו שעת ביטורן לפילו שם יהיו כדרך הנאתן שלא ניתנו עצים שלא להסקה · דוק מנה ושוקי בהתירה לנה"ד שהוא שלא כדרך הנאתן שלא נעשית הזיעה זאת לשריפה ולינה עומדת לשריפה מ"ת כמו בשר ותבואה שמותר לבשל ולחמם בה שהרי שתה רואה בעיניך לרבנן מותר ליהנות מן העצים דרך הסיקן לפילו כדרך הנאתן וכמ"ש :

והרב מת"ל פ"ו מהלכות יסודי התורה והובאו דברים בבינת אדם שלה כ"ב גם מהם המרדכי דשלא כדרך הנאתן מותר לכתחלה בין בליסורי לכולה בין בליסורי הנאה ועו"ש :

והדברים מפורשים להתיר מת"ם בקידושין דף כ"ו המקדש בערלה וכו' בערלה מכלן וכו' ולא ידלוק בו את הנר וכו' ופירש"י שם כגון מן השמן וכו' ובתבו התוס' ד"ה מכין שלא יבשל וכו' דלמטריך לאשמועינן שלא ידליק דס"ד דשרי מהוש דמכלה לוהו קמ"ל דליסור בכל ענין וכדרך הנאתו הכל שלא כדרך הנאתו שרי וכו' ע"כ וכ"כ רש"י בפסחים דכ"ב ע"ב ולא ידליק בו את הנר כגון שמן של תרומה וכו' ע"ש ולא רלה לפרש ולא ידליק בו את הנר ר"ל שלא ידליק הצץ עלמו וכגון עניש דמשתן דהנאתן וביטורן שוה דשניהם ליה דלפילו עניש דמשתן הוי הדלקתן שלא כדרך הנאתן ולפילו שם מתחייב עליהם בשביטת היינו דגם הם שתמן בפירושן להסקה ניתנו וכמ"ש התוס' בב"ק דק"ל ע"ב לדעת רש"י ז"ל · וע"כ לא נאסר בהנאה להדליק בו שלא השמן דוקא דדרכו בכך אבל לא בעניש וכמ"ש התוס' שלו :

גם לפי' ר"ח שפירש הטוא עניש דמשתן ר"ל עניש המתחממים בהם וע"כ הם מותרים בשביטת להתחמם בהן משום שלא ניתנו עניש שלא להסקת תנור יעו"ש · וה"ט דמותר משום דהוי הנאתן לאחר כיטור הולכך לפי' להתחמם מותר שלא חל עליהם שם שביטת ולא לאסרו שלא בשרשיפת כמ"ש בפרק כל שעה ושלא קרינן הנאתו וביטורו שוה שלא כשנהנה ממנו ועדיין הליסור קיים יעו"ש · והכוונה כעוד כל הליסור קיים דומיא דשרשיפת וכרכור וכמ"ש דבריהם פ' כל שעה ד"ה מנין שלא יבשל וכו' דלא לאמרינן לפילו שם מקלה קלי לאסור שלא כדרך הנאתו לבשל שלא כדרך הנאתו לפילו שם הליסור קיים מותר ואי"ך בית מיהום ומסתיין בדברי התוס' דפרק כ"ם עם התוס' הקידושין ומלא דבריהם מכוונים שלא לאסרו כדרך הנאתו שלא דומיא דשרשיפת דהוי כל הליסור קיים בשעת הנאה :

הטעם הכ' דנד"ד הוי זוז"ג דהיינו הקדרה והשלכת דהתירה והזיעה דליסורא ולפילו לכתחלה מותר ולפילו לדעת מרן שאסר שם יי"ן משום לתא דע"ז לפילו בהנאה וכמ"ש בב"י סי' קכ"ג שלא הוא עלמו פסק להתיר את הנאפה בגחלת ע"ש כדיעבד ועו"ש סי' הנז' וכ"ש בנד"ד שהיגו מבשל שלא על ידי השלכת וזוז"ג מותר :

והגם דשם"ך והט"ז חלקו עליו והעלו לליסור משום לתא דע"ז לפילו בזוז"ג ס"ד בגחלת דמגר עלמה רליום היא לבשל כה דכר לבל בנד"ר שהליסור משום עלמו הוו רלוי לבשל כי אם בלירוף השלכת הבאה מן התיהר לז הוי הקדרה והשלכת דהתירא והזיעה דליסורא, נלכלת מכח השלכת ומיקלא קלי ליסורא שלא כדרך הנאתו והיגו נכנס בה הליסור בהבשיל כ"ש מכח מבשל דוקא דאפי' הם"ך והט"ז יודו להתיר

להתיר כנד"ר ותדרכה ק"ו הוא לס הפת הנאפה בכמון על תרומת דליסורו מדרכנן לפיולו לס לכוקה כנגדו וגוף הליסור קיים דהיינו תחיכת הען שעדיין לה הגיע לה השלהבת וכמ"ש שם והתוס' בפסחים כ"ו ע"ב מותרים הנס שקי"ל זוז"ג כללי כ"ש דוקא הגורס דליסורה לחול. כאן היש זוז"ג ככך ויש כו טעמים לחריס כ"ש דמותר:

וגדולה מזו מצינו דשלהבת ע"ל מותר ונחלתה לסורה. הנס דרש"י ז"ל פי' שס כביכה דע"ל לריסק דמתניתין ושלהבת כגון הדליק גרו בשלהבת מכירו ועו"ש דלכורה משמע דכולה מתני' מיירי בהכי להדליק ממנה דוקא לכל הנחלת לסור המעיין בסוגיין וירלה כרור דלאו להדליק ממנה לאל כל הנאות הכאות מן השלהבת מותרות. וכן מפורש בפרישה סימן קמ"ב דמותר לחמס בה והוכלו דכריו בכ"ג הנ"ה לוח סיינו ג' ועו"ש. ומדקאמר לחמס בה ולא להתחמס דאז סיינו לומרים להדליק מדורה של עצי היתר ממנה ולהתחמס בסס משמע דגוף השלהבת עלמה מחמס בה דבר לחר ומוכרח להיות כך"ר דלקל"ה סיכי דמי תהיה השלהבת כלא ממשות שיהיה לה קיום לפיולו רגע ל' ואם תהיה קשורה בחתיכת עץ של ליסור ודאי לסורה לרוב הפוס' שם תהיה קשורה בנחלת ולפיולו נחלים לוחשות נקראים נחלים לא שלהבת. וע"כ מוכרחין לומר דשלהבת דקתני מתני' היינו ככנון נד"ר שאת שיעה דהופס שלהבת לינה לפיולו כנחלים עוממות לפי שהנחלים לפיולו עוממות דליוס מצד עלמס לבשל בהס לכל זיעה זו שם יככה השלהבת הקשור כה נשאר מיה בעלמה דלא חזי לשוס חימוס:

ומרן והכ"ח פירשו דהאי דנחלת לסור היינו לכתחלה לכל כדיעבד מותר וכ"פ בקצר לפי' לוחשות מותר וכן פי' בכ"י דברי הרמב"ם ז"ל ועו"ש. ומש"ך והט"ז הרבו להקל עליהס מסוגייה דביהס דשם כדברי הרב"י דנחלת ע"י מותרת בדיעבד ל"כ לדמקשה תלמודא משלהבת ע"ל לשלהבת הקדם ומשני ע"ל דמיוקי בדילי לינשי מנה ולא נזרו הו"ל להק' מנחלת דקתני בריש מ"ש נחלת דע"י מותרת בדיעבד ומ"ש דהקדם לסורה בדיעבד דאז לא הוה משני מדי דהקדם לאו מטעם גזירה נגעו בו דל"ל לא היה מתקייב לשם להכיה חולין לעזרה ועו"ש:

ולענד"י דכמה תשובות בדבר. חדא דיותר ניחא ליה לתלמודא להק' מן המפורש שהוא השלהבת יותר מדיוקא דהאי נחלת לי לכתחלה לי בדיעבד דליינו מפורש במתניתין ודברה משמעות שניהס לסוריס בין בהקדם בין בע"ל ויכולין לומר דע"ל לפיולו דיעבד לסורה וע"כ הקשה מן השלהבת המפורשת זה לסור וזה מותר. ועוד לפיולו אם היה מקשה נחלת לנחלת תירוצו עולה יפה והכוונה כיון דליסור ההקדם מפורש בתורה הדעת נוטה דאין לחלק בה בין לכתחלה לבדיעבד (הנס דמצינו בכמה מקומות בש"ס לפיולו כדבר של תורה מחלקין בו בין לכתחלה לדיעבד ועו"ש) וע"כ יביא לשם לפיולו על דיעבד דיוקי לכל ע"ל דמעולם לא נתפרש בתורה ליסור נחלת לפיולו לכתחלה דלא לסרה תורה לאל העניס דומיא דכרכור דלקרא בו בגד דלא ים שבח בכרכור בבגד לכל נחלת של ע"ל שמצד עלמו היא לופה שהליסור בבר חלף לך היה מותר מ"ת אלא שחז"ל גזרו בהס ומשכו לאלו דאל ידבק בידך מלומה מן החרס ע"כ די לסורס לכתחלה ואל דיעבד. ומה שסק' עליו מן התוספתא שם בפירוש חוץ מעני לשמה ועו"ש. כ' תשובות כדבר אחד דיכולין לומר דמ"ש בתוס' לפה ובשל בנחליס מותר חוץ מעני לשרה. הכוונה שם לפה ובשל בנחליס לוחשות ולפיולו כמ"ש דדוקא שוממות הוא דמותר כדיעבד כע"ל ורבינו פסק כמ"ש לוחשות מותרות ולא שאני לן בין שאר ליסורין לע"ל דכלס מותרים כדיעבד. ועוד יכולין לומר דלותה תוספתא הפך גמרא דידן ופסק רבינו לפי פי' מרן הפך תוספתא ועיקר דעת רבינו ומרן כב"י הוא לפי שלא מצינו ליסור מפורש כע"ל בתורה לפי' בזמן שהין ליסורו בעין וכל ליסורס ליינו אלא מדרכנן משום לא ידבק וכו' כנ' שנס לפרה לשרופו לכתחלה שנס הוא נקרא דבק לכל הלמת כן הוא דליסור לא ידבק ליינו אלא בזמן שהליסור בעין דומיא דכרכור ודקוקה כנגדו ותחיכת הען קיימת שאז עדיין שכח הליסור בעולם:

ועוד כיצד יכול להק' דבר שליסורו מדרכנן שהוא הנחלת דע"ל מקדם שהוא מדלורייתא שחירופו מכותר אזה מדלורייתא ע"כ הין רחוי לחלק כו בין לכתחלה ובין דיעבד וזה מדרכנן ע"כ דיינו לאוסרה לכתחלה ואל דיעבד ומי סברינו לתרץ כדילי ואל כדילי כתירוץ הס"ס. וע"כ לא הקשו בגמ' שלהבת ע"ל משלהבת דהקדם כיון דזאת השלהבת שדברו כה על כרחך ליסה קשורה בנחלת וכמ"ש הרא"ש סו"פ ס' דביסה ועו"ש. ול"כ מוכרחין לומר שהין ליסורה לפי' בהקדם כ"ל מדרכנן דוקא וע"כ מקשה בכח דרכנן מדרכנן מ"ש דגזרו בהקדם יותר מע"ל כיון דתרוייהו מדרכנן ודליסה קשורה בנחלת. והריהיס דשלהבת של הקדם לא נהנין ולא מועלין ואם היתה קשורה ודאי דמועל: וע"ז תי' ע"ל דמשיסק וכו' אבל בהקדם גזרו משום דאס נתיר לו שליסה קשורה ילך ויהנה נס בקשורה ועבר שלורייתא וזה נלקו"ל שהוא נכון ולמתי:

גם מה שהקשה הס"ך דברי מרן לסדרי מע"ח סי' תמ"ס לכאן שנס כתב בליסור דברי הרמב"ם ז"ל דלפיולו בשל בנחליס עוממות ולפרו של חמץ הפת והתבשיל לסור בהנה' וכאן בע"ז פסק דעל גבי נחליס לפיולו לוחשות מותרות וכן הק' הלבוש מ"ש כאן בעט"ז שדבריו בלבוש לחור סיימן הנ' ועו"ש:

לעד"י לתרץ דשאני חמץ מע"ז דכמו בהקדם וע"ז חלקנו מטעם לא בדילי ליינו וכו' כן בחמץ לא בדילי מניה ורלוי להחמיר בו כמו הקדם וכמ"ש התוס' פ"ק דפסחים ד"ה לור לי"ר ועו"ש:

ומה שסק' על הלבוש ממ"ש כאן בע"ז שם לפו הפת בלותו היסק ביצן מותר ובחדם לסור שאין כאן נורס דהתירא כלל ומיהך כתב דנחלת דע"ז מותר בדיעבד ע"כ לא ידדתי לסו"ד שרחבה שהרי נמוקו עמו דבחדם אי"ך שוס גרס דהתירא כיון שהתנור חדש שנעשה כלו ליסור ע"ז לוחו היסק ועדיין חוס היסק של התנור חזק ואפה בו ודאי לסור לכל נחלת כיון שהוא לפה כמ"ל ודאי דמותר בדיעבד. גס מרן עלמו פסק כן מדבתב בחדם יותן ובילר בב"י דהיכא דאפה בחדם שלא נלטנו לסור בהנאה ובילן שלא נלטנו שם לבוקה כנגדו לסור וש"ל לבוקה כנגדו מותר והייט שסייס בס"ו גרף לת כל הפת וכו' וכוונתו על היצן שלא נלטנו ולין לבוקה כנגדו וקמ"ל הנס שהדעת נוטה שהוס היסק דלוי להחמיר בו יותר מנחליס לפ על פי כן מותר. ולפי דבריו ז"ל היה יכול להק'

גס על דברי מרן זה נלקו"ד לשיטת מרן והכ"מ לפי דברי רבינו הרמב"ם זיע"ק :

הטעם הג' דלק שייך לומר בנד"ר יש שכח איסור בתבשיל דומייא דאימרו בגמרא יש שכח עגיס בפת דלק נאמר זה לגלי בדבר שאסור בהנאה מ"ת כגון ערלה וכו' או עכו"ם עצמם לכל בדבר שאינו אסור בהנאה מ"ת מותר לבשל בו לפיכך אם אסוקה בנגדו וכמ"ש התוס' בפ' כל שעה ד"ה חדש יתץ שהביאו רמיה מהיות דמס' ע"ז דף ו' תנור שהסיקו בכמון של תרומה ועו"ש מטעם דקי"ל ריחא לאו מילתא היא כלומ וכ"פ אם הרש"ש בשם רשב"ם ועו"ש וכ"פ מוה"ס ביור"ד סי' קמ"ב מאם המרדכי והתו' פכו'·והגם כי נד"ד לדעת מרן גם היין אסור בהנאה ק"ד מאוס גזירה ומטעם דלק פלוג רבנן לכל ק"ה מותר בהנאה · גם מוה"ס בהגהה סי' קכ"ג כתב דבזמן הזה שאם יין שלאם היינו אסור ליהנות ממנו רק בשתיה אסור ולכן מותר לגבות בחובו ועו"ש והוא דעת רשב"ם · והגם דמרן בב"י הביא דעת הר"ן והרשב"ץ לאסור לפי בזמן הזה וע"כ פסק שתמא בקצר דשאם יינם אסור בהנאה אין הכוונה שנעשה איסורו בהנאה מ"ת דעיקר איסור שאם יינם עשאו גזר עליו דניחל שלא לשתותו במסיבת גויס והיו שמחי והלל ושקרוהו בשתיה לפיכך בכיה יעקב הרי לפיכך שתייתו נאסר מפני גזירת היין שנתנסך לע"ז ולפיכך שת"ל גזירה זו של שאם יינם היא גזירה חדש שתיה והנאה מעיקרא ק"ד שאם יינם של העובדים היה בכלל הגזירה לכל להוסיף בכלל הגזירה שתיה גם על שאם יינם של שאינן עובדין ולאוסרו גם בהנאה לא יעלה בשום שכל · ומשאיין לומר דשאם יינם של הקומות בזמן הזה אסור בשתיה דוקא לכל בהנאה הגם אם תרצה לאוסרו כמ"ש התוס' בשם ר"ת והביאם בב"י ס"ס קכ"ג היינו מטעם חומרא וכמ"ש הרביאם והמחמיר תבוא"ט יעו"ש :

גם הרשב"ץ כתב שהביא דברי רשב"ם בשם רש"י סיים דכבר נהגו איסור בכל האדרטות הללו ולפי בהנאה יעו"ש משמע דמדינא הוא מותר כדעת רשב"ם לגלי היין שקבלו מלאיסם איסור שהנאה מנהג טוב הוא · ולפילו הר"ן שחלק בדברי רשב"ם בין מנגנן וכו' היינו לאוסרו בשתיה לגלי בהנאה וכיון שכן הוא לפילו אם נקבל איסור ההנאה של שאם יינם דלגי כרשב"ם היו בדין לאוסרו ולעשותו כנדר שנאמר עליו יש שכח איסור בתבשיל אם שבוקה כנגדו ולא הוי היינו לגלי כמו לפה ובכל בדבר האסור בשכילה דמה"ד לפילו שבוקה כנגדו מותר :

ואפילו מרן גרסה מדבריו דלא פסק לאסור בשאם יינם בשטוחות ולומר דכוותה היא מטעם דלגי פלוג רבנן בין שתיה להנאה שהרי הוא פסק דכל גוי שהיו עובד ע"ז היו אסור בשתיה דוקא ולא בהנאה ועו"ש סי' קכ"ד וכן לגי פלוג רבנן הו"ל לאסור גם בזה כיון דמטעם הוא מאוס גזירה ניחוש שם יתיר לו שהין עובדים ילך ויתיר גם העובדים : אלא דכוותה מרן לאסור הנאת שאם יינם מאוס חומרא דוקא · וע"כ הין רבוי לומר שכח איסור בתבשיל וכמ"ש דהנאת הדבר שהיו מטעם כנד"ד מסתמא לא היה בכלל הגזירה והרחיוה שהרי כל מין שכר של גוים גזרו עליו מאוס חתנות ומעשי"כ לא גזרו על יין שאם ועל יין רמוניס וכמ"ש מרן בסי' קי"ד ומוכרח דמטעם דכל דבר שעיקר איסורו מדרבנן ומאוס גזירה חמרינן דלא גזרו אלא על

דבר שמצוי להיות שכל לא ע"ד שהיו מצוי · וכ"כ הש"ך סי' קכ"ב וקכ"ג דיין מכושבל שלו שנעב בו הגוי מותר לשתותו לפילו עם הגוי כיון דמכושבל היו מצוי כ"כ וכמלתא דלא שכיחא לא גזרו יעו"ש :

ועוד מצינו דמותר לשתות חלב העשוי משקדים ולפניה בו כשר עוף משום שהוא מדרבנן שכל בשר בהמה הין מניחין כ"ש דוקא עד שיניח שקדים לפניו · והיינו טעמא לפי שהוא מדלוייתא ע"כ חיישינן למרלית העין · דוק מנה ושוקי בשתרין כיון דעיקר איסור שתם יינם לפילו בשתיה היו אלא מדרבנן ע"כ לא שייך למגזר מכחו יין תפוחים ויין רמונים מפני מרלית העין וכן נמי לכשל בזיעת שתם יינם לא גזרינן דיש שכח זיעה בכישול לו שמא יבא לשתותו דכיון דעיקר איסורו מדרבנן וגם היו מצוי לי"ך חשש ולפילו מרן שפסק שלא כרשב"ם מורה להתיר בפשיטות בכנון נד"ד :

ואין לתק' דסו"ס הו"ל לאסור ולהחמיר בכישול הקל'פי כנד"ד מחשש שמא יבא לשתותו דכיון דהוי דרך שינוי ושלא כדרך הנאתו אין רלוי לגזור בו וסרלים ממ"ש בפשטים די"ח דקאמר ולא קגזר רבי יהודה דילמא אתי למיכל מניה לכל רבא שלני חדש מתוך שלא התרת לו לא ע"י קיטוף הוא זכור · וה"כ כיון שלא התרת לו לא דרך כישול וחמוס עליו שהוא ענין משונה שלא נכרש לא לשתיה אין רלוי לגזור בו · ועוד כיון דעיקר איסורו הינו שלא מדרבנן וכמ"ש הוי כחלב שקדים וכשר עוף שפ יעו"ש בו :

וראיתי מ"ש התוס' דע"ז די"כ ע"כ ד"ה שלא כורך והדס וכו' כתבו הקשה ר"ת וכו' ותי' דשמני ורך וכו' ולפי' לא הוי עקרייהו משום ריחא וכו' וסרלים דכוותה לומר כ' תירוסים תי' הש' לא נאסר לפיכך בע"ז שלא כדרך הנאתן ולפיכך מדרבנן דורך והדס כיון דלריחא קיימי הוי כדרך הנאתן · ותי' כ' כתבו ולפיכך לא הוי עיקרייהו וכו' לעפי"כ יש לאסור שלא כדרך הנאתם כמו כלגי הכרס ולכילה דכתינא כע"ז לינם שלא כדברי קבלה או בתורת שלא כדרך הנאתם ניוו לאסור ולכל כדרך שמא · ובת תיסח יגלה מן הכלל ולקיומו כה משום דלדרבה חזק היין מזיקו ועשה לחוסר משום דחשוב ליה כשתיה יעו"ש · ובפסקי תוס' פסקו כתי' הש' דשלא כדרך הנאתו מותר וע"כ בת תיסח דמותר משום דריחא לאו מילתא היא ושלא כדרך הנאתו וכ"כ עוד בפי' בקידושין דכ"ו ד"ה מנין שלא יבבע וכו' דשלא כדרך הנאתו שרי יעו"ש וכיון דפסקו התוס' כתי' הש' דשלא כדרך הנאתו מותר נפתר ממילא התוס' שמא שכתבו התוס' וכמ"ש · ושרי גם בע"ז נזכר בהו לכילה הן מדברי קבלה ויאכלו מזבחי תפיס הן בתורת מרע"ה אשר חלב זבחיהו יאכלו דמשמע מנה דעובדים רע ולאסור כזה התכילה וכן יפתו יין נסיכם הרי בפירוש לכילה ומשיה נזכר בה וע"כ הדרן לכללין שכתבו דכל מקום שנזכר בהו לכילה גם בהנאה הנאסר עמה היינו כדרך הנאתן דוקא לכל שלא כדרך הנאתן מותר וע"כ פסיקא להו להתוס' דלפילו בע"ז שלא כדרך הנאתו מותר :

ומ"ש התוס' ריש פרק השוכר את הפועל ד"ה מ"ט שכרו לאסור דיו"ן נופיה לאסור בהנאה מן התו' תילכך גזרו על שכרו ועו"ש היינו הנאה כדרך הנאתו דוקא דכיון שהוא מוזכר בתורה יפתו יין נסיכם גם בהנאה דיוקא הוא כדרך הנאתו לכל שלא כדרך הנאתו מותר :

והמ"ל פ"ח מהלכות יסודי התורה כתיב מ"ם התום' ריש פ' השוכר כד"ה כדמיתן מקודשת שכתבו משמע לה בנוף העירלה אסור לקדש ועיעמת טעים דלית ביה או"פ. וקשה בנופה נמי ליכא או"פ אלא כדרך הנאתן ויכול לקדש בהם ועו"ש. ומק' הרב הנז' הא עכ"פ לכתחלה אסור אלא כדרך הנאתן וכמ"ש התום' די"ב הנז"ל ועו"ש. וקו' הרב ליתי' הכ' אל התום' הנז' וכבר כתבתי דהתום' פסקו כתירוץ הא' של התום' דהפילו בע"ז אלא כדרך הנאתו מותר דלכולה ומתיב כתיב בהו כין כדברי תורה כין כדברי קבלה וכמש"ל. וגם המש"ל עצמו כן דעתו דאלא כדרך הנאתו מותר וכמ"ש התום' לתי' ג' וכ"כ הוא עצמו שם ועו"ש:

והרמב"ם פי"ד מה' מאכלות אסורות כתב דאם ערב דבריהם מרים ביין אינו אסור משום דהוי אב"א וכ"פ מרן ביור"ד סימן קי"ח ס"ג דאלא כדרך הנאתן מותר חוץ מבשר וחלב וכלאי הכרם וס"ע לפי שהם מאיסורי הנאה וכבר כתבנו דבאיסורי הנאה לא אב"א ואל כל באחר איסוריס וגם הע"ש בכלל איסורי לכולה וע"כ אב"א מותר וכמש"ל וכ"כ הש"ך שם ס"ק י"ג:

והמרדכי ריש פרק כל שעה כתב בפירוש דאב"א מותר לכתחלה כין באיסורי לכולה כין באיסורי הנאה וכתב דאדם ברוך יזהר אלא יאכל חלב חי ועו"ש. אכל לפי שרואיתי להרש"ם ז"ל שכתב דלא תיזרו אב"א אלא דרך רפואה דוקא ע"כ יש לחוש לאסור לברויא. גם המרדכי עצמו כבר כתב יזהר וכו' אכל באיסורי לכולה אפילו הרש"ם מודה דאב"א מותר לכתחלה אפילו לברויא וכ"כ הש"ך סי' קנ"ח סי"ג:

ומוהרימ"ט ז"ל ח"ב סי' קל"ח כתב דאכל היכא דאין רואה להתיר אלא כמה סניפים להתיר הגם דאיכא למיחש לסברא דאין מתירין נבילה לכלבו ובהתכרס יחד רואים להתיר דהו"ל כתרי ספיקי ועו"ש מגם רבני אדור שלפניו ומגם מרב המופלא מוהרא"ח ז"ל אלכה למעשה. וכתב דאפילו בע"ז שהוא דאוריותא מתוירים הם"ש אז יש מרבה סניפים להקל והביא דאוסת ע"ז מגמרא ופוסקים ודב"ז מוסכם בכל הש"ס דבכמה מקומות בגמרא ופוסקים ללמוד דבר מדבר ודאי אין"ך מביא דבר אחר ודאי ולבסוף לומר לתוי"ת מביניים ומ"ב בגד"ד הגם אם כל סניף יחדה וכל דעתו ותקרו ובהתכרס יש לדון להתירו הגם דיש לחלק ביניהם קוף כל קוף מה לי אם הדחויה היא מנופים או מפני שלא נמצא בלותה אחרת לותה חומרת דסו"ש הלא לותה דאיכא דחויה ואינו מן הדחוי להביא ממנה דאיכא ס"ל שהוציא לותה חומרת שהוא רוצה מביניים וכמ"ש:

והרב ז"ש הצלה בפשיטות להתיר זיעת כגד"ד גם לזלפו על העכבי"ם הגם שנהנה ממנו הוך גופו וכ"ש בגד"ד דאיסורא מקלי קלי ע"י התפולה והשלהבת דהתירא שהוא זוז"ג וגם אלא כדרך הנאתו. גם שהוא כל עיקרו דרבנן דלא שייך לומר עליו יש שבח איסור בתבשיל וכמש"ל דפשוט הוא להתיר:

ומ"ש הרב הד"ט משום לגורה בתלב לאסור למי שעלול לגזילות לרחון דאשו בחומץ שתם ויינם הגם דהוי אלא כדרך הנאתו כיון שזה חולו שלין בו סכנה וכבית דאיכא מהרשב"א הנז"ל שאסר המרחץ לחולי שלין בו סכנה ועו"ש. כבר כתבתי דדוקא מרחץ וזילוף הוא דאסור כיון דעבוד גם לכך וכמ"ש הכ"י ע"ר מרדכ"י הנז"ל. ועוד שאם הוי גוף האיסור עצמו שהוא היין שהחמיץ שלין האיסור חוזר להיות מותר. אכל אם יתים כגד"ד שהוא זיעה היולאת ממנו פנים חדשות באו לכאן מן האיסור שהוא עיקרו מדרבנן ויש בו כל אותן לדדין דהתירא דהיינו זוז"ג ושב"ם והאיסור הנאתו מדרבנן והאיסורא מקלי קלי ואין כאן כ"ש הנאת השלהבת שהיא דהתירא ואין רואו לומר עליו יש שבח איסור בתבשיל וכמש"ל ע"כ ה"ם מותר גמור אפילו לכתחלה. ועיין לה' שמש מדקה סי' כ"ח שכתב כמה קולות כיי"ן בהנאה בזמן הזה שאין יודעים בטיב הניסוך:

המורם מכל האמור לפקוד"י דיפה כח הבן מכח האב ומותר לבשל קל'פי ע"י אינפריטו הנז' אפילו לתענוג בעלמא וכלא"ה אינם מבשלים בו כ"א דוקא לעת הצורך דהיינו אותם שאינם יכולין להתעכב בבקר קודם שיתבשל כלא קל'פי או לעוברי דרכים דהוו כחולי שאין בו סכנה. ותלי"ת שהסכימו על פסק זה כמה רבנים מפורסמים בעלי הוראה ועשו עמי הלכה למעשה. ראשון לציון מעלת הרב הגדול מעוז ומגדול בהוראתו ש"ר מני"ה קק טבריא תוכב"א ונמצינו יחד בעי"ת ליוורנו יע"א כשנה תמימה שנת תר"ד לפ"ק כמוהר"ר חיים שמואל הע' קונורטי הכהן סיו והרב המובהק כמוהר"ר נתן עמרם אי"ו וכמה אלוחי כולל שנמצאו שם אתנו ומיומו עושים הלכה למעשה כפועל וע"כ הגלקו"ד שהוא מותר בלי שום פקפוק. ומה גם שבקרב ימים רוב הלאספירטו הנמצא תוכו מן היין כלל כ"ש של בעלי המרכר והוא קנת בזול אכל לאחר הנעשה מיין הוא ביוקר וע"כ לא נשאר בזה שום ספק להתיר ולויי"מ ויש"ן:

הל"בי **אב"א** ס"ט

ד ראיתי לת כל הכתוב למעלה רשם מהחכם הפוסק הי"ו ודעתי נלמנה שכל רלוותיו חזקות כריקי מוכח ומסיכי ניהו להתיר בלי שום פקפוק ולפי שרלוותיו שלא הזכיר מספרי לחרונים דנתי בעצמי שלא נמצא כידו ע"כ נתתי אל לבי להשיבו מה שבדעתו בדב"ז:

תחלה מ"ש החכם הפוסק בעטין זוז"ג דקיל מותר בדיעבד בכאן מותר אפילו לכתחלה משום דבר"ד הקדרים והשלהבת דהתירא והזיעה דאיסורא וכיי"ן הקלו ועו"ש. תפוק ליה דבר"ד קרקע הקדירה מפסיק בין התבשיל והאיסור כמ"ש הרב בני חיי ביור"ד סי' קמ"ג אמנם אהקשה מרן בכ"מ ע"ד הרמב"ם פי"ו מהל' מאכלות אסורות הדרה שבשל בה בקליפי ערלה וכו' וז"ל וק' דהא בלא"ה זוז"ג הוא דהיינו הקדרה של היתר והעצים של איסור מדי דהוה לתנור וחניח בל"ע:

והט"ז תירץ דעצם הרמב"ם דלא גרע מאכוקה כגגדו שם שבח עשוי בתבשיל ע"כ ואפשר דמרן לא הלא לתרץ מכי דס"ל דשאני לכוקה שהיא כנגד הפת כפי התנור הולך חוט הלכוקה בלי מחוסה לכל בקדירה חוט עצי איסור הולך בתבשיל תוך דופני הקדירה עכ"ל. וכ"כ הר"ן בפ' השוכר דלא שמענו שבח עשוי בתבשיל אלא בפת ועו"ש:

והרב ערך השלחן הביא ס"ם הרב בני חיי הנז' ותמיהת הרב חזון נחום תמ"ש הר"ן פ' השוכר ועו"ש. ולקו"י דדברי הרמב"ם מיורו לי חום התבשיל דומיא דפת דהיינו לכוקה כנגדו דלא שייך שבח האיסור בפת אלו בתבשיל לכל התבשיל בקדירה כגד"ד

יודע רבינו דלא שייך שכח לשכור בתכשיל שהקדירה מפסקת כמ"ש הרב בני חיי וכדעת הר"ן שלא שמענו שכח עניס בתכשיל :

ולפי"ז נחה שקטה תמיהת הט"ז שתמה דהא לפי' בתנור יש דוזו"ג לשכור משום דיש שכח עניס כפת וה"נ יש שכח לשכור בתכשיל ועו"ש דלא שייך לאמרינן שכח לשכור בתכשיל שלא יש לאסור בשכח כנגדו דומיא דפת וכמ"ש :

ועיין להרב חק"ל כיור"ד סי' קמ"ב שפלפל כזה בהאי דרישא ודהגס שמקשת דבריו משמע דדעת הרמב"ם וה"ר יוסף דשייך שכח לשכור בתכשיל הפך דעת הר"ן ז"ל. כנד"ד גם הרב חק"ל יורה שלא לאמרינן דיש שכח וכו' שלא כדבר שעיקר לשכור מדרבנן לא לאמרינן. ולפי' כדבר שעיקר לשכור מ"ת לא לאמרינן יש שכח עניס וכו' שלא מדרבנן וכמו שכתב החק"ל עצמו סי' רי"ג ע"ש. ומה גם שהוא עצמו כתב סי' קפ"ו דהגס דנחלקו הפוסקים לו בשכור ע"ש לאמרינן זוז"ג לשכור לו מותר ונקטינן מספקא להחמיר ה"ד בשכור תורם לכל בשכור שתם יינם נקטינן להקל דספק דרבריהם הוי ולפ"ז דשכח דק"ל דהכר שעיקרו מ"ת ספקו להחמיר כל כהאי דרכו התיריס וגם דשכור שתם יינם לינו כרור דחשיב עיקרו מ"ת וכמ"ש מורדכ"ח בתשו' סי' קי"ב אין לשכור לפיכך אפילו לכתחלה ועו"ש :

ובר מן דין הרי נד"ד שלא כדרך הנאתו וכמ"ש החכם הפוסק הי"ו וכמ"ש המג"ל ל"ו פ"ו מה' יסודי התורה הלכה ח' שחקר לי לישובי הנאה שלא כדרך הנאתן אחו לגמרי לו לשורין מדבריהם והביא דברי התוס' פסחים דכ"ח ד"ה ותנן שכתבו דרבנן דלמרו בע"ז לף הוא נעשה זבל מודו בחמץ דשרי דהוי שלא כדרך הנאתו יע"ש. ונראה דשרו לגמרי קלמרי ודהם זה דו"ל דהם"ב דשכור מדבריהם שלא דש"ל דכי שכור משום זוז"ג לרבנן דרבי יוסי היינו שלא בשכור תורם משא"כ בחמץ לישכח לישור שלא מדרבנן יע"ש. וה"נ בכד"ר כיון שאין לישורו שלא מדרבנן שרי שלא כדרך הנאתו ודי"ל דוש ספקא :

והרב קול שליחו ח"ל ס"י כתב על שתם יינם שכשלו הרבה עד שנקפה ונעשה כדבש והוא הנקרא לוד"פ שמותר לעשות על העכב"ק למתקו ולשתותו עם העכב"ק לכתחלה וה"ט משום שהוא שלא כדרך הנאתו ועו"ש. דכבר פשט התיתר הזה בכל תשובות ישראל הגם שגוף הישור הוא נהנה ממנו תוך גופו מותר וכ"ש בכד"ר דהוי שלא כדרך הנאתו והקדרש מפסקא בענין שאין גוף הישור בתכשיל דאין שום נד לשכור בו כלל :

עוד דיוק ממ"ש הרב זרע אתת סי' מ"ח דמותר להסתחר כשכר דשתם יינם והמליץ שמץ למנהג העולם שנהגו להתיר משום דישור שתם יינם עצמו עיקר ישורו מדרבנן וכ"ש דרבו התיריון בזמן הזה לשב"ר כשכר של שתם יינם שהוא הזיעה הבאה מדבר שישורו מדרבנן מותר אלא שאין לקנות היין עצמו ולעשות ממנו שכר להסתחר כו כיון דקי"ל שישור שחורם של שתם יינם נם מכלל ההנאות שנאסרו בו לכל הזיעה שלו מותר לקנותו מן הגוי ולהסתחר בה ועו"ש :

והרב פתח יפתח חות ט' כתב שם מעניו המרליק פי"ף מנר של חלב לפיכך אם מקרבה של הפתילה דמותר הנם שנסו ורלו שהיו טיפות דקות של חלב שהיה עולה עם הלהב גם שאחר רלות הנסיון הוא נמנע שלא לשתות עוד לעפי"כ לא היה מותר כיד העושה כן כי טעם פנוס ונפנם הוא ולין דעת המדליק נותה היתנו. ובהדיא מוסכם בברייתא דכיצה דמותר ליהנות משלהבת ע"ש עצמה וכמ"ש כיור"ד סי' קמ"ב ועו"ש הרי כיון דמפורש יוצא דכע"ש התירו ליהנות משלהבתה ומשתמע כל מין הנאה שאמר מן להדליק ממנה פי"פ מן להזיר בה מן להתחמם כנגדה דהיינו שדולק עניס דהיתירא משלהבת ע"ש ולהתחמם כנגדה וכן עזה"ד כל מין הנאת השלהבת שלא ע"ש מותרת : וה"נ כנד"ר הגם שם נניח השלהבת עצמה דישורא מותרת וכ"ש כנד"ר השלהבת שהיא מבשלת היא דהקירה ומה שהיא קשורה כדבר לשור לין כח לותו הישור נכנס בתבשיל ע"כ פשוט להתיר :

ועוד הני תומר דנד"ר ה"ל לקרותה קשורה כנחלת מכח הזיעה דישורא והשלהבת עולה ממנה כעוד הזיעה קיימת לפי דהתי דקי"ל דנהנה מן הישור כעוד הישור קיים ה"ר שם תכיכת הישור יהיה לה סוס קיום כזמן שהשלהבת דולקת למעלה כראשה ד"מ תכיכת עץ שתפת השלהבת כראשה ותחתיה קיים בעצין שיכול לחתוך לותו ותעשר השלהבת כמות שהוא שכל נד"ר משעה שתפת השלהבת בחפני'ריטו תפשה ככלו וה"ל להתיל ממנו לפולו טיפה ל' קודם שיכבה השלהבת ובפרט שם המיס הללו היו מונחים בכלי רחב דחזי לפולו שם ונקוב נקב נר מלמטה לותת טיפה קיולת ממנה תופס בה השלהבת שם לה ע"י כמה שמירות יכול להתיל לחזק דבר קטן בזמן שיהיה דבקה בלותו כלי שיש בו השלהבת ולפי"ז כלה הוי כשלהבת ל' וכ"ז שהשלהבת דולקת נשקע שם הישור וחזר הדין למ"ש הברייתא דכיצה שמותרת בהנאה ולכל מין הנאה קלמר :

ועוד הני תומר דכיון דכמה פוסקים מתירין בזמן הזה השכר דשתם יינם לפילו בשתיה וכמו קבלנו לשור לפילו בהנאה היינו לשורו בהנאה כדרך הנאתו לכל שלא כדרך הנאתו עור לעפי"כ לא היה מותר כיד דומיא לזה דמרו בחולין דף ע"כ להחוש תרבה דלקשתה חינהו לכלי ליה ולין מפתם לא שתיה לן ועו"ש. לף לין כדידן דנהו פוסקים שהו ליה ולין נשור שלא כדרך הנאתו היה בורכא. ועיין מ"ש בכוכב ד"ה והרי"ף שם והתי"ט פ"ג דע"ז שכתבו דהתי דאין מבטלין לישור לכתחלה ה"ד בשור דשורייתא לכל בשור דרבנן מבטלין ועיין הר"ן שם והש"ע בסי' תק"ז ונד"ד דזוז"ג דקי"ל מותר כדיעבד לפילו בדבר דשורייתא כיון דזוז"ג מדין כיטול הישור נגבו כו וכמ"ש הר"ן בע"ז ועו"ש ע"כ מוכרחין לומר דזוז"ג מותר לפילו לכתחלה. ועיין לכמה חילוקי דיוט שהביא הרב פתח יפתח חות ג' שמשם תרווח רלוזת להתיר ועו"ש :

המורם מכל האמור כי בהאת יורה דרכו שמותר לכשל הנאה לשחול לפי' לכריך דרך תעמוד ולין עליו שום משם ישור כלל. ודרושה להתעקש ולשור לריך לכתוב רשיותיו לכל פותח ספר ותורה היה ולעמוד אנו לריכים ולין שום שרם יכול לומר קבלו דעתי ויקובל הדמת ממי שלמרו ומי ותן והיה שנראה דבר שלא רשונו והרי אנחנו מוכנים ומזומנים בע"ה לחקור אחר דבריו שם כנים הם או להשיב עליהם ולהרשותם לפני כל מורה

הורקה

הורמה היוצאים על מדין:

כ"ר נ"ל ס"כי הא"פ והרמ"ן וע"ש בסדר והכלמה לחמכם לשובע דהיי שתא **תורי** זהב לפ"ק:

ע"ס **יהודה בן יצו** ס"ט

כא נשאלתי ברחובן שמכר משא בגדים דהיינו טלויות לזמן ובהגיע ת"ר פירעונם פשט לו שמעון את הרגל שלא היה לו ממון לפרוע כ"ש חותן טליתות עדיין במושלם שהוא חשב למוכרם על יד ע"י ומדמיהם יפרע ובקש ממנו להרחיב לו זמן ולא רצה רחובן וקבל סחורתו ממנו ונתבטל המכר הא'. לק"ל מדכריס הרכריס בקונו מעמד עמנו חזר ומכרן לו בקונס דמיס ד"מ תחלה היו בשומת עשריס פר' לכל טלית וכמכר כב' בחד ועשריס פר' וכתב עליו שטר הנק' כלייטי בתק המלכות פ'רחנסין לזמן ידוע ולשון הכתב מוכיח שיכול לגרפו מיד ולמכרו לאדם אחר כדרך הסוחריס והלך רחובן והוליך אותו הכלייטי לאדם אחר שהוא לוי וקבל דמיו ובהגיע זמן לפרוע השיב שמעון שאותו תוס' שהוסיף במכר כ' הוי רבית דיוון דתחלה לא רצה להרויח לו זמן והשתא בשביל תוספת שהוסיף לו במכר כ' הרחיב לו זמן הוה ליה רבית קלוטה ורוצה לנכותה מן השטר ויפרע השאר ולוי השיב מה לי ולך כדבריס הללו שזין לי ידועה מזה כי אני קבלתי השטר שלך ונתתי דמיו כדרך הסוחריס ודרך שטרות הללו של זמן הזה ס"ס בנכויים ועומדים בדינה דמלכותא ואס אית לך ד"ת עס רחובן הבי הוא לפניך ועמוד עמנו כד"ת שתת' ע"כ:

וזאת תשובתי לשואל. כמה פעמים ופעמים מפקפקתני מעלה זאת. הספק הא' אס כיון שהיו במעמד ג' בביטול מכר הא' עשו המכר הב' בתוס' שומע אס זה יקרא הערמת רבית או"ל. הספק הב' אע"ל דהוי הערמת רבית אס נדון זה ר"ק הוי כיון שמכר הדבר ע"י התוס' משום הזמן והוי לגר נטר או"ד לא הוי אלא הב"ר כיון דסו"ס דרך מכר הוא ולא אמ"ל אס מעכשיו וכו'. הספק הג' אס מכיון שקבל הסחורה בביטול מכר הא' במקום דמיס שומרת דמוכח שהיה שוה יותר משומתא הא' וע"כ הוי תוס' שהוסיף במכר הב' שומתא דהשתא ולא עלה בה כלום ואי"כ לפילו הב"ר כלל. או"ד שאפשר שקבל הסחורה משום דעביד לויס רזבין דיניה דבידעו ומכירו לשמעון הוא דלית ליה דמיס אמר מוטב שיקבל הסחורה ולמכור לותה מעט מעט להרויח בה כמו שהיה הוא עושה והשתא אחזר ומכרה לו במעמד ג' הוי הב"ר. הספק הד' אס סחורה זו שמוכרה בכללות בשארי יכול להעלות דמיס בשביל המתנת המעות או"ל. הספק הה' אע"ל שיש בהב"ז הערמת רבית ואס הב"ר אס השטרות הללו הנוהגי' במל' פ'רחנסים הנק' כלייטי הוו כשטר העומד ליגבות דלאו כנכוי דמי ולא גבי בית כמו שאו"ה דין יון שעדיין לא פרע. או"ד שטרות הללו הוו כנכוי כיון שכל העולם יודעים שמיום שחתם בית הולך המלוה ומצרפו ע"י הבאב"ק אף או לכל הפוגע בו תחלה וע"כ הוי כנכוי ועומד הוא. וכ"ם שכבר רחובן קבל דמיו מלוי ואס נאמר דלריך לפחות דמי הרבית ממנו הרי אתם מודים הב"ר ממנו כי לוי חוזר על רחובן וגובה ממנו השתא הזה. הספק הו' אע"ל שיש בזה משום הערמת רבית אי סו"ס הוי שמעון שכח לטעון השתא לפחות דמי הרבית אי הוי כמבטל כיסו של חבירו שאין לו עליו אלא תרעומת

או נימא דמזיק כידיס הוא שעשה תחבולה עליו לקנות ממנו הסחורה בהוס' דמיס ולא הניחו ללכת למוכרו מיד לאחרים מעט מעט ולהרויח בו יותר משומתא שמכרה לו והוי כשותף עמו ולריך לתת לו חשבון כמה מכרס ולחלוק הריוח עמו דאל"כ לאיתגורי לאיתגור ואהני דמלה כרמתותיה ע"כ:

והנה מעשה ערוכה שניטו בחיזקו כשך דס"ה דמרכין על הסכר וחין מרכין על המכר וכו' כיצד מכר לת שדהו ואמ"ל לס מעכשיו וכו' ובגמ' אמר ר"ן טרפת שרי וכו' אמ"ל רב עשת וכו' אמר ר' אחא טרפת דידי שרי וכו' וקילכתא כרב אחא ע"כ:

וכללות הסוגיא לדעת רש"י והתוס' ורי"ף והטור דהלכתא כטרפת ר"ן דמותר בפשיטות והטעם משום דלא קן לית וחאמר לס מעכשיו וכו' ובמסקנת הגמ' דאתני' מיירי בדקן לית וכו' וע"ס בגמ' דהלכתא כר"ח היינו משום דטרפת דידיה דמיוח קלת לדרב פפא ולית הלכתא כטרפת ספונקי ע"כ קאמר הלכתא כר"ח לאפוקי מדרב פפא לכל טרפת ר"ן פשיטא דמותרת ועו"ש. לא"ל אמ"ס הרי"ף דרב אלפס ז"ל לא הביא להיא דטרפת ר"ן וכו' כדפוסיס שלנו אית לדר"ן ואפילו תימא דכשאר ספריס שהיו לפניו ז"ל לא היס גריס לה ויכולין לומר דסכר לה מר הלכתא כר"ן ואי משום שלא פירש הלכתא כר"ן כמ"ש הלכתא כר"ח כבר ידוע דרכו של הרי"ף ז"ל להעתיק ל' הש"ס ולא להוסיף וכמו שהש"ס לא הוצרך לפרש דמפורש ועומד הוא ממסקנת הש"ס לתרץ דכריו דאתני' דמיירי דלא קן לית ואתני' דקן וכו' משמע דכל דלא קן מותר ומיהו כר"ן. ומ"ש הרא"ש ז"ל לדעת הרי"ף ז"ל דטרפת ר"פ עריפה מדר"ן מדקאמר ר"פ אחר דכריו שלא כ"ן טרפת דידי ודאי שרי ועו"ש. גירסת זאת לא נמלאת בספריס שלפנינו אלא ה"ג טרפת דידי שרי. ומה גס דמוכרחין לומר הלכתא כר"ן ממסקנת הש"ס דאתני' בדקן לית וכו' ומ"ש משמע דכל דלא קן מותר ומיהו דאי תנא דאתני' אלא אי קן לית דוק מינה דאי לא קן מותר והיינו דר"ן. וכבעת ל"ע שלא זכיתי לירד לעומק דברי הרא"ש ז"ל והפוסקים הרמב"ם והרמב"ן והרא"ם שפסקו דלא כר"ן ועו"ש וכב"י סי' קע"ג (ולאחר כתבי מלאתי לון לי למהר"ן שפירש סביב הרי"ף ז"ל שפק קושיא זאת ע"ד הרא"ש ז"ל והמרדכי וכתב שכן פסק ראב"ן דכ"ש דלית הלכתא כר"ן וכללו רבותא תפסו עליהס ועו"ש:)

והרב נמק"י הביא דברי הרי"ף ז"ל על טרפת ר"ן ופי' כמ"ש התוס' וסיים דהכי משמע ממסקנת דלקמן דלית הלכתא כטרפתי כפונקי ולא קאמר דלית הלכתא כטרפתי נחמנאי ועו"ש. ועו"כ משם הרשב"ם ז"ל ונראה טעמא דמילתא משום דדרך מ"ום הוא וכל כיוצא בזה ליכא למיפרך דאוריית דאוריית וכדי שלא תגעול דלמא כפני מוכרין ולוקחין הקלו בו. ול"ת והיכן שריגן שלא קנן בתחלה אע"פי שקנן בסוף והא אמרי' בירושלמי ר' חייא רבה הוא ז"ל כיצד לקח חמרי למיזבן מנית אמ"ל לית כהדתי מזכנתיה כדון שלא בפוריה לאמרו ליה זכנה לן כמלן דלית מתיר למזכן בפוריה לאחת שאינו לה אמ"ל לסור ע"כ והא הכא דאמרי' אע"פי שלא קנן לה בתחלה ולא בסוף שלא מפני שהוקר בפוריה לסור וז"ל דהתם יצא לו השער לכיסתנא עבשיו וכל היכא דיצא השער ס"ס כקיימה וכו' ודרב נחמן מיירי שלא יצא השער עבשיו והוא נמי לא

קץ ליה ולכך צריך עכ"ד · גם הרש"ש ז"ל כתב הך דשערו ידוע דהוי כקץ ועו"ש · ופסק להתיר כדר"ן וכמ"ש התוס' יעו"ש וכן דעת הטור כיור"ד סי' קע"ג ומרן שם בכ"י כתב משם ה"מ שכן דעת הרשב"ש וכעל המאור אבל מרי"ף ורמב"ם והרמב"ן סוברים דלא קי"ל כטרשק דר"ן ועו"ש · וכבר"ם שלו כתב ולענין הלכה פשט המנהג להתיר כטרשק דר"ן והלך אחר המנהג כ"ש שהוא להקל בדרכנן וכתב הרשב"ש ז"ל שלא התיר ר"ן אלא כמי שמוכר לחנוני או לתגריס למכור ולהרויח בדבר ושם מוכרים מעט מעט ועל הרוב מרויחים ולא עוד אלא שעל הרוב שם פורעים מדמי הסחורה עצמה שמקבלים כשמוכרים אותה אבל המוהגים ליקח טרשות למוכרם לאלתר כפחות לכ"ע אסור עכ"ל · נקטינן מהכי דבדבר שאין שומתו ידוע ולא קץ ליה כפירוש שם מעכשיו כלל אלא שמ"ל בשתם ולא פי' אפי' כמה שטוח כנורן וכו' ס"ז מותר לפילו לכתחלה ולפילו הרמב"ם מודה וכ"ש שם כבר עבר ועשה דמותר ליפרע ממנו לכתחלה שהרי כתב מרן שם בכ"י משם הרמב"ם פ"ח מהל"מ שאם עבר ומכר בשם מעכשיו וכו' ס"ז לכ"ר ובטעם דכל שאינו דרך הלוקח אלא דרך מכר לא הוי רכית דלוורייתא אלא דרבנן יעו"ש וכן שם דברי הרשב"ש שהבאתי למעלה בשם הנמק"י ועו"ש :

ולפי"ז הופשטו הכ' ספקות הכ' והנ' שבבר הוכחנו דבמכר שחורת כנד"ר לפילו אם אמ"ל מעכשיו אם תתן לי בכ"ו וכו' שעת המכר לא הוי אלא לכ"ר דוקא ובדיעבד מותר וכדברי הרמב"ם והרשב"ש וכמ"ל · ומה גם דלפילו את"ל דטעם חזרתו ממכר הא' משום דעביד לישים דזכין דיניה וכו' לפי"ז לא הוי אלא לכ"ר וכמ"ש הריטב"א שהביא דבריו מרן בבד"ה וכמ"ל · וע"כ בנד"ר שמעון הקונה כוונתו למוכרה לאלו להרויח בה ומסתמא הרויח אלא דהשתא לישנומי מערים לטעון טענות אלו כדי להוליאו ליקח וכו' כודאי קנמור לא יקרוך רמיה לידו ולחזור לכיל וחדי ואין עליו שום לישור כלל :

גם הספק הא' אם היה המכר הכ' כמעמד כיטול מכר ר' מאי עביד כיון דקו"ס כל אחד הלך בשלו והשתא פנים חדשות בקו לכאן במכר הכ' ולא הזכיר אם מעכשיו וכו' בשעת המכר כדי לחוש שמא עדיין היה בדעתם שומת הא' וכאלו את"ל אם מעכשיו וכו' אלא היה המכר שתם ובתב שטר עליו לזמן לדכיני כיני שילך לחותו הלוקח ויתכור שחורתו לאלו ואז יפרענו וע"כ אין בדברי שמעון כלום ואייב לפרוע לרחובן עכ"פ :

ומה גם דנד"ר הסחורה שמכר לו הם בגדים שהם עליותיו המתכסים בהם בשות לילה ובבגדים אין שומתם ידוע ולא שייך בהם אלא השטר דאין להם שטר כלל כי אין דעות ב"א שוה בהם יש שיודע להבחין בין טוב לרע ונותן שומת לפי ידיעתו ואחר נותן שומת לפי יד"עתו ויכול להיות שימכרם בכללותם מעות מזומנים ביותר משומת זאת · והרחיק שהרי שמעון הקונה כשמכרם מעט מעט הרויח בהם הר"ר כדרך התגריס וכהריב כתב הטור וגם מרן פסקו בסי' קע"ג דלא שייך שטר ידוע אלא בפלפל ושעוה וכדומה שכולת וכיוצא בו ס"ל שטר ידוע ואין שומתו ידוע וע"כ מותר למוכרו כיוקר לפרוע לזמן פ' יעו"ש · ופשוט לדעתי שאם היה מניחם רחובן עד יום השוק או עד שיש לעניי יכול להוציא שימכרם יותר משומת שמכרם

דאפילו אם למרכה ימכרם בשומתם זאת מותר לקבל וזהו שכתב מור"ם סי' הנ' בשם הג"מ"ו ל דכר הנמכר בעשרה ולפעמים אם בקיאים שרים לעיר תמכר כי"ב אם רגילות רוב פעמים שבאין השרים לעיר מותר למכרם כי"כ עכ"ד וכ"ש בנד"ר אם היו מונחים שם עד כה שרים לאותה העיר ודאי שהיה מוכרם יותר משומת שמכרם לשמעון · ואפי' את"ל דאותה שעה שמכרם לשמעון לא היו שוים כשעת מזומנים שומת זאת שעפי"כ כיון שהוא תלוי ברצונו אם ירצה להמתין עד יום השוק ולקבל דמיים מיד מוכרח למוכרם בפחות משווי' ואם יבא הלוקח לקנות ממנו מתוך כיתו ימכרם בטוב לזה מותר למוכרם בשומת יקירם שיפסד הלוקח עליה . ודב"ז פסקו מרן בכ"י ובקצר בשם הרמב"ם ונתן טעם דמאחר שהם שוים י"ב לכל הכל לקנותם אלא שהמוכר בשוק בפחות לוזולי הוא דקא מוזל מפני שצריך למעות יעו"ש בכ"י וכ"כ הש"ך סי' הנ' סק"ו ·

ולפי"ז הופשטו לך גם הספק הד' שבא בשאלה :

ועל הספק הה' לגד שנאמר שגם בזה יש הערמת רבית אם שטר זה קרוי כנבוי וכו' לו"ל · הנה דב"ז בנד"ר לי"ל שום ספקא כלל דבנבוי דמי וכלא"ה הרי לוי העומד בשטרו לגבות משמעון לאו בע"ד דידיה הוא ולריך שמעון לפרוע השטר ללוי ואם"כ אם יש לו ד"ור עם ראובן ידין עמו ואם יודה שהיה לישור רבית בחמצע מנכוין ליה ואם יכפור אלא היה אם רבית בעולם ישבע היסת כדין מלוה ע"כ · ואם יאמר בהיתר לקחתי אומרים לו לפרש דבריו כיון דאי היתר הוא ואם רלונו שהוא מותר מ"הד לין עליו שו"ע והדבר מפורש כיור"ד סי' קס"ט וכע"ך והט"ז שם וכח"מ סי' פ"כ ס"י והסמ"ע שם · ואפי' אם היו עומדים לפנינו ראובן ושמ' שטר זה העשוי ע"פ מנהג וחוקות הגוים וכתוב בו הני הלו"ל מחייב עלמי לפרוע לאורדין של פלוני לזמן פלוני וזהו ממר"ם שכתב הסמ"ע בחו"מ סימן מ"ה סק"ה · ומנהג וחק המלכות הוא אם ידקדקו לכתוב לאורדין וכו' ס"ה כלום פרוע ועומד אפרי יש לו רשות לגרפי ולמוכרו לאחר וע"כ הרי מדעת הלוה קבל המלוה שהוא שמעון דמיו · וכבר פסק מרן כיור"ד סימן קס"ו דלכ"ר אם גבלו ממלוה מדעת הלוה לוכה לוכה יולאה כדייוים · ואפילו לסתמא דדינא שפסק מרן בחו"מ סי' ס"ו סי"ו בשם מבר שט"ח לאכירו וכו' אם קדם הלוה ופרע למוכר נפטר ואין לגוקח עליו אלא תרעומת יודע בנד"ר דלריך לחזור ולפרוע כיד הלוקח וה"ט משום שהוא כתוב בתך כמלכות ודינא דמלכותא גזרה שוה שאם הוא כתוב בתמ"ס זה לאורדין פ' הוי כאלו הלוה כידו הלך ומכרו·וע"כ כמו בשם אלך ופרע כיד המוכר לאיהו לאפסוד לנפשיה ולריך לפרוע כיד הלוקח כן הדתא אינו יכול לטעון עליו שום טענה ולהחזיקו למלוה כרציעי שהיה כלול בו אכ"ר ולנכותו מהשטר ותמרינן דודאי הלמת כדבר המוכר שהוא ראובן שהכל בתיתר היה וכבר פי' דבריו דלא קן ואמר אם מעכשיו וכו' כאשר הוכח בלשון השאלה וידענו שלא היה כזה שום לישור אכ"ר כלל ואין עליו לפילו שבועה קלה ומטעם דלא שביק חיתרא וכו' וכמ"ש הסמ"ע ושם"ך בח"מ סי' פ"כ וכיור"ד סו"ס קס"ט ועו"ש · כ"ם וק"ו בנד"ר שאין ראובן המוכר לפנינו ולא ידענו את שיחו שלריך שמעון לפרוע ללוי מכלי אר"ד ודברים כלל ושטר כזה עומד לגבות מיקרי היה בדיעבד ומדינא דמלכותא ליה נגר דיפרקינהו כלל ואין עליו שו"ע אלא עומד לכל הפונע

כו לוקחו בעד ממון במקום מזומן כמטבע היוצא בכל מקום ועומד ליגבות הוא :

ועל הסמק הסמי בלח"ל סימ כו סד לוסור הערמת רבית וכו' לי הוי כמבטל כיסו וכו' לי מזיק בידים וכו' . מלחתי הון לי מפו' בס' בית דוד להרב כמוהר"י חזן ז"ל הל' רבית סי' ך' שכתב דל"ל מבטל כיסו של חבירו הוץ לו עליו הלל תרעומת הלל בפקדון שלל תבעו להחזיר לו לבל לם תכע לת ממונו ולמ"ל לת לי מעותי שהני רוצה להרויח בהם ועבכם הלני והרויח הוא בהם לזי לריך ליתן הריוח לבעל המעות והביא סמוכות לזה מן התוספות והגלוסים ישו"ע בלורך ובכוכב . כ"ם וק"ו בבר"ד שהיה לריך לפרוע חוב שומת הל' וכשתבעו לפורעו לומר שלל קי"ל מצוי ומחזיר לו המחורה וקבלה לדעתך למוכרה ולקבל ממון שלל מבטל מעותיו כלי שום ריוח וכשחזר וקנה ממנו לפילו לם יוסיף על השומת הל' מלי עביד שהרי כל מגמתו להרויח בשחורתו וללו כל כמיניה לשחוק עליו בחוס' זה ולכתוב השטר עלמו ולישב זמן גדול בלי פרעון ולת"ך בשעת הפרעון ישטעון עליו שהם רבית כדי לנכות' מחוכו ולל כדין הוא זה שלפילו לם ניחל שבדבריו כן הוא שהם רבית הרי הוא מזיק בידים ולריך ליתן לו מהריוח שהרויח בלותה שחורה שמכרה בלורך הזמן הזה ולל הוי כמבטל כיסו וכו' ללל מזיק בידים הוא ולריך ליתן לו מהריוח שהרויח בשחורתו ולל יחרוך רמיה לידו בתחבולותיו :

וכבר כתבתי למעלה מ"ם מר"ן בבד"ם שלו מהם הריטב"ל ז"ל דבמוכר לחנוני לו לתניה למכור ולהרויח בדבר והם מוכרים מעט מעט ועל הרוב מרויחים וכו' מותר שזהו טרחת דר"ן ויט"ם . וע"כ בבד"ר שמכר לו שחורתו לתנר בה כדרך התניה ומדמי שחורתו עלמם בה לפורעו ליתן דיון ולית דיון שלריך לשלם לו הריוח . ולל כל כמיניה לשקור לו טרחת כוחת :

ועיין להרב מוהריק"ם שלל מ' שהעלה בפשיטות ברלוות בורות מן הם"ם ופו"ם דמותר למכור בכללות חמשים תמרים בשוה שהוים לם ימכרם חדל חדל ויט"ם . ומהתת בבד"ד שהשלמו עליו המכר' הכ' היה חמשה למלח יתר על שוה' הל' ולם ימכרנו חדל חדל מהתת יש בו ריוח למיעוט עשרה למלח חון ממה שהוסיף וע"כ פשוט להתיר :

ועדיפא מזה כתבו הרב הנ' סי' ס' דלפילו בכל לדס כיון דליסור דרבנן בבר נעשה וזקף המקבל על עלמו הנשאר מהסך במלוה בכתוב בשטר ה"ז מוליהו בדיונים כל הסך שהוא מושלם ושבי מוכח מדברי הר"ם בחז"ל דבל שהליסור גרוע ה"ז יוליך בדיונים לעולם . וז"ל פ"כ מהל' מלוה . ומ"ל הלויתי מנה ומ"ל מנה לין לי חטים במנה יש לי ונתן לו חטים במנה וחזר ולקחם ממנו בחטים ה"ז מותר לבל שהרוחו מפני הערמת רבית שהרי נתן לו חטים ולוקח מנה ולם נבר ועשה כן ה"ז מולים ממנו מלה בדין שהרי לפי לב"ר לין כלן ויט"ם :

מוכח בפשיטות שלפילו לם עדיין לל נבה ולל בל לידו שיכול לגבות כיון שליט ברור שהוא רבית דרבנן בלל שהרי לפילו נעשה שמעון בל מגמתו לבה עליו בעקיפין מכיון שהוא היה הקונה תחילה ובמעמד ל' לחזיר לו הסחורה וחזר וקנלה בהוס' חומם שמא יש בלן הערמת רבית . ועל בן לף לפי לשיבנו גם לם לומת שבדבריו בן הוא שהוא הערמת רבית כיון דבבי נעשה הדבר וזקפו עליו במלוה בשטר

חעומד ליגבות מיד בגז"ל גוכה . ועיין לקמן סי' ס"ן פסק לרוך מהרב כמוהר"ר בן לור ז"ל ודו"ק :

המורם מבל הלמור דלוי גוכה שטרו מעמעון בלי שו"ד ודבריס בלל . וגם לם ועמוד שמעון עם ריבון בין לרי"ף שהף' על נדון זה לחר הפירעון לין לו עליו בלום דלין בלן לפילו ריוח לב"ר בלל ולוכל ממונים ולילדי . זהו הנרלה לע"ד ולוי"מ ויט"ן :

הלב"י **אב"א** זס"ט

כב נשאלתי בחדס ג' שהי"ל משכונה קרקע ב"ות כרילוי ולילפיקה לחר להיות שוכר כמנהג ולחר עבור שנה ג' בה המלוה ותבע דמי המשכונה מהלוה מחשש שהי"ל בעלי חובות והוא ירל שמא ע"י הערבלות יקחו הקרקע ולל ימלל ממה לגבות לם יכול לחבוע מהלוה דמי המשכונה מחשש זהף לו כיון שהבחירה ביד הלוה עד זמן פירלה תמשך המשכונה גם השתא מ"ל לחוש עליו שמא יקחו לוחה ממנו :

והשבתי לדעתי הדבר פשוט שיכול לכופו לתת לו מעותיו למ' לדעת ס"ת והרלב"ד ז"ל שהביא הסמ"ע דבריהם סי' ע"ג ס"ק ד"ל דלף לחר ל' יום יכול לכופו . ללל לפילו לדעת הש"ך שם ס"ק ל"ו דפליג על הלי דל' יום הרי הוא מודה בלם עבר שנה ג' וכבר"ד דיכול לכופו דכמו שחשו לטובת הלוה חשו ג"כ לטובת המלוה ועו"ס . זהו הנרלה לע"ע וכשלפנה לשנה בע"ה ועו"ת ויט"ן :

הלב"י **אב"א** יס"ט

כג נשאלתי מלת ידי"ן הם"ם קוטיק כמה"ר דוד כוליוס לומברים סי"ו . בענין ת"ח לי מותר להלוות מעותיו בלב"ר כדין נבסי יתומים כדי למנוע טרף לביתו וללמוד תו' לשמה יומם ולילה לו נימא דלדרבה בשביל שהוא ת"ח רלוי לקטר לו :

והשבתי לבלורה נר' לקטר ממ"ם בגמ' פרק ג"ב בענין משכנתא בניויתא דקל' ועו"מ לפילו בניויתא לל ניכול משמע דלדרבה רלוי להחמיר בת"ח יותר מחדס דעלמא . לבל בר דויקת שפיר תרלק דטעמא דעו"מ לל ניכול הייט במ"ם דס"י והחוס' שם כדי לייתר דרבה ג' לבל מדינא מותר ורבינא לבול בניויתא לפילו בחתרא דמחלקי . ולפי' להי"מ שבניויתו החוס' שם מוכח דשרי רבינא לפי' בלל ניויתא בלי"ק ישו"ם דגמר משדה לחוזק . הגם דקי"ל דלין הלבה כרבינא בלל בחם דלל הרי בתב הני' דמנהגא הוא דמותר משכנתא בניויתא כרבינא וכל הלחרונים הסכימו דהלבתא כרבינא ישו"ם :

והנה הרל"ם כלל י"ב סי' ח' נשאל לי ר"ק מותר בהקדש ענייס ותלמוד תורה . והביא דלל הוקר ר"ק לל להקדש בדק הבית דלל שייך לחיך ורעהו לבל הקדש ענייס ותלמודיהם כ"ז בכלל לחיך הס ישו"ם . מוכח מזה דדוקא ר"ק לבל הבית דרבנן מותר כדין יתומים הגם דשייך לחיך ורעהו . וכ"כ עור שם סי' י' דמעות ת"ת מותר להלווחם על בית בניויתא בלל שכר שהרי בתה גדולים פסקו דלפילו לבל הדס מותר בניויתא הן בית הן שדה ולפילו לדברי הלוסרים לל גרע תשב"ר ממעות יתומים דמותר להלווחם קרוב לשכר ורחוק מהפסד ישו"ם ופסקה מרן בשו"ת סי' ק"ס .

וגם מהרי"ל פסק דמותר להלוות כר"ק לנורך מצוה
והכיולו מור"ם סי' קמ"ב ועו"ש דמדמי הלוואת ספריס
לו מקומות כ"כ למעות יתומים ולפי שכבר הוא עצמו
כתב דהלו הנוהגין להלוות מעות יתומים כר"ק מנהג
טעות הוא ואין לילך אחריו והכיולו מור"ם סימן ק"ס
לכן דיינו לאסור כר"ק לכל כרכיה דרכנן מותר הן
ביתומים הן בכ"ע דמצוה · וכ"כ הש"ך סי' קמ"ב סק"ח
ועו"ש · וכן דעת הרשב"ץ ז"ל דמעות עניים מותר
להלוותם קרוב לשבר וכו' כמעות יתומים ועוד שהביולו
הב"י סי' ק"ס · ואין לחלק ולומר דדוקא מעות עניים
כיון שהיום יהודים והנזכר הוא הנותן כעדם לו מעות
ת"ת ג"כ שהנזכר הוא נותנם נעשה כעין יתומים שנותן
בעדם הפיטרופוס · שהרי מפורש בדברי הרמ"ה הנז'
דרכית דרכנן מותרים הנם דשייך לחיך ורעהו כדינן של
יתומים ומדבריו יפורש דכל הני פוסקי' דשכרי דלדבר
מצוה מותר היינו לפילו היכא דשייך לחיך ורעהו
מותר · הנם שהב"י מצא ההגהות בשם הרמב"ן כתב
דשם קטוב לעניים כ"ש חלקו לשור לפי' כרכית דרכנן
נדשה דלא הביולה הב"י להלכה כלל ועו"ש · ולו י"ל
לפרשו כמ"ש הרב בעי חיי סי' קכ"ב דלא מיירי אלא
ברכית דאורייתא אבל בהב"ר גם הוא מודה דמותר
וכתב דאפשר דמרן חזר בו בפסקיו בספר הקנין ועו"ש ·
ומה שיש לדקדק בזה הוא לכל אלו הפוסי' דהתירו
להלוות לנורך מצוה הרי הלוה עובר על ידו משום ולפני
עור לא תתן מכשול · וי"ל לאדם חטוף וכו' וכנדון זה
כתב הט"ז ומ"ש מרן דמותר להלוות משום פקוח נפש
דדוקא מישראל רשע הוא דהתירו דאם הוא כשר הוא
עצמו מוטל עליו להלוות לו ולפדותו אלא כישראל רשע
קמיירי ועו"ש · וק"ב כיולד נתיר לו לכתחילה להלוות
לישראל אחר · אלא שאין דוחק כלל דהכר כתב בש"ת
והכיולו הט"ז סי' קכ"ט דעיקר שזמרם היום הוא
ללוה שלא יגרום למלוה לנושבו לכל היכא דהמלוה
מותר גם הלוה מותר · והרב כ"ד ביור"ד סי' פ"ח נשאל
על ת"ח שתורתו לומנותו ונתן מעותיו בסכשר לק"ק
לזימיר וכבל שגם היה מחדש שטר ההכשר ושגם ג' לא
חדשו ונשאל לי מותר לגבות מאם ההכשר כמו שהיו
מקו"ל ועו"ש · דמדברי משמע דדין ת"ח שתורתו
לומנותו כדין יתומים ולדידי הוא עדיף וכמ"ש הרב
שמ"ץ ליור"ד דהקדש לענייש יכול לשנותו לת"ת משום
דת"ת נגד כולם · מכל מה שכתבתי מוכח שפיר דת"ח
הרוצה ליתן מעותיו בעין יתומים למעוט טרף לביתו
ולהיות לומד תו' לשמה הדרבה מלוה קל עביד ומצוה
על הסמון לדדוף לקבל מעותו כדי להכנותו וכשיהיה
כוונתם לשמים חל הברכה בחותם מעות המקבלים
ממנו כלי קפק כיון דזה ת"ח הניח הכלי הטולם ועשק
בתו' לשמה ה"ה כלו הקדים ממונו לת"ת והוא עלמו
נזכר עליהם · זהו הנראה לקו"ד ומוי"מ ויש"ן כי"ר :

הגה"י **אב"א** יש"ט

כד נשאלתי בעור למדייק וע"ק בעניין רחובן
שרצה ליתן לת רחל עוד על
גלה כדי ליבנות ממנה בזה"ק וגלה עבבה עליו גלה
יתן לת רחל כ"ף לאחרית מן השוק וברחותה גלה כי
משקה נפשו ברחל דוקא הבחירה ממנו ממונו שבירר
ואומרת לו אם יעשה רצונה גלה ותן לת רחל ולאוסרה
עליו גם לדבות ליפטר בקונ"ח אם ועבוד ויתן לת
רחל ותחויב לה כך כ"ך תוש' על כתובתה אז היה

קודם כמה שבירר ויעשה רצונה בכל מה שבקשה ממנו
וכתב שט"ז בכב"ח ונתן בירה ולקח עבור זמן מה חזר
ונתן לת רחל :

ולע"ע עמדו לפני לדין רחובן וגלה הנז' ורלה
לגרשה בג"כ וגלה השיבה גלה תקבל הגט
עד אשר יפרע לה כל התוש' שנתחייב לה יקר על
כתובתה אם יעבור וכבר עבר על שבועתו · ורחובן
השיב כי אנוס היה בחיובו זה מכח ממון שבירה לשר
הכחישה כנז"ל וגי"ל היה מתחייב ועושה רצונה היתה
מלכדו כלי קפק · ומה גם שעשה מודעה בלותו זמן
ע"ז ובהריכות זמן ועלטול השלל שעבר עליהם לתפ"ן
שמנשחריס הר"ם נס"ו לבד ממנו והכיולו עד ג' שרלה
שטר המודעה כדבריו גם יש עד ג' קרוב שהעיד על
כ"ז ובקשו ממנו לחוות דעתי הפעוטה אם חייב רחובן
לפרוע לותו החוב מלבד דקי"ל בהרבה מניה לישור
השבועה והקלות שעשה על עלמו אם יעבור כנז"ל :

והשבתי מה שנראה לקו"ד הנם שהני גולה
ומעולטל ומי הביולני עד הלום ומן
הריווי לי למעוט עלמי כי הרי עוב"י לר,גול וע"ל
לפניהם וילכו שם ויעשו מה שמוהר"ן לרוב הפנרקם
כי להפקת רלון השוא כתבתי להם הנר' לקו"ד כנוסח זה :

הדבר פשוט דביון שלמר רחובן דנוסח היה
בחיובו שנתחייב לת מכח ממונו שהבריחם
ממנו והוא היה תחת ידה נחמן · גם אין עליו שום
לישור כלל ואפילו לפ ידעינן בלונסים נחמן דלגבי
לונסין הבריח שבלב חוין הבריח כמ"ש בנדרים פ"ג
דכ"ה והדבריס מפו' בנד"ד בב"י בשם הרשב"ץ ביור"ד
סי' רל"ג בלורך ורומב ובתב דאפילו לפ הודיע לעדים
ואפילו לפ הבירו בלונסו דבשם שהוא נחמן לומר
לדעתך דהכי לפ נדרי והחכם מפר לו לע"פי שנדר
שתם ס"ם כלומר בלומך ובתנאי לשרתי לשה זו נחמן
ועו"ש שנם הרשב"ץ ז"ל כתב כן · וגם לדברי הש"ך סי'
הנז' דבשבע לחבירו בשע"ח וכס"ג וכנד"ד לישו נחמן
כ"ז שלפ ידעינן בלונסו בבר סיום ובתב דשם יש רבלים
לדבר נחמן :

והרב בני שמואל סי' ח' כתב דבנדרים ושבועות
לזלינן בתר לומדנות המוכיחות ועו"ש ·
וכנד"ד יש בשה רבלים לדבר הן מצד עדות הנז' שרלה
שטר המודעה כ"ות · הן מצד עדות הקרוב הן מבח
לומדנית דמוכח דלנוסח היה דשה רלה רחובן מבלי שום
סיבה יקשר עליו לת רחל בבח הקונ"ח וכו' ונפשו
חשקה בה ויוסיף גם לחייב עלמו בסך גדול ללמה ע"ע
הנם ק"ל דודאי לנוסח היה לות שעה להניל עלמו מידה
בשע"ל ובפרט כי רחובן זה ידעתי בו שהוא ת"ח וירא
שמים ומורה מורלה וכיון ולא מתח"י דבר תקלה וחילול
ה' כזה ק"ל דלנוסח הוא בלי קפק וכיון דלנוסח הוא בלותו
לת רחל עליו לנוסח נם כשבועתו שנשבע לו נם לקו"ת
שבכיות מור"ם סי' ר"ז דבמתנה דבריס שבלב לינם
דבריס ועו"ע :

ואין לומר דמה שבפסידתו להכחים ממונו אין זה
לונס דנזיס לינוס ולא עבוד וכמ"ש בח"מ
סי' ר"ז דה"ר בדבר שבריון מחוסר מעשה כגון שהפחידו
להכיולו בשע"ג וכיוצא בבל היכא דלא הוי מחוסר מעשה
ויש יכולת בידו לעשות כגון לעבב ממון שבידו עביד
ניסים דנזיס ועבוד וכמ"ש בריב יד מלאכי לוש ת' מש
מהר"י אלדרבי ז"ל וכ"ש תשפטו שמואל סי' ל"ה ועו"ש ·
ובה מן דין הרי נדון בל מהן בב"י משם הרשב"ץ ע"ש

ממון

ממון כנר"ד וכתב דהוי לנוס ועו"ש:

ומהר"מ לובלין ז"ל כתב סי' י"ל סק"י דלנוס ממון הוי לנוס ומבטל הנדר והשבועה שלאחריה ועו"ש כמהריב"ל ומהרשד"ם ות"ה סי' ס' וס"ל ופ"ו ומהרי"ט סו"ס כ"ב ומהר"י הלוי סי' ס"ז ועיין בב"י ח"מ סי' ר"ה שהביא מ"ש מהרי"ק בנדון כנר"ד ממש והעלה בפי' דגם לס לא הכרנו בלונסו נלמן וסיים וכתב דבעינן שידעינן בלונסיה שמתא דוקא ועו"ש:

ועיין למוהריב"ל ס"ב סי' מ"ז שכתב על מליש לת לשתו שתמחול בתובתה והוליכה כמה פעמים מביתו עד שמחלה לו וכתב דלי ליכא עדים שידעו הלונס לא"פי שלא מסרה מודעה לין מחילתה מחילה ופשר לומר ס"ה לפילו לי ליכא עדים ועו"ש. ולפילו לס לאחר עבור הלונס חזר ונתחייב לה חוב לאחר לס לומר השתא דלנוס היה ע"י שהיתה מקללת לותו לו שמולילה עליו ס"ר שלוח עבריון על שבועתו שנשבע לה שלא יפיג לת רחל והי"ל כופת פניס נגד הממון שלא היו יודעים דלנוס היה בשבועתו הל' ס"ז נלמן ולחוב בטל דלין לך רגלים ולומדנה דמוכח יותר מזה הלונס:

ועוד הרי החוב הזה שנתחייב לה לינו כ"ל בתורת מתנה דוקא. וקי"ל דמתנה כמחילה וכמ"ש בח"מ סי' ר"ס וכמתנה ומחילה לפילו גי"ד לו לומדן דעתה כל דלוה מבטל המתנה לו המחילה. וכמ"ש מור"ם והסמ"ע סי' ר"ז ועו"ש. ולפ מיקרי פשרה להיות כמכר שלא לס היו תובעין ממון ז"ל ולפ נתברר הלמת עם מי ופשרו ביניהם. לכל לס לדין ברור שלפ היה חי"ל מיקרי לונס כ"כ מוהריב"ל סי' כ"ג ומהרשד"ם סי' מ"ד ומהר"י הלוי סי' ס"ד ותקפו על יוסף סי' וכל הפוסקים פה ק' לזלי ומודי לזה ועו"ש:

והרב נתיבות משפט במשפט התורים סי' הנז' כתב בפירוש לס לנסו סתם ונתן לו שט"ח כדי ליפטר מהלונס בטל השט"ח דלפ שייך נמר ומקנה כיון דעדיין לפ נתן לו המעות ולפילו לפ מסר מודעה ע"ז השט"ח לעפי"כ הוה בטל ע"כ ויהיב טעמא שהוא לתי' הפ' שהביא הכ"י והסכים ע"ז מוהרי"ם בקונט' מודעה והלונס ועו"ש. וכן משמע בתשו' מהר"ם לובלין סי' כ"ג ועו"ש:

והרב פתח יצחק לפמרונטי ז"ל לות ק' מפ בני מפה כתב לחי משנע לת חבירו בהפרדו ממנו שיתחייב לקבל החובות ולפרוע הוא לקוחרים שחייבים לסס ונתחייב לסס ובעת הפרעון יטייב כי לנוס הוא ודין הרב שלין בהודלה זו ממש וכל ק' ישלם חלקו ועו"ש. מכל זה מוכח דהגם שלא מסר מודעה מתחילה כיון דהשתא נותן לתקלה לדבריו דלנוס היה בעת חיובו ויש רגלים לדבר נלמן:

פש נבן ספק ק' לס לאחר עבור זמן מה שהזירה לו הממון ונסתלק הלונס חזר ונתחייב לה חוב לאחר כשטר לאחר מה דינו. ורלויתי למהר"ל כן מכיב סי' ל"ד שכתב דגם זה בטל כיון דהחוב הל' נמשך מכח מודעה גם זה שבא במקומו כמוהו ועו"ש:

המורם מכל הלמור דהחכם רלובן הנז'. לא מלבר דלין עלו לשמ"ת דב"ר הלוסר שמסר לת רחל ומותר הוא כה כשאר נשים וכל הקללות ואלרוניס ושבועות חמורות שקלל לת עלמו לו נשבע לס יפה לת רחל שרויין מלליהן ומותרין ועומדים וכלם נהפכו עליו לברכה כיון דלנוס היה כשאר לחר וגם

לחר

לאחר הסעקפה נראה דלא כתב מרן לגלג לם לכיסם מוחזק בה והכוונה שהוא דר בה ואפילו לם לוכל פירות ולא דר בה לא מיקרי מוחזק וכמ"ש להדיא בכנ"ה הנ סי' פ"ב הנ"ה לוא לוה ט"ו וז"ל · היכא דמעכן לינים קרקע לחבריה מעכו' של קרקע וכו' · לבל לם לא דר ומחזיק כו צריך ליעבב עב"ל · מבואר להדיא דדר ומוחזק הוא דל"ל ליעבב · מעה"כ בנד"ד דלינו דר ולינו לוכל פירות ודלי דצריך ליעבב וזה פשוט לבל פוסק ספר דלי"ל לפוסקים למינקט בלישנייהו מוחזקת ס"מ דוקא מוחזק דל"ל קרקע בחזקת בעלים עומדת ועיין בקצ"י סימן קל"ד שהאריך בפרט זה של מעכונה מוחזקת והרקיב הדבריס :

ואף שהנדון שנשאל עליו הוא ז"ל בעניו לפוסיקי מכללות דבריו משמע כמ"ש · ומתוך מה שכתבתי יתבאר שאפילו נתן רלובן שוכר לשמעון כדרך שעושים בזמן הזה להביא ג' מן השוק ולהיות שוכר בעד קרקע המשכונה ומכסים עין השמש בכברה · אפי"ה לא מקני דלגן בעינן מוחזק בה ופי' מוחזק היינו דר בה וכמ"ש מעה"ש הרב כנ"ה הנ עב"ד ז"ל :

ואחר המחולה רבה דעתו נשגבה ממני בזה שכתב דבעינן דר בה ממש לאתת הוא שב"כ הבנ"הנ סי' ק"מ הנ"ה סי"ב שבן דקדק מעה הרשב"ש בתשו' שכתב בחזקת הלוקח שהוא עבשיו בידו עומד ע"כ · ודקדק מהר"ם שמון ז"ל דה"ד מפני שהלוקח מוחזק בהווה · לבל לם לין הלוקח מוחזק בהווה לוקי ממונא בחזקת מאריה קמא ע"כ · לבל הבנ"הנ סיים וכתב וים לבע"ד לתלוק ולומר שהיו ר"ל שהוא עבשיו בידו · ללא שהוא בידו מבח המכירה כלומר דלי לאו דהעדים וכו' · דקרקע בחזקת שהוא שלו מאתת שעה המכירה עב"ד · הרי דלא פשיטא ליה להבנ"הנ עלמו דבעינן דר בה ממש ללא בשהוא לוכל פירות מבח שעה שבידו יקרא מוחזק בה בודאי · ומוכרחים לומר כן דל"ק דלא שבקת חיי לבל בריה שבל המחזיקים בקרקע ג"ם ואוכלים פירות ובאים בטענה שלקוחה · ה"נ נימא דלין חזקתם חזקה ודב"ז מעולם לא נזכר ולינו סברת בלל · וזה שבתב הבנ"הנ הנ דר בה ואוכל פירות ר"ל דר לו לוכל פירות דר הוי כמו לרובן הם דברי מרן ריש סי' ק"מ שבתב ומחזיק בו ואוכל פירותיו וזה מחזיק בבל יום בבל החזקות הבל הוי על הפירות · וזה לקו"י שהוא בברור :

איך שיטה בנדון שבא לפניו ז"ל בנ' הד"ה בין דהפילו הפירות מעולם לא בלו לידו וב"ם דהוא עלמו לא דר בה ואפילו בבר עשה השובר בנ' להתיר שבירות · הרי לא קבל מלוחה בידו · וע"ב בעי שבועה בלי ספק · ובעין זה בתבתי במקום אחר דבמשכונה מוחזקת ואוכל פירותיה צריך ליעבב לבע"ח מלוחריס הם רבה לנבותה בחיבו משום דלאו בל בחיניה לקוב לאחריס הנה הם יש נאמנות בשטרו · זה הנלקו"ד ונוי"ט ויט"ן :

הנ"בי **אב"א** יט"ט

בן בעין בתה קהלות שנהגו היתר בפשיטות בשעיה בעת התפיפה שלא להסיר שער בית הערוה בשנהג מערב הפטימי והחילון הם יש להם ע"ה שיטתו · ומדברי מרן ביו"ד סי' קנ"ח משמע דאין חיוב להסיר השער שלא בשפשף היטב ותל"מ וכן מפורש בב"י ויט"ם והם עברה ועבלה ע"י תפיפה בלי הקרת

שער שם"ל לחזור ולטבול כיון דשפשף היטב בשהיתה חופפת ויט"ם להרב שורי ברבה סי' הנ' שבתב דהכי נקטינן :

ועיין להרב עיקרי הד"ט שהביא משם פאר הדור דצריך לחזור ולטבול פע"א לאחר העברת השער הם לא שמשה בדי שלא להוסיף לעז על בניה ופאר הדור לינו בידי לע"ע · וב"ב הרב הדמת קדם ח"ב סי' יו"ד והרב שדה החרן סימן ד' עיין בז"לא ח"ג לוח ג' :

איך שיטים דברי רבינו הגדול הרב חיד"א זיע"א · הם עיקר לדינא הנם שלא הזכיר מ"ש בפאר הדור משום דכיון שמ"ד לינה צריבה להסיר השער ע"ב השתא דעברה וטבלה בלי הסרה אין לחייבה טבילה לאחרת · הנם דלינה למיתם שמא לא שפשפה היטב ומילתא דלא רמיא עלה היא ביון דרגילה להסיר אין זו משם ביון שבלולו"ם היא מחוייבת לשפשף היטב לפילו אם תסיר שער מסתמא שפשפה וחשמה רחוקה היא לומר שמא לא שפשפה · והרחיה מהוספות שבתבו בפי' דל"ל תתבה לפרנים ואין שם לבלוך עלתה לה טבילה שאין הפרנים חולצין ועו"ש בס' התשב"ץ ח"ג סי' נ"ח שהביא גמרת ערוכה דאין חשש לחזור ולטבול משום שפק שפיכה ועו"ש ונוי"ט ויט"ן :

הנ"בי **אב"א** יט"ט

בן ראובן מבר שט"ח לשמעון ובשבח לנבות החוב פשט לו הלוה את הרגל וסדר נבסיו · אם יחזור שמעון הלוקח על רלובן מדין מק"ט אם לא :

והנה מרן ז"ל סי' ס"ו סל"ד בתב דאם היה הלוה עני בשעת מבירה בבלל לונאה הוא ואם מבר ביותר משוויו אין לשטרות לונאה הוא ואם עני אח"ב ואין יבול להוציא ממנו אין זה בבלל לונאה עב"ל · הרי מבואר דאם העני אח"ך לתרעין לגוקא נשתתפה שדהו · ואם היה עני בשעת מבירה הוא מתלוקת דלהרב המבי"ט והב"ח דוקא בשהיה הלוה עני וידע הלוקח בעוניו לבל אם לא ידע בעוניו הוי מק"ט · ולהש"ך לפילו אם לא ידע שהוא עני לא הוי מק"ט דהי"ל לשאול בו ועו"ש בלוחך · וכדעת הש"ך נקטינן דהא הרב בע"ת תתים עלה דהלי מילתא במ"ם הש"ך משמו · ועוד שנתן הכרח מדברי מרן עלמו ועו"ש · וב"מ עוד דהלי דקי"ל אם הלוה אם למלוה שטרות אי"ל על לחריס אם שמשם לו ונמלא הלוה עני הינו חוזר עליו דהוי כמבר שבתבנו וכן היה דן לפני מ"ור במהר"ר רפאל כיבאס ז"ל ונוי"ט ויט"ן :

הנ"בי **אב"א** יט"ט

בח אם רלובן נתחייב לשמעון בקנין לזמן ר"ח פ' ור"ח היה בי' ימים אם חייב לפורעו ביום רלאחון דר"ח או ביום בי' · לקו"י דלין לפורעו בלא ביום בי' ורלוה ממ"ם מרן בח"מ סי' ע"ג ס"ט הנשבע לחבירו לפורעו בר"ח אדר חייב לפורעו ביום ר"ח אדר הנ' עב"ל · ובתב הסמ"ע וז"ל וקיימ"ל לע"ג דיום ג' שייך לאדם שבעו שעבר והוא נשבע שתם לשלם לר"ח אדר מ"מ הולבין אחר לשון בני אדם שקורין בי' הימים דר"ח בשוה ע"ם אחדם שיבא ושפיבא דלוריית לאומרת וכו' · דוב מינה ולוקי בתרין לימתי אמרינן שיפרענו ביום ג' משום דנשבע לו מע' שפיבא דלוריית

לחומרא · אבל היכא שלא נשבע לו אלא קנין סתם יפרע לו כיוס ב' דהמע"ה · וכן דקדק להדיא הש"ך סי' קל"ב וז"ל אבל מ"מ י"ל דכשחומר בר"ח כוונתו ליום ב' דר"ח דשניהם כיומא קריכתא דמי והא ב' ר"ח סי ולכך פריך לטעמא דספיקא דקורייתא לחומרא עכ"ל :

הרי מבואר דדוקא בנשבע הוא דחמירינן חייב לפורעו ביום ז' אבל בחיוב בעלמא לחמירינן דכוונתו ליום ב' כמ"ש הש"ך וכמדוקדק מדברי הסמ"ע כנ"ל בכור · וכן אם נתחייב לפורעו בחנוכה אם מצי לתובעו תוך ח' ימי חנוכה · חו"ד עד יום לחרון · ריפתי בכתי"י מו"ר כמוהר"ר רפאל כיכאק ז"ל דלא מצי לתובעו עד יום לחרון דיד בעל השטר ע"ת · ועוד דהולכין אחר לשון כ"ף הקורים לכל ח' ימי חנוכה חנוכה והחידוש הוא דאפילו בנשבע לפורעו בחנוכה חייב לפורעו אלא ביום לחרון · ול"ד להיא דכתב מרן סי' ע"ג וכמ"ש הסמ"ע משום ספיקא דאוריתא לחומרא · דהתם הספק הוא בב' ימים התלוים בעניים דהיינו יום ז' שיך לשבע ויום ב' שיך לאחר ושניהם נקראים ר"ח לזה אמרי' סד"א מצי"כ בח' ימי חנוכה דכלם בחדש ז' ואיכא ספיקא אם יפרענו בחדש זה או בחדש·יוסיים שכן מצא כתוב לכמוהר"ח טולידאנו זלה"ה כמ"ש · ועיין להט"ז שנשאל ע"ז אל חנוכה והעלה כמ"ש יעו"ש ודו"ק ועוי"מ ויע"ן :

הל"כי **אב"א** יס"ט

כט נשאלתי בענין בחריל ז' של יין שהי"ל כרוז להוליך ממנו היין ואחביבו כיני שיצא בעל החנות לשוק נשאר שם קטן ז' כגן ט"ו שנה לשמור ולהותו קטן פתח הכרוז ומכר קצת יין וסגר הכרוז ולא הרגיש שלא רשק לותם כ"כ וע"כ נשאר היין מנטף טיפי טיפי בענין שלא היה הקלוח יוצא ונמצא שם גוי ז' וקדש לותו גוי ודחק המפתח של הכרוז סיטב שלא תהיה עוד מנטפת שם לותו יין מותר בהנאה ג"ל :

והשבתי דלקוה"י פשוט דמותר בהנאה · ואי"כ ספק לאיסור כלל הן אמר שלא רשק המפתח לגמי אלא המפתח הכרוז שבתוך הגדולה שזו המפתח היכה עוכרת לפניה ונוגעת ביין וכמ"ש מוהריק"ש סי' הן אמר שהגוי לא נתכוון אלא להגיל היין שלא יהיה נשפך וכיון דטורח להגיל לא מנכך וכמ"ש מוה"ס סי' קכ"ד ושמא תאמר לא תתיר מוה"ס שלא בהנאתו לא בהנאה כיון דנקט דבריו דברי מרן שכתב שהגוי שתם הנקב בידו ממש עלה כתב דוקא בהנאה אבל בד"ד שלא נגע ביין בלל כ"ף בכרוז ובמפתח של הכרוז הנז' ומיין לא היה מקלח ביותר מהחבית שלא טיפי טיפי ומי יאמר שלותו רגע שנגע הגוי בכרוז היתה לותו טיפה עוכרת ונגע בה המפתח הזה ולא"ל נגע הטיפה במפתח הרי מגע גוי שלא בכוונה וכמ"ש השיו"ב להרב חוד"ה ז"ל משם הרב נודע ביהודה סי' קכ"ד ומה גם דזה מגע גוי ע"י דבר אחר :

ולא עדיף דכ"ז ממ"ש הט"ז סי' קכ"ד שנשאל בגוי שתקן חבית של יין וכו' ונסדק ונתם הגוי בידו הסדק והתיר בפשיטות מע' דבהול להגיל וכו"ש וכ"ש הל"ד דכמה ספיקות יש ולי"כ יקוד כרור לסמוך עליו להפסיד ממון ישראל · ואפילו אם היה שם ישראל וקדם הגוי והגיל לי"כ חשש וכמ"ש בתשו' מהרי"ט שהובאו דבריו בכה"ט הט סי' קכ"ד וכו"ש · ואפילו לת"ל שהיה הקילוח יוצא בפעם שסגר הגוי על ידו לא נאסר היין לפילו בשהיה דהיין דרך ניסוך בכך · וכ"כ הזכו"ל משם פסקי ריקאנטי וז"ל כרוז שהיתה רפויה והיין מקלח לתוך ולקח גוי הכרוז לטועמה בנקב ולא כיוון מקום הנקב והיין היה מקלח ע"י הגוי ולקח ישראל הכרוז מידו ושטפם כמים ונעשה במקומה זה היה מעשה והתירו לפילו בשהיה מטעם דהיין דרך ניסוך בכך וכו"ם · ועיין מ"ש הרב כ"ד שכתב דלקח גוי סוליז ברוז מחבית וכיון שרלה היין מקלח חזר ותתב לותה מיד דמותר בשהיה וכו"ם סי' ס"ח סי"ד · וע"ב לדעתי יין להסתפק כזה כלל דמותר לפילו בשהיה · וכוי"מ ויע"ן :

הל"כי **אב"א** יס"ט

ל אפוטרופוס שהלוה מעות יתומים על משכונות של גוים · וכשהגדילו מסר להם המשכונות כידם ויש שכנה גדולה להם וימכרו המשכונות · מתוייבים היתומים לקלק כל הסיזק שיניע לאפוטרופוס מצד הקלוקה · כיון שהשלוקה היתה לטובת היתומים אלא שלח"ך נתקלקל · מיתר קידשין סי' ר"ן קק"ט כשם ש"ת כ"ח סי' ל' יעו"ש :

הל"כי **אב"א** יס"ט

לא המלוה מעות יתומים בתנאי שם יעבור הזמן מועד ולא יפרע שיפרע להם דיעד נוסף על הקרן אין בשם משום רבית כי שם יפרע אותם לזמן שקבע היינו מוסיף כלום ואי"כ אגר נטר אלא קנסא בעלמא כאדם האומר לפועל ז"ל תבא ליום פ' תפרע כ"וכ שאם קנו בכר"ח דלוכה לשמכתא חייב והרבריס ידועים שאין רבית אלא בדבר שמתרבה משום אגר נטר · ובכה"ד ליכא המתנה על הקרן אלא שם יעבור הזמן חייב לפרוע השך הנוסף וז"ל פטור · אלא דאיכא לספוקי לי אית ביה משום הערמת רבית ז"ל שהרשב"ש ז"ל לשר והמרדכי מתיר · מ"מ כנד"ד שמוש ממון היתומים שמ"ל התירו להם קרוב לשכר וכו' · איכא למימר דהם"כ כנד"ד יש להתיר ומחלוקת הגדולים היינו אלא בהיגעי דעלמא אבל בתומים לא · ע"ת הרש"ם ח"ב סי' כ"ב ועיין בתורת חמת סי' ק"ם ובגידולי תרומת דף ר"ן · ועיין מ"ש מהר"ל בן חביב סימן ק"ד שהביא זה וז"ל הגריך לעניינו · אלוה מחבירו ע"מ לפרוע לו לזמן קלוב וז"ל שיוסיף בכ"ח שך מה דרך קנס ה"ה לשור מ"ת שאין שום תכלי מועיל להתיר רבית אלא דרך שמתנה אלא דרך מחילה ולא דרך שמתנה אלא יתחייב לו מוד ולא בשלוה כותב מעלמו · ואם נשבע ליתן רבית אפי' הוי רבית דרבנן ה"ז לא יתן שאין חומרי' טעם נשבע בכולל לעבור בקום עשה לפילו בשל סופרים ויעשה על שבועתו וז"ל ומלא מי שיתיר לו לעש"ב ושב ולא יעשה · ומהריט"ו כתב בח"ל סי' כ"ג שאין הברח לומר שהוא אסור מ"ת · גם כתב מענין השבועה וב"ב נידו"ת דף רמ"ו דלא הוי מ"ת ועו"ש · וכמוהרשל"ח ח"ב סימן כ"ג · ומדבריו משמע דלפילו בשרם דעלמא היינו לאסור אלא שם יאמר בב"ו אבל בשל כפ"ח כגון הרש"ם ז"ל לאפשר דמותר אבל משום דכתב שזה לאסור מ"ת דוק מינה דבכה"ו לאסור מדרבנן וזה יהיה בשרם דעלמא אבל יקומים כיון דמותר להם רבית דרבנן הותרו גם בזה וכדעת הרש"ם · וכבר כתבתי כזה במקום אחר משם בעי חיי ח"ד סי' קכ"ה ומהריט"ו סי' רב"ח ועו"ש :

הל"כי **אב"א** יס"ט

לב בענין שמעון שנלב"ע הוא ואשתו והניחו זמ"ק בן ג' ובתי בנות קטנות ונאספו הכיתם לגל זקנם לבי לחם מפקח עליהם מפתו יאכלו וכו' · ויהי היום עלתה לבקר לבי לחם הנזכר בתורתו שהוא היינו רומה לזון הבנות הנז' מסיבות הידועות לו · והרי דודם לחי לביתם ממשפחתם ויורם לותם לם מתו הבנות הנז' והוא יזון לותם · ועוד כי זקנם הנז' מטופל בבניס ויש"ל עול הפרנסה משא"כ דודם אין עליו עול כלל כי ג"ל בניס :

ולקו"י דאם יש עדים המעידים על דודם הנז' דיכול למיקם בסיפוקייתו · הוא חייב ליטפל בהם לזון ולפרנס וכו' קודם שוא לדם · כמ"ש מרן כיו"ד סי' רנ"ז וז"ל עני שיש לו קרובים עשירים איכולים לפרנסו · אין נבלחי העיר חייבים לפרנסו וכו' · ה"ד קרוב ממשפחתו הרחוי ליורשו לף זקנם לבי לחם שהוא ממשפחתה לחרת דלי"ל שייכות עמהם · וכן נמי מ"ש מרן ז"ל סי' רנ"ה דכופין את האב לזון בנו וכו' · ומיהו מור"ם ז"ל וכן אחר קרוביס וכו' · היינו קרוביס היורשים שאין גואל קרוב ממנו · ויש רחיה לזה ממ"ש הבאה"ט בח"מ סי' ע"ה סק"ח משם מהרי"ו וז"ל ומהר"י וויל בליקוטיו סי' י"ח כתב היכא דאין לו לחיות חייבים היורשים לזונו ע"כ משמע דאין החיוב מוטל אלא על הקרוב הגר דקאי אדלעיל מניה שמת האב וכו' מ"מ זיל בתר טעמא מ"ט היורשים חייבים מאחר שהם קרובים יותר · וה"ה אחר קרובים ודוקא הרחוים לירש · ועל כן הדעת נותנת לפקדים קרובים מן האב הרחוים לירש קודם זקנם לבי לחם לם יש עדים דיכול למיקם בסיפוקייתו · אבל אי לא יכיל וכו' אזי יחזור הדבר אל זקנם לבי לחם ולומרים עליך מטוח זו כיון דגם אתה קרוב מיקרי :

ועיין למוהריק"ש ז"ל בספרו ערך לחם ביור"ד סי' רנ"ה · משם הרשד"ם סי' קל"ג דה"ה לאחר קרובים קרוב קודם וכמ"ש · והכוונה דל"ד אב לבן עני חייב לפרנסו אלא אחלה האב קודם ואי לא יכיל למיקם האחוב מצד לבני הרחוי לירש קודם וא"ל יכיל אזי הולכים אל קרובי האם והדעת נותנת לפרש כן דבריו ז"ל כיון שזאת סברת המיתית מהל' ר"ה וכן הליתי שרן לפני במה פעמים מ"ור במוהר"ר רפאל כיבלס זלה"ה ונוי"מ ויע"ן :

הל"כי **אב"א** יש"ט

לג אם במציאות היה ברור לטרוף גם הפירות מן הקרקע הממושכן בורו מהר"ן ז"ל בענין שעיין לף נהל פיתום ע"ה הכ"ל אם יש לחוש שמא נבלה מהשוכר והשוכר מת וזאת היא חולה ע"פ שהיה בגביית מן סיורשים אלא בג' דרכים כמ"ש מרן סימן ק"ח ס"ל :

לקו"י אזי לף נאמר כ"ל ביתומים קטנים שיש להסתפק שמא פרע אביהם וגם אי בחוב בחמנות בשטרו · אבל ביתומים גדולים ויש נאמנות וכו' ולף יש לספק שמא פרע אביהם השוכר וכנד"ל שהורחת מאחר שלא נפרע אחרית הקרן מכח הרעומת אחותנת בג"ל מבאן מודעת רבה על הפירות דמהיכא תיתי יהיה יפה בח הבן מכח חלב ולא עדיפי ממאי דאחז מחמתים · אלבר כמה אומדנות מוכיחות שלא גבו הם ז"ן מן הפירות · וע"כ מרן ז"ל חוזר לכל על הקרקע וגם יקחו בעלי הקרקע ויתעברו לבעל המשכונא מכח חשוכר שנתחייב לו וכמ"ש הם ז"ל שם סק"ג דהם"ה שכ"ח יכול להוליח מדרן מכ"ח על כ"ח שלו מטלטלי דיתמי כמ"ש הרש"ש ויע"ש :

ועוד שלא מציטו שום גד לומר שאין כ"ח גובה ממנו לפילו לאחר התקנה שלא הם סיורשים נתנוהו בתקנה כמ"ש הכ"י פ' מי שמת והכיאו הב"י סי' ר"ו ויע"ש בכנ"ג סי' ק"ז הג"ה ס"ח · והטעם כיון דפי' המשכונא הם מטלטלים ומ"הד היא יכול לגבותם דמטלטלי דיתמי מתעברי לב"ח · אבל כיון דיש גד לומר שהיו גובים היכא שנתנו כנז' הוי סיורש הנותן מזיק שעבודו על חביבו שחייב לשלם לו מכיקו · וע"כ הם במציאות שכבר חלקו היורשי' הקרקע המשועבד וף' מן היורשים מכר חלקו או נתנו לזולת · היינו חוזר הב"ח לטרוף מהלוקח לותם פירות של הקרקע מטעם הנ"י הנז' ומוכרח לחזור הב"ח ע"י היורש אחר כיון דהכל היה משועבד בידו וכ"י שלא נפרע יפרע השאל מן המלוי שלפניו ויע"ש בכנ"ג סי' הנז' והרש"ש בלל פ' סי"ג כ' דאפי' הם ירשו קרקעות וחלקום דקי"ל טורף חלי החוב מכל ג' ולף מלי הלוקח לומר לו הנחתי לך מקום לגבות כיד סיורש אחר·ה"ד היכא שלא היו משועבדים בחפותיקי מפורש אבל הם משועבדים בידו הב"ח יכול לגבות כל חובו מן אחר ויע"ש דכריס מפורשים ומרן פסקם בקצר סי' ק"ז ויע"ש :

וכ"ז הוא לפילו בקרקעות כ"ש וק"ו הם מטלטלי כנד"ד וחלקו ומכר כל ג' חלקו לית דין ולית דיין שיכול לגבות חלקו מף' מהן מטעם שהוא מזיק וכמ"ש הכנ"ג שם · וכגם שכתב מרן סי' ק"ד דשור מטלטלי הוי שור ויכול המאוחר לומר למוקדם הנחתי לך וכו' ה"ד שכשכת המוקדם לגבות היו ערין המטלטלים בעין אבל אם הלוה מכרם כיון שאין יכול לטורפם חוזר המוקדם לגבות מיד המאוחר מה שגבה וכן העלה כמהר"י בן נאיש ז"ל בס' זרע יעקב סי' ל' וסיעין כ"ד דלא כמ"ש הרב המבי"ט והכיאו דבריו הכ"הג הגב"י סי' הנז' ויע"ש ונוי"מ ויע"ן :

הל"כי **אב"א** יש"ט

לד נשאלתי מאת הרי"ן הם"ם והכולל כמוהר"ר אלעזר הלוי בן טובו הי"ו בענין המלוה לחבירו סך מה פרוטות נחושת שיחזיר לו בסך דוקא · אי הוי שום תשם רבית מכיון שעל הרוב נריך להוסיף לזוזי דבר על הפרוטות להחליפם בסך הגם דהכל ג' דקיימו כ"ך פרוטות לכל לוקיח בסך סו"ס הכסף חליף בהולאה יותר מפרוטות כי בני אדם מחליפים הפרוטות בכסף ואח"ך קונים סחורה או נותנים פרוטות ומסיפין ההפרש כדי להחליפם למוכר · מהו הדין :

והשבתי לכתורה נראה מכיון שנתן לו דרך הלואה ולא דרך מ"ו הגם שהוא פירוש לגבי כסף כיהוא ממ"ש מרן בח"מ סי' ר"נ הינו יכול ליתן לו כסף בע"כ וכמ"ש הם"ך ביור"ד סי' קע"נ ממ"ש מור"ם סו"ס ן' לכל מעות במעות דהוי דרך הלואה לפילו אם יש לו הכל לסור וכתב הם"ך דמעות במעות הגם שאינן שוות כיון דב' מין ג' וכן פירות בפירות לסור ולא שרי אלא אחה בסתמא · אבל אם אמר המלוה בפי' הלוה לי שהוא דרך הלואה לפילו פירות בפירות של ב' מינים לסור וכמ"ש סו"ס קס"ב דלסור לגמרי אחה שוין בשאה רוחן לפילו י"ל רוחן עכ"ד ·

וק"כ ס"כ כיון שמ"ל כפי' הלוקח לו פרוטות וכתי תתן לך כסף לפילו אם נניח שהי"ל בלותה שעה לסור שהרי עכ"פ שויס הס דינרי כסף יתר על הפרוטות לפילו אס מצוי הוא שיכול להחליפס כסף לקט לו חדס לחד שהי"ל לפרוע כסף יחליפס לו לך ומצא זה כ"ק בלהוב נתתן וכך עד כיס"ו וה"ן עוזר לו ולינו חושש וטובת הנאת ממון היא וקרלינן שהכיל כת"ר מסי' ר"ג לינו ענין לכאן דהתס מיירי שקנה בחליפין לחר שמשך הפרוטות והכל שותפס שוה בלא שכל ל' רוצה בדבר שהחליף לחבריו דקניגו קנין ולינו יכול לחזור. אבל אס יהיה דרך הלוחה כגד"ר הגס אס נאמר דקנה עכ"פ חלק גבוה מי ימחול כיון דלינו דרך קעביד כיון שהוא יותר ובדרך הלוחה:

ועיין מ"ש הט"ז סי' קכ"ג על לותן המוסגים לעשות היתר שהלוה כותב שמוכר לו חך כסף וידוע שאין לו לותו הסך רק שהלוה סומך על מה שהוא מודה שי"ל לותו הסך דהוי ליסור דלוריית דמה מהני הודלתו לשקר להפקיע ליסור דלוריית דנהי שיש בהודלה כח לחייב עלמו בממון שאינו חייב אבל חלק גבוה מי ימחול וקרלינן מ"ש רמ"ח סי' קס"ט י"ח דמי שאינו מוחזק שי"ל מהכותת של גוי ל"מ הודלתו לשקר ס"ג כן הוא ע"כ:

אבל אחר שלמת נראה בפשיטות להתיר אחר שאין היא מוכרח זה המלוה למכור לותן פרוטות בכסף ולהוסיף עליהס שאין לשם לשם תוספת ורלוי מ"ש מרן סי' קע"ג ס"ב וז"ל פירות שאס יראה למוכרס בשוק ולוקח דמיהן מיד מוכרס כי' ואס תכבע הלוקח לקנותס ויתן מעות מיד ינקה לותס כי"ב ס"ז מותר ע"כ. וזה הוא עלמו הגד"ר דעל הרוב כל הבא להחליף כסף בפרוטות מקדיס הכסף ולוקח הפרוטות אח"ך וכ"ש שאינו לוקח פרוטות אלא שיתן אח"ך הכסף והוי כתבע לותס הלוקח וכו' ונותן המעות מיד דמותר. ועוד מי הכריחו לבעל פרוטות להחליפס בכסף ויפסיד התוס' הרי יכול לקנותס סחורה כשיעלה שוה שאינו מקפיד ע"ז שהרבה מוכריס מרווחים כ"כ ואין להס שום נפקותא אס לקחת כסף או פרוטות. ועוד הרי כמה פעמים לריכים לפרוטות יותר מן הכסף ומוסי' כסף כדי לקחת פרוטות ולא שייך כזה שער קבוע והשער הקבוע שיש בין פרוטות לכסף הוא כ"ד פרוטות לכל לוקיא והסברם הזה לא נמצא אלא מן המדקדק בפרטי. ע"כ נראה פשוט להתיר.

ויש קלת ראיה לזה ממ"ש הט"ז סי' קס"ב ס"ק ה' בשם הרי"ף ז"ל דאס יצא השער במקום פ' אע"פי שכמקומות שהכיבותיו לא יצא קומכים על מקום ההוא ע"כ. וה"נ כגד"ר אע"פי שיש קלת מדקדקים להוסיף כיון דיש שאינן מדקדקין קומכים עליהס והוי כשער שכשוק. וכלומ"ס הרי במקום אחר שער שכיבותיו אין לשם הפרש בין פרוטות לכסף דלעולם לשם השער קבוע והוי כד"ר כגרון הרי"ף ממש וע"כ פשוט להתיר לכתחלה ואפילו אס יעריון לא פרעו תוכלו כב"ר ויפרע בע"כ וכמ"ש מרן סי' ר"ג וכן כתב בחכמת אדס בלל ס"ט יעו"ש:

עוד ראיה ממ"ש מרן סי' קע"ג ס"ל דדבר שאין שומתו ידועה מותר להעלות דמיה מעט על מה שהוא ויעו"ש וה"נ גד"ר רוב העולם מקפידים שלא להחליפס ולהפסיד בשם כגו':

בללא דמילתא כ"ז שלא מ"ל בשעת הלוחה אס

תתן לו מעכשיו וכו' אין לאסור ודב"ז מעלו הוא כיון שהוקרים להלוחת ז"ל פרוטות לדעתה שיחזירם כסף ואס נאסור להס הרי נעלה דלת בפני הסוקרים ופוק חזי מאי עמא דבר אס היה רופפת בידך. ומס"ט היזרו ולא מיקו בסוקרים למכור בהקפה ומעלים קלת בדמים משום נעילת דלת וכמ"ש בלבוש משס הרב אלגזל ז"ל. וכ"כ הרב עיקרי הד"ט סי' ד' דכל שלא לתר אס תתן מעכשיו וכו' מותר והיינו טרשת הר"ן. ועיין בס' התשב"ץ ח"ג ס' קכ"ב וס"ת פאר הדור סי' ר"ך ובני משה סי' מ"ח ומגן גבורים סי' ל"ח וכרס שלמה סימן ח' עב"ד. מכל זה נראה לקו"ד פשוט דמותר אף לכתחלה

זהו הגלגו"ד לנפש הפנהי ועוו"מ ויתן:

הל"כי **אב"א** יס"ט

לה בני העיר שהסכימה דעתה לעמוד על שותפי עירה כדי לקבל עליהס בכח כל התנאים הכתובים בתורה שלא יבדקו הסכין ולא ישחטו בהמה נסה כ"ש דוקא בזירוף ג' ובדיקת הריאה כב' וב"ל ס"ס כקרבן ומורחקת בגבלה והסכמה היתה כל עוד דהשותפים קיימים תמשך להס הס וכניסס וכו' וכך עשו. וגס השותפים קיימו וקבלו עליהס כל הכתוב וחתמו עליו ג' שותפים הגמלאים שס. ולחריסס חתמו חכמי ודייני העיר. ולחריסס חתמו כל קהל העיר גד"וק כמנהג תקנות והסכמות הקהל. ולחר עבור ג' שנים מ"מ נתרפו השותפים ולפעמים שותפין בבדיקת הסכין בב' דוקא ושותפין בהמות ביחיד. וברלות כל זה חכמי העיר עם יחידי הקהל נגבו כמו גד לרלות לס יכולין להתיר ההסכמה הנ' הגס שנעשית למיגדר מילתא דלולי שרלו חשש היזק מכשול ק"ו שמא יהיה לא היו מתעוררים ע"ז וכן יש להסתפק מכיון שזלת ההסכמה לא הולילוה מפיהס אלא מפי כתבס כי נימא כיון דשכועת ביטוי קפיד רחמנא ס"ל כגד"ר דאי"ך שכועת ביטוי כ"א תתימתן יכולין לחזור ולפילו התרה לא כגי. וכן יש להסתפק אס יכולין מי שאינן תתומין בה לימנות ולבטלה מעיקרא כיון שיצאו מן הכלל בלותו זמן שלא היו רלוים להיות מועד הקהל והשתא מיהא נראו. ומולמלי לבאר שבבר היתה הסכמה כזלת בעוב"י פלס יע"ש בכח החרמות שלא יעברו מלבדוק הסכין ולבדוק הריאה כב' ותתומים עליה הרב הגדול קדוש יאמר לו כמוהריב"ע זיע"א וחביריו זיע"א בשנת התע"ח ניצירה ונתחדשה עוד לותה הסכמה פ"א בתתימת רבנים אחרים בשנת התע"ב לפ"ג שלא יעברו עד"ז וא"כ כיון דמה שהוסיפו עליהס בני העיר השתא הינו כ"א להוסיף לזירוף ג' לבדיקת הסכין אין כח בידינו להתירה לשחוט ביחיד יורנו מו"ץ ושכמ"ה:

תשובה יש לנו לתקור אס גד"ר הוו מודדים כרבים או עד"ר כיון שהשותפים קבלו עליהס כן ע"פי הקהל. וג"מ דאס הוא עד"ר היה יכול להפר שלא במקום מלוה וכהסוות מקדי דרדקי וכו' וכמ"ש בניטין דל"ו. אבל אס נאמר דזה הוי מודדים כרבים אפילו לדבר הרשות מפר. וזוקי מתקנת הגמ' אס דהלכה כר"ס דגריך לפרוע הגדר וכן הסכמת כל הפוסקים דקדירו כרבים יכול להפר ועד"ר היה מופר ופסקו מרן כיור"ד סימן רכ"ח סכ"ח. ולפי"ז כיון דמתקנת הש"ס דעד"ר היה מופר שלא במקום מלוה וכהווה מקרי דדקי וכו'. דוק מינה ולוקי בלתרין לגד שנאמר הגד"ר הוי עד"ר מלוה שהשותפים קבלו כן

עליהם כגוון הקבל וכו' כודקי שקונס יכולים לחזור ולהפר חלק דוקא במקום מנהג היכא דלא תקנו רב"ז למיגדר מילתא ולפרושי מחיסורא · וכיון דכר"ד הוי למיגדר ולפרושי וכו' · דמעיקרא לא נעשית זאת ההקבמה עד שידעו שעמא · ע"כ לפילו לרבר מנהג אין רחוי להתירה כיון דהויא לפרושי מאיסורא שזה הוא דיוק הגמ' דקאמר לרבר מנהג מתירין וכההוא מקרי דרדקי וכו' הגם שכתב הש"ך סי' רכז ס"ק ס"ד מש כ"י בשם הריב"ש דלהסיר מכשול דשבועת ונזקין מדרך רבים ס"ל דבר מנהג יותר מזה דמשמע לפילו לרבר הרשות לחוד יכול להתיר · ה"ר היכא דלא נעשה לסייג וגדר לכל לא נעשה לסייג ולגדר וכבר"ד לדרכה הם כוונתו להסיר מכשול החרם מכניסן בספק איסורין הכתובים בתורה וכל זה לתקן ונמצא מצוות מבוטלות שם ע"ל תקנה כלל וזה לקו"ד כרור :

ועוד כיון דבר"ד עיקר עשייתו הוא משום מנהג ע"כ לפילו לרבר מנהג אין מתירין · דזה דקאמרינן לרב"מ מתירין ה"ר שם נעשה לרבר הרשות וזה מפורש יותר בכב"ג יור"ד סי' רכ"ח סי' כ"ד מש הרמב"ם וטמ"ג והר"ן בן גחמיל ישע"ב · והגם שכתב מור"ם סעי' מש הג"מ בשם ר"ת דלא יש מכשול בנדר זה כגון דיש לחוש שיעבור בלי התרה מתירין לו לכתחלה ע"כ דמשמע דבנד"ד דבבר רגילו שבזמן שעבר לא היו חוששין על ההקבמה וקיו עוברים פעם בקרקי ופעם במזיד כידוע לנלנו · ע"כ היה נרלה לבחורה להתיר ההקבמה זו דמוטב שיהיו שוגגין וכו' דגם שם יחזור הדבר לבמות שהיה לא בירוה לן מילתא דעבדי לישורא וע"כ יש לסמוך לדברי מור"ם הלז :

אבל זה לגנו מתרי טעמי חדא כיון דספיקא דידן הוי לי' כ"מ נכשלין הוא בחיסור תורה שהוא ספק נבלה וטריפה והוי ספיקא דאורייתא · ומור"ם ז"ל בשם ר"ת לא דבר חלא בחיסורא דרבנן אבל בחיסורא דאורייתא מודה · וכבר כתב הכנ"ג הנ' סי' הנ"ל אות ת"ק דבל שיש נדחוד עבירה לפילו שם התירו לגנו מותר ישע"ב · ועוד הרי כ' הש"ך משם מהר"ל מזרחי וכ"י בשם תשו' הרשב"ץ והרמב"ן דחולקין ע"ז לפילו שם תהיה בחיסורא דרבנן וכן העלה בבלבו בשם תשו' הרשב"ץ ישע"ב :

ואחר שרגילו שנדחית שבת זאת מעיקרא מנהגולי הפוסי לפילו בחיסור דרבנן מי יכנים עצמו להסתפק דכוותא ר"ת לפילו בחיסורא דאורייתא דיגנו להעמיד מחלוקתם בחיסורא דרבנן לא בדאורייתא דספיקא לחומרא · וכ"כ המרדכי שם וז"ל ורבינו טוביה אומר דעתה בז"ז יש להתיר של קוביא כי כמו שנגה היה דקונס יכולים להתפפק ולמשול ברוחם עכ"ל · הרי שלא התיר הרב עצמו כ"ש דוקא בקוביא דאיסורו קל מדרבנן משום ביטול זמן הבלי העולם דלפילו קוביא שהתירו לו לכתחלה היינו אלא בים לו לחומרת שלא הוא דבל מה שהנו יכולים לפרש בדברי המתירין ולא להרבות במחלוקת שפיר דמי וכ"ש הבא הדבר מפו' בש"ך משם הב"ח והדריסא בשם מהר"ם מ"ן שבתבו ע"ד החולקים על המרדכי הנ' לאסור בל"ל לחומרת וכו' בלדם שהוא פשוט לעבדות לבל לא בלדם שהוא שוחק לפעמים להעביר הזמן ישע"ב · ולפי מ"ש יכולין לפרש כוונת המרדכי עצמו דלא התיר אלא בים לו לחומרת וכו' :

ועוד דגם להב"מ עצמו ניכול להתיר · ה"ר היכא דלא אפשר בענין אחר וכההוא מקרי דרדקי

וכו' לבל כנד"ר בבר הנ' עצמם וגם לפעמים לא ימצא עצמם יכולין לנרוף עצם אחד מן השוק שיש לו קצת ההרגשה בסכין ות"ל רלו גם בזה הרי שוקטים אחריס יותר טוב מהם בחכמה וכירקת חעל ות"ל ולהם לקבלם בע"כ ולעשות רצונם ונהיה לנחנו בספק יושבים חס וחלילה · אלא שבל זמן שאותן שוחטים חיים וקיימים ועוסקים במלאכה זו בעיר מוברחים הם לקיים גזירת הקבמת הקבל ותחזיקת ידם עליהם שקבלו בבח אחרו וכו' בל"ל · לבל גם מבטלים ממלאכתם ובאו לאחריס ומלאו את מקומן וזו חזר הדבר לבמות שהיה מקו"ל כתקנת המגורשים זיע"א ות"ל התרם · וכמ"ש ביור"ד סי' קי"ו והתוס' דביומא ועי"ש ובבא"ה הט ת"ח סי' תר"ן ס"ק ט"ו ועי"ש :

ואפילו גם נחשוב דאחור היינו כמו נדר הדיוט ד"ה במ"ל · ומה גם דאחור נבלל בו שבועה וחרם ונדוי ונדר וכמ"ש בשבועות רל"ו ובבא"ה הנ' סי' רב"ח וביו"ד יכולין לומר דת"ל התרה לפילו במקום מנהג · ומ"ש בניעין הערד"ר מתירין לרב"מ ה"ר בנודר שתה לבל גם היתה נדר ושבועה וב"ש בלשון אחרו דבולהו לישתפחו בים יכולין לומר דת"ל התרה לפילו לרב"מ וב"ש בבר"ד היש אחרו בהסבמה וגם נעשית לסייג וגדר וכו' · ליבא מלן דפליג ע"ז לומר דיל הפרה לפילו לרב"מ · ולין לבל דת"ב יש חילוק בין נדר לשבועה דהיה יכול לתרן שם בנתי בשלק על תירוץ ה' דקאמרי המתירין להו בריבים הניחא למ"ד וכו' יתרץ המתירין לו בריבים בחרם או בשבועה בענין דת"ל התרה · משום דב"ל דוחק כיון דמלוקתן דרב נחמן ור' נחמיה היינו בנדר שתה וזהו פשוט · לבל הדין ד"ה גם תהיה ההסבמה בלחור שהוא בולל את הבל דת"ל התרה לפילו לרב"מ וב"ש גם תהיה עשויה לנדר וסייג בנז"ל שהיה מוסבמת לפילו גם היה בל' נדר בנז"ל · כיון דעיקרא נעשית לרב"מ וכמ"ש הבא"ה שהבחתי דבריו למעלה :

ועיין מ"ש מרן ביור"ד סי' ר"ל דמתירין שבועת ונדרים לפילו בהזברת השם וסייס שם מור"ם דדוקא מדוחק או לצורך מנהג ישע"ב · וה"ט לפי דיל דל"מ התרה לשבועה משום שנאמר בה לא ינקה ע"כ אין מתירין לו בלא מדוחק או לצורך מנהג דוקא · וכ"ז הוא לפילו גם נשבע ע"ד עצמו אין מתירין לו בלא מדוחק ולצורך מנהג דוקא · דוק מינה גם נשבע ברבים או עד"ר לפילו לצורך מנהג ומדוחק לא מתירין ליה · וכ"ש בנד"ר דהוי ברבים ועד"ר ובלשון אחרו הכולל בל חומרי נדרים ושבועות דל"ל התרה לפילו לצורך מנהג וק"ו במקום סייג וגדר בנז' שהוא מוסבם לפילו גם היה בל' נדר וכמ"ש :

ומ"ש בשלה שזאת ההסבמה חזרו וחדשוה דאין יכולין להתירה זה פשוט כיון שהיתה מקו"ל כת"ח ולא בלו השתא לא לחוסיף הנ' בבדיקה ודאי דאין יכולין להתירה ודב"ז בלמד תמ"ם גם"ך וסט"ז סי' רי"ח סק"ג שהביא בעייתי הש"ך בלברי נחירה שהבניסו ישראל עמהם לא"י גם בהיתרה עומדי' לו נאסרו ושלקו בהיק"ו · וכתב דב"מ היכא שרצו הב"ד לאסור חיזה דבר בנון גבינות וכו' וכיון דשלקו בהיק"ו הוי ספיקא דרבנן לקולא · וב"ז הוא גם בלו לאסור המוכר לבל גזרו בחרם שלא לאבול דב"ז הוי דאורייתא דיש בת ב"ד להחריס ולגזרות לפילו שלא מן הדין גם דבתן למנהג למילתא · ות"ל בב"ה הנ' הוי ספיקא דאורייתא לחומרת

עכ"ל וכ"כ הט"ז סס"ק ובנב"ר שהוא כל' תרוב שהוא דיקורייתא הגס לם היה במציאות לכהל הסכמה זאת כיון שנעשות עתה מליזה טעם מיהם כיון דרשינו כי מקו"ל היתה עשויה מנדולי הדוד וכבר קבלוה וחזרו לקלקולם ולא היו חוששין יכולין לומר דהשתא מיחא לא עשינו שום הסכמה כדי שנוכל להתירה אלא על הרשעוני נקרקית ומה שעשינו אנחנו היינו תוס' ל' לכאין וב"פ כל מה שיתפק לנו בזאת ההסכמה לם היה אלנו אלא על הל' תיפשוט לך מדברי הם"ך הנז' מכיון שהיא בלרוה הכולל שכותב וחרם הוי ספיקא דקוריית' ולחומרא כמ"ש הם"ך והט"ז:

ומ"ש בשאלה כיון שלא הוציאו הדבר מפיהם ועו"ס. דכ"ז כתבוהו להקל הפוס' והביאם הכנ"ג סי' ר"י ולכאורה יכולין לומר דאפילו התירם לא בעי וכמ"ש הכנ"ג שם הג"טה ס"ו וז"ל. נדר או שבועה אלא הוציאוה מפיהם אלא שחתם בשטר התודאה אין בהם ממש מהריב"ל ומהרי"ט ומשפטי שמואל ועו"ש כמה פוהקים שהסכימו לזה כ"ז אלא ביטו בשפתיהם ועצו מעשה להקל ועו"ש. וכ"כ הסמ"ע בח"מ סי' ע"ג מש ת"הד סק"ד ועו"ש ועיין כ"י סי' ט"ו:

וכ"ז הוא ג"ל היתה ההסכמה בחרם אבל לם היתה בחרם ובנד"ד שכתוב בה לחרוב הכולל וכו'. אפילו לם לא הוציאוה מפיו אלא בכתיבה מיבים לקיימו וכן העלה הכנ"ג שם וכסי' אל"ד ס"ח ועו"ש. מעיינן מינה לם תהיה בחרם חייבים לקיימו וכ"ש לם עשויה למנדר ולאפרושי וכו' דאין להתירה אפילו לם יסכימו כל אנשי העיר וכמ"ש הכנ"ג שם סי' רנ"ח סעיף ר"ה מש מהריב"ל. והאיים העובר ע"ז כיד רמש חייבים לנהוג בו כמנודה דדוקא העובר על תקנות הקהל בהתיר ואין הכל יודעים בו דאין לנהוג בו וכו'. וכמ"ש הכ"י סי' הנז' דהנח להם וכו'. והעובר עונו ופא כ"ז אלא יעשה התירה ע"מ שעבר כמ"ש הם"ך:

ועיין להרב מהר"ם די בוטון סימן ו' שכתב בפי' דהסכמה הנעשית למנדר מולתא אין לה היתר אע"נ דקלתא לומרים תנאי הוי דבריהו לזלזון לחומרא יעו"ש. וכ"כ הרב מהר"מ אלשיך בתשו' סימן כ"ט בעניו הסכמה למנדר מולתא שקבל ג' בטלוה בלחרם שחכם ג' התירה והעלה דאין בהתרתו ממש ועיין מהריב"ל ח"ד דף ה' והרשד"ם יור"ד תשו' קמ"ט ומוהרח"ם ח"ג סי' ל"ח ולהרב שער אפרים תשו' ע"ב ולהרב פחד יצחק לחמפרונטי לות ה' שהביא להקת הפוהקים בעניו הסכמה לם תהיה למנדר מולתא וכ"ש לם היתה בחרם שאין לה התירה לעולם. וכ"ש בנד"ד שעיקר ההסכמה לא נעשה על לותן שוחטים. אלא מליזה סיבה היזועה להם ומה גם שבבר היתה הסכמה זאת מן הל' זע"ג. ועיקר חיזוק לא היה כ"א לגירוף הנ' לסכין דאין יכולין להתירה כ"ז שאלו השוחטים חיים וקיימים עוהקים במלאכתן כנז"ל:

ומ"ש בשאלה לם יכולין שיהם תקומים ועבשיו נרחו מבלל טובי העיר וכו' בבר בלו הדברים מפורשים בתשו' הריב"ש סימן רמ"ט דכיון דהיתה ההסכמה בטעמ טובי העיר ג"ל עוד התירה ואפילו לותן אלא חתמו מהיכים לקבל בע"כ. ג"ל שאותו מיוש ג' אלא לקבל ונכתב שם בשטר ההסכמה אלא נבללו עמש. וג"ל שתמש כפי' והחרם חל עליהם ועו"ש. ובבר כתבתי שאם היה למנדר וכו' מש במה פוהקים שאין להתירה בלל ועיין מש"ל סי' ל"ב מש הרב עדות ביהוסף ז"ל ודו"ק:

הנם שבתב מוהריב"ל והביאו הבנ"ה בא סימן רכ"ח סעי' קל"ג דבזמנינו זה נהגו להתיר אפילו אם יהיו בל התומרות בחרם ועו"ש. וכ"כ הרב אגאל לברהם סי' רכ"ב ס"י מש מפפטים יהיה על קהל שהסכימו בחרם אלא ופטר ג' מהם לקהל אחד ובקבו ותתמו הדבר בבתי"ו ואח"ב נפל קטטה עם ואיד אחד מהם על לא חמש בבפו והבאלה לפוטרו מהבועתו כיון אלא הוציאוה מפיו ועו"ש. כ"ז הוא אם לא היתה לסייג וגדר וכו'. אבל אם היתה לסייג וכו' בבד"ד כ"ע מודים דאין להתירם זהו הבלקו"ר ולוי"מ ויש"ן:

הל"כי **אב"א** ים"ט

הסכמת ח"ור פאם יע"א

הדין דין לומת במ"ש החבם הפוהק למעלה דאם דכיון שההסכמה היתה בחרם ועשויה למנדר מילתא ולאפרושי מאיסורא וכמ"ש לעיל דברים בניס ותתניים ותחומים הרב המובהק במוהר"ר יעקב קרויו זצ"ל והרב המובהק במוהר"ר יעקב לבן טור זצ"ל ובמוהר"ר רלובן קרויו זצ"ל ובמוהר"ר דוד רחמים לבן זמרה זצ"ל ובמוהר"י וידאל הלרפתי זצ"ל וח"ל חותם ידי"ן במוהר"ר ישהק הלוי בן הוסטן הי"ו:

לו נשאלתי

מודי"ן הח"ם הוותיק במה"ר דוד בוחיונס הומבריס הי"ו. בעניו ר' רלובן שמי"ל קצר חמין עם ר' שמעון ללמוד יחד זמן גדול ולחסרון הספרים נרבה רוחו לותו גביר ג' מעיר לקבוע ישיבה בביתו ובנה להם ספריס הרבה בוד ג' הטובה עליו והביא ר' רלובן ללמוד שם ונמשבו לחריו תלמידים הרבה. ולע"ע חזרו ונתקצרו ר' רלובן ור' שמעון הנז' בם"ח בי"ל עד"ח שבל ג' יתן שך קטוב מביסו ויקנו בין שניהם תלמוד אלא ויחזרו ללמוד במקו וקדש. ובשמועה הגביר הנז' שחזר הקצר שהיה ביניהם נפטער הרבה ברחותו אל"ל יהיה ר' רלובן ביושבתו הנז' לא ימנה לומדים למלאתה. וע"כ הרבה רעיס לר' רלובן הנז' להתיר שבועתו. וע"כ ר' רלובן לשאל הגביע אם יכול להתיר השבועה כיון שהיא אלא מרצון תביהו שהיתה ע"ד וי"ל טובה מלותה שבועה ג"ל:

והחכם הנז' כתב דיבול להתיר מש"ה הרב משפטי שמואל דשות' לא מיקרו מקבלי הנאה ז"מז. ומ"ש כיון דהתלמוד אדעו לקנות הוא בשות' כ' שניהם שוה בהנאה ועיין בתשו' מהר"מ לשקלר סי' ל"ז. וירוע מ"ש מרן סי' רכ"ח די"ל דנדר ער"ח מתירין לרב"מ ואין לך רב"מ יותר מזה אלא ולך ר' רלובן תקבטל לותה ושיבה וכל עיקר כוונת הגביר הזה לעשות שיבה קבועה ללמוד הוא ולהכיח אם תלמידים רבים וע"כ יכול להתיר. הגם דהרב ע"ז ס"ק ל"ג כתב לסניף בעלמא מהני זאת ועו"ש. ובבר בא הדבר מפו' בס"ת אם"ן בוור"ד סי' כ"ג שהביא דעת במה מרבוותא דפקפו בולם להתיר לבתחלה בטובת הנאה דלרב"מ ובתב דלדעת המתירים היינו לפילו עומד ומוח מתירים לבתחלה. ועכ"פ הגם שהוא עלמו מן המתמידים לבתחלה בבר העלה דהיכא דליכא טובת הנאה קלישא בהוא שנשאל עליו מוהריב"ל היכא שנתקצר ג' עם מבירו להשיח

כתו ונשבע עד"מ וע"ד המכ"מ שקוט כדעת רבינו מורי לכתחלה. וכן נמי מד"ר כיון דשמשם שוים בהנאה שיעו נדון אל מוסריב"ל עצמו דמתירין לכתחלה. גם יש סניף לזה להתיר מכח אלא היה זוכר שעת הנדר כמ"ש מרן סי' רי"ח ובן סעלה מהר"ם גלנטו כתצו' סי' קר"ח ועו"ש בעכ"ל:

והשבתי לאת ונכון הדבר בכל מה שכתבתי דיכול להתיר לכתחלה בכגון דא ולזכות גדול יחשב לו כיון דנמצא מזה שהתירה קועלת לרבים ובפרט שכבר זה הגביר זכה וקנה ספרים ומוסיף עוד לקנות לזכות הרבים ינהיל תורה ויקדיר ומה גם כי ע"י ר' הלוכן הנז' תלוי ועומד קיום קיומה ומלואה כי עליו יסובו תלמידים רבים ומלין תצא תורה ות"ל רב"מ יותר מזה. וכבר הוכח רב"ז בתצו' אמ"ן ח"ג סימן ג' ועו"ש:

וכל זה הוא לפי שנאמר דחלה השבועה וכבר"ד גם השבועה לא חלה מעיקרא כיון דעיקרא היתה אלא קניית התלמוד ועדיין לא קנו לא חלה השבועה ולפיכך התירה לא בעי כלל וכמ"ש הרב כ"ר כיור"ד סי' ק"ד מש מוסריב"ל ומוהריק"ש ומהרי"ק ומהר"ם מפדוואה ומוהרשד"ם הגם שכבר הזמינו מעות לקנות התלמוד סו"ס עדיין לא קנו והזמנה לחו מילתא היא זכו הנלקו"ד ועוי"מ ויש"ן:

הל"כי **אב"א** יס"ט

לז מעשה ביהודי ר' רפע"ן שהי"ל מצרת ר' ויוס מהימים עבכו בחנות לעת ערב ורבעו תמ"ה וזה היה ליל ה' וביום שב"ק קודם תפלת שחרית הובר לי הדבר מיהודי כשר ושלחתי לחר הרשע הזה וכררתי הדבר ונזרתי עליו שלא יתפלל בב"הכ עם הקהל ביום שב"ק עד יום מחר שיעשה תע"ד. וכרחות עצמו כן הלך ונשבע על גביר ר' משם ותוליכו לבי"הכ שלו והתפלל שם וקרא לחותו לס"ת וכשומעי כל זה תרם לי עד מות שלא תלבר שלא החזיק להעמיד דבל תורת מרע"ה ותדרכה ליפב' החזיק כיד עוברי עבירה והנחתי הדבר עד יום ר' ונתקבצו כל יחידי הקהל וכיררנו עוד הדבר בפניו של הרשע וחותו הרשע תשה בכל כוחו של חותו גביר וקרוביו שלא לעשות מה שמוסד"ן הגם שרחו כמה עדיים שהעידו על זה הליום שזה הרבו בכל לו כמה פעמים לעפי"כ נברו בעלי זרוע ולא יכולתי לזז תמרתי לסדר הבמי לפני ח"ר עזר. אחרת ואחרת מביו"ש להעמיד דבל תורתינו הקדושה וזרועות רשעים תשברנה ולא תעשינה ידיהם תושיה ונדות ולהחריש הרשע הזה שלא מלבר שעשה מה שעשה שלא גם הלך ונשבע על קנים רעועים ולא פחד מה' וממשה עבדו בחשבו שיהיה נסתר מחמתו יתברך. וע"ז ועל כיוצא בו נאמר הרור הנבר אשר יבטח בארם ושם בשר זרועו. ומשת תאמר כיון דלקדש ס"ם בלחו מ"ל לחוש נגד זרועות הללו. ומ"ל בחפיפתם בבר ידוע מ"ש מוהרי"ק סו"ס של"ד דהחידנה נהגו להקל תלמחות בעוברי עבירה אים לחוש שמא יהיו עומדין על גופינו וממונינו יע"ש. לבל זה נאמר על בני מדינתא דוקא לבל רבנים לחרים הרחוקים ממדינות לחרות מ"ל לחוש על שלף כיוצא בהם ובפרט דהוי"ל כ"ש עזר בעלמא לאבד עוזרים נגד תורתינו הקדושה ולהחרימם וירלו לחרים ולא יזדון עוד:

ותצא דיל"ת שהשים הרובע הזה מן הדין חייב

לגרותו כמ"ש מור"ם בשם מהרי"ק בשו"ת סימן הנזכר סו"ס ע"ג וז"ל וחין לרינין לענין נדוי עדות הרחיק ברורה שלא לומר הדעת בלחיתות הדברים שהתובע טוענן בריח וזו לפילו לשה שלא קנן נחמן שם הדעת נותן שלחת הדבר ע"כ. ובכד"ר חון מהשומרת הרי ים כ' עדים ומכחשין זותו דפלגינן דבורייהו ונשמנים לפוסלו וכמ"ש מרן בח"מ סי' ל"ד סכ"ו דהשומר פלוני רבעני לרלוני פלגינן דיבורים לפסול הרובע שכל לנבי עצמו רשע. וב"ל דדוקא הוא ושלח מעטרפין לפוסלו שכל שם כ' פסולים לא דכבר כ' שם"ך שם בשם הרשב"ם דשפילו שם השלח העיד לדידי גזל מעטרפין כ' לפוסלו ופלגינן דיבורייהו יעו"ש ס"ק כ"ח ורב"ז מוסכם בכל הפוס' ועו"ש. ונמ' עדוכח היא פ"ק דסנהדרין מחלוקת רבה ורב יוסף ושלכה כרבה דבתרלה הוא. וכמ"ש הכ"י סימן הנז' ועו"ש:

ובדרך לגב לכיה מ"ש התוס' פ"ג דכ"כ דל"ד ד"ה הוי מקוייב שבועה וכו'. שכתבו ליכא למימר נמי דהלי לא חשיב מנו וכו'. שלא יפסלוהו לעדות העד ובעל הנסכת כדלמרו בפ' זה כורר דבעל דבר מהימן למימר לדידי לוזפן ברכיתא ע"כ. ושמה לי טובא מה ריהיה מכיא מהך דלדידי לוזפן ברכיתא דהתם טעמא הוי משום דל"ל משים עלמו רשע ופלגינן דיבורים ושפיר הנסכת בעל הנסכת ס"ד לחשביה פלגינן דיבורים ושפיר הנסכת דדיהי הוחת והלמת שלא שגזלה ממנו. ובדוחק הייתי רולה לומר כיון דסו"ס לגד שנאמר שבעל הנסכת שקר הוא לומר וכוונתו היא לגזול הנסכת מן החוטף הרי רשע מיקרי גם הוא ושייך לומר בו פלגינן דיבורים. לבל לין זה לחת דלא שייך לומר בן שלא שם בדיבורו מיד בל השומע יפחד לו וקורת לחותו רשע בגון לוה ברבית שעיקר לישור הרבית נאמר על הלוה יותר מן המלוה וכגון פלוני רבעני וכו' לבל הבא מי יימר שהוא גזלן ומה גם הע"ה מסייעו שנחטף ממנו וכעת בל"ע:

מבואר יוצא מ"ש הר' לריך לנדותו ולהחרימו ולקונסו למיגדר מילתא ולפי שהלך לחסות תחת בנפי בעלי זרוע ע"כ הנראה שלריך לנדותו שלשים יום ושם יסרב עוד נוסף לו שלשים יום לחרים עד שיחות בנידויו. וללו בעלי זרועות שעמדו לעזרתו לפי שלין בידינו בח לעשות בשם משפט בתוב מנד חליפותם והשרים ע"כ לנחנו מודיעים לה"ר שלריך שלא יסיע ולטרפו ממנו לקיים דבל תורת מרע"ה ולא ישובו עוד לבשלה שם נשתוק מזה לזו מדי יום יום יהרו'סון ושקוייה פוסלת לעשות חל"ה ודרש"ה ע"כ החלש יאמר גבור חני ועתידים בעלי זרוע ליפול ויגבה חובש וזרועות רשעים תשברנה ושומך נדיקים ה' והיה זה שנת **אתרו** עפ"ק:

פה **סלא** יע"ה יום שנכפל בו בי טוב בשדר בי נבל"ה עשה בישראל ועוי"מ ויש"ן:

הל"כי **אב"א** יס"ט

גם לבי הבח בחיתום מסכים ע"כ הבתוב למעלה מיד החכם הפוסק וקיים:

הל"כי **יצחק הלוי** בן **סופאן** ס"ט

הסכמת ח"ור מקנאס יע"א

ראינו לת בל המעשה הרע הזה לשר עשה הנבל הזה

הזה ולנחנו מסכימים ע"כ הכתוב למעלה ורלו כל
עמי הארץ ולא יזדון עוד:

פה **מקנאס** יע"ק כפ' לאפר ירשיעון אלהים וכשנת
תר"ן לפ"ק:

ע"ה **חיים טולידאנו** ס"ט ע"ה **יוסף בירדוגו** ס"ט

לח עמדו לפנינו לדין ה"ר שלם לנקלות הי"ו
וה"ר לברהם סרירו הי"ו ועטין לברהם
שקנה ו"כ סלים חטים משלם הנז' בסך ל"ג לוקיות
לסלה ותקפו כפיסה ז"ל נ' לו ד' פעמים לקויס המקח
וכבר לקח ממנו כ' סלים ושדכוני ביני עלה השער
ועטין הרש"ל כיון שלה משך ובטל המקח ולא היה
בתקיעת כף לזינו מושם:

ופסקתי להס כיון דשלם הנז' הוא יודע ספר ויודע
בטיב התקיעת כף שהרי לפילו עמי
הארץ מורגל בפומייהו שעת התק"כ לומרים לוחק הלר
שבועה וכ"ש שכיודעו ומכירו יודע ספר ומורה התירה
לעלמו ע"כ חייבתיהו כלי שום פיטור לקויס שבועתו
וכמ"ש מור"ם להדיוק סי' פ"ח ומרן סי' פ"ז וביור"ד סי'
רל"ה כשהיה דרך שבועה ועו"ש וכח"מ סי' קכ"ט וסי'
ר"ז. גם כח הדבר מפורש בש"ת כ' המלורות הגדולים
בחידושי כמור"ם מנדלני סי' קכ"ט משם כמה פוסי'
ונסתייע מדברי מור"ם הנז' דכופין לוחו לקויס כריתת
כריתת גם בשמכתת משם יראים להלים עמדי וכו'
ועו"ש. והלכה למעשה הביאו הזכו"ל לוחת ס' יו"ג שלה מדין
מנהג נהגו כה שלה משום שבועה דוקא וכמ"ש מור"ם
הנז', ועיין בשע"ע סי' ק"ח ס"ק כ"ו. ולפי' שם יאמר
שה לכך נתכוונתי לזינו נלמן דכזמן הזה לפי' שה לאמר
כלנו לאמר ודכריס שבלב לינם דכריס כיון דליכא רגלים
לדבר דלא לכך נתכוון וכמ"ש הרש שער המשפט סימן
פ"ז ס"ק כ"ו ועו"ש:

ודעדיפא מינה העלה הכנ"ג סי' פ"ז ס"ק כ"ז
לפטור לשם שנתחייבה שבועה לגבות
כתובתה שם תקנה כפה לפילו להוליה מיקומים ולפי'
בחייה וכ"ש שם מתה ועו"ש. ומדמלינו לפילו בשם
דשתמת כפי' שחינה יודעת בטיב תק"כ ולפ"ה נפטרה
בתקי"כ במקום שבועה ולפילו להוליה וכ"ש בשדה
דעלמא וכ"ש וק"ו בחיים היודע ספר דלינו נלמן לומר
לא לכך נתכוונתי. ועיין בשע"ע סי' ר"ח סק"ה שחולק
בין תקי"כ התלוי כמנהג לתקי"כ הבלה במקום שבועה
ועו"ש. ועיין מ"ש הש"ך סי' ר"ז. ומי הוא זה ולזה
הוא לאר מלאו לבו להקל בדב"ז להמון ולומר דתקי"כ
לאו מידי עבד כמו שמעתי הומרים ולא סם ת"ח
ומזלזלים בשבועה זאת ה"ה מחמיאי הרבים דהמון
יהיה בשמעם ויעשו ע"כ פרק תקיעה וחלילה לאלהי
לזלזל בשבועה חמורה כזאת שהיא כריתת ברית ממש
וכמ"ש. ולדרכה מן התורה ללמד דעת את המון
למיגדר מילתא וכופין לקויס שבועתו למען ישמעו
ולמען ילמדו ולא יזלזלו כה עוד ויתקדש ש"ם בחתימת
פיו כשרואים דתקיע"כ עושה רושם לקויס המקח כנז'
ולא לפעמים ימלא שלחריס תקעו כפיסה ודמו לפני
חכמי עירם ולא נקנה המקח לין ללמוד מזה שכבר
נהגו. שלא הולין לומר דלפשר שלא היה התקיע"כ
בלופן שבועה שלא בלופן שכתב הסמ"ע סימן ר"ח
וכמש"ל. ולו לפשר שמוכר לא הוה ניחא לדיוקא. ולו
לפשר שכלך והתיר שבועתו מבלי שיודיעו לקונה כיון

שלא פי' בפי' כי על דעתו הוא נשבע. ולו לפשר שהקונה
לא רלה לעמוד עמו בדיון ודייניו ובטלו מדעתו כ' והתירו
שבועתם. אבל אם בלפשר עמדו לדין בשר"ד ומודע
לכל חומר השבועה שהרבה מלוה קעבדינן לקדם ש"ם
וגולחא דהכא וכו'. ומה גם דכל שפק במנהג ותקנה
קעמידהו על דז"ת ומ"ת מעות קיימת כלא משיכה
שלא תקנו חז"ל משיכה כ"א משום שמא יאמרו וכו'.
וכמ"ש הרב כמוהר"י עייאש ז"ל בספרו כית יהודה
בקופו בענייני הקכמות ותקנות הקהל ועו"ש. ולפי"ז
כיון שלא נתברר המנהג הזה שמכוין לדי"ת. ומה גם
שבבר העידו לנו ת"ח בשריס הלבה למעשה שבן היה
דן בעו"ת שלא ת"ו כמוהר"ר רפאל ביבאש ז"ל. וגם
בעו"ת רבלטו וע"ש כמוהר"ר רלובן בן קיקי זלה"ה.
וע"כ קס דינא דשלם הנז' חייב לקויס שבועתו. ולפי
שמ"ל לשלם ולברהם הנז' לוזה ד"ה כיוהס פשרנו
כיוהס והי"ו שלו"ס:

פה **סלא** יע"ק סיון **תדר** לפ"ק ושוי"מ ויום"ן:
הל"כי **אב"א** יס"ט

טל עמדו לפני לדין ה"ר יעקב בן מוישל כר
שלם וה"ר שלמה חזולני כר עזוז
והוליה קר"י הנז' שטר מכר ע"ה מתקלים נגד שלמה
הנז' ועטין שלמה זה השטר נתהוה מפלת תביעה ק'
של שלמורג'ן שמכר לו שלם לביו שהיה שום ח"י
מתקלים בשומת כ"ע מתקלים וכבר היה כתוב עליו
שטר מכל סך של שלמורג'ן וכבר עמדו לדין קר"ם הנז'
עם לביו שלם הנז' לפני ח"ע וזכה בדינו שלמה הנז'
לגבות מהחוב שבשטר היתר על ח"י כי הוא רבית גמור
ויש בידו פס"ד מכל פ' העבור ותקנו עמו כמעט רוב
חכמי המערב לפוטרו מסך הנז'. וכעומדם לדין שלמה
ושלם הנז' לאר תחימת הפס"ד הנז' ולא היה בידו
לפרוע ותיוכו כיוהס לפרוע לזמנים ונתחייב לו
לזכות ועקב כנו בכל הסך בכלל התוספת רבית שהיה
שומת ע"ה מתקלים עכ"ד והביא עד ל' מעידי השטר
החתומים כיד ועקב הנז' והעיד כדבריו וכיור דכרו
העד הנז' שכן לפ"ל בלשון זה שם תתן לי מ"כ מתקלים
עבשיו כמ"ש בפס"ד שכידך קרי לתה פטור מן הנוסף
וא"ל תתחייב לי בכל הסך. עוד שלמתי לחר העד הלחר
ולמר כפי' שה השטר נתהוה מפלת לוזו ממון הרבית
שהיה פטור ממנו שלמה הנז' כמ"ש בפס"ד ולפי שכך
נתפשרו כיוהס ע"כ כ"ש כדבריהס ממ"כ שהיה נעשה
ע"ה כנז':

ופסקתי להס דכיון דכריר לן ע"פי עדי השטר
שפירשו דכריהס שה השטר עיקרו כה
מלוה רבית וכירר דכרו שלמה הנז' שגם הפשר הזה
לא עשהו כ"ל לחר שמע מתכס ל' שלין הדין כן
כמ"ש בפס"ד שכידו ועכשיו שריה כי פס"ד מוסכם
מכל המערב שהוא רבית הדין יקוב לת הסר חוזר מן
הפשר ולין רלונו ליתן רבית. וע"כ פשרתי לשלמה הנז'
מכח שהפשרה בטעות היתה וגזרתי לקרוע השטר לפי
שכלול בו קרן ורבית ולוחס מ"כ מתקלים תהיה מלוה
ע"פ וחייב לפורעם שלמה הנז'. וזה מפי' יולא בכ"ג הג
סי' כ"ג הגב"י לוחת ס' וס"ל וז"ל מי שעשה פשרה בשבין
שמ"ל ל', מן החכמים שלין הדין עמו פשרה בטעות
היא וחוזר רבינו כ"י בתשו' ומהרי"ט ומהר"י הלוי
בחתימת מהר"ל שמון ועו"ס:

עוד כתב וז"ל מי שעשה פשרה בשבין שמ"ל לחר

מן

מן החכמים שאין הדין עמו פסרה בטעות היא. ול"ד אם למר לו ג' מן החכמים. הלא לפי' טעון דלא לפיק לדעתיה שהיה הדין עמו אי הוי מולתא דעבוד למטעי נחמן מהר"ם הלאזוך ועו"ש. ולפי' אם תהיה בקום"ח קנין אי"ך שכועה אי"ך וכמ"ש אם ס"ק פ"ב וז"ל כי היכי דמחי' בטעות ונשבע קנין אי"ך שכועה אי"ך ה"ה פסרה בטעות ונשבע לקיים הפסרה קנין אי"ך שכועה אי"כ מהרשד"ם ומהר"י אלדרבי ומוהרש"ך ומוהר"י הלוי וכן מתבאר מדברי רוב הפוסקים ועו"ש:

והרב זכו"ל לות פ' הכיר הלכה למעשה וחזר הדין שהפסרה בטעות ועו"ש. וע"כ היון שנתברר לי שהיה טועה והשטר נכתב על"ך כנז' ומצאתי כתוב ע"ג שנפרע ממנו ל"ד מתקלים בעין שנשאר עוד חייב לו להשלים מ"כ מתקלים סך שמנה מתקלים ע"כ קרעתי השטר ונתחייב לתת לו שמנה מתקלים מיד ולהלהר ועיין למרן סי' כ"ח וזה פשוט לקו"ר ולוי"מ ויתי"ן: הכ"כי **אב"א** ס"ט

מ לפני עמדו לדין יהודה לחיקלטין ומשה ן' הרוש ומוניש יהודה הנז' שטר עיש' מסך י"ג מתקלים נגד משה הנז' והיה קטוב בו הפי' בהכשר מדת"ו כמנהג השטרות בחופן המוציל ושלל יהודה קרן ופירות שעלו עליו י"ב חדשים. ומשיב משה שמעולם לא כלו לידו ממון זה כ"ל דוקא נכתב השטר ע"מ בתורת עיש' בעד ועקב הנז' כמו ערבות לפי שחיו הי"ל משכונא כיד יהודה הנז' מסך עשרה מתקלים עם הפירות שהיה מחויב בעת עומדו עמו כדין לפני ח"ע ונתחייב לפרוע ק"ופ שהיו עליו מצות מזומנים דוקא לו ויעשה עמו מה שעו"הדן. וכרחות ועקב הנז' דלי"ל מגרמיה כלום שלא היה לו לפי' פת לאכול הלך והביא כנו משה הנז' שהוא עני יותר ממנו להיות ערב בעדו ולא נתרצה יהודה לקחתו ערב ויהיו מעותיו בטלים אצלו וזקפן עליו בשטר עיש' זה ומעולם לא רצה התמון הזה כדי להתעסק בו להרויח לו יפסיד. ויען יהודה לחת שכדבריו כן הוא לכל לומר כיון דכתובים עליו בעיש' יגבה ממנו ק"ור. ע"כ:

ופסקתי להם שהפירות של הכשר פטור משה משה הנז' שהן לכ"ר לכל הקרן מוטל עליו לפורעו מיד ולהלהר לו ויעשה לו מה שעו"הדן ולפי שבקש ממני להרחות לו מהיכן דנקיטו הנם שהם דכריס פשוטים כתבתי לו סורות אלו:

הטעם הל' כיון שמעולם לא כלו לידו המעות הללו ולא נתעסק בהם לפי' רגע ל' כמ"ש שכבר נאבדו המעות כיד לבעלים ולא נמלא בידו לפי' כמה לפרוע הפירות משע"כ משה הנז' אין עליו לפי' חר"ס דשמא הרויח כיון דליכא שום הכחשה כיניהם. ולפי' אם במלוה היה הערב הזה עשיר כיון שהם מודים ז"ל שלא נתעסק בהם כלל מהיכן כלו הפירות הללו ואם נחייבהו ליתן מכיסו הרי לגר נטר הוא וחלילה להלהי מרוס ליפי לנו אב"ד לכתחלה. וכפי' קשמר בנמ' למה קרו לה עיסקא כדי לחיעסוק בה וכו' והיא הלכה מוסכמת מכל הפוס' ופסקה מרן ביור"ד סי' קע"ז ועו"ש. ולפי' אם יאמר וחילופין וכו' כיון שלא נולד חילוק ל' מהיכן נולדו אלה חילופים. ועיין מ"ש מור"ם סי' קע"ב ס"ג דמשכנתא בחוב קדוש לקוש משוש דצריך להיות מכר ופרעטו אי"ך נסכת אי"ך ועו"ש בט"ז ום"ך דדוקא אם יאמר לו לך והחזק וכו' כשהוא בנבייתה

מותר ע"כ. הרי שלא מצינו היתר בפי' הנמשכים בחוב קדוש זולת אם יחזיק הממשכן בקרקע דאז הוי כעיש' שנתן לו מעות מזומנים והתחיל להתעסק בהם דקי"ל כי עי"ז התחיל כעיש' או בב' שותפין שהטילו לכיס אשו' דלא קנו אלא משעה שהגביהו הכיס בין שניהם וזולת זה בדיבור בעלמא לא נקניא לא שות' ולא עיש' וכמ"ש מרן בח"מ סי' קכ"ו. ולפי"ז מיון שממון זה נתהוה מחוב קדו' לאבוד כנז' הרי לה מרויחו לותן סופרי' שבקבו שט"ר כזה ולא חששו ליפי היא הב"ר לכתחלה:

ועיין להרב ד"ן סו"סי י"ב שנשאל ברחובן שהיו כידו אלף זוז של יקומים כתו' עיש' לב' שניש וקפב ע"ע ריוח הנוגע להם כדרך הכשר והיה זמן גדול נותן פירות מפתח הענים' והרבו לו הימים וחזר וטען שכל מה שנתן הוא מהקרן וכבר פשקו הדמים ועו"ש השלה תרוכה וכשו"ר העלה וז"ל כיון דהממון הוא של יקומים מה שכבר נתן לזה ולא ממנו ולפי' ג"ל היו יקומים כיון דהב"ר הוא לזה ולא בדיונים ולמנגע ג"ל ממון בעין כגון שהפסידו זה לחייבו ליתן מכאן ולהבא מכח הקנין שקנה ממנו דהוי קנין בטעות שהב"ר היו סבורין שממון הענים' היה בעין ועכשיו אם יתלמת שנפסדו ואבדו מכאן ולהבא קנין אי"ך חיוב אי"ך ומ"מ זין מתמינים שמקו"ז הפסידם זמן רב אלא מכאן ולהבא דוקא ע"כ:

הרי לך מפו' דמזמן שידעו בבירור שהמעות לבודים זה לזה דין ודאי דין לחייב כ"כ לכתחלה ואדרבה כד"ד נלמוד מק"ו מנדון הרב הנ"ל הנם שבהיקרא לתת לידים וכבר התחיל לתן לעפי"כ נתמן לפוטרו מיום שנודע וכ"ש כד"ד דהוחל החיוב מיום ק' דהוי בעין לגבי נטר:

ועיין למרן סי' קכ"ז ס"ז דאם הלוה הוציא מעות כיוצאותיו ונתן ריוח הוי רבית נמור היכי דתחלתם היה קבלה בניהם לתת כ"ון לשנה. אבל אם בבר מתעסק והולך ונתן מרויח כיון דמעיקרא לא בתורת היסורא בא לידים אם תני הריוח שהריוח המעות עלה למה שנתן לו מותר ע"כ ולוי"מ ויתי"ן:

הכ"כי **אב"א** ס"ט

ואחר שמוך בכאן תמו' לריוח מהם"ם והכולל הר"ומ כמוהר"ר משה טולידאנו הי"ו וז"ל. הובאה לידי השאלה הנז' בחופן אחר ולדינא לא ב"מ מידי כיון דהלוה לית ליה מגרמיה כלום וחוב המשכונא מיקרי לא הניע זמנו כיון דלזמנו וכול להכריחו לפרוע ואף שהיה המשכונא במעות יתומים שמכריחו לפרוע בבר עמדו לדין לפני ח"ע ונתחייב לסדר נכסיו ע"מ יחול העיש' וכמ"ש החכם הפוסק הי"ו למעלה דאם וכו"מ ויתי"ן:

נ"ה החו"פ **רבאט** יע"ק

ע"ה כ"ה **משה טולידאנו** יס"ט

מי שמכר לחבירו דבר מה דקיימו כלום לגבון הוא או כ"כ וזקף עליו דמיהם בתו' עיש' בהבשר לא יתן כ"וב מדת"כ. ימחול לו במותר הריוח וכשבועת הנאמנות וכו' וכח"י וח"י וכו'. ואן היום אחר עבור זמן מה תבעו לפרוע ריוח הענים' המגיע לאותה שנה והמתעסק השיב כיון שאתה ועידי השטר יודעים שלא קבלתי ממך הממון הזה להתעסק בו אלא כלום לגובן ולעולם ה"ה מונחים עד עכשיו ואם אני מוסיף על

הקרן הוא רבית ואדביני כיני פרע כל הקרן · ומה
עשה המוכר שהוא בעל העניס, קנה שיעור הריוח
וכתבו ע"ג שטר שנפרע בו והשאר כתבו שהוא מן הקרן
ותבע מחלוקת גמר הקרן לקרוא השטר · ונשאלתי מי
זה הוי לכ"ר כיון שידוע דמעולם לא נתעסק בזה
הממון עד היום וחיבו חייב לפרוע הריוח · או נימא
כיון שכבר כתב ע"ג השטר שנפרע הריוח וכ"וכ מהקרן
הרי הוא כלוי גבוי ועומד וחיבו כדין לתפוס מהקרן
שיעור הריוח של לכ"ר כיון דגבוה ועומד הוא חיבו
וגלי בדיניס קריבן היא וחייב להשליס לו הקרן או"ד
כיון שנתנס בתורת קרן וכעל העניס, כלי דעת המתעסק
כת' כן ע"ג השטר·או אפי' לס היה כדעת המתעסק יכול
לומר תחלה משכתי שלין כזה לישור רבית ומשתא מיהא
שידעתי שמס לכ"ר וכולים לפחות מהקרן וחיבי נותן
זה הריוח משום לישורא ע"כ :

והנה כשפק הא' שלא נשא ונתן בממון העיסקא ·
שלא הס כלים בעין כמות שהן לכאורה כר'
כיון דליכא מעות בעין אי"ך ע"מ יחול העניס, וכמש"ל
דלכ"ר הוא וע"ס לכל הלמת יורה דרכו כיון שמכר לו
כלים וחוב העניס, כא מכח זה המכר העניס, קיימת
וכמ"ש לקמן סי' ו' :

ובספק הלחר לס יכול לגבות מהקרן שיעור
הרבית וכו' · הוא מחלוקת שהביא מר"ן
סי' קס"ו ס"ג דלסתמא דדינא הוא מנכה · ולפי"ז
מוקי ולזה הסכים מור"ס ז"ל וכתב עיקר והיא סברת
הרי"ף והטור ורבינו לפרים והרשב"ץ ועו"ס · והש"ך
והע"ז חלקו בין הפיא דמשכנתא דסי' קע"ב לחר שהיא
מוחזקת בידו הוי סלוקי כלא זוזי לפוקי הוא וכן העלה
הרב כמוהר"י חנדלי סי' ו' בס' שני המלורות הגדולים
וז"ל בהעות שהלוה עדיין מוחזק בשלו וכא לגבות ממה
שנשלו ממנו הרבית ודאי הדרין עמו ולפי' כלב"ר דהדין
הוא דלאו וולא בדיוניס כתב הטור סי' קס"ה בשם
הרלב"ד דנפי דלאו וולא בדיוניס לכל לם תפס
הלוה משל מלוה לא מפקינן מניה · ומרי התם דלפילו
ככר פרע הריוח למלוה מ"מ לס תפס הלוה לח"ך
מהני כ"ם הכא דעדיין מעות הלוה בידו ויכול לטעון
ולומר דעתי היה מעיקרא לעכב בידי מן הקרן בשביל
הרבית שהייתי נותן לך ולחשוב הכל בלחרונה שלא היה
בדעתי ליתן לך רבית דלמזוקי לאכפי כדשויעו וכו' · ולפי'
הרי"ף דפליג שם על דעת הרלב"ד וכמ"ש הטור בשמו
ס"ל התם וזכו כוונתו שכתב דלחר שנתנו לוה למלוה
הוא שלו לכל היכא שי"ל עדיין מעותיו בידו לפילו
הרי"ף מודה דלפי' כלב"ר יכול לעכב · וכן נרלה
ממ"ש הרי"ף בתשו' כללי ק"ח סי' י"ז הביאס הרב
מוהריק"ש בסי' קס"ו וז"ל ולס בשביל שהכריחו הדיין
לא נדיענו כלב"ר שהוא יולא בדיוניס דה"ר היכא
שפרע מדעתו ע"כ ועו"ס הא קמן בפי' כמ"ש :

גם מצאתי נבי לב"ר אי סלוקי כלא זוזי לפוקי הוא
מיקרי ז"ל וכמ"ש הרב בע"ת שער מ"ו כת"כ
בשם הרלב"ד ז"ל דלא לתריגן חלוקי כלא זוזי לפוקי
הוא אלא דוקא במשכנתא אבל בזוזי היכא דקיימי
קיימי וזוקי סברת רבינו לפרים ועו"ס · עוד כתב שם
וז"ל גם בע"ת כת"כ כתב דבל לב"ר שבשטר מגבינן
ליה ולא מגבינן ליה השטר העומד ליגבות לאו כגבוי
דמי ועו"ס · וכ"ז היכא דמודה לו בבל העניס, שנתנס לו
בתורת קרן אלא דהשתא הדר ביה לחר שרואה שלא
הרויח כלום ואומר לנשא רוחא קבלתי ממך בודאי

דמגבינן ליה הקרן הנשאר הגם שבתב ע"ג השטר לאו
מידי עבד · אבל אם נתנס המתעסק תחלה בתורת
ריוח ונרשם ע"ג השטר בשם ריוח · או אם המתעסק
אומר לקרנך יהבית ובעל העניס, אומר לריוח קבלית
לא מגבינן ליה וכמ"ש הם"ך בח"מ סי' ל"ו סב"ל דאם
יש שטר בידי בעל העניס, חיבו נאמן לומר שמא שנתן
הוא מהקרן ועו"ס · ובפירוש כס' התקנות משם הרב
הגדול כמוהריב"ע ז"ל ובתוס' כיחור מהרב כמוהריב"ס
ז"ל ועו"ס · וכן העלה הרב ר"ן סו"פ י"ב דאם מתחלה
נתנס לשם ריוח ולחר עבור זמן מה לחר שב"מ שנתן
הוא מהקרן כי לא הריוח כלום חיבו נאמן ולאו כל
כמיניה לגבות מה שעבר מכיון דבהתירה הוא לבעל
ובהתירה לקחה לידיה אבל מבלן ולבבא מכיון שהודיעו
דבלייה קרנך אין לו עוד ריוח וב"מ שיתן הוא מהקרן
ועו"ס בחורך ועוי"מ ויש"ן :

הל"כי **אב"א** יש"ט

מא בענין מש"ל מי שנתחייב בתורת ערלות
בעד חבירו בסך מה וזקפן עליו
בתורת עניס, דלסורת קעביד וכ"ז שלא קבל הפירות
הוי לב"ר ולא ספינן לבתחלה · ולסיקי שבתבו על דברי
מבמי מקנלם יע"ל ס"ם בשוער"ת עולידנו נר"ו
וכמוהרי"ב נר"ו וז"ל בענין מי שהיה נושה בחבירו
וזקפן עליו בעניס, בתבו בב"ד שלפניהם זלה"ה דהנם דאין
לנוה שום מעות בעין זולת קו"ט חייב ליתן למלוה
חלקו בריוח כפי הקנלה שקנלו כיניהם ומה גם ריוח
דממילא שהוא בעין מתנה בעלמא בש"ם שור"ם ר"סי
קע"ו וקנלת מב"ד שלפני זלה"ה היו מדקדקים לומר
שלם י"ל קו"ט כדי פרעון החוב העניס, בעלה כיון דאפי'
לם היה מסדר נבסיו אין בידו בח לפרוע דמי העניס, ·
ושוב פשטה ההורלה בפך מזה דאפי' ל"ל לו בדי
פרעון החוב העניס, קיימת בהיות הנלה דהרחיב לו
זמן ולא השביעו בתקנת הגאונים · ורלוה מש"ם מרן
סי' ר"ד ס"י מי שהיה לו חוב לחבל חבירו וא"ל מכור לי
מעלטלין אלו בחוב סי"ל לחבל ורלה המוכר וכו' שהרי
בשי שנתן דמים וכל החוזר בו מקבל מ"ש ה"ל דלכאו
קושה דלא בהנלת מחילת מלוה ואפי' לא מחל לו לנמרי
שלא שהרחיב לו זמן הוי בעותי לחת דאפילו
ברבר שאינו נקנה מ"מ הר שם הרחיב לו זמן חשיב כמקבל
דמים · עוד כתב הר"מ רבק"ס משם ה"ס שם דגם
לסברת החולקים שם כתב עליו שטר מהני דדוקא בלא
שטר לא סמכה דעתיה לבל שם כתב עליו שטר מהני
ועו"ע ולפי"ז גם מ"ש מרן סי' קל"ה ומור"ס ביור"ד
סי' קע"ב ושכירות ומשכונה לינס נקנים במלוס · זהו
ל"ל היה שטר לבל בשטר לו ל"ל זיל חזק וקנה מהני
וע"כ לא אמרינן בקידושין מנה אי"ך משכון אי"ך פריטי
אי"ך נשבח אי"ך אלא ל"ל היה שום שטר ושום ענין
של זכות קנה לם היה הדבר בשטר לו בשום לשון של
זכות קנה · ומאי דנקט סט"ז חלוקה דזיל חזק וכו' ·
הוא לריבותא דאפי' בלומר לו בע"פ מהני ומיהו לם
היה בק"ס ובשטר כ"ם דמהני וההוא דסי' קע"ז לינה
ענין לבאן דהתם בקנין מיירי בש"ם הפוס' · ומ"מ
בע"ד מאחר שלא קבל מתחלה שום מעות ולא בלו לידו
בלל רלוי לפטר · וע"פי הלמור אין לורך להשיב התחלה
הפ' וגם הדבריס תמוהים ומתמיהים לית עלה ע"ר
הפוס' לומר דשמעון אין עליו שום חיוב דאפילו ב' שקיבלו
עניס, ויודע לבל וגם המלוה מודה שלא, מסס לא קיבל

כיהו שוס מעות ולא היה חוב אלא כעין ערב הפסד מפני כן נאמר שהוא פטור ולא יתן ריוח ממה שקבל זה לא ידעה על הדעת רבינו שנתחייב מעיקרא והוא נתן לוותם לזולת ס"ז משתעבד הלא יהיה אלא שליח בעלמא מתחייב משעת קבלה ואילך דעיקר שמיכת המלוה לא היתה אלא עליה דידיה שקבל ממעות ואם נתנם לזולת או אכלם או הממם מאי הוי הרי ח"ע לפרוע חלק בריוח מכל מה שירוויח במעות אלו וכזולתן וזה פשוט עכ"ד:

ואני כעוניי דבריהם לא יכולתי להולמם כלל הן מצד שהניחו דבריהם בנדון שהיה לפניהם כמי שנכנס ערב בער חבירו ונקפו עליו בעיס, וכל הלווים הלא, וכ, היו לחודיס לא כי לפי פת לאכול והם נדרשו ללא שולם בענין מי שהיה נושה בחבירו וכו, ומשמ"ס כין ז"ל. ולא עוד אלא שדחו דבריהם מכלי שום טעם ורחיה כלל ע"פי סופריס וספריס אלא שכך כתבו הכ"ד שלפניהם ומה גם שלא כתבו הכ"ד הקודמים בנדון כזה חס וחלילה ודבריהם ז"ל הם בענין שהיה נושה בו חוב ונקפו עליו בעיס, וכו, וכנון דא נוכל לומר העיס, קיימת כיון דהממון היה ברשותו והולילים בלבדי עצמו וי"ל קו"ט ומסתמא יש בידו קנת מהחוב שהיה עליו בעין שהרי לא כתבו בפי' הכ"ד הקודמין שגם אחר שנדר נכסיו כנד"ד נתחייב בעיס, ולדרכה הנדון שכת לפניהס כהפך היה מנד"ד כמו שתרלה דבריהם כפי שאת"ז מועתק ת"כ כל השאלה והתשו, שהנדון היה בקומ"ח שלא יטול מן הקרן וכו, וגם בנאמנות מפו, גם הי"ל בטחונות כמש"ל בחוך וכרוכה וע"כ ברור שדבר שגם הכ"ד הקודמים יודו לנד"ד שהדין הוא כמ"ש ואין להסתכם כזה כלל כיון דכפי שאמר דבה דלהכי קרו לה עיס, וכו,:

ומ"ש ומה גם ריוח דממילא שהוא בעין מתנה בעלמא כמ"ש מור"ס ר"סי קע"ז שפס כתב מור"ס דפס קבל עליו המקבל כל התחריות שבי ת"ל לו ריוח כלל משום דמתנה ס"ס להיות בטולל דשליחות דבעל הסחורה קעביד ועו"ש. וע"כ גם השתא בנד"ד כיון דחייב עצמו ליתן ריוח. הוי כמתנה בעלמא. ה"ז דחוי מעיקרו ותשוכתו בלדו כיון דנד"ד בתוב בשטר העיס, כפס שפס בריוח וכו,. הרי יש למקבל ג"כ וכל שיש ריוח למקבל לא הוי בעין מתנה וזה פשוט וא"ל לפנים:

ומ"ש ושוב פשטה הרוחה דלפי' ל"ל כדי פרעון החוב העיס, קיימת בהיות הנאה הדדיות לו זמן ולא השביעו וכו, ורחיה מה"ם מרן סי' ר"ד סי' וכו, . שלמא דלפי' כרבר שאינו נקנה מן הדין שם הדיוט לו זמן תשוב כמקבל דמים ע"כ. מלבד שאין זה דחוק לנד"ד לתקיר לכ"ר לכתחלה דשם לא תיירינן כ"ש בענין שיהיה קונה בהנאת הרוחת זמן הפרעון שיהיה נחשב כנותן מעות ולחייבו כמי שפרע וכו,:

בר מן דין בבר הק, ע"ז דשם הוי רבית והוי כמקח שנעשה בהיסור דלא תחייב כמי שפרע כמבואר סי' ר"ט. והרב בעל נתיבות משפט במשפט התורים הביא קושיא זאת ורלה לתרץ בדרך לפשר דכאן מיירי בפשק לו דמים בעד החפץ בבון ליתן לו מנה ורלה ליתן לו כל המנה רק משום הנאה שירווח לו זמן על התלוהה רולה שיהיה נקנה לו החפץ משום הך פרוטה שהיה צריך ליתן ל"ל לפייסו שירווח לו זמן שיהיה בכסף לעשות קנין דלפי' בנתן לו פרוטה ע"מ להחזיר הוי קנין

כמבואר סי' ק"ן ולהכי הנאה לוקח המלוה רק כמה שנקנה לו המקח. ולפי"ז נוכל לומר דמיירי בזבינא דרמיא על לפיה דהנאת מוכר הוא ולא הנאת לוקח כמבואר בנדרים דל"ף והניח בל"ע יעו"ש:

הרי לפי' כדי לקנות ע"י הרווחת זמן להתחייב כמי שפרע רחם הנעשה בהיסור כנז'. וכ"ש בנד"ד היכא לד' סברת כודינו לומר שימנה דבהסיח הנאה דהרווח לו זמן ולא השביעו בתקנת הגאונים יתחייב מזה כפי' העיס, לפי' בנד"ד ישתקע הדבר ושם לומרו בבנון דא של הרב יעב"ן ז"ל לא יאמרו בנד"ד:

ועיין מ"ש הט"ז ביור"ד סי' קע"ב על לותן הנוהגין לעשות היתר שהלוה כותב שמוכר לו קך בסף וידוע שא"ל לותו הסך רק שהמלוה סומך על מה שהוא מודה שי"ל לותו הסך דהוי היסור דקוריית דמה מהני הודאתו לבקר להפקיע היסור דקוריית דנהי דיש בהודאה בח לחייב עלמו בשיעו שהיו חייב לבל חלק גבוה מי ימחול ורחיה ממ"ש רמ"א סי' קס"ט י"ל דמי שהיו מוחזק וכו' יעו"ש לקמן:

ומ"ש דשבירות ומשבונה קונה בשטר וכמ"ש ה"ה והביאו הר"מ רבק"ש סי' ס' יעו"ש. לא יועיל ולא יזיל לגד"ד דשם יהיה חוב העיס, בשטר כמתנה בעלמא ל"ב גם בקידושין שם קדשה בפרוטה ונתחייב לה בשטר ואין הניור אע"פ ה"ב דהוו קידושין כיון דיש שטר וז"ל כיון דשטר העומד ליגבות לאו בגבוי דמי הרי היא מלוה ואינה מקודשת ושאני שבירות ומשבונה כיון דקרקע לפניו ושבירות ליומא ממכר הוי ע"כ כיון דנקנית לו הקרקע הוו כלם קנויים לו אבל בשטר עיס, בחוב קדוש לאחר כנד"ד מאי שיעטים של שטר שיחייבנו כפי' העיס, השם יש בח בשטר לעשות החוב שאינו בעולם להיות בעולם זה לא ועלה בשום שכל:

הרי לך מפו' דמעולם לא תמלא שיהיו קידושין בשטר לו בקנין זולת מעות דוקא. לו בזיבוי המשכון בם"ס הט"ז ביור"ד סי' קכ"ז. הנם שהרב ת"ח בתב דבשטר הוי ספק היינו משום מוסרת דל"ף דוקא. וגם חייבינן דסמכה דעתו על השטר לפי' לי הוי פחות מאו"פ לו שנשתל בענין היקר שבירות המכסים בתורת עיסקא דהיינו לכתוב בשטר השבירות שיתנו כ"וב בחדש ושם יעברו ט"ו יום ולא יפרע הסך הכתוב ויהיה לותו הסך בתורת עיס, ולביאתו וכו, ושם ירלה להפטר יתן למשביר ריוח ו' לק' כ"ז שלא יפרע ע"כ. ואחר מ"ש העלה דיש מקום לסמוך להתיר כדעת הרמב"ם שהביא מרן בח"מ סי' ר"ד לדעה קמייתא לאחר שהוא דרך מ"מ דספיקא דרבנן לקולא. ועוד דמצינו להרב חוות יאיר בתשו' סי' ק"ן דמסיק דב"ב דעיקר החוב היינו בה מבח הלואה. היינו שלא שב"ר יעו"ש:

עוד נשתל הרב הנז' בסי' ס"ט בנדון שדברו הב"ד הקודמים שהביאו דבריהם מכמי מקנאם הנז' כמי שלא היה לו לפרוע חובו ונקפו עליו בתורת עיס, לי הוי נקרא ע"ב וסו"ד העלה דשם החוב שהיה עליו לפרוע נתהוה מבח מבר שמבר לו חיוה שחורה שלבד הקונה לענין מע"פ שלא הקונה קנין גמור וכמ"ש מרן סי' קל"ט ס"ט. שבל שם החוב שהיה חייב הוא דרך הלואה כיון דמרן סי' ר"ד סביא כ' הפעות ולא הכריע מי הוא זה שיכנים רשתו בשלב שמחלוקת עב"ד. וזה שבתב הרב דמרן לא הכריע כיון שדיבו

דעת

דעת הרא"ש ודעמיה בהחרונה נקטו כוותיה דכללא כידוע הלכה כי"ח בהרי"ף וכמ"ש הרב יד מלאכי בכללי הש"ס:

ממוצא דכר הרב זר"ח מוכח דגם בנדון הב"ד הקודמין זלה"ה העלה לאסור משום הב"ר. וב"ח וק"ו נד"ד דמעולם לא בא הממון לידו ולא רצתה שנכנס ערב בעד הבעל דוקא ונתחייב בהם בתורת עיסקא לית דין ולית דיין להתיר לו להתחלה וכמש"ל. הגם דהרב זר"ח העלה דעיקר בחוב הלוואה קדומה הוא הב"ר כמש"ל דוקא גבי חוב שנתחוה מפלגת מכר כיון דרוב העיסקא מתחוה מחוב קדום ורגילו להב"ד הקודמים שהיו דנים כך משום נעילת דלת. וי"ל לסמוך להתיר כדעת הרמב"ם שהביא מרן סימן כ"ד לדעת קמייתא. הבל דוקא הם הי"ל קרקע הו מטלטל כדי חובו כיון שהיה מוטל עליו למוכרם ולפרוע למלוה וזקפם עליו בעיסקא הוי כאלו לוקחו ק"ו הם מכורים למלוה מכח שעבודא דאורייתא ואותה שעה חזר ומכרם ללוה וזקפם עליו בעיסקא וכדעת מרן סי' קל"ו ס"ב דחוב שנתחוה מכח מכר יכול לזוקפו בעיסקא. הבל הם לא הי"ל ללוה ק"ו בשעת חיובו בעיסקא וכ"ש הם יהיה בגד"ד שהיו הלוה עצמו מקבל העיסקא אלא שנכנס ערב בעד הבעל אפי' ק"ל היה ענני לי"ך ע"מ יחול העיסקא כלל כדעת החולקים על הרמב"ם בסי' ר"ד דקי"ל כוותיהו. ואין לומר כיון דמדקדקין בל' השטרות לכתוב במעות אלו וכזולתן וח"י וכו'. הין הכוונה שהייב עצמו לתת היוח ממש"ו דא"כ הו"ל לכתוב בכל כפ"ע שיאמר מעות אלו יאמר וכב"ה שעבד לו כ"מ שיהיוח ממש"ו וכזולתן וח"י וכו' ומדכלל זולתן עם מעות אלו הוי הכוונה לומר אלא נשתעבדו זולתן אלא גבי מעות אלו ודל מעות אלו שהיוח כעולם. אי"ך זולתן וח"י וכו':

ובנדון זה כתב הרב שער המשפט סי' קכ"ג בענין רחובן שנתן הרשאה לשמעון הן לדין הן לפשרה והלך שמעון ונתפשר עם לוי בניו לביתי שירד עמו לדין כלל. והעלה שהפשרה בטלה וז"ל עיין בתשו' ל"ב סי' קכ"ד שכתב הר"ר שכתב לשון זה בבבא קמייתא קודם בבא דזיל דון וכו' וקיימו בלותה בבא שבתוב ומצתה תהיה ידו וכו' הוסיף וכתב לו ועשייתו וכו' ומחולקו וכו'. בין לתקוני בין לעוותי התם הוא דמהני ל' זה למחול אפי' כל החוב. הבל ק"ל כתב ל' זה בבבא קמייתא אלא אח"ך בבבא דכתב ליה דכל מה דמתקנינו עלך מן דינא וכו' הוסיף הלי ליתנה לא מהני יעו"ש. וזה לדעתי שהיא סברת לתתית:

וכ"ש וז"ל ועפ"י האמור ק"ל להסיב על שאלה כ' וכו'. דאטו כ' שקבלו עיסק' וכו'. תמיהה רבתי עליהם כיון שהשאלה מפ' שמיד דאוכן נתנו ללוי ושמעון נשתעבד כמו ערב לפי שלא האמינו ללוי מה דאיכא מביאים מב' שקבלו עיסק' וכו' שאניהם נתחייבו בשטר ל' ויד זה כיד זה הרי שמים בין ז"ל ומהיכן נדמהו לשליח דעלמא שמתחייב משעת קבלה ואילך כיון שזה לא קבל ומרלה מקום הוא לו והוא לא עשה שלא שחייב עצמו לברו בעד מה שקבל מבירו וע"כ אין לחייבו שלא משום דכתב ליה במעות אלו וכזולתן וכו' ואם מעות אלו לא נשתמש בהם ולא נשתעבדו לא זולתן ולא ח"י וכמש"ל. ולדבר יש לדמותם לשליח שמינה מרעהו משלחו דסי' קפ"ב דקי"ל שם הודיעו למוכר שהיו שלא שליח פ' לא עשה ולא כלום. וכמש"ל במקום לאחר ועו"ש. וע"כ אין החיוב מוטל על הערב שלא בעד הקרן כיון דעל לתמונתו קלווהו הוי כערב בשעת מ"ום. אבל בעד השבח שהיו בעולם הגם שבתב הם"ך בח"מ סי' קכ"ט שקיב"ב דשם העמיד המקבל ערב בעד השבח אפי' הוי שלא בשעת מ"ום משתעבד בקנין ועו"ש. ס"ד שם היה ערב בעד הקרן לא ישתעבד גם השבח עמו וכמ"ש הם"ך עצמו בור"ד סי' ק"ע סק"ה שמשם סמך דבריו שבתב בח"מ סי' קכ"ט ועו"ש. ולפי"ז בנד"ד אחר שהותן נתן ללוה תיד ליד ולפיו לא ונתנו כיד שמעון לדעתא שיתנם ללוי וכתב שטר על שמעון כיון שלא ניתנו לשמעון להתעסק הוא עצמו כהן הוי הימנותא דלוי היתה להיות ערב דוקא וכמש"ל וע"כ לגבי הקרן דוקא חייב ולגבי השבח פטור שלא נשתעבד בו ולא היה בעולם ולא היה ערב בעד השבח כשטר כפ"ע כמ"ש הם"ך:

ועיין להרב נתיבות משפט שבתב דהרב קצות החשן כתב דעיסק' שהוא פלגת מלוה וכו' ומניח לגלו השבח ע"פי הערב דהוי כשעת מ"ום ודחק דבריו וז"ל ולא ודאי ליתא דכשהולך השבח בכר הוא תחת יד המקבל ולא הוי כמוניה ממון ע"פיו ול"ד לשו"ם כ"ג בכ' שקיבלו עיסק' שהן ערבים גם בעד השבח דשם כיון שקבלו לח"ך השבח ועשקו כיחד חזרו ונעשו על השבח בב' שקבלו פקדון כיחד ונעשו ערבים משא"כ כאן שהיו ערב בשעה שהמקבל קבל השבח עב"ר וב"כ עוד בסי' פ"ג יעו"ש:

המורם מכל האמור ע"ז החופן בענין מי שנכנס ערב בעד חוב לדם לחר על החופן הנז' בפסק הם' ברורה לן מילתא דהערב פטור מן הריוח העולה ואין עליו לשלם כ"ג הקרן דוקא. ואם הלוה עצמו זקפם בעיסק' הגם שהרב זר"ח העלה דהוי הב"ר מכיון שרלוו הב"ד הקודמים שהיו דנים אם י"ל ק"ומ העיסק' קיימת. גם אנן נדון כן אלא נבעול דלת וכו'. ואם החוב שהיה עליו מכח שחורה שמכר לו העיסק' קיימת וכמ"ש מרן סי' קל"ט שכז'. ובנדון השאלה הב' אם יתברר שהיו אלא בתורת ערב דהיינו אלא"ה לפי מקבלם בשביל פ' ומעולם לא נתעסק בהם הוא עצמו בלחודו ממון היינו מחוייב אלא בעד הקרן דוקא ואינו מחוייב לשלם השבח מכיסו אלא מה שהרויח הממון כיד לוי הוא שיתן דוקא שהיו אלא שלוחו. והגם שנשבע לו זולתן וכו'. לא נשתעבדו אלא אגב מעות אלו וכיון שידענו בבירור שכלווהם שעה נתנו ליד לדם לחר ולא הוא היינו כ"ש ערב דוקא ופטור בלא עיסק. ואיכא סברא אם במלוות האלו הזה שקבל מעות הללו בתורת עיסק' היה עשיר והמעות אלו שקבל בשביל לדם לחר היו בשיעור ריוח שהוא עצמו מרויח כרגע ק' האם יתכן שיתחייב כל ממונו בשביל ממון העיסק' הזה שקבל בשביל זולתו ונאמר כיון שחיו"ע במעות אלו וכזולתן וח"י וכו' ואפי' מל"כ כמו שרגילין לכתוב בשטר העיסק' ולחייבו לדדת עמו ליתן דין וחשבון על כל הרווחים שהרויח לתת לו חלקו בהם. זה לא יעלה בשום שכל כל פותח ספר דמסתמא לחרי' שקבל ממון זה בשביל זולתו והוא נכנס ערב בדבר אפי' ק"ל לחר לותה שעה בפי' לפלוני אני מקבל. וכ"ם בנד"ד שבבר הודיעו למלוה מעיקרא שהוא שלים של פלוני. ואהניא דסימן קפ"ב וכמש"ל זהו הנלקו"ד ונוי"ט ויתי"ן:

הל"כי **אב"א** יט"ט

הגיעו הדברים ליד ח"ור מרקיים יע"ק וזקק תשובתם.

הד"א כמ"ם החכם הפוסק למעלה והדבריו נכונים
הם ורחוים למי שזקק ותקומים הרבנים
המובהקים כמוהר"ר דוד לבאם הי"ו וכמוהר"ר אלעזר
לחזן הי"ו וכמוהר"ר מסעוד לחן מוחק הי"ו וכמוהר"ר
משה פינטו הי"ו:

פס"ד ע"י מענין כליק קרנק שמנחתי בכת"ו בס'
התקנות ותקומים עליו רבנים מפורסמים
ח"ם הרב הגדול קדוש יהמר לו כמוהריב"ע זצ"ל והרב
הגדול כמוהר"ר יעב"ץ זצ"ל והרב הגדול כמוהר"ר יעקב
בן מלכה זצ"ל והרב הגדול כמוהר"ם כירדוגו זצ"ל והרב
הגדול כמוהר"ם מרקמן זצ"ל וז"ן ת"כת:

מב שאלה ראובן שנטע"וק מעות להתעסק בהם
משמעון. וראובן הנז' זה מעשהו
פעם קונה שתי וערב ועושה מהם עליתות ומוכרם.
ופעם מקבל יריעות פשתים ועליתות לתרום לוחם
בשבירות. וקע"ע המתעסק הנז' בקוע"ח שכל מה
שירויחו לו מ"הם במעות הנז' ובזולתן ובכל גדרי
התפסר ופפי' מצ"כ ועול המתעסק כ"וכ לשנט"ו והנשאר
ועול המתעסק כ' אלישים. ועוד קבל ע"ע אלף יהיה
נחמן על התפסד כ"ח בכ' עדים כשרים זו בראוה
כרורה. גם קע"ע בם"ח אלף ועול כלום מן הקרן ומן
הריוח כ"ח אלקו הראוי לו דוקא. והניח בעחונות בעד
הענ', ומכלגם כלי מלאכה והחזירם לו בעל המעות
לתרוב בהם. והשמין המתעסק הוא וכ"ך לבעל המעות
וכ"ך נחמנות מפורשת עכ"ע הענ' כראוי. וכעת תבע
שמעון מראובן ק"ור. והשיב ראובן שאין לו ליתן ליוחו
כלל ומה שלקח ונכנו מן הקרן ינן כי תכף כשקבל אך
הקרן עבר פחות מאלים ממה שקבל אלא', מקרוביו כפי
הנשער שהיה שוה כמו שקבל ועריין המעות בידו עד
היום הזה. והב' אלישים הנשראים אלגם. השמעו להבי
לא יתן לך מאומה כי אלא הרוחתי בהם ואני עושה
מלאכתי כשבר וא"כ כליק קרנק. ומאחר שכן כ"מ
שאין לך הוי רבית. וכמ"ם בעור יור"ד סי' קע"ז ס"ו
דאם הלוה הוציא המעות ביניהותיו וכו' הוי רבית. וכתב
מוהרי"ק ז"ל ופפי' כאו המעות לידו בתחלה בהיתר.
ומעון השיב חייב אתה ליתן לי ריוח מצד כמה חיובים
שחייבת עצמך כנז'. ועוד שתנאי היה ביניהם שכ"ז
שיאשר לפי' פס"ן תהיה השותפ' נוהגת כמ"ם בשטר ו"ל
וכרי ביניהם שכ"ז אלא הגיעו ליד הבעלים ק"ור
כמושלם עפ"י תמשך השותפ' ביניהם בכח הקוב"ח
ומה גם שכתוב בשטר הכל בקוב"ח כ"ל לר"ם וחיו"ע
ושעבר עצמו שעבוד גמור. ולע"ג דקנין ברבית לא
מהני כמ"ם הכ"י בשם בע"מ בח"מ סי' קל"ה שאני
הכא דכהיתרא בא לידו ולא בתורת רבית והתנה עמו
בפי' אלא ועול כלום לעצמו וחיו"ע כדבר שאינו חייב
בו וכל תנאי שבממון קיים ומתנה ס"ח להיות בשותפ
וכרבתב הקונט' מהרב בעל הסמ"ע סי' ד' גבי מתעסק
אלא יחזור ברוחו ואומר לעצמי עשיתי וז"ל מיהו מהני
בחמר לו כן בפי' אלא יוכל המקבל לחזור בו מלעשות
כאו' ואומר בפני עדים לעצמי אני עושה. דאם אמר
כן אחרי עמו דמיקרי שולח יד והשולח יד דינו כגזלן
דמשלם בשעת הגזילה. ומש"כ אם התנה בפי' ואוח
קבל עליו זה דאו לא מצי למימר הכי רכל תנאי שבממון
קיים ומתנה ס"ח להיות בשותפ. וכיוצא בזה בתשו' ה'
מ"ע וכו' והביאו מור"ם ז"ל ביור"ד סי' קע"ז גריך

להתנות דאי לפעמים ועול וכו' ולפרכו וכו' עכ"ל
לענינינו. ועוד השיב שמעון ע"ד ראובן שאמר כליק
קרנק דהשקר ענק דוק ומים שהודה לו שהקרן קיים.
וא"ל הוא לכי עוסק מלאכה בשכר והקרן קניתיו ס"ו ועכ
בשעת הזול והנחתיו בקופסק למוכרם בשעת היוקר.
וראובן אמר להד"מ יורנו מו"ן הדין עם מי:

תשובה הדין עם שמעון כיון דראובן קע"ע שלא
יהיה נחמן על התפסד כ"ח בכ' עדים
כשרים זו בראוה ברורה זו ליכא מגו דאי בעי למימר
התפסדתי וג"כ התמינו כפי' עכ"ע הענ'. ועוד שנשבע
שלא ועול מהקרן ומהריוח כ"ח אלקו אוב היגו נחמן
גומר שעבה על שבועתו ואלכל הקרן. ומה שטענ ראובן
שוכה לו מהקרן מה שאלקח ממנו בכר. אין כדברין
כלום לכ"ע שכן כתב הש"ך בטור ח"מ סי' ל"ח סכ"ח
דאם יש שטר בית בעל הענ' לכ"ע היגו נחמן גומר
שמה שנתן לו מהקרן וכרמוכח סי' ל"ח. ומה שטענ
ראובן שכל מה שיתן רבית לא מן הש"ם הוא והראוה
שהביא לדבריו מטור יור"ד סי' קע"ז ס"ז דהתם עשו
קבלה ביניהם. ועוד הדין עם שמעון מכח התנאי שכל
זמן שיאשר לפי' פס"ן השותפ' נוהגת ביניהם:

כלל הדברים אין בדברי ראובן כלום בכל מה
שטענ. ומה שאכל מהקרן יחזיר ולפרע מן
הקרוב הטוב ע"י ויתעסק בממון מעסק לזכותם עוד
ומשעבוד עצמו קיים. כן נראה פשוט ומתוס
כמוהריב"ע זצ"ל:

ום"ל רמ"ך וז"ן. נהרא מסיפוק מיניך דהדין עם
שמעון כדברי מור זצ"ל ואחר נטילת רשות
מהדרת כבודו נוסיף נופך משלי ממה שלמדנו רבינו.
ואנן ואומר שהנם שראובן זה ים לומר כליק קרנק מאז
ומקדם כמנו דנאנסו לפפי' לשברת קמייתא דסי' ק"ח
ס"ד. מ"מ אינו מנו טוב. מחמת שטענתו רעועה
נרועה שאמר שאכלם וכבר נשבע שלא ועול שלא אלקו
בריוח לבד ונמלא שעבר על שבועתו וכרור הוא דהיכא
דטענתו רעועה אע"ג דטענת המגו היא טובה אינו
נאמן כמנו כדאיתא סו"ם ע"ט בהנסה וסי' פ"ח סכ"ג
בהנסה ודוכתי אחריתי. ונם ג"ל דהכי מנינן לומר כליק
קרנק כמנו דאי בעי למימר נשאלתי ונתתי ולא הרוחתי
כלום וזכין וזכון תנרת לוקחי שהרי על התפסד הוא
שהתנה ולא יהיה נחמן עד שיביא עדים לו ראוה
כרורה. אבל לומר שלא הריוח זה לא התנה עליו שיביא
עדים וראיה. דזה ודאי אינו. אדרבה דזה ודאי לא מיקרי
כליק קרנק שהרי הוא מודה שקרוב לשלים עדיין הוא
קיים מזמן השותפ' אלא שהוא מוקף כיד קרובו וכידו
לנגשו שיפרענו ויכניסהו לבית הסוהר. ומאחר שאבל
מה שהריוח כעור שמלקת הקרן קיים והנם שהריוח
מגיעותו שהוא ממקום אחר חייב לחלוק לוחו עם
חבירו. ועוד שהרי התנו בש"ח שכל מה שיריוח בשכר
פעולתו שמקבל לנהוג ויריעות בשכר הכל יהנם לחמצע
השותפ'. ואיך ומצא ידיו ורגליו לחלוק שלא מדעת
חבירו וכ"מ שיריוח לעצמו. ומה קי"ל שוקף היגו חולק
שלא מדעת חבירו וכי תימא דלדעתא דהכי לא נשתתף
עמו שיכלה הקרן ולא יגיע לו שום הנאה ממעותיו
והוא יחלוק עמו יגיע כפו. הא ליתא דמאחר שכליון
הקרן לא כא מחמת שמעון אלא מחמת ראובן שאכלם
והניחם בהולותיו וסיכר הקיפו לקרובו שהוא ראפסיד
שנפשיה ויחייב לחלוק שכר פעולתו וכפרט שהיה שוקף
וכא ולא הודיעו שרוצה לחלוק עמו וליפרד מעליו:

ודב"ן תמיד הכי נהיל להסוב שולחני דמר על טעמת כליק קרנק דל"מ הלי טעמא לגלק מכלן ולפכך דקיומו מיום שהוריע לת חבירו בכך והנם שהוא תוך זמן שקבע לעיס, מלחר שכליק קרנק יכול ליפרד תוך הזמן ולא יתן לו ריוח משם ולוקך לחבל לשעבר לא יועיל טענה זו משום שעשר משכלך הקרן ולא לתן לך ריוח. והטעם משום דניחא ליה לגלק לך ומיום שהרגשת דכליק קרנק. כ"ל להודיע לחברך לו לגלות דעתך לפני ב"ד שסוב לוכך רולה בקיום השות' שהרי כליק קרנק. ומלחר שלא הודעת לותו גלית לדעתך שלוכך מקפיה. ומקור הדין ממנו וגם הלי מילתא דכליק קרנק הוא מהלית דסי' קע"ו סע"ו וז"ל השות' שהתנו שיעמדו כשות' זמן קלוק. יכול לעכב על חבירו ולינו חולק עד שינוע זמנן לוערך שיכלה הקרן. הרי דדיוקא דנפוק מהכא לינו לגלק כשיכלה ממון השות' יכול לחלוק לפני תוך הזמן. לבל לומר דלפילו שלא מדעת חבירו יכול לחלוק לין זה כמשמעות הדיוק. וכבר כיאר מרן שם סי"ח דשם היו הפי' וכל לחלוק ת' שלא מדעת חבירו חולק לפני ג' דוקא ושם היו מעות שוים חולק שלא מדעת חבירו ומניח חלק חבירו כב"ר. וקע"ג דזוזי כמקן דפליגי דמו מסיים כה סמ"ע וז"ל ולומר כפניהם של הב"ד שלינו רולה כשות' עב"ר. משמעות דבריו שם"ל לומר כפניהם של הב"ד כן לא מהני וקע"ג דהתם עבר מעשה דב וכ"ם היכא דלא עבד מעשה כי הכא כמ"ש דודאי לא מלי למימר דמלא כליק קרנק ושוב לא לתן לך ריוח:

ועוד יש לומר מ"ש מסמ"ע מהם הב"י בסי' ס"ג ס"ח שכתב שם מרן שאם נשאר ביניהם כך מהשות' שלא עשו כו חשבון עדיין השות' קיימת וכו'. וכתב הסמ"ע וז"ל וה"ה אם לא הפסידו הכל ולא כלו לחשבון לא הוי כחלקו ולריכין ליעשב ז"ל וכו'. ושעתיקו ג"כ הרב בלח"ע. הרי שלפי' הפסידו הכל לא הוי כחלקו לענין שבועה ומינה נמי דלא הוי כחלקו לענין ריוח עד שיודיע לת חבירו ויאמר לו שלינו רולה בקיום השות'. וז"כ הוולא מהמחובר שכת בנה"ד הנם דנחיתנים כליק קרנק זה ימים לא הוי כחלקו ולריך לתת לו חלקו בריוח עד היום שגילה דעתו בפניו שלינו חפץ עוד בשות' ומטעמת דלמרן. גם מטעם התנאי שיחלוק עמו שכר פעולתו כמש"ל. וכפי זה לא אם היה כמלוות שהי"ל מגו דהפסדתי היה לריך לחלוק עמו הריוח וכ"ם השתא שא"ל מגו וכדברי הרב מו"ר נר"ו

וגם עדיין קיים מה שהקיף לקדמיו:

ומה שטען עוד שמה שלקח ממנו וכנו מן הקרן לא פירש אם בשעה שנתנו לו לשם רווחא נתנו לו או בסתמא שלא נתנו לשם רווחא בהא הוא דפליגי בב"מ והרשב"ד ז"ל והכריע הש"ך שלא היה בשטר לפי הרשב"ד מודה דלא בעי למי לקח עדי ולא מלי למימר הו לשם קרנק יהביה כדברי מו"ר נר"ו. ואם בסתמא יהיב ודלי הוא דמלי למימר השתא לשם קרנק יהביה. ואם יש בהשאה ביניהם שהנותן חומר לשם רווחא יהיב והמתעסק חומר לשם קרנק הד"ן שישבע הנותן על שטרו דלשם רווחא יהיב ליה ויפרע משלו ע"כ ותחום הרב כמוהרר"י כן מלכה זל"ל:

ום"ל נמ"ך וז"ל דברי הרב המובהק שיהיה בלי ספק שם מעט מחזיק לת המרובה וכיולל והני כהו טובא ולפי' חד לו תרי מהנהו טעמי מספיקין שם לזכות לת שמעון בדינו כ"ש בהלטרפם כלם יחד והן אמת דהנהו תנאה דלא יהיה נחתן אלא בב' עדיים כשרים ים להמלא לעשות כן לכתחלה הוא דנפק מפומיה דנברת רבא ת"ח התסיד בעל ב"ה ויבו"ם בספרו דק"י ע"ב וז"ל לכל לעשות כמו שרוב התמוניס עושים שמתנים שלא יהיו הלנים נאמנים אלא ע"פי עדים הרחק מהכיעור כי אז קול קרוב לשכר ורחוק להפסד וכבר עשיתי פסק נחול ע"ו והפלתי דברי הרב בעל ת"הר מ"ם בענין זה סי' ע"ך ובילחתי דבריו עכ"ל לענינינו: והלבוש וב"ח חלקו והחירו לעשות כן בענין הקרן לך לא בענין הריוח וקיומו דבריהם ט"ז וש"ך ויבו"ם. מ"מ בכר"ח הוי היעבר. וגם לפשר לפרש הפלי שלא יהיה נאמן על הפשר היינו הפשר הקרן וקע"ג דהרב בל"ה לוסר גם בקרן. מ"מ הנך רבוותא הנ"ל מתירין בקרן מיהא לכתחלה ב"ש כדיעבד. ועוד לאו אהני תנאי גדול קא מיבעיא לזכות שמעון. דהא לובא כמה טעמי שבאו מפו' בדברי הרב המובהק ולפיכך זכה שמעון בדינו ותל"מ ולין כאן שפק כלל ולרלוס ח"פ ותחומים כמוהר"ר יעב"ץ זל"ל וכמוהר"מ בירדוגו זל"ל וכמוהר"ר משה ן' לדהלן זל"ל מוש"ן ת"כת:

ע"י הל"כי **אב"א** יש"ט

חלק אבן העזר

מג עמדו לפני לרין ה"ר לברהם ן' למוליל וה"ר דוד פ'רטוש וסופיק ה"ר דוד הנזכר שטר ת' שעדך בתו הקטנה בת ח' שנים לפרהם הנז' ועבשו זמן החופה לב' שנים רלופים ומן היום הניע זמן החופה והשיב לברהם הנז' דנזדת המלכות עליו שלא ילך לגלותו כפר שנתחייב לשבת שם עם לכיה הנז' כמ"ש בשטר החיוק. וע"כ לנוס הוא והשטר כטל ולפי שזמן השידוכין רן וקדשה לבת הנז' ברשות לכיה ע"כ ה"ה מוכן לכתוב לה גט כשר וליתנו לכביה הנז'. עוד טענו לכיה הנז' למה שלא להביאו מעירו ע"י השדרה ובטלו ממלוכתו ועשה כמה נולשה בכותו ובחזרתו. והשיב לברהם הנז' כיון שרלה שהגיע זמן החופה שלא יכול לילך לקיים תנאו והוא רולה לקחת אשה אחרת לפי שהוא גדול בשנים ואינו יכול לישב בלא אשה ע"כ שלא להביאו כדי לקבל הגט דאל"ה אינו יכול ליעגן כ"ז שלא נדרש לת זאת ע"כ:

ופסקתי להם דכיון שהוא לנוס שאינו יכול לילך לשם השטר בטל מעיקרו ולריך ליתן לה גט כשר כיד לכיה לפי שהיה קטנה ומפורש יוצא בב"י בויור"ד סי' רכ"ח בשם תרמב"ן סי' רע"ח וז"ל רלוכן שרך בנו לבת שמעון ונשבעו שניהם לקיים כל דבר לזמן ידוע והיו כ' דרים במקום ג' לח"ך הלך רלוכן וכנו לדור בעיר לחרת ולומרים לבבי הבת שיולך בתו למקומם אין לשמעון להוליא בתו ממקומו לפילו אם היה הבעל ממקום לחר וכ"ם הבא שהיו כ' דרים במקום ג' וכתב עוד שכן רלוכן פשוט שהוא לנוס וכ"ל דלוכנו היום מפני שהיה תחת יד לבביו ולא היה יכול להתפרנס שם ולא מתח"י ע"כ. וכ"כ עוד משמו בה"הע סי' ן' ועו"ש. ודומיה לזה כתב מר"ן הב"י בשם הרשב"ץ ע"מ שעדך בתו וכו' ובתוך הזמן הלקל מעשיו

המשורך לכי הכא פטור דלא נתכוונה אלא להנות לה ועו"ס · וגם נר"ך אלו היה חושב שיגזרו עליו ע"י המלכות אלא וכמ עוד לתוספת העיר לא היה משרך ומקדש דאמרי דאדעתא דהכי לא שרך יעו"ס והגם שהיו המירוכין בשבועה שהיה דקורייתא לומרי' לדעתא דהכי לא נשבע · כ"ם בנר"ך דאי"ך שבועה כ"ש שירוכין בעלמא והוא כן וקדש שפטור לכי הכא מלהוליכה למקום אחר לקיום דכתו ואדעתא דהכי לא שרכה וגריך החתן הזה ליתן לה גט כשר מיד ולאלתר ואם לא ירצה לכי הכא לקבל הגט אז גם אם היו המירוכין בשבועה אלא יש לשה לחתך עליה ס"ה פטור ועטיר החתן הכו' משבועתו ליתא לשה לחתך כיון שהוא גדול בשנים ליטו כדין ליטב כלה לשה ועל כל היותר טוב יתיר שבועתו :

וכן מפו' בש"ות פמ"ק ח"ח שאלה ג' בקוף השאלה יעו"ס וכן העלה בש"ות חוט המשולש לכמוהר"י ריווקן זלה"ה בתשו' סי' י"ח דמיירי דאתיה אלא נשבע אלא יש לחתך אלא כ"ז שיהיה חייב לכתוב משודכתו יעו"ס בקוף התשו' · גם הרב כיור"ד סי' קי"ו העלה להתיר השבועה בלא התרה מחמת שהמשודך לא רצה ליתשא משום אלא היה לו ממון לעשות נרכי החופה ולא לכתוב ובש"ו הכיל תשו' הרמב"ן הנו' :

ועל דבר ההוראה שהוציא הוד הכו' לבלי ממקומו לכאן ע"פי הסברת הדין הוא שגריך לשלם לו לסברת הנו' כיון שאלו והכיאו בלי רשות ב"ד · שהשגרת שהלכ' לו היתה מן יהודי ולא מן הסר גוי כיון שהיה כתוב בה ל"ל יבא מיד יבא בע"כ ע"י ג'ינירל"ז וזה היהודי אשר כתב לו הוא נשיא היהודים בעיר וכ"כ לו בפי' ל"ל תבא מוכרח לתת לבא שכן הוא תוקי הג'ינירל"ז לכתוב לך משמו · ומכח זה מוכרח הוא לשמוע דבריו ולבא מיד ע"י התרתו זולת מחשש שמא דבריו למת · ע"כ כורחי כיון שגם הנשיא לגוי הוא ככך לא שייך לומר שמא גזזו ולא עכיד ולפי דלגלגלי מילתא דעיקר כיאתו היתה של"ך תורתינו הקדושה ע"כ מוכרח לסברת הנו' לשלם לו היזקו שהזיק בכיאתו לכאן אלא מרצונו והייגו שכר כשמה כיאה וחזרה ושכר בטלתו כפועל בטל דוקא

וזה פשוט בדברי מור"ם בח"מ סי' י"ד :

גם שכב"ה סי' הנו' הב"ה הוא לו"ל משם הב"ח שכתב דלכל הפירושים שכתב שם שכל המש"כ ולא ניחא דינא הוא שמתחייב שבגנדו לשלם כל ניזקותיו · ואם הא' משם העליל על חבירו ללכת עמו לב"ד ואחר שהלך הנתבע ישב התובע ולא הלך חייב לגבות הנתבע מחובו מה שהפסידו בהליכתו וה"כ כיון שזה היה מעולם לא סירב לכת עמו לדין ואדרבה שם היה כת הנתבע לב"ד יכול לתות שלא היה לריך לאחר לבא כלל והוא מלזיו הלך והכיאו ע"י הערכאות ויכול להיות ג"ל בא מיד היה בא בכבלי כרגל ע"כ הדין הוא כמ"ש :

ומפורש יוצא בכב"ה בג יור"ד סי' רל"ב הגב"י אות ע' דאונס כניסת בית הסוהר הוי אונס יעו"ש משא"כ הדין נותן שחייב לברסם לשלם כל ניזקותיו כנו' · ואפי' אם אין בעירו כותבי גיטין היה יכול להחמין הענין עד בלו מלזיו כיון שבלאו ה"ה מותר ועומד ליפא אשה אחרת וכמש"ל · ועוי"מ ויש"ן :

הל"כי **אב"א** יש"ט

מד בענין אלו הנוהגים ביום חמולה בחוב שיבית הסנדק קטורת שהוא מין סם ע' הנקרא גלבנום · ומקטירים לפני בסא אליהו הן בשעת לחירת הקטורת של קודם הזמירות הן אחר העמידה תוך התפלה עד עכור המולה ורוחני שמכבדים ז"ל וכל הקודש ומקטיר קנת ע"ב הגחלים זכה · ולפי שהיה לבי נוקפו על מנהג הזה שנדמה לי בעין הקטרת שהיא בעין פגום בחון ולא מלתי לזה לא היתר מפורש ולא היסור מפורש :

וראיתי למר"ן סו"ס קע"ט להחיית שכתב רבינו ירוחם ע"מ שנהגין לערוך שלחן וכו' ליל המולה שרלה לרבותיו שנהגו היסור משום העורבים לגר שלחן ועו"ש · וס"ל הבית דעת הרשב"ץ לאסור לאותן נשום המקטרת הכית בשבת טוב שי"ל ריח יעו"ש · משם משמע קלת לאסור הגס שאין עושים רב"ז אלא משום ריח טוב לעפ"כ משם שמע נרלה במקטורת לשד · וס"ג הדעת נותנת לחום לזה שנרלה כמקטיר בחון רכולי עלמא יהיו דעתין המולה כמו קרבן וסנהדי במקום מזבח ומה גס שנהגו אשם שלבן חוור מביא לותו הסנדיק דוקא וה"ז דומה למה שאמרו בש"ס דפסחים דר"ו לומר בשר זה לפסח שנרלה במקריב קדשים בחון ועו"ש · ומתן פסקה בא"ח סימן תע"ו משמע דיש לחום למרחית העין · אלא קרלה לדעת ר"י שפיר עדיפת שלחן לאסור הגס אלא עשה שר"ד ב"ה כוונתו למזל התיוק שיהיה מופסד · לעפי"כ לאסרו משום העורבים לגד · ודוקא כמטה אחיזו ובחיזוק מרן הב"י לתתן דבריו אמ"ש בגמ' הוא דדרגש שפי' עולה מלי דרגש ערסא דגדף ועו"ש · וה"ב נר"ך לכאורה נרלה לאסור כיון דמילת התיוק הוי כקורבן וכמ"ש כזו"ק כמה מקומות ע"כ הדעת נותנת דנרלה אי מטעם אחוז במקטיר בחון · אי משום ריח טוב וחוא לאסור כדעת הרשב"ץ הנו"ל :

ויבולני לומ' לקו"ד שזה המנהג נמשך להם מימוש הא' דעל הרוב הין דרים במבואות מטונפות וריח רע מלויה כשכונת היהודים לרוב הגלות ולכבוד שליהו התירו לעשות כן וכמ"ש הב"י עלמו להתיר כפשיטות שם הוא כדי להעביר ריח רע ולמרתי לקו"ד שבלי ספק זהו סורם המנהג שלא שהחרונים רחו מנהג זה ומשכו משום מנוס נעשה ותפסו מנהג מבותיהם הגם דהשבו"ד דרי ויושבו בחנרי מלבים וריח טוב עולה מלויה · וע"כ הנלקו"ד דמי שלא נהג כן לא ינהוג לכתחלה כיון שלא זכינו לידע סורם מנהג הא' · לכל היוי חולק חס וחלילה ומוליא דבה על המנהג דמסתמא יש טעם להם · אלא שלא זכיתי לידע טעמם ודמיתי בדעתי בקורת שמא כמש"ל וכרוך היודע :

ואח"ז כת לידי ספר הכב"ה ורלוני שב' משם כרחשות רבה דבר שממנו נרלה סורם למנהג זה ז"ל בקוב בקורחות חיים נהגו להביא מחזות של שם שפילו כיומת הקין שלל המולה כדאמרינן בב"ר כשעה שמל אברהם אבינו יצידי כיתו העמידן גבעת הערלות וזרקה עליהם ממה והקליעו ועלה ריחן לפני הקב"ה בקטורת ועולה שכולה כליל לגיהוס · ואמר הקב"ה כשעה שיהיו בני בניהם לידי עבירות אני מתמלא עליהם רחמים · עב"ד ושמתי בעל כל קון וגוי"מ ויש"ן :

הל"כי **אב"א** יש"ט

מה נהגו להשביע שבועת היסת אפי' לנורבא מדבנן וב"כ הרי"ף בתשו' · ואם הדיין

שנתחייב לחכירו שיורה ונדר גדול הוא זה שהרי בעלי תורה הן בעלי מע"ט ליכא רוצים ליתבע כב"ד ונמצאו הרמאים לוכלוס את יגיעם הכנ"ג סי' ע"ה לות כ"ד הגב"י :

הל"כי **אב"א** יט"ט

מן ראובן שנשא אשה אחרת על אשתו הא' כרשותה . ונתחייב לה בקנס"ח אלף יצא עוד אשה אחרת עליה כ"ז שאשתו הב' קיימת ועתה רוצה ריכוין לגרש אשתו הב' וליטא אחרת אם משמעות אשתו הב' קיימת שכתב הוא כ"ז שהיא בחיים לפי גרשה . הר"ר משמעות כ"ז שהיא קיימת עמו ומותר בחרת בלא רשות הא' . הדין הוא אם כשנתנה לו רשות אשתו הא' ליטא לא נתנה לו רשות בלל ליטא אם גרשה הדבר ברור שאין רוצה ריכוין ליטא אחרת בלא רשות הא' לפי' אחר גירושי הב' כיון שלא נתנה לו רשות אלא לזו בלבד . אבל אם נתנה לו רשות סתם בלי לזו אם גרשה יכול ליטא אחרת דזהו פירוש כ"ז אשאתו הב' קיימת . ר"ל עמו וחרי גרשה ואינה עמו . ועור כיון דמשמעות קיימת יכול לסבול ב' פירושים יר בע"ם ע"ש ובמע"ם ויכול ליטא אחרת הוד"כ הכנ' סי' רל"ג עב"ב והאידנא דכותבין בשטר הכל אלא כתם, וכו' הדין נותר יד בע"ם על העליונה כ"כ הרב יעב"ץ זצ"ל :

ותמהני כיון דספק שבועה לחומרא הוא מצוה שהוא מ"ת כיצד יכולין לומר המע"ם ויכול ליטא אשה אחרת עליה מצוה ריכול לסבול ב' פירושים כמ"ש ז"ל . אבל הדין הא' . במ"ש הרב ז"ל דאם נתנה לו רשות בלבי דוקא דמותר . אבל רשות פרטי על זאת דוקא הוי כאלו בפי' אמר לו דאסור הוא מכח שבועתו בכל הנשים תון מזה :

הל"כי **אב"א** יט"ט

מז עמדו לפני הדין בחיותי בעיר אלמעסכר יע"ה כל אנשי החברה של נמילות חסדים הי"ו עם ה"ר שמואל הלוי הי"ו ושטרו אנשי החברה כי כשמתה אשתו של שמואל הנז' בקשו קרוביה לקוברה במקום אחוב יותר מהרחוי לה וגיסה ה"ר לחברם חזיזא אמר להם שהאשה נותה כחוליה לקנות מבעלי החברה המקום הזה . ובקשו אנשי החברה כעד שמקום ההוא מתיחס פ' פרנקום ואברהם הנז' השיב הרי הממון שלה בידי ועלי לשלם דבר הזה כמו שתרצו ונתרצו ז"ל וקברו אותה במקום שהיתה רוצה . והבעל לא ערער כלל . ואחרי קבורתה בקרב ימים קודם שנתפזרו במקום קבורת הנז' נתנו עוד כתה של אשה הנז' ולא רצו לקוברה בעלי החברה עד שיפרע בעלה דמי קבורת אשתו הנז' ועמדו לפני בעלי החברה ושמוש הנז' והשיב שהוא אשה לוין למרכה ד' או ה' דורות ואין עתה אשם רוצים לקיים מה שאמרו אחלה ר' פ' פרנקום אינו נותן לפי' פש"ן . ואחר כמה טרדתי פעמים בינינם לתת שמואל ק' פרנקום ורצו וקבלו והלכו לקבור אשתו החברה תוך שאר קטנים אשר קבורים שם . וכדרך ניחא על פעמים והלך ובקש מברוך חזזאוי הי"ו לקבור אשתו לפני אמה ולא רצו אנשי החברה ופעמים בניהם ברוך הנז' להוסיף עוד חמשים פ' פרנקום כעד זה ונתן להם משכון בעד כל הק"ן פרנקום הנז' . ואחר עברו זמן מה לא רצה לפרוע הק"ן והזקיק בו הגביה של החברה לפני עדים שצ"ל יפרע מיד שהוא מוכר המשכון ע"י הקרטור וכבר הוא שוה ר' פרנקום וקבל ע"ב כן בפי' שלזמן פ' הרשות בידו למכור לפלוני בפחות מק"ן פרנקום ועליו לשלם החסרון כמיטבא :

ופסקתי להם שהוא מחוייב לפרוע הק"ן פר' וא"ל הרשות נתונה בידו למוכרו כשומת שהוא שוה ר' פר' ולהחזיר המותר . לא מלבר שכן לותה בחוליה לקנות מקום קבורה מבעלי החברה שהוא קודם לענייס . אלא דע"פי שתיקת הבעל עשו מעשה וקברוה במקום אשר הוא חפץ והוי כאלו נתרצה ועל פיו היה הפשר קודם קבורת אשתו ומה גם שהני פשרתי בלותו זמן בק' פר' והוא מלוי קנה מקום לבתו בתוס' ן' פר' לחריס . ע"כ ליתא דין וליתא דיין לפוטרו מפרוטה קטנה :

ומ"ש מור"ם סי' ל' דאם לותה אשה בחוליה וכו' לענייס דוקא אם נתרצה הבעל וסיים הט"ז אבל אתא לאינו מוכיל . כ"ה בלוות לחור ולא נעשה אוס מעשה ע"י שתיקתו אבל נר"ד שע"פי שתיקתו נעשה המעשה שעשו רצון האשה הוי כאלו נתרצה כפי' האל"ם הול"ל להם לין רצוני לקוברה אלא בכתת ושרגל תוך המערה ואין לני מחוייב לקנות לה מקום שלא הותה רלוים לו :

וא"ל הרי קטנה שנתקדשה לרעת לביה אם נשאת אלא לרעת לביה לפי' שתק האב לין הבעל יורשה והרי אם ג"כ עברו עוברת ויע"ש סימן הנז' . דחילוק גדול יש בין ז"ל דשאני התם אם לביה הוא המשיקה כיוים הוא עלמו מזכה לבעל ממונה ליורשו כיון שבידו למסור גוף האשה . כ"ש ממונה . אבל נר"ד היורשים קנו לה מקום קבורה לפני בעלה ובעלה שתק ועברו עוברת ליתא דין וליתא דיין לפוטרו . וע"כ הלקו"ד הדין הא' דשמואל הנז' בחיותו עומד לפרוע לאנשי החברה כמו שנתפשר עמם כלי שו"ד והבריס כלל ולוי"מ ויע"ן :

הל"כי **אב"א** יט"ט

מח נשאלתי מאת הנבר חכם בעוז שי' יהודה בן חיים הי"ו בהיותי בעיר אלג'זאוירת על מכוכה ג' שהיו בה שמדה כמשך להם שנאת חנם זע"ז הוא והא"ם והכולל כמו"ה מר משה הלוי נשכנזי הי"ו וכתר"י הנז' ספר לו לופן העובדה אשר הם חולקים עליו . דהיינו שמקו"ל היו נריכים לפרוע לשוחט שהביאו מעיר נדרומת שומת ל' פרנקום מדח"כ . ומוכרחים לקבלם מיד כל יום ויום שבעיר והי"ל נשר ע"ז ונתייעלו ביניהם ותקנו יהודי ה' ושמו ה"ר יוסף הלוי הי"ו למכור בשר כשר לישראל ולתת לשוחט הלז ל' פרנקום מדח"כ בענין שנשאלו לנשי העיר שפויים מלר גביית השוחט הנז' . ולפי שראו לזיזה כ"ח הביאו בשר מעיר נדרומת ויוסף הנז' קרא תגר ע"ז ולא רצה לתת הל' פרנקום הנז' דכיון שהם כ"ח מועטים ואם יביאו ממקום לאחר מ"ל לתת תמונו ע"ש חנס . ומכח זה כשראו מנהיגי העיר הלז' שהם כמוהר"מ הנז' וכתר"י הנז' כי הלמת לתו דברו עם קלת יחידים לאחרים לתקן ולהסכים שלא יביאו בשר ממקום אחר . ואם יביאו יהיה נבלה וטרפה ומכלים לשורים . וכך היה שכיוס שכ"ק בהיותם בבי"הכ עמד החכם כמוהר"מ הנז' ואמר לכל הקהל הלא תדעו שבני אדם מביאים

כשר כשר ממקום פ' ויוסף לו רבה לתת מה שקנבנו עמו וע"כ הסכמנו ואנו מודיעים לתכם שמוס ק' לק יהיה כשר מעיר נדרומת ואם יהיה ס"ם גבלה וטרפה והכלוים לסוריס ע"כ היו הדברים. לחר עכור זמן מה הי"ל ד"ור ק"ר משה אדרעי הי"ו וק"ר יוסף הלוי הנז' וקפן משה הנז' ונשבע שלה יהלה עור כשר מיוסף הנז' ושלח והכיה כשר מעיר נדרומת וקודם שיכניסו לכיתו כה לל ק"ר יהודה בן חייס הנז' ועשה לו התרה שלה רבה לומר לו דק"ל התרה שלה ולמדו לחריס. וכרלות ר' משה הנז' שעשה לו התרה עמד ואמר דאין התריתו כלום שזה נדר לדעת רביס הוא ואותו כשר לסור והכלוים לסוריס ע"כ היו הדברים. הנחתי דבריו ושלחתי לכמוה"מ הנז' והשיב שכן היו הדברים שלה שמוסיף ואמר שבשעת הכרוז כה לתר לסם שלה יביאו דבר מנדרומת משום שהוכלוים שם נפיחה:

ובראותי דכ"ז תמהתי על המרלה שכל מחלוקתם היה על קו תוהו וכו' מכתם טעמי. חדל כיון דבשעת הכרוז לא ידע"ל כז"ל שכל תביאו כשר ממקום פ' ה"ה קבלנו עליהו קרבן וכו' שלה ס"ם גבלה וטרפה הרי הי"כ נדר ולא היה נדר כלל וזיל קרי בי רב שריך להתפיס בדבר הנדור וכתב"ם מר"ן סימן כ"ד. ועוד לפילו שם היה מתפיס בדבר הנדור בעינן שתחר הכרזה עונין רוב הקהל לתן שבדבר כזה ל"ת שתיקה כחולדה כיון שלה היתה כתובה ותומה מכל הקהל ולתך הוכרזה ברבים ולא שייך לומר כזה כתקנת רבים שיכולים לגזור כל מה שירלו וכל מה שגוזרים יהיה קיים וכתב"ם בתשו' הרשב"ל שהביאה מור"ם סו"ס ר"ס. שלה שדרכה גרע נד"ד מתקנת יחיד שהקהל ע"ע דהיינו כלום כתב"ם מרן שם לפי שכתב"ד ר' משה הנז' רלה לגזור על הכבור וכיון שלה ענו לחריו לתן יכולים לומר שלה חשבו לדבריו לשקור דבר המותר לשם ולהיות נבלה וטרפה. והגם שם נחשב נד"ד נדר עד"ד משום שכל הקהל ניחא להו ככך שלה להיות בשער קיבון פרוטות מדי שבת בשבתו בשביל השוחט כנז"ל. הרי סו"ס כיון שלה התפיסו בדבר הנדור הרי הנדר בטל מעיקרו ומכ"ם שלה היתה כתובה ותומה מכל הקהל וכבר כתבתי ע"ז בלותך ובכותב בסימן ל"ב ובסימן ק' בשם:

ועל מה שאמר לי הח' כמהר"מ הנז' שהוסיף לומר לשם שבעיר נדרומת הוכלוים נפיחה. שם אמת הדבר שכך אמ"ל ודאי דשקור לשהול נפיחה שם כל היחידים אשר שם הם מעיר שהוא הוכלוים נפיחה או שם קבעו שם דירתם אפי' שם יהיו מעיר שהוכלוים נפיחה. אבל עכ"פ הין זה תלוי בענין ההסכמה דשם כוונתו לומר לשם דין הנפיחה למה ענין זכר לשם ענין ההסכמה וענין הפשר שעשו עם יוסף כיון דדין זה יכול להיות מעלמו:

וע"כ הגלתי"ך השבתי לשם שם כלי שום ספר דמה שעשה הר"י ן' חייס הי"ו להתיר למשה אדרעי הי"ו עשוי ולזכות יחשב לו שלה ילמדו לחריס לתפוס הנדר בדבר הנדור ולעבור עליו ולהתריתו התרה ומותר ועומד הוא ע"ל היו הדברים וכ"ת שלהר"י ן' חייס הנז' ולוי"מ ויתן:

הל"כי **אב"א** יס"ט

מט נשאלתי בעיר שלמעשכר יע"א דרשובן שהיה רוצה להשיא יתומה ק' קרובתו לאחות לאשתו מכיסו וממונו. ויתומה הזאת היתה בבית קרובה לאחר ג"ך בעל לאחותה. ולאחר שהכינה היתומה כל צרכי חופה. מתה בת קטנה לאחותה אשת רשובן בענין שלאחר שעלמו ז' ימי המשל לאחותה ובעלה רשובן הנז' הלוו לעשות צרכי חופת היתומה הנז' בבית לאחותה שהיתה במלאת עינה. ועתה לשלו"ל הניעו לאחותה שהיתה שכבה ובדין היו ב' יום שם יכולה ליולך אל לאחותה היתומה הנז' ולשמוח עמה תוך שלר נשים. או נימה כיון שהיו תוך ל' לשכבה היכה יכולה ליולך דתוך ל' בשלר מתים הוו כיב"ח בשב ואם כמ"ש מרן ז"ל:

והשבתי לדעתי הדבר כרור להתיר מכמה טעמי חדל שהיו יתומה וא"ל יהיה שם לאחותה עם בעלה שם מעניקים לה הנדוניה לפשר שיכבל החופה. וכמ"ש מור"ם סי' של"ח וכפי' הב"ח דלה קלי טע"ור והרשב"ל דלה על לביו ותמו לכל לה בשלר קרוכים הגם שכבר דמו דבריו הש"ך והט"ז ועו"ש. לפפי"כ בנד"ד שיש טעמים לחריס שרלו להתיר בהם בפירוש הגהו טעמי וכל לסמוך על דברי הב"ח דהיינו כיון דלחותה זלת היה לשת היה וכפ"ת דלהו כמה דברים שמותרת בהם וכתב"ם מר"ן סי' שפ"ח מטעם שלה תתגנה על בעלה וע"כ כיון שהיה נברת לחר בעלה כ"ז שלהו יודעים דניחה ליה שתלך ותתקשט לפ' הנשים שיכולה לכלות ה"ה מותרת לגמרי להתקשט ולשמוח במזמוטי חתן וכלה כיון דשם"ר לבעלה בכך. ובפרט שהם המעניקים לה נדוניה וניחה להו לקרוטת הכדוניה תוך קהל ועדה כמנהג העיר יוס ל' קודם החופה להודיע שמכיסם נעשה הכל ולרוב שמחתם שזכו למצוה זלת לה יהיו על שום לכל וע"כ דלהו להם להתיר בפשיטות כדעת הב"ח הנז':

והרב חדי"ה זיע"ל בשו"כר כיור"ד סימן של"ה כתב משם מהריק"ש שכמלריס נהגו לשהול בבית החופה כל הקרוכים לפיהו תוך יב"ח לל"ה ועו"ש. וכ"כ הרשד"ם כיור"ד סי' ר"כ להתיר לקרובי חתן וכלה לשהול כשעודם דיו"ט שהם הוא. גם מהרשל"ח ח"כ סי' מ"ט התיר לשהול תוך יב"ח לכרך ז' ברכות לכן רבו לפי' שיש שם מזמוטי חתן וכלה ועו"ש. והרב זקן לחרן סי' רי"ג התיר לשהול תוך יב"ח ולנגן ככלי זמר כפורים לשחריס כיון דמלשכתו הוא והוא יום שמחה שלו ועו"ש ב"ח זכו"ל יור"ד ח"כ לות ל' בעינן היולדת תוך יב"ח לל"ה ורלה בעלה להכיה כלי זמר יום המילה והתיר בפשיטות משום דיום שמחתו היא והתורה בלשו"ה פעמים השמה כשהיה נשוה ורשות בעלה עליה מכבוד ל"ה לפי' בחייו וכ"ש לחרי מותו ועו"ש. וכ"ם כנד"ד בשלר קרוכים כיון דרשות בעלה עליה ונח"ר דיודים הוא שתלך למזמוטי חתן וכלה של לחותה. ומשתתו היא שהוא היה המעניק לה נדוניה. ומה גם שיש לחוש שמא יהיה לזיה עיכוב ל"ל ובקו ע"כ לתרתי בפשיטות דמותר מן הטעמים הנז'. ולוי"מ ויתן:

הל"כי **אב"א** יס"ט

ההולך כרחוכות קריה בטכסיסי ת"ח והוא חיגו ת"ח רלוי לנדותו ואף שם לל הקפידו לשעבר יכולים להקפיד להבא. לתלי יעקב סימן ק"כ ועו"ש:

כי שהתירים בכתרת גמי"ח חייב עונה ונדוי ומחוייבים הקהל להכדל ממנו. וחייבים לנסוג בכם בכוד

כדין ת"ח וחפילו בשעה שהם בטלים ממלאכה זו רשד"ם סי' ק' ועו"ש :

המנהג עתה לקרוע על המת החלוק הנקרא קלמי"ז בלע"ז ולא הקפ"פ הזכו"ל בשם הגו"ג ועו"ש . שכתן טעם למנהג שנהגו עתה שיהן לקרוע ע"כ קדם בשעת יציאת נשמה שכ' וז"ל דעתה לא נהגו לקרוע בשעת יציאת נשמה והקילו בה כדי שלא יהיה קדם מת יחידי שיהן הולכין כ"ח לשל גוסס שלא לקרוע בגדיהם ושכן נהגו בש"ק ירושלים קוכ"ב שלא לקרוע מט"ז ונרחה דשמעו עמ"ש מור"ם ז"ל ס"ז דשין קורעין על חכם שלא"כ הוא רבו וכו' וכן נהגו להקל וכו' שע"ג דהין קריעת חכם פשוט בש"ס ופוס' וכו' נהגו להקל משום דשין לדבר סוף דשם בחנו לקרוע ע"כ חכם ושכם לא נשאר עליהו בגד כיום קריה עכ"ל ועו"ש :

דבר שהתירו פשוט דשין להחמיר כ וכפני מי שגדול ממנו בחכמה בשעה שהגדול נוכח היתר . ושם עשה כן יכול הגדול לגדוחו הרב המחירי בש"מ לקמ"ק דפ"ק ע"כ ומהרד"ך סוף בית כ"ו והרב גו"ר בלל ג' והרב כרם יוסף סי' ס"ג זכו"ל והרדב"ז סי' תק"פ כתב וז"ל ורע עלי המעשה להיות נוהג פריסות בדבר ששין כל חכמי העיר נוהגין בו ודמי ליוהרא ועו"ש :

אדם ק' שהיה חולה ונלחו הרופאים לעשות לו רפואה ולא הועילו וסוף כל סוף אמר הרופא הגדול שחולי זה בא לו ממיעוט הדקה ר"ל מחסרון הולאת ב"ז ושם יש בשם אחרפא . וז"ל ישגלגל הדבר עד שיסתכן ומצאנו סעד לדברי הרופא מספרי הרופאים הקדמונים דהיינו ס' ן' סיוק וכול ליש בשם לחרת ויתירו לו כלי ידיעתה לפילו שבבר נשבע לה בשעת הניסוחין שלא יש"ם וכו' . ועש היות איכולים לשלוח לחר לשתו מעירו לכשן לפי"ם מחמת דהיכף קפק בפשות לדבינו בינו שתבא לשלו וע"כ ישירו לו מיד וכן עשינו מעשה ומיום שנשא בשם חזר לבריאותו הרב דרכי נועם חי"ד סי' כ"ו ועו"ש :

מי שאמר בשבועתו כמו שהקב"ה לחתי כך רב"ז לחתי חייב לקיים דיבורו לע"ג שלא הזכיר השם בלשון שבועה וה"ז מקטני לחנה שם לא ישמוד בדיבורו . ויכופו חוקו לקיים שבועתו ויש בוחשם כפירה . והלומר כך רשוי לעונש וקרוב לבפירה שמשוה עבד לקונו . ואפי' שם הדבר הלוק לחת הרדב"ז סי' י"ז . וכן שם אמר ה' ועיד עלי ז"ל לעשה דבר פ' חייב לקיים הבטחתו הרדב"ז סי' ק"ה ועו"ש :

מי שנשבע ונתנה שלא יקידנו שלא מרע"ה לזמן התחיל אפי"ה י"ל התרה . הרדב"ז סי' תקע"ה . וכן שם נשבע ואמר בשעת שבועתו שלא תהיה שבועתו ניתרת לעולם דברים בעלמא הם ואין בדבריו כלום . הרב ערך השולחן סי' ר"ל לות ז' שפילו אמר בלא פתח וחרטה י"ל התרה ועו"ש :

אם אבר בהמה שנאכלת בה טרפות דלא לשיר מה"ר שלא מחמת מנהג וחומרת הפוס' או מחמת קפק כגון ס' מחייש וכיוצא בזה דבהני גווני מ"ת שרייש ידיעו כמובר דבריש השאורים מה"ש שכל בהמה שנולד בה ריעותא דמ"ת ג"ב שם מברה ב"ב דיעו כמובר דבריש השאורים מ"ת ודלא בהם"ך ביור"ד והסמ"ע בח"מ סי' רל"ד והפר"ח סי' קי"ט סבק"ז וב"ב חב"ח בן מ"ב מבת"י בשו"ת בשו"ת ושן עוד ז"ל :

מי שאבן בידו ופיבה דירתו ממנה ושיה בע"ת דר בה או מאבירה לאחריה זמן מה אע"פי שחזר ואח"ך בעל הקרקע ודר בבידו בלא העמדת שובר שרי ולפסקה אחר מיבדי . ורשיה מת"ם הרמב"ם פ"ה ממלוה ולוה ו"ל שהרי זה עומד בשדהו בשהיה ונותן לזה שבר וכו' משמע דוקא משום שרוצין לוהו שנשאר עומד במקומו בשו שהיה מקודם ולא יצא ממנו בלל . הא לא יצא ממנו זמן מה שלבן נודע הדבר שמשבנו ק"ל פרסום גדול מזה ב"ו מוהריב"ן במועתקים קונט' לאחרון מבת"י בשו"ת בשן טור ז"ל :

הל"בי **אב"א** יט"ט

נא שטרי משבונות של יהומים שם אחר שגדלו ונשלו לשם שם מוחר ליהנות מהם וכן שם מת היהום ויורשיו ירשו משבונות שם הוחר להם ליורשים ליהנות מהם והנה בבר הובחתי בתשו' ח' שאין היסור בדבר ושבי נהוג עלמת ובדשמרי' בכל דובתא הוחיל ושתרי לשתרי ועתה היום ה' לודי רשיה מהיות דשיתא בעירובין דף ל"ג בבותל שבין ב' חצרות שנפל דשבר שמוחל שמוחר לטלטל עד עיבר מחיצה דשבר שבת כיון שהוחרה הוחרה . ושם דף ל"ד תנן חצר שנפרצה לר"ה מב' רוחותיה וכן מבוי וכו' : מוחרים ביחותו שבת ועו"ש ומסיק שם בין שנפרצה לברמלית . בין שנפרצה לר"ה ופירש"י דנפרצה לברמלית שרי בר"י דשי יתי לשפוקי לבר לשו היסורא דשוריותא היבא ע"כ הרי היבא דנפרצה לברמלית דשיתו היסורא דרבנן לשרינן הוחיל ושתרי לשתרי ה"ב בנר"ד הוחיל והוחר לו בעודו קטן ועמוד בהיתרא בימ"ה דשי"ב שלא היסור דרבנן ובעין זה ב' מר"ן ס"ח סי' קס"ח ס"ה שאם בע"ה נזהר משת גויס וכו' יבלע מן היפה פת גויס ויין שהוחר לבביעה הוחר לבל השעודה . וב' ת"ה מ"ב מטעם דהוחיל ושתרי וכו' והביא רשיה מדשמרי' הוחר לקרי הוחר לגרעתו ועו"ש . וממנו נלמד לנר"ח ושין לדוחה לדחות בין ז"ל דזה לשעתו ולשבתו וזה לימים רבים דהא כורבא היא דהא לגבי שערית לא הוא קריבן בית הוחר לשטר זה בימ"ה . ומן הע' דהוחיל והוחרה יין לחלק בין דבהיתר נעשה :

ואחרי בותבי נתתי לל לבי רשיה מנח' בגדון זה ממש וגדולה מזאת דלא בשל תורה שמרי' הוחיל ושתרי לשתרי ממאי דקי"ל שהן שבשת שלמנה ושא"ך נעשה כ"ג מוחר לקיימה ולא עוד אלא אפי' לא כנס בלא חרס שלמנה ושא"ך נתמנה כ"הג כונס כרתנן פ"ו דיבמות ועיין הרמב"ם פ"ז מהל' יסודי בית הל' י"ב ושרי הבא מתירין לו לקיימה בל ימי עולם הוחיל ונשאה מתחלה בהיתר ה"ב דבוותה מוחר לו לאבול פירותיה בל ימי חייו והדביים ק"ו שם בחיסור תורה בגון דא דשלמנה לב"ג שמרינן הוחיל ושתרי וכו' בחיסור לא"ר שהוא דרבנן לב"ש דמוחר לו אפילו שם גדל ומינה ג"ב מוחר למסור לשחרים דב"ך הם והם בתקומו עומדים . הרב מ"ז מוהריב"ן הרשב"ן ז"ל מבת"י החבם הב"ל . ובבר בא מעשה לידי בגון דא והתירו בפשיטות אפילו אחר שגדל אלא שא"ך רשיתי למוהריב"ל ח"ם סי' ב"ב שב' דשם מת היהום נשאר ומינה נשתפקתי אמת גם שם גדל היהום דמ"ם שם מת או שם גדל דסו"ם פ"ח חוכח והנחתי הדבר בב"ע וברשותי דברי הרב שבתי בעל בל הון ועו"ש סי' ב"ג :

הל"בי **אב"א** יט"ט

נב את זה מ"כ ו"ן יש לתמוה ע"מ שנהגו הטולס שעושים מטבעות וכתו הסמוך על שלחנו שוכרת מהם רשיתא בשבת דף קע"ט מפיש דרש עם כתו וכ"כ ורייק עלה בגמ' לפל עם לחר לף מ"ט כדר"י לפר שמוקל בני חבורה המקפידין זב"ז עוברים משום מדה ומשקל ומשום מנין ומשום לווין ופורעין פי"ט וכדכרי כ"כ לף משום רכית ופירש"י דקייסינן שמא יוקירו חטים · ופריך ל"ם לפילו כתו וכ"כ נמי ופירש"י ליחוש לרכית ומשני כתו וכ"כ כדר"י לפר שמוקל מותר להלוות לכתו וכ"כ ברכית כדי להטעימן טעם רכית ופירש"י ז"ל הסמוכים על שלחנו כיון שהכל שלו לי"כ רכית ועו"ש מכת"י החכם הנז' :

הל"כי **אב"א** יש"ט

נג נשאלתי כמי שנשבע לחבירו לשלם חובו לזמן פ' ולחר כ"ר לפל"ל לריכי מכטיחך שם יזדמנו לי קודם הזמן לפרע לך שם רב"ז הוי ככלל השבועה ושם יזדמנו לו קודם מחוייב לקיים שבועתו לו שם השבועה לף היכא שלף על הזמן וזהו ההכטחה כדיבור דוקא ויכול לחזור ע"כ :

תשובה הנה דב"ז הביאו מהריט"ן סימן ק"ז כענין תקיעת כף ועלתה מסקנתו ז"ל דהנשבע בשם לו בביתו ולף היה תכ"ר יש כדבר להקל ולהחמיר דהיינו שם גם על ההכטחה שלחר נד' לפל בכלל השבועה הוי שבועה · וז"ל לפל בכלל שבועה כ"ף הכטחתו שהם לפו שבועה · וש"ל לפל מדין כת"כ לף מהני כ"ף בשעת מעשה ותכ"ר לפל כן לכל לחר כ"ר לפו מידי הוף ועו"ש :

הל"כי **אב"א** יש"ט

נד מעשה שהיה כך · שהר' מרדכי בר שמואל ומשה ן' לנוריילן נשתתפו והטוילו מרדכי לבית השו' ר"ן לוקיות ומשה הטוילו ר' לוקיות לף"כ הרגיש משה שהיו בית מרדכי ר' לוקיות לחריש והיה מבקש לעשות מ"ום במקום לחר · לפ"ל למה לף תקניסם לבית השו' כרכות הטובה וכו' · לפ"ל הם זקופים עלי מנכסי היתומים במשכונא ושכירות ולפי רולה להרויח בהם להוליף השכירות וריוח לחר · השיבו משה הנז' הכניסם לשוק ולתנה שכירות מהתנב והתחיל מרדכי להתפייס ובקש כעדם עשרה לוקיות כב"חו · ומשה לפר ס' לוקיות ופשרו ביניהם בז' לוקיות ולפי כב"חו ושלרית הריוח לבית השות' · ולחר עבור זמן השות' דקדקו חשבונם ונטל מרדכי כל שיעור הטולה בהם בכל לוהן החדשים ז' לוקיות ולפי כמו שעשו וחלקו שלר הריוח בפי תנחם ונתפרדה חבילת השות' · ויפי היום הקיץ משה משנתו ותפס קנת בסף משל מרדכי בלומרו שלתה לפרת שהיית נותן עשרה לוקיות שכירות ליתומים בב"חו ועתה נודע לי שהממון שלך הוא ולית לותו ביתומים כדי לקבל רכית ממני כדין יתומים קרוב לשכר ורחוק מן התפשר וכמה פעמים הפקדנו בהם ולף היתי חושש לשע"כ לפני מחזיר בלל ע"כ :

ופסקתי שפין כדברי משה בלום ומריך להחזיר כל מה שתפש מנכסי מרדכי הנז' כ"ם שלף יחזיר מרדכי מה שבקבל קודם וכמ"ש בע"י · תחלה לומר מה שטען משה שהוא הלמינו שהם של יתומים וע"כ נתן ז' לוקיות ולפי ועכשיו נודע וכו' · שקר ענה דודלי ידע מתחלה שהם שלו דלל"כ מה מקום להשיבו כשלמ"ל שהוא נותן בהם עשרה לוקיות בחדש שיניקס לכים השו' והוא נותן לו ה' לוקיות ומה דלה עלוב זה להוסיף מכיסו ה' לוקיות שלף ודלי כבר ידע מבין דיסי עוניו שהם שלו ותלשם בימומים שלף להשביע לת עלמו שבזמן הזה מרוב הלרות כ"ף הולים ממונם בגוים וביתומים :

והנה לפי סתמת דבריס שלו ל"ל לריכין להם כ"ל לריכים לחקור לם נדון זה ר"ק לו לכ"ר לו לפ"כ לד רכית כלל לף מ"ת ולף מד"ם שלם היה ר"ק לל לריך לחקור לם הם שלו לו של יתומים שלם הם שלו לריך להחזיר בכל נוונא ולם הם של יתומים ליכל זמני דיחזיר וליכל זמני דלף יחזיר ע"פי מה שנת' ביור"ד סי' ק"ם סי"ט לך ל"ל כלן ללף לכ"ר לין חילוק בין שלו לשל יתומים דלף יחזיר · ללף דבשל יתומים לכתחלה ארי כדלימת התם סי"ח לכל בשלו דוקא כדיעבד הם נמם לף יחזיר · ול"ל כלן לד רכית לפילו בשלו לכתחלה ארי · וכ"ם לחר שנמה :

והנה התבוננתי בב' הטעמות שטען משה הנז' ומלחתי דלף שנוכה לדבריו דשייך בזה רכית לפ"כ רב"ק ל"מ לטענת ב' דקרוב וכו' · דודלי ליכא ללף לב"ר דלף לפילו לטענת ב' לפי הלמת ליכא ללף לב"ר · ושל הטענה לומר כיון דשקלו וטרו בשעת והתחוכו בשעת כו' וחלי הוי ר"ק ויולף גם בדייקים ליתף דבשלמת ללו פסק עמו שיטול ז' לוקיות וחלי הן הם ימלא ריוח ל"ל הויף קניכה ולדעתך דשכי נחית מעיקרל של"ל לחלוק ללף ריוח הנשלר לחר שיטול מדדבי מרלם ממון · וכבר נתבלר זה בב"י יור"ד סימן קע"ז ד"ה אין מקבלין ל"ב שכתב שהיה משנה ופי' הטור בה בפירש"י והרמב"ם שחולקין בריוח וש"ב הוי רכית דרבנן וכל התו' כתבו שר"ת פירש דמתני' לוירי ברכית דלוורייתל שפסק דמים על הפלח וכו' וקבל עליו לתת בכל שנה דבר קטוב בין יהיה שלם שבחו בין לף יהיה וכו' וסיים ומשמע לי דגם לרש"י והרמב"ם כל ב"הג דפיר"ת רכית דלוורייתל הוי · דהל קניכה היל · ולר"ת פשיטל דהלי גוונל דפירש"י דלוסר מדרבנן עב"ד :

א"ב שוב ל"ל לריכים לדעת לם הם של יתומים או שלו דהנם שנויל שעיקר בלומרו של יתומים מה בכך הרי בין לטענה ל' בין לטענה ב' היו ללף לב"ר ושם הוא עדיין לף נטל היינו לריכים לחקור לם הם של יתומים או שלו שם הם של יתומים יטול לכתחלה ושם הם שלו לף יטול לכל כיון דכבר עשו חשבון ונטל ז' וחלי בב"חו וחלקו השאר ללו בעמוד והחזר קלי וזכה בהן דהל קי"ל לב"ר היכא ויולא בדייקים לף מלוה למלוה ולל ממלוה ללוה ללחר שנכה מלוה :

ולא היכל דשם שתפש מיכה יזכה בו שהרי היכה ל' לכל לחר שנכה המלוה מדעת הלוה זכה בה וד"ה שלו · ושם תפש לח"כ הלוה מפקינן מיניה כדלי סימן קס"ו ס"ג ל"כ זכיתו לדין דל"מ דל"ל מדדבי להחזיר השאר · ללף לפי' מה שתפש משה הנז' שטען לף די שתפשתי ללף השב ישוב תשלום השאר דלדרבה לף די שלף יחזיר מדדבי השאר ומדדבי לף יג'רש ולף יחזיר ללף משה יחזיר מה שתפש :

וכ"ז כתבתי לפי דברי הטוען דלפי דעתו שייך בזה רכית ולף דהיינו שותף דרבנן לף ידע להבחין

אם היא רבית קצוצה או אב"ר או"ס ת"ל כלנו חכמי כלנו נבונים וכו' ורחינו דאף שנודה לדבריו מ"מ קצוצה אינה אבל רבית ופרחו בחכך יעלה. אבל אם אמרנו נכה העי"ר הע"ר אם כל שהוא לקוצה דמיא מ"מ אפילו אבל שהוא נדון זה הוא שוה וכ"מ שהזכירו מז"ל שלא להיות ק"לג ורחוק מן הפסד. וכן מי שהמריכו לנהוג בענין חלוקת הריוח כגון פלגא בפלגא בלגר וכו'. או פלגא בפסד וכו' או שיקנו ג"ט כ"ו וכיו"ב אינו אלא כמ"ש בפ"ק דב"ב והרמב"ם כנ"ל וכמ"ש שם הטור שהרי מיד נעשו כמלוה וכן בעינן דקי"ל פלגא מלוה וכו'. ומאחר שיש שם מלוה בכולה או במקצתה פריך תיקון שיהיה קרוב לזה ולזה ושיחלוקו כמ"ש רז"ל. או יתן לו ג"ט ויחלוקו בריוח ובהפסד וכ"ז להגיל מחשש רבית כיון שיש לו מלוה ע"ז. אבל נד"ר שהוא שוה לזה שיך לומר מלוה בלל אלא אפילו הכל פקדון ואלא שיך רבית וכמ"ש סי' קע"ז שחשש העיום, היינו אלא בשכיל שטורח בחלק הפקדון בשכיל חלק המלוה. ג"כ בשוה דהכל פקדון אי"כ חשש כלל ולפיכך הוקרם הרמוענ וי"ל לחלוק כפי חנחש בחופן שילו להתנות ואפילו ק"לג ורחוק מן הפסד:

והנה נתבאר ביור"ד סי' קע"ז שהמתעסק דינו כש"ש בחלק הפקדון וכ"מ בח"מ סי' קע"ו ס"ח שהשותף, או"ש הן ואם נגנב או נאבד ברשות ה' מהן חייב ג"ל כשיש שמירה כבעלים. הרי שהשות' דינם שוה לחלק הפקדון שבעים, ומתבאר מזה שבשות' אי"כ אלא פקדון ואי"כ מלוה כלל דג"ם דיש בו חיזה חלק מלוה ותחייב בו גם בחונסין:

והילך ל' הרמב"ם ז"ל פ"ק מטלוחין ושות' דין ג' השותפי, שהטילו לכיס זה מנה וזה מתיים וזה ג' ונתעסקו כולן במעות ופחתו או הוקירו השבר או הפחת ביניהם בשוה לפי מנינם ולא לפי המעות. כר"ש בנשאו ונתנו במעות שנשתתפו בהם. אבל אם המעות קיימים ועדיין לא הוציאו לוקח ופחתו או הוקירו מחמת המע' וכו' חולקין השבר או הפחת לפי ג' רבעים מן השבר ובעל ק"ק רביע ואם נפחתו לא יפחת זה שיטול ג' רבעי השבר אלא רביע הפסד ויפטור זה שנטל רביע השבר ג' רבעים מן הפחת הרי אלו חולקין כפי מה שנתנו דכל חנאי שבממון קיים עכ"ל. ופסקו מרן סי' קע"ו ס"ה אלא שסיים בקיצור ואם נתנו ביניהם הכל לפי חנחש בין בריוח בין בהפסד:

ולדעת חזקו הנק' עיס, וחזקו הנקרא שות'. כ' מרן בב"י יור"ד סי' קע"ז ד"ה ולענין כ' שנשתתפו שאם כ"ת הביא מעותיו ואח"ת נתעסק להרמב"ם פ"ו דל"ו דינן כעיים, לגבי מעותיו של חוקו שהיו מתעסק דאלו לגבי מעותיו של המתעסק בעלמו כמו שהיו ליחלק אלא שיך בהו רבית אבל לסמ"ג מ"ע פ"ד ולהרי"ף בשערים כיון שב"ת הביא מעותיו הע"פי שת' לבדו מתעסק אין זה אלא שתוף וחולקין בענין שהיו ואין חוששין משום רבית. והרב המפ"ם כיור"ד סי' קע"ז ס"ג פסק כדברי הסמ"ג והרי"ף ולזין כ"י בשם הרי"ף וסמ"ג ונם מרן ז"ל נראה דכיון דהכריע כמותם אלא שהביא דבריהם בלתרונה ועוד שהביא דבריהם וסברתם בל' אבל לסמ"ג וכו'. וכלל הוא בדברי הפוסקים שכשמביאים סברת ה' בל' אבל כוותיהו ס"ל. והכא בנד"ר ל"מ אלא דהרי"ף וסמ"ג דהני שות' דוקא שהביא דבריהם בל' אבל לסמ"ג וכו' דהוי שות' שהרי כ' הוי מתעסקים וכ"ם אלא שנמרח שנמרח

השות' אלא דכ"ע כנז' ודע שי"ל מעות לחרים וחמ"ל שיכניסם לשות' דודאי תנאו קיים ככל נוונת דהרי הינו מחוייב להכניס כל ממונו לשות' וכר"ן לוקיות הא' שהניח לכיס השות' הן אמת שנשתעבדו לשות'. אך אם י"ל מעות לחרים יתנם בעים' לחרים. ולא נתרצה להכניסם לשות' אלא ע"מ שיטול מהריוח שלהם הסך הסוה וכלאו"ה כלי חוש' שוב קרן כמה פעמים מתניס השות' להוסיף לא' מהם סך ידוע לחדש ולית קפידא לפעמים מחמת רוב בקיאותו בחלוכה כמלכה או מ"ות. ולפעמים מרוב חריפותו והשתדלותו. ולפעמים לרוב טיפולו. וע"כ נם שלפעמים מתניס כן מפני שהוא מוסיף מעות לכיס השות' לי"ל כה ולפילו מצוה מרחית העין ליכח:

וכבר בחייר התע"ג בפ"ק כח לפני ה"ר שמואל בן לחמן הובא מקנאם יע"ח עם היום ריבו לדון ע"ע כזה וכתבתי לו פס"ד מזה בקצרה וזכיתיו בדין ותחמו עמי בו הרב המובהק כמוהריב"ע זצ"ל והרב כמוה"ר מנחם מרפיתי ז"ל ומלחת כי תדרשנו ולריכה ביד מרדכי הנז' ח"פ שנת פ"ו לפ"ק מקנאם יע"ח ע"כ ותחום כמוה"ר ועב"ן זצ"ל מכת"י כמוה"ר לכן אור ז"ל:

ומהרש"ך ז"ל סי' ק"י ח"ג כתב כ' שנשתתפו שוה בשוה ועוד הוסיף ח' מהם מעות על חלקו בתנאי שכין ירויחו או יפסידו בשות' יהיה לוחו חלק קיים ויקח ריוח קלוב ממנו הוי ר"ק ע"כ. משמע מדבריו דאפי' בשות' דליכא לר מלוה הוי ר"ק וליו סברת לחלק דנדון הרב הינו שיקח סך מסויים בעת החלוקה ר"מ דהשתא הוסיף לכיס השות' עשרה ובעת החלוקה לוקח י"ב וכר"ד לוקח מדמ"כ לחזק דבר דלדרכה כ"ם הוא דלקור כיון שהיו נוטלים ונותנים זה לוחר בעשרה לוקיות וזה לוחר כה כמ"ש. ק"ל קלישה יותר מזה שהם מפרשים בפירוש בעד הלי המעות הנוספים וחינו בעד חריצות השותף לנבי חבירו כמ"ש הרב ז"ל דבלאו"ה כלי הוספת קרן כמה פעמים מתניס וכו'. כיון דנד"ר חינו ענין לזה לית שיהיה בעלה דעתי לנבי דעת הרבנים הל"ז ז"ע כי קטנס עבה וכו'. ועיין מש"ל סי' ל"ח ומ"ש סי' קמ"ה וע"ע להיות ונוו"מ ויומ"ן:

הל"כי **אב"א** יש"ט

נה שאלה כתו לפני לרין ה"ר יוסף בן חמו והבחור דוד למהלם בר יעקב מהוסבי פ"רנדח יע"ח ע"ע קידושין שנתן יעקב הנז' ליוסף הנז' בהיות בתו קטנה בעד דוד בנו הנז' בהיותם ושניהם לחכול ולשתות מיס ברופים וכו'. היום תשע שנים מ"מ. ולפי ברחיתי הפרש גדול ביניהם שה"ר יוסף הנז' לע"ע לא רלה לתת בתו לדוד הנז'. ודוד חומר שבבר קדשה אביו בעדו וא"ל יתנה לו שם תשב עגונה והוא ילך ויעשה לעלה לחרת. ותשובתי היתה להם שבידור טענותיהם יהיו בב' סוב'דין כדי שלא יחזרו לסתור טענותיהם ע"י הויכוח חקירה ודריסה שהני עושה שמזה ילמדו לשקר וכו' וח"ו תלא תקלה גדולה מזה בערוה חמורה ח"ו. וכן היה שסדרו טענותיהם בב' סוב'דין לפני וז"ן ת"כת. ג"לוו לדין ה"ר יוסף בן חמו וה"ר דוד למהלם ובקלל דוד למהלם לפניהו ולפני ב"ד בו' הל מן לויס מ"מ תשב סנין די כונת תנא וכתבה יעקב למהלם פ"י פ"רנדח קלולי בתבה תנא מהני

למעשכר כיון נג,יכלך לעדוסף ועטיתו רשות קודסם לעדיס די הוות ענגו למסלם כ"ל לימת ודוד פ"רעוס רלג,ל כ"ני כיון לעדוסף די יציב יקל"ודהלי לסמי ו,גס כיכה למעשכר ועטה לקידושין לבנת יוסף חמו לדי יוסמהת עייפת ועטלהת די חוולי,ג דטיפור והלד לבנת כלן עגדהת מ"מ תמן סנין ולקידושין עטלהוס כיכה פיוד יוסף הנז' ולגה רל"ית בלבנת למדכורת וכלן פי עמרי הלדלך זמן י,גי תנלעת לעלס. וכעד עלמין ,גית לגה למעשכר וכונת מריך, פי ל"לר יוסף הנז'. וקבל מת נמרך, סיפ'טלהלה טיפור ערכ"ל וכ"רלס ומחלרס ובכיבו ע"י לעדיס סי' שמולל לקוולתי ודוד הלוי ה"ו. וכיף הלד לגי סלר רלני נחב לבנת והייף מקודסת ליוף תן ביר כלס. ,גלוכ יוסף הנז' די הלד זמן די רלהו יקול דוד הנז', ,גס כיכה הנז' ונסיבי שלמה בן חיון לעגדנת ל"לר וגזלו עגדי וכיף כונת גשרבו תלחייף קלני כיכה הנז' רלני נחב תעטיני עייפת בנתך לדוד בני. ,גלוכתו לגה די לבניתת סגירת ולוולד סגיר מת ויקני וקלני מת כלן ביר נעמולה. כר,ג כיכה הנז' ל'ורו ועטלהולי פ'ידי וקלי כז"ל הלרת קידושין בנתך לבני וקבדתו מיידו וכלנו תלל'רין שלמה ן' חיון כ"ל לימלה דלבנת וענינו למסלם כ"לני די דוד הנז' ומסה ן' חמו כ"לי וכניסין בסקלנדו כ"ע די הוות רחוק. ורלכה מת עגדים גוסטו נעטיהלו. ולידת לקידושין ,גלויזין. יל"ר מת יכון ולידת לקידושין טלויחין יל"ר מת יכון. ומ"ב טיפור די קלל רסל כיכה לגה כונת כ"לטר וכיכה ,גלכ זו,ג בסלמק וזו,ג מחלרס וזו,ג כרלס ולגת זוות,ג וונליים ומרכ ועטלהוס פ'יוד מרתי די היוף יומלה דלבנת ולגה מת עגדי כ"כלר תלת די,גית וקלני פל"לר. ורי רלהו יקול בער מת,גס הוות להינה רסל טיפור לכ"ור גור לכדב עומרו מת רסל תלת מל,גת סולדי זולת טיפור לדי רסל כיכה כיף שלדכור. ולרלית למ"ן שכן טענו יוסף ודוד הנז' לפנינו ולפני כ"ד כנז' פה למעשכר יוס טו"כ ניסן לפ"ק ולקומים כלה"ר יעקב נהון הי"ו. וכ"הר פינחס הדסלן הי"ו ע"כ:

ז"ן קבלת עדות במוקב ג' כחדל הויכו דת"מ מת"ל. ,גלוו קודלמנת שלמה ן' חיון הי"ו בן ר' מסרן ל"ע וה"ר מסה חמו הי"ו ולקלנו כז"ל די הוולמן כלנו מל"ר,ן זה כמה שנים ומת עקלום לם מן עלס ולם מן שהר וכלנו קלעדין פל"לר יוסף חמו הומלן לזו,ג יעקב לסמלם דמת' ענגו מומו וכלן מעלהוס ויעקב לסמלם בן דוד כ"וה די לימלה די דוד בן יעקב בן דוד הנז' וכניסין בסקלנדו די נלב"ע. ולקלנו ענגו מומו הנז' ליוסף תעטיני עייפת בנתך לדוד בני. ,גלוכו יוסף הנז' לבנת סגירת חתת תכבר ושוף לם יכתב. כרג, יעקב הנז' ל'ורו ועטלה ליוסף הנז' ולקלנו הלרת קידושין בנתך. ויוסף הנז' טייפו ל'ורו הנז' ורפרינו לגה שלמה ועטיתו ליוסף וקולקלנו קבדו וכ'לגה עכ"ס העדות וקיים:

ע"ה **אב"א** ע"ה **מכלוף כלפון**
יס"ט יס"ט

תשובה ספקות הנופלים בשלה זלת ה"ס. ספק הל' כיון שהלב ומחתן מוריס שהיו שם קידושין בעולם הגס שהעדים פסולי עדות מ"ת. כיון דסו"ס היה עמהם ל' רחוק שם ים לחוש להעלת הטור בשם הסמ"ג וכמ"ש מור"ס סי' מ"ב ותפילו

הלתת שכבר מת הער ולת העיד כלל חו"ל. הספק הב' שם מה שחומר דוד לחר שמעב מלכיו שהוח הולך למעשכר להכיח לו הכלה מעם ונתן לו רשות וכו' כמ"ש בשלה. שם זה יקלל רשות והרשלה חו"ל. הספק הג' לגר שנלמר שלין זה הרשלה גמו' כיון דניחת ליה הכן בקידושי לכיו מלוחו זמן עד הסתת שנהל חוו קדושי למפרע חו לי בעינן דוקת שליחות מקודם הקדושין. הספק הר' לי בעינן שפירש לו הכן בשליחותו שיקח לת פלונית דוקת לו לפי' בסתמת שם יחמר לו מם שתמנה במקום פ' וכו' כנד"ד דיי. הספק הם' שם הלכ יהיה שליח לבנו לפילו בסתמת כנד"ד. הספק הו' שם נוסם הקדושין שחמר לכיו לגכי הכלה הוולדים מוכיחות חו"ל. הספק הז' שם הכן יכול לעשות שליח פחות מי' ג שנים ויוס ל' ל"ל. הספק הח' שם הסכלונות שהלה הכן לפי דכריו יש בסם שום חשש קדושין הל' חו"ל. הגס שהעדים שחמר שהלה על ידם לחמרו להד"מ כי שם ל' חמר שהכיח לו מכפר פרנדת לוחן כלי זכ שנתן לכיו. ול' חמר שהוח מכר לו מחחרס וכו' ולה ידע שם שלחס לכיח הכלה לו הניחס כידו. הספק הט' כיון שזוח תשב שנים מ"מ יגה עליה שם קידושין שם יש לחוש לזה להלריכה גט מספק משום לזוח שפתים חו"ל ע"כ:

ולברר הספקות הללו לכיח מלי דלי' בקידושין דע"ה ע"ה הנהו כי תרי דהוו קל שתו חמרת חוני ליפי בכבל. שקל חד מניהו כסף רחמרת וכה לחברים ולחר מיקדשה לו כרתך לכרי. לחר רכינה לפילו למ"ד חיישינן שמת נתרלה הלכ שמת נתרלה הכן לל לחריכן. לחרי ליה רכנן לרכינה ודילמה שליח שוייה לל חליף לוכים לשווי לגלוי שליח. ודילמה לרעוי לחליה קמיה חמ"ל רכה כר שיתי כפי' לחר מר דלל סבר להה דרב ושמואל ע"כ. ופירש"י לפי' למ"ד רכת שנתקדשה לדעת לביה שמת נתרלה הלכ לחרי שמת נתרלה הכן לגתקדשה כקיום שמת נתרלה הלכ שמת נתרלה הכן לל חמריכן. לחרי ליה רכנן לרכינה ודילמה שליח שוייה לל חליף לוכים לשווי לגלוי שליח. ודילמה לרעוי לחליה קמיה חמ"ל רכה כר שיתי כפי' לחר מר דלל סבר להה דרב ושמואל ע"כ. ופירש"י לפי' למ"ד רכת שנתקדשה לדעת לביה שמת נתרלה הלכ לחרי

דכבן לף חייסינן להכי לגלף ודקי כדאמרן ע"כ:

והרמב"ם ז"ל פ"ב מהל' איסורי מל' י"ב כתב כיצד מקדשת ומפיקו אם נתרצה הלוה לאחר שנתקדשה וכו' והיינו כדיבוק וכדעת הרי"ף ז"ל:

והרא"ש ז"ל בסוף הסוגיא כתב דהלכתא כדיבוק והיינו כדעת הרי"ף ז"ל הנס שתמה בסוף דבריו על דברי הרי"ף ז"ל שפסק דאפילו נתרצה הלוה וכו' משום דכולה סוגיא משמע דפליג בחייסינן אם נתרצה הלוה וכו' הלכך לי כרי לן שנתרצה מיד כשמע לכ"ע הוו קידושין וכן פירש"י ז"ל דלף חייסינן אם לף שמעינן כן וכהא דאמרי' נבי חופה דאם לף מיחה הלוה דהוי חופה. מדבריו ז"ל שתירץ לדעת הרי"ף ז"ל דשאני התם דנתקדשה לדעת לפיכך הוי כאלו נתן לה רשות שתכנס לחופה. הלכך נתקדשה שלף לדעת הלוה אע"פי שנתרצה הלוה לף חשבינן ליה כאומר לכתו לפי וקבלי קידושין כיון דלף גילה דעתו קודם הקידושין וכו' ועו"ש ויכולין לומר מכאן דדעתו כדעת הרי"ף ז"ל. וכן כתוב בפי' בפסקי הרא"ש הל' ה' וז"ל קטנה או נערה שקדשה עצמה בלף דעת לכיה לכיה כלום ואפילו מיחון לוה לריכה ואפילו שידכה לכיה תחלה ואפילו נתרצה הלוה לח"ך וכו' וכן הלוה שקדש לשה לבנו לינו כלום ולף חייסינן שמא עשאו שליח עכ"ל. הלכך מדברי הרא"ש בפי' הסוגיא ומדברי הטור סי' ל"ז ומדברי הריב"ש שהביא שם מהרן הכ"ו ז"ל נרלה כי הרא"ש ז"ל חולק על הרי"ף והרמב"ם ז"ל ועו"ש. ולף זכותו להבין כי פסקי הרא"ש ה"ה מדבינו ועקב בנו ז"ל ולף דברי הטור כדעת לבו ז"ל שתרי לתדלי כי ברמזים פסק שדעת לבו הרא"ש כדעת הרי"ף והרמב"ם ז"ל וכמ"ש מהרי"ף והטור תפורש ליפלא והיינו כדברי הרא"ש שכתב בפי' הסוגיא וכעת לל"ע.

ועיין מ"ש יד מלאכי כללי הטור סי' כ"ח:

הראת לדעת דכל הפוסקים הל' שהביא הרי"ף ז"ל והרי"ף והרמב"ם ז"ל ס"ל שם הלך הלוה וקדם ושלח לכנו לאפילו גדול בלף רשותו אפי' שם יאמר לח"ך כשמע ניחא ליה לאו כלום הוא עד שנדע בבירור דהכא גילה דעתו כי חפץ הוא בכת פ' והלך הלוה וקדשה לו דהוו קידושין לכל לשתא עשאו שליח לף לאמרי':

ובתשובות מרן ל"ה הביא מהרדפשת מחדש שכת תקע"ח סימן ז' נשאל על נדון כזה והלריך הרחיב בדברי הפוסק הלז והעלה דכלם שויש לטובת דשם נתרלה הלוה מעיקרא מקודשת לכל שם נתרלה לח"ך ל"מ משום דלאמרי' השתא הוא שנתרלה וכו"ם. ומ"ש ז"ל וכבר כתבתי שהרי"ם תמה על הרי"ף ז"ל כמ"ש אפי' נתרלה הלוה לאחר הקידושין מיהו מקודשת דכולה סוגיין משמע דלו בדי לן שנתרלה מיד כשמע לכ"ע הוו קידושין וכ"פ רש"י וכן דעת הרמ"ה בב' העור בפי' ל"ז. וכתב הריב"ש בפי' תע"ט על דברי הרמ"ה זה הדרך מנכון שהסכימו כו גדולי האחרונים והרי"ם שלף בדעת הרי"ף והרמב"ם ז"ל שפוברים שלף שם ודעו שנתרלה לינה מקודשת. וכפי' ז"ל בתב הרב בעל המאור לף השיג על הרי"ף בזה גם הרלב"ד ז"ל בהשגותיו לף השיג על הרמב"ם. גם הרב רבינו משה הכהן בהגהותיו עב"ל נרלה שהודו לזה בדין זה גם מה שהן הגדולים על דעת הרי"ף בבר תירן הכל שהוא, מלאחרונים על דעת הרי"ף בבר תירן הכל הרשב"א עב"ל. וכבר כתבתי כי הרי"ם ז"ל עלמו תירן תמיהתו על הרי"ף ז"ל וכמ"ש ונס פי' הסוגיא לדעת הרי"ף והרמב"ם ז"ל ס"ל כיון שנתרלה הלוה לאחר שנתקדשה שהוא מקודשת מעיקרא לכל שם נתרלה לח"ך ולא מהני מה שאמר לו לאחר שנתקדשה שלף לדעת לכיה דלף חייסינן שמא עשאו שליח לקבל קידושין עב"ל. ועיין בב"ח כל הפוסק להלכתא כדיבוק בקטנה שנשתת שלף לדעת לכיה דלף חייסינן שמא נתרלה הלוה ולדעת הרבה מהפוסקים ז"ל הנדולים אפי' נתרלה כפי' הלוה לאחר הקידושין אינה מקודשת. סיבת דאמר הלוה מיקדשה כרתך לכרי נתרלה הבן לאחר הקידושין אינה מקודשת אפי' לדברי הלומרים שאם נתרלה הלוה לאחר הקידושין מקודשת הבי מוכי בלוה לכתו דבכל דהוה ניחא ליה משום טב למיהב טן דו וכו' אבל בבעל דיוק ונסוב וכו' וכדפירש"י ז"ל אבל במקדשת לי כרתך לכרי אפי' נתרלה הבן לאחר הקידושין אינה מקודשת כיון דלף גילה דעתו שלוח חבן כלום פלונית. וזה מבואר בם"ם הטור בשם הרי"ם ז"ל ומשמע בהדיא בדברי הרי"ם בדבריו דבל שלף אמר לו לשדכה לו והלך וקדשה לו אינה מקודשת ולף חייסינן שמא עשאו שליח לו לרלוי לרלי קמיה ושתיק וכן להרמ"ה והרמב"ן ז"ל בל דלף ידעינן דאתרי לוה קמיה ושתק לף חייסינן לה ואינה מקודשת דהא לסיקנא דרבינא לף ס"ל הא דיה ושמואל דוכין רבבת שנתקדשה שלף לדעת לכיה לוה אחר הקידושין שהם נתרלה אפי' להרי"ף והרמ"ה שסוברים בשם הלוה מקודשת כמ"ש הטור סימן ל"ז והמדדבי בשם רבבי"ה וקבלת רבותא מ"מ היכא דלף שמעינן שנתרלה אינה מקודשת ולף חייסינן דילמא מעיקרא אמר לה לפי וקבלי קידושין. כמיקדשת כרתך לכרי נמי לף חייסינן להכי לדברי בל הפוסק, בדבינא ואפילו לאותה שברת שהביא הרי"ף ז"ל שם מי שהיה פוסק בדב ושמואל בבד"ד מודה דלף חייסינן בלל דהא ע"ב לף אמרו בב ושמואל דחייסינן לף בשדבו וכמ"ש הלכל שדבו לף שדבו מודה דלף חייסינן בלל וכו'. וב"ד בוין דלף שדבו אפי' לרב ושמואל לף חייסינן אפילו בבת שנתקדשה שלף לדעת לכיה וב"ם במקדם לבנו עב"ד:

עוד בתב נמלינו למרים דלדברי בל הפוסק, אפילו מתן דשם להרב ושמואל בבד"ד אינה מקודשת אפילו נתרלה הבן לאחר הקידושין בין שלף ודעתו שעשאו שליח ולף גילה לו דעתו שהוא חפץ בשאה זו ואם היה הבן קטן ואפי' עשאו שליח לאו בלום הוא דקטן לאו בר שליחות הוא כדאי בבמה דוכתי עב"ד:

עוד בתב וז"ל ולהל השומר עמ"ם מוהר"ין סי' כ' שלל ר' נתן ממבירי מר"י בר יהודה בן י"ל שנה שקדש לו לבנו בטבעת ועדים שם ימתן לריבה נטו לו"ל והשיב שריבה נטו שמעינו בבל מקום שזבין לאדם שלף בפנינו וכו'. והיה תשו' לאו דשמבת היא מדבריו שהיה מפרש מאי דאמר רבנן לרבינא ודילמא שרטווי שרלי קמיה ושתיק דהיינו לומר דילמא שרלי שלא בפני קמיה דבן בתר קידושין ושתק ונתרלה. ובבר הוכחנו דלדברי בל הפוסק, דיעוי דבן בתר קידושין לאו בלום הוא

ואפילו

וף פילו גדול וקפילו נקרלה כפי' · ועוד דקס דכריו דילמף קרני קמיה בקר קידושין קקמר מה ניקפי ליה הף כל עצמו של רבינף לף כף לומר קלף קפי' למ"ד חופפין שמף נקרלה הקב יין חופפין שמף נקרלה הכן · ועו"ק ממה שמניחו בכל מקום שזכין לאדם שלף כפניו דף"כ כל מי שיקדש קשה לחכירו קסיה מקודשת קפילו לף עשאו שליח וקף ודאי זה לף עלה על דעת שום אדם · ובקרף"ם פ' קחיש מקדש בו ובשלוחו שקיל וטרי קלמודף דמנ"ל כשלוחו ולרבני ר"י בר יהודה אדרבה חיל"ל למה לי שליח קפילו יהיו שלוחו נמי קס קדש לו קשה מקודשת שלף ודאי דכ"ז מוקשף מהדעת · ועוד לרבריו יין מקום למ"ם רבנן לרבינף ודילמף שליחף שוייה ולמה להו לף חניף לחיטים וכו' · דקפילו לף היה שליח נמי תיהוי מקודשת מטום דזכין לאדם שלף כפניו · הילכך ליתף להאי קשו' כלל וקפשר שקיזה קלמוד טועה כתכף וקלה עצמו בקילן גדול ריב"ם המפורסם · ור שקוקו קלמוד טועה היה שמו ר"י בי"ה וקיהו ר"י כ"י המפורסם וק"ו מלטעות כזה לפי' קטן מקטני קלמידי קלמידיו וכבר מציהו שבתב הרשב"ף פיהף כזה על קשו' שנמצאת שקיזה דלף כהלכתף וכדקמרי' פ"ב דיבמות לאו מר ברים דרבינף חתם עלה וקע"פי שמהר"יק הביף קשו' וז דר"י ב"י לאו כיפי קלה לה ולף הביקם שלף ללמוד ממנה קידושי קטנה שגדלה וכו' וקפשר לומר עוד שבעל קשו' זו וקים מי שיהיה לאו מדינף קקמר לה · שלף לאותו מקום שקורע בו הוה עובדף שהיו עם הקרן הורו כן וכדי שלף יזלזלו בקיסור ף"ק והכי דייק ליסניה שבתב שלף יהיו כטוח ישרהל הפקר וקין לפקפק בקיסורף עב"ל · וקפי"ם חלקו עליו רש"י ורבינו קלנימוס הילכך ליף דחם להף דר"י ב"י קפילו כבן גדול וב"ם בבן קטן וכמ"ם עב"ד ז"ל :

גם הרב רבינו בצלאל ז"ל בקשו' סי' ד' הביף הך דר"י ב"י וחלק עליו ודחקה בב' ידים ישו"ם · ובחשו' ה"ו הקודמת לזה כה השיב למוהר"ם ן' נחייה זלה"ה על נדון כגד"ד וכתוך דבריו כתב וז"ל ההוף והוף ז"ל ס"ל דקטן בן י"ף שנה הניע לכלל דעת דהף לף כל הקטנים שוים לכל דבר וכו' ודברי תימה לחלק מדעתו חילוק בקטן שלף הזכירוהו חז"ל והלה בשחמרו קטן לאו כר שלוחות הוף קפילו בפחות מי"ג וי"ף הוף עב"ד :

הראת לדעת שקפי' בבן גדול שם לף נתן רשות לאכיו לקדש לו קשה פלונית או למיעוט שבבן תרטוי תרני קמי חכוה כי חצן הוף בכתף פ' יין קידושי קידושי לאכיו בעבדו קידושין כלל לפי' שם הקידוש ן היו קידושין גמו' ולפני עדים כשרים ולפי' שם נקרלה הבן קס"כ בקידושי לאכיו לאו כלום הוף ולפי' שם בבר שרך קחלה לדעת כל הפוסי' הנ' ולין בחן לפי' ריח קידושין דון מינה כ"ם וק"ו לגד"ד שבבן היה קטן בבן י"ף שנה מ"מ ולף נתן לאכיו רשות לקדש בת פ' כי שם לפי דברי הבן שאכיו קמר לו כי הולך הוף לעיר מעשכר לקחת לו קשה משם והוף נתן לו רשות לקחת לו מקשר קמצף ידו · וגם הקידושין היו לפני פסולי עדות מ"ת · גם נוסף הקידושין לוכן ודיש מוכיחות כי זכולין לפרש הקדש קידושין בשתך לבני חכוה שהם תוכחים בידי · ותן הרקוי לריך לומר לו מרי פ' בתך מקודשת לבני כמעבד זו · גם מעולם לף קרש בזה שום שידוכין · ולוחקה שעה לף רבריו מעניו קידושין כלל ולף עלה על לב שום ף' מהם רב"י ב"ף לוחקה שעה שהיו שוקים מים לרופים דבריו מקודש על השידוכין ומחליו עמד ונתן הקידושין

ע"כ לקור"י דקו"כ לפיהו ריח קידושין כלל ועיין להרב משחק דרבוותא סי' ע"ג שכן דעתו נוטה :

איברא כי מדברי מוהרש"ם בתשו' לף"ה סי' י"ג מוכח דקם דבריו מקודש שיתן בתו לבנו גם ף"ל דבריו מענין הקידושין הוו ידים מוכיחות לף קם יהיה כגד"ד · וכן נרחה מדברי הרשב"ץ סי' תקפ"ג והרב דרכי נועם דמ"ם סם"ס קם היה מדבר עמה ע"ע קידושין הכוונה הוף מענין שידוכין שיתן בתו לבנו לף קם לף דבריו בענין קידושין כלל יע"ש · שכל מ"מ בגד"ד כלירוף הני טעמי שבתבתי לקור"י שגם הרבנים הנז' יודו דקי"כ ריח קידושין כלל :

ומעתה קי"כ מקום לספק הב' והג' והד' והה' והו' והז' · ומ"ם בשלה שחמר דוד שלף קלקלי בחכה הוא מחשי למעשכר בהם יג, יכלי לעדופי ועטיתו רשות לין זה כוונת הירלוי ורבי' דקחמר הם"ם שלף הכוונה שריך הכן הרלוי לפני לבניו וכמ"ש הרי"ם ז"ל ע"ד הרמב"ן ז"ל שרלה לפרש דברי הם"ם הלז שחב לבן וקמה עליו כמה תמיהות מדברי הם"ם והוכיח דלף קלי שלף לבן לחב ועו"ש וכן דעת כל הפוסי' ועו"ע · ולפי' שם נניח כפי' הרמב"ן ז"ל שב לבן היינו דוקא שם הרלה לפניו הבת עלמה שלקחה לו שכל בשתמת בגד"ד לף מיקרי הרלה כלל וזה פשוט לקו"ד :

ועל הספק הח' שחמר דוד הנ' שגם הוף בכותן שלף שכלונות לחריס חון ממה שלף מלבד שבבר הוף מוכחב מתותן עדים שחמר שלף על ידם כמ"ם בשלה · שלף חשם הסכלונות לף הוי שלף בלחרת דמקדשי והדר מסכלי וכדעת רש"י ז"ל משום שחת הם עלמם הוו קידושין וכיון דבגד"ד · מלבד שלף לף סכלונות ע"י עדים דקי"ב חשם וכמ"ם מור"ם סי' מ"ם · הלף בגד"ד לפי' דבריו לף שלף ב"ף ליד חמה כי לחביה לף היה בעיר וכבת היה קטנה ולפי' שם היו עדים בסכלונות קי"ב חשם כלל וכמ"ם הרשב"ף ז"ל בתשו' שלף רל"ו שחין הבת מתקדשת ע"י הסם שלף שם היה גדולה ועשתה הסם שליח לקבל לה קידושין ועו"ם · וב"ם שקי"ב עדים על הסכלונות כלל שהרי לפי' סכלונות הם' שעלף חביו לף נתנם שלף ביד חמה כי לחביה לף היה בעיר · ומה גם כי המקום הזה הוף לחרת דמשדכי והדר מיקדשי ע"ב קי"ב עוש חשם מלד הסכלונות כלל :

ועל הספק הה' והט' הנ"ל שהלב והבן מודיש שהיו קידושין שלף שהעדים פסולים מ"ת והם' שהוף רחוק מת ולף ידענו עדותו כלל · ונם היוש ט' שניש שהיה עליה שם קידושין שם יש לחום להסריכה גט מספק לזות שפתיש קו"ל :

הנה על דברית העד הרחוק שמת ולף השיב לקיד"י דקי"ב כית מיחום כלל מלבד דהלכה כסתמת דדינא בסי' מ"ב דלפי' קדשה בעד ף' דלישה מקודשת והוף דעת ג' עמודי ההוראה הרי"ף והרמב"ם והרא"ש ויעו"ש שם כתבו לחום לסברת הטור שהביא מור"ם ז"ל שם שיש להחמיר שם מקדש בע"ף שלף נד"ר ככר היה מזומן תוך הפסולים ועדות שבטלה מקלתה בטלה כולה ומה גם שלף שמעבו עדותו ומי יודע שם היה חי היה מעיד דבר שסותר הקידושין מכל וכל · ולפי' משום קלף דקידושין כיון שלף הוחזק הקול בב"ד והביאו שבבר העידו עדי הקידושין בב"ד והוחזק הכל יוש ומחלה פלונית מקודשת לפלוני לף מיקרי קול דקרי היוש הזה שבתבו

שבאנו לדון על הקידושין הללו דאינו שהוא כטל מעיקרו וכטעות הוקי מעיקרא · ואם באנו לחוש ע"כ קול וקול כנ"ד הרי נתת יד לפוסעים שכל ג' יתן עיניו בכתף גדולים וא"ל רצו ליתן לו יוציא קול שהיה מקודשת לו ויניחנה בכבלי העיגון עד שתתרצה ולא מן הסס הוא זה וכמ"ש פ' המגרש דפ"ט להחוש דנפק עלה קלא דלקדושין בלניפא דתוקלא בעיגא דבי זיפי שלח רב חידו בר חבין לקמיה דלקיי כה"ג מלי · אמ"ל לפי"ל למ"ד לא מבטלינן קלא כהא מבטלינן קלא מימר אמר עיניו רבנן בקידושין ולא הוה כהו אר"פ ע"כ · וה"כ מבטלין דמימר אמרי עיניו רבנן בהוה קידושין שלא היו לפני עדים כשרים ושלא היו יודים מוכיחות ושלא היה שליחות לקטן ולפי' אם היה גדול לא עשאו שליח כלל וכמ"ש · וכלאו"ה כנ"ד מצינו שיצא הקול היה קול ושוברו עמו שאחר שוכתו מצא ידעו כי העדים קרובים הם והקידושין בטלים שלא שמפקת אמת לבעולה הבן והבת ויתרו ז"ל ע"כ התמילו הדבר עד היום הזה אחזר לחיות אם' ולא רצה לתת לו כתו לדוד הגז' כי הוא פרץ למוד מדבר · ורצה שהדין יקוב את הסר לבנות לו לפטור וכמ"ש הרשב"ם בתשובה תקנ"ו דלי הוה קול ושוברו עמו שלא ליבא דב"ע מיבטלי קלא ועו"ש והן הוא כנד"ד שוברו עמו שהבן היה קטן ולא עשאו שליח והעדים פסולי עדות דלוריית :

הראת לדעת דאין כית מיחוש לקידושין הללו הן מצד שהקטן לא היה בן י"ג שנים ויום א' לפי' אם נניח כפי דבריו שנתרצה לדברי הבני ואמר לו שיביא לו אחד מן למעשר ואת גם דאין שליחות לקטן לפי' אם יתן לו רשות כפי' לקחת לו פ' כת פ' · ועוד שבלאו"ה מדבריו ניכר שלא אמר להבני לפי' דיבורים הללו כי קטן היה ולבו יודע מטיב הניסואין כי אם השתא לחדיס למדוקו לומ' מה שלא היה יודע כלל·ועוד לפי' אם נחשביניה שליחות ולהחמיר הרי נוסח הקידושין לוקן ודיס מוכיחות כי יכולין לפרש דבריו כמש"ל · ולפי' אם היו מוכיחות הרי נתנם לפני פסולי עדות מ"ת ולפי' העד שהיה רקוק ביניהם לא שמענו עדותו שבבר מת ולפילו אם נניחם מודיס בדבר אי"כ חשש · ולי משום שלא הרי שוברו עמו העדים פסולים והבן קטן ולפי' בהתרת דלא מיבטלי קלא כיון דשוברו עמו מבטלינן ואת גם שלא הוחזק הקול בכ"ד ולא מיקרי קלא מעיקרא וכמ"ש מרן בתשו' הנז' · ועיין מ"ש הרמב"ם ז"ל פ"ט מהל' גיטות הל' כ"ב ומ"ש עליו הרב המגיד דבעינן לו שבדקו כ"ד לאחר הקול אם הוא קול גמור או שרצו נרות דולקות וכו' · הגם דכנד"ד בבר היו יוצאין לחכול ולשתות וכו' ולכאורה הוי בכרות דולקות וכו' · ומשוקו זמן שיצא הקול ועד כן ומן הרחוי שלא לבטלו · הרי כתבנו דקול ושוברו עמו יפא · ועוד ל"ד נד"ד להך דנרות דולקות וכו' דהך משעה שיצא הקול שנתקדשה חומרים כן בפי' פ' נתקדשה לפ' שהרי רצו נרות דולקות וכו' שכן היה מנהגם לעשות לסימנא מילתא · אבל נד"ד בלאו"ה זה דרכם בכל למו בכל עת וזמן ושבו לחכול ולשתות ודרך ישיבתן יושבות תקלות בהנה מתח"י כיוצא בזה · ועיין למוהרי"ח סי' ק' ד"ח סוף התשובה ועיין בש"ות חוט המשולש שלשה ז"כ בחורך וברוחב :

ומהרא"ח ז"ל סי' מ"ח נשאל על קטן שקדם לו לבניו לשא וכו' · והעלה דאין קידושי קטן כלום וכשו"ר כתב ללמד זכות על החוששים לתקור כיון שהוא חיסור ק"ח שכן הדקדק מלשון מהר"ק שורש ל' שכתב דאין לפקפק בחיסור ק"ח ועו"ש · וכבר כתבתי דסברת הקונטר היא דעת הר"י כר יהודה שנשאל מר' נתן הסכירי ז"ל וכבר כתב מרן ז"ל עמ"ש וכמ"ש למעלה דיקם ועו"ש :

ומהר"מ שלטיך ז"ל בתשו' מ"ק סוף סתשו' כ' בפי' דלפי' בקול היוצא ע"י עד א' מפי שנים והא' אמת וא' לא נודע מי הוא אין מושבין לו ומותרת בלא גט כ"ם וק"ו בנד"ד שמעיקרא לא היה רחוק כי אם ג' וכבר אמת ועו"ש · עוד כתב בנדון שנשאל עליו ז"ל ועוד דאין לך קול ושוברו עמו גדול מכל התלתלותת אשר רצו הב"ד שקבל העדות בודאי כל כהאי לא מיקרי קול דלתחזק כב"ד דלרחיקה נשבר ונדבק שבר על שבר שלא ידובקו ע"כ · כ"ם וק"ו בנד"ד דעיקר הקול יצא פגום מעיקרו שהיה לפני פסולי עדות מ"ת · גם נוסח הקידושין לא היו ידיס מוכיחות · גם לא קדם לזה שום שידוכין גם לא נשמע הדבר עד היום הזה שנמצא כל הקול שבריס ותרועה דלי"ב כיה מיקום לקידושין הללו כלל :

ועיין לרבינו הגדול הרשב"ץ בש"ות יבין ובועז ח"ב שאלה ג' מ"ש על נדון עדיף מנדון דידן בפשיטות דלי"ב ריח קידושין הן מצד שבנוסח הקידושין ליכא ידיס מוכיחות · הן מצד שהיה הבא רצוי לקדם לבנו קטן ולפי' אם עשאו שליח אין שליחות לקטן · הן מצד הקול היוצא בשוברו כגדו שהיה קדם בעד בנו · ולפי' לא ידעו העדים את הדין אין קפידא · כיון דמעיקרא יצא הקול בב"ד לא לא אם הסתיק הקול הזה זמן מופלג · ובכן כ' הרמב"ם ז"ל ויצא עליה קול וכו' · ולאחר ימים אמרו למתלאה · אם מרחוק הדברים לב"ד שהוא כן סומכין על למתלאה ולא החזקה מקודשת וכו' · עוד כתב הרב הנז' לפירוש הרמב"ם ז"ל דקא דאמרי בש"ס שמעת קול פ' מהיכן שמע וכו' · נרות דולקות דבעינן שיהיה שמתה עמו עכ"ד · ובנד"ד דליכא שום דבר מכל זה אי"כ חשש שליכא דב"ע :

והרב שמש נדקה בתשו' לח"ם סי' ק' נשאל בלמנה ק' שנתקדשה דרך הקול וכו' לפני עדים והתריך הרחיב ותחלה רצה להחמיר משום חומרא דר"ת · ולבסוף העלה משם הרב כ"מ ח"ת סי' כ"ח שעשה השחוק והשחול ועשה שפק וס"ס וחזקת פנויה סניף להקל ובהצטרף כל הטעמים הללו לו רבים מהם ודאי נראה דאין להחמיר כ"כ ולחוש לקידושין להריבה גם ובנד"ד הפוסק נר"ו ודעימיה כללו לאיתנהו כיה והמחמיר נראה כמתעקש · למנם עדיין לבי יחיל וכו' · ומוהריט"ץ עצמו בתשו' סי' כ"ד סיים דבריו וז"ל הילכך אי"כ בית מיחוש כלל אם יסכימו עמי בעלי הוראה עכ"ד :

כל זה בנדון דידיה שהיו הקידושין בתקנס שהעיד ק' שאמר לה הרי את מקודשת וכו' לא שהיה דרך שחוק ושחול וכו' ע"כ מן הראוי להחמיר בעדות המורה · אבל בנד"ד לית דין ולית דיין להחמיר כו · הן מצד שהבן קטן ואין בידו לבניו לקדם לו אשה אלא מדעתו לפי' אם הראשו בעדיס וכו' דאין שליחות לקטן · הן מצד שהיו הקידושין לפני פסולי עדות דלוריית · הן מצד שלא היו ידיס מוכיחות בקידושין ולפי' שידוכין לא קדמו · הן מצד דלפי' לותו העד שהיה רחוק בבר מת ולא העיד · הן מצד הקול דשוברו עמו כגדו דמבל לותם טעמים נראה דלי"ב ריח קידושין כלל :

והרדב"ז ז"ל רפוס ויכוליכה סי' רל"ה נשמל ע"ע מי שהיה מדבר עמה ע"ע קידושין וכתב לה הרי את מקודשת ולא כתב לי וכו' ונשלה דגם ק"ל לתב לי הוו ידיס מוכיחות כיון שהיה מדבר עמה ע"ע קידושין הוו קידושין · לתתן לנד"ד שמלבר שלא לתב הנוסח דהרי לת מקודשת לפלוני שלא לתב נוסח דמשתמע בלופן לחר כמש"ל גם לא היו מדבריס מענין קידושין כלל כ"ל שלא תחלת דיבורס וכמש"ל · ומה גם דבדון דידיס הוו עידי קידושין כשריס עכ"פ גם המקדש הוא הנותן לכל נד"ד שהלה הוא הנותן בעד בנו קטן ולא היו שם עדיס כשריס זולת ל' שמת ולא ידענו עדותו כלל לפי' הרב עלמו וודל דקי"ל קידושין כלל · הגם שהרב הנז' העלה שם בשלה ע' דלין עידי הקידושין פריכין ד"וח ועו"ש עכ"פ פריכים לקעיד ולפי' שלא כפני בע"ד · לכל בנד"ד שלא ידענו עדותו מעולם הוי כאלו לא היה כעולם · ולי מחמת הקול שיכל שהיה מקודשת לו הלא העלה הרב הנז' בשלה שפ"כ דכשתרת דמשדכי והדר מקדשי לפי' שם הבעל הולית קול שקדשה לפני עדיס והעדיס הלכו למדינת היס דלאו כלום הוא ולין מלריכין לה גט כלל ולכית משם הרשב"ל ז"ל לפי' שם לפרקיס ע"י לישה סיכה מקדשי וקדר משכלי לא מיקרי מיעוטא משכלי ועו"ש · וסיים וז"ל והוי יודע דלפי' היה הקול דלישתחזק בב"ד לאו כלום הוא דקי"ל דלא מיישינן לקלא דכתר ניסולין וה"ה לקלא דכתר לירוסין עכ"ד ועו"ש :

ומעגין עדות הקרובים המעגלים שם בקידושין הנז' ולמרו שהיה שם עד ל' רחוק ומת כמש"ל · הנה הרב פמט"ל ח"ב סי' י"ח לתריך הריוב בעידי הקידושין שנמלא בשם ל' קרוב לו פסול ולעלה דנתבטל העדות לגמרי גם לדעת הפוס' להחמיר בעד ל' וה"ט כיון שהיה עם לותו הקרוב וכו' לי"ב עדות · ומ"ש מור"ס סי' ע"ב בב' עדיס שנמלא ל' מהס פסול וכו' הוי כעד ל' ודהה סברת זלת בב' ידיס ועו"ש שבתב דמוהריב"ל ח"ג סי' ל"ז והרדב"ז סי' רל"ח וכמה פוס' קמלי וכתבתי דלין מוסלין לקידושין שיהיו בפני ב' לחים ועו"ש · כ"ם וק"ו בנד"ד שלא נשאר כידיעו כ"ל עדות הקרובים דוקא ולותו העד הנשאר בשר מת דלית דין ולית דיין לחוש לה כי מי יודע לס היה לפנינו מה היה מעיד ועיין הרשב"ם סי' תקפ"ג והרב עלמו סי' רפ"ב ל"ה סי' מ"ב :

ומלד הקול שיכל העלה הרב הנז' קוף התשו' הנז' דלא קיישינן ליה בלל דבעינן שידעו הב"ד לת הקול ונזדו לחוש על לותו קול הרי שהלריך שיכל גזרת הדין לחוש לקול זה · ובנד"ד לחרי קבלת העדות בדקו הב"ד ולשבתו דלין חשש בקידושין הללו מפני קורבת העדיס הללו ועוד טעמים לחרים נמלא שלין ממש בקול זה בלל · דבעין שיכל הקול עם קבלת העדות דקיכא בלותו עדות פסלות עדות קרובים עב"ד ועו"ש :

ומהרשד"ם ז"ל סי' מ"ל הוכלו דבריו בס"ת בני שמואל סי' ל"ז כתב על ההוא מעשה דשתה ל' שנתקדשה ובשעת הקידושין היו ב' מהעדיס פסולים מדאורייתא שנתייחדו מעלמן לסוית עדי קדושין · ומשיב דעב"פ לריכה גט וכו' ועו"ש · כל זה בנדון דידיס שהיו עדיס כשריס יושבים ואלו הב' בלו מלליהס ונתוספו עליהס חזי ודלי לריכה גט דשמרי תתקיים העדות בשלר הכשריס שבבר היו יושבים · לכל לס יהיה בנד"ד דמעיקרא לל היו כ"ל הפסולים וקיה

ל' בשר בינוניס ודלי דשפי' מוהרשד"ם ז"ל יודה שהעדות בטלה שפי' לס היה בחיים וכ"ם הסתל שמת ולל ידענו מה בפיו דלי"ב פקפוק בלל :

ומרן ז"ל כתב להדיה בתשו' לל"ה סי' ב' ו"ל · ועוד דמקדש בע"ל שלמרו הסמ"ג והמרדכי וכו' · היינו מקדש בע"ל לבדו לבל היכל שנמלל הל' פסול בגון נד"ד לי"ב עדות בלל ובדתנן פ"ק דמכות שניס שנמלל ל' מסס קרוב לו פסול עדותן בטלה · וב"ב רבינו ירוחס בשם הר"מ המקדש בפני ב' עדיס והלחד מסס קרוב לו פסול מלזירים לותה ליגשת לבתחילה בלל גט עב"ד :

שו"ר להרב ערך השלחן בה"ה סי' מ"ג שהביה הל דר"י בר יהודה והלריך הרחיב בתשו' הנז' על מ"ש מרן עלה דלאו דסמכה היא ולין לחוש לה · בתב הרב הנז' דלריך לחוש לה ולהחמיר ובב"ב מהרלב"ח והרב משפטי שמואל ומהר"ם לרור בש"ת חוט המשולש ומהר"י בלשלן והרב שמחת יוס טוב סי' ע"ה דלעולם לריך לחוש בלישור ערוה וע"ש · ולקו"י דשם היה בתליות לפני רבינו הרב ערך השלחן בב"ד שיש בו בל הגרישות הנמלאות בקידושין הללו שהעדיס פסולים מ"ת ונוסח הקידושין לין ב"ב מוכיחות והבן קטן ולא היתה שום שליות בלל · ילולין לומר שגם הרבנים הללו יודו בנד"ד שלין להחמיר בלל ולפוטרה בלא גט ובמ"ש :

המורם מבל השמור דקידושין הללו בטלים הס מבל הני טעמי שבתבתי ב"ז נלקו"ד להלבה לבל לא למעשה עד שיסבימו עמי ח"ור הסורלה היושבים על מדין · ב"ד החו"פ למעשה וע"ל בסדר להורות בני ישרלל דהלכי שתת תרב"ל לפ"ל :

הל"בי **אב"א** יס"ט

נו גם לגן דחקי"ל עלתה הסבמתיהו שהבת הנז"ל מותרת ליבשא לשוק בלא גט ונעשה בעיקר משום דהעדיס שנתקדשה בפניהס היו קרובים ופסולים מ"ת והגם שהיה עמהס עד ל' בשר · וב' מור"ס ז"ל בא"ה סי' מ"ב ס"ב דהלי בתקדש בפני עד ל' ולדעתו י"ל לריכה גט בבר דשם דבריו הרב מהר"י ללרבי בסי' ל' וכן בתב הרב מהרי"ט בס' ערך השלחן שם סל"ב ועוש"ב · משום דעדות שבטלה מקמתה בטלה בולה לבל על בל הטעמים הבתובים לעיל בפסק יש לפקפק בהם ולהלריבה גט משום סומרת דערוה וב"ם מוהרי"ט הנז' סי' מ"ג ס"ק ל' בענין קטן שקדש לו לבין שהש שפסק מרן בתשו' בפשיטות שאינה לריבה גט בתב משם הרב שמחת יו"ט וז"ל דבלל מלוי מפי סופרים ומפי ספרים בענין לישור ערוה יש לחוש לבל הסברות ולף לנו שקבלנו הורלת מרן הב"י בענין לישור וממון בלישור ערוה מתמירין בבל הסברות לבתחילה בשאין עיגון בדבר ועו"ש ומעתה מטעם הנז"ל שהוא מוסבם וברור מותרת ליבשא לבל גבר דיתיבנין ולינה לריבה גט מטעם הלל נתקדשה בפני עדיס ולין דבר שבערוה פחות מב' ולוי בלל נתקדשה ולפי' שם מודיס בדבר בשהוחר בל זה בדברי הפוס' ז"ל ועו"ש ולשהבת הקיסור ב"ח פס מתת והרתן וע"ל שמת עשר יוס לתרם לויר שנת התר"ך ולחת ליטיהה ושו"ב וקיים :

הל"בי חיים קלבי ע"ה עמרם צרפתי סי"ט

הלטיר יעקב הלמדיוני ס"ט

אנכי פרוסקי תורה ויגלה בקיומה · מפי עליון למעלה למשכיל נפש היפה וקורין לה חכ'מה · ה"ה רב רחומאי רחימאי רנפשאי הרב הפוסק הרשאון לדם גלגי לכרסם יהיה בעזרו · ויעל במעלה רמה עשכ"ו כי"ר · ולפי רוב הענוה פנה אל המזוב שבקיר אנא נפשאי כריה קלה כמות שהיא ונפשו חותה ויושב עלי כפו גמר לומר לשנה פרק זה ונעלה על ה"ר"ם מה שהעלה מצודקי · לפי קוצר דעתי · וכשגיתי לעלמי לא חייתי רופא להיות נזקק לענין מכמה סיבות ידוע לקוי · ובפרט כי ידעתי ערכי עלי ין כלשוני מלה למטרת כשמעתתא דברי חכמים וחידושם וחיני רלוי להורות כמלכא פסיקתא והיתה הרוח'ם · ולפי כביעתא בכותחא · וכ"ם בערוה חמורה שכבר הזקירו חז"ל כל שהינו יודע בטיב ניטין וקידושין וכו' · ומה גם שכבר הורו כ"ד שלמים וכן רבים ה"ה הרבנים המובהקים · ועכו על מדין בחתרת הדין תתרת דזקוקין וכו' ועלו בכם'כמה על הדין ועל החלת ומה לנא הכא לא מקום המספיק למענן שפ'וט ערוה החמורה · זלת ועוד לחרת כי ידעי לה רבנן להה מלתא כי הן בעון ח'ולקי ורבו מע'עות רלשי כשל בעוני כחי ומלכתא הכתיבא קשה עלי · ואולם מה לעשות כי לא לגי בן חורין מפני חמ'ת הפלרת הרב הפוסק נר"ו · שהפציר בי ולא יכולתי להשיב פניו ריקם · על כן לחרתי הם בלתי כמצווה ועושה להפיק דעתו סיקרם · ביהודה ועוד לקרא · ולשר ישוש ילמים בפי לוחו לדבר לענין דינא ממה שלמדתי מדבותי בשפרים הקדושים הנמלחים לפי · ולא"ך לכוח נכוח להשתעשע במלתייהו דרבנן רבני לתרין · ולשם קדוש תבחר ותקרב וכך היא דרכה של תורה קרוץ מקרץ וצויל שפה ל'ת ום'כ בסו'פה · וזה החלי וה' ילחיש ויעזר לי :

ואען ולומר הנה בקידושין הללו חזרתי ע"כ הלדרין ורלויתי והנה דיון מתחלק לב' חלקים · החלק הל' בלשון הקידושין · ולת השני בקטן שקדם לו לביו לשה · ועל שלטי"ם בעדי הקידושין · ובכל חלק מהם ים לחזר ע"כ הלדרין ולרי לדדין :

החלק הל' בלשון הקידושין · הנה בלשון המובא בשלחן שלמר לו לחדת קדושין בכתך לבני רבו בו השפחות · היש כל מרעין שלא ל"ל לשון שמתקדשת בו השלשה · ולפן קי"ל דבקדושין ל"ל לשון שמתקדשת בו השלשה · וכמ"ש הרמב"ם ז"ל בפ"ב מהל' לישות הל' ל' וז"ל והלישם הוא שלמר דבריס שמשמען שהוא קונה אותה לו לשלשה והוא נותן לה לת הכסף ע"כ · ועוד כתב בהל' ח' וז"ל וים לקדם לת השלשה בכל לשון שהיה מבוחת בו ויהיה משמע הדבריס באותו לשון שקנאה כמו שביארנו ע"כ · ובכד"ח שלמר זה בלשון בתך לבני הוי בלומר לשלשה זה קדושך לי · דזה הלשון לין משמעותו שהוא מקדשה · שלא הדבים משמעותו שהוא הקנוי ולא היא :

וכן מלינו להרב מהר"י בי רב ז"ל הובא בם"ת מהר"ם מלשקאר ובש"ת משפטי שמואל ז"ל שנשאל הרב ז"ל על מי שלמר בחוי שתקחי דינר זה בקדושין לי · והשיב הוא ז"ל בפ' מן הטעמים וז"ל וותר נראה הלשון שהעיד שלמר תקחי זה הדינר בקדושין לי · משמע שהוא הוא הקנוי ולא היא ע"כ :

והנם שהרב מהר"ם מלשקאר ז"ל חלק ע"ז · הרי מלינו שהרב משפטי שמואל ז"ל דחה דבריו והסכים עם מהר"י בי רב ז"ל · וכן משמע מדברי הרב מהרימ"ט ח"כ סי' ט"ל כי הוא ע"ר המס'כים למהר"י כ"ר ז"ל ועו"ש · ולפ"ז בלשון לחוש לדברי הרב מהר"מ מלשקאר ז"ל · מ"מ עדיין לבע"ד לחלוק ולומר דשאני התם שלמר תקחי זה הדינר בקידושין לי והוא כלשונו שהוא היה הנותן ונתינתו היתה לשם קדושין · לבל כנד"ד דלא לשר כ"ם זה קדושי בתך לבני ולא לשר קח זה לו הרי זה · מלינן למיעד דלפ הרב מהר"מ מלשקאר ז"ל יורה ידין דלשון זה יולא בגרעון ומגרעות נתן בקידושין ולאו כלום הוא לפי שלא לשר לשון שמקדש כו :

עוד מלינו להרב הנז' שכ' וז"ל דזה הלשון המובא בשלחן לפי' למ"ד ידוע שלינן מוכיחות בקידושין הוו ידוע בכלן יודע שלין בו שום יד ולא לחזוה כלל · לפי שלין בכלן שום לשון מורה שהוא מקדש לה ולא לזולתה שהוא לשר תקחי זה הדינר בקדושין לי ולא לשר למי מקדש לו לם היה מקדש עלמה · אלא שמשמור זה הדינר בקדושין לו כשירלה לקדש וכו' ולפיה רלוה ממ"ש הרשב"ץ בתשו' ח"ח סי' כ"ג וז"ל · ומשליטי מפני שלא לשר בפעת הקדושין דבריס שהשלה מתקדשת בהם שכשלשר לו קידושין על בתך לינו מוכיח בדבריס אלו שהשלה הוא מקדש · ודומה זה למי שנתן דבר לחבירו לקנות לו קרקע וא"ל המקבל בסך זה יהיה קנין על קרקעי דודקי לא קנה עד שילשר שדי קנויה לך וכו' כ"ם בשלה שפפי' ז"ל היו דבריס המוכיחי' קנין הקפידה הורה ועשתה הפרש בין שילשר לה דבריס שהוא מקנה לותה לדבריס שהוא מקנה עלמו לה וכו' וכ"ם שלין כמשמעות דבריו כלל לא שיקה ולא שתקחי ע"כ · וכ"כ הרשב"ם בבו ז"ל סי' ת"ק · הלא שכשוף התשו' הלריכה גם מספק מטעם שהיו מדבריס ע"ע קידושין ע"ש · גם הרב מהרלב"ח ז"ל דקדק כל' הקידושין דנדון מהרי"כ דהיכם בשמעיש היותם לשון קדושין כלל כשלר ירלה שמעיין בתשו' מהר"מ מלשקאר · וכ"כ הרב משפטי שמואל ז"ל בסי' פ"ב · והגם שמהר"מ מלשקאר חלק על מהרי"כ ודחה דבריו לא לחלוק על היות דהרשב"ץ ז"ל היה כוונתו הלא לחלק ילא הע"כ ל"ק הרשב"ץ דלין לשון זה מועיל הלא בנדונו לפי שלא לשר בשעת נתינה טול זה ולא קח זה וכו' · ל"כ ילא לנו מזה הכנד"ד שלא ל"ל שיקח ממנו לקדושין כל שפיוה שוין דלין מושלין לו ולינו כלום דמשמעות דבריו שהוא מרלה לו בלזה דבר רולה לקדש לת בתו לכשיתרלה לתתה לבנו · לבל בשעת וכנונה היתה לא היה דעתו לקדשה מלחר שעדיין לא נתרלו ביניהם · כנרלה מנוסח השלה :

ועוד ים לקשקש ולשרש לשון הקידושין הזה · כי לא בלו בלושנא דמשתמע שיהיו קדושין להבא · אלא שהוא קדושי בתך · ומשמעינן להו לרבנן ז"ל דלשון זה בקידושין לאו כלום הוא · לך נא רלה לסרב מהר"י כי רב ז"ל שכ"כ לנדונו והביא רליה מה"ם הרשב"ץ ז"ל בלותה תשו' הנז"ל וז"ל ועוד דכעיגן שילשר לשון המוכיח להבא וכו' · משום דליעגן דלהבא משמע לבל כל"ה הרי לא משמע להבא ודמי לחרם הוא בחרם הוא לא לשר כלום הכא נמי שלשר קידושין הן לא לשר כלום כיון שלא לשר קדושין יהיו או הרי הן קדושין ע"כ · ותשו' זו של הרב מהר"י בי רב הביאה מרן הכ"י בסי' ז"ך ופסקה מוה"ם בהגהה ס"ה והרב הלבוש ז"ל · וכן הסכימו עליה לפקת נביחים מהרי"ח ומהרש"ך ומהר"י לבית לוי ומהר"ח חסון ומהר"ח בן חיים הובאו דבריהם בתשו' מהר"י ל"ה ומסרימ"ט סי' ל"ח והרב מהרש"ם והרב פרי חדש וקרב משפטי שמואל והרב

משחק דרכותא זלה"ה ומה שהקשה הרב חלקת מחוקק ז"ל על מרן הב"י בזה עיין מ"ש הרב כית שמואל ז"ל ועיין להרב משד"ר ז"ל שתירץ הכל ועו"ש סי' מ"ב דף קכ"ה ע"ג:

נמצינו למדין דכנד"ר הלך לחמר כ"ף זה קדושי כתך לבני שלין משמעותו להכיח ק"ן לחוש לו כלל:

והנם שמצינו שרבו המולקים על הרב מהריב"ר ז"ל שכל רבני דורו מהרלב"ח ומהר"ם שאקר והרדב"ז ז"ל וכמה רבנים פליגי עליה. ויש דוקא כגדון הרב שחמר לה קח זה בקידושין לי שמשע שהוא להכיח והם ז"ל מפרשי שהכוונה כמ"ש קח זה בקדושין הוי כמ"ש הריני נותן לך זה בחו' קדושין דכתב הריב"ש דהוי דבור שלם. לכל בכי הלו הנד"ר הלך לחמר לה קח זה קדושין כי אם כ"ע יודו דלישו כלום לפי שלך לחמר לה לשון דמשמע להכיח. וגם לך לשון שמקדש בו את האשה. וכ"כ מהריט"ו בשיטת ט"ל כסימן כ"ח:

וגדולה מזו מצינתי להרב הגדול מהרח"ש ז"ל שעשה לסניף גדול ממה שהניח מוהריב"ל מכמה גדולים ומרבני פרובינצא ורבני לרפת שעשו מעשה להתיר לף בקושר הרי הני נותן לך זה בקדושין וס"ל דלית כית מיחוש בכגון זה דבעינן שיחמר לשון שמקדשת בו האשה כמו הרי את מקודשת. לכל תיבת קדושין הוא שם דבר. והביא ג"כ מדברי הר"ר יצחק מטרלני ז"ל שכ' על מי שחמר לאשה הרי זה קדושך ופשק הרב דלישו כלום ועו"ש בסי' ט"ו ו"ט ול"ף ועל"ל וברוח מבינתו העלה דלף כדעיך דס"ל למהריב"ל דלישה למיקם. כיון דוקא כשהיעותא דלף מוכח מן המקדש. או דלף ידעינן למי מקדש. לכל כשהיעותא היא בעיקר שרשוני כי הף דקידושין שם דבר. אין חילוק בין עדיך בין לף עדיך ולעולם בעינן שיחמר לשון שמקדשת. וכן מצינו לכמה פוסקים עשו זה לסניף גדול לנדונם להקל ה"ה מהריט"ו ח"ף סי' קל"ח וח"כ סי' ל"ח מרן ף"הע ומהר"י אדרב"י סי' רס"ד והרב משפטי שמואל ומוהר"י לבית הלוי ומוהר"ח סימן ג' ומהרלב"ח מוהרי דבריהם כשו"ת מהר"י ל"ה סימן ג' ד"ה עי"ש וכן מוהרש"ך ז"ל בח"כ סי' קכ"ח עשה זה לסניף גדול. וכ"כ הרב פרי הארץ סי' ג' והרב משפף דרכותא ז"ל סי' מ"ח ס"ק כ' הלריך הרחיב בשברית הפוסקים והעלה דכמקום שים בידינו הלי סניף גדול ועשוי וגם הלי דקרב דורלן ז"ל שלף לחמר לשון דמשמעו להכיח לישו כלום וליו חושבין לו כלל לפי' היו מדברים בעניני קדושין ישוע"כ:

עוד כתב הרב מוהרש"ם ז"ל וגדולה מזו לני מבין מתוך דברי מהר"ר יצחק דו"ז דלף שיחמר ס"ז קידושיך לי לף מהני מהך טעמא דלעולם בעינן שיחמר לשון שהאשה מתקדשת בו לכל זה קדושין הוא שם דבר בלופן שברלף שהוא סניף גדול לטעם שברות הנהו רבוותף שעשו מעשה להתיר ע"כ:

הראת לרעת הלדעת רבני פרובינצא ורבני לרפת וגם לדעת הרי"ף הנ' לפי' לחמר הריני נותן לו ס"ז קדושיך דמשמעו להכיח לישו כלום מטעם שלף לחמר ל' שמקדש בו האשה. כ"ם כנד"ד שלף לחמר הריני ולף ס"ז כ"ף זה קדושי כתך לבני שמשמעותו לשעבר וגם לף לחמר לשון שמקדש בו האשה דלף הוי קדושין כלל:

איברא שמצינו להריב"ם ז"ל כסי' רס"ו שכתב על מי שחמר הריני נותן לך זה כתו' קדושין שלין כו משום ריעם שלין מוכיחות לפי שכמה שחמר הריני נותן לך זה הרי ידעינן שהוף הנותן והיף המקבלת וכשחמר כתו' קדושין הרי גמר דיבורו ולי"כ משום יד דלף דכור שלם וס"ה מקודשת. משמע מתוך דבריו ז"ל דלף ס"ל דהי סכרת דרבני פרובינצא הנ"ל. ועוד מצינו לרבן של ישראל הרשב"ף ז"ל שכתב להחמיר ולהלריך נט לף בלין ריעם מוכיחות. שכ"כ בסי' תשע"ד וסי' תלף רל"ד על לחר שחמר לאשה הרי הני נותן לך זה לקדושין ושלחו ממנו מי חיישינן להם לו לף משום דהוו ריעם שלין מוכיחות. או נחמר שהיף מקודשת לפי שקבלה לוסף לשם קדושין. והשיב הוף ז"ל תשובה הביא"כ לפי שקבלה לוסף לשם קדושין לשמואל דחמר בעינן ריעם מוכיחות לוסף מקודשת לפי' שניהם מודים דלשם קדושין נתכוונו וכו' ועוד דהמקדש שלף בעדים לפי' כ' מודים לוסף מקודשת וכל שלין כלן ריעם מוכיחות ס"ל עדים שנתקדשה לו שלף מפיהם שהם לומריס שלכך נתכוונו. ומיהו יש לחוש להחמיר שמף בכעינן זה לף כעייף ריעם מוכיחות ולריכה נט וכו' עכ"ל. וכתב הרב מוהריט"ו ז"ל דהריב"ם ורבני פרובינצא לף פליגי להדדי דהריב"ם מיירי כמי שחמר הריני נותן לך בחורת קדושין. ולפיכך פסק דהוף מקור' מדיוק כשחמר משמע מדבריו משום דהוי דבור שלם. ומנם רבני פרובינצא לייירי כמי שחמר לקדושין ולף חמר כחורת קדושין דלף הוי דבור שלם ולף הוי ריעם מוכיחות ומדיוק לף הוו קדושין כלל. וכ"ל שזה הוף דעת הרשב"ף בחשו' הנ'. וחמ"ם רבני פרובינצא. ומ"ש ומיהו יש להחמיר שמף בקדושין בכעינן זה וכו'. ר"ל מלחר דשניהם מודים יש להחמיר ולהלריכה נט. וכ"כ מהריב"ר ומהר"ף כן הייש מוכלו בחשו' מהר"י לב"ה וכ"פ מהר"ם חיון הוכלו דבריו בחשו' הנ' וכ"כ הרב סי' י"ט דטעם הרשב"ף הוף משום דהוי דשניהם מודים. המורם מכם דרבני פרובינצא והר"י מטרלני והרשב"ף והריב"ם יחד כלם כשיטת ג' קיימי ומף"ח ומח"ם ומ"ף. והם'ת הכ"ף כנד"ד דשניהם מודים לשם קדושין נתכוונו ריקוי להחמיר ולהלריכה נט כמ"ש הרשב"ף ז"ל:

האמנם ירחה לענ"ד דעדיין יש לחלק ולומר דע"כ לף קחמר הרשב"ף ז"ל דיש להחמיר ולהלריכה נט כשניהם מודים וכו'. לף דוקא כנדון דידיה דעב"פ חמר הרי הני נותן לך זה לקדושין דמשמעות הרי הני נותן הוף שעכשיו מקדשה בזה. לכל כנד"ד לף חמר הרי הני נותן לף זה קדושי כתך שלין במשמעותו שמקדשה עתה כהנינה זו. ויש לפרשו כדרך לף טוכה לו שחומר לו לף קדושין שכבר נתקדשה כשם כתך לכני לו שעתידה להתקדש כשם לכני כשנסכים לו נלעתך לקדשה. מה יועילנו דשניהם מודים. דנרלה פשוט דכזה לפי' הרשב"ף יורה ולין לחוש להזקיקה נט כלל משום דהו"ל כמקדש בלף עדים וכמ"ש מכמה רכוותף דלשון הרי הני הוף עיקר גרול בקידושין:

וכן מצינו להרב כית יהודה כח"ם סי' י"ב וז"ל לפי' שניהם מודים שהניחו שהוף מקדשה לעלמו. לף בכוונה לליף מלתף. לף לריך שיחמר לשון שמורה לשומעים שהוף קונה לוחה לעלמו וכמ"ש כעל ח"מ סק"י ע"ש:

שוב מלחי להרב משפטי שמואל שכתב שטעם הרשב"ף הוף משום דהיכף תרתי שניהם

מודים

מודים ואמר הרי זה נותן לכל בלשון ה' לפי הרשב"ץ יודע דאין מוסגין לו לפי שניהם מודים · ועלן לכי ויגל שנתכוונתי לדעת קדושים :

ובר מן דין ירושה לענ"ד שקרוב הדבר לומר שכשר"ל לפי מיקרי שניהם מודים שלשם קדושין נתכוונו · שהרי כתוב בשלהי שאלתי שכתב כן"ל הל' מקדש וכר"ג בשלהי דורו ועטלהולי וקלקלי כן"ל הל' מקדש קדושין בנתך לבני ולנין קברתו מן ירו וכאנו תלמידין שלמה כ"ל ויתלהה דלכנת ועניגו למשלם כ"לו די דוד הנו' ומשם בן חמו כ"לי וכיוצא בשקלנדו כ"ב די הוא רחוק · הרי משמע מתוך דבריו שהוא מדקדק בלשונו להרחות לת עלמו לב"ד שמא שקבל ממנו ושתק הוא לפי שלא היו לפניהם עדים כשרים ולעולם לא נתכוון לשם קדושין כלל ואין לך הכחשה גדולה מזו · ורלוה לדבר מ"מ מהריט"ו ז"ל בח"כ סימן מ"ג בהיה שנתקדשה ועדים רואים מלחורי הגדר · וז"ל וכתב הרשב"ץ ז"ל דאינה מקודשת דאיכא למימר משום דמידע ידעה שהמקדש בלא עדים אין מוסגין לקידושין לפיכך היא קבלתו ולתתה לשחק בו ע"כ :

הרי לך כהדיוק בדברי הרב ז"ל שלפי נבי נשים שאמרי' כ"ע ידעי דהמקדש בלא עדים שאין מוסגין לקדושין וכל שכן נבי לנשים דאמרינן הכי · וכ"ם וק"ו בנד"ד שניכר מדבריו שהיה יודע שהמקדש בלא עדים אין מוסגין לקדושין · וג"כ המקדש לפני עדים קרובים אין מוסגין לקדושין · ולזה דקדק בלשונו לומר שלא היו לפניהם כ"ל עד ל' רחוק ושאר קרובים · דודאי שאמרי' דלא לקח מידו אלא לשחק בו ובהתל בהנוס שתל בו ולא לשם קדושין נתכוון · וכזה כ"ע מודו בהאי מוסגין לקדושין :

ואם לשון שדם לומר דע"כ לא קאמרי רבוותא המובאים לעיל דבלשון גרוע אין מוסגין לקדושין וכמ"ל אלא בנדון דידהו שלא היו מתעסקים ע"ע קדושין · ולכך לשון הגרוע פוטרתה מדי גבו לכל שם היו מדברים תחלה ע"ע קדושין כ"ע מודו דהיא מקודשת וכמ"ש הכ"ם ס"ק י"ח וכן העלה הרב פרי האדרת ופ"כ בנדון שלפניו הרי כל כתוב בשלהי לשאר הוכחת לך שהיו מדברים ענ"ק שא"ל לכי הבן תתן לי בתך לבני ולא שהשיבו שעדיין אם קטנים ולא נתרלה לו ענ"ז הרי לא"כ אמ"ל מוכרח שנעשה דב"ז וע"ז נתן לו הקידושין ובכלם ממנו בשתיקה · ופ"כ לפילו אמ"ל בלשון גרוע קדושי קדושין · וגם לפשר לומר דכשהיו מדברים ענ"ק לא בשתין כ' מודים דנחום לקידושין · והגם שהרב משמע דרבותא כ' דלא מיקרי מדבר ענ"ק כ"ל בשמדברים בקדושין ממש וכמ"ל · מ"מ הרי משמע מדברי הרב מהר"י אלדרבי ז"ל סי' קפ"ה והרב דרכי נועם סי' ל' והרב מוהרח"ם סי' י"ג דלפילו היו מדברים ע"ע קדושין מקרי מדבר ענ"ק · ומכח זה עלתה לו להרב מוהרח"ם ז"ל שהגם שהיה הסיה דרבני פרובינצא לסניף לסקל · לעפי"כ חב לה מ"ר להסריכה גבו מטעם שהיו מדברים ענ"ק תחלה · וק"כ לא לתן ניחא כנד"ד דהיו מדברים ענ"ק לחוש לקדושין :

אף אתה לומר לו דהאי כורכא היא דע"כ לא סברי מרנן דלא היו מדברים ענ"ק ומתוך כך עמד וקדם אפי' בלשון גרוע דמקודשת · אלא דוקא כשמתוך העסק כי התעסקו נתרלו ביניהם וכשמ"ל תרלי להתקדש לי וכיולא ענתה ואמרה הן · או אפי' שתקה לדעת קלת פוס' · אבל לא תחלת דבר כה ענ"ק העזה פניה ותתמר לה · או לשון המורה שתין לה חפץ בו · כבי האי יכולני לומר שאפי' נתן לה כל' מבורר אין מוסגין לו · ואפי' קבלה ושתקה לה לתרי' שתיקה כהודאה וסברה וקבלה · אלא מדרבה לתרי הוחיל וכבר נלתה דעתה תחלה ורלה שאין רלונה להתקדש לו · האי שתיקה דשעת נתינה לאו כלום היא דאמכה אדכורת קמץ שנלתה דעתה שאינה רולה בקיומו · וזה חילוק ברור ופשוט ולרוב פשיטותו לא"ל להאריך בו ברחיות ועיין להרב משמח דרכותה ח"כ דק"ט מ"ם משם הרב כ"מ ז"ל דבעינן רלתה בפי' · או למאן דפליג בשתיקה · אבל במיחתה בפי' מודה בדמוכח מדברי הריב"ם סימן כ"ז סק"ו ועו"ש · וא"כ הכא בנד"ד שאבי הבת לא נתרלה מקודש ובפי' אמ"ל מה ליקח כמוכח בשאלה · אפילו שתה"ך חזר אבי הבן וא"ל מוכרח שנעשה דב"ז ונתן הכסף לקדושין וקבל מידו בשתיקה · ודאי דאין מוסגין לקידושין דאמרי' אדכורי קמץ סמיך שכבר מיתן לתתה לו ומה שקבל בשתיקה דעתו לנחק בו וכדאמרי' לעיל :

עלה בקב"ן דלדעת כל הני רבוותא שהם הרשב"ן וכנו ז"ל שם אמר קם זה קדושין בעד בתך אין מוסגין ואינו כלום · ולמהר"י מטרלני ורבני נרפת ורבני פרובינצא והרב בעל המכתם והרב קמחי שהביא מהריב"ל ז"ל כולהו ס"ל דלקח שם ואמר הריני נותן זה לקדושין · או ה"ז קדושין אין מוסגין לו · ומעיונו גם למהריב"ר ומהריט"ו ומהרש"ך ומוהרי"ו ומהרש"ח והרב משפטי שמואל והרב פרי האדרת והרב משד"ר והר"י לבית הלוי והר"ן חסון והרשב"ח והר"ם חיון יחד כולם הביאו דברי הרשב"ן הנ"ז ורבני פרובינצא ועשו לוחם סניף לנדון שלהם להקל אף שם אמר הרי זה נותן · או ה"ז בקדושין לי · או לקידושין · וכ"ם בנד"ד דלא אמר הריני נותן או קח זה או ה"ז כי שם זה קדושין בתך לבני ונוסף גם הוא דלא היו מדברים בע"ק ולא היו כ' מודים וכמ"ש דבזה אף הרשב"ץ והריב"ם יודו דאין מוסגין לו ולא הוו קדושין כלל · וכר מן דין יש רבותא לאחרות בקדושין אלו · ל' דהוו קדושי קטן שקדם לו אבוי בעודו קטן :

החלק הב' שיעדנו לבאר · והן אמת כי הגה מקום אתי להאריך בחלק הלז ברחיות נכוחות מדברי הפוסק' והיה ברלותי שהרב הפוסק נר"ו האריך בחלק זה וכל דבריו לעניו דינא בנד"ד כולם נכוחים למכין ויושרים למובאי דעת ואין בהם נפתל ועקש ודרש וכדק וחקר וחפש עד מקום שיד המעיין מגעת ונוסף עוד כי לעת עתה חלם לבאי ותדל לעורי דבקו ל'עריס ז"ב ולא לוכל לבא דרך לרוכה ומכתתי על הפוס' הי"ו · וגם רחה רחיתי בדברי הפוס' ז"ל כמעט רוכס בכלם עלו בהם'כמה דאין מוסגין לקדושי קטן בין שם קדם הוא בעלמו בין שם קדם לו אחר ואפילו אבוי ואמו וכמו שהעלה הרב הגדול מוהריט"ו ז"ל בח"כ חא"ע סי' מ"ח ועו"ש · וכ"כ הרב מהרש"ך חא"ע סי' ס"ג · וכ"כ מהר"ח שמון סימן ס"ה וכ"כ הרב שמן המשחה סי' ס"ז :

והגם שמלינו להרב מוהריט"ו ז"ל שכ' שמוהרלב"ח ז"ל היה מוכך להחמיר כסברת ר"י כר יהודה והסכים ע"י מהר"י מונז ז"ל · וא"כ מה נעני אנן יתמי דיתמי וחיובא רמיא עלן לחום לסברת ר"י כ"י וכמ"ש מהרי"ט בערך השלחן סי' מ"ג ס"ק ל' :

מ"מ בנדון דידן נר' דאפי' ר"י כ"י מודה דאין מוסגין לקדושין

לקדושין דע"כ לא קאמר ריב"י אלא בקטן שקדש לו לכיו קדושין גמו' כדת מה לעשות כלי שוס פקפוק לא בלשון הקדושין ולא בעדים · אבל לי לישתרמי קדושי קטן והכא לורף רעוקות לאחרות כגר"ד שהיה הלשון גרוע וכמ"ש וגם לא היו מדבריס בענין קדושין והעדיס פסולים וכו' ודלי דאפי' ריב"י יורה ידין שאין מושגין לקדושין ואינה צריכה גט וכמ"ש הרב הפוסק עליון למעלה נר"ו :

לבד רלה מה מלאתי שהרב הפוסק נר"ו כרוח מביניתו העלה שדעת הרי"ף בנערה שנתקדשה אלא לדעת לכיה שאין מושגין לה ואפילו נתרלה לבה"ל כדעת הרי"ף והרמב"ם ז"ל ונסתייע לזה ממה שמ"כ בקיצור פסקי הרי"ף ומכח זה הקשה עלמו לדעת ולהכיון דכרי מרן הקדוש והריב"ש ז"ל שכתבו שדעת הרי"ף הוי כדעת רש"י והרמ"ה ז"ל דסברי מרנן שאם נתרלה הבא לבה"ב קדושין למפרע · והניחו בצ"ע :

ואחר שה"ר מכת"ר אלי לומר שמגנה גדולה פלטה קולמוסו בזה · שהרי הרי"ף בהלכות הקוניות ד"ה הנהו כי תרי דהוו שתו חמרא וכו' דבריו ז"ל ברור מללו שאם נתרלה הבא לבה"ב קדושין למפרע כדעת רש"י והרמ"ה ודלא כהרי"ף והרמב"ם ז"ל · והשתא כנפול היסוד נפל הבנין ודו"ק :

ועמ"ש על דברי הריב"ש ומרן ז"ל שהרי הרי"ף תירץ תמיהתו על הרי"ף ז"ל בס"ש ע"כ · לדבר הזה יקלח האדון כי לישו נפשיה לה דק שפיר שהמעיין בדברי הרי"ף בעינו יראה ולבבו יבין שהוא ז"ל הקשה על הרי"ף מקוניות דשמעתין · ועוד כ' הקשה לו מלי שנה מנערה שנתקדשה לדעת לביה ונשתה אלא לדעת לביה שאמרו שאם נתרלה לביה לא"ך דקוניות חופה למפרע · וע"ז תירץ ניחב הרי"ף ז"ל וכתב ויש לחלק לדעת הרי"ף ז"ל וכו' · ומ"מ הקוניות הא' במקומה עומדת · וע"ז כ' מרן והרי"ף ז"ל הקשה על הרי"ף ז"ל וכ"כ רבינו הטור בפסקיו · ומ"ש בפסקי הרי"ף ואפילו נתרלה לביה לא"ך נלע"ד שט"ס נפל בדפוס ובמקום ואפילו ל"ל אם לא וכו' וכזה יבה על נכון ודו"ק :

הדרן למלי דלתון עלה דבנד"ד שהיו קדושי קטן שקדש לו לביו לפיולו לסברת ריב"י שכ' דקדושין לו ומריכה גט משום דזכין לחדש שלא בפניו · לכה בנד"ד יודה דלאו כלום ניתנו לפי שים לנו טעמים לאחרים וכמ"ש ואלו ואלו נגי"פין להקל ולהתירה בלא גט · ומה גם כי הנה לורף טעם אחר להיתר וכדאי הוא לסמוך עליו שלא היו אם עדים כשרים :

החלק הג' שיערנו · הן אמת שבנד"ד העדים שהיו בקדושין קלנו הם אחי אביה ואחי אמה של הבת ואחי אמו של הבן · ועד ג' רחוק · ומלינו להרמב"ם בפי"ג מהל' עדות ה"ל שכ' שהקרובים מלד האם ומלד האישות אינם פסולים כ"א מדרבנן רוקא · וכ' בפ"ג מהל' אישות ה' ו' המקדש בפסולי עדות של דבריהם אם רלה לבטל חוזר ומקדש בעדים כשרים · ואם לא רלה לבטל מריכה גט מספק · ולפי דבריו ז"ל בנד"ד שהיו ב' עדים קרובים מלד האם ועד ג' רחוק יש לחוש ולהצריכה גט · והגם שמלינו להרשב"ץ בסימן קכ"ג בא"ח מ' התשב"ץ שכתב שדעת הרמב"ם בפ"ב מהלכות קדושין מלד האם פסולים מדברי סופרים חוץ משום דלתי מדרשא דוקא שבן דרך הרב לומר על מלתא דלתייא מדרשא שהיא מדבריהם · ולפ שדינה היא מדלוריילא כמו קדושי כסף וכדומה לעפי"כ קורא לותה מדבריהם בענין שהיא נכללת בד"ר שמלאי דוקא :

מ"מ הרי גאוני עולם הרמב"ן והרשב"א ז"ל והריב"ש והר"מ ז"ל נקטו בסברת הרמב"ם ז"ל בפשוטן של דבריהם שהם פסולים מדרבנן ממש ודלא כהרשב"ץ · וכפרט שהרשב"ץ ז"ל לישו נופיה מנדד שנדודי כדברי הרמב"ם וחם לה לה הדבריה בניתנתן לרבינו משה ז"ל עיי"ש בפי' קנ"ח · וכן מלינו להרשב"ם בנו ז"ל בסימן ת"ק שהשיב לשואלו דבר ע"ע קידושי שאה שה' מן העדיס היה קרוב ורלה השואל לבטל הקדושין מטעם זה · וכתב להם הרב ז"ל בללתם במיס לדיריס והעלויתם קרס כידכם לפי שקורבת העד היתה מלד לישות · ולדעת הרמב"ם קרוביס מלד האם ומלד האישות אינם פסולים אלא מדרבנן וא"כ לדעתו ז"ל לריכה גט · ואף שהיה הרב הנז' רולה לפוטרה מחמת לשון הקדושין שהיה גרוע מ"מ לבסוף העלה שלריכה גט מטעם שהיו מדבריה תחלה עע"ק · הרי לך בהדייה שאף שכל הפוסי חלקו על הרמב"ם בדב"ז עכ"ז הרב הנז' חשש לדעתו והצריכה גט · וב"כ מוהרש"ך ח"ב סי' מ"ז שרלוי לחוש לדעת הרמב"ם · וכן מלינו שב' מרנן בב"י סי' מ"כ שיש לחוש ולהצריכה גט אם עדיין לא נשתה :

וכן מלינו להרב מהר"י לירנשם ז"ל בס' דברי יוסף סי' מ"ד שהאריך הרחיב בשקלה וטריה בסברת הפוסי ולבסוף כתב וז"ל בכלל העולה שלדעת גדולי המפרשים סברת הרמב"ם היא דקרובים מלד האם והאישות הם פסולים מדרבנן והמקדש בפניהם לריכה גט אם לא רלו לכנוס · והמדקדק בלשונות הרמב"ם ז"ל ירלה בהדיא שהשתא אתא לאשמועינן שפי' דברי הרמב"ם בהלכה · ואע"ג שרבו החולקים על הרמב"ם ז"ל וכו' מ"מ לענין מעשה בישור עדות המפורסת אין להקל לבתחלה לעשות מעשה נגד הרמב"ם ז"ל וכמ"ש מקלת האחרונים ועל האם מרן ז"ל בב"י ז"ל וז"ל מ"כ על מעשה שהיה שנתקדשה בפני עדיס שהם קרוביס מן האם וכו' · וכ' עליו מרן ז"ל ולי נראה לסמוך ע"ז היכא שכבר נשתה · אבל אם לא נשתה עדיין הדין עם החולק להצריכה גט משניהם כדעת הרמב"ם ז"ל ע"כ · גם מהריק"ש ז"ל בהגהותיו לא"ח סי' ל"ג הביא סברת הרמב"ם וכתב דלענין גטין וקדושין המחמיר תע"ב ע"כ וכוונתו נקטינן כל שהיו שעת הדחק וענין עכ"ל :

עוד מלינו להרב שמחת יו"ט סי' ע"ה שכתב וז"ל הנה מלבד שהרב לא"ח ושאר מפרשים פירשו דברי הר"מ כמו שפי' הרב הפוסק שחולק על התשב"ץ ומירי פלוגתא לא ילחנו · יקר על כן לענין הלכה כתב הרב"ח במסקנת דבריו ומ"מ בנדון שלפנינו הדין פשוט שלי"כ בית מיחוש לקדושין הללו כלל מפני קורבת העד בלבד · ואם ומלא שום מחמיר משום ערוה החמורה דלא שני ליה הלי טעמא כשיטתך טעמא דקורבה בטעמים לחרים שני לבטל הקדושין · הרי דלא לדברי הרב"ח לא היה לנמרי אם לא בהצטרפות טעמים לחרים · בלופן דלענין הלכה מידי פלוגתא לא ילחנו · וכלל גדול מסור בידינו מפי סופרים ומפי ספרים דלענין לישור ערוה החמורה יש לחוש לכל הסברות עכ"ל :

הנך רולה בעיניך הן רבים עתה רבנן סבורתי קמאי ובתרלי אשר הם סוברים היש לחוש לסברת

לסברת הרמב"ם ז"ל דבעדים הקרובים מצד הפה ואיסורא גמי מספק · וה"כ במהי דקמן נד"ד שהיו שם כ' עדים קרובים מצד הפה ים לחוש ולהחמיר ולהצריכה גמי כדעת הרמב"ם ז"ל · ואם נפשך לומר דנד"ד שאני שהיה עמהם ג' קרוב מצד הפה שהוא יחיד שהיה של הבית ועדות שבטלה מקלתה בטלה כולה · וכמ"ש מרן בש"ע סי' ל"ו · הא לאו מלתא היא שהרי כ' שם מרן ז"ל דלא לחמרי' עדות שבטלה מקלתה וכו' · אלא דוקא כשהתכוון להעיד ופה לב"ד להעיד או בחדא מניינו לפ' י"ח · וה"כ כנד"ד דלא נתכוונו להעיד אלא נכנסו לשם לדעתא דאכי כ"ג לאכול ולשתות ומתוך כך חזרו זה המעשה בפניהם כאשר מפורש ונא מדברי הפלגה · וגם לא כא לב"ד להעיד · ובכגון דא לאיבא דר"ע יתקיים העדות בשאר · תבנה לדיבנה דמתאר דהיו שם כ' עדים הקרובים מצד הפה דוקא ים לחוש ולהצריכה גמי כדעת הרמב"ם ז"ל · וכפרט דמרן ז"ל בב"י חם לה כמוכח לעיל · ומי יכא אחרי המלך להקל רשאי כנגדו :

אמנם נלע"ד דכנד"ד שים לנו טעמים חזקים שכדאי הם לבטל הקדושין הללו אלא אמר לשון שמקדש בו את האשה כגון הרי את מקודשת לבני כזה · אלא זה קדושין בתך לבני שהוא שם דבר · גם אין משמעו להבא · ועוד טעם אחר שהם קדושי קטן שקדם לו לכיו וכזה הסכימו רוב הפוסקים, וכמעט כולם שאין חוששין לקדושיו · ואפילו אם כאנו לחוש לסברת ריב"י שהצריכו גמי · היינו דוקא אם היו העדים בשעת לכל לא נוסף עוד שהיו בעדים פסולים מדרבנן כ"ע מודיים דאין חוששין לקדושיו ומותרת בלא גט וכמ"ש מור"ם ז"ל בהגה בסי' מ"ב וז"ל · הא דלעיל המקדש בפסולי עדות מדרבנן חוששין לקדושיו היינו בקידושין דלאוריית' כיון שהתורה הכשירה עדים הללו וה"ה מקודשת מ"ת · אלא שחכמים רוצים להפקיע קדושיה משום דכל המקדש לדעתא דרבנן מקדש · כזה יש לומר דלא אלימו רבנן למלתייהו לבטולי קדושי תורה כיון דלא שכחן הכי בפי' · לכל בקדושין דידהו ופסולי דידהו אין כאן הפקעתא שכבר אלא תקנתא של חז"ל בפסול עדות של אלו וכשכאים להעיד שניהם כדבר שהוא מדבריהם · אין כאן עדות · וכיון שאינם עדים הו"ל המקדש בלא עדים ואי"כ קדושין · ועוד שהרי כל דתקון רבנן בעין דאורייתא תקון וכי היכי דקדושי תורה בפסולי עדות מ"ת אינם קדושין · ה"נ קדושין דרבנן בפסולי עדות דרבנן אינם קדושין עכ"ל :

דון מינה כנד"ד דהגם שם בהנו לחוש לסברת ריב"י אינם כ"א חששא בעלמא מאחר דעדות דאורייתא ואו"ל קדושין דרבנן · ומאחר דהעדים ג"כ הם פסולים מדרבנן אין חוששין לו ואינם קדושין כלל · ומכ"ש שלאחר הקדושין הוא גרוע דפסיעה אחרית בלא גט · ומזה הטעם עצמו אין חוששין ג"כ לקדושין הללו · אפי' שהיה שם עד א' רחוק ולמ"ש מהרש"ך בח"כ סימן קכ"ח יעו"ש :

ועוד נראה לי טעם אחר מאחר שהעד הזה הרחוק ככר הרחיק עדי"ו וחלי"ו ולא ידענין מעדותו כי אם מפי לקבי הנערה הלא הוא לאחר שהקדושין היו בפניו · ומאחר שהכת הזאת הן היום היא כוללת לאו כל כמיניה לומר קדשתי את בתי כשהיתה קטנה וכמ"ש מרן בש"ע סי' ל"ז וז"ל אם לאחר שגדלה אמר קדשתי את בתי וגרשתיה כשהיתה קטנה ויש נאמן לפוסלה מן הכתונה · וכתב הרב ת"מ וכ"ש אם לאחר קדשתיה דבלא לפוסלה על כל העולם דאיכו נאמן ע"כ · וכ"כ הרב מגיד דרבותא ז"ל ועו"ש · שהיה נדמו קרוב לנד"ד ופסק כן כמ"ש ועו"ש :

אקומה נא ואסובבה כא"ר ואשו"רה נא ואראה מרחוק אלאים מה שכתבו הרבנים המוכהקים עליונים למעלה די בלתרת הדין הי"ו על דברי הרב הפוסק הראשון לאחד היה לאברהם הי"ו · ולאחר שהרב הנז' עשה בסך וסמוכות שלו מכמה טעמים ברורות מדברי הפוס' ז"ל · ולא הרבנים הי"ו לתן רבנן ובנרי טובא ונדחק קרלו להם בלחמת הבנין מבלי נתינת טעם לדבריהם · ולאנכו בדידהו מסתמכי ולזיל לבתפא דאד טעמא לאר השאירו מכל מ"ם הרב הפוסק נר"ו · ולא"ג דלא נפקא מינה לענין דינא לנד"ד · ראיתי ונתון אל לבי להסתעסע בדבריהם ונתעלסה בלהבים ולהתלמד הוא דעבדי כי מאם תלא תורא למקום לאחר :

תחלה ורלם בתבו וז"ל גם לאן דא"ל עלתה הסכמתינו שהבת הנז' מותרת לינשא לשוק בלא גט ושעם כעיקר שהעדים שנתקדשה בפניהם היו קרובים ופסולים מ"ת וכו' :

ונוראות נפלאתי הפלא ופלא כי רוחה אנכי את פני הרבנים הנז' חוקכים ומתלוטים הדין פשוט כמאה מפי הגבורה מאין פנות לעניין בדברי הפוס' ז"ל לרחות מה בפיהם אם הוא מוסכם אליבא דהלכתא · או במחלוקת שנויה · כי העדים של הקדושין הללו הם קרובים מצד הפה · ואיך לא השניחו בעין מכמתם בדברי הרמב"ם המוכחים לעיל דס"ל דקרובים מצד הפה פסולים כ"ע מדרבנן · וארי כמה מן הפוסקים משמו לדבריו ז"ל והצריכוה גמי אם לא בהצטרף שעם אחר להיתר וכמ"ש · ובפרט כי דבריו ז"ל הופלאו כיתה יוסף וחס לה · מי הוא זה ואי זה הוא אשר ישמעו לבו לחורות כנגד מרן ז"ל ובפרט להקל כנגדו וכמ"ש :

עוד כתב וז"ל והגם שהיה עמהם עד א' רחוק וכו' מור"ם וכו' בבר דאה דברון מהר"י מדרבי סי' ח' וכ"כ מהרי"ט וכו' משום דעדות שבטלה מקלתה בטלה כולה :

גם את הדבר הזה לשר דברו חני תמוה חוק ולאו הדבריס הלו מפי קדושים · כי המעיון בדברי מהר"י מדרבי ירחם דלאו מהר"י מדרבי חתים עלה · ואלא היא ברב"ח מהר"ם מלבוליוהו · ולא הזכיר מענין עדות שבטלה מקלתה בטלה כולה כלל :

ועוד הרי נדון דשם' זו היא על א' שקדש אשה לפני עדים קרובים מצד הפה ואחד אמר אלא שמע לשון קידושין כלל · וע"ז הביא הרב הנז' שהיא דהרמב"ם ושקיל וטרי בה טובא ולא פסקים להתירה אלא לאחר שנמלאו שם טעמים אחרים · דהיינו שלא נשאר בידו אלא עד א' · וגם לשון הקידושין היה ברוב · הא לאו"ה היה מצריכה גמי בדעת הרמב"ם · ומן התימה על הרבנים הנז' שרצו תשו' זו ולא הרגישו מזה כלל ולא עוד שלא שכתבו משמו מה שלא כתב וזה פלא בעיני :

ועוד כתב כי לית עלה כדעתיה לבטל קידושין
הללו מטעם עדות שבטלה מקדמתה וכו'
ולפמיטותיהו דכרי מרן ז"ל בח"מ סי' ל"ו שכתב וז"ל
כר"ת כשנתכוונו להעיד וכו' יעו"ש. וה"כ הרי הלו
העדים לא נתכוונו להעיד כמובן מתוך השאלה ולא
שהיו יושבים לשתות וכו' ושמה ישבו עמהם העדים הנז'
ומעולם לא נתכוונו. וגם כי לא כתב לכ"ד להעיד.
וא"כ דל מהכא עשמ"ך ויתקיים העדות כעד הרחוק:

עוד כתבו וז"ל אבל על כל הטעמים הנז' כפסק
יש לפקפק ולהקריכה גט משום חומרת דערוה
וכמ"ש מהרי"ט וכו'. וכתב הרב שמחת יו"ט דכלל
מסור מפי סופרים ומפי ספריס וכו' עד כיסור ערוה
מחמיר בכל הסברות לכתחלה כשאין עינוין כדבר ע"כ:

ודבריהם שגבו ממני ולא יכולתי להולמם. כי
לא ידעתי מה פקפוק מצאו בדברי
הרב הפוסק במ"ש לענין קטן וכו' והלא במ"ש כאן
הוא דעת רוב כל הפוסקים וכמ"ש. ומה גם שלא שמע
לשמו ורובו על טעם זה לחוד כ"א בהצטרפות עמו
טעמים אחרים להתיר לנערה הזקוקה בלא גט כאשר
ירלה הרואה כל דבריו. והקו"ל עשה יפה כעט"ו כדרך
שת"ל. וזו היא דרך ישרה שיכור לו השדם בדרכי
התורה. וכמ"ש מהרש"ך ח"ב סי' קכ"ח וז"ל שאין
רלוי להקום כל החומרות ולהחמיר עליהם כי זה אין
רלוי לעשות בשום מקום עכ"ל. ועיין להרב מהרשד"ם
בתשו' הובאה בש"ת מהר"י ן"ה סי' ד' וז"ל הלא דאמר
מהרשד"ם דבעיין גרישותא לחרינא. לאו גרישותא
דמבטל הקידושין לחוד. דא"כ תיפוק ליה דליכא קידו'
משום הלי גרישותא לחוד. אלא כוונתו לומר דבכל
מקום שנמצא גרישותא או מדינא או מתומדן דעתא
נעשה לוקו קנוי לסמוך על דברי המקולים בזה ולא
ניחוש לקולא קידוש' ע"כ. וכזו הדרך דרך הרב הפוסק.
והדרכה עליהם תגדל התימה איך עזבו כמה טעמים
שכתב הרב הפו' ה"ל וכו'. וסמכו על טעם פיסול
העדים לבד וסמוכות שלהם תמצי"ן לנשים הדם שהי"ל
לחוש לסברת הרמב"ם ז"ל שחשבו לה זיוהני עולם
וכפרט מרן כ"י וכמ"ש:

ועוד פליאה דעת ממני כי הם סותרים דבריהם
הדברים וקשיא ריעא לקיפא דבריהם כתבו
וגם שהיה עד ה' וכתב מוה"ס ז"ל וכבר דחה דברי
מהר"י הדרבי וכו'. משמע דרעון לדיוקים ומיותבא
דעתייהו דרחיית מהרי"ל ודעת זקנים טוב היותו
לבל יחושו להא דמוה"ס ז"ל. ותקון לסיפא כתבו דבחיסור
ערוה חיישינן לכל הסברות. ותימה על עצמך והלא
עדיין לחלוחית הדיו קיימת כמ"ש לעיל דמהרי"ל דחה
דברי מוה"ס וקלו תשמעון לפילו לקבל:

זאת ועוד לחרת קשיא לי טובא על הרבנים שלחר
שרוב דבריהם לקוחים מדברי מהרי"ט לוץ
מעלימו עין מכמה מלרחות שדברי הרב שמחת יו"ט
שהביא מהרי"ט הם בעינן קדושין בעדים קרובים מפר
הלא וכ' הרב ז"ל שרלוי לחוש לכל הסברות ולהחמיר
גט. וכבר כ' ע"ז הרב מהרי"ט סי' מ"ב ס"ק ל' וחוץ
לזה השניחו בדבריו בסי' מ"ב. וכתבו שטעם בעיקר
הוא משום שהעדים פסולים מ"ת. וכחתימת דבריהם
כתבו שטעם זה הוא ברור ומוסכם ולא זכרו שגדול
המורים הרמב"ם ז"ל מנגד לזה והוא פלא. ומעל הרב
כמהר"ן הפוסק, גר"ו השיבותי תלונתי זאת שגם הוא
שרלוחו נקיט וחזיל וכתב שפסולים מ"ת שאחר שלא
סמך כל גופו על יסוד זה לא השניח כ"כ לעיין ככל
פרטיו. לכן על הרבנים י"ן תמיהה קיימת:

את זה רלוחי ונתון לב לבי לדקדק בדברי הרבנים
י"ן ושעשועותיהו דרבנן סמיכנן כי ידעתי
בי"י כי בזו תנוח דעתם ולא נא ישיבו עלי חטאת כי
כך היא דרכה של תורה ויקובל הלמת ממי שלמדו
וכסקיל דר' יוחנן דהוה מכיב ליה כר הוה פריך ליה
ר"ל מר' לעזר דהוה ק"ל תניה כוותיה:

זאת תורת העולה כי הבת הזקת לא חלו בה
קדושין הללו כלל ומוקדת ליעשה לכל גבר
דיקנייון מכל הני מילי מעליותא דכתיבנא מפום רבנן
קדישי. ולשונה שלא למר לשון שמקדש בו לת הלשה
וכמ"ש מוהריב"ד. ולת"ל דשפיר משמע מלשונו שהוא
מקדש לשה לבנו כמ"ש מהר"ם לשקר. הרי לא למר
לשון התפשה כי אם קידושין שהוא שם דבר וכמ"ש משם
רבני פרובינצ'ה ודעמיה. ולת"ל דחיישינן לדעת הריב"ש
והרשב"ל המחמירים לפי' לא למר לי דילמא טעמייהו
הוי משום דלמר הריני נותן שהוא דבור שלם. וכנר"ו
לא למר לא הריני נותן ולא ס"ל. ולת"ל דכשהוו מדברים
עב"ק מהני לפילו בלא הריני. הרי כנר"ו לא הזכירו
מענין קידושין כלל וזה לא מיקרי מע"ק כמ"ש משחת
דרכותא. ולת"ל לפי' מלבר ע"ש ליקוחין מיקרי
מע"ק וכמ"ש מהרח"ם הרי כנר"ו מיהן לביה לתתה לו.
וא"כ דל מהכא מעיק' ומה שתתק לת"ך לדכורה קמת
סמיך וכמ"ש ולא נתכוון לשם קדושין. ולת"ל דהכא
מיקרי כ' מהיכ דלשם קדושין נתכוונו. הרי היו קדושי
קטן שקדם לו לחיו וכזה רוב הפוס' הסכימו דהין
מועשין לקדושין לפילו למר הרי כתך מקודשת לבני.
ולת"ל דחיישינן לסברת הי"י משום חומרת דא"ק
ולריכה גט. הרי היו העדיס פסולים משום קורבה.
ולת"ל דחיישינן לדעת הרמב"ם ז"ל דקרובים מצד השם
פסולים מדרבנן ולריכה גט מספק ולפילו היה עמהם
לחד שהיה לחי לביה של הבת שהוא פסול מדאורייתא
ועדות שבטלה מקדמתה בטלה כולה וכמ"ש מרן בח"מ.
מ"מ הכא לא נתכוונו להעיד כמו שנראה מסנהן
השאלה וכמ"ש ולא כאו לב"ד ומתולה ויתקיים העדות
כשאר הרי ככר כתבו דבנד"ד שהיו קדושין דרבנן
בעדים דרבנן לפילו הרמב"ם יודה דהין חושהין לקדושין.
ולת"ל דחיישינן לע"ה דחוק שהיה ביניהם. הנה הוא
מת ולא ידענו מעדותו כי אם מה שאמר לנו לבי הבת
וג"כ שהבת ה"ה בעת בונית ולאו כל כמיניה לומר
קדשתי לת בתי כשהיתה קטנה לאוקרה ע"כ העולם
וכמש"ל. זהו מה שנלקו"ד ולעכ"ד כזה להלכה לכל
למעשה הלך לחר כ"ד יפה ומי שחותנו לחת ינחנו
בדרך לחת ויהיר עינינו במאור תורתו לחת כי"ר.
כ"ד המו"פ תורתן יע"ה בס' חקה לחת יהיה לכם משנת
לל **תירא'** כי לא תכושי לפ"ק:

הטעיר **יהודה בן יצו** ס"ט

ראינו לת השלה ולת לשר נגזר עליה מלת הרב
הפוסק והרבנים המסכימים וכולן עלו
בהסכמה שהין קדושין הללו קדושין כלל וה"ל גם. גם
לכן כ"ד דחתי"ל תניוא להא דתנו רבנן עליונים למעלה
וכ"ל דה"ל גט כלשר הסכימו הרבנים הנז'. ועיקר
הטעם שרלוו לסמוך עליו הוא דבבר ידוע מתשו'
מהריב"ל ומהרשד"ם בכמה תשו' דבתרי פלוגתא
דרבותא דהוו תרי דיעותות שרו לה בלא גט. וכנר"ו

לזיכוי פלוגתא דרכוותא בקורבה דמצד הסם לי פקולין
מ"הת לו מדרבנן. ועוד פלוגתא דרכוותא בקדש שקדש
בסם לבנו קטן לי קדושין קדושין דזכין לקדש שלא בפניו
סם לא דדעת הר"י כר"י דחוששין לקדושין ורבים חלקו
עליו כר"ז. וכיון דלזיכוי תרי ריעותות לין קדושין
קדושין. ועוד דס' הר"י כר"י הלזה יחידאי היא וכבר
נמנו וגמרו ב"ד הקודמים דלא חיישינן לה כמ"ש ס'
מצבות הרועים במערכת הקו"ף לות כ"ג עמ"כ. ועוד
לזיכוי ריעותא לחרת דכפי הנשמע מהרב הפוסק הס'
שעשו קבלת עדות כדת של תורה והעדים לא ידעו
בלזוזה יום בכמה לחדש בלזוז שנה וחו"ל עדות שלי"ל
להזימם. וכבר נודע מחלוקת הרשבונים והאחרונים
לי עידי קידושין לריכין ר"וח לו לה. וכמ"ש הכב"ג
בס"ע וכס"מ עמ"כ כרי ריעותא לחרת. ועל ענין
הסבלונות לפי לדעת התוס' דהחשם הוא שנתן קודם
הסבלונות. מ"מ בנד"ד ליכא שום חשם דמשנה
שלימה שניהו במס' קדושין קטן שקדש בע"פי שלא
סבלונות לחקר מכן לין חוששין דמחמת קדושין הס'
שלא. ונקטו' דחשם הלזו שריא לנשואי לכל גבר
דיתבייון והקדושין הנז' בטילין הס מעיקרא ולית בהו
חשם קדושין כלשר הסכימו הרבנים הנז' ודי בזה כ"ר
לעירי הלזן החותמים פה מתח תונים יע"ל כיום ר"ח
מנחם שנת התרכ"ה וס' יברך לתי עמהו בשלום:

רש גושפנקא דמלכא דחתים כיה:

ע"ה נתן כור,גל ע"ה לברהם לבוקלרת
ס"ט ס"ט
ע"ה לברהם הכהן ילחקי
ס"ט

נח נשאלתי מעיר קייסרית מתח הח"הם כמוה"ר לברהם 'כלפון הי"ו.
בענין רלובן שקדש בת קטנה ימומה מלב ע"י לחה
ולחיה וימומה היתה בת שש שנים ומן היום לחר עבור
שנה ל' לין הבת הנז' הפלה במקדש הזה יורנו מו"ן
לם הבת הזלת לריכה גט לו מיזון לו ל"ל לה גט ולה
מיזון עכ"ד:

ותשובתי היתה הנה בב"י סי' קכ"ה הביא השו'
הר"י ברזילי להרי"ף ז"ל לחלק בין
השיזום לחה ולחיה לדעתה שלריכה מיזון לשם קדשה
ע"י לחה ולחיה שלא"ל מיזון לפילו לם הוא לדעתה
והק' עליו מן הש"ס ותי' הרמב"ן עליו נחזק תשובה זלת
דשאני קדשה ע"י לחה ולחיה לו לם היא עלמה
קבלה קדושין דשם היא קבלה קדושין לריכה מיזון
כשאטות הש"ס בכמה מקומות ולם נתקדשה ע"י
לחה ולחיה דשז בלנו לחייבה מטעם שליכות לין
שליכות לקטן ולי"ל קדושין לפילו לם הוא לדעתה.
וכבר הביא דבריו הרב כ"מ שם ס"ק ל' ועו"ש וכן נרלה
פשק מרן בקלר מדקלתר והשיזום לדעתה וכו' משמע
דוקא השיזום אבל לא קדשה ועו"ש. וע"כ כנד"ד עליך
לברוק לם היתום הזלת שנתן קדושין לריכה גט מיזון
דהיינו שתלתר לפני ג' עדים לי לפשי בלים זה ותכתוב
שטר לרלוה בידה ולם הס קבלו קדושה ל"ל לפילו
מיזון וכוי"מ ויתי"ן:

הכ"כי **אב"א** יס"ט

נט עמדו לדין ה"ר מנחם תלמידך הי"ו והזקן

שלא לדעתה שיקיימו שניהם התנאים שכתבו בשטר העידוכין לשר כ"ות כיד כל אחד מהם:

וחזה הוית להרב"י ביור"ד סימן רל"ו הביא תשו' רבי' שמשון על שם ושאר שקבלו מרש הקהלות ליגעת לחת"ז דמי שעבב והעביר המועד שלא פעור וכ"כ בכ"י סי' רל"ח משם תשו' הר"ם משנץ ז"ל ועו"ש והוסיף הר"מ דאיתה משמעון שהרג פלוניתא ממ"ש תש"ס לאמר ר' חייא כר שכל הולכה שבועתו של שכימלך דכתיב שם תשקור לי ולניני ולנכדי פירש"י הולכה נתבטלה לפי שפלוניתא עברו על השבועה תחי' ע"כ. וכ"כ הרב פמ"פ ח"כ סי' ק' שכך דעת רבים מהמפרשים כמ"ש מהר"ם בן חיון ז"ל סי' כ"ה והרב לח"ר סי' קי"ט ועו"ש. ולפי"ז שם היה קבלה בשעת השבועה שיהיו הניזוקין לזמן פ' ועבר הזמן ולא הזמין שכי הכת שת כתו להכניסה לחופה מכיון שעבר שכי הכלה על השבועה החתן פטור ועו"ש כדברי הרב הנז'. דון מינה ואוקי באתרין כנד"ד דמתחל' בהגיע הזמן שכתבו לו לכנוס והממון יכתבו כלוי"ט לזמן והוא לא רצה כזה כי שם ממון בעין כמו שהקנו כיניהם ושם היה רוצה החתן הנז' מחותו זמן היה אומר להם או תקיימו התנאי כאשר הוא או אני פטור ותנו לי קנס שלא שמרתו הטוב החמין להם שולי שדכיני כיני וביאו ממון ליה דין ולית דיין שהחתן משה הנז' אין עליו לשמת דבר כלל והשתא שפגעה בו מר"ד נריכה להחזיר לו כל הסבלונות שנתן לה שלא נתנם לה לדעתה לכופה:

וחזה הוית להרב זר"ח חיור"ד הל' שבועות סימן ק"ח שנשאל על נדון כנד"ד שעברו זמני העידוכין שעשו ביניהם והיתה שבועה ביניהם ועו"ש השאלה בקורך והשיב הנם שם תרלה לחייבו מצד השבועה מש"ס הט"ז ביור"ד סי' רכ"ח ס"ק ג' והש"ך סי' ק"כ דקיבל דנשבע על כ' דכריס דקיימו על נוף הדבר ועל הזמן ובכדון העידוכין הרגילין לכתוב כב' חיובים דהייט החיוב שמתחייב החתן ליכנס לחופה עם זוגתו וכב' שמתחייב לקחת אותה בזמן פ' ועו"ש קונין בק"ס ות"כ על כל תנאי השטר ולפי"ז יש לחייבו גם לדעת הרשב"ץ שהביא מרן ביור"ד סי' רכ"ח דפליג להרי"ף וס"ל דבין דעבר הזמן בטלו השבועה ה"ד ק"ל היה כי שם חיוב ג' לכל שם יהיו כ' חיובים כנד"ד אף הרשב"ץ יודה ועו"ש. דהייטו דוקא שם תבעו כפי' אחר זמנו כיון דשכי הכלה קיים תנאו שעשו שקלה לכל שם יהיה כנד"ד דאסר תנאו תנאי הממון כעין אותה שעה ודאי דפטור משבועתו וכמ"ש הרב משפטי שמואל סו"ס ע"ם דאכן שכדי ואומדן דעתא הוא דאדעתא דהכי נשבע שיתן לו נדוניתו והו"ל כאלו פירש וא"ל דאיתה ע"ז ועו"ש:

ולפ"ז אף שם אמור ואמר עכשיו שכי הכלה לחתן מאי דאזל אזל ומכאן ולהבא חושבני טבא ושא קאימנא לשקול לך פרס"ת הכס"ף אשר התניתי עלי מני שמעון למימר ליני מושם לך עור יותר ועו"ש שכן מסקנת דבריו ואף שם היה אנוס שכי הכלה בטלה השבועה לגבי החתן דאדעתא דהכי לא נדר דמ"ל שם הוא אנוס שתחת זאת ישב עד שילכין דאשו ואומד ועו"ש בשורך:

וכבר נשאל ע"ז הר' כמוהר"ר אל' בס' תש"י ח"ת סי' ל"ד במעשה שכה לפניו שהחתן עבר המועד ולא בא לכנוס בזמן שעשו ונשאר הדבר כך עד שמת החתן והיורשים תבעו הסבלונות וטענו שכי הכלה דכיון שעבר המועד ולא בא החתן כבר היה מחויב קנס וכו' והעלה שהדין עם שכי הכלה לקחת הסבלונות משום קנסא כי הרי רגילו שהעיכוב בא מצד הכלה שלא היו מעות מזומנים בזמן המועד אל על הנקצר בעדו לשלם קנס שם היה החתן מקפיד לותו זמן וכיון שנתרצה והמתין עד שמת ולא כנס ה"ה מחויבת השתא להחזיר הסבלונות כלי שדו"ד כלל. ומעתה קס דינא כנד"ד דחייב לחי הכלה להחזיר הסבלונות שלא כלו ליורשי החתן מכלי שו"ד ודבריס כלל. זהו הנלקו"ד ונוו"ת ויו"ן:

הל"כי **אב"א** יס"ט

זאת תשובת הרב משי"ח הי"ו על פסק הנז'

הנה לפמת נכון הדבר שהלכה רווחת שע"פי שטרי העידוכין הנהוגים כז"ה שכותבים בחיוב שכי הכת כז"ל וגם יכא שום עיכוב הן מצדו או מצד כתו המשודכת בלויה חופן שיהיה בעולם או יעביר המועד מ"ומ נתת"ג וכו' לפרוע למשודך הנז' סך כ"ך כתו' קנס כלי שיפטר מהם וכו' ע"כ וכלשון הזה כותבין ג"כ בחיוב המשודך. ועפ"ז שם הגיע הזמן שקבעו לניזוקין ותבע המשודך לשכי הכת להכין לו הכלה ליכנס לחופה עם הנדוניה והתוס' שנדר לו והשיב שכי הכת שבעת הין בידו היכולת להכין וכו' ושומתין לו לגיזה זמן לזו עד אשר ירחיב ה' לת גבולו והמשודך לא רצה להרחיב לו הזמן כ"ש יקוב הדין לת הסר הזה מחוייבין לשכי הכת בקנס ולהחזיר לו הסבלונות כיון שהעיכוב בא מצדו. ושם ח"ו שדכיני כיני פגעה מד"ה במשודך ודאי שחייב שכי הכת להחזיר הסבלונות ליורשים. וכ"ן שם כשהגיע הזמן לא תבעו ז"ז ונשאר הדבר בשתיקה ושם"ך פגעה מד"ה במשודך נריך להחזיר הסבלונות ליורשים ג"כ אחר שלא בא עוש עיכוב מצד המשודך ולא תבעוהו לניזוקין כי הסבלונות שלו שעלה המשודך למשודכתו כז"ה הוא כדי שתתקשט כשם שדכיני כיני שתכנס לחופה ותכיאם עמה לבית החתן. וז"כ השתא שפגעה מד"ה בחתן ולא זכה ליכנס לחופה מהיכן רגלים לו' שתזכה הכלה בסבלונות אחר שלא נתנם לה בתנאה תחוכה וחלוטה רק שתתקשט בהם ותכיאם עמה בשעת כניסתה לחופה. ועפי"ז אין לחלק בין אם תת החתן בתוך הזמן או לאח"ז ולא תבעוהו לעשות הניזוקין דכיון דהעברת הזמן היה מדעת כ' אחר שלא תבעו ז"ז עדיין הסבלונות ברשות החתן קיימים וחייבת להחזירן ליורשים וכ"ש בשתת בתוך הזמן שחין לה עוש זכויה בהם. ותתן למאי דפתתן עלה דבשהגיע זמן הניזוקין שלחה חמה של הכלה לתבוע לחתן לעשות החופה ויהי כמשיב שימתינו לו זמן אחר וא"כ מה שלח"ך הביאה הלם הכלה לעיר החתן ותבעה לחתן לעשות החופה והשיב עד אשר תתנו לי הממון דר"ל שלא יעשה החופה עד שיתנו לו הממון ודדכיני כיני ימתין. בלופן שהרחבת הזמן היה מדעת שניהם וכיון שפגעה מד"ה במשודך לריכה הלשה להחזיר הסבלונות ליורשים. שלא שעדיין יש לדון בזה אחר שהכלה הנז' היא יתומה והיא לא נתחייבה בעוש דבר וגם שהעידוכין שנדרכה לשם משתמש היה בשבשתם, מ"מ בהרחבת הזמן הה' שהרחיב, שם להחתן שתבעתו לעשות החופה מתן ליתא לן שהבישמה היא

כזה כדי להוליך מידה הסכלוסות שהרי יכולם היה לטעון שהיה לו הסכימה דעתם בהרחבת הזמן שהרחיבם לו תמה · ויכיון דכשהגיע הזמן שקבעו למישולין ותבעה לותו היה ליכנס לחופה הסיב שתתן לה זמן לחר הרי העביר המועד ונתחייב בקנס ויכיון שהיה תפוסה בסכלוסות אין היורשים יכולים להוליך מידם כל עוד שלא יכיה רלייה שהסכימה דעתה בהרחבת הזמן · וכלל גדול בדיני ממונות המע"ה · ועיין להרב מוהר"י למחליה ז"ל בס' תוקפו של יוסף ח"ה סי' ל' עניין דומה לזה · ועיין להרב חק"ל חח"ה סי' ל' · ואין לו' דכיון שהרחיבה הזמן היה ושתקה הכלה ולא מיחתה לחרי שתיקה כהודאה וה"ל כאילו הסכימה בפי' היה לאו מילתה היה דלאו לכל מילי לחרי' שתיקה כהודאה דכשיש רגלים לשתיקה לאו הודאה היה ובכגון זה ודאי לחרי' שמפני הבושה שתקה ולא מיחתה · ודוגמת לזה מציגו להרשב"ם ז"ל בתשו' סי' קי"ו בחשה שיותה תחמת מיקה היזה דבר להקדש וכו' וכתב הרב שחה לא הסכים הבעל בפי' השתיקה אינה כלום והמתנה בטלה וכתב וז"ל ואע"פי שחמרו בפ' י"ן שהשתיקה מועלת לדבר זה וכו' ככר כתבו בחה ר' קלונימוס הנשיא ז"ל דוקא ברורות היו' אבל ברורות הללו אין השתיקה כהודאה אלא שמפני הבושה היה וכו' ע"כ · מבואר מזה דכשיש לתלות השתיקה מפני הבושה לאו הודאה היה וכ"ש כגר"י דדבר ידוע דלאו לורח תרעה שהכלה תסרב בהרחבת הזמן של החופה ואחרי' שמפני הבושה שתקה זכר לדבר כלה הופכת פניה · גם גבי שות' מציגו שכתב מרן בחו"מ סי' קע"ו ס"י וז"ל המשתתף עם חבירו בסתם לא ישנה ממנהג המדינה וכו' ואם עבר ועשה שלא מדעת חבירו ואח"ך הודיעו והסכים למעשיו ה"ז פטור וכתב שם הסמ"ע דמשמע שהסכים למעשיו בפי' אבל בשתיקה לחוד לא יצו"ל · ועיין בס' כני חיי סי' הנז' הג"הט חות ע' הביא משם כמה פוס' בסברת הסמ"ע דשתיקה לחוד לא מהני וסיים וכתב דלענין דינא מידי פלוגתא לא נפקא דבכל שהודיעו ושתק יכול לו' קלא כמ"ד דשתיקה מהני ופטור ויצו"ל ומינה דבסח נמי בב"ד בין שהכלה היה תפוסה בסכלוסות וכולה היה לו' קי"ל כמ"ד דשתיקה לאו כהודאה · ובפרט שהמנהג הוא שהחיוב של הקנס שמתחייב המשודך הוא לזכות הכלה לפי' כשהלך משדך את כתו כותבין בכתוב של המשודך ואם יבא שום עיכוב וכו' או אם יעביר המועד שנתן"ב לפרוע לאבי המשודכת לזכות הכלה הנז' כ"ך בתורת קנס · וכלל"ה אם הבתולה כונסת הקנס הוא שלה אף אם לא יכתבו כן · בתופן דהכא בב"ד כיון שהמשודך העביר המועד הנ' ולא הסכימה הכלה בפי' בהרחבת הזמן שהרחיבה השם הרי נתחייב לה בקנס ותעבבו תחת ידה הסכלוסות · הן אמת שהריבה לקבל חרס שלא הסכימה בהרחבת הזמן שהרחיבה אמה להחתן · ומ"מ הטוב והישר בעיני להלכה ולדרש בד"ז לפשר ביניהם בטוב וכל ל"ח על מקומו יבא בשלום · זהו מה שנלע"ד להשיב כזה ולשפט הפנחי וחולשת ממנו לא יכולתי להחריך ועיני לשמיים נשלח ויילמי מכל שניהם · כי דעת ממני פליטה · ולכת"ר החיים והשלום מלרון השלום :

הכ"ר החו"מ טיטוולן יע"ל כס' וכל לשר הוא עושה ס' מלחים כידו משו' ויתן לך לת ברכת שכרהם לפ"ק :

ע"ה יצחק בן וואליד ס"ט

זאת התורה לעו'לה לקרות מלך רב משי"ת נר"ו ע"ע הנז' :

מה שכתב רו"מ כ"ת שיכולה הבת לטעון דלא היתה בהסכמת הנקשרים להחריך זמן הניסואין וכו"ז ככר נתחייב הממון בחייו קנס ויכולה לתפוס הסכלוסות וכו' לא יכולתי להבין הרי לפי' לת"ל שהבת יכולה לעכב וככר עכבה כפי' וגלתה דעתה לפני עדים שהיה מרוצה בכך מלן לומר לן שהיה עכבה מצד רצונה דלפי"ל שהם למדוה לו' כן · ולא נעלם מ"ם הרשב"ם סי' תצע"ו שהכיאה הב"י בה"ע סי' כ' דלפי' בת בתו מעולם לא תתן בתך סורית לזקנה וה"ה לשחר קרובים · ומשמע ולומרת דמוכחת שהם למרוה לו' כן · וכן הסכים הרמ"ע בם"ת שלה פ"ל ועו"ש ולפי' שם גלתה דעתה בפני לחרי' כן כ"ם וק"ו דכהרון כ"ר חמרי' שתיקה כהודאה דדידה תודיע שהיה מן הנשים הכשרות שהיה נותנים כתף סורית לקרוביהם וכ"ם לזקנה שהוא לכיה :

ובר מן דין הלא רלינו עם' מן הנקשרים שהוא לחיה הנקשר בערם בשטר חיזוק עבר הזמן ולא הכין ממון התוס' שהיה בכלל הקשר עם הזמן ומלותו זמן שם היה עומד בדיבורו משה חלדידה נ"ע בודאי שהיה מחייבו קנס מכח הקשר שהיה בשבועה אלא דוותר עמה והתיתין לה עד זמן לחר לולי יכולו הממון ולכנוס · הלא מפני זה נחייבוניה קנס למשה בשכיל שהבת לא היתה מרולי בהרחבת הזמן ומה לנו ולה הרי משה לא שלח לה הסכלוסות אלא להעשה של שטר חיזוק והוא לא שתך כ"ת על הנקשר בערם שהוא לחיה והוא מחויב להחזיר הסכלוסות לבעליה הלי דלדעתה דכי נתנה · ולדעתה דהכי לא הרויח זמן :

ולא נעלם מרו"מ כ"ת מ"ם מהריק"ם בם"ת להלי ועקב סי' קכ"ח משה תשו' הרש"ם כלל ל"ה סי' י"ל דהא הא' עכר על השבועה נפטר מי שכנגדו וה"כ בב"ד מיום שהגיע הזמן ולא נמלא ממון כידם בבר היו עוברים על השבועה לולי שהחתן ג"כ נתרלה להרחיק עוד זמן הא' מפני זה נלמד שיתחייב קנס על הטוכח לשר עשה עמה משה אין זו סברה · ולח"ל גם עכשיו כיון דעיקר הקשר לא היה כ"ל עם לחיה ועליו קל שמיך לשלוח הסכלוסות ל"ב מה להם לורשי הממון עם הכלה ולמה שיין להם ר"ור עמה כלל והרי הנקשר לפניו ויתבעוהו ולאו בע"ר דידה הם · הלשו' לזה היינו דינא דר' נתן וכמ"ש מרן בחו"מ סימן ט' :

והרואה ירלה עוד מ"ש הכב"ח הג סי' ע"ה הגב"י לות ע"ל בהיופן שעלח סכלוסות לשרוסקו ע"י דודה וכו' ומת החתן והכלה החזירה לחותם לדודה שיתנם ליורשים ותפסם מלד מלוה ע"פ ועו"ש שהעלה כי הרשות נתונה ביד היורשים לנבות מן הכלה עלמה לפי' לם תלטון שהיו יודעת דלחותה תלוה ע"פ היו לומת חמת סי' קל"ו ועו"ש משה מהר"ם שטון ז"ל סי' ק"ל ותודית חמת סי' ק"ט · זהו הנלע"ד ועם רו"מ כת"ר הסליחה · ועוד ושרלל יוסיכך בהשקט ובטחה · ויילולו מכל שניהם · חרלנו מתורתו פליטה :

הפ"כי **אב"א** יס"ט

ס נשאלתי כה' שנשבע בם"ח לגרש לת לשתו הי' על דעת לשתו הכ' כי על

תנאי זה נשתת לו וכדי שלא יהיה הנט כחוש מכח השבועה מוכרח שיהיר השבועה שנשבע שלא התרה זאת תועיל להניח לשתו ג' ולא יגרשה לו נימא כיון שעל דעת הכי נשבע לא תועיל התרה ג"ל על דעתה וכיון שכן הוא הרי אין התרתו התרה ועדיין חושק הוא מכח השבועה ליתן נט וגט מעושה הוא ואינו גט יורנו מו"ץ ויכול שכמ"ש:

והשבתי הגה דלכאורה נר' דכדון זה הוי כזיכוי ועקירתא דכיון שהגט תלוי בהתרת השבועה ואם יתירנה פטור מליתן גט וגריכין לדון בה שיתן כ' ניטין דקיימו שיחיו לו קודם לנתת ידי הגט שלא יהיה לחוש מצד השבועה ולאחר שכבר גירש וכבר נתקיימה השבועה שהיתה ע"ד לשתו הכ' לקיים התנאי שע"מ כן נשתת לו יחזור ויתן גט לאחר מלונו טעות ולשתת ידי כל הספיקות וכמ"ש מרן סו"ס קכ"ד כמי שקבל עליו נזירות שמשון ועו"ש:

אבל אחר שעיון יכולין לו' דשאני נד"ד שנשבע בשבועה שיש לה היתר מתך דנזירות שמשון דל"ת להתירה וע"כ הגם דכנזירות שמשון מחויב ליתן כ' ניטין כנד"ד אין לנו להחמיר לעשות כ' ניטין משום דשבועה זו הוי כנדרי זירוזין וכנדרי הבאי וכנדרי שגגות דלחוש לריכים התרה כלל ואין לריכין לפי' שום שלמה וכמ"ש הש"ך הנ"ג דנדרים כי נדרי זירוזין הוי דכל מגמתו היתה לעשות נ"ר לשתו הכ' קפץ ונשבע לזרז עצמו וקיים דיבורו שהתנה עמה לגרש לשתו הנ' וע"כ לפי' התרה לא הוה בעי אבל מכיון דמרן פסק בסי' קל"ד ס"ד וכסי' קכ"ד כדעת רבותינו הצרפתים דלריך התרה שלא יהיה דומה לחושם לשבע"כ כיון דסו"ס שבועה היתה לו ע"כ יהיו לו ואין לנו לחוש על דעת שיגרשנו שנשבע על דעתה כיון דמ"הד לא היה לריך התרה כלל וכמ"ש. וכנדרי הבאי הוי דכיון דלמד שנאמר דמוכרח לקיים שבועתו לגרש הרי הגירושין תלוי בהתרת השבועה ואיך יקויס השבועה בלא התרה וע"כ משעה שיצא הדיבור מפיו הוי כהרך נוזמת שצ"ל להיות כלל שהרי כל הנשבעין על דעת כ"ד נשבעין וכאלו נזרו לומר שצ"ל להיות נט בלא התרה קודם ע"כ מן הדין כיון דשבועה זו הוי דרך נוזמת הוי כנדרי הבאי דלא"ן התרה כלל וכיון דשם שבועה הוי ע"כ יכולין להתיר לו בשעת הגט ולא יחוש לדעת לשתו כלל וכמ"ש. וכנדרי שגגות הוי דכיון שהחיש הזה בשעה שנלמה שבועה מפיו לא ידע שהגט תלוי בהתרה דלאו כ"ע דינא נמוסי אשע"כ הוה שבועה כלל וכטעות היתה ולא"ן התרה כלל וכיון דסו"ס שבועה הוי אשע"כ יכולין להתיר לו בשעת הגט ואין כאן חשש דעת לשתו וכמ"ש:

ומרן ז"ל כב"י סי' קכ"ד הכוא מ"ש הר"י בן הרש"ב ז"ל שנשאל על מי שנשבע על עצמו תמיד לשתו אם ישמוק וכו' גם נשבע שאם ישמוק יגרשנה בגט בשר מוסיף על לוסורו והלך ושחק והשיב ה"ם מושבע ועומד לגרשה בגט כשר וכ"ד כופין אותו לקיים שבועתו והגט פיקח כפשוטו זו גט הוא שכל דבר המוטל על התדם לעשותו כופין אותו לעשותו והמעשה קיים עכ"ח. וכ"כ הרשב"ץ בח"כ סי' ס"ח וז"ל ואני אומר שהנשבע לגרש אומרים לו שיגרש לקיים שבועתו משום מצות עשה דכל הוצאת מפיו ועשה ואם אמר היני מגרש כופין אותו כדין כל מבטל מ"ע עכ"ל:

ולכאורה נר' דדעת הרכניס הללו כרור מללו. דמצד הדין שבועתו שבועה וכופין אותו לקיימה ואי"ץ התרה כלל משום דיש לחוש שמא לא יגרש ויהיה בקלקולו כמאז וע"כ פסק מרן סו"ס קנ"ד סכ"ג טוב שיתירו לו לך ערכון ויתן לה ירצה כ"ם ועו"ש וכשלמת לדעת הרשב"ץ ז"ל יכולין לו' כיון דמנפשיה נשבע מכלי שום מחייבו ומקנסו לשבע"כ שבועתו שבועה וכופין אותו לקיים שבועתו דהוי כאלו פי' בשעת השבועה ליתן הגט כמו שגזרו רז"ל בהקדיש לו התרה דכל הנשבעין ע"ד כ"ד נשבעין לכל לדעת הר"י כן הרש"ם דמיירי שנשבע ע"ד לשתו כמשמעות דבריו שלא ישמוק ויגרש לת לשתו דודאי הוא כי הנדון שנשאל עליו היא כי לשתו יסרתו ע"ז ולא קבל וכשבאו לב"ד קע"ע שלא ישמוק וזרז עלמו בשבועה שלא ישמוק ואם ישמוק יגרשנה ועו"ש. ולפי"ז כיון דלדעתו ז"ל הוא שבועה חמורה דכופין אותו עליה ולא לחשבה כנדרי זירוזין למיעוטו הי' ל לחוש שלא להתיר אלא ע"ד לשתו ולכוף אותה שתהיה מרוצה על התרה כמו שכופין אותו לקיים השבועה. לחנם זה יכולין לתרץ דלדעת הר"י כן הרש"ם אין לונש השבועה נחשב לונש וע"כ אי"ץ להתיר כלל דהוי כגט מעושה כיש' דכופין אותו לקיים השבועה ואי"ץ התרה כלל ופליג להך דרבותינו הצרפתים שכל כיון דרצונו דרכינו הטור עלמו פסק הך דרבותינו הצרפתים דאפי להתיר מעוש דהוי כלונש וכמ"ש סו"ס קכ"ד ועו"ש יכולין לו' דלפשר דמשו"ה דקדק לו' דהוי כלונש וכו' לומר דמ"הד לונש הוא אי"ץ התרה כלל משום הרוגים מאי להתחילה דוקא וכ"מ אם לא התיר השבועה הוי גט

שו"ך להרב מעבטות הרועים קות ג' שנשאל על נדון כנד"ד והאריך למעניתו והרחיב בנדון הרשב"ץ והר"י בן הרש"ב ז"ל אי מצרכי התרה לחוש לסברת רבותינו הצרפתים או לא ועו"ש ומסקנת דבריו דאי"ץ התרה כלל ועוש"כ:

ולע"ד ירלה דשם שבועה מוכח הוא ע"כ כיון שרצונו דמרן ז"ל פסק כך דרבותינו הצרפתים וגם פסק כדעת הר"י בן הרש"ב ז"ל והרשב"ץ ז"ל דכופין אותו לגרש לקיים שבועתו משע"כ יכולין לו' דכוונת הפוס' הנ"ל היתה דמ"הד הוא דאי"ץ התרה כלל והשבועה עקורה מעיקרה ליתא לכל שם ויהיה כנדון הר"י בן הרש"ב ז"ל דנשבע ע"ד לשתו וכנד"ד כיון דשם שבועה הוא משע"כ גם שהיה על דעת לשתו וכו' לשפי"כ עושין לו התרה שלא מדעתה לף שם היה בועתה שלא יהיו לו כיון דמצד הדין אין כאן שבועה כלל משע"כ כיון דשם שבועה מוכח הוי על דעת לשתו ע"כ יהיו לו לכתחילה לעולם ז"ח רבותינו הצרפתים כ"ן וכמש"ל:

ועוד יכולין לו' דמ"ש הר"י בן הרש"ב והרשב"ץ ז"ל דכופין אותו וכו' בכלל הכפיות הוי ההתרה של שבועה והטעם דלמרי' משעה שלתה שבועה מפיו לגרש הוי כאלו כלל בשבועתו כל מידי דאריך לגט והשתא אין חשש שמא כשיתיר השבועה יחזור לסוריו שלא יגרש והרי לף לאחר ההתרה עדיין השבועה במקומה עומדת כ"ז שלא נתן לה גט וע"כ פסקו כפשוטות דכופין אותו וכו' שבכלל מלחים מנה ואזי היא היא נחת דוק לשתו שנשבע על דעתה שכל מגמתה היא זאת. לכל אין כן דעת רבותינו הצרפתים שכתבו לך ערבות יתן וכו' דמשמע שלאחר התרה בבר ולא נהי שבועתו ולא כן הוא לפי פי' זה ומה צורך לערב. ושמע מינה ז"ל לפי"ז היה מרן פסקה לאחר שפסק דברי הר"י

כן הרי"ם והרשב"ץ ז"ל כיון דסתרי גינהו וכולן לומר דטעמו הוא משום דס"ס לא ילפי ידי שבועה עד שאר נתינת הגט כמ"ש לעיל כסק כשני הדיעות שהרי גם להעת רבותינו הגרפתיים לא ילפי ידי שבועתו שהרי הכריחוהו לתת ערב ע"ז לקיים שבועתו לגמרי וכוונתם כעדכנות זה לו' שעדיין חומר השבועה עליו כ"ז שלא נירש ולפי"ז הושוו דעת כל הפוסי' ורבותינו הגרפתיים כלם נתנכלו בסגנון ז' ומרן פסקם כולם וכמ"ש:

המורם מכל האמור דדעת כל הפוסי' כנר"ד מתירין לו השבועה אחי' שבכלל הגט שנשבע עליו הוא התרת השבועה וכמ"ש והם כתת להתעקש ולו' דשבועה לחוד והתרה לחוד וכיון שנשבע על דעתה אין כ"ר נזקקין להתיר לו שלא מדעתם. אני מסיכך דהי"כ שבועה כלל דכגדרי זירוזין ונדרי הבאי ונדרי שגגות הוא והיינו לריכים התרה כלל דהותרו כולן מעיקרן ולא חלין שלא שמדרך חומרת מפני הרוחים שם שבועה כעולם ע"כ הקפידו להתירה וכופין לותו לחום לה שלא ינהגו ק"ר כשבועות ונדרים דוקא זהו הנלקו"ד כתבתי. ועור יראלי ילילו מצוחות. וירלטו מתוריתו נפלאות. וכי"ר:

הכ"ד עבד **אב"א** יט"ט

סא נשאלתי מאת החכם השלם כהה"ר אברהם כ"לפון הי"ו מעיר קייפרת יע"ק וז"ל נשלמך חלי ג"ק ליירי ק' עדות נתע שלם אחבאן יע"ו די שאפו לקידושין ופ"י שאטעה אלוולה כאן שלם אחבאן קונטינטי ואח"כ רג"ע מן כלאתו פ"י שכת חלי לבנת מה אחבתי לוולד וקלאלת בלי מא כ'דאחבי לקידושין דמאתחוס ורלהי תוללך דאכ'ל האדי נוסח העדות תחרס תעלמני אם יכ'הלך פ"י האד לקידושין וג'חווכי סוכיטו עכ"ל. ז"ן העדות שלי ועקב לחייאני כן אברהם אנא קאעד פי כ'לרכה ומשם פ'רטוש ג'ק עגדנא וקאלי חייא נשלע קולתלו לחיין קאלי לכ'לד שלם אחבאן טלעת ונסיבו ליהוד קאעדין וטבלא כין ידיהום ג'אבו לבנת ועקדוהא קורחמהום קאלולי אחיינא נקדשו האד לבנת ווקוף וולד משם פ'רטוש בשם יקדשהא קולת לחייכון לוולד מא יערפ'שי לשון דלקידושין ג'ק לוולד קאלי רלחי נערף וכ'רג' טולטאני דאב ג'דיד ועטאהולהא פ'ידיהא וקאלהא כזא הנוסח הרי אתי מקודשת לי כטבעת זו כדת משה ויסראל וקבדתו פ'ידיהא ובסוף העדות קא כלי מרחתו קאלתלו מנחיין קבדת לבנת לקידושין עטאתלהא לטולטאני וקאלהא כ'כיהולי בשם לא תעכיהולי יומא ע"כ ס"ע. וז"ן עדות יחייא ן' חמו ן' יעקב חנא קאעד פ'י כ'לרכה ושלמה פ'רטוש ג'ק עגדנא בשם יעבי לבנת קולתלו לשם תטלעהא קאלי רלחום יעטיוהא לוולד משם פ'רטוש טלעת קבדת פ'י כ'לרכום נתע לבנת ג'אבו לבנת ועטאהא לקדושין וולד משם פ'רטוש טולטאני דאב ג'דיד ויומא קאבדת פ'ידיהא טאחלהא לטולטאני מן ידיהא וכדלוו לנשם יזנאדתו ומוחנא כ'רזנא נאדנו מחייא וקעדו כלנוסטו ומוחנא מא סמענא כלני לבנת קאלת מא נקבדתי ע"כ ס"ע:

וזאת תשובתי גליו הגם שלא פירשת שיחתך בק"ט אם תכת זו קטנה שהיא כרשות אביה או בוגרת וכרשות עלמה לעצמי"כ אני משיב לפיקו"ר מפני הכבוד על כ' הגדרים והיינו לפי שנאמר שהכת גדולה מכיון שהעדים מעידים שקבלה קידושין

ולא אמרה או"ד ומעיקרא יאבו לדעתא דהכי לקדשה מה גנו לדכריה אל האשה שאינה רואה בהיא זה סו"ס קידושיה קידושין ומריבה נט ממנו אם חזרה בדעתה. ולפי שנאמר שהכת הזאת קטנה שהיא כרשות אביה הרי מכיון שכרשות אביה היא ויאבו לפניו היו הקידושין ומדברי העדים מוכח דלדעתא דהכי נתנית גם לקדש ע"כ לפו כל כמינה לחזור דכרשות אביה קבלה. ואפילו אם לא בלו כי אם לפרך דוקא מכיון שעמד החתן וקדש לפני אביה ואשה ועשו שמחה כפומבי כמ"ש בנוסח העדות היינו יכול לחזור הגם שלא נתרלה בפי' אלא שאשה דוקא שאיקה דהיא שעתה שהיה מעשה הקידושין ודאי דהוי רילוי וכמ"ש בתשו' הריב"ש סי' תע"ט והובאו דכריו בב"ש סי' ל"ז ס"ק י"ז וכ"ש שאם שעשו שמחה ע"ז תומרנא דמוכח שנתרלה ואין כאן ספקא כלל. וע"כ אפי' אם זרקה אח"כ הקידושין כדברי אביה אל האשה אין זה כלום דאביה שהוא העיקר כיון שלא תפסו מידה בהיות שעתה וזרקו כפניו הוי כאלו הוא עלמו המקבל מידה דמשעה שהזמינם אביה להתקדש והביאו הכת מחגר לחפר כדברי העדים הוכחה גדולה היא זאת שברשותו היו הקידושין והוי כאלו החזיק אביה בידה בשעת קבלה דמי וכמ"ש מור"ם סי' ל"ז ס"ז. גם כיון שהיו יושבין בבית אביה אפי' אם זרקו לה או לא הוי קידושין כרשותו כ"ז שלא גילה דעתו שאינו חפץ בקידושין שלא נמנע קפידא בגמ' על הזריקה וכמ"ש בחלקת מחוקק סי' ל' סק"ו ועו"ש. וכר מן דין הרי העדים מעידים שקבלה בידה ולא זרקה כלל ואפי' לותו הענין שאומר שנפל מידה הרי סיום ואומר שיאבו לנתות וכו' בשמתה וכטו"ל ומעולם לא נשמע שהבת לא רלתה לקבל קידושין. ע"כ פשוט דלכל הפדרין כפי עדות העדים הכי' קידושין הוי קידושין. ומה שיש להסתפק בקידושין הללו הוא מה שאומר בנוסח הקידושין הרי את מקודשת בטבעת וכו' והוא נתן מטבע אי הוי קידושין הגם שאינה ולא אמר במטבע זה או"ד מכיון דשינה לא הוי קידושין וכמ"ש מרן סי' ל"ז סכ"ד על יין ודכם וכו' מטוס דשמכת דעתה על מה שמעתי ועו"ש:

וכבר כתו הדכריס מפורשים בתשו' הרשב"ץ סי' תל"ף קפ"ו וכללות דכריו דאם היו פניה מכוסים כעניו שלא ראתה מה שנתן לה אם אינה בריכורו לא הוי קידושין משום דלא שמכה דעתה על מה שלא שמעה בשעת הקידושין. ואם ראתה הדכר הניתן לה אפי' אם אינה ממטבע לטבעת או מיין לדכש קידושין קידושין וזהו מדוקדק כדברי הטור וכ"י שכתב כגון שהיה מכוסה ולא הכירה כו עד אח"כ משמע הא אם הכירה הוי קידושין ועו"ש. אלא שסיים וכתב נכון הוא לחזור ולקדש כדי לנתק ידי ספק שמא תפשוט ידה ותקבל קידושין מאחר ויבא ב"ד אחר ויקלקלנה אחר שיין לתנו ראיה מכרתא שהיא מקודשת ודחית עכ"ד. סו"ד כה סלקינן וכה נחתינן דלפי דכרי העדים הללו אם אם כשרים שכת הזאת מקודשת לכ"ע כיון גדולה כיון קטנה אלא שצריך לחזור ולקדשה קידושין אחרים. ואם בא אחר וקדשה הראשון נותן גט והב' כונס. זה הנלקו"ד ולויו"מ ויו"ן:

החו"ם **למעשה** כשדר כי יקח איש אשה:

הנ"מ **אב"א** יט"ט

סב נשאלתי מעיר תיילית מהחכם השלם כהה"ר לברוסט כ"לפון הי"ו כענין לשם פנויה שהיתה מעוה' לעשות קל'פי כביית ג' כד' שניס עס רלוכן ולעת כזלת ה"ה כריסה כין שניס וילדה כת וטענה השלה הזלת שמרלוכן היה מעוכרת ושולנת מזונות הכת. ורלוכן משיב להר"מ שלה כה עליה כלל ומעלמה קלתויה זלת הכת ולומר שבלוה"ק היה תשורה לזכות עס לחריס. וטענה השלה שישבע רלוכן שברכריו כן הוא ועלתה לעקתה עד לב המעיס:

תשובה דין זה הביאו מרן בב"י סי' ע"ג ועו"ש שכתב דשם היכו מודה לחריען כי היכי דשפקרת עלמה לזה שפקרת לגבי לחר יעו"ש. וכן פסקו מרן סי' ד' ועו"ש ושפי' לה דיומת מעלמה חושבין שמה זינתה עס לחר וכתב שם הכלה"ט משם הריב"ם דפטור לפי' ממזונות ולפי' משבועה יעו"ש. וע"כ קס דינה דפטור רלוכן ממזונות ולפי' שבועה לה כעי ולפשרת רצון כתבתי הגלקו"ד ות"ם לת"מ ומקום תשובת כת"ר ע"כ:

ע"ה **אברהם כ"לפון** יצ"ו

והיתה תשובתי לו כנוסח זה. ראיתי מה שנשתקת בכת הנולדה מהשה פנויה לשר היתה ד' שניס בחנות ג' למכור קל'פי ומכעל מכחישה ואומר שהינה ממנו וכתבת שהות פטור לפי' משבועה:

והנה לדעת הטור סי' ד' ע"ד הרמב"ם שכתב פנויה שנתעברה לפילו לס הוא מודה שכת עליה לחריען כמו שהפקירה עלמה לזה כן הפקירה עלמה לזחריס. והב"י כסי' קכ"ו כתב משם הרב המגיד דכפנויה היה נראה לחלק כין לס תשורה ממנו לו לס תשורה מזחריס שהם לינה תשורה זלת ממנו לכד כין לג"ק דלת דיומת כ"ת ממנו כלכד כין לגוי"כ דדיומת מניס ומעלמה שדינן סולד כתר דידיה לפילו כלכולת תרומה שהיל דקורייתה וכלישור מיקה וכן לפוטרו מן היכוס:

אבל לדעת הרמב"ם דוקה לס לת ידענו שכת עליה לחר. לכל לס ידענו שכת עליה לחר הוי כספק כן ט' לת' לו כן ז' לזחרון ולת שדינן ליה כתר קמת יעו"ש. וכתב עליו דנראה שדעתו לפסוק כלי"ב דכל זלת ידענו כבירור שכת לחר עליה קע"ג דדיומת מעלמה כתר דידיה שדינן ליה וכזה נראה להחמיר דהוי כספק דקורייתה ונקטי' חומרי דלישני לכל לי לת דיומת מעלמה כ"ת דוקה מניס לזי דין תרומה ויכוס שוה דכתר דידיה שדינן עכ"ד. וסיום שם משם הכ"י משם הריטב"ת פ' לזמנה לכ"ג דפנויה שולדה ואמרה מפלוני הוא לע"ג שמוחזקת לו לינה נאמנת זלת שנכעלה לכשר לכל לת להחמיר כנו הוא דאלמי' כשם שזינתה וכו' יעו"ש. ומ"ש שם הר"מ משם הר"ן דדין מזונות כניו לת הוי זלת כזן כניו לגב זמן כבר הוא עלמו רחם זה שכל הפוסל חלקו עליו יעו"ש:

והנה ממה שפסק מרן כם"ע סי' ד' וסי' קכ"ו לפי' לס מודה לה שנכעלה לו לחרי' כשם שזינתה וכו' משמעות דכריו לפילו לת דיומת מעלמה חיישון וכמ"ש הכ"ם והמ"מ שם ס"ק מ' לדעת הרמב"ם ולפילו כפנויה לפך דכרי ה"מ יעו"ש. וכל זלו החילוקים הן לגי"ק הן לגי"כ כדכרי הרמב"ם לו כדעת הרשב"ק לו כפי' ה"מ לדעת הרמב"ם ז"ל ה"ר להצזיכו כנו לפוטרו מן היכוס ולזכול תרומה. זכל לענין ליטעל כו כמזונות והנקה לת גילו דעתייהו כזה כ"ת דוקה הריב"ם ז"ל כתב כפשוטות דפטור מן המזונות כיון שלוה מכחישה ולדעתי כל הפוסל לזלי ומודי לפוטרו דכיון דדכר שכממון הוא וקוי הדכר ספק המע"ה ול"מ לדעת הרמב"ם וסר"ן דלעולם לחרי' כשם שזינתה וכו'. זלת גם לדעת הרשב"ק שכתב דלי לת דיומת מעלמה כתר דידיה שדינן ליה ה"ר להחמיר לו להקל עליו לענין יוסוס ויכוס ולכילת תרומה זכל לת להוליה ממון וכטעם הריב"ם שכתב כפי' מ' משום דקי"ל מנה לי כידך וזלת לומר לינו יודע פטור דהמע"ה:

אמנם זה שכתב הריב"ם ז"ל כפי' מ"ת לפוטרו גם משבועת היסת לי משום דנחתן עליו זלת יודעני לי משום דכיון שהתורה הקילתה לחרי' זלינו כנו הדכר פשוט שלינו חייב ליטעל כו. לי משום דלין היסת שלם מחייבין היסת ה"ה כשלר כופר כזל ומה מועיל שהתורה הקילתה. ועוד יש טעם לחר לפוטרו מהיסת לפי שזה זכות העובר וזת זכות הלשה ולין טענת כרי זל הלשה תועיל לזכות הולד ולגבי הולד לינו זלת ספק ועוד לפילו לס תועיל טענתה לגבי הולד הרי לפילו לס יודה שכת עליה עדיין הספק כמקומו עומד כי מי יודע שהוא כנו כיון דכי היכי דשפקרת עלמה לזה וכו'. ע"כ העיקר הוא שלינו נשבע כלל שהתורה הקילתה עכ"ד:

הנה הרשב"ץ כס' התשב"ץ ח"כ ענין י"ט וענין רע"ג הביא תשובת הריב"ם הלז וחלק עליה כרלויות נכוחות כלשר ירלה הרואה שם והעלה דשייב ליזכע היסת זלת שכתב דיכול להחריס עליה זלת נכעלה לזה לחר דשם נכעלה לזה לחר הרי שפקה הוא ומספיקה לת מפקינן ממונה ושייס דגם הנכור יכולין להחריס ע"ז משום דלמר שנאמר כי הוא שפק שם זה לכיו הרי הנכור הס כעלי דינו שהשה לינו מחייבת להניק לת כנה זלת שם היא נשואה או לחמנה אזו היא ממלכות שחייבת לנעלה לכל לחוסה ומפותה לינה חייבת להניק ואם הוא לכיו מטפל כו. ות"ל ה"ה מוטל על הנכור כשלר עניי ישרלל. וע"כ כיון דהנכור שם כעלי דינו מוטל עליהס להחריס ע"ז ועו"ש:

וכן העלה כס' כית מאיר ס"הע סי' ד' דהרשות כיד כ"ד להחמיר עליו כשבועה יעו"ש. וכן נראה מדכרי הסמ"ע כח"מ סי' פ"ו ס"ק ע"ו שכתב דשם טענו לוותו מכלת כי והוא כופר מסיק דהרמב"ם והטור הביאו שנשבע היסת על כפירתו כיון שלם היה מודה היה חייב כשכת ורפוי שהוא ממון יעו"ש. וה"נ כנר"ד כיון שלם היה מודה שהיתה מיוחדת לו כמו שהכל יודעים שהיתה עמו כר' שניס ככית ג' ומטה ג' כלים ושלחו לזי היה חייב ליטעל כו כמזונותיו ועתה שכת לפטור עלמו כהכחשה זו ועוען שמת מלים לחר וכפרט שהוא טוען דדיומת מלחריס ה"ה כשלר שכועת היסת שתקן רב נחמן לכל כופר כלל וחייב לישכע: ומה לנו לס התורה הקילתה לומר שהוא כנו זהרי כופר כלל עלמו מ"ת פטור משכועה ולתת רב נחמן ותקן שכועה. וה"נ כנר"ד לת שנת. ומה גם זלת הקילתה לוותו התורה לומר שלינו כנו זלת על כנון נר"ד ריכול להיות דקילולי מפני הכושה זלת להתכזות נגד העולם היה מודה שהוא כנו וע"כ כעי שכועה וכמ"ש

המורם

המורם מכל האמור כיון דלמסה זמת היתה מעותפת עם הקיום שנטענת עמו והיא מכחישתו בכדי שהוא כנו והוא טוען לה הר"מ שמעולם לא כך עלית הנפ שם תהיה דיומת מעלמא לעפ"כ חייב לישבע היסת שכדבריו כן הוא דמעלמא קל לחני. ולפ שם יורה בשעת השבוע, שבת עליה לכל לומר כיון דדיומת מעלמא מי יימר שהוא כנו לעפי"כ עדיין השבועה במקומה לישבע דשמא הוא יודע בבירור שהוא כנו ובדי שלא יתביים מכחישה כדי שלא יקרא כנו לזרתו מכל כנו ולפוטרו מן היכוס וכו', וכמ"ש הרמ"ם פכ"ג מ"כ. וע"כ הדין נותן לציקו"ד שכל זמן שלא נשבע בשבועת היסת כדתקון רבנן וע"י כ"ד היודעים לחייב עליהם על חומר השבועה. הנפ דשבועת היסת ס"ל לחוס עכ"פ בכד"ד רשאי לחייב עליהם בכל הנורך כיון דלגולה עמו ומשוד עמה בקלה דלא פסיק דלומרנן דמוכח הוא שממנו נתעברה. זהו הנלקו"ד וליו"מ ווימ"ן:

הכ"כי **אב"א** יפ"ט

סג נמצאתי בעיר תיילרת יע"ק וכתב לפי ה"ר שלם נכתן וספר לי לופן הקידושין שקדם בנו של מסה פ'רטוש לת כתן וכידו קע"ב במותב ג', שכדבריו כן הוא ושלחתי לחר מסה פ'רטוש ולמר שדבריו של שלם ושל לותן עדיס שקר עכו וכידו קב"ע במותב ג'. ולמר שלם הנז' כי הוא מרטונו רשם לתת כתן לכנו של מסה פ'רטוש הנז'. לכל הכת מעיקרת לת היתה רוצה כי היא כוגרת ובכריחות ובכיחות לפניהם בע"כ ותפסו ידיה ונתן לה לחיהו בנו של מסה הנז' קידושין ותכף ומיד זרקה לותן ויצתה כוכה. ולדרכה לחר כל זה הלכה הכת לל הסדרה וגילתה דעתה שהיתה רוצה בו ולמרה לתכיה שלם יכריחנה לקחת לותו תמיד דתם ותנשת לערל עכ"ד. והויא קע"ב תחומה מצני ערים כשריס תמ"ת וז"ן:

במותב ג' כחדה חוינה יתבין כד לתו קודמנה תרי סהדי דחינון מסה כדוך ויוסף למקיים ולסהידו סהדותה דכת וז"ל של מסה כדוך טלטע לנכנת ן' חכיני לפ"ר שלם כהכחהה ויהיה מת ערפ"ת עלתם טלטת מן ג,ת ועדפ"ת בלי דאתי תקבל לקידושין. סדכת מטורת פ"ר ומשתת בתבי וחכיני ורגכוהה וקעדוהה קודם יומתה ועטלתה לקידושין חליהו פ'רטוש כד מסה פ'ידתה ויידתה מסדוד וקלסתו מן יידתה ומת ערפ"ת ולם כתן יומתה כתנת קלברת יידתה ולא לה ודמתו מן יידתה ומת ערפ"ת לשכון לי רפדו. וזחייד דחני נקול כלי ס"ר יחויין ן' חמו חלי קלל כתן חפ"ר פ'לקדושין חנת ריתום לה כתן תמת זלת לה. ע"כ נוסח עדות זו"ן עדות של יוסף למקיים ג,ת ן' חכיני וטלתע לכנת כסוף מן פ"יחר תחלתה וטלתעת חנת מעו פ'יסתעת די דכ"לת חנת לפ"ר שלם נישכהום יהדרו עלה דעות לקידושין מעת ד' ענו ג,ת פיסי קלתלהום חנת מת נעמל תתה חפ"ת גיר חידת כתנו לקדושין וכיף קברת לקדושין דמתו מן יידתה תכף ומיד. וזחייד יחויין ן' חמו חלי קלל כתן חפ"ר מת ריתום לה כתן חפ"ר ולא לה. וזחייד דסתעת חלי קברתלהה יידתה כתן כסוף ע"כ לשון עדותו. ומדתברר לנה הדין סקדושתה תתמנו כתן תמ"ת פם תיילרת וע"ק ושמו"כ וקיים. כשומה כ' נכתבו ג' תיכות כטעות ועכר עליהם הקולמוס ודי"ק ותתומים כמותב"ר שהרן

ן' חמוויילל הו"ו וכת"ר שברהם כ'לפון הו"ו:

וז"ן עדות הפתוב ביר משה פ'רטוש הנז' ת"כת.

במותב ג' כחדה חוינה יתבין כד לתו קודמנה תרין סהדין דחינון יעקב לחוילני כר שברהם ויחויין ן' חמו כר יעקב ולסהידו קודמנה לפני מעון הקדש עדות כרורה וזהו לשון עדותם מלה במלה עדות יעקב הנז'. הנה קלבד פ'י ס'לרנה ומשה פ'רטוש עייטלי קלני חייב תטלתע קולתלו לחיין קלני לס'לר שלם נכתן טלטת וניכת ליהוד קלבדין וטלכלה כין יידיהוס ג'לכו לכנת וחטוחה קודלמהוס קלטולי חכיכה נקדשו הלר לכנת ווקף חליהו פ'רטוש כר משה יקדשהה קולת לחייכון חלוולד מה יערפ"ת לשון דלקידושין קלם חלוולד קלנלי נערף לשון דיולתלהוס וכר"ג סולטתני דהלב ג,דיד ועטלהולהה פ'יידהה וקלנלה לכזה הטוסה הרי לת מקודשת לי במטבע זו כרת משה וישרלל וקברתו פ'יידהה וכסוף העדות קלל כלי קלנלתו חכיני מרלת יעקב המעיד כלי לכנת די קברת לקדושין עטלתלהה לסולטתני קלנלתלהה כ'כיהולי בשם לה תעכיהולי יימל ז"ן עדותו:

וז"ן עדות יחויה כן חמו הנז'

אנא קלבד פ'י ס'לרנה ושלמה פ'רטוש הכט לעכדנה יטלתע לכנת קולנלתו עלתם דלת תטלתהה קלנלתה דלחוס ועטיוותה לחליהו פ'רטוש כן משה טלטת וקעדנה פ'י ס'לר שלם נכתן ג'לכו לחלכת ועטלוותה לקידושין חליהו הנז' פולטתני דהלב ,גדיד ויימלהה קלברת יידיהה טלחלהה טולטתני מן יידיהה וכדיתו נתם זנ,רתו כ'ר,גנה לחנה נשרכו מחייה וקעדו כלגוסטו. ונוחנה מת סמענתם כלי לכנת קלנת מת נקברם. תוע"ן תכ"ת וחתומים כה"ר שברהם כ'לפון הו"ו וכתה"ר שברהם סוטו הו"ו תמ"ת פה תיילרת כם"ת חכיני לחרם שכט שנת תרי"ו ע"כ:

באותה שנה שלחתי לחר הער הת' שהוא ועקב חלחוילני הנז' ושלחתי לת פיו והגיד כדכריו הת' ידה והכן הנז' נתן הקדושין. עוד שלחתיכו לס עיקר כיולתה שהכיחוה לשם היקה מרטונה לו שלת מרטונה והשיב שלת ידע מזה. והיה שם עמנו החכם כמוהר"ר כ'לפון הנז"ל. שהוא תריין שלהם וקרית עלת ערער שהרי כיום שהיו מקבלים עדותו הוא וכמוהר"ר להרן מוילל הו"ו כהיותו שם שלחו לותו עדכ"ז כפרטות וכפירוש השיבה שנוס ת', לת תפס לת ידה וכיצד יחזור תדיבורו והיו מכחישים זה"ז שם. זה לומר לדרכה כן לתרתי שהיו תופסים לת ידה. וז"ת להד"ת וכשלתם משם כת חלי כמוהר"ר כ'לפון הנז' וכהר"ר שברהם סוטו הנז' ושת"ל כי היים הזה לדיוהו פסול הוי כי חשוד הוא להעיד נשים לשוק לפי שכמה שנים היה בכפר ת', כותב גיטין ממנו משדר ממנו ספר וכלה עדים חלת שהיה כותבו כתנרת וכותן לחיים והחיים לשלחו לפנינו ולומר לה הרי לחת תורת לשון. גם היה שוחט להם בהמות וכופות ומשביל בכלות מכלי שום שמיכה רלחו כך הכי הוא כ"ת עם הלרן נמור ושבהיותו שם הרב כמוהר"ר ן' שמוילל הי"ו שלטונו ליעקב הנז' פיומ וחכיכה שכוחבין בנגו והשיבם שהוא מלשון וחכיכיים וכן עז"ה. עוד העידו עלינו שכיודעים ומכירים לותו שלם יתנו לו עשרה פ'רנק הוא תשר להעיד שקר וכמה כיוצא בזה שקשרו לי על הלים הזה לחר שמו ועקב לחלקוילני המעיד על הקדושין חלנו.

ותמהני

ותמהתי עליהם כיון שהם יודעים בו שהוא פסול כיצד יקבלו עדותו מעיקרא וכרשבונה. וכה"ג דמתני' כ"מ הם סופרים וכל הכתוב לפניהם להעיד הם מקבלים עדותו. והכ"ד י"ן יקויימו או יפסלו העדויות לפי כיוונם ותקירתם כנהוג:

ולפי שראיתי כמה נכוכי דברים בעדויות הללו של יעקב לחלוצי ויוייח ן' חמו ע"כ למרתי להם עד שובי לביתי ואעיין בהם והנלקו"ד זה שאכ"ל:

שבתי וראיתי בעדות של יעקב הנז' שאמר, נשאו לבבכם ותטוהו קודלמהום ואמרו לו תכינו נקדמו הלך לבבנם תמיהה רבתי כיון שהבת כונגית ויכולה לבא מרצונה למה יכיחו לותה ויניחוה לפניהם במשמעות ותטוהו קודלמהום כלו היתה כפוקה ומונחת וזה היה לחת שלא היתה כפוקה. ומכח זה נראין הדברים שהעדים עלמם קיים להו שהיתה שלא מרצונה ובכחמה דברו דשלא ברצונה היו הקידושין הגם שלא לחרה כפי' שהיה רוצה מעשיה יוכיחו כלו לחרה. ומה שהוסיף ליתנה ויחזירה כי לשתו לחרה לו שנתנה לה וכו'. לדרכה גרועי גרע דיכוריה כזה וכי בעדות נשים קל משתעינא ובפרט להכיא רחיה ממנה עד מפי עד. שלא ודאי מזה מוכח דכיון שעמע שם שהבת קבלה שלא מרצונה וזרקה הקידושין ע"כ נתכבה להוסיף דיכוריה הללו וחשב בדעתו לומר עי"ז יהיו תופסין הקדושין:

וכן כשהם העד הכ' יחייח ן' חמו הנז' לדרכה הוסיף בעדותו כי לחה תפסה לת ידה עת לקיחת הקידושין כמ"ש הבת הלחר. גם הוסיף ועשלחלה מן יודעה שברצה שלא שהלך. ק"ל שהלחר שכבר ידע שלין הבת מרוצה וכל לתקן לפי דעתו ולהכחישם במה שלא שמע. גם לא פירש לופן הקדושין כיצד היו דוקו עיקר העדות. ולפי שיש בת לחר מכחשת בפירוש דשלא מרצונה היו הקידושין שהרי בשמעה שהם רוצים לקדשה ברחה והלכה למ"ש וכשיכולה בשתה שנתנו לה קידושין ע"י לחיות יחיה סנורים שלוכחו מידה. וכפרט שהעד הכ' יוסף למקיים פירש בעדותו שנ' נשים שהם לחה וכלבי וחניני תפסו לת ידה בע"כ וכלותו רגע עלמו שקבלה זרקה לותם מידה תכף ומיד. הגם שהעד הח' שהוא משם כדיך לחר שלא נשלר כידה כ'מם טקלייק. לין הכוונה לכל פחות מזה נשלר כידה. שלא הכוונה ולא כלום דלשנת ליתן כ"ל לומרים כן ופירושה תכף ומיד וזה ברור:

ועוד שרי שלו הכ' מכחישין שלא רלו לת יחייח שהם כלותו מעלמו והוו כמכחישין לותו לכד"מ לא דלית לין שהכל היה כמעמד ג' ולא היה שם שום מקום להיות נחבת כעינן שלא רלותו ועל דבר כמו זה הוי לא רלותו דלית כמ"ש בע"ה. ולפ שם נניח כי יחייח הנז' היה מלוי שם שרי דבריו שתומים ויכולים לפרשם בעדות הבת הלחרת שבעלו שלא מרצונה היו הקידושין וכמ"ש בע"ה. דבל מה שלנו יכולין לפרש דברי העדים שלא יהיו סותרים זה"ז מפרשינן כמה פוס, כלי שום חולק. וכ"ש הגם לעדות יעקב לחייחני משמעות דבריו שלא מרצונה היה וכמ"ש:

תחלה ורשם לא רלותו שיש קלת ממשות של קידושין זולתי בעדותו של יעקב הלחייחני לפי דברין הח' לשר שם כתובים ותתומים קמ"ת לפילו שם נעלים עיניהם ולפרשם כפשטה שלא לדקדק כ"כ ולפרשם שהוא עלמו חוזל ומודה דשלא מרצונה היתה וכמ"ל:

אבל הלחת לא כן הוא דכל מה שלנו יכולין לייחב דברי העדים שלא יהיו סותרים זה"ז מפרשינן וכמ"ש מוסרימ"ט ח"ק סי' קל"ז שכתב דלפי' שם יהיה לפירוש רחוק כ"ש כהוקו קרוב וכמ"ש הח' ז"ל מלותה שלמרו ג' לומר כב' כחדם וג' לומר בג' עדותן קיימת ועו"ש. וכ"כ מוהרל"ם משם הר"ן כחלק ג"הע ס"י ועו"ש. וה"ב בנד"ד לדרכה קרוב לפרש דברי העדים שלמרו שקבלה קידושין שתם לדברי הלו הלחרונים שפי' דבריהם דשלא מרצונה היתה מתחילה וע"ש:

ובלא"ה הרי לפי דברי החכם כמהר"ק כ'לפון וכהר"ק קוטו הי"ו על ידיעתם לת יעקב הנז' ה"ה פסול לעדות מ"ת וכמ"ש פ' זה כורר הלוכל נבלות לתיקון דברי הכל פסול לעדות ועו"ש. וכ"ש לו הוי להכעיס מלכיל כנד"ד ונריך עדים שיעידו עליו שעשה תשובה וכמ"ש פ"ק דכלובות ג' שיעשו לדין וקרילו ערער דגזלותה על ג' מהם לם הם יודעים שעשה תשובה עד שלא חתמו מעידים ועו"ש. וכ"כ כש"ת זקן לחכן סי' כ' ועו"ש. וכ"ש כעדות זאת דלשוד הוא להיות נשי דעלמה דפסול הוא כין לפשוקי כין לעניולי:

גם כעדות יחייח ן' חמו לף לם נניח שבדבריו כן הוא שהם היה בלותו מעמד לף מלבד שיכולין לפרש דברין דשלא מרצונה היה בלה וכדברי הבת הלחר. גם עדים לחרונים לומרו שלא רלותו ליחייח הם ולין לך עדות מוכחת והזמם יותר מזה. ומ"ש רז"ל דלא רלותו לינה רלוי לא נלמר על לומדנה כרותה כנד"ד שמעמד ג' ויושבה ג' היו שלא היה הם שום מכוון לומר שמת היה הם כי לם בית קטנה ולנשים בה מעט ולם היה הם ודלי היו רולים לותו:

ובבר נשמל ע"ז כמוהר"י בלסלן זלה"ה הובלו דבריו בם"ת מוסרימ"ט ח"ב בענין שהיו כ' בתי עדים מבחישין זה"ז והעלה בספקא דידים שם דלריבה גם מספק ולנן עליו במוהרימ"ט ז"ל והעלה דבר"ז הוי הזמם בגופן של עדים. ובת כ' יכולה לומר שהת' שקר העידו לבל הת' לינם יכולים להכחיש הב' ולת מיקרו מבחישין זה"ז וכיון דהבת הב' לומרת שבת ג' שקר העידו הוי בילו העידו עליהם שהם פסולים ונתבטלה עדותם לגמרי ודברי התחרונים עיקר ועו"ש:

הרי לפילו בב' המכחישין לת ב' שהם תרי ותרי לפילו למ"ד שהוא ספקא דקורייתא לומרינן דנתבטלה עדותם של הת' וכמ"ש. וכ"ש בנד"ד שמכחישין לת ג' בלה רלוגו שהיה הם שלא היה הם מחבוא ליטמן הם דבריו מהבל ימעטו והוי בלה היו:

וכ"כ הרב זקן לחרן בתשו' סי' כ' דלם יהיו שניהם יחד כמעשה שהוא דלומר לת רלותי כוותו לומר לחבירו לת רלותי ופי' מ"ש בעדותם פ"ב לומר ר' חניכא סגן שהכהנים מימי לת רלותי עור יושב לבית המרוחה וכו' וחכ"ל חין לת רלוגו רלוה: וכן בכתובות פ"ב ת"ר ב' לומרים רלוגה שנתקדשה וב' לומרים לת רלוגה שנתקדשה ה"ז לת תנשא ולם נשחת הלת חת' לת רלוגו לוכם רלוה דעבודי לוכמי דמקדשי בטעה ולת לחרי ל"ל דקדוים הלת חית לה משמע דשלת רלוגו פי' לת שמעגו לבל היכא שהיו בלם כמעמד ג' ונזדמנו לעדות ג' הוי לת רלותי רלוה ברורה והוי כמכחיש מבירו שלת רלה ושקר הוא מעיר ברלה:

וכ"כ בשל העיטור ז"ל וסיכת דלוכת שהרי ולחר

הוינא התם ודייקינן במילתא שפיר ולא חזינן קדושין וגירושין ל"ע מי לימרי כהאי גוונא לא רליכו לינהו רליה אלא היכא דליכא למימר זה רלה וזה לא רלה כגון דדיירי בחצר ג' וכה"ג לאו הכחשה היא. אבל היכא דתרוויהו כי הדדי נינהו כי לימר הא' לא רליתי כאלו הוא לומר לחבירו לא רליתי דהו"ל הכחשה ועו"ש שהכיא רליות מזקות על זה אלין עליהם תשובה:

ואפילו אם נניח ונפרש דברי לוקין עדים שהעידו שקבלה קדושין ושתקה ולא פירשו דבריהם אלא היתה מרוצה כלל וכמ"ל. וגם אם נפרש שמה שאמרו העדים שתפסו את ידה היינו מפני הבושה כדרך בשים הנעורת שהנשים אחר ויהו לפניהם מקבלים יד הכלה עת הקדושין לעפי"כ כיון דכת הא' לא העידה כפירוש שהיא מרוצה ומעולם לא קדם לזה שום שידוכין כי היום ההוא הוא תחלת השידוכין ע"י התכות. וכבר העידה הכת הב' כפי' שהכל היה אלא מרלונה מתחילה וע"ש ע"כ ליכא ספיקא דאפי' אי שתקה בשעת קבלת הקדושין לאמרי' דעל דעת מתנה קבלתם ולא לשם קדושין כ"ז אלא השיכה כפי' הן וכמ"ש בש"ת מוהרי"ט ס"כ סי' ל"ח על גמרא דקדושין לתהוא עובדא דקמזכין תומרי פתרייהו לחית סהיא לתקת לימרה הב לי חד שוכא לאר לה אי יהיבנא לך מקדשת לי לאמרה ליה הבא מיהבא ואסיקנא דאפילו הב גרידא לשקי שבי לאו כלום הוא. והק' התום' מי גרע מתן מעות לפלוני דמקודשת כ"ם בלומרת הן לי. ותירלו דשם"ה לימעיקרא היתה שולטת אלא בתורת קדושין ומשו"ה ליכא למימר בשאומרת הב לדעתא דמעיקרא קאמרה ע"כ. ומשמע מדבריהם דה"ה אי שתקה לגמרי לימרי לדעתא דמעיקרא קנטלה שהרי לשון הב לשון הנון הוא עפי מתן לפלוני ואפי"ה כיון שהיא אלא מעיקרא אינו מפרשים הבריה דהב לדעתא דמעיקרא קאמרה וכ"ש היכא דלא לימרה דבר ועו"ש. שכן הביא מש הרש"ש והר"ן והרשב"א ושכן דייקי דברי הרמב"ם ועו"ש. וכן העלה הרב הגז' בח"א סי' קל"ז וכ"ם בשהכת מבחת ואומרת כפי' דלא נתרלית לא בתחלה ולא בסוף ושני עדים מפורש דבריהם כדבריה מי זה לימר ותהי שתיקתה כהודאה:

ומה גם שראינו בנד"ד בקידושין הללו כמה סניפים שכל סניף מהם לחוי לבטל מבחו קדושין הללו. מכ"ם בהתבדם יחד תדע דרי כיון שלא פי' דבריהם הכת שהעידו על הקדושין כפי' כרלונה היו כלו העידו שתק ויכולין לפרש דבריהם כדברי הכת הב' שלא היתה מרלונה מכוונים וכמ"ש בשם הפוסק. ואת"ל לפשר שהיתה מרוצה הרי שני עדים האניים מעידים כפי' שלא רלו את יחוי"ן חמו שם וכבר כתבנו ברלונת ברורות דלא רלינו כלן הוי רליה. ואת"ל שלא רלינו בנד"ד לא הוי רליה הרי יש עדים על יעקב שלחוי"מ שהוא פסול מ"ת ומכוין שכלם הוזמו להעיד על הקידושין כמשמעות דבריהם הוי עדות שבטלה מקלתה ובטלה כולה. ואת"ל שגם העד הזה הוא כשר מספק שמא עשה תשובה הרי עכ"פ כיון שלא קדם לקידושין הללו שום שידוכין כלל ולא שלחה ממנו שו"ר לין שתיקה כהודאה ובעינן שתשיב הן אחר קבלתה וכמ"ש. דון מינה ואוקי בשתירין דכשום כמה סניפים להחיר השתא הזקת מוחרת לשוק כלא נמ וכמ"ש מוהרי"ט בשאר סי' קל"ח וז"ל אבל רואה אני בדברי מרור שלפנינו שעושים סניפים בטעמים אשר אין רליו להחיר על ג' מהם לבדו ובהתכרם ובהצטרם יחד רואין להחיר דהו"ל כתרי ספיקי:

וראיתי להרב המופלא כמוהרר"מ ן' חויס זלה"ה אשר ידעתו ורב הוראה וספיקי דגברי גריס וחיים לחומרין ובפי' ס"ח ע"ש קדושין נכנס בקלת ספקות שנסתפק שם בפי טענתן והקדיש כי מלחר דליכ' הכחשה בקדושין הו"ל ספקא ול"מ למ"ד תרי ותרי ספקא דרבנן הוי ומדאורייתא לוקמינן לחזקתה אלא אפי' למ"ד ספקא דאורייתא בלאו למחלוקת הא' בליסור ספיקות של תורה אם לאסורין מדאורייתא וכתב ומעתה כל ספק שנסתפק אם עדות עדי הקדושין בטלה אם לאו יש מקום להקל בענינים שאין ליסורם אלא מדרבנן וכענין דמקילין בס"ם ע"כ ובחתימת הורלתו כתב בסו"ד הן רבים עתה נדרי הספק לשר מפניהם ולא בטול הקידושין אלו ורלוי לסמוך עליהם למעשה עכ"ד ז"ל:

וקצת סמך יש לזה ממ"ש בש"ס בכמה מקומות לחייב מביניית והיינו הנס דכל נד לברו הוא דחוי מעיקרו בהצטרפות שניהם יולא הדין וה"ג נם אם ירחה שניף ג' וכא רעהו וחקרו ויולא הדין לחמתו. וכ"ש בנד"ד שכל שניף מנ"ם למעלה דחוי להחיר מכחו ואין עלינו שום דיחוי דפשוט שהכת הזקת מותרת לשוק כלא נמ:

והרב הגדול מוהרח"ם בחלק ח"הע סי' ל"ח. גם הוא העלה בפשיטות דכל שים כמה שניפים להחיר כיון דרובא דרבוותא תדינא דלוריינא כתרי ותרי לוקמינן לה בחזקת פנוי אלא שחז"ל החמירו ועשאוהו כספק ה"ם הרב הגדול מוהריב"ל ומוהרשד"ם ומוהר"י כי רב ג"כ ירלה דבספיקא כי הני כל לפויי שוין דם"ם לקולא ויש להחיר כלי פקפוק ומה גם בנוסף כזה שהדבר ניכר היות הדבר ברור שהוא עלילות דבריה עכ"ד:

והנ"ג בנד"ר למדקדק בעדוותיה של כ' הכתות הנז' ולפי מה שראיתי בעוני בעיר הנז' מבמה לומדנות וכמה בירורים שהקדושין הללו בטלים דמתחילה וע"ש היו אלא מרצון הכת ולפי שאני הכת הנז' גברא דלמיד בנכסי ע"כ בלו אלו הב' עדים של הכת הא' ובחכמה עשו העידו שתק ולא פירשו דבריהם אם מרלונה או אלא מרלונה כדי לחייב הכת הזקת בגט מן הספק ולא ירצה ליתן הגט כ"ל ע"י ריצוי ממון מלבים כמו שידעתי בי' בי ע"י כמה כ"ל שים לסמוך עליהם בעיר הנז'. ולפי שאינה רוצה לעשות קו הדין דוקא ע"כ בקש ממני לחוות דעתי הפשוטה הנם דאין רלוני לסמוך על דעתי בהורלת ובפרט בחיסור עדות להפקת רלון כתבתי מה שנלקו"ד אם יסכימו עמי מ"ור ההורלה להחיר בלא גט גם ודי תכון עמם כי פשוט לי בביאור בכותבת שהיא מותרת לשוק בלא גט ואין כאן ריח קדושין אלא מלבר שידעתי בבירור לפי מה שמעתי אם גם מדברי הנמ' ופסוק' שהכתי ורלה כתוב דקי"ל שום פקפוק כלל:

וגדולה מזו כתב מוהריע"ן סי' כ"ד שנשאל על כדון כזה מעם שהשאה בלה לכ"ד בוכה ומבכה שלא נתרלית לקדושין ובלו עדים והעידו שהיא השיבה ג' ג"י ויכולין לפרשה בתמיהה שלא נתרלית. או לפרשה בניחותא כמו כן. והעלה דלשון ג"י ג"י לא משמעה כודאי אחינה רוצה רק"ל היה לה להשלימו מידה ע"כ מדבריו מוכח דכל היכא שהשלימו מידה

לפילו

לפיכך אם אנו מסופקים כדכריה אם לחמרה הן או לאו להשלכה תוכיח שלא נתרצית וכנר"ד הרי כ' עדיים מעידים שהשליכתו. ומכ"ש כנר"ד דלא לחמרה ק"ו ק"ו שלא שתקה ושתיקה שאחר דיבורה הא' שלא מיחה מרומה לא הוי שתיקה דודאי על דיבורה הא' סמכה ולא חששה לו. ומה גם הרי השליכתו כפי דברי העדיים כנ"ל ודו"ק פשוט דק"כ קדושין כלל זהו מגלה"ד ועוי"מ ויש"ן:

למעשה יע"ק בסדר לאחר קנין לגלגיו ובשנת זשת לות **הבריה** לפ"ק:

הכ"כי **אב"א** יש"ט

סד בהיותי בעיר תיוירת וע"ק בלה לפני הלשה טולטונה בת לעלוף ובקשה ממני לחוות דעתי לעשות לה מע"ך עם הלוה לברשם לדקלין הי"ו שהיתה עמו כחמש שנים כלשתו לכל דבר ונתעברה ממנו ולאחר שהיתה בחדש השמיני הלך והניחה וילדה בת ובקשה ממנו מזונות הבת ופשט לה יד ורגל שהיה ממנו והיתה תשובתי לה שזה זמן מה שנשלחתי מהבכם כמה"ר לברשם כלפין הי"ו שהוא חבר העיר על רזא דנא ולפי שבתב בשלחנו שהיה היתה דיומת מעלמת והוא טוען שמעולם לא בא עליה ע"כ היתה תשובתי לה שלין לך עמו אר"ד ודבריה כלל כי הוא נאמן שלינו ממנו לכל לריך שבועה. והיה בשיבה לה הר"מ שמעולם לא רלתה שום גברא זולתו ולולי לא נתן לה דיבור שישלנה כי הוא היה פנוי כלל לשה לה היתה מפקרת עלמה לו כ"כ זמן בכית ג' ומטה ג' בלה והשתו ולמרה שדב"ז גלוי וידוע לכל בני העיר:

אזי שלחתי לאחר יחידי הקהל של העיר הנז' ואקרתי על הדבר וכלם ענו פה ג' שהיה היתה בלשתו לכל דבר בית ג' ומטה ג' ומיוש היותה עמו לא שמעו עליה שום נדנור פרילות כלל כמש"ה ק"כע בידה כמוהב ג' שנתקבלה לפני הגי החו"ל וז"ן ת"כת:

במותב ג' בחדש הויגה יתכין דת"מ ח"ל כד לתו קודמנה שני עדיים כשרים ה"ה הגביר המ"ן סי' שלמה נ' הרוש הי"ו וה"ר יוסף נ' פר"ג הי"ו ושפיהו קודמנה בתוב"ג ומכוונת לאחר הלוש לגריך כז"ל די ענדהוש ידיעה ברורה די טולטונה בת בלשת מעה לברשם לדקלין טול זמלן די בלשת מעלה פ"לבית מ"מ כ"מש סנין בלשת בוף מרלתו לכל דבר ולדרבה נשם לכול יקוללה מרלת לברשם לדקלין וטול זמלן די בלשת מעלה עומרהוש מת שמעו עליה חל"נ דוגיה מעה ואחר לכ"ור כלל עב"ס עדותם. ובלומן כמלתו בני לדש מן לבלאר ושקלו די לקר לשי ידוע די נשם לשלכול יקוללה מרלת לברשם לדקלין וכרו בעדותם לקר לעדיים הנז"ל די לברשם לדקלין מת משה מן ענדהה גיר חתה בלשת מעוברת לאחר ז' לדשים לעיבורה שלע"ב בבר ילדה בת. ובלומן, נת קודמנה הגביר נסים הלשקר הי"ו ושקל עדות קודשם הי"ת ונקדר נחלף פ"י ס"ת לנת ובלבה בלי הלדי טולטונה די בלשת מעה לברשם לדקלין כ"מש סנין מ"מ כלן שלכן קודמנה שנה תמימה הוה ובלבה ויערף והא די היה בשרה בשאר נשים בשרות זולת די בלשת מעה לאחר לברשם לדקלין בלשתו לכל דבר וכול ווקע בלן יקוללה יזו,נה ושלחו יר,נעו עליה כמה פעמים הוה ובלבה ה"ר מעדיים הלשקר בלם יזו,נה

בה"תר ובלן יקול דשבה בדשבה ומה לוכלן שלנה מה יזו,נה הלשה בלה בת לבלה ומה לוכלן שלנה

לכיתו · והיתה מיוחדת לכה לגיו דוקא לזו לעצמי"כ לאחרי כשם שזכתה עם זה וכו' והיכה נלמנת · לכל אם יהיה כנד"ר לפי' הריב"ם ז"ל · ולפומי פלוגתא לא מפשינן כדבר שהוא סברת לאחרית :

וליעיין עוד כת' התשב"ץ ח"כ ענין רע"נ שהעלה בפשיטות דכל שים עדות ברורה שזכת לחשה לא יהא עליה קול זנות עם שום אדם זולת עם זה הדבר ברור שממנו נתעברה וה"ה כגון לכל דבר וחייב ליטפל בו לגדלו ולהתחייב במזונותיו ולירשו ועו"ש :

ואפילו אם היתה זכת התשה פרוצה מקודם שנתייחדה לזה אין לומרים כיון דמקודם היתה תשודא גם עתה נחוש כמו שזינתה עם זה וכו' וכמ"ש מור"ם סי' הנ"ו סט"ו משם מהר"ם פדרשות ועו"ש · כבר כתוב לעלי בקורך כסי' ט"ל משם הג"מ סו"פ ק' דעדיות דאיה מפורשת דלפי' לי לימרע חזקתה מקודם והיתה פרוצה עם הכל אין לומרים גם לאחר שנתייחדה לשם נישואין שמא זינתה ועו"ש בקורך · וע"כ גם כנד"ר לאו כל כמיניה לתפוש ספיקא דידיה דשמא זינתה עם אחר ולהניח ודאי דידיה והודאתו שבא עליה ועדות העדים כמש"ה בידה שהעידו שכל ימי היותו שם עמה לא נשמע עליה שום דבר רע :

וב"ש שהאיש הזה אמר לי פה לא פה שקודם היותה עמו היתה מיוחדת לאדם אחר ואחר היותה עמו דאף אותה פ"ה שקבלה אגרת מאותו האיש שקדם לו ומחשש שמא עדיין קשורה בהתבתו כמאז עשה עמה מחלוקת גדולה ע"ז מוכח מזה בדאיה בדורה שהיה מקפיד עליה וכו' · ולא היה יכול לשמוע עליה שום קול זנות כדרך כ"א הכשרים המקפידים על נשיהם ומקנין להם · וכיוצ יאמר השתא שמעולם לא נגע בה ולא היה כדעתו לישתנה · וע"כ לומרינן דמוכח הוא שמתנו נתעברה וחייב במזונות הכתי :

וגדולה מזו כתב מוהרשד"ם בח"מ סי' רל"ב דאשה פנויה המיוחדת לאיש ה"ה פילגש אלמורה בתורה ולא חל עליה שם זונה כלל ולית בה לישורא זולת שמתוקנת עכילה · וע"כ אם ידענו שבא עליה או שהודה שבא עליה לפילו אם חשודה מאחר כל עוד שלא ידענו בבירור שלותו אחר בא עליה בתר דידיה שדינן שדינן ועו"ש משם הרש"ם כלל פ"כ והרשב"א והרמב"ן וכמה פוסי, בפשיטות :

ומ"ש הריב"ם ז"ל סי' מ"ו לפוטרו ממזונות ונטעם שמא זינתה וכו' · דהו"ל כמנח לי כיוצ והלה אומר היכי יודע דפטור דשמא"ה ועו"ש · לא דכר הרב ז"ל אלא בפנויה שהיא קדשה הנק' זונה בפי הכל וכמ"ש בשלחנו ז"ל סרת סרחה והיתה לזונות וכו' · וע"כ לקו"י שהכר ברור כיון שהיא קדשה לכל הנם אם יודע שבא עליה מאן לימא לן שהוא ממנו ופטור · אבל בנד"ר שהיתה מיוחדת לפילגש ובפרט שדעתו ליישנה כמ"ש בקב"ע · ומה גם שהעידו עליה שכל ימי היותו עמה לא נשמע עליה קול רעות גם הריב"ם ז"ל יודה לדברי מוהרשד"ם מכיון שידענו בבירור שבא עליה מכמה תומדנות המוכיחות לפילו אם לא היה מודה שבא עליה · וכ"ש שכבר הודה שבא עליה לפני כמ"ל · וע"כ הדין נותן שממנו נתעברה וחייב ליטפל בבתו · וכמ"ש הפוס' הלז :

וכזה גם שלא ברח ממנה שלא לאחר שהוכר העובר כנ"ל בחדש חח' וכמ"ש בקב"ע שבידה ע"כ הוא נאמן השתא לומר שהוא ממנו :

ודב"ן מפורש יוצא כת' התשב"ץ ח"כ סי' ל' ועו"ש בריעות ברורות · הגם שעשה דבר בהשתו ולא כפילגש כנד"ר לדרכה מכ"ש הוא · אם בהשתו לומרו להאמינו מיד שהוכר העובר הגם כי רוב הבעילות שדינן כתר הבעל כיון שאומר שלא בא עליה נאמן · כ"ש וק"ו כפילגש כנד"ר · דיודענו בבירור שבא עליה גם אם יאמר שלא שדינן רוב בעילות כתר דידיה דרשוי להאמינו שהוא בנו אם יאמר שהוכר העובר · אבל לאחר שהוכר העובר ולא דבר מ"ל בהשתו לו פילגש · ועוד שלא עדיף לשתו מבחים שלא בא עליה מפילגש שהודה שבא עליה · ועוד הרי כמה פוס' מוריש דגם בפילגש ובקרוב שדינן רוב בעילות כתר דידיה והוי דין פילגש ופרוש ושתו טוען הן ודין ג' לשם דכתר דידהו שדינן ואין לחלק כיניהם · וגם הרב ערך השולחן בח"מ סי' ד' הביא דברי התשב"ץ הלז והסכים עליהם ועו"ש :

המורם מכל האמור דלאו כל כמיניה לברהם שכן' לומר שאין הבת ממנו · ומחוייב הוא ליטפל בה מזונות וכסות וכו' עד שתר תהיה לאיש · ואי לא לייתי לרייא הרשות ביד השתא לתובעו ע"י השדרה לתת מזונות הבת בלי שודו"ך זהו הנלקו"ד ונלוי"מ ויש"ן :

הל"כי **אב"א** יש"ע

סה בענין הבא על פילגש חבירו שם יהרג עליה כדין כל העבירות הנאסרות לב"נ או נימא דלא נאסרו כ"א בשתת חבירו שהיתה נשואה לשם גיטת אבל זולת היא מיוחדת לשם זנות :

לקוד"י דבכלל גיטות הוי דכיון שיחדה לעצמו הרי נאמר בב"ן והיא בעולת בעל ודרשו שם בגמ' פ' ר' מיתות דז"ן ע"ב דתנא רח' בעולת בעל ים להן נכנסה לחופה ולא נבעלה אין להן · ושם נאמר דבעולת בעל לשם פילגש מיוחדת לו ג"כ אין להן ליפלוג וליתני בדידה בבעולה עצמה אלא שהוא לשם גיטות כ"א לשם פילגש דא"ל ודיוכיון להו בריבא דידן מרבויי דאיש היא כמבואר שם אלא ודאי פשיטא ליה לש"ס דפילגש היינו גיטות דמ"ל יחדה לשם גיטות או להיות פילגש סו"ס מיוחדת לו ולא ניחא ליה לרחוקה מזה עם היא לאחר וה"ה בשתו לכל דבר וכניו המולדים לו ממנה נק' בשתר בניס ומי זה אמר ותהי לחלק בדב"ג · ומה גם לדברי מרב מוהרשד"ם הנז' בח"מ סי' רל"ב דפילגש לא אל עליה שם זונה כלל ולית בה לישורא אלא שמחוברת עכילה ועו"ש :

ומ"ש בגמ' דע"א אר"ש אר"ח כן נח שיחד שפחה לעבדו וכא עליה נהרג עליה ופירש"י שם משום גזל ואע"פי שהיו בעולת בעל דגיטות אלא דזנות בעלמא ועו"ש לא תידוק מינה דוקא לגיטות ולא לשם פילגש ויחוד דפילגש לא יקרא גיטות כנז' דא"כ לא קו"ל לרש"י לו' אלא דזנות בעלמא כי גם שם תהיה מיוחדת לו לפילגש ואפ"ה מכלל בעולת בעל אלא כוונת רש"י ז"ל לו' כיון דזה עבדו וזה שפחתו ואיה קנויה ולעולם קרויה שפחה ע"כ ואפ"ה מכלל בעולת בעל ויחוד דעבד עמה וכעילתו הוו זנות בעלמא אחר דשפחה לא שייך כה יחוד לשם גיטות כיון שהיה קנויה לאדון והוא עלמו קנוי לו לפילו יתכוין העבד לשם

גיטות

לישות לא עביד ולא מידי ואין כוונתו כלום כיון שכל עניניו וכל מחשבותיו בטלים הם לגבי אדונו וכעיולתו לעולם קרויה זנות וע"כ דקדק רש"י ז"ל בחמורו וכהמתו שכ"כ להורות לך כמ"ש · וע"כ אדרבה מדברי רש"י ז"ל תוכיח דפילגש המיוחדת לאדון ופתח מכלל שפתח ונעשית ככלל בעולת בעל דייקוד היינו לישות · ועוד מה לישות שייך כ"ן לדייק כפה ולא ייקוד שהוא פילגש דקידושייהו וניאוקייהו היינו ייקוד · ומה נפ לדברי רש"י ז"ל נלמוד בק"ו מה בעבדו ושפחתו דכ' קנויה לו כמ"ש רש"י ז"ל נהרג עליה וכ"ש בשיחדה לפילגש :

וראיתי כפ' נזע יפי שנשתפק בדב"ז ור"ל לפוס ריהטא דכ"ן חייב על פילגש ונדחק להכניס פילגש וכו' ולהכיל דהיה ממ"ש בנמ' דנזיר רע"ק לחו לחו ממש היינו בשפחתו ולא בשפחת חבירו ומשני לחו מתנוסתו ע"כ · והוכיח משם מדלא תריץ לשטוייך לחו שהיה פילגשו דהיה שכיחה טפי מתנוסתו דוק מינה דנפ פילגש חבירו כ"ן חייב עליה ע"כ וחזר והעלה דפטור והכיל דהיה מדברי רש"י ז"ל שהפתי למעלה דקד' נהרג משום גזל וכו' שאין זו בעולת בעל דלישות אלא דזנות בעלמא ופי' לותו לפי דעתו דלזה נתכוון רש"י ז"ל ועו"ש ומעיין בסוגיית ירקה היפך דבריו לאחר ממחילה :

תחילה אלו דקד' לפוס ריהטא דחייב מדלא משני לשטוייך לחו לפילגש אבין ממ"ן כיון דהיה שכרעתו בכ"ן שפא על פילגש חבירו לחייב לו לפיטור ס"ד דשם יהיה מתרץ הש"ס כן כיון אלו מוכיח בפילגש חבירו שהוא פטור · דכיון דאין קיי"ל לגיבא דר"ע דפילגש לבו יתחייב עליה משום לחו זיל בתר טעמא דשו"ש לחשביה ר"ע לפילגש לבו בכלל לישות דיעדלא מוזהר עליה כמיתת כ"ד וכל עיקר כוונתו דר"ע הוא כדי להחשיבה ק"ק ומ"כ נפ בפילגש חבירו יתחייב דמ"מ מפילגש לבו · ושם נניח דפילגש לבו חייב נפ בפילגש חבירו כן ולא תוכיח מידי · ושם להוכיח דשם חייבים בפילגש חבירו מדלא תריץ הש"ס כמ"ש נפ מזה ליכא הוכחה דשם"ס הוא לתרץ יותר חידוש בלשונותו שמעולם לא בעלה לביתו לשם לישות כ"ק כ"ק דרך ערלי ומעפי"כ נהרג עליה כשכיל לחו דלא"ה מתיכן נלמוד דין לשונותו והדעת נותנת לפוטרו · ושם הדבר י"ל בתורת קפק שנפ פילגש המיוחדת לו יתכן לפוטרו עליה מכח שחוזה בתורת לישות אלא בתורת זנות כמ"ש · ליכא הוכחה מכאן לא לפטור ולא לחייב · ולחלת הוא דדין הפילגש כמ"ש דייקודה היינו ניאוקה וה"ק נכללת בשפחתו ולא בשפחת חבירו דכסף קנייתה הם הם כסף קידושיה וכמ"ש רש"י ז"ל בחומש ע"פ אשר לו ועבדה וגו' ועו"ש · וק"ו הוא מתנוסתו שהיה דרך ערלי ונהרג עליה · ומכ"ש זה שהיה מיוחדת לו בשפחתו לכל דבר ולקולדר ממנה בניס דלדעתי אין כאן קפק כלל :

ומן מתימת ממנו שהכיל דברי הר"ן ז"ל שכתב דיש לעבד לישות בשפחה שייחד לו רבו כיון דהעבד אין נופו קנוי לו כמו שהוא קנוי לישראל וע"כ רבו נהרג עליה משום ג"ל שהשפחה אין דעתה לניסואין אלא דהפקר ע"כ והוכיח ממנו ז"ל הנה לך מבואר דלא נקרעת בעולת בעל להתחייב כ"כ עליה אלא כשכא עליה לשם לישות ע"כ · והוא פלא לנגד עיני דדברי הר"ן ז"ל סותרים דברי דקד' מכיון דרבו יחדה לו נהרג רבו עליה משום ג"ל ולא שנל שלא תקרע ג"ל אלא כביאה ג' מכח דשתם שפחה מופקרת וכיולד ויכיח מזה דלשם כ"ן ייחד לשמה לשם פילגש דלא תקרע ג"ל לפי' יקדה ולא עוד אלא שהוסיף דיחוד ביאותיו היו עמה לשם פילגש ולא לשם לישות דברין לא יכולתי להולמם :

ולפי דעתו דיחוד לא מיקרי לישות ילא לידון בדברי הירושלמי דקידושין דקאמר וז"ל הרי למדנו דהשפחה נקנית בג' דרכים או בכסף או בשטר או בביאה עד כדון כיש בגווש · ר"ל בשם ר"ל כתיב הנך מיע על השפחה אשר לקחת והיא בעו"כ · על הבעולות הן חייבות ואין חייבין על הלרוסות מילתיה דר"ל לאמרה והוא שנתכוון לקנותה מילתיה דשמואל לאמרה לפי' לא נתכוון לקנותה דלמ"ר יוכה בשם שמואל זכה עומדת בחלון כלו עליה כ' הל' לוכו נהרג והכ' נהרג על ידו והי' נתכוון הל' לקנותה ע"כ ולהוכיח ממנו בדבריו מחלוקת ר"ל ושמואל דלדברי ר"ל לפילו יחדה לוכה נקרעת בעו"כ עד שיתכוון לקנותה · ושמואל לפילו בביאת הל' נקנית לו והכ' נהרג על ידו והי"ן כיוון יעו"ש שהאריך :

ולקו"י פי' הירושלמי הוא לי בעינן יחדה לו לא יחדה ולדברי ר"ל בעי' יחדה שתהיה נק' בעו"כ · ושמואל לפי' בביאה הל' לי לכל שם כיוון לישות אלא לי' ל דנקט בלשונו לא ידעתי מהיכן נולד לו מחילוק הזה כ"ן יחדה לישות כי הרי הוא הוא הדבר דכ"ן עם בת נח עשקינן ומה קידושין שייך בהו ומדרכה מזה תוכיח דיחודייהו היינו קידושיהו וכיון דמיוש ל' נתכוון ליחדה לו ה"ה כשאתו לכל דבר :

ולפי זה יהיה מחלוקת ר"ל ושמואל כדבר דמיסתבר דלר"ל ביחדה לעולם ושמואל כיוש ל' קני · ולפי דבריו דמפרש מחלוקתם במתכוין לישות שזה הוא חלוקה ג' הרי לא מסתבר דשמואל פליג אלר"ל מן הקלה של הקלה ולו' דלא בעי לישות ולא יחוד אלא בביאה הל' דוקא קנה · ועוד שם כדבריו דר"ל מוירי במתכוין לישות הו"ל תלמודא לו' כך מילתא דשמואל לפילו בביאה ל' דשמ"ר יוכה וכו' ועבשיו דפי' דברי הירושל' דמתכוין לקנותו לו לא מתכוין וכו' ר"ל על היחוד דהוא עצמו לישותיהו וכל הכל ע"ן :

והלכתא כר"ל דירושלמי דהל כל תלמודא דידן מוכח כמ"ש והוא הוא עצמו דקד' הסיא דייחד שפחה לעבדו דיכרע עליה · או לדעת רש"י ז"ל כיון שהם בסניהם ממון קחדון כחמורו ובהמתו יתחייב משום גזל או לדעת הר"ן וכמ"ל כיון דל"ן גופן קנוי לחדון יש לעבד לישות בשפחה כיון דרבו יחדה לו כמבו"ל (הנפ דלדעת רש"י ז"ל דקד' משום גזל יש קלת דוחק דלפ"ז ה"ה בכלל כיוסף כו בגזל ולא כיוסף כיפ"ק בכל חלקיו · יכולין לומר כיון דהיה לשם ונכריות בעינן יפ"ת ולין כ"מ שם חלוקין בטעמם וזהו דהכריחו להר"ן ז"ל שלא הפה כזה לחר שהכיל דבריו ופי' לותו כדבר הדומה בכל חלקיה ליפ"ת · ומן התימת ממנו דרפה להוכיח דהלכתא כר"ל מהסיא דיחד לו שפחה כנ' והכיל פ"ת דברי הר"ן ודוחקו לפרש ויחד היינו לישות לשם לישות כדי להכריע שכדבריו כן הוא דפילגש לא הויא לשם לישות חבירו ועו"ש :

ודברי רבינו הרב מע"ל שהביא מספר פרשת דרכים מפורשים במע"ל כי הוא פוסק כפשיטות דנוי עם גוי כיחוד תלוי מילתא לישותיהן · דמשתייקדו

דמצנקיוחדו וכעל כעילה ק' יהרג . (והקדק הרב מצ"ל כלשונו וכח עליה כעילה ק' לפי שהיחוד כלא כעילה כלל ה"ה כחנק דזו היא דקה' כגמ' נכנסה לחופה ולא נבעלה ר"ל ייחוד כלא כעילה) וליכא מאן דפליג בזה לפילו רש"י שהוא חומר לעוברתו לדרכה כרוזא קרי היפך דבריו וכמצ"ל וכ"ש לרעת הר"ן שהן מפורש מלליהן . והיא היא דעת הרמב"ם ז"ל בהל' מלכים וכמ"ש הרב מצ"ל מעמו ועו"ש :

ומ"ש מעם הריב"ש בתשו' סי' שנ"ח דגדול ק' כדורו כתב דלדם לשור כפילגש חכירו ושורש הדבר מב"ן דלשורה להם כיחוד ולפשר דלב"ן עצמם לין פילגש חכירו לשורה וכו' ועו"ש . לדעתי הוא פלא ודעתו ז"ל נשגבה ממני כילד לא פסיקא ליה ושוניין דלמודא מוכח דיחוד לפילו ע"י כעילה ק' היינו לישות וכמצ"ל דלדעתי דבר פשוט כמ"ש דב"ן עם פילגש חב'רו נהרג עליה וב"ש פילגש לכיו דים כו לאו יחידה וכמ"ש הרב מצ"ל דעובר מעוס לפת לביו ומעוס ק"ל . ועוד תוכיח גם בפילגש כר ישראל וכח עליה ישראל לאר שהוא בכלל ק"ל כיון שהיתה מיוחדת ליושראל דמתח יב עליה מי לימא מידי וכו' זהו הנלקו"ד בהיותי גולה בעי"ת ליוורנו יע"א כשלו דהלי שתת **הרת** לפ"ק ושויי"מ ויש"ן :

הל' כי **אב"א** יש"ט

סו בא מעשה לידי בשם לחת שבאו עליה עדי כיעור לחר הלוים הגרוך . ק' קעיר שרלה פלוני לן עמה כל הלילה לאה מכאן והיה בחמצע ובעלה לין עמה בבית כל הלילה ובירר בעדותו כי נ"פ הלך להם יחף לרחות מה יעשו וידע בעיב שהיו במעה ק' כגז' . ולשם ק' קעידה לאר שנשבעה וקללה עצמה שיום ק' דלשה לשם זאת עם זכיתי ק' בביתה והביתי סגור עליהם בפתח ק' ולאמה שומרתה מחון ודלתה הלשה ליכנס לפניהם ולאמה של לותה לשם לא הניחתה . עוד הקעיד היא לאר בתע"נ וכו' שרלה הזאתי הזה תוך הביתי עם לאמה תוך לאדר שבבית ובתה היתה שומרת בפתח ונשאר יושב מנגד לרחות מה יהיה בסופם . ולא"כ דלה לת שניהם יוצאים מהאדר והיתה לעקה גדולה ע"ז והזאתי הודה בלאמה כי היא היתה פנויה והבחים בכתה ועשיו משבע ככל הטורך לזאתי ולאמה של הבת הגז' . לכל לבת לא נעשה שו"ר כיון שהיא ק"ל וחי"כ עידי טומלה ממש . לכל כיון דלימא עידי כיעור ולאו דל"פ דהבת עצמה זאתה עם הזאתי הגז' וככל יום מתאדם עליה דבר כעוף הפורח ולא כעדים ודיוה לכך יורנו מו"ן מכיון שהיום הזה דלה להוליאה בעידי כיעור לע"פי שי"ל ממנה בניס לם חייב בכתובתה לו לא . גם לם זאת הלשה שהעידה נחשדת לע"ז כעניין זה לו"ל כיון דלאו לאפוקי מבעלה מעידה ובעלה מלליו הוא להוליאה ושכמ"ה :

תשובה בעניין לם לשה זאת היולאת מרצון בעלה כעי"ך מכו' כדברי הרמב"ם פכ"ד מהל' לישות דהבעל יש בידו רשות להוליאה כעי"ך לע"ג דלא כיפיגן ליה להוליאה בלא כעיט"ו דכן לוסיקיקא הלכתא לרוב הפוס' דלא כייפיגן ליה בלא כעיט"ו וכמ"ש מר"ן בלה"ע סי' י"ל כב"ש ועו"ש וכיון דיכול להוליאה כעי"ך פעור מכתובתה הגם שכתוסא דברי הרמב"ם דלם רלה הבעל להוליאה תלא בלא כתב הרמב"ם דלם רלה הבעל להוליאה תלא בלא כתובה . ומה גם שרוב הפוס' סברי דגם כעי"כ כייפיגן להוליאה מבעלה ועו"ש ע"כ מסתיין לומר הסתא דנקטיגן שהיה יולאה לגלי מרלוגו שתלא בלא כתובה ולא פליגי מן הק' לגל הק' . ועוד הרי כתב כסו"ד וז"ל כ"מ שהמרגו תלא מן הבעל תלא בלא כתובה ע"כ הרי מדקדק דבריו שבתב שהמרגו ולא כתב שהמרו דלא יכולין לו' כ"מ שהמרו כופין וכו' מוכרח דכוונתו לומר לפי דעתו דיכול להוליאה . ועוד דלא גרע מעוברת על דת כמ"ש סי' קט"ו דלפי' מעוס פריעות יולתת בלי כתובה מחעם שמת תזנה וכמ"ש בללי הרש"ם בלל ל"ב סי' ג' ועו"ש . והטעור בסה הרמב"ם שם דלפילו לם לא הוליאה לי"ל כתו' מעוס דטעם תיקון הכתו' הוא שלא תסיה קלה וכו' ובלן תסיה ותהיה . ועוד כיון דממון הוא ולוכל עי"כ ומי יודע שמת נטמלת ולדעתא דהכי שתהיה פרוצה לא נתקייב לה והמע"ה . ועוד לם נלמר דקייב בכתובתה ק"כ לא הנחת בת בשרה וכו' וכיון שרוצים והיה כעם בכהן וכו' ע"כ הדעת נותנת דבעי"כ ופריעות יולתת בלא כתו' . וכ"כ הרב בני חיי סי' י"ל מעס הרמב"ם בפי' ובכן העלה מעס כמה פוסקים והוסיף לפני לם יהיה ק' מהעדים פשוט ומשוד עד"ז כיון דידע בעצמו דלאו לאפוקי מבעלה קמסהיד יעו"ש כמה דלוותי ע"ז . וכן משמע מדברי הרב ד"ן שללה מ"ג מעס ר"י נתיב כ"ט ועו"ש דלם יש קול קלה דלא פסיק שזנתה תלא מן הבעל וכו' ולף אי"ל כניס לסורה לא שלין כופין להוליא עכ"ד ומדנקט לסורה משמע דלין לה כתו' דלא כהא תלייא וכמצ"ל וכ"כ מהריט"ן ז"ל סי' קל"כ ועו"ש :

וע"ד העדות של האשה הגז' דבר פשוט דיכולה להעיד בכגון דא . וכן מפו' בכ"הג הגב"י סי' הגז' ס"ח דלשה יחידה לו קרוב לו קטן נאמן וכו' לפי שלין דרך להזמין וכו' ובסו"ד כתב דמוהרי"ך תפס במושלם דלשה וקרוב נאמנים וכן עיקר ע"כ מוכח מעס שלין לשה פסולה לא לאפוקי מבעלה לכל כגון דא יכולין להעיד ולא תקיה לשה גריעה מגוי לם הוא מלמינה היכא דלמר כן מסיל"ת . וכמ"ש הרב ד"ן ע"כ פשוט דלשה נאמנת כע"ק . ולינס נריכים להעיד בטורף שבבר כתב מור"ם סי' י"ל שכל ק' לעצמו מצטרפין :

ומה שים להסתפק הוא לם הבעל עצמו לומר שהוא לשה לותה זנתה עם פ' לו לומר פ' למ"ל כן והוא מלמינו ובשלמרו לו הב"ד י"ן דהויב להוליאה חזר ולומר שלא כוונתי בדעתי לו' ודלי זנתה לא לא לפילות בעלמו ולין רלוני לגרש מהו הדין :

ולכאורה מדברי הרמב"ם פכ"ד מהל' לישות והביאם מרן סי' קט"ו ס"ז נר' דלסורה עליו וכופין לותו להוליאה וחייב בכתובתה כ"ז שלא הודית לדבריו לבל לם הודית לדבריו תלא בלא כתובה ועו"ש . לבל מדברי הרשב"ל בתשו' לל"ף רז"ל ורמ"ט נרלה דלין כופין וכיון שהוא לא רלה לגרשה ומפרש דבריו לין כופין לותו להוליא ועו"ש . וכ"כ הרש"ל בתשו' בלל ל"ב סי' י"ב ועו"ש . וכ"כ הטור בסיומן י"ל מעס הרי"ף והרש"ל ועו"ש :

ועיקרא דהלי דינא הוא בעיא בסוטה דכ"ה חיבעיא להו עוברת על דת ורלה הבעל לקיימה מקיימה או לינו מקיימה מי אמרי בקפידא דבעל הלה רח' והוא לא קפיד או"ד כיון דקפיד קפיד ורלה לפטור דלינו מקיימה ודאי ועו"ש ולא לישנטא .

וחתן לוקבעוץ ליה כעל שמחל על קיטוי וכו' עכ"ד הגמ' וחיפשטא דקודם סתירה דמצי לקיימה ועו"ש · וכתב רש"י ז"ל דהאי בעיא דקיטוי הוי כתנ"ל דעוכרת על דת וכו' אם נאמר דוקא בלה קיטוי לכל לי הוה קיטוי עמה היטו יכול למחול ועו"ש ומרפשטו ליה דיכול למחול לפיטו אם קיטה לה ממילא נמי היפשטא בעיא ק' דעוכרת על דת וכ"כ התוס' כפי' ומשמעות דברי רש"י ועו"ש :

מוכה מסוגיא זאת אם מעיקרא לא רצה לגרש כפירוש אלא שהיה מקנא לה מזי אם רצה אם קיימה וכו' ואם"ך לקיימה יכול לקיימה אבל אם מעיקרא נתן דעתו לגרשה היטו יכול לחזור לקיימה כיון דניחא ליה כמאי דתקון רבנן וכמ"ש אם הם"ס :

דון מינה ולוקי בתחרין כיון דמתחלה רצה לגרשה היטו יכול לפרש דבריו וכ"ש אם כה יאמר שהוא עצמו רצה לותה דהיטו יכול לקיימה וכמ"ש הרמב"ם ז"ל :

אך את זה ראיתי לחרי רועי בס"ת הב"ח סי' כ"ח שנשאל על נדון כזה ומעלה דאם הורצה ק' היתה כב"ד אינם יכולה לתרץ דבריהם וכן אם היו עידי כיעור לפי' נאים הו עי"ך הו ע"ה שהיה מזנה ואיכה כהדיה קלה דל"פ הו רציתי הבעל בכללות הקלה דל"פ דכופין לותו להוציאה · אך מה שהביא לותה שוגיא דשוטה וכתב דהכעיא דאם יכול לקיימה לא היפשטא לכן אין הבעל רצאי לקיימה לכתחלה ואם קיימה נקרא רצע ועו"ש שב"ב מצא הג"מר ומהרדכי פ' המדיר ושכן פי' כמהר"ם שעיין בביאוריו ועו"ש · דעתו נשגבה ממני לקור"י ומשמעות הסוגיא דמותר לקיימה וכמ"ש · ולפשר דכוונתו היא לא היה הדבר בהלטרפות קלה דל"פ עמו הוא דאינו רצאי לקיימה לכתחלה דנק' רצע אבל בלה קלה דל"פ כ"ש דוקא עי"כ הו קנוי לחזר כלה סתירה מותר לקיימה וכמ"ש ועו"ש מתשובה לרוכה · זהו הנלקו"ה להשיב שוקל דבר ולבשפטה משנה :

חוזרני על הא' דבעידי כיעור ויולה בלה כתובה כמש"ל · לחר כותבי זמן רב בא לידי ספר תש"י ח"ש להרב הגדול כמוהר"ר שלמליח זיע"א ורחיתי שכתב בסי' ט"ו בפשיטות דבעידי כיעור אינה מפסדת כתובתה ועו"ש ותמהתי על המרחה ותמרתי לקו"ר שבודאי נעות יש בהעתקה וכתבתי הדבריס למש"ח עט"ו הרב הגדול כמוהר"י ן' ווחליד הי"ו וכה השיב דלפשר כוונת הרב היתה אם רצה לקיימה בלותו זמן שכלי קפק עדיין כתובתה במקומה עומדת ולזמן לחר אם רצה לגרשה מדינו אינה מפסדת כתובתה וגם שהוא דחוק וידעתי כי"נ שכן דרכו של מש"ח ללמד זכות על הא' עכ"פ שעתי לחר דב"ק ונוי"מ ויתן :

הנ"כ **אב"א** יש"ט

סז בא לפני דור שם הי"ו ודוד פ'רנדה ועי"ש ואמר דוד שם כי היום הזה קדם משה לחת בעירו תוך ג"ח למיתת בעלה תוך ימי חופתו רש"י שכימי חוליו לא נכנס לחופה ולא רצה לת כלתו כדרך כל הארץ כלל · ולפי שכבר כתבו מעיר פרנדה לעי"ת וזהרון וע"ש לחברת הקונסיסטוריאל וגרוון רבן הי"ו · משע"כ כתב הרב גרוון רבן לקומיסיר דילוני של מעשכר וע"ש לשלוח לחר היום המקדם הזה ולכופו שיתן נט לגרושתו הכנ' לפי שעבר ע"ד חז"ל · וכאו שכיסס לפני וסידר כל זה דור שם הכנ' · ודוד פ'רעוס המקדם השיב כי הוא לא ידע מזה דהיסורה קעכיך ודדרכה לכי הכת הנ' עמד עליו לקדם מיד לפי שכתן לו סך גדול כמתיסיס דורוס ופרדה לחת שהיה שוה מאה דוהם וכדי להחזיק כממון הנ' לא נתנו השב רוחו עד שכח וקדם לת כתו הנ' · גם כבר קודיעס לקומיסיר דילוני לשר שם · והם השיבוהו שהינו יכול מעוס שכבר יש לו השה לחרת ולא חמ"ל שוס ה' מהם שיש כה לתת דהיסורה וכיון שהשתו נתנה לו רשות לקחתה לא חשש וקדם · ולחר שקדם לחר לו השוחט לשר שם עכשיו שכבר קדשת וזאת הלשה לא היתה עם חתנה כדרך כל הארץ יכול לכופה לחר שלשים יום לפטורת כעלה · וכירר דבריו שי"ל עדיס עכ"ז :

ואחר שכבר לחרו לי שביאתו לכאן היתה ע"י קורדיון של גרוון רבן של וזהרון וע"ה · שכופין לותו לגרש תלה · שכרתיהו לקיים כל הכתוב בידם כיון שי"ל ע"מ לשמוך ה"ה מור"ם ז"ל סימן י"ג ועו"ש וכ"ש ברציתי לגרת שכתב קומיסיר דילוני של פרנדה לקומיסיר דילוני של מעשכר הלומר כה שכבר הלתו עליו מעשה הכתה ולוה לא קבל היה רלוי להחמיר עליו למיגדר מילתה :

אבן מכיון שטעון היום המקדם הזה כי ה"ה ליתן נט מכמה סכות · סיכה ה' כיון שכבר נתן לאכיה כשלם מלות דורוס כעד כלו הנ' · ולוה גברה שלמה · וה"ה להוליאם מידו כשוס לופן ולוי פסידה דלא הדר · סיכה כ' דכהתוה פחדה ויקוב לם ילן נט ילך לכיה ויקבל ממון מלחר ויקדשה לו וה"ה להחזירה לעולם · וכבר נשבע המקדם הזה לפנינו שמעולם לא ידע שיש כ"כ חומר החיסור הזה ומה גם שהוא בחרן גמור ולוהו על חטלו לפנינו ולמר חטלתי וכו' שלא ידעתי חומר החיסור כ"כ וכלל כדיבורו שגם לותה שהתרו בו לינס יודעים חומר החיסור כדי להתרות בו · וכבר העידו יחידי הקהל של כלן על שכי הכת הנ' שהוא גברא שלמה · וכשוס לופן ה"ה להוליא מידו הממון שקבל והכת הנ' קפיני עלה זכיני · משע"כ הוכרחתי לגלות דעתי לפני הרב גרוון רבן ולהרלותו לפני ח"ור וזהרון יע"ה שם יסכימו עליו :

והנה דב"ז הוא מסקנת מר"ן הב"י משם הרמב"ם והר"ן וגם חזר ופסקו בש"ע שתה ולחר שכבר גילה דעתו בב"י וכש"ע לפסוק כן ושלל כל לותן דעות המולקים כמ"ש בב"י לחרי דבריו לא לשנה וכמ"ש הרב יד מלחכי בכללי הש"ע ורמ"ה משם שיירי כנ"הג ה"ח סימן תל"ה הגב"י לות ה' והרב הלכה למעשה ח"ב פ"נ מהל' גזילה ובפי"ז הל' ה' ועו"ש · ובכנ"ד שהוא שוגג גם מור"ם יודה דלא כפינן ליה להוליא הגם שנאמין לותם שבכר התרו בו ולא מיקרי שוגג · כיון דכולם עמי הארץ ולא ידעי חומר החיסור הרי כל ה' תולה כמי שבשגדו שהוא הוא הטועה ומי יכריע כיון שכלם גסים וחסרי דעת · וע"כ אין בדבריהם כלום ואין שגגתו עולה זדון · ומ"ש מור"ם שם דכיסרלל אין לסמוך לאחן דמיקל בשוגג טעות המיכר הוא · וכמ"ש מפורש במקור דבריו כר"ת וגם הב"ש כ"כ ועו"ש דל"ל ויש לסמוך :

ומה גם כיון שהוא מפסיד ממון עי"ז וגם הפשה ע"פי הרוב קפני עלה זכיני ולא שוב לקחתה לזי שם נכריחהו ולא פ' נקי מנכסיו ומביתו · ולא כדין הוא

הוא זה לבוף לותו בחיסורא דרבנן במקום הפסד מרובה ולהחמיר עליו הפך דעת מרן שקבלנו הוראותיו נגד הלף פוסקים · ומה גם שהפסד הזה לא ידעה כלל כמו שהוגד לנו מפי מגידי לחתי ואי"ך הפסד הבחנה הלא מטעם דלא פלוג רבנן · ויש לנו לילן גדול לסמוך עליו והוא הר"ן ז"ל ריש פ' החולן שכתב בפי' משם הריטב"ה ז"ל ו"ל ודעת קלת רבותי דכל שהיא קטנה ואינה רואוי ליולד אלין המתנתה הלא משום גזירת רז"ל שלא יבעל בין בייפונן ליה ולא משתתין ליה בחיסורא דעבד כדי שלא יוציא הלא כופין לותו להפרישה ג' חדשים כיון שזמנו קלר וכתוב מגמגמין בזה עכ"ר :

וכוונתו כמאי דקלמר כדי שלא יוציא פי' מקר"ן שפירש שם רר"ל לא נשתייה לפשר שיניח זלת הלשה לגמרי כדי שלא יהיה מנודה כ"ב זמן ואנו רוצים שלא יוציאנה לגמרי דלא עביד חיסורא כ"ב שיטרך לחוציאה וע"ב די להפרישה ג' חדשים ולא חיישינן שמא יבא עליה תוך זמן זה כיון שהוא זמן קלר ג"ח אין ילרו ולרו תוקפו עכ"ר :

מוכח מזה דשם יש לחוש כי ע"י שיוציאה שוב לא תחזור עוד לליו אינו כדין להריחה גט שלא די בהפרשה שתפרישין חותן · וכ"ש בנד"ר שלא מלבר זה שהוא מפשיר שך גדול כמש"ל ואינו כדין להחמיר עליו כ"ב וכפרט שהוא נגד פסק מרן כמש"ל ולסמוך על הי"א שהביא מור"ם ז"ל · ונם להחשיב שגגתו לזדון אין זו סברא וכ"ש שכמה פוסקים מקילין בשם קדם ולא כנם דדי ליה בשם ברם לעיר לחרת יעו"ע ועיין בתשו' בלר עשק סי' כ"ח :

ועיין מ"ש הבא"ח סי' י"ג ס"ק י"ב משם הכנ"ג במעשה שבא לידו בא' שקדם תוך חדשי הבחנה וגזר עליו שיברח ולמר שלא יוכל לברוח מפני סיכות רבות ותורס שתברח השתא וכתבי שני יעו"ש · הנה שמא שמיקל ללמדו לברוח שדו שם נרגא כמה פוס' דאין מלמדין לותו עב"פ נקיט מיהא פלגא שם כבר ילא שלא להניחו לעשות שם עד עבור חדשי ההבחנה :

המורם מכל האמור כי היום הזה לריך לקבל מידינו בכח הקום"ח שלא לחזור לעירו עד עבור חדשי ההבחנה · זלת ועוד כיון שהוא עם התרן לריך לקבל נזיפה לע"פי שהוא שונג למיגדר מילתא · ואם ליחידי שקבל ירלה בעיניהם שלא יחיו לו עד שיתן קנס כפי רלות עיניהם ברשות בירם · שכל מה שירלה בעיניהם לעשות למיגדר מילתא עושים וגולתא דהבא יתרמי על ריסייהו · ולחר עבור ל"ב יום מיום מיתת בעלה הל' ברשות בית הדין שתקדם הזה לשוב לעירו ולכנוס ברוסתו זלת ע"י קידושין לחרים כלי שה"ד כלל · זהו הנלקו"ד ולעי"מ ויתי"ן :

פם **למעסבר** יע"ל בסדר ויש לפניהם לת כל הדברים הללו שהי זלת הוא **הברית** לפ"ק : תל"כי **אב"א** יפ"ט

סח נשאלתי במי שקדם בתולה ל' שכבר היתה בשותה לבית שקבל הקידושין שלא בשותה לבית שלו והשידוכין שלו היו בבית שלה ולא עוד אלא שלא ידעה לו ומקו"ל שהקידושין וכשמעה שלו הכמין לת שבריח הזה חרם לו עד מות ולא רלה עוד ליתנה לו ומקו"ל נתן עיניו לשלוח לו ולומר לו שהיה חפץ בו משום שהיה הולך בחיסורא דרבנן במקום הפסד מרובה עליו הפך דעת מרן שקבלנו הוראותיו נגד הלף פוסקים · ומה גם שהפסד הזה לא ידעה כלל כמו שהוגד לנו מפי מגידי לחתי ואי"ך הפסד הבחנה הלא מטעם דלא פלוג רבנן · ויש לנו לילן גדול לסמוך עליו והוא הר"ן ז"ל ריש פ' החולן שכתב בפי' משם הריטב"ה ז"ל ו"ל ודעת קלת רבותי דכל שהיא קטנה ואינה רואוי ליולד אלין המתנתה הלא משום גזירת רז"ל שלא יבעל בין בייפונן ליה ולא משתתין ליה בחיסורא דעבד כדי שלא יוציא הלא כופין לותו להפרישה ג' חדשים כיון שזמנו קלר וכתוב מגמגמין בזה עכ"ר :

וכוונתו כמאי דקלמר כדי שלא יוציא פי' מקר"ן שפירש שם רר"ל לא נשתייה לפשר שיניח זלת הלשה לגמרי כדי שלא יהיה מנודה כ"ב זמן ואנו רוצים שלא יוציאנה לגמרי דלא עביד חיסורא כ"ב שיטרך לחוציאה וע"ב די להפרישה ג' חדשים ולא חיישינן שמא יבא עליה תוך זמן זה כיון שהוא זמן קלר ג"ח אין ילרו ולרו תוקפו עכ"ר :

מוכח מזה דשם יש לחוש כי ע"י שיוציאה שוב לא תחזור עוד לליו אינו כדין להריחה גט שלא די בהפרשה שתפרישין חותן · וכ"ש בנד"ר שלא מלבר זה שהוא מפשיר שך גדול כמש"ל ואינו כדין להחמיר עליו כ"ב וכפרט שהוא נגד פסק מרן כמש"ל ולסמוך על הי"א שהביא מור"ם ז"ל · ונם להחשיב שגגתו לזדון אין זו סברא וכ"ש שכמה פוסקים מקילין בשם קדם ולא כנם דדי ליה בשם ברם לעיר לחרת יעו"ע ועיין בתשו' בלר עשק סי' כ"ח :

ועיין מ"ש הבא"ח סי' י"ג ס"ק י"ב משם הכנ"ג במעשה שבא לידו בא' שקדם תוך חדשי הבחנה וגזר עליו שיברח ולמר שלא יוכל לברוח מפני סיכות רבות ותורס שתברח השתא וכתבי שני יעו"ש · הנה שמא שמיקל ללמדו לברוח שדו שם נרגא כמה פוס' דאין מלמדין לותו עב"פ נקיט מיהא פלגא שם כבר ילא שלא להניחו לעשות שם עד עבור חדשי ההבחנה :

המורם מכל האמור כי היום הזה לריך לקבל מידינו בכח הקום"ח שלא לחזור לעירו עד עבור חדשי ההבחנה · זלת ועוד כיון שהוא עם התרן לריך לקבל נזיפה לע"פי שהוא שונג למיגדר מילתא · ואם ליחידי שקבל ירלה בעיניהם שלא יחיו לו עד שיתן קנס כפי רלות עיניהם ברשות בירם · שכל מה שירלה בעיניהם לעשות למיגדר מילתא עושים וגולתא דהבא יתרמי על ריסייהו · ולחר עבור ל"ב יום מיום מיתת בעלה הל' ברשות בית הדין שתקדם הזה לשוב לעירו ולכנוס ברוסתו זלת ע"י קידושין לחרים כלי שה"ד כלל · זהו הנלקו"ד ולעי"מ ויתי"ן :

פם **למעסבר** יע"ל בסדר ויש לפניהם לת כל הדברים הללו שהי זלת הוא **הברית** לפ"ק : תל"כי **אב"א** יפ"ט

סח נשאלתי במי שקדם בתולה ל' שכבר היתה בשותה לבית שקבל הקידושין שלא בשותה לבית שלו והשידוכין שלו היו בבית שלה ולא עוד אלא שלא ידע

וקרי ביה כרעות נפשיה · ומה גם דעיקר הקידושין היו שלה מדלון לביה ולמה כ"ל הכמין לה העדיה וקדם כמ"ש בשלה · דלדעתי הדין נותן שהב"ד יכולין לקייים עליו לפי' לגרש בע"כ ולה קיימן ביה לנוס ולה נחום זה הרי נעשו כנוס ישראל ספקר ולפעמים יבא שלא שלימו הגון ויקדם בת חשובים שלימה רצויה לו שפע"כ למיגרי מילתא רצוי והגון לעמוד עליו כשוט"ם וכו' ככה ב"ר יפה ולה יחרוך רמיה לידו · כ"ם וק"ו בב"ר שאבי הבית לה דבר לו מעניו הגע בפיו כ"ל בלבו טעון הדבר וכחכמה עשה לתופסו בעד החוב הוריני תבא עליו ברכת טוב · וז"ל מהרי"ק שורש קס"ו גם לומר ר"ת שלא קדם שלא קדם שלא כדת משה וישראל ובכסוף יין הלשה חפלה יין לכופו לה ביישראל ולה כדיני או"ס · לך לה נחבא כדי נויה בשכיל מה או דבר אחר יכולין לומר לו נעזוב לך להתירך מתפיסה שם לה תגרש פ' בנט בשר ויין זו בפייה כיון שיין עושין לו דבר רע כי שם למנוע מלעזוב לו עב"ר · זהו הגלקו"ד ומוי"מ ויש"ן :

הל"כי **אב"א** יש"ט

סט נשאלתי מלת הרב המופלא סו"ה מר כרבה דבלה כיה דיינא ונחית לעומקא

דדינא כמוהר"ר פ'לרוז קרקונטי זצ"ל בהיותי בעיר ווסרלין יע"א על שלה ה' שמת בעלה ונפלה לפני יבם ולפי שלשה חזלת קודם שתנשא לבעלה ממת היתה נטענת מכמה בני אדם וגם אחר ניאוחים תלת בעלה נחאדם לזנות עם הרבה כ"ל בלה שאי"ך עידי טומאה לאוסרה על בעלה ונמצא מזה שתהיה פטורה גם מחליצה וכמ"ש מר"ן כה"ע סי' קע"ג ונשתפקו בה חכמי העיר מכיון דליכא בלא דל"פ ולישרע חזקתה מקודם שנשא ולישא לומדנא דמוכח שזינתה שפלו לי ליכא עידי טומאה תפטר מן החליצה · או ניחא ברווק כתב מרן כ' עדי טומאה וכל היכא דליכא עדי טומאה תתחייב למיעוט בחליצה כמו שפך זנתה וכמ"ש מרן שם · ולדעת הרב הנז' פטורה מחליצה מכח לומדנא הנז' ולדעת חכמי העיר הדבר בספק · ע"כ נתתי לב לבי לחקות שם ים טעם לפוטרה ג"ל :

והשבתי לו לקור"י שלשה זלת חייבת בחליצה למיעוט בספק זנתה דכללא הוא כ"ז שלא נאסרה על בעלה בפשיטות עדיין תגדל ביה ולשת ממת תקרי ולולי הלומדנא הזלת כמ"ש בשלה הנז' היתה מתוייבת לפי' ביבום וע"כ השתא דליכא ספיקא שמא זנתה דיינו לאוסרה ביבום ולוקמה בחליצה ולה לפוטרה גם מחליצה · ומה גם כי לדעת הרשב"ד לפיכך לי ודאי זנתה לריבה לחלון וכ"ם לסתמה דדינא שהיא לדעת הרי"ף והרמב"ם והרא"ש ולה בשמת לדעת עמודי הגולה שגם שמת דדברי מרן ז"ל לפטור גם מחליצה הוא"ל לשמועינן דכולה דלפיכך בלומדנא זנתה פטורה מחליצה וכ"ם לי ליכא עידי טומאה שבלקו"ד לשת שמת היא כיון דשומדת לשת כל העומד לבילה וכו' :

ועוד אין סברה לומר דלשמת דדינא גם לי ליכא לומדנא דמוכח הוי בסתם זנתה וריבה חליצה עדיין לשת שמת תקרי ואסורה לזר · ולפי לי ליכא חזקתה מקודם שנשא ונוסף ע"י הלומדנא דמוכח הנז"ל לאחר שנשאת עם זה · החזקה כעין כזה לה מעלה ולה מורדת וכבר כתב מור"ם בא"ע סי' ד' סו"ס ט"ו מצא מהר"ם פלדווח דאם היתה פרוצה כשהיתה פנויה לפילו לאם רלוה מנשאת פ"ה אין חוששין לה לאחר מיתולין ועו"ש :

וגמרא ערוכה שניהו אם תהיה למודה לזנות מקודם לה לאמרינן חיזקת חזקתה דודאי זנתה לאחר מיתולין והיינו מ"ש סו"ס ד' דעדויות פלונית דעקביה ודרכן להאמין דקאמר ן מצקין לה לה הניחת ולה לת השפחה וכו' וחכמים קומרים מצקין ע"כ · והרא"ש שם כפי' הגמ' כתב מצוס ספרי דטעמייהו דעקביה ודרכן דאלו לעקביה דרים ליום כי תצטה לצתו וכו' · ולאה זו שהיתה מצטה כבר ורגילה בכך וע"כ אין מצקין לותה · וחכ"ה מצקיס דלפילו אם תהיה למודה מקו"ל לו ל"ל כה כיון דקרא לאמר לצתה לימה מ"מ דסו"ס לצתו היא ומצקין לותה ע"כ · והלכה כרבנן ופסקה הרמב"ם פ"כ דסוטה וכל הפוס' יעו"ש :

ובדרך לגב נאמר מה שנלקו"ד הפעוטה כהורמנוזיה דמר דדעת רביו הרמב"ם הוא כמ"ש בספרי הנז' ומה שהוסיף לצת הגר דפצטן על דבריס מצמע ביישרלית היינו כמו הבריית דיין דסוטה דקאמרי דנקרבו מוחמרת לליסס וכו' ולה דרשינן בני ישראל ולה גרים ומוכרחין לומר דבריית זו לליכה דרבנן היא לכל עקביה דרס בני ישראל ולפי"ז לס תהיה ישראלית ג"כ ן מצקין דקרא קפיד על זבריס שיהיו מבני ישראל דוקא · ובכלן בספרי הוסיף עקביה לאסור גם הגיורת וכו' הנשואה ליהודי דהגם דבני ישראל היכא לצפי"כ כיון שהיא למודה בכך אין מצקין וכו' מצוס כי תצטה בזיב מצמע תחזיו שתצה יפלה זו וכו' · ורבנן לה תצו לזה שהיא למודה מטעמיס הנז' · והרמב"ם ז"ל פסק כרבנן דספרי ובבריית דידן בשצת הגר כמ"ם ולה כדברי הירושלמי שהביאו הרא"ש שם · ועיין להרב התנת המ"ל זיע"ל מ"ם הרמב"ם ודו"ק :

מכללא נשמע דלפי' לי ליתרע חזקתה קודם עדיין תקרי לשתו ומצקין לותה כשאר נשים הבשרות · ק"ל לפי' לי ליתרע חזקתה מקודם לאסור לאחר נישואין חזרה לתוקמה ע"י הבעל וזה הקול שהיה לה לאחר נישואין היינו כיון דמקודם היתה פרוצה לדבר עם הכל וגם השתא רלוה לדבר תשבו ההמון ככתה לז וכו' ולה כן הוא :

אשע"כ הגלקו"ד דלשם זלת לה מלבד דבחליצה אין לפוטרה כלל · ולי לה מצתפינה יכולני לומר דיכולה ליבם מצוס דלאסר זלת הלומדנא דליכא השתא דלפיכך היא מכח שהיתה מדברת עם בני אדם כמלו · וזה אינה לומדנא כלל דלאסר השתא מיהא חזרה בתשובה והיא נקיה ועדיין נקרית לשת שמת ותקייבס :

ומה גם דבפירושו ליתמר פ' המגרש יגל לה שם מזנה בעיר אין חוששין לה מ"ט פריוחא בעלמא היא דקחזו לה ועו"ש ועיין ש"ת מוסריע"ן סי' קל"כ דבפי' ליתמר לפי' בחזקה גדולה שהיא מזנה לה נאסרה ועו"ש :

שבתי ורליתי כי מור"ם בח"מ סי' ע"ט ס"ח מצא הג"ה ומיגרדכי פ' חז"ה כתב דשם קול מפורסם הוי כלו בלו עדיים והוזק בפרן · ולכאורה

מצמע

משמע דיש כח בקול אם הוא מפורסם להיות נחשב כעדים ועו"ש. אלא לכאורה קשה אין מכאן ראיה כלל ומדרכה משם יש להוכיח דאיסור ר"ל בגד"ד אפי' אם היה הקול מפורסם היינו כלום להיות נחשב עדות כלל. אלא דכלאו"ה קי"ל איסורא ממש לא ילפינן וכמ"ש בכרכות די"ט וכנמ' ד"ך וניטין דל"ד והיינו לפילו איסורא דעלמא. ומה גם דרש"י ז"ל כתב בניטין דאיסורא דר"ל חמיר ממש ועו"ש. ולכאורה יש לתמוה על רש"י ז"ל דבכל מקום מוכח דאיסורא דעלמא יהיה מה שיהיה חמיר ממונא ולזו דוקא דר"ל. ועיין מה שיובב ע"ז הרב יד מלאכי אות ר' ומ"ש על הרב הליכות לזי ועו"ש:

וכבר כתבתי בלורך ע"ע היולדת בעדי כיעור כלי כתובה ודברי מור"ם הללו מפורשים דבכל מידי דממונא הקול הוי כעדים ומ"ב לענין כתובה שהוא ממונא ולא נתלוי בלישורא דידה. ועיין להש"ך ז"ל בח"מ סי' הנז' והרב ח"מ בא"ה סי' י"ל מ"ש בשם תשו' הרי"ס ז"ל סי' כ"ה וכיוצ שמואל שכתבו בפשיטות משם הרמב"ם ז"ל פכ"ד מהל' ישורות הל' ט"ו דמשם משמע דבקול מפורסם לו עידי כיעור לא חיישינן שמא מקודם נטמאת ועו"ש:

ואפילו לדעת הרב שכות ועקב סי' ד' דבקול מפורסם הכא"ה בא"ה הע סי' ד' דבקול מפורסם דלא פסיק חושבון ומוליכין לוחה אם נשאת לכהן ועו"ש. ה"ר בכהן חיישינן וע"כ פסק הרב הנז' דאם יפה עליה קול שזינתה תחתיו ונתגלגה ונשאת לכהן כופין לוחו להוליה ועו"ש. דדוקא בכהן הדין כן לא בישראל. דבישראל אם תהיה נטענת עמו ומ"ה לא תנשא לו אם כנסה אין מוליכין לוחה כ"א דוקא אם הקדו בו שלא יכנוס וכנס אזי כופין לוחו וכמ"ש סימן י"ל:

המורם מכל האמור לקו"י דיבמה זאת חולצת לאחי האת שהיא נקראת ואין רשוי לפוטרה בלא חלוצה. זהו הנלקו"ד ועוי"מ ויע"ן:

הלכי אב"א יע"ש

ע מ"ך בכת"י מ"ור כמוהר"ר רפאל כיבאס זלה"ה וז"ן שאלה ממו"ן לדעת מה יעשה ישראל כיעקב שהיה נשוי עם לאה והכניסה לו קרקע בכלל נדוניתה ולימים עלה בדעתם למוסק לארעא דישראל קוב"ב ומכר כל אשר יש לו ומכלל מכר הקרקע הנז' לראובן והתנו עמו דאף אי לא איתדר ליה למיסק ולזה רצתה לשאת יעקב הנז' לחזור לעריר על הלוקח באותו מכר ובאה עליו בטענה מאחר שלא קנו מידה ע"ז להסכים עם הבעל והבעל מכר לחודיה אין מכירתו כלום. ועוד אפילו אם קנו מידה יכולה לומר כ"ר עשיתי לבעלי והלוקח משיב דמקחו קיים משום דשמעה היא ושתקה ודאי שמרלונה הפשוט מכר ולזה יורו המורים וכו' ושכמ"ה:

תשובה נראה אם הקרקע הזה הוא כדין נ"ל שנתחייב בחרמתן כפי' אם שמו אותו עליו כדמיון קלוכים כמ"ש מרן בא"ה סי' פ"ה ס"ג ודאי לאחר הוא דאפי' קנו מידה יכולה לומר כ"ר ע"ל. וז"ל נתחייב בחרמתן כפי' או לא שמו אותו עליו כד"ק אז הוא דינו כמ"ש ואם קנו מידה אינה יכולה לומר כ"ר ע"ל כמ"ש סי' ג' סי"ו. וכ"ז אנו מריכים לטענת החשה שאמרה שלא קנו מידה וכו'. ועוד אפי' אם קנו מידה משמע דים כח בקול אם הוא מפורסם להיות נחשב כעדים ועו"ש. אלא לכאורה אין מכאן ראיה כלל ומדרכה משם יש להוכיח דאיסור ר"ל בגד"ד אפי' אם היה הקול מפורסם היינו כלום להיות נחשב עדות כלל. אלא דכלאו"ה קי"ל איסורא ממש לא ילפינן וכמ"ש בכרכות די"ט וכנמ' ד"ך וניטין דל"ד והיינו לפילו איסורא דעלמא. ומה גם דרש"י ז"ל כתב בניטין דאיסורא דר"ל חמיר ממש ועו"ש. ולכאורה יש לתמוה על רש"י ז"ל דבכל מקום מוכח דאיסורא דעלמא יהיה מה שיהיה חמיר ממונא ולזו דוקא דר"ל. ועיין מה שיובב ע"ז הרב יד מלאכי אות ר' ומ"ש על הרב הליכות לזי ועו"ש:

וכבר כתבתי בלורך ע"ע היולדת בעדי כיעור כלי כתובה ודברי מור"ם הללו מפורשים דבכל מידי דממונא הקול הוי כעדים ומ"ב לענין כתובה שהוא ממונא ולא נתלוי בלישורא דידה. ועיין להש"ך ז"ל בח"מ סי' הנז' והרב ח"מ בא"ה סי' י"ל מ"ש בשם תשו' הרי"ס ז"ל סי' כ"ה וכיוצ שמואל שכתבו בפשיטות משם הרמב"ם ז"ל פכ"ד מהל' ישורות הל' ט"ו דמשם משמע דבקול מפורסם לו עידי כיעור לא חיישינן שמא מקודם נטמאת ועו"ש:

ואפילו לדעת הרב שכות ועקב סי' ד' דבקול מפורסם הכא"ה בא"ה הע סי' ד' דבקול מפורסם דלא פסיק חושבון ומוליכין לוחה אם נשאת לכהן ועו"ש. ה"ר בכהן חיישינן וע"כ פסק הרב הנז' דאם יפה עליה קול שזינתה תחתיו ונתגלגה ונשאת לכהן כופין לוחו להוליה ועו"ש. דדוקא בכהן הדין כן לא בישראל. דבישראל אם תהיה נטענת עמו ומ"ה לא תנשא לו אם כנסה אין מוליכין לוחה כ"א דוקא אם הקדו בו שלא יכנוס וכנס אזי כופין לוחו וכמ"ש סימן י"ל:

המורם מכל האמור לקו"י דיבמה זאת חולצת לאחי האת שהיא נקראת ואין רשוי לפוטרה בלא חלוצה. זהו הנלקו"ד ועוי"מ ויע"ן:

הלכי אב"א יע"ש

ע מ"ך בכת"י מ"ור כמוהר"ר רפאל כיבאס זלה"ה וז"ן שאלה ממו"ן לדעת מה יעשה ישראל כיעקב שהיה נשוי עם לאה והכניסה לו קרקע בכלל נדוניתה ולימים עלה בדעתם למוסק לארעא דישראל קוב"ב ומכר כל אשר יש לו ומכלל מכר הקרקע הנז' לראובן והתנו עמו דאף אי לא איתדר ליה למיסק ולזה רצתה לשאת יעקב הנז' לחזור לעריר על הלוקח באותו מכר ובאה עליו בטענה מאחר שלא קנו מידה ע"ז להסכים עם הבעל והבעל מכר לחודיה אין מכירתו כלום. ועוד אפילו אם קנו מידה יכולה לומר כ"ר עשיתי לבעלי והלוקח משיב דמקחו קיים משום דשמעה היא ושתקה ודאי שמרלונה הפשוט מכר ולזה יורו המורים וכו' ושכמ"ה:

תשובה נראה אם הקרקע הזה הוא כדין נ"ל שנתחייב בחרמתן כפי' אם שמו אותו עליו כדמיון קלוכים כמ"ש מרן בא"ה סי' פ"ה ס"ג ודאי לאחר הוא דאפי' קנו מידה יכולה לומר כ"ר ע"ל. וז"ל נתחייב בחרמתן כפי' או לא שמו אותו עליו כד"ק אז הוא דינו כמ"ש ואם קנו מידה אינה יכולה לומר כ"ר ע"ל כמ"ש סי' ג' סי"ו. וכ"ז אנו מריכים לטענת החשה שאמרה שלא קנו מידה וכו'. ועוד אפי' אם קנו מידה

לספק

לפסק וטענת הלוקח דשמעה ושתקה הכל הוא דכעינן שתקה קנין והיא תחילה · וכנר"ז שלה קנו מידה המכירה בעלה הן לחדר הן לא לחדר וכ"ש עכשיו דלא לחדר שהמכירה בעלה לגמרי · וזה פשוט ולרקיח ח"פ וחתום הרב הגדול כמוהר"ר רפאל כירדוגו זצ"ל :

ום"ל נמ"ך וז"ן קרקע שמכנסת השטה בכדוניותה דין נג"כ י"ל ומבואר סי' ס' סי"ג שהבעל שמכר קרקע נכסי אשתו כיון כ"מ כיון נג"כ לא עשה כלום ועו"ש · עוד מבואר ריש סי' קפ"כ דהיומר לשלוחו שימכור לו קרקע ס"ז מוכר ולוקח בחמירה ועושה לו שליחותו וא"ל לא קנין ולא עדים וכו' · ועיין עוד סימן קפ"ד ס"ה · ולכן בנד"ז לפ שהדעת והסברת נותנים ומבריעים שבשליחותיה מכר מ"מ מדי ספק לא יפלנו שמא תנאי היה שלא ימכור אלא ע"מ לי לחדר וכו' · לכן אחר שתקבל השטה ס"ם שלא לחמרה לבעלה לא ומכור אלא ע"פי התנאי הנז' תחזיר הקרקע לה ושניוי מכירת הבעל במקום שהשטה יכולה לומר כ"ר ע"ל ולבטל המכירה אע"פי שהסכימה למכירתו שעשתה שליח למכור ע"כ · ותחום כמוהר"ר פתחיה כירדוגו זצ"ל :

ום"ל נמ"ך דבר פשוט שהמכירה בטלה כיון שלא קנו מיד השטה תחלה כמו שס"ה בנג"כ דבעינן קנו מידה תחלה לכל הס קנו מיד הבעל תחלה לו שמכרו כ' יחד יכולה לומר כ"ר ע"ל כמ"ש הטור ע"ש · ואע"פי שנראה לכאורה שהדברים מוכיחים שברשותה מכר כיון שהלכו לפ"י ומכרו כל אשר לה הס ושליחותה קעבד כמ"ש מוהריק"ש זצ"ל · וכעין זה כתב מר"ן ס"י כמכרה היא כ"מ הס הבעל מודה לו שיש עדים שברשותה מכרה ליטו מוציא מידי הלקוחות דכשלוחו דמיא וחוץ מדברי הטור בשם רבינו יפריס שלא שהדברים מוכיחים הו"ל כשלוחה :

ומ"ש השואל נר"ו דמר"ן ז"ל לא ס"ל הכיא דמוהריק"ש ליתא שהרי מר"ן ז"ל פסקה דהרשות לחודה מהני כלום קנו מידה · ומ"ש הש"ס והפוס, לקח מן השטה וחזר ולקח מן הגיס כשנתנה רשות למכור הייטו לקח מן השטה · ומה שהק' דליטמוענין רבותא דש"ל לחזור וליקח אלא בהסכמת ז"ל דהסכמת השטה לא מהני אלא קודם מכירת הבעל דאז הוא בעשה שלוחה אבל אם קנו מידו תחלה ואח"ך הסכימה ל"מ מידי שכבר בעת שמכר לא עשה שליחותה כלומן שדברי מוהריק"ש מוכמים ושם עצמם דברי הטור ומרן בשם רבינו יפריס · ותדע כי הם לא רצו השטה דלקח מן הגיס וחזר ולקח מן השטה אלא ודאי כמ"ש וזה פשוט :

ומ"מ נר"ו לא קרב דהם כולם מיודי בש"מ דאינה יכולה לומר כ"ר ע"ל אבל בנג"כ דבעינן קנו מידה תחלה אבל אם מכרו כ' בב"ח המכר בעל אם עשאתו שליח למכור עדיין אין מתקיים המכר שלא עד שיקנו מידו וכשיקנו מידו הו"ל מכרו כ' בב"ח דהאי טעמא דקנו מידה תחלה מהני הוא משום דכולי האי לא עבדה משום כ"ר שיקנו ממנה תחלה ותקיים היא עיקר המכר כמ"ש מר"ן ז"ל ועו"ש · ואע"ג דמסתמא הבעל מפויסה ומבריחה למכור לפי"ה כולי האי לא עבדה משום כ"ר · אבל בנתינת רשות שנותנת לו רשות למכור קלקו וחלקה היטו עיקר המכר והו"ל מכרו כ' בב"ח שהרי היא יודעת כי ע"י שליחותה הם מוכרים

בב"ח וכן מבואר בדברי מוהריק"ש שכתב רשות למכור בב"מ תשיב כלומן מכרו כ' משמע דוקא בב"מ דק"ל דשם מכרו כ' מהני גם בנתינת רשות מהני אבל בנג"כ דשם מכרו כ' ל"מ גם נתינת רשות ל"מ :

ודע שהרב בעל הלבושים ז"ל כתב דשם דלמרינן שם קנו מיד השטה תחלה המכר קיים דוקא כשקנו ממנה תחלה אלא כידיעת בעלה דאל"כ וכולה לומר כ"ר ע"ל · וכזה ניחא לי מה שיש להר' שהרי פסק מר"ן שם שהשטה שמכרה לו נתנה לבעלה בנג"כ וכולה לומר כ"ר ע"ל · ולפ"ד הלבוש ניחא אלא דמסתימות כל הפוסי, אין נראה כן דגם שהמנהג פשוט אלא כדבריו ז"ל · ועכ"ל כמש"ל דכולי האי לא עבדה לקנות ממנה תחילה קודם בעלה כיון דלריך לקנות עכ"פ גם מהבעל לא הי"ל להקדים הקנין ולעשות עצמה עיקר משא"כ במכרה לבעלה היא מוכרחת במעשים לעשות לו כ"ר שהרי לא שייך קנין לבעלה :

וראיתי לחכם ה' מבעלי הוראה יש"ץ שכתב בענין זה טעם לדברי מוהריק"ש ז"ל שכתב אדין בב"מ דוקא שהש מכר ברשותה המכר קיים משום דב"מ הס אלא ואין לבעל בהס אלא פירות לכן הס מכר ברשותה המכר קיים משא"כ בנג"כ שהס בחמריות הבעל ואין לה עליהס אלא שעבוד בעלמא ושעבוד זה ליטו מסתלק אלא בקנין וא"כ אפי' ב"מ ל"ל לא ומכור לה אלקה שעבודה וכי היכי דהש ב"מ ל"ל לא ומכור בנכסי עצמו לא עשה כלום ה"נ בנג"כ הלקוחות וא"ל עליהס אלא שעבוד בעלמא ושעבוד זה ליטו מסתלק אלא בקנין ולא שייך בזה שליחות אלא סילוק ובקנין ודברים נכונים הס ורחוים למי שאמרן :

כללא דעילתא שהמקח הנז' בטל ומבוטל ואין השטה לריכה לקבל עוד חרס ע"ז · ועוד לפי' לדברי מוהריק"ש דוקא שם הדברים מוכיחים שנתנה לו רשות מקודם וכאן אין הוכחה כלל דאפשר שקדם ומכר ואח"ך הסכימה למעשיו מפני כ"ר ע"כ וחתום הרב כמוהר"ר מימון כירדוגו זצ"ל :

ום"ל נמ"ך מסתמות דברי הפוסי, נראה דל"מ שתירת השטה לבעל לא ומכור בנג"כ לבטל טענת כ"ר ע"ל דלכתי כיון דאין עיקר המקח מידה יכולה לומר שהוא הכריחה תחילה למכור וזו הרשיתי לותו לעשות לו כ"ר ודוקא שקנו מידה תחילה שעיקר המקח מידה הוא דל"מ למיטענ הכי ול"ר לשאר שליח דעלמא דל"ם היא טענת כ"ר ע"ל וכן מדברי מוהריק"ש ז"ל שהעתיק בפנים שכתב שם הדברים מוכיחים שהיא מרשה לותו למכור או להסכיר בב"מ וכו' דקדק לכתוב בב"מ דל"ם בקו כ"ר ע"ל וכל שקנו מידה בין בתחילה בין בסוף מהני בזה הוא דמהני שליחותה בכל ליטים דעלמא משא"כ בנג"כ דאפי' הקנין מידה ליטו מועיל לבטל טענת כ"ר שליחותה נמי לא מהניא · ולכן בנד"ז דהוא נג"כ ל"מ שליחותה כלל אף שם היו הדברים מוכיחים שעשתו שליח · וכ"ם דאי' סוכחה אלא שהיה נמכר בקודעתה ולא שמתחילה עשאתו שליח למכור וגם אין הוכחה על התנאי ולכן מכל מקום הבעל וכמ"ש הרב הגדול מור דודי זצ"ל בב"ד · וחתום הרב כמוהר"ר יעקב כירדוגו זצ"ל :

וס"ל נמ"ך כן לנכוי עמדי וכך היתה תשובתי לפני גדולים על הגדון הזה עצמו בהיותי בעיר סאלי יע"א דכיון דלא קנו מיד השטה תחילה אע"פי שמעשיה מוכיחים דניחא לה במכירה זו המכר בטל

כי כ' דברים הם הנזרמים למכירה קיום · חדש נריכה לסלק שעבודה בקנין לכל כלל קנין לפילו לי כתבה לו שטר ל"מ כמכואר בס"ס פ' מי שהיה נשוי והכילו כ"י כ"ה סי' נ' דפריך הש"ס וכי כתבה לו שטר מהי הוי ומשני כשקנו מידה הרי מבואר להדיה דלי לא קנו מידה לפילו כתבה לו שטר ל"מ וכ"כ הסמ"ע סי' קי"ח סק"ל והש"ך סי' ל"ח סק"כ ועו"ש · ועוד נריך להיות הסילוק בענין שיוכה יכולה לומר כ"ר ע"ל דלל"כ לפילו קנו מידה יכולה לומר כן כמכואר כ"ז סי' ז' · ול"כ כנד"ז לפ"ז שמעשים מוכיחים דניחא לה במכירה זו ולהני לן דכ"ז לענין שיוכה יכולה לומר כ"ר ע"ל · ולולי קנו מידה לפילו בלחרונה היה המכר קיום שהרי יוכה יכולה לערער בטענה שעיניו הרוחות דניחא לה במכירה זו וכיון שלא קנו מידה לין מעשיו קיומים דכל שלא קנו מידה יכולה לחזור ולבטל המכר דברים בעלמא לא מסתלקא · וכ"ם נד"ד דלפילו דברים ליכא שלא מכח תומרנא דמוכח דקחית מעות שהיו רוצים לעלות לא"י ודלי הוי שהיה רוצה למכור ודברי מוסריק"ם ז"ל לינן ענין לכאן דהתם כנ"מ לייורי כמבואר בדבריו ומעו"ה פסיק ותני דאם היו מעשיה מוכיחים דניחא לה במכירה זו המכר קיום דאליותה עביד כיון שלין לבעל שלא פירות והנוף הוי כרשות אחאה חזר דינא לסיות כאדם דעלמא שאם אמר לחבירו לא ומכור ועמד ומכר שמכרו קיום · אבל נ"כ שאבל לבעל נוף ופירות והוי באחריותו לכל דבר שינא שלא כנכסי הבעל ממש · ול"ל עליהם שלא שעבוד בעלמא וזה עיקר הדין שהיה הבעל רשאי למכור בהם כשאר נכסיו ויהיה המכר קיום עד שעת טירוף שלא שאז"ל חמו לטורף האשה ותקנו שיהיה המכר בטל מיד כמבואר בטור וכ"י סי' נ' ס"ב לפילו אמ"ל לא ומכור לין מקום לשליחות זו דאל נכסי לאו דידה ניהו ולא יפרק בהם שלא שילוק וכדברים הינה מסתלקא וכמ"ש · וכבר הקנתי דברי לפני גדולים ונראה בעיניהם וכמ"ש בדברי ידידי הרמב"ן · ומתוך מ"ש נתבאר ג"כ שאי"ך מקום לקבל חרס האשה דאפי' אם היה מודה במכירה זו המכר בטל כיון שלא נסתלקה בקנין עב"ד · וחמוס כמוהר"ר שמואל ן' מלכא זלה"ה · ועיין להרב כית מאיר על ס"הע סי' נ' וכן לנחנו דנים מעשים בכל יום הלכה למעשה כמ"ש הרבנים עליונים למעלה :

הנ"כי **אב"א** יס"ט

עא מעשה שבא לודי בשאם אחת שלמת שהיתה נשואה לאברהם הגר זמן רב והי"ל בת עשה שח"ך הלך בעלה הנז' לעיר רבתא וע"ה ונשא אשה אחרת ואחר עבור זמן מה נמלאת האשה מעוברת ואמר בעלה הנז' שהיו ממנו שמעולם מיום שהניחה והלך לא נקייחד עמה · ובהגיע תו"ר לידתה המליטה כ' זכרים ועדיין בעלה הנז' כדיבורו עומד שהם ממזרים והלקיטו האשה להגיד האמת וברמיותם עמדה שהוא מבעלה שלא שאומרת שבא עליה בנדתה רח"ל · סו"ר בעלה שנשא אחר שבבר שהיה מקיבה דאיסורא לנפשיה וכבר נולדו לו בנים מאשה אחרת ומי ליאמרינן שבא עמדו לדין האלמנת ובנה הנז' ולולי לחלוק בירושת בעלה הנז' :

תשובה לדעתי ברור דלנבי הבן לי"ך שפקפק כלל דלולי בר ירושה הוא כיון דאמר אביו עליו שהוא ממזר נאמן עליו לפוסלו כיון שמעולם לא היתה לו חזקת כשרות דמיוס שהוכר העובר לעבד בעל וכרוזא קרי שליטו ממנו הנס שהלקוהו כ"ר בדיבורו עמד · ואפי' לס הו"ל חזקת כשרות ולא"ך אמר שליטו בנו לו לס היה לו בניס לבן דאיטו וכול לפוסלו מעוס יחוס לפי"ה לענין ירושה ליטו יורש וכמ"ש מר"ן סימן רמ"ט · לבל האשה הא' אשר נטענת ודאי דיורשת בתובתה וחולקת עם האשה כ' ווורשיה כפי התקנה דהיינו שנוטלת ד"ח מעשר לחר פריעת כל התובות הן בשטר הן בע"פ והאשה החלקים הנשתריס תחלוק האשה הב' היא וכנים דהיינו היא ג"ח והבניס ג"ח לפי שליטו נאמן בדיבורו להפקיעה מבתובתה ולהוליאה לס רלה להוליאה מלותו זמן בלא בתובה שלפילו עדי כיעור לו בלא דל"פ לא היה בלל וע"ב לא מפיו אנו חיין להפסידה בכתובתה :

ואמת הוא דגס בן הא' שאומר לביו שליטו בנו לס יש עדיים שהודה לפניהם שבא עליה בחיזה זמן כיון שמעולם לא יצא עליה שם רע ולא שו"ד ע"ב שמרינן מסתמא הוא בנו גס לירושה תוך לחיו · ומפורש יוצא בס' התשב"ן ענין רע"ג שבתב בן בפירוש יעו"ש · וב"ם לס לחר שנולד לאחר בני דודלי לינו יכול לחזור לומר שהוא ממזר וכמ"ש בב"ב פרק י"ג יעו"ש · והוא פשוט והוכרכתי לבותבו לפי שרלויתי מורה ה' שפשק להפך ולויי"מ ויש"ן :

הנ"כי **אב"א** יס"ט

עב הסבמת האשה על מכירת קרקע בעלה לחר מעשיו בענין דיכולה לטעון נ"ר ע"ל · עיין להרב ב"ם סי' נ' ס"ק ס"ב שבתב שם בי' שטרות ה"י לומר נח"ר ע"ל דבולי הלי לא עברה משם התוס' בתובות דל"ה והגמרא והמרדכי יעו"ש·פי' דבריו שם שם בי' שטרות בל' עבר דהיינו שגם האשה בפי' אמ"ל זיל חזק וקנה ואני מסלקת ממנו שעבוד בתובתי שבן מפורשים הדברים בשרשן שהש התוס' הנז' דשם בתבה לו ד"ור דוקא מ"ל בי' שטרות מ"ל שטר ה' העיקר הוא שם קדם מכירת הבעל לא עביד ולא מידי לא ודלי בא"ם :

איברא דלחר המח"ר דעתו ז"ל נשנבה ממני דלין דלוה מדברי התוס' שבן פסקו להלבה לא מתרלין לדעת רב דוקא ומדלוה דבפסקי התוס' לא הזכירו הלבה זו · ולחר בותבי זמן מה בה לידי ס' בית מלוי ורלוה מ"ם בסי' נ' סי"ז וז"ל בתב ב"ם וכו' · ותמה אני לוה העתיק היינו ולא במשפט בי מהתוס' לין דלוה של כלום שמקשים ומתרלים לרב דלא ניקשו עליה מבלהו תנאי שהרי ר"ת לא פליג לדר"י אלא משום דבתבה לא' ולא חתמה משמע שבל לא' ולפילו בתבה ב"ע מודים דיבולה לומר נח"ר ע"ל ומתרלין טעמא דרב שבל שמואל דפליג לדרבה מוכח מזה דלפילו בשטר בפ"ע וא"ב כיון דהרי"ף והרמב"ם והרא"ם והטור פסקו בשמואל מ"ל בהמדרבי והסמגות שב"ב פסקו כרב ולין הלבה בתותם והרלוה מהרי"ם אלא העתיק בלל קושית תוס' זו והיינו משום דלא ב"מ לרינא·ולשון תשובת הרא"ם שבטור ולין לך דבר שמבטל טענת נח"ר אא"ב בתבה ללוקח לחריות עב"ד · וב"ם דהתוס' עצמם פחז"ה דמ"ז ע"ב ד"ה אבל בשטר קנס הטלו דרב נמי לא פליג דהשמואל בהא דבעינן לחריות דוקא שאז לינה יבולה לומר נח"ר ע"ל אבל שטר בפ"ע לא קנה ולין בין רב לשמואל אלא שם לחריות ע"ם הוא

ס"ל וקי"ל כשמואל דלאו ט"ס הוא וכעיטן איכתב כפי' קוך השטר ועו"ש כרכ"ק ומשתי כעל כל סון :

הרי מפורש דאין לסמוך להלכה עמ"ש הכ"ם כרכ"ז . גם הכא"ה הט העתיק לשון הכ"ם ומשמעותו לכאורה דכ' שטרות מקני לפי' כל' הקכמה ול"ל זה מטעם הנז' והדברים כרורים כמ"ש הרב כית מלואי ושויי"מ ויש"ן :

הל"כי **אב"א** יש"ט

עג ראובן הי"ל שטר נגד שמעון כסך מה שטר מות' ומקויים ומעכד לו קוקנ"ט ועכר זמן ופשט לו שמעון יד ורגל ולא מלא ממה לגבות . ולקמ"ז דלמ שמעון להשיב כתו ומעניק לה נדוניית וכיום שכועת החופה הזמינו ראובן לדין לפני ח"ע לשלם לו מהנדוניית ולא ניית לדינא והלך ראובן ועקל הנדוניית כרשות כ"ד ולא חש גם לזה ועשו חופתם כרצונם . ואחר החופה כ"ב חדשים רח"ל מת החתן והוציא ראובן שטר העיקול שכידו לגבות הנדוניית שהוא ממונו ואינו כדין שהורשים יקחו ממונו של"ך יורנו מו"ן :

ותשובתי היכא לקוה"י הדין עם ראובן ונוכח הנדוניית כשטרו ומשאר יתחלק ליורשים מכחה טעמי . הטעם הא' כיון דאיקני קוקנ"ט אפילו אק"ל כעל לוקח הוי לא ניית כיה תק"ה כיון דלא שכיח דייטינן ליה כיורש וכמ"ש כח"מ סי' ל"ה כהגהה וכב"ש שם סקי"ז וכח"מ ועו"ש . וכ"כ הכ"ג כח"מ סי' ס' הגב"י ס"י ו"ל . ואחר החיפוש והחקירה מצאתי מחלוקת כרכ"ז כין גדולי האחרונים ז"ל שמוהריב"ל ז"ל כח"ק סי' ע"ד והרשד"ם כח"מ סימן קפ"ט והרדב"ז ז"ל ח"כ סי' ק"כ וקס"ו כתכו דלא הכעל כנכסי לשתו לוקח הוי כנכסי הנדוניית שם כתוב כשטר הב"ח קוקנ"ט גוכה מהכעל דכזה לוכח תק"ה עכ"ד :

וכ"ז אפילו ח"ל התרה כו מקודם וכ"ש כנד"ד שהתרה כו ולא ניית לדינא ועקל הנדוניית כרשות כ"ד הדין פשוט דלפי' כחיוב של החתן מוציאה ממנו ואיכו לאפסיד לנפשיה שלקח לוקה וסמך על נדוניית זאת שהיא ממון מכעליה . ומפורש יוסף כדברי מור"ם סי' ל"ה וכח"מ סי' ק"ד כ"ד שעקלו מעות של ראובן כיד שמעון מכח שחייב ללוי ושמעון עכר ונתנו לראובן ע"ל סי' פ"ו ושם מפורש דחייב הנפקד ליתן למלוה ממון לאחר ועו"ש :

וא"ל דכד"ד הוי מקנה מלא לכתו וכוי כדין מקנה דלוה כה תק"ה כמ"ש כח"מ סי' קי"ג ס"ק וסי' ס' ס"ק ו וכיון דשייך כו תק"ה יכולים לומר אפילו לוקח המולקים על דכ"ז כמ"ש הכ"ג הכ"ל ווה לזה דלא נחלקו אם היא ליותה ונשתת וכו' אלא מחלוקת אי כעל לוקח הוי אלו יורש :

אבל ה"ק מכמה טעמי חדא דכבר מפורש יוסף כה"ט סו"ס כ"ג וכב"ש שם וכסי' קי"ח דמשם תדקה דעיקר הנדוניית שנותן האב ליכה כ"ה לבעל ולא לכת והוסרכו שם לומר דמסתמא ליכו נותן הלא כ"ה אתהכה גם היא וכמ"ש הרב כ"ש סק"י וז"ל . ולפשר מתנות אם שהלא נותן לחתן וכלה כמי דומה לנדוניית שכל אם שהלא נותן לומדנה הוא שלא נתן לזה כדי שתהכה גם היא . אבל ודאי שנפלה לה או מתנה מאחרים ליכה לומדנה וזוכה הבעל ע"כ מוכח מזה דאם שפשוט הוא שכל הנדוניית הוא לבעל דוקא ולא לכת וע"כ לומרו שתהכה גם היא נפלה לו . וכן משמע מדברי מר"ן כח"מ סי' קי"כ דלקי כתב כשטר לא"ק נוכח מהכעל כל כל סון ושם ועו"ש כרכ"ק ומשתי כעל כל סון :

הרי מפורש דאין לסמוך להלכה עמ"ש הכ"ם כרכ"ז . גם הכא"ה הט העתיק לשון הכ"ם ומשמעותו לכאורה דכ' שטרות מקני לפי' כל' הקכמה ול"ל זה מטעם הנז' והדברים כרורים כמ"ש הרב כית מלואי ושויי"מ ויש"ן :

הל"כי **אב"א** יש"ט

עג ראובן הי"ל שטר נגד שמעון כסך מה שטר מות' ומקויים ומעכד לו קוקנ"ט ועכר זמן ופשט לו שמעון יד ורגל ולא מלא ממה לגבות . ולקמ"ז דלמ שמעון להשיב כתו ומעניק לה נדוניית וכיום שכועת החופה הזמינו ראובן לדין לפני ח"ע לשלם לו מהנדוניית ולא ניית לדינא והלך ראובן ועקל הנדוניית כרשות כ"ד ולא חש גם לזה ועשו חופתם כרצונם . ואחר החופה כ"ב חדשים רח"ל מת החתן והוציא ראובן שטר העיקול שכידו לגבות הנדוניית שהוא ממונו ואינו כדין שהורשים יקחו ממונו של"ך יורנו מו"ן :

ותשובתי היכא לקוה"י הדין עם ראובן ונוכח הנדוניית כשטרו ומשאר יתחלק ליורשים מכחה טעמי . הטעם הא' כיון דאיקני קוקנ"ט אפילו אק"ל כעל לוקח הוי לא ניית כיה תק"ה כיון דלא שכיח דייטינן ליה כיורש וכמ"ש כח"מ סי' ל"ה כהגהה וכב"ש שם סקי"ז וכח"מ ועו"ש . וכ"כ הכ"ג כח"מ סי' ס' הגב"י ס"י ו"ל . ואחר החיפוש והחקירה מצאתי מחלוקת כרכ"ז כין גדולי האחרונים ז"ל שמוהריב"ל ז"ל כח"ק סי' ע"ד והרשד"ם כח"מ סימן קפ"ט והרדב"ז ז"ל ח"כ סי' ק"כ וקס"ו כתכו דלא הכעל כנכסי לשתו לוקח הוי כנכסי הנדוניית שם כתוב כשטר הב"ח קוקנ"ט גוכה מהכעל דכזה לוכח תק"ה עכ"ד :

וכ"ז אפילו ח"ל התרה כו מקודם וכ"ש כנד"ד שהתרה כו ולא ניית לדינא ועקל הנדוניית כרשות כ"ד הדין פשוט דלפי' כחיוב של החתן מוציאה ממנו ואיכו לאפסיד לנפשיה שלקח לוקה וסמך על נדוניית זאת שהיא ממון מכעליה . ומפורש יוסף כדברי מור"ם סי' ל"ה וכח"מ סי' ק"ד כ"ד שעקלו מעות של ראובן כיד שמעון מכח שחייב ללוי ושמעון עכר ונתנו לראובן ע"ל סי' פ"ו ושם מפורש דחייב הנפקד ליתן למלוה ממון לאחר ועו"ש :

וא"ל דכד"ד הוי מקנה מלא לכתו וכוי כדין מקנה דלוה כה תק"ה כמ"ש כח"מ סי' קי"ג ס"ק וסי' ס' ס"ק ו וכיון דשייך כו תק"ה יכולים לומר אפילו לוקח המולקים על דכ"ז כמ"ש הכ"ג הכ"ל ווה לזה דלא נחלקו אם היא ליותה ונשתת וכו' אלא מחלוקת אי כעל לוקח הוי אלו יורש :

אבל ה"ק מכמה טעמי חדא דכבר מפורש יוסף כה"ט סו"ס כ"ג וכב"ש שם וכסי' קי"ח דמשם תדקה דעיקר הנדוניית שנותן האב ליכה כ"ה לבעל ולא לכת והוסרכו שם לומר דמסתמא ליכו נותן הלא כ"ה אתהכה גם היא וכמ"ש הרב כ"ש סק"י וז"ל . ולפשר מתנות אם שהלא נותן לחתן וכלה כמי דומה לנדוניית שכל אם שהלא נותן לומדנה הוא שלא נתן לזה כדי שתהכה גם היא . אבל ודאי שנפלה לה או מתנה מאחרים ליכה לומדנה וזוכה הבעל ע"כ מוכח מזה דאם שפשוט הוא שכל הנדוניית הוא לבעל דוקא

עמו לקייב תוקף בחליפה וכמ"ש מר"ן בח"מ סי' קע"ג גם לחייבו ליתן כתובתה כיון דמחוייבת חליפה וכמ"ש מר"ן סי' קע"ח ועוד שהיה לומרת שהיה לונסה לזה ומייסר לותה יסורים קשים עד שהיתה נשמעת לו ולפ"ז תחילת כיצד הוא בלונס לפילו פס יהיה סופו כרצון לנוסה תקרץ וכמ"ש בנדרים דל"ו והכיולו הכ"ם סימן קט"ו ועו"ש · והחמצתי הדבר כחדש ל' כדי לתקור ולדרוש לודע למיותת הענין ונתתי מוסר גדול לזכלי יום לחר יום עד שהודה כדבר שפעם ל' לכבשים וכיה וכל וכו' והתודה על חטאו ואמר שלפ היה יודע חומר היסורי כ"כ ולפי החמת הוא עם הקרן דיסוריתה ומחלי קדר לותן שהיו יודעים בטיב היסודות כלל שלפ כ"פ מהדכ"י הסד"ם סי"ם רמ"ל :

ועל כן כיון דפלגינן דכוריה של הזכלי עצמו בכללות העד הכשר שהעיד על המעשה עצמו הרי כלן שני עדיה ולפילו שהזכלי עצמו פסול להעיד כיון דקי"ל כ"פ עד לחד כשר שהעיד עליו שהוא רשע לילו נפסל משום עד לחד וכמ"ש מר"ן סי' קט"ו ועו"ש וע"כ כיון שיש בידינו שני עידי טומלת הלשה חזקת פטורה לפילו מחליפה וכפסק מר"ן סימן קע"ג שהוא דעת הרי"ף והרמב"ם והרא"ש והטור ומר"ן בכ"י . הגם שדעת הרלב"ח שהשיג על הרמב"ם ממ"ש בפ"ק לדעת רב יוסף הלן לילים לכעל מי לא בעיל גיטא · השתא נמי תכעי חליפה ועו"ש ביכמות ד"ה והוסיף מורש ע"ז דיש להחמיר ועו"ש לגן כפסק מר"ן קי"ל :

ובענין הכתובה פשוט הוא לפי' שם יהיה כדברי הלשה שהיתה לונסה ממנו כיון שהעידו העדים שהוא מרלונה שהם רלו המעשה ולא לעקה לפניהם כלל לזו כיון דעכ"פ על פיהם צריך להוליחה מכעלה בע"כ שם כן ל"ל כתובה וכמ"ש הרמב"ם סוף פ"כ מהלכות סוטה דכל מקום שלמרו תלא תלא בלא כתובה ועויין שם ופסקו מר"ן סימן י"ח ע"כ וכתבתי וחלמתי כיד היכא שהוא פטור מחליפה ומליתן כתובה וצ"ע ויש"ל :

הל"כי **אב"א** סי"ט

עה מעשה שבא לידי בהיותי בעיר לטוף וע"ש שנת שם"ם לפ"ק בכהן לחד ושמו ברוך שנשא לשה ל' נרושה וכבר היתה זונה מפורסמת ולחר עבור זמן מה נשוחות ז"ל והקו"ל נשמע שלפילו דרך נישואין לילו עמה מכיון שלא רלו הקהל להשיאם הלך עמה ללהלי קדר ונתלשפו לליהם קרובי הלשה ולחיה דשם היו עידי הקידושין וכתבו להם הכתובה ולח"ך בלו לעיר והולילו קול שהן נשואות והן היום חזר מלליו הכהן הזה ורלה לעזוב כתשובה ולגרש הלשה הזלת ולומר שלחריה הטעוה ולא ידע כל כך קומר הליסור של נושא נרושה זונה וכיון שלא רלתה הלשה הזלת לקבל גיטה ורינה דמלכותא שלא יכתן גט לשום לשה בע"כ כ"פ מרלונה דוקא ע"כ נדרשתי לחוות דעי לחר חקירה ודרישה בלותן קידושין שם יש בהם ממש וכריכה גט ממנו ג"ל :

ולחר ההתבוננות רליתי כי היום הזה פטור מליתן גט הלין כלן שום קידושין כלל מכיון שהיו העדי' היושבי' כולם פסולי עדות לשה מדלוריית והגם שנמלה שם בחמצעם עד ל' רחוק רליתי שגם הוא פסול מדרבנן משום שהוא מלותן הכפריס שהיו וודע בין יומו לשמלתו ועם הלרן דלוריית שהיו יודע שפילו שלף כ"ף מהדכ"י הסד"ם סי"ם רמ"ל :

ודב"ן מפורש יוצא במר"ן הקדוש בח"מ סימן ל"ד ועו"ש ולפילו לדעת מור"ם כף הע סי' ע"כ בשם הסמ"ג דשם יהיה עד לחד מושבין להכריכה גט ועו"ש ה"ד שם יהיה עד כשר לכל בחדש כזה לף דכר מור"ם שהוא פסול מדכריהם וגם הסמ"ג יודה שהיכה לריכה גט מכחו ומה גם לדעת ג' עמודי הורלה הרי"ף והרמב"ם והרא"ש ז"ל שפסק מר"ן כוותייהו דעד לחד בקדושין לחו כלום הוא :

ובר מן דין לפילו העד הזה שהוא רשוק לף יחדו להיות עד כדבר שלף שנשלף עמהם שם בשעת קדושין ולף יחדוהו לדעתף דהכי ועיקר העדות היתה מלחים ודודים שהם פסולים וכבכון דף לפילו שם היו ויושבים כ' עדיים כשרים לדעת מהר"ט בתשו' סי' ז' לף תמריכן תתקייים העדות בשלר ועו"ש · הגם דמוהריב"ל סי' ק"ל חולק ע"ז וכיכ דלין לסמוך ע"ז להתיר הלשה לשוק ועו"ש · ה"ד עכ"פ שם יהיו כ' וכשרים מדרבנן · שלל כשר ל' ופסול מדרבנן גם מוהריב"ל יודה דפטור :

גם לין לחוש שמף נתייחד עמהם לחר חותן קדושין לפני עדים כשרים · ולדעת הרב תומת יישרים סי' פ"ג דחושבין לקדושין וח"ל עוד לקדשה ועו"ש דכל זמן שלף ידע היום הזה שחותן קדושין פסולים מעולם לף עלה בדעתו לייחד עדים ע"ז · וכ"ש שכל מגמתו של הכעל היתה כין קודם הקדושין ולחר הקדושין להיות עמה כלשתו לכל דבר ושם נחוש לכל חותן ייחודים שנתייחד עמה הי"ל לחוש לכל כר ישרלל שנתייחד עם חיזה פנויה ולהכריכה גט · ולפילו הרב תומת יישרים עלמו לף לומר שלף שם נתייחד עמה לחרי קדושין שחותן קדושין פסולים כי זו חומרנא דמוכח הוא שנתייחד עמה בעדים כדי לקייס חותן קדושין להכעיס חותן שלמרו לו הקדושין פסולים וע"כ שוו קדושין וגריכה גט · לכל כגד"ד ליכא ספקא כלל · וע"כ הנלקו"ד שהשלם הזקת ה"ם מותרת לחוק כלף גט · ותלי"ת שף ל"ל בניס ממנה וזכות יחשב לו הכהן הזה שחזר כתשובה שלימה והלך ונשב כמקום עקרה · והתודה ע"כ פשעיו וחזר מדרכו הרעה ולימנף ליה גם ברו"ך יהיה שלף בהה תקלה על ידו להוליד בניס חללים ממנו זהו הנלקו"ד כהיותי מתגורר שם מכלי ספרים · ועויי"מ ויש"ל :

הל"כי **אב"א** יס"ט

עו בנטין ל"ל שם ג'נמת כג' לם נכתב נזמת כז' וכבר ניתן לם לריך גט לחר ג"ל :

בא מעשה לידי והתירתי גט הנכתב וניתן בשם נזמת · כיון דהעיקר הוא הדיבור · וכמ"ש מור"ם בסי' קכ"ט וכיון דרוב העולם ולפילו המיעוט שהן מקפידים לדבר כפולייטי"ק לין המבטל כ"כ משוכם מזיי"ן לגיי"ל וניכרת מיד שלף למדקדקין הדבה ניכרת המבטל · לפי שבכתב נכתבת בגיי"ל ומה גם דרוב העולם מושבים שגם הכתב הוא כזיי"ן ע"כ בריעבד לין לחוש · ועוד כיון דעיקר השם הזה נקרא על שם הכוכב הנקרא בלעזרכי נג'מת לומר שיהיה מזלה יפור ככוכב ולף מלינו שם לחר בעולם הקרוי נזמת כזיי"ן ויהיה ע"ש נזם זהב וכו' · ומה להם לקרות

שם הגזם שהוא דרך בזיון ויניחו שם כוכב שהוא לסימנא מילתא · וע"כ כיון דלא יש בנמצא בעולם שם לחר נזמא לי"ך חשם לדקדק על הפולי"טיקה שהוא כגוים"ל כיון דהמכוון שוה לרוב העולם אין לנו לחוש למקפידים לכתוב ולדבר בלשון פוליטי"ק שהם מיעוטא ובטלו במיעוטן לגבי הרוב שאינן מקפידין · ואפילו לת"ל שיש בנמצא שם לחר נזמא הקרוי ע"ש נזם כנז' עכ"פ מי יוכל להכריע ולהעיד על זה"ת השם שקרו לה שם העריסה בשם ג,נמא ואמרו בפי' דכוונתם על הכוכב ומכח ספק זה הי"ל לחוש לעולם ליתן על שם זה כ' נטוין וכמ"ש מהרי"ו בתשו' סי' ק"ך על ירמיה וירמיהו יעו"ש דגם שהוא עצמו לא כתב כן אלא משום שנמצא שם ירמיה לחר בעזרת הלקו"ח גם הוא עצמו יודה דאזלינן כתר רובא · ודב"ז לא דקדק ולא שמענו שניתנו כ' נטוין ע"ש נזמא וג,נמא כיון דלב' מכוונת ל':

ומה גם שכבר כתב הרב ת"ה דף חלף שם נמצא שם לחר על גליה כתוב כר"ם מ"מ שמא דמילתא הכל או רוב העולם אינן קורין אלא על שם גליונו הנכתב יעו"ש ודון מינה ואוקי בתרין דלף כב' שמות הכתובים בתורה שם יסתפק לו בה' מהן אזלינן בתר רוב העולם · כ"ם וק"ו בנד"ד שלא מצינו שם נזמא בזיי"ן ושם ג,נמא בגוים"ל · ומה גם דודאי ופשוט שכל העולם קורין השם ע"ש הכוכב לסימנא מילתא ולא ע"ש נזם זהב שהוא שם פורענות · וע"כ כיון דאין עור שם לחר בעולם זולתי זה"ת ובמכוונת הן שוין · אין לחוש לשום מיעוטו המקפידין במכוונת להדגים הזיי"ן להיות בזיי"ן ולא בגוים"ל :

וראיה ממ"ש בנטוין פ"ו לסתני' דקאמר פטרוס לא אמר כלום קאמר עלה בגמ' ת"ר שלחוה וכו' פטרוס וכו' לא אמר כלום · ר' נתן אומר פטרוס דברי קיימין פיטרוס לא אמר כלום · ופיי"ש רבה ר' נתן דבכלהה הוא דייק בין פיטרוס לפטרוס תנא דידן דבר ה"י הוא לא דייק ע"כ · מוכח בפשיטות דמאן דדייק וקפיד קפרינן ליה ומאן דלא דייק לא קפרינן ליה · וה"נ כד"ד כיון דרוב העולם אין מקפידין להדגים המכוונת כין זיי"ן לגוים"ל לעשות חדא ושם ה' הוא · אבל למקפידים על המכוונת לזה שם יש שם לחר בעולם הנק' בזיי"ן ע"ש הנזם לזה כיון דקפיד קפרינן לה והם לא יש בעולם שם לחר חוץ מזה לזה גם המיעוט דקפדי בטל ברוב · ומ"ש בגמ' דמאן דקפיד קפרינן ליה היינו בדבר שהוא תורף הגט שמכחו בא להתירה לעוק ע"כ בעינן לשון מבורר במקום שכותבין הגט וע"כ יש קפידא וה"נ בשם נזמא שהוא תורף הגט כיון דלף למקפידים עצמם ליכא מיכר כ"ל ע"י עיון השמע לכל במכוונת ה' הוא ע"כ לי"ך חשם · ומה גם שהרי מר"ן פסק סי' קכ"ו דצריך לכתוב פיטורין כב' וזרי"ן וכתב שם הפר"ח ה"ד לכתחילה ובדיעבד אין לחוש לי כתב כיו"ב ה' ועו"ש :

ועיין למור"ם סי' קכ"ט סל"ג שכל תיכה שיש להסתפק שם כותבין ח' או כ' כותבין כף כגון לוכ"ל ליש"ל וכשם רחל שקורין לה רעקלין שם כתב רעכלין בריעבד כשר הגם שרלוי לכתוב רחל יעו"ש · ולדברי הלבוש שרירה לכתחילה כותבין רעכלין לפי שכך הוא המכוונת שקורין לה העולם · וכ"כ עוד שם שמש מעגר"ל יש מדכריש מנדי"ל וזה השם של מנדי"ל ה"ה לשון מטופחת בלשון ערבי ולפי"ה כתב דהולכין לחר לשון בני חרס לכתחילה ובדיעבד שם

שונה ככל זה כשר ועו"ש · ועיין מ"ש מהרוימ"ט סימן י"ל סי"ב ע"ב ותמצא סמך לדברינו אלא יעו"ש :

המורם מכל האמור לכתחילה נריך לכתוב ג,נמא שכן הוא עיקר השם ושם שונה וכתב בזיי"ן כשר ושם אין פנאי לכתוב אחר יותן לכתחילה · וכ"ם שם כשר ניתן דאי"ך שוש חשם ומותרת לנוקב כלי ספק זה הנלקו"ד ונוויי"מ ויש"ן :

הל"בי **אב"א** יש"ט

עז מי שמת והניח בן קטן הנריך לחתו ונשחת אחו שם יכולין הקרובים לקחת לוקו משום פגם משפחה ואחו אינה רוצה לחן עם אחו ואפי' היה לבויו קיים אין יכול לקחת לוקו מלבד אחו ואפי' נשחת וכ"ם שאר קרובים · ורואים לדבר ממ"ש הרמב"ם פר"ט מהל' יבום וח"ל ואפי' נשחת השם לאחר כתב שלא ואכים זן לוקה עב"ל · והכן הנריך לאחו ה"ה ככתב וכי היכי דגבי הכתב לא שאני לן בין נשחת ללא נשחת גבי הכן הנריך לאחו נמי לא שאני לן · וא"ש נריך לאחו שם רלו כ"ר להוליכו מאחו ולהניחו אצל קרובי לביו שאינם רלוים ליורשו משום פגם משפחה הרשות ביד · וא"ל קרובים זכריס לוקה דיומיה ניחא ליה לאפילו נשחת והכל תלוי ברלוייה כ"ר הרדב"ז הנז' סי' תכ"ט ועיין ש"ת מוהריט"ן דף ג"ן שכתב דלענין הכת אצל אחם חיו חלה לטוכת הכת ושם ירלה לב"ד דעדיף לה כיה לכיה יכולים להוליכה מאחם וליתנה לאביה · וכ"כ המבי"ט ח"ל קס"ם כן מ"ך מבתי' הר"ם הכן טבר ז"ל משם מ"ז כמוהר"ר ועב"ן זצ"ל :

הל"בי **אב"א** יש"ט

עח ארוס שרולה ליקח מעות נדוניית מעבשיו לשחר בחם וכדי להכטיח קרובי האשה רולה לכתוב הכתובה מעתה והיא תשב בביתה כיון שהוא מתחייב במזונות מעתה וכשות ונוטל קנין לא חיי שטר מוקדם וטורפת בו ממשעבדי כ"הג סי' מ"ב אות י' הג"הט :

עט עמדו לפני לדין בפיוטי בעיר לשמעשכר יע"ש כל לגבי הקברה של גמילות חסדים הי"ו עם ה"ר שמואל הלוי הי"ו ונשאנו לגבי הקברה כי כשמתה לשמו של שמואל הנז' בקשו קרובים לקוברה במקום חשוב יותר מהריחוי לה וגיסם ה"ר לברחם חזיזה לומר להם שהשם נותה בחולים לקנות מבעלי הקברה המקום הזה · ובקשו לגבי הקברה בעד המקום הזה מאחים 'פרלנקום והקברה הנז' השיב הרי הממון שלם בידי ועלי לעשם דבר השוה כמו שתרלו ונתרלו ז"ל וקברו אותה במקום שהיתה רולה ובכעל לה ערער כלל · ואחרי קבורתה בקרב ימים קודם שנתפשרו במקום קבורה הנז' מתה עוד בתה של השם הנז' ולא רלו לקוברה בעלי הקברה עד שיפרע בעלה דמי קבורת אמה הנז' ועמדו לפני בעלי הקברה ושמואל הנז' · ושמואל השיב שהוא משב למרכה ד' זו ה' דורות וזן עתה שהם רולים לקויים מה שעשו תחילה ר' פר' ליטו נותן לפי' פע"ן · ואחר כמה טרקי פשרתי ביניהם לתת שמואל ק' פר' ורלו וקבלו והלכו לקבור הבת תוך המערה תוך שור קטנים אשר קבוריס שם · וכדרך ילילתו ניחם על פשרתו והלך ובקש מכרוך לזלוות הי"ו לקבור הבת לפני אמה ולא רלו אנשי הקברה

ופשר כיוהם ברוך הנז' להוסיף עוד חמשים פר' בשר
זה ונתן להם משכון בשר כל הק"ן פר' הנז'. ולאחר עבור
זמן מה לא רצה לפרוע סק"ן והתרה בו הנגיד על החכרה
לפני עדים שפ"ל יפריש מיד שהוא מוכר המשכון ע"י
הסרסור וכבר הוא שום ר' פר' וקע"ש בן כפי' שלזמן
פ' הרשות בידו למכור לפי' בפחות מק"ן פר' ועלו
לשלם החקרון במיעטא:

ופסקתי להם שהוא מחוייב לפרוע הק"ן פר'
וז"ל הרשות נתונה בידו למוכרו בשומת
שהוא שום ר' פר' ולהחזיר המותר. לא מלבר שכן נוהגים
בחולייים לקנות מקום קבורה מבעלי החכרה זיקוק
הקדם לעניים ללא רע"פי שתיקנו על הבעל עשו
מעשה וקברוה במקום אשר הוא תפן ומזו בלנו נתרצה
ועפי"ז היה השער קודם קבורת בתם ומה גם שלפי
פשרתי בלוחו זמן בק' פר' והוא מלליו קנה מקום
לבתו בתוש' ן' פר' לחריס ע"כ ליה דין ולית דיין
לפוטרו מפרוטה קטנה:

ומ"ש מור"ם סי' כ' דלם נותנה השלם בחולייה וכו'
לבניה דוקא לם נתרצה הבעל. וסיים הט"ז
לכל שתק היכו מועיל ס"ד בלווי לחוד ולא נעשה שום
מעשה ע"י שתיקתו. לכל נד"ד שע"פי שתיקתו נעשה
המעשה שעשו רלון השלם הוי כלילו נתרצה בפי' דלל"ה
הול"ל להם חין רלוני לקוברה אלא בכונת ישראל הוך
המערה ולין לכי מחוייב לקנות לה מקום שלא היתה
רלויה לו:

וא"ל הרי קטנה שנתקדשה לדעת לכיה לם נשתת
שלא לדעת לכיה לפי' שתק הלב לין הבעל
יורשה ולרי שם ג"ך עבדו עובדה ועו"ש סימן הנז'.
דחילוק גדול יש בין ז"לו דשתיני התם לם לכיה הוא
ה משיהה כידיה הוא עלמו מזכה לבעל ממונה ליורשו
כיון שכידו למשור נוף השלם כ"ש ממונה. לכל נד"ד
היורשים קנו לה מקום קבורה לפני בעלה ובעלה שתק
ועבדו עובדה לית דין ולית דיין לפוטרו. וע"כ הגלקו"ל
סדין ד"ל דשמואל הנז' בחיובו עומד לפרוע לשנני
החברה כמו שנתפשר עמם כלי שו"ת ודברים כלל.
ומוי"מ ויש"ן:

הל"בי **אב"א** יש"ט

פ עמדו לפני לדין השלם לשלשום גרושתו של
יעקב בן חמו עם יעקב הנז' וטענה
השלם הנז' שי"ל כת ש' ממנו וזה שנה ולפי שלא נתן לה
דמי כסות ומזונות של שבת הנז'. ויעקב השיב כי שבת
לא היתה שלל לשם ולא היה השכיולתה ומקודם עשה
קונטרלטו עם לדם לשר שנשא לת גרושתו הנז' ליתן לו
כ"ך מדי חו"ב על ג"ם בחושבו שהוא היה משכיולה ולפי
תומו נתן כיד ה"ר שלמה עלי י"ד דורוש שיתנם לה בעד
שנה ולפי שעברו ולשר שידע כי לותו היום בבר גרשה
ונתן לה לותו שטר הקונטרלטו שהי"ל על שבת ולא
כתב לה עליו שום כ"ות. ולפי שלטת עתה שבת הנז'
היא משרתת בביתו של ר"ש הנז'. ע"כ לין עליו לשלם
שו"ד לא כיד השלם ולא כיד ר"ש הנז' משה לותו
קונטרלטו ע"כ:

ופסקתי להם שעל לותה שנה ולפי שעברו לין
עליו לשלם פש"ן ויעקב הנז' בשר מזונות
בתו כי שום ש' לא זכה ע"פי רשותו שהיום לשר עשה
עמו קונטרלטו גורם לת שמה ושלשה מכיולו לה
ולבתה. ולשה של שבת שלילו היא לעלמה שלא

ולא יאמרו עליו המכבה כרי שלא תנשך לשתו ישו"ע כן מ"כ משם הרב במוסר"מ לאכ"ד ז"ל כתי"ו · תס :

פג נשאלתי כמי שהוא ממדינת ג' ונמצא כמדינה אחרת ונשך עם אחד ממדינתו שנמצאת עם וכתבו הכתובה שתם וחלר הניזוקין זמן מה חזרו לדור בעיר מולדתם ומת והניח בנים ואשתו רוצה לגבות כתובתה כמנהג המקום שנכתב עם הכתובה והבנים טוענים דכיון דשניהם מעיר אחת הנה שעשו חופה במקום אחר לעולם הולכים אחר מנהג עיר יורנו מו"ץ :

תשובה נראה לקו"ד שם שטר הכתובה שתוב ולא כתוב בפי' שהם קבלו עליהם מנהג המקום שהוא לפי' שם תהיה כתובה כלשון הנהוג להם לכתוב הכתובות במקום שהוא לה מעלה ולא מעורר כיון דכ' החתן והכלה הם ממקום אחר וחין לשום ג' מהם שייכות בשותפת העיר כלל ולפי' לא היתה שיכותו לדור במקומם ס"ה כלולו התנו דלומדינת דמוכח שוא שכך היה פרעתם וע"כ לא תטול כתובתה אלא במנהג העיר אשר דרו בה כיון שהיא עיר מולדתם :

ורב"ן מפי' ונלע"ד שי"ה העי' ס"ו שנו הרשב"ץ שנשאל על אשה שנשתת לבעל ואשתה מעיר ג' והבעל מעיר אחרת ועשו הניזוקין וכתבו הכתובה בעיר ממולדת בין עירו לעירה ולא כתבו בה שום תנאי כמנהג לווזה מקום ונהגו · והשיב להם על דעת לדור במקום שנשתה כנשם ע"ד לוותו מקום נשתה ולפיכך דרכם לכתוב שם ככל המנהג והתנאי וזה לא כתב שכל הנושא ע"ד מנהג המקום הוא נושא · ולפ דעתה לדור במקום שדעתם לקבוע שם זמן ומן הסתם כמנהג מקומו שיכול להוציאה מעירה לעירו כדאי' בתוס' וכיון שכן ס"ה נושא ע"ד תנאי מקומו שהוא מוציאה · שם בפ"פ נערה שנתפתתה גבי הקיש בת מחוזא דהוה נסיב' לנהרדעא כתב הריטב"ה ז"ל מכאן לפיש לימתה מדוכתא לחבריה דלדעתא שתדור עמו ברוכתים הולכים אחר מנהג מקומו שבאה לשם עכ"ד · ומרי מכ"ם תלמוד כד"ד שמניחים מעיר ג' שדרו כה מהזוח נדון דהרשב"ה שהיה כ"ה ממדינה ג' ולפי"כ לא שמבנו על מקום שנכתב כו הכתובה ואמרנו דעיקר הוא מקום הדירה דכיון שנסתלקנו בדעתם לזוה מנהג ונהגו לאמרנו שהדירה תוכיח כיון שלא פירשו · וכ"ש בנד"ד שב' ממדינה שאר דרו בה ודלי לדעתה דמקומם נשאו זה"ו והכתובה לא מעלה ולא מורדת :

ואל תשיבני שאם עכ"פ הרי התנה עמה לדור במקומו · לכל הוכח דלא אמ"ל ולא מידי לפשר דשוה שעה היה דעתם לישב שם במקום שנשאו וברבות הזמן לא תדר להו ונמלכו לחזור לעירם ויכולין לומר דשטר הכתובה עיקר · אין זה תשובה מתרי טעמי חדא שאם כיון דכל ג' היה מעיר ג' ועירו ג"ו לא בעירו ג"ו מוכרח לעשות תנאי כיוצאים להיות מוכיח שם כתנאי עירו או עירה אלא"ם כ"ש יהיה שור"ר בביתו ומאן מוכח ג"ל היה שום תנאי · ועוד מדשתקו שם כיון לנהוג לי בעירו או בעירה דוק מינה דעיר הכתובה לא היתה בספק כלל לפיכך ג"ל התנה משום דמשתמע כ"ש חבן בעירו לעולם · וע"כ בנד"ד שב' מעיר ג' בודאו דעת כ' היה לנהוג כתקומם ואף שלא כתבו תנאי מקומם בכתובה אין משם דמדעתא דמנהג עירם נחית :

וקצת ראיה לדבריהם הלא דיקא הדבר מוכיח שכן כוונתם דנין בן ממ"ש בכ"ק דקי"ח לחתני' דקאמר הלוה ממנו ע"מ לפרוע במדבר יחזור לו במדבר · והק' בגמ' פשיטא לה פריכא דאמ"ל לוקוי היו פקדון גבך דאינ למדבר נפיקנ' · ואמ"ל היינו לחנ נמי למדבר כעיונ לשיפר לי בעיונ להחדריגהו לך אתם מהדרינ לך ע"כ פירש"י דאע"ג דלאו תנאי גמור הוא דאמ לי בעיונ קאמר · לפי"ז כיון דודע דליוהו נמי למדבר נפיק ע"כ יקבלם ע"כ · והרש"ש והטור לא גרסי לי בעיונ וכו' · וכ"פ הכ"י ממשמעות דבריו שם סי' רנ"ג ומור"ם סי' ע"ד גם בם' הקנה סתמיק לשון הטור · הגם שהש"ך הביא משם מהרש"ל דבעיונן שיאמר לי בעיונ וכו' ועו"ש · הרי מר"ן ומור"ם לא ס"ל כן · ומ"ג כנד"ד כיון שהוא יודע שהוא מעיירה למ"ל להתנות כיון דבלאו מעיר ג' בודאי סגמור דלדעתא דמנהג עירם נחית · ואע"ג דלא פירשו לומרנ דמוכח הוא דשם היתה כוונתם להשתקע שם כעיר הכתובה הי"ל להתנות זה עם זה לנהוג במנהג העיר אשר שם הם ולדרכם משום שלא פי' בכתובה דב"ז הוי כלאו פי' לנהוג כמנהג עירם · כיון דמנהג עירם ג"ל להתנות עליו שכל מנוסף אשה לדעתא דמנהג נושא ולפי' לא פירשו במ"ם מר"ן · זהו הנלקו"ד לע"ע ולכשאפנה אשנה ונשוי"מ ויש"ן :

הל"כי **אב"א** יש"ט

פד ראובן שדך בנו עם בת שמעון · ורצונן פסק להשניק לבנו ב"ן · ושמעון לבתו כ"ך וכתבו שטר · וכתוך שטר הכונן כתוב שכעד הסך מנז' הקנה לו החצר הידוע לו · ולע"פי שהחצר הנז' כבר זכה בו חנוך ולחזו מנד ירושת אמם נתחייב החצ לבנו חנוך לסלק מעל החצר לת לחזו עד שתשתר כל החצר ביד חנוך ולח"ך נתפרדה החבולה ולא נשאר חנוך לת בת שמעון · ויהי היום עמד ראובן ומכר כל החצר לגויש וכעת רצה חנוך ליטא אשה לחתת לו כי החצר נמכרה לגויש ולא מצא ממה לנבות ורצה לטרוף הקרקע שמכר לכיו מכח לוזו שטר הודאה של שידוכין ליז חנוך יכול לטרוף מלקוחות ולפיכך לכיו אם ירצה שלא לתת לו לוזו הסך אשר שפסק לתת לו פטור · כי ידוע דלעולם לאדוין דעת הנותן מתנה · וכנד"ז לא נתחייב החצ לתת לו לוזו הסך אלא לדעתא שיטא לת בת שמעון וכשנתבטלו השידוכין בטלה קמתנה וליז לכיו חייב לו כ"ש שלא לטרוף מלקוחות מוהריב"ע והרשב"ד והסכימו עמם חכמי מרוקו"ם יע"ש מהר"ם עמאר ומהר"י ן' שעדון ומהר"ם כנכיסתי ז"ל · והרב מוהריב"ן כתב וז"ל בש"ם מחכמים לחת שכל מה שנתחייב חצ לזונו אלא ע"ד שיתקיימו השידוכין וכו' · אך נשאר לנו הטעור החחר שבו ויחד חצ החצר לחנוך הנז' ולחזו כעד חלוקת לחם כלשון שנראה לכאורה שבכח שע"י שלא חלוקת יכול חנוך לטרוף · אבל אחר השנשקה נראה שגם זה הטעור לא אלים כחיב לטרוף בו לפי שנתבאר בס' התקנות שנהגו כס' הרש"ש שאין למנות אפטרופוס על הנכסים שנפלו לבנים מחמת רש"ל אפטרופוס הנון מחביהם זולת לם ורחם לכ"ד וכו' ע"ש · וברכבי הרש"ש כלל פ"ו ס' נתבאר דלפ עדיף מב"ד שהרי אמרו ב"ד לחביהם של ותומים ומי נתלה במי וכו' · ועוד

דלמ"ה גרע מיקומים שמכרו לגל בע"ה כ"ש הלכ שכנגו שמוכים לגלו וכרוכים לחריו וכו' · וקיים לגמ"ה דלין כ"ד נזקקין לקטן שי"ל לכ לגל כ"מ שעשה הלכ כנכסי כנגו עצמו ולין כ"ד מדקדקים לחריו וכו' ועו"ש · וק"כ הגם שמכר הלכ לחבר קנז' י"ל שלקוחת הכנים מכר ומכרו קיים מכח לפטרופוס · ולק לם יקברר שהיה עליו תקלה חוב בעש"ג וכעדו מכר להם לחבר בחוכם לעפי"כ מנו הלקוחות לטעון שלורך הכנים לוה מהגוים לעשות לבנים קנולה ולהסתחר להם ולח"ך מכר לגויס לחבר כעד לוחו לחוב ונמצה שלקוחת הכנים לוה מהגוים · ולע"ג דלמ"ה טענו הלקוחות הה קי"ל טוענין לנוקח וכו' ולם לחר שעשה לקוחת הכנים חזר ולכל הוה עלמו הדמים יחזר עליהם כנגלן משעה שלכלם ולילך · לכל הלקוחות לה יורע כלם ליערף כיון שכשעה שמכר לחבר כדין מכר וכרשות עשה מכח לפטרופוס · ולק לם יקברר שהלכ לכל מתון הכן כל עוד שלה שלקוחו כ"ד כנז' כתקנה עדיין הוה לפטרופוס ומה שעשה עשוי ולח"ך כשעה שלכל הדמים ס"ל קול והגזילה דין מע"פ י"ל ולה יטרופו לפי' ממה שעבד לחר הגזילה ולק לם נתברר שהלוקה שלוה מהגוים מעיקרה לה היתה לגל לעורך עלמו ולח"כ מכר לחבר כעד חובו דל"ם טעמת דלפטרופוס לפי"ה לה מלו הכנים לעורך מלקוחות בכח הסטר הנז' ולע"פי שכתוב כו לחריות שק"ושי וטעמת משום דלה שייך לחריות לגל לשעבר לה לחריות דלהכה ועיין סי' רכ"ה · ס"כ כל המוכר קרקע וכו' כד"ה וכו' כגון שהיתה גזולה או שכה כ"ח של מוכר וערפה וכו' ופשוט הוה דגזולה פי' שנגזלה ולח"כ מכרה וכן כה כ"ח וערפה קיימו כ"ח קדוש דלל"כ קיימו עורף·הרי דקיימו ככלל בלחריות לגל עניין דלשעבר והכה כנ"ד כשעה שיחדה לבניו הו"ל כלגו גזלה עליה ערעור ולח"כ כשמכרה לגוי הו"ל כלגו גזלה מבניו שהרי מסרה כיד הנס וכודלי זה קיימו ככלל בלחריות שכתב להם כדי שנלמר שקבל עליו לחריות שלם יגזלנה הוה עלמו יתחייב למפרע מכח לחריות שקבל קור' שגזלה עד שיתעברו הלקוחות שלקחו קודם הגזלה יבן הלחריות קודם למקחם זה ודלי לה יעלה על לב לגל דין הגזלה כך הוה שהגזלן כשעת גזילה משתעבד וכל הגזלנין משלמין כשעת הגזלה ומשתעברין כשעת גזילה והיכה דקיימה הגזלה כעין לה נפקה לן מידי לכל היכה דליכו יכול להחזירה בעין כגון הסיח דהי' שע"ז כ' או כגון כד"ה שמסרה כיד הנס אלו משתעבד משעת גזילה כדין מע"פ וגובה הנגזל מכ"ח עד שיעמוד לדין ויתחייב לשלם כדלי' סי' שע"כ ס' ול"ד עמידה לדין גרידה לגל עד שיקנו לו פס"ד עפ"י הדרכים שכת' בסי' ט"ל ומ"ט דהוו כשטר ולז יגבה ממשעבדי מזמן הפס"ד ולילך ולל תטעה לומר דזה יקרה לחריות דנפשיה וקי"ל דלחריות דנפשיה מ"מ קכל עליה דלה מיקרי לחריות דנפשיה לגל דשעבר ג"כ לכל לה דלהכה כדלי' סי' רכ"ו כ' לכל גזילה שיגזול הוה עלמו לח"כ לה דיוקא ולה דיוקא · כללו של דבר לה מלי הכן לעורף מלקוחות הן מחמת דמנו הלקוחות לטעון שלכיסם מכר לחבר לתועלתם שהוה לפטרופוס שלהם כנ"ל · הן מחמת דלין הגזילה שגזל לוקם נכלל בלחריות ולה גבו לגל מכ"ח לו ממשעבדי לחר עמדם לדין הנז' עכ"ל מוהריב"ץ בקיצור והסכים עמו הר' המשבי"ר זלה"ה מכת"י כמוהר"ם לבן טור ז"ל:

תל"כי **אב"א** יט"ט

פה יבמה

שמתה וכלים יורשים לתכוע כתובה מהיכם ולה הוציאו כתובה שמבעלה

כל' רק כתובה מבעלה הה' וטענ היכם כשנשלה קנכ לה קנכה לם תמות כלי זב"ק ממנו מקלה בשלר כתו' שמבעל הה' ותנלים הוו כתובים בכתוב' הכ' שכתב לה הוה והיורשים לומרים להר"מ . הדין עם היורשים כיון שהוציאו כתובתה הרלשונה ונתבלר כה שהוה למנה קלשטוליות הרי היורשים כלים ברלים והיכם דוחה כקם דמה"ר קי"ל כתו' על נכסי כעלה הה' שחז"ל משמו לתקנתה בענין שהיו יכול למכור וכו' בנכסי לקיו שלה כרלונה וכ"ם שהיו יכול לפחות לה מכתובתה ותנלים כשום לופן ולי"ך פנים חדשות דהיכם בתריקי לחוה קלי וכלקו עדיין לחיו חי וכתובה הה' בתוקפה · ומ"ם היכם שהי"ל שוכר על כתובה הה' עליו להכיח רלים · ול"ל הכיח יחלוק עם יורשיה כל נכסי המת ופי' וב"ח בכורה לם המת היה בכור ולם יטעון בריח נגד היורשים שהנלי היה כיהו וביהם מדעתה עת יכוס יבבר עם מי התנה וישבע לו היסת לוחו היורש ושלר היורשים יקבלו חרס שהיה יודעים שדברו המת ולם יקמר שהתנה עם כלם ישבע לחד במעמד כלם לחר שיקבל היכם חרס שלה טען שקר · ולם וטעון שהתנלי היה עם היכמה עלמה שלה מדעת היורשים לינו כלום לגלה לם יהיה בהסכמת ה' מכ"ר ולם וטעון שכך היה קומרים שלה ידעו כלל מזה לין לו נגדם שלה חר"ק ויטול מחלית הנכסים מוסריב"ע ומוקריב"ן ל"ל מכתב"י כמוהר"ם לבן טור:

תל"כי **אב"א** יט"ט

פו ראובן

נשה לשה ושתנה עמה שלם יפטר כהיוה לה תטול מעזבונו יותר מסך

ק"ק ולח"כ נשה לת רחל ונלב"ע כחיי שתיהן ושניה כת לחת דוקה וכשבלו לחלוק העזבון הוליחה רחל שטר ו"ן הע"ע לשה כקש"מ וכו' ומחל לבעל כשטר כתובה סי"ל נגדו מתי' גמו' וכו' ולה נשחר לה נגד בעלה מסך כתוב' זולת ר' דוקה · ולשה טוענת שלה היתה ממחילה לגל מחמת שהיתה מוטלת על ערש דוי בחוסכה שתמות וי"ל לעדים ע"ז שממחילה היתה בהיותה חולה · הדין עם לשה ותטול ק"ק כתנלי הרלשון ולע"פ שהודית כשטר מחיל' לינו שה על סך כתובה שהכניסה לו בעליו לנו כות' נמלה סך כתו' דה כולה עיקר וכו' לבל לענין ק"ק שהתנה עמה שלם תמות לה תטול שלה כ"ו לינו כללל סך הכתו' ולינו נקרל שטר כתו' לו סך כתו' שלם שלה קריך לנעשות לה לווי ולקרלים כשם תנלי הכתו' לו תנלי המיתה · ולם כן כשהלשה זלת מחלה שלם שטר כתובה לין הכוונה שמחלה גם שטר זו של המיתה והעמידתו על ר' כיון שזה לה נקרל שטר כתובה שלה תנלי כתו' והיה לה מחלה שלה שטר כתו' · שלה הכוונה ששטר הכתובה מחלה והעמידה על ר' ולענין המיתה כדקלי קלי ועכשיו שנשתרה עמו עד שמת בכתה לז וכו' וללו היתה הכתוב' כמנהג ק"ק שלם היתה חולקת בנכסים לע"פ שמחלה כתוב' והעמידתה על כ' דלענין המיתה ק"ל ספרם בין שם כתוב' מרובה לו סך מועט ולם מחלה והעמידה כתו' על כ' נחשוב כלו כך היה מעיקרל והיתה חולקת בנכסים ועכשיו שנמלה תנלי שתטול כ"ו תטול לותו הסך לע"פ שהוה יותר מסך כתוב' שהרי ים לשה שבתובתה סך מועט ונוטלת בחלי הנכסים סך הרבה וזה הסך על התנלי הוה במקום תלי

הנכסים בחופן שמשפט חלוקת נכסי הנפטר ע"ז הלו' תעמול לזה ק"ק על התנאי ושאר הנכסים יחלוקו רחל וסבת כמבואר בתקנת ס"ת מהי"ה בדין שתי נשים שיש תנאי קטוב לה' לכל אם הסך על התנאי הוא יותר מחלק' המגיע כפי הדין שהתנאי לא נעשה אלא לפחות לה מחלקה ולא ליפות כחה. ומ"ש ממחי' זו שיכה אלא לענין גירושין הכא הוא מדוקדק ממ"ש בשטר המחי' ולא נשאר לה נגדו וכו' ולא הזכיר כלל כ"ך דהול"ל ולא נשאר לה ולכ"ך נגדו ונגד כ"ך אלא ודאי שהיא עצמה לא נשאר לה נגדו עצמי אלא כ' וזה שייך בגירושין שהיא עצמה התובעת והוא עצמו הנתבע. אבל כשהיא תובעת לכ"ך כגון לאחר מיתתה נשאר לה נגדו יותר ע"פ התנאי. וכן כשיהיו התובעים כ"ך לאחר מיתתה ע"ד אותה שאמרו התומר ע"מ שתתן לי ק"ק זוז לי ולא ליורשי משמע כ"ז לפי דקדוק לשון המחי' אבל אם עדי המחי' עדין זוכרי הענין ויאמרו שבפירוש תמר מפי הסופר בשעת הקנין שהסך של התנאי הוא שמחלה אלא שסך קרוב כתובה שתם נייך לחקרם אם נפטרה היא בחייו ואם נפטר הוא החלוקת דהיינו אם נפטרה היא בחייו ואם נפטר הוא בחיים ס"ל נזכר כלל בפי' דאם ד"מ לא נזכר בפי' אלא אם נפטר הוא בחייו ס"ל לדון כדמי ולומר שם"ס אם נפטר הוא וכו'. כי אין לנו להפקיע כח התנאי אלא למי שהפקיעתו בפי' ואם יאמרו שתם היו הדברים נייך עוד לחקרם אם לשתת שהיתה לו חולה או שהיו לו מדברים ע"ע חולים לו הדברים מוכיחים אלא בטלה התנאי אלא לגבי אם תפטר היא בחייו מאחר שבגלל הדבר הזה היה משתדל הבעל שתודה לו התחולה הנו' ועוד לגבי יורשים שאינם יודעי' אלים אין דעתה קרובה כ"כ ועשויה היא שתמחול. אבל לגבי עצמה דעתה קרובה שתת תפטרך לבריות ואינה עשויה למחול. ואם אין העדים זוכרים הענין לו שאומרים שתם היתה המחילו' כמו שכתבו ולא נזכר בשעת הקנין התנאי בפי' לו הדין כמ"ל דלא מהני אלא לענין גירושין. ס"ת מוהריב"ן ז"ל מכתי"י כמוהר"ם אלכן זלה"ה:

הל' כי **אב"א** יס"ט

פז קטנה

שהשיאה אביה ומרדה ס"ל דין מורדת דקטנה לאו כת התראה היא להפקידה כתובתה. ועוד דאין זה בכלל מורדת לו מהיה עלי כיון שבאה בטענה שאינה יכולה לסבול ס"ת מוהר"מ אלנשיך סימן ח'. ומ"ש הרב הנו' דאם נבעלה פ"ח וכ' דלא שייך טענה דאינה יכולה לסבול ומרדה אף על פי שהיה קטנה ואינה כת התראה להפקידה כתובתה מ"מ י"ל דין המשנה לפחות לה מכתובתה עד שתגדיל. וכתבו חכמי אלא כמהרי"ט"ב"ד ושב"ו וחכמי מקנאם כמהרי"כ וב"ד ושב"ו שמעולם לא שמעו מי שנהג כן ולעולם לא היו פוחתין לה ואפי' אם היתה בת י"ב שנה ויום א' אם עדין לא נבעל, כלל ס"ל דין מורד' לא להפקידה מכתו' ולא לפחות וכו'. כיון שהיה טוענת מיאנתי בבעילה היא כורחת טענה מעליותא היא. וכ"כ הרב הגדול הרשב"ם בתשו' סימן מ"ה בבחור שנשא בתולה ולא יכול לבוא עליה מחמת שבכל עת כשרוצה לבוא טוענת שהרב זה מורדת לא רמתים עלי ולא דלא בעינא ליה כיון דעדיין לא נבעלה יש לתלות שמיאנתי בבעילה כורחי. ע"כ אני אומר שטוב להחמיר את הדין ויעשו דרך בקשה עד שתתפייס ויוכל לבא עליה

וכיון שתבעל לו פ"ח לו כ' לא עמדה במרדה הפקידה כתו' וכ"ז שהיה עמו לינו חייב במזונותיה עכ"ל הרב בקיצור ועו"ש. וכתב מהרי"כ נר"ו שמדברי הרב מבואר לפלוגי בגדולה מבת י"ב מיירי דלו בקטנה היה כתב כשתבעל פ"ח וכ' י"ל דין מורדת והרי עדיין קטנה ולאו בת התראה היא לגמ' ודאי בגדולה מיירי דכל שלא נבעלה ס"ל דין מורדת כי יש לתלות שמיאנתי הבעילה היא כורחת ולאו דלא מפני זה לגמ' דאינה לה דין מורדת וכ"ז בגדולה מבת י"ב אבל בקטנה ליה דין ולאו דיין דס"ל דין מורדת כלל עד שתגדיל עד כאן לשון מהרי"כ ז"ל. והסכימו עמו כמוהרם"ט וכמהריעב"כ ושג"ו עיין הכריסם בחורך וכ"כ מוהר"ם כירדוגו ז"ל בס"ת סימן תכ"ב דאין בקטנה שהשיאה אביה דין מורדת ואביה דאיה ממ"ש מר"ן בס"ע סימן קע"ח ס"ג בקטנה שהשיאה אביה וזינתה לרשות הרבים דלדע' הרמב"ם שהיא חי"ל קמת לאורה לבעלה ומקנאין לה להפקיד כתובתה. וס"ל ס"ה אם מרדה דדינן כה דין מורדת ולהרא"ד דס"ל דאינה לאורה לבעלה גם לזו כת התראה היא להפקידה כתובת' ס"ה למורדת וכדעת הרא"ד היא דעת רוב הפוסק' וכמ"ש הב"ש. וגם מר"ן כתב לסב' הרמב"ד בתחרונה להוכיח שדעתו כהרא"ד וס"ל ס"ה כמורדת דס"ל דין מורדת כל עוד שהיא קטנה. ואם כח לגרשה חייב בכתובת' כמי שבח לגרש מרצונו. ואפילו ליש לחתת עליה לינו יכול עד שיפרע לה סכום כתובת' עיקר ותוס' ופתח נ"ב עם"ב מכת"י כמוהר"ם אלכן סור ז"ל ועיין בס' כית מאיר סימן קע"ז ס"ג שיעשב דעת הרמב"ם על נכון יעו"ש ודו"ק:

הל' כי **אב"א** יס"ט

פח מי

שמת תוך יב"ח לנישואיו כתב הר' המוכתק כמוהר"ח הספרדי ז"ל דיש לנו תקנה מב"ד של חמש וכתוב בה די לעלמין לא תתחכל דמת שמת תוך שנה לנישואיו ס"ל דין חלוקה כלל. אלא כ"ח עומד כשלו המעט הוא לא רב. אבל בכתבי הרב הגדול ס"ז כמוהריב"ן ז"ל נמצא הפך מזה שנשאל הרב על בחור שנשא בתולה ועלו כ' החתן והכלה למטה וחכלו ושתו כדרך כל הארץ ולפי שהיה החתן חש ברקאו וכו'. וחקומים הרכנים מוהריב"ע ומהר"ם הספרדי והרא"ד ומוהריב"ן זלה"ה ויעו"ש כמוהר"ם אלכן סור ז"ל:

מ"ש הרב שים תקנה מב"ד וכו' חלקו עליו כל רבני דורו וכתבו אלא עצו אותה תקנה אלא להורות שעשה אבן דקדקו בלשונם ואמרו עשו להורות שעשה וכו' ומרן. וסיימו שאין לריין אלא מה שעינינו רואות ועויין דבריהם בחורך:

הל' כי **אב"א** יס"ט

פט ראובן

היה נשוי עם רחל למנהג קשטוליין וחי"ל עמה זרע ויהי היום נפלה קטנה ביניהם ונתן עיניו לגרשה וזקפה עליו כתובה כמלוה ונתבע' הכתובה וכל תנאים ותתנו ביניהם לפורעה לזמן פ' ולא נשאר לרחל עליו סוס תביעה כלל אלא ס"ל פרע לזמן שקבעו שחייב במזונותיה ולא יפרע

לה לזמן הנז' פטור מהמזונות ולא יפערנה בגט כפר לגלתר. וכ"ז היה בק"ומ ויהי היום מתה רחל וכיוס יורשים לתבוע כתו' לחלוק מבה התקנה הלך כחלק הדין עם רחובן וזיבו חולק עם יורשים כפי התקנה לפי שבטלה הכתו' וכל תנאים שהיו לפי מנהג המגורשים וזקפה לשע"ח ומקלו ז"ל בכל תביעה ודין שיש ביניהם ולא היתה מחוסרת אלא גט והם היה רופא להחזירה היה לריך לחדש לה כתו' לחרת ס"ב דל ענין התקנה מהכא שהרי לא דברו הם ולחמרו שיחלוק עם זרעה וזרעו שממנו ומהנה הלא בכתובה שהיה למנהג המגורשים לך בב"ד שזקפה עליו הכתו' חוב בעלמה לא נתפרש בתקנה וקי"ל כל שפק בתקנה כעמידתו על די"ת וקי"ל שבעל יורש את השתו ולכך בב"ד ג"כ שחזרה הכתו' חוב וחבדה כל תנאי הכתו' הוי כמוחלת דקי' ק"ה ס"ה וגם בניה לכדו כתו' בנין דכרין כדאי' סימן קי"ז סט"ו ופסק מרן דהכותב השה מיאוסרי לקיין לו מורדת דלי"ל כתובה לו שנתן עיניו לגרשה ד"ה אלא נתגרשה הם מתה בעלה יורשה עיין סי' ע' ס"ב ובהגה ס"ה ס"ב ס"ב כנ"ד תמון הקנו לו מ"ה וקין לשוה ס' אפי' זרע שממנו ומהנה בממון הקוף כלוה שהרי לא תקנו קדמונינו ז"ל כך אלא בכתו' למנה גם השה זו בשעת מיתה לא הי"ל כתו' אלא מלוה בעלמה וביון שמתה עד שלא נירשה יורשה דמדקורייתא הבעל יורש את השתו וקין לא' מהיורשים בנכסים שום ירושה כלל. ולפ שהנו שלא יפרע לה לזמן פ' שחייב במזונות וס"ב כיון שלא קיים תנאי הכתו' כשות ועונה וכתו' בנין דכרין וכיוצא בהלו מעכשיו בין קיים תנאי ס"ל קיים שהרי לא קבל עליו אלא תנאי המזונות ס"ל קיים וס"ב הגם שהחזיר פרע ס' מתנאי הכתו' לתוקפו שהר התנאים מיהא בטלו וחוב בעלמה חויא ותחומים כמהרש"ט והרב המגיד"ר וכמוה"ר חנניה בן זכרי ומהרי"ט ומהרש"ל ומהרי"ב וכהה"ר אברהם בן חסין זלה"ה ע"כ מהת' כמוהר"ם לבן טור ז"ל:

הל"כי **אב"א** יש"ט

צ שאלה שאל כמוהר"ר מאיר דקהילת ז"ל מהרב כמוהר"ר רב"ן זל"ל וז"ל הלחוהות הבאות קמיה דמ"ר להפיק רצון השואל אע"פי שאין שאלה זו לריכה לפנים שרלובן זה כמה פנים שנשא אשה והיה לו ממנה בן לבר חי משלש שנים ויותר ומאחר שאין לו בן וכת רצה ליקח אשה אחרת בחייה אם כמנהג אם כתקנה ובדין. והיל לן רצתה לשמוע דבריו כלל כי אמרה מאחר שי"ל בן יחנן ה' ותלד בת אל קיימת והוא טען כיון שהיה כאן ומאחר בקבר מאן ערב ליה שיאחר אי עד שיבוא ממנה כיון דיולדת וקוברת רח"ל. וכ"ם שזה י"ו שנה והתנה לומר שוב יום ה' לפני מיתתך וה"ל תשובה גדולה הוו שרצה לעשות רצון קונו לקיים מלות פ"ו וכ"ם כי מצא בה ערות דבר כי חשאל יש שה"ל ושת קבוע כי מונה וסותרת פעם ה' ימים תאחר נקיים פעם ח' ימים וקין אנחנו לריכים לטעמה זו כלל ריש בודיו דעדיפא מיהה ולזה יורנו מו"ן אם הדין עמו להיות לו תשובת כת"ר לחות ולמופת ולרלים בידו על רחובן שבבל עת שירלה ליהא חשה לחרת עליה בהיות עליה שיהא מעכבת עליו וכך נ"ך אם עכבה ורלתה לגרש מה שהוה"ן ולכת"ר בחיים והשלום עכ"ר וחתום החכם הנז':

תשובה החכם השלם נר"ו לחד"ם כבר פשקנו בימים שעברו ליפא חשה לחרת מחמת שעדיין לא קיים פ"ו ושלם. וחתומים הרבנים המפורסמים הגדולים במוריב"ב זל"ל וכמוה"ר ן' רחובן ז"ל וביונוה"ר ועב"ן ז"ל וס"ב נמ"ב לחר רחוקי בשמת הדין שפשקו החכמים יצ"ו. ס"ה לחפוזי נברי וחתום כמוה"ר שמואל חותה ז"ל עב"ד וחתום כמוה"ר רב"ן זלה"ה מהת' כמוה"ם לבן טור ז"ל:

הל"כי **אב"א** יש"ט

צא שאלה יורנו מוריבו דין ועקב שנתן כתו' לרחובן וכשע' השידוכין התנה עליו כשטר שלא יפא חשה לחרת עליה בחייה עד משך י' שנים שלא ילדה ולם ילדה לא יפא חשה לחרת לעולם וזה טופס שטר השידוכין וגם לשון הכתובה ולחר שנשתה היה יולדת כשאר נשים ועדיין היה יולדת ועומדת לילד וילדה בת ג' וכ' וגולד לו בן ושהה כמה זמן ומת וילדה בת לחריו ועכשיו בקש הבעל ליפא חשה לחרת מפני שסבר כדעתו כמנהג העולם שנושאי' ע"פ התקנה והוה לא בן וליכיה טוענן שאם היה תובע המנהג יעשו כמנהג, ולשון השטר מסייעו שהומר עד משך עשר שנים שלא ילדה ולם ילדה לא יפא חשה לחרת עליה לעולם וה"ה יולדת כשאר נשים ונתעלמו שנים כדין לכן עיניהו לך תלוויות שתחזיר לנו בשלה זאת מה יהיה דינם וחתום כמוה"ם לרהקן ז"ל:

תשובה לריך לחקור בעדים שנשבע בפניהם הבעל הנז' שם שבועה זו היא שבועה מחודשת שלא שמיע עלמם השבועה שנתנו תמיד להשביע החתן שלא יפא וכו'. כמ"ש בשטר הכתו' ס"ב נלך לחר המנהג דהיינו שאפי' ילדה כמה פעמים בנים זכרים ומתו או שילדה נקבות לע"פ שעדיין הן קיימות ועברו עשר שנים ולא נמצא לו בן זכר קיים רשאי ליפא חשה לחרת. והעשר שנים נמנין מעת הניסואין ולא שהקדימו השבועה בעת השידוכין לי"ל כה ולא שהשהו הכתוב בשטר השידוכין היינו מסכים עם המנהג י"ל לומר דמשהרון דעת הסופר שלא היה בקי בענין המנהג טעה וכתב כן ול"ל ללכת אלא לחר המנהג כיון דהשבועה היתה כפי המנהג:

אמנם שם ועידו העדים שהשבועה זו לא היתה כפי המנהג אלא תנאי חדש היה שהתנה לביה עליו ונשבע על כן מ"ל ליל אלא לחר לטון השטר וכיון שילדה פעם לחרת היינו רשאי ליפא חשה לחרת עליה לעולם אלא לריך להתבונן בעדות העדים לחקרם ולדורשם היטב שאם כוונת הלב והעדים היתה בלופן זה המתודש לבל הבעל לא הכין כוונתם ואשב שכוונתם היא כפי המנהג אלא תנאי חדש היה לה שבועה בטעות ולאו כלום היא דפיו ולבו שוין בעיון ודב"ז קרוב לטעות כו ולכן לריך שיעודו שהודיעוהו בפירוש שאין זה כפי המנהג אלא תנאי חדש הוא וסבר וקבול. ומ"מ יש להוכיח את העדים היך הסכימו על כך ואם רלו לעשות תנאי חדש הי"ל להרחיב הזמן לי"ב שנים או לט"ו שנים לא להתנות לעקור דבר תורה ולבטל מלות פריה וריבה לחלוטין. והא' זיב"ל: אשתו כמה אשתות לזה ותקנו כמה תקנות כדי לקיים מלות פ"ו ולכן בענין כזה רלוי להשתדל לעשות שלום בין הבעל והאשה ולאשר כוונתם להתיר שבועה ג', ולהשביעו מחדש כפי המנהג בקנת הרחבת זמן עם"ד הנז' כפי העת וכפי העניו ולא

לס לך יקרנו להקיר שבועה ל' עם כל זה קשדלו בכל מלמליכ' לפער בניסם בקביעות זמן מרגון כ' הכתוב ע"כ הנ"ז ומהיום הזה ולהלאה ים להזהיר שלא לכתוב קנאו כזה ללא כפי המנהג ובל"מ. נאם החותם פה מקנאם יע"ה שנת לא יתן למו"ט רגלך לפ"ק וחתום כמוהר"ר יעב"ץ כן מ"כ מכ"ו כמוהר"ר רכ"ן ז"ל מכת"י כמוהר"ם מכן צור ז"ל:

הל"כי **אב"א** יס"ט

צב ראובן טען על לשתו שמשקנת כמטה ובשמזדווג עמה סמים שותקין ממנה ואינו יכול לשכוב ורלה להוציאה בלי כתוב, ופסק החכם ס"ר יעקב שאין בדבריו כלום דאין לדם שותה בכוס לא"כ כדקו וכ"ם אזה לו שמנה מדשים נשוי עמה ולא ערער ודאי שכר ובקיל עכ"ד:

הנה מר"ן בכ"י ס"סע סי' ט"ל הביא תשו' הרשב"ץ שכתב דאשה משקנת במטה לא הוי מום ומר"ן דחק דבריו ופסק דמום גדול הוי ובמפ"ס סקי"ז פסק כדברי מר"ן. והנה מ"ם החכם נר"ו ז"ל בשמזדווג עמה סמים שותקין ממנה אם הכוונה שאפילו בשעת תשמיש עצמו סמים שותקין ממנה ודאי דבהאי אפילו הרשב"ץ מודה שהרי כתב ול"ר לריח רע וזיעת. דהנך שאני שאם דבקים בה בשעת תשמיש ואין משאה משועבדת לבעלה שתשכב שלא כל קילוח שלא בשעת תשמיש. ודברי מוכנים דטעמו משום דיכולה היא להעמיד עצמה על השתן כשעה שעה. הא אם אפילו כשותה שעה אינה יכולה להעמיד עצמה ודאי ודאי. ואם מ"ם בשמזדווג עמה פי' בשיון עמה במטה שלא בשעת תשמיש שזו ודאי להרשב"ץ שלו מום הוא. ואינו ז"ל שלא מילתא היא שהרי יכולה לנגב עצמה מזיעה בשעת תשמיש ואפילו הכי הוי מום:

ויש קיוב לדברי מר"ן מדאי' בכתובות דף ע"ם כל המומין הפוסלין בכהנים פוסלין בנשים ותתמר עלה בגמרא תנא הוסיפו עליהן זיעה ושומא וריח הפה וס"ק בגמר' והני בכהנים לא פסלי ותנן הזקן והחולה והממוזם ותנן וכו'. ותירץ רב יהודה זיעת ממוזם קרמית גבי כהנים אפשר לתעבורי זיעת בקיומי דחמרא בשעת עבודה. ולתעבורי ריח הפה בדנקט פלפלא בפומיה ועביד עבודה לכל גבי אשה לא אכשר ופירש"י מפני שהוא מדבר עמה ככל שעה הרי כרוב שאין הקפדת מומי נשים על שעת תשמיש דוקא אלא אפי' אלא בשעת תשמיש ע"כ מכת"י החכם הנז' וסיום התשובה הלז כלי קפק שימלא כיד כנגו של הרב הפוסק כמוהר"ר יעב"ץ ז"ל:

הל"כי **אב"א** יס"ט

צג שאלה ראובן נשא אשה ועברו עשר שנים לנשואיו ורלה לקחת אשה אחרת ליבנות ממנה ושבן קרובה אלא נעשית בוגרת עד שעברו כ' שנים לאחר נשואיה ולכן הכ' שנים הרשאונים יפלו ולא יכולו לכלל החשבון. ושכתב החכם כמוהר"ר יהושע כן חמו נר"ו שהדין עמו. ושכתבתי להשיבו וז"ל:

תשובה פשוט הוא מ"שב כת"ר הוא ע"פ מאי דאי' סי' קכ"ד ס"ד ג' דאם הלך הבעל בשחורה או שחלה או שחלתה היא ליכו עולה מן המנין וחלוקה זו לא נשתמטו שום אחד מהפוסקי' להזכירה. והן אמת דרש"י כפי' הקורא ע"פ ויפתח כן שנים שנא כלדת אותם כתב המתין לה עשר שנים עד זמן שתהיה רגויה ליולד שהרי בת ג"ם נשאה ועוד המתין לה עשר שנים כמו שעשה אביו וכשלא נתעברה לא"ז התפלל משמע מדבריו דימי קטנות הין עולים. מיהו לענין דינא הין להכיא ראיה מפירש"י ע"ה כי היכי עסוק אלא לייסב הענינים על פי הפשט. ועוד לפ' כפירש"י על הגמ' כמה פעמים כתבו הפוסקים שהין לסמוך על דבריו כי מפרש הוא ולא פוסק. ועוד שהין מדבר מדוקדק מדת דאמתי' שנים עד תשלום י"ג והרי כי"כ שנים ושאה מדשים ווום ל' היא בוגרת וכבר היה לה ג"ם ווום אחד ולא חסרו אלא ט"ם ושאה מדשים וכ"ל דל"ד י' שנים. ועוד דכן ס' שנה כלדת אותם משמע בשעת לידה דלדבריו הרי בשעת העיבור וכ"ם דמן הגמרא יש להוכיח דימי קטנות עולים דהרי כיוצאן דף ס"ד לפא דשאה עמה י"ם ולא ילדה לויהן רואים מאברהם דכתיב מקץ עשר שנים וכו'. והק' לולף מילחק שהמתין עשרים שנה דכתיב וילחק בן מלכעים שנה וכו' וכתיב וילחק בן שמים שנה כלדת אותם ואי דשאני ילחק דהוה עקור הרי משמע דאי לאו דעקור הוה סגי כעשר שנים לף על גב דקטנה היתה:

הן אמת שהתוס', ז"ל כד"ה ולולף מילחק הק' דילחק כמי לא שהה יותר מעשר שנים כיון דבת ג' היתה ואינה רואוה לילד עד י"ב ותירלו דמדרשים חלוקים הם דהיינו שהתלמוד סובר דגדולה היתה כשנשאה ועוד אי', הכ"פ בן שורר ומורה ומוכח דדורות הרשאונים היו רואוים להוליד קודם הזמן וכפי דבריהם אינם עולים. מ"מ אף אם נודה לענין דינא דימי קטנות הו"ל כימי לכתו בסתרה וימי חולו וחוליה וכו'. כ"ז אינו ענין לתקנת קדמונינו ז"ל כי ו"ם שדברו בהם חכמים הם לחובת הבעל ולהחמיר עליו וכו' לף י"ם שלא התקנה אינם אלא להקל על הבעל כמו שהזכרתי במקום אחר. ומה שאמרנו להקל על הבעל היינו לענין השבועה לבר אבל לא ס"ג דאם שהה י"ם רגועת כפועל ל"ג בלתי רגועת כגון דמתלקטות מתוך כ' או ל' שנה ודאי יכופו כ"ר ולא בשה אלא להקל מן השבועה משום דמכאן ואילך לדעתה דבכי נשבע אבל לא להקל מדברי תורה ע"כ ותתומים כמוהריב"ע ז"ל וכמוהריב"ן ז"ל ע"כ מ"כ לכמוהר"ר רכ"ן זלה"ה מכת"י כמוהר"ם מכן צור ז"ל:

הל"כי **אב"א** יס"ט

צד שאלה מעשה שהיה ביתומה לחת שנכנסה לחופ' כדרך הכתולו' ואחר הקדושין וקריאת כתובה עלו למטה כ' הבעל ושאלו אחות חדר מיוחד לחתן ולכלה ושאו כדרך חתן וכלה ולפי שהחתן חם כרחשו ואמרו הרופאים שהתשמים קשה לו לכן לא הניחוס שנים החתן והכלה במטה אחות חדר מיוחד לב' אלא כ"ח כפ"ע ושומר עליהם לשומרם שלא יבוא עליה וכעו"ה קר הכביד חולו עד שנלב"ע וחלי"ם ונשארה הבת בתולה וגלמודה וערבה כל שמחה רח"ל. ואחר עבור ימי המכל עמדו לדין יורשי הבעל עם קרובי האשה כי קרובי האשה רולים לתלות עם יורשי הבעל בכח התקנה שכתבו שנכנסה לחופה ה"ה כאשתו לכל דבר וזוקי ושובה שנתיישבו כחדר אחר זוקי כיאה. ורלה רלוניו שרבו הדעות אם נקרא חופה אם לריך יחוד כשתר ז"ל וכמ"ם כפ' דריסה ופריסה ועו"ם. לכן

יודיענו כת"ר סברתם לס יש תקנה כנד"ז יודיענו כת"ר
ותתם שלם :

תשובה למדם"ו וכו' ונלמר שכתקנות קדמונינו
זלה"ס לא רצינו שום תקנה כזה ומה
שרצינו בזה לענין דינא הוא שעם היות שלדעת
הרמב"ם ז"ל גרוך יחוד בסתר ומר"ן ז"ל סכריע כמותו
בח"מ סי' כ"ה אית לן למימר דקדמונינו חלקם בחויס
לא הוה קי"ל כווותיה בהא שהרי רוב חופות הנהוגות הן
בער"ם ולעולם אין החתן מתייחד עם הכלה שלא בלילה
ו"ל דלא מקרי חופה שלא יחוד בסתר שלא בהגפת דלתות
וכדומה הי"ל לחכמי הדורות לחדש לזה משום קונה
בשבת כדחוישינן גבי שלמנה וכפי לתמר סי' ס"ב ס"ד
אין כונסין בתולה בשבת לחופה לפי שע"י החופה זוכה
במציאתה וכמעשה ידיה וכו"ל בקונה קנין בשבת שלא
ורצו קי"ל לקדמונינו בהרמ"ם והטור סימן ס"ב סי"ד דמקום שיבת החתן
סוכה והביאו הטור סימן ס"ב סי"ד דמקום שיבת החתן
והכלה קרי חופה ו"ל המטה שעלו לה החתן והכלה
ומס עיקר שיכתב כל ז' הימים זוכי חופה ו"ל יחוד
בסתר וכודאי לא לחנם נהגו קדמונינו לקבוע במטה
לותן סדינים מלמעלה ומהנדדים וכמ"ש מר"ן בב"י סי'
ס"ד בשם ר"ח שכתב בשם הערוגות וז"ל חופה הוא
שמוסרת האב ומכניסה בבית אים בו חידוש כגון
סדינין וכו' ע"ת מקום מיוחד כגון כולא שושבינים כ' עם
השושבינים היא חופה · וכירושלמי דקוטא אלו הן
חופות חתנים סדינים המצויירים וכו' עכ"ל · ר"ל
משום דקי"ל לקדמונינו ז"ל שהמטה היא היא החופה
לכך הנהיגו לקבוע בה סדינין כנז' ור"ל בגד"ד שבה
כתוב בשלמה שעלו למטה כ' ולכלו ושתו לף על פי שלא
נתייחדו חויא חופה דהא סוגיין דעלמא לזלה כהרמ"ם
ודעמיה כנז' · ולפיכך לס היום הזה היה לפסור לו לבא
עליה כדרך כל הארץ אלא שהרופאים עצה טובה לו
למונעו מספק שמא יכביד חוליו וכמ"ש תוך השלשה
שכתוב בה ולפי שהחתן חם ברשות וכו' · דמשמע
מיהום בעלמא ר"ל שפיר קרינן בה חופה הרשויה
לביאה ויחלוקו בנכסים כמנהג ק"ק אלא ר"ל לפסר
לבא עליה כלל מחמת חולי יש לדעת ענין זה אלא
דכתב הרמ"ם ופסקה בעל המפה בח"ה סימן ס' וז"ל
משם חולניות וכו' חינה חופה כלל מאחר שאינה רשויה
כלל לביאה ואין בעלה יורשה ונלמדה מהא דפירסה נדה
קודם חופה דכתיב לה בנתרף וסלקה בתיק"ו כדאיתא
בב"י סי' ס"ח :

וה"מ דאמרן שלם היה חולה ממש ו"ל לבעול
הסיא חופה לאו כלום היא היינו ר"ל דודיעוהו
הרופאים עד לאחר שבנס למנס לס מתחילה דודיעוהו
הרופאים שאינו יכול לבעול ואפי"ה בנסה לחופה
לדעתא דהכי בנסה לדעתא שלא יבעול עד שיבריא
וקני לה בהאי חופה מהאתא והכא דכתב מרן בב"י
סי' ס"ח בשם הג"ה שכתבו בשם ר"י דהא דכתבי בגמ'
פרשה נדה מהו ושלקה בתיקו היינו בשהחתן שכור
שאינו טהור ומעלתה נדה · לכל לס מודיעין לותו
ואפי"ה בנסה קנויה לו מיד וכו' ועו"ש · דכוותה לס
דודיעוהו הרופאים תחלה ולדעתא דהכי בנסה חופה
נמי היא ויחלוקו ב"ש ר"ל היא שלא מיהום בעלמא
כמובן מלשון השאלה לא דינא ולא דיינא דיחלוקו
וכדלעיל · זהו מה שהורונו מ"ם ולרוים תחמנו פה
פאלם יע"א · ותתומים כמוהריב"ע זצ"ל וכמוהר"ם
הנרפתי זצ"ל וכמוהר"ר יעב"ץ זצ"ל מ"כ מכתי"
כמוהר"ם לבן טור ז"ל :

הצ"כי **אב"א** יס"ט

צה מנהגינו עכשיו לכתוב הכתו' ע"פי מנהג
קשטוליות ומי שירלה ליזהר לעשה
ולכתוב לה כתו' כדת משי ושם כתב בטלה ולא
יתנהגו אלא ע"פי התקנה לה"ב נכתבה במקומות אלא
נהגו ע"פי התקנה זו מה שעשה עשוי · ושם החתן
והכלה רלו לעשות תנאי ביניהם רשאים לכל וכתבו
הכתו' ע"פי המנהג ויכתבו בכתו' כפי התנאים שהתנו
וכו' למנס שותו תנאי וכתבוהו בשולי הכתו' כמבואר
בתקנה ס"ם הרב"ד סי"ג וכן מבואר בתקנה ס"ם הנז"ד
ושם היתה הכתו' מרובה והתנה עמה אלא תטול כ"א
סך מועט יכתוב בשולי הכתו' שאם ח"ו יגרש אע"פי
שהכתו' גדולה לא יפרע אלא סך כ"ו שכך התנו
ביניהם וכו' וכל תביעה וטענה ושפק שיהול בין אים
לאשתו או בין היורשים ולא ירלה ולא יעלה עטר כתו'
לברר אותו ענין שיהים נידון לפי התקנה דהן אמת לפי
הדין היכא דלא נקיטא עטר כתו' כידה ס"ל כלוס
וכדאי' בה"ג סי' ק' ס"ו מ"מ האידנא ל"ש הכי ובן
בימי הא היה ניתן עטר כתו' כיד האשה לשומרו ולפיכך
כשנאבד עטר כתובתה הו"ל כמלוה שנאבד עטרו
ותפסיד לכל האידנא הדבר ידוע ומפורסם שמעולם
לינו ניתן כיד האשה ולא עלתה בה עינא כלל · אלא
ניתנה כיד הקרובים או האכנים ולפעמים נשאר כיד
האכנס הלומד · וע"כ לא שייך לחוש לה שמא נפרעה
או מחלה או מכרתה וכו' · ועוד דמחלה או מכרה לא
שכיח כלל כזמנינו · וע"כ לדידן אף הנהגינן למיכתב
כתובה כיון דאנן סהדי דמעולם לא בא לידה הו"ל
כמקום שנהגו שלא לכתוב ואע"פי דבמקום שנהגו
שלא לכתוב לינה גובה אלא עיקר אנן לא נפ"ל מידי
ותטול חלקה כפי מנהג קשטוליות · למנס זה דוקא
בזיווג ג' אבל בזיווג ב' על הרוב מתנים תנאי ביניהם
שלא תטול כ"א כ"ו וא"כ הדר שפיא לאתויי והדבר
מסור לב"ד לפשר ביניהם · אך בנרופה שרוכה לגבות
דרך פרעון כפי מה שכתב לה הרי הפסק במקומו
עומד ואם נאמר דאנן הו"ל במקום שלא נהגו לכתוב
כתו' נעמידינהו על די"ת וא"ל אלא עיקר כתו' ת"ת
כמוהר"ר ועב"ן זצ"ל מכתי"ו החכם הנז' :

הצ"כי **אב"א** יס"ט

צו עמדו לפני לדין ה"ר מסעוד בן מלכה עם
אשתו כת יוסף ז' סעדון שטענו עליה
שאינה רלויה לחיים ואיתה נברקת כמה פעמים ע"י
נשים בקיאות כ"א בפעם הזאת אומרת ככה
והאת אומרת ככה ודבריהן סותרין זא"ז · וקבלתי ז'
נשים כשרות לבודקה בב"א זו בפני זו ומה שירלו
יעשו ויתנו כדבר עד שיברורו האמת מפי כלם וכך עשו
ובירורו האמת שהיא לטומאה ואינה רלויה ליבעל כלל
דלפי פ"ת אל תסבע נדה לף ויכל ליבנס וכ"ם תסבע
שדברו בו חז"ל כי הדלת נעול והשער סגור לף יפתח
ולאה למנוע הפתח ובכן פסקתי שף"ל כתו' ולא הוס'
ותתנה כלל · אבל הנרוניות מה שנמצא עומד בעין
טעלנו ומה שמכר וכלה או נגנב או נאבד וכו' מזלה
גרס ומה שנמצא בלוי טעלנו ולפיכך לה מדין לילונית
כמו שנתן בה"ה סי' קי"ו דהנושא לילונית ל"ל הכיר בה
דינה כדין חייבי לאוין שלא הכיר בה וכמ"ש שם ס"ח :

וכי תימא ממקום שכתת הרי כלילותיה שמינו כתובות סו"פ אלמנה ניזונת ד"ק דף ל' כתו' ותימר עלה בגמ' דק"ה ע"ה לימר שמואל דוקא מנה מלתיה ג"ל לכל תום' י"ל ותנ"ה כוותיה · וא"כ בגד"ד כמי נימא הכי די"ל תום' ום"ה מתנה שנתנו לכתוב כדורות אלמי דורתי דינה כתום' ליתא · דשאני התם לילוניתא חזיא לביתה אלא דלמו כת מצות פ"ור היא ולפיכך אע"פי שג"ל מנה מלתיה מצוה דמק"ט הוא מ"מ יש לה תום' וכמ"ש רש"י שם דק"ה ע"ה דמתנה כעלמא קיביב מצוה חיבת ביתה וכל' הפוסק כתוב שרצה ליזון בנכסיו מפני חיבת ביתה והכא בגד"ד מקום לחוש ומעכב ולא חזיא לביתה וחיבה יקרה לה נודעת לה כלל אשר בעבורה יתן לה מתנה או יחפוץ ליזון בנכסיו ולפיכך ג"ל לא תום' ולא מתנה שריבה כתום' אחר ה' התנ"ח וחתום כמוהר"ר יעב"ץ זצ"ל

מכת"י כמוהר"ם לכן נור ז"ל:

הנ"כי **אב"א** יש"ט

צז ראובן היה פורע חובו לשמעון ושמעון החזיר לו זוז רע והחליפו וכשבא ראובן לתת הזוז כיד שמעון אמר לכל היושבים שם הוו יודעים שזוז זה לכי נותן לשמעון לקדושין על כתו לא יש חשש קדושין ג"ל · נראה דהיינו לחום לקדושין אלא מתרי טעמי חדא דלא אמר אלא על כתו ולא אמר לי וכל שלא אמר לי היינו מקודשת כמ"ש מרן בה"ע סי' כ"ז · ועוד דלא ייחד עדיה כשריה אלא בערבוביא והוו כשם כשריה ופסולים וכל שיומין בערבוב היינו כלום ולכן אנו פוסקים הלכה למעשה שהכת מותרת ליכנס למי שירצה ותחומים הרבנים מהרמ"ם ומוהר"ר וידאל הסרפתי ומוהריב"ע ז"ל תצו' כמוהר"ר יעב"ץ זצ"ל

מכת"י החכם הנז"ל:

הנ"כי **אב"א** יש"ט

צח כתובת יבמה היא ע"ן כעלה ה' ואין היכם יכול לעלות יד בנכסי לחיו חלה כרשותה אלא יפקיע שעבודה ממנה אם היכם כתב לה כתו' ע"ן עמו זכה בנכסי לחיו ומוכר ועומד בו כרצונו · למנה ברין שיודיעו ליכם ולידעה שה"ד לה יתעבדו לו נכסים חלה נכסי לחיו ומחיו רשאי לעלות יד בנכסי לחיו וכשיתרצו כ' לח"כ לעמוד מ"ה ולכתוב ע"ן עמו אז מה שעשה עשוי ורשאי לעשות בנכסי לחיו כרצונו ואם יחלוקו כדין מי שי"ל כ' נפיש ו"ל לו ליכם כ' נפיש קטול היבמה מקיים נכסיו ומחלית נכסי לחיו : למנה ג"ל הודיעוה הדין נותן דהו"ל מעשה בטעות וחוזר ולא יתעבדו לה נכסי עמו כלל · ואם יגרשנה יפרע לה מנכסי לחיו כתובתה ואם יחלוקו נכסי בעלה ה' ואם כבר חלה יד בנכסי לחיו ו"ל להקבר כמה הם מוכרח לגרף כל הנכסים שלו ה' וכ' ויחלוקו כדין מי שי"ל כ' נפיש ס"ת מוהריב"ן זצ"ל מכת"י החכם הנז':

הנ"כי **אב"א** יש"ט

צט המגרש את אשתו לרצונו כדין שיפרע לה תחלה כתובתה כמושלם ואח"כ יגרש משם דכתב מרן בה"ע סי' קי"ט ס"ב בב"י ו"ל בכוב כתבו הרשב"ץ שמעתי משם גאון שהיו ברם רשאי לגרש את אשתו ה"ק לו במקום לפרוע כתובתה כ"מ כתבו

לרב אלפס וכו' · וכ"כ הרשב"ץ בתשו' ועיין בתשו' הרי"ם שהקשה סו"ס קי"ז עכ"ל · ובסי' קי"ז כתב וז"ל כתב הרי"ם על דאומן שנשא אשה וכו' ונודע לו שהיא נכפית וכו' · והשיב דלפי תקנת ר"ג כופין אותה וכו' ואינה יכולה לומר דהיו רגילו לקבל גט עד שיתן לי כתובתי דזו היא טענה כיון דמ"הד היא חייבת לקבל גט וכו' והמעלה אתו יתן והמוציא יביא ידו עכ"ל יעו"ש:

והנה הדברים נראין דדוקא בכהן זה וכדומה דהיו דעתו הבעל שוכל לשאה נכפית והוא מגרשה כפי הדין · הוא שכתב הרי"ם שיאחר המוהר חוב עליו עד שתשיג ידו · אבל המגרש לרצונו בלי שהתחייבה כדין לה יגרש לעולם היאמר לך דמודה הרי"ם לגאון וחרי"ף והרשב"ץ והרשב"ן שלא יגרש עד שיזמין לה כתובתה שכן דקדק הרי"ם בלשונו שכתב כיון שמ"הד היא חייבת לקבל גט וכו' · ולזה כיון מרן שכתב ועיין תשו' הרי"ם שכתבתי סי' קי"ז · וכן מ"ש הרמב"ם פי"ב מהל' גירושין וז"ל · ואם היה עני כיותר והיו יכול ליתן לה לפיכך לחם וכו' כופין אותו להוציא ותהיה כתו' חוב עליו וכו' · נראין ג"כ הרבריס דאין ללמוד מזה לכל גרושין דעלמא אלא דוקא הכא שכל עלמן של גירושין היו מפני עניותו ולכן די שתשגו לה חז"ל לכופו להוציא שאל לגבי כתובתה לא שייך כפיה מאחר שאין לו · ואם היא תרצה ליתב עמו ותסכול בער מזונותיו הין כ"ד כופין אותו להוציא וכשאינה סוכלת ודאי ניחא לה כהכי לתגרש בלי פרעון כתובה אבל בשאר גירושין דעלמא ודאי דא"ל לגרש עד שיזמין כל הפרעון כדברי הגאון ודעימיה·ומוכרח לומר כן להעמיד סברת הרמב"ם כהרי"ף רבו שתמיד הוא נמשך אחר סברתו מלשמושי פלוגתא ביניהו · ובגט שהרב המגיה סי' קל"ט ס"ו כתב על אשה דיכול לגרש בלא דעתה כתב וא"כ ל"ל לשלם הכתו' וכו' היכא יכולה לעכב עליו וכו' ועיין עלה שם תשו' הרי"ם והריב"ם ותשו' הריב"ם היא סי' ג"א ותשו' הרי"ם היא הנ"ל ומ"ל למור"ם דל"ד נקט הרי"ם כיון דמ"הד וכו' אלא מעשה שהיה כך היה וה"ק לשאר גירושין · הנה הרב מ"מ כתב שם שק"ם הין זה מוסכם דקא הרשב"ץ וכו' · ומ"ש הרי"ם וכו' לשאר לומר דלא כתב כן אלא במקום שחייבת לקבל גט וכו' ע"ש · והרב כ"ש ייסב כדוחק דמור"ם מיירי בזווג כ' ואנשה שרשאי לגרש כדין לפיכך לא תעכב הגט מפני כתובה · אבל בשאר גירושין דעלמא מודו להרשב"ץ ודעימיה עכ"ל:

ובכן נאמר שאם כתבת מור"ם כיוון לדברי כ"ם הרי כל הנביאים פה ה' מתנבאים דבשאר גירושין דעלמא נקטינן כגאון ודעימיה ואם בעל המפה לא כיון לכך אלא כמובן מדבריו עכ"ז לענין הלכה חיבת לן למימר שאחר שמינו שבדברי הגאון ודעימיה כח הדבר מפורש לא יגרש עד שיפרע לה כתובתה ומרן כ"י הביא דבריהם בלי שום חולק עליהם אזה מוכח דהכי ס"ל ומה שסיים ועיין תשו' הרי"ם הרי כתבנו שהיא יכולה להתיישב ע"פי סברת זו וכ"כ ב"כ שם"מ · ותשו' הריב"ם ג"כ ירא הליכת למילף מינה לשאר גירושין משום דהתם מיירי בשאם תתנית על בעלה אלא יש שאם תחרת וכו' ורצה ליתן עליה ותשו' הרב הוא הדין נאמר דשאר למיקם בסיפוקויהו היכא יכולה לעכב עליו ולא לתכוב גירושין או כתו' שתהיה שמורת תח"י לתחרות שהרי היכא נגביית

מחייב כלי גירושין ולי ליה למיקס וכו' לזו יכולה לתבוע שלש ועד שיגרשנה ולכן שם רשות לקבול דוקא לינה יכולה לתבוע כתובתה ושם רשות לגרש יומיה ויתן כתו' שם י"ל. ועל"ל תשאר עליו חוב ע"כ. ודברי למתי ניכריס דמאחר דכ"ד מקויבים לוותו להוציא מפני רשות ולינה קובלת שלש יכול למיקס בסיפוקייהו ודלי ניחא לה להתגרש כלי פרעון כתובתה והויא דומיא דהרמב"ם דשם היה עני וכו' כנ"ל. ק"ל לע"פי שמו"ס לה הכין כן כדברי הרא"ש והריב"ם לה שבקינן מה שכתב מפו' כדברי הגאון ודעימיה מפני מה שהכין מור"ם לאחר שמצינו מקום לישב דברי הרא"ש והריב"ם עם דברי הגאון והכי רבוותא ותכי עדיף מלפופוי פלוגתא. וע"כ זכינו לדין דדוקא היכא דכופין לוותו לבטל רשות מפני רשות כהיא דהרמב"ם והריב"ם או היכא דהיא חייבת להתגרש כהיא דהרא"ש בהני תרי לגרש ותשאר עליו שכתו' חוב ק"ח לו. לכל בכל שאר גירושין לה יגרש עד שיפרע לה כל כתובתה כמושלם ע"כ. ותתוס כמוהריב"ן ז"ל:

וס"ל נמ"ך וכהגהות ב"י כמור"ר רפאל עובר לכן טור וז"ל ב"ח ומנהגינו הין הבעל יכול לגרש עד שיזמין לה כתובתה כמושלם לכל שם גרשה כבר הין למוכנו מלקחת משם לחרת עד שיפרע לה כתו' משום לה תוכו כרשה וכו' וכ"ם שם עדיין לה קיים מצות פ"ור. למנם לחר שפסק מרן בח"מ ריש סי' ע"ט דהבעב בתקנת הגאונים כולל בשבועתו שכל מה שיוויח לה יהכיל לפשתו וכניו וכו' לע"ג דהלידנה נהוג עלמה שלש להקפיד כלל כזה מ"מ דוקא בב"ח לכל משה שנתגרשה ולא נמצה כיד הבעל פרעון כתו' ונשבע בתקנת הגאונים לריך להעמיד הדבר עד"ת ולא יהכיל ולא ילבים לפשה משר יקח ולא לבניה משר תלד עד שישלם פרעון כתובת הק' וליין עניין בפסקי ב"י במועתקים דף שי"ד והסכים עמו כמוהר"ם כירדונו זל"ל מכת"י כמוהר"ם הכן טור ז"ל:

הל"כי **אב"א** יס"ט

ק מי שמת והניח כ' נשים ב' כמנהג קלשטוליוית וכב' תנאי היה בכתובתה שלם ימות ב' מהם תעול היא או יורשיה כ"ב כין שם יהיו הנכסים מרובים או מועטין אז תעול בתובתה תחילה לפי שהיא כמו חוב ולא תכנס לכלל חלוקה ומה שנשאר יתחלק בין השנה האחרת והיורשים דאין חולקין הנכסים עד שיפרעו החובות תחילה כמבואר בתקנות וזה שי"ל תנאי בכתובתה הוי כמו חוב ולכך לא תכנס לכלל חלוקה ב"ת מוהריב"ן והסכים עמו כמוהר"מ כירדונו זל"ל:

הל"כי **אב"א** יס"ט

קא מי שרצה לעלות לא"י ואשתו אינה רוצה כופין אותה לעלות ועב"ג דאיתא בגמ' ת"ר הוא אומר לעלות והיא אומרת וכו' כופין אותה לעלות וב"ל תלא כלי כתוב' שהני שתם דמיורי שלא התנית עליו ולא נשבע שלא יוציאנה אבל לדידן דכותבין ונשבע שלא יוציאנה ממדינה זו וכו' שם קי"ל דשבועה חלה ע"ד מנוה ככלל דבר הרשות כדאי' ביור"ד סימן רל"ו ס"ב מנו דחיילא על מדינה אחרת חיילא על ב"י נמי ב"ת מוהריב"ן והסכים עמו מוהריב"ע ומוהר"מ הנרפתי זל"ל:

הל"כי **אב"א** יס"ט

קב ג' או ד' לאחין שמת ב', מהן וגדול האחין מנוי כמדינה עם היבמה ורלה להניחה לאחיו קטן ממנו המנוי גם הוא שם לו אחיו ונשיהם של האחים הקטני' נועלים שאין רלו' ככך שהמנוה מוטלת על הגדול. אבל בעליהן לא נודע מה בפיהם הדין עתה ולע"פי שנתבאר בסי' קס"ב ס"ד דב"ל רלה גדול האחין מחזרין על כל האחין וכו' וב"ל מחזרין לגדול וכו' ואם עדיין אינו רולה כופין אותו לחלוץ וכו'. כ"ז אינו אלא לדינא דגמ' שלא היו מסכימין לא הבעל שלא יבא אחה וכו'. אבל לדידן דמסכימין ככר ודוע דמדינה שכותבה חיילא בכולל ומנו דחיילא לשאר נשים חיילא נמי ליכמה אלא ארכותינו בעלי התקנה תקנו שלא יתבטל היכוס לך דקדקו וכתבו כל הנושא אחה מכאן ואילך ונפלה לו אחת אחיו ליבם וכו' דאפי' ליבם דאחה הקנו לו מ"הם עב"ל ופשוט דל"ם נפלה לו וכו' אלא בגדול או הקטן ממנו כשאין אחיו הגדול במדינה אבל לא הקטן לע"פי שמנוי במדינה כיון דגדול נמי מנוי ל"ל אחה הקנו לו מ"הם דמעולם לא נפלה לו וכ"ם היכא דגדול מנוי וקטן אינו מנוי דודאי אין שום אחר מהקטנים נכלל בתקנה שלא ישאר בשבועתו והו"ל כלא רלה דאין שהדי דכל אים ישראל אינו רולה לעבור על שבועתו ואי נמי אים לומר אין זה נקרא רצון וכמ"ש הרמב"ם סו"פ ב' מגירושין בשנין מ"ם כופין אותו לגרש ויבא ויבם מוהריב"ן זל"ל מכת"י חוזרין לגדול או יחלוץ או ייבם:

הל"כי **אב"א** יס"ט

קג ראובן שדך לשה וחזר בו משום פגם משפחה . כי דודתה ילדה ממזר: דדין עמו ומריכה להחזיר לו הקבלנות וב"ל עליו קנס כהיא דתנו' הרא"ש בכלל ל"ד ופסקה מרן בח"מ סי' ל' ס"ד וז"ל דלובן שדך וכו' ואם"כ אירע שהמירה לאות המשורכת יכול שמעון לחזור בו ופטור וכו'. ופשוט הוא דל"ד לאות המשורכת דמ"ל לאותה או דודתה דזיל בתר טעמא שכתב הרא"ם שם באותה תנו' שטענן לכי המשדך לדעתך להשחית נחלתי ולפנוס משפחתי לא אותני והשיבם דאלן שהני שלם הוא יודע דהכ"ז עתיד וכו' הוי כאלו התנה מעיקרא ופשוט הוא דל"ד שמד שהרי כב"י הביא תנו' הרשב"ם ופסקה ג"כ בקלר שלם קלקל המשדך פעורה המשורכת וכתב שם שהקלקול היה במשהו בקוביית וכו"ם ואם שחוק בקוביית הוי פגם משפחה מכ"ם ניחוף ב"ת וולדה ממזר דל"ל פגם משפחה גדול מזה דאלו המירה מרחקין אותה קרוביה ואעפי"כ הוי פגם כ"ם ניחוף דאין מרחקין אותה ואינה למיחם לקרובותיה דילמא אתו למולף מינה. ומ"ם הב"י שם אירע כן בחתות אבי המשדך אינו יכול לחזור דל"ל אלא מה שמנוי מפו' דהוי פגם והכא מפני כבודו של הרב למינה ולא מסתפינא שהכריס אלו לא ידעו מפי קדום אלא לזוזי תלמיד כתב ההגה מכחון ומהרפיקי, הכניסוה תוך דברי הרב כי לשון פגם משפחה הוא כולל כל הקרובים המתייחסים ע"ם אותה משפחה לא הלב וזרעו או קתין לבר דל"כ לימא פגם הלב או פגם החתין מאי פגם משפחה כי בקלקול אשה ב' מתקלקלת כל המשפחה וכל אים ואשה מאותה משפחה מתרפין אותן לומר אתה קרוב המקולקלת גם הים המשדך בפיקח את זו שהיא קרובת המקולקלת כל משפחתה נפגמת. אלא דהרא"ם מעשה שהיה כך היה

וכן מוכח מדברי הט"ז כיור"ד סי' רנ"ח סקכ"ו שאינו לעזן הט"ז שכ' תחילה טעם הענין דלקן מהדי דאדעתא דהכי וכו' שיהיה פנס מצפחה ומ"מ נשמע וכו' והרואה ירצה דהוו תרתי דסתרן דהי טעמא הוה שלא יהיה מצפחתה פנוס כמה נרפה הנגב בחחות לקיו שלא ודאי ל"ש וכדכתיבנא ש"ת מוהריב"ן ז"ל ועש"ב שכיח כמה רחיות וייעב ג"ך מ"ש הרב כיח הלל ועו"ש מכח"י כמוהר"ש לקן לור ז"ל:

הל"כי **אב"א** יש"ט

קד ראובן היה נשוי עם לקח ומת בלא בנים ויבמה שמעון והי"ל קרקע בשות' ראובן ושמעון ולוי ועמד שמעון לחר שבנה היבמה וחלק קרקע עם לוי ונטל שמעון חלקו וחלק ראובן לחיו ועבדיו בלה היבמה לתבוע חלק בעלה הת' מלוי ונטענה שהחלוקה בטלה וכ"מ שימכור לוי או יתן לה יועיל לו רק לגבי חלקו ונש שמעון אין לו רשות למכור ולא ליתן בחלק המגיע לראובן לחיו כי כתובתה על נכסי בעלה הת'. הדין עם היבמה והחלוקה בטלה וצריך לוי להחזיר לה שלים מחלקו שנטל. וכן מי שקנה משמעון מחותו קרקע צריך להחזיר חלק המת ליבמה. וכ"ז שם היתה החלוקה כלי ידיעת והסכמת היבמה שוא דיכולה לטרוף חלק בעלה כנז' ולבטל החלוקה והדרך לרעת והדרך פירי ואפי' שם תהיה החלוקה כנ' שאפי כ"ד בעלה כל שלא הסכימה היבמה בקנין אבל שם הסכימה בקנין שוב אינה יכולה לערער ש"ת מוהריב"ן ז"ל והסכימו עמו מוריב"ע והרלב"ע והרשב"ש ז"ל והסכימו עמם ח"ור יפרו וע"ש כמוהר"י בן חמו וכמוהר"ר יוסף עטייה וכמוהר"ר יוסף גבאי ז"ל מכת"י החכם הנז':

הל"כי **אב"א** יש"ט

קה ראובן קדם שת דינה והקנו כיוסם בקוש"ת שהקרקע שהכניסה לו שש"ל כו שוש שעבוד ושוש זכות זולת שם תרלה היא שידור כו דירה לכד וש"ל רשות לה למכור וכו' וכירו כפי' שהקרקע עודנו לזכותה ורשאה ליתן ולמכור וכו' ולא יעכב ראובן עליה להיות שלא הכניסה לו הקרקע אפי' כ"מ ושוא לזכותה בכל דבר זולת שם ירורו כו שניסה שם תרלה. עוד כירו שאם יהיה לה ז"ק מראובן הוא ירש הקרקע לחרי מותה וש"ל יהיה לה ז"ק מתנו ושאר הקרקע לחרי מותה כפי מה שיחויב הדין למנהג קלסטוליא ובלשון הכתוב כתוב ודא כדוניא וכו' וקנת שעבוד קרקע וכו' ומתה בחיי ולא הניחה ז"ק ממנו שלא כת שהיתה לה מאוש לחר ושלל השואל שם הכת תירש הקרקע כלו או יכנס לכלל חלוקה עם הבעל כתבו ח"ור 'פלא ה"ה מוהריב"ע ומהר"ם הלרפתי ומוהריב"ן ז"ל שהדין עם הכת ותטול הקרקע כלו ולא יכנס לכלל חלוקה עם הבעל אע"פי שכתו' בתקנה שכל הנכסים הנמצאים לו ולא יחלוקו אפי' נ"מ. שאני הכא דקנו מידו כנז' ונסתלק מן גוף הקרקע ומהפי' והירושה כמ"ש ושם יהיה לה ז"ק הוא יורש הכל. ומ"ש כפי מה שיחויב הדין וכו' אין להבין שיחלוקו דא"כ לימא הכי לחרי מותה יחלוקו ולמ"ל כ"כ תריוחת לעזן ויוין דקנו מידו ונסתלק מגוף הקרקע ומהפי' והירושה מועיל כיון שהוא לחר חיוסין כמ"ש מרן סי' נ"כ ודב"י אינו בכלל התקנה וכל דבר שאינו מפו' בתקנה העמידהו על ד"ת

וכ"ש דדב"י מפו' בתקנה דעד נ"מ הוא דיחלוקו וזו לא וכי היכי דנבי שם יהיה לה ז"ק ממנו שבמותה יהיה הקרקע לזרע בלבד ה"נ לגבי ג"ק לה זרע מילתא דפסיקא שבמותה יחלוקו שלא ודאי כוונתו כמ"ש מה שיחויב הדין וכו' היינו די"ת בענין התקנה שאם יחויב הדין כפי דברי הפוסק שדב"י נכלל בתקנה יחלוקו וא"ל ועצה מה שתהר"ן. ומ"ש בכתובה ושאר שעבוד הקרקע וכו' הכוונה שהוא משועבד לו לדירה כל עוד שידור בו לרצונה והכוונה אע"פי שנסתלק מן הפי' כל עוד שידור בו לרצונה היא יכולה לתובעו להעלות לו שכר וזהו כוונת הקלת שעבוד בקרקע עכ"ל חכמי 'פלא יע"ה הכ"ל עיין דבריהם בלורך וחכמי לפרו ה"ה כמוהר"ם חותת וכמוהר"ר יצחק בן חמו ז"ל כתבו דיחלוקו דבשלמת שלו כתבו שהשאר לזכותה לכל דבר וזו לא היה מקום לומר שיוכן דבחייהם שלק עצמו לכל לא"ת שלק עצמו מהירושה ויהיה מקום לומר לחידך ניסא דבין בחייהם בין במות שלק עצמו לחנם עבדיו שהוסיף לומר שם יהיה לה ז"ק וכו' וא"ל יהיה וכו' הרי ביאר דלגבי ירושה לא שלק עצמו מכל וכל. ור"ל לא תבין מת"ש שנשאר לזכותה לכל דבר בין בחייהם בין במות שלא הכוונה דוקא בחייהם או במות שם י"ל ז"ק לכל שם לא יהיה ז"ק ושאר הדין כפי התקנה. ומ"ש בתקנה אפי' כ"מ אין הכוונה לאפוקי נכסים שלא הכניסה לו דודאי ל"ד ה"ה והוא הטעם לכל דבר ויחלוקו. וגדולה מזו מצינו בדברי רז"ל חמץ אפי' בחלף לא בטיל ל"ד דה"ה יותר. ומ"ש חכמי פשם דדבר שאינו מפורש בתקנה וכו' לדרכה ד"ת הבעל יורש לשתו. ומ"ש ז"ל קנת שעבוד וכו' הכתוב בכתו הוא לענין דירה לא מצינו שעבוד נופל שלא כדבר שהוא בע"כ של המתחייב אבל דבר שהוא תלוי ברצון בעליו כי הכא שהדירה ברצונה אין זה שעבוד ולפי סברתינו אתי שפיר לשון שעבוד דקיימו אחר מיתתה ש"ל יהיה לה ז"ק דיחלוקו עם יורשיה וסכימו עמם חכמי מקנשם יע"ש כמוהרמ"ט וכמוהר"ר יוסף בן בהתית וכמוהר"ר חביב טולידאנו ז"ל ועויין דבריהם בלורך מכת"י כמהר"ם אבן זור ז"ל:

הל"כי **אב"א** יש"ט

קו נשאלתי כראובן שקדם בחולה ש' לפני כ' עדים שהזמין להעיד על הקדושין ואח"כ נודע שש' מן העדים היה קרוב לבחולה הנז' שני כש' מסטרא דנוקבא קורבא הפוסלת מ"הד. ועוד הראוני כ' טבעות שקדשה בהם נחושת מצופה זהב ובהם לבנים מזכוכית הלא חזו ולא מידו מה יהיה משפטן קידושין הללו אי הוו קידושי ודאי או קדושי ספק או אי"ך קדושין כלל יורינו מו"ץ:

תשובה כמה ספיקות בקדושין הללו. הש' שם כיון שהזמינו לכך ונמצא ש' מהם קרוב בטלה כל העדות או נימא דהשתא יבא כל ש' ויעיד בב"ד ולא אמרי' עדות שבטלה מקלתה בטלה כולה. שכ' שם תפסי קדושין בעד ש' הכשר כדעת מור"ם סי' מ"ב לדעת הטור וכו"ש. הנ' שם קורבה מצד האשה קרוב פסולי עדות דאוריית או דרבנן דוקא. הד' שם מה שנהגו שלא לקדש בטבעת שיש בה אבן כמ"ש מור"ם הוי לעיכובא או לא. ואת"ל שאינו לעיכובא ואי עביד מהני כיון דאומן אבנים לא חזו יכולים לומר שדעתה היה להתקדש בהאבנים טובות אפי' מעט והשתא שם זכויות לא הנח דמגד עצמם של הטבעות שויס יותר

מפרושי כיון דדעתא הוא על התכניס שכשם לא הוו קדושין:

והנה בספק הג' שם קורבה מצד השתא הוו פסולי עדות דקורייתא או דרבנן עמ"ש בכ"מ סימן מ"כ סקט"ז ועמ"ש הש"ך בח"מ סי' ל"ב דקיוה ברורות ונכוחות דהוו דקורייתא ממש לפילו לענין קדושין דלא כמ"ש מור"ם ז"ל בדברי הרמב"ם. ולפמ"ש הוא פלוגתא דרכוותא. וכבר כתוב לפלי מצא מוקריב"ל ומוקרשב"ס דבתרי פלוגתא דרכוותא דהוו תרי ריעותות שרי בלא נט:

ועל הספק הי', והכ' דכמצא לאחר מכש קרוב וכו' דבר פשוט הוא כיון שהזמינו להעיד כ' הקרוב והרחוק וכודאי ברחוק ידע מקורבתו של הקרוב לגלא דבשב בדעתו איכול להעיד על הקדושין לפשב"כ השתא דנודע למפרע דקרוב פסול להעיד הוי עדות שבטלה מקלתה ובטלה כלה וכללו מעיקרא קדם בפני עד לאחד דלא הוו קדושין לדעת כל הפוסקים. וגם לדעת היש מחמירין שהוא דעת הטור בשם הסמ"ג שהביא מור"ם בלקט סימן מ"כ ס"כ דשם קידם בע"א הוי מקודשת ועו"ש ה"ר שם מעיקרא קדם בע"א כשר לכל שם קדם בפני כ' כנד"ד שהזמינוהו להעיד עם הקרוב. גם הטור יודה דשי"כ עדות ומה שמסיים מור"ם שם וכן שם קדם לפני כ' והלי קרוב הוי כמקדם לפני עד לאחד ע"כ דמשמע לכאו' לדעת המחמירין שם שויש כבר כתב עליו הריב"ש וח"מ דמירי בשופן שלא נטורף עם הלאחר בשעת רשיש או שם לא הביר בקורבתו ועו"ש. וכנד"ד ודאי הביר בקורבתו והזמינו מעיקרא להעיד כודאי הגמור דבטלה כל העדות. ולפי' שם יבא בשבר להעיד השתא בפ"ע לאינו נשבש בע"א כיון דמעיקרא נטורף עם הפסול. ועיין בש"ת פמ"א ח"ב סימן י"ח בשורך וברוחב ותרלה דלכל הפוסקי כנד"ד בטלה כל העדות:

ישו"ר שב"כ בפי' בש"ת מר"ן החדשים שנדפסו שנת תקע"ו בדיני קדושין שלמה כ' בשוך התשו' וז"ל. ועוד דמקדם בעד לאחד שאמרו הסמ"ג וסמרדכי היינו מקדם בע"א לבדו. אבל היכא שנמצא לאחד קרוב או פסול עדותן בטלה וב"כ ר"י בשם הר"מ המקדם בפני כ' עדים ונלי, מכש קרוב מתירים לוותם לינשא לכתחילה בלא נט עכ"ד. וכבר הביא דבריו של ר"י בשם הר"מ בב"י סו"ס מ"כ בלי שום שולק. ועו"ש.

ועל הספק הד' שקדשה בפ' בטבעות של נכשת וכו' הנה מר"ן בב"י סימן ל"ה מש הרשב"ץ בשב דלגין זה מספיק לבטל הקדושין דכיון שלא פירש לה שהוא של כסף לגלא שהיא סברה של כסף הו"ל דבריה שבלב ואינם דברי. אבל יש מי שאומר דלגיב מקודשת ומשמ טעמו דכיון דלגין רגילות לקדש בשל נחשת הוי כמפרש והדבר לריך הכרח עכ"ד. גם המרדכי הנם שבשב משם הר"ם שהקדושין פסולים עד שיאמר בשה שאוה בשב משם הרשב"ץ דהוו שפק קדושין. וב"כ מור"ם סימן זה דשם קדשה בטבעת שיש בו אבן או בשם טבעת ונמצא של נחשת לפ על פי שלין דרך לקדש בכך חיישינן לקדושין ע"כ:

נקטינן מהכל דבכ"ד הנם שהטבעות נחשת מצופה זהב ויש בשם לכניס דלא חזו כיון שהשת גדולה מטעם זה לאוד מידי שפק לא יצאנו. אבל מכיון שיש בידינו כמה סניפים להחזיר הקדושין הללו. לי מטעם הקרוב שהוא פסול לעדות מדקורייתא וכמ"ש הש"ך והרב"ש לדעת הרמב"ם וב"ש לדעת הרי"ף וכל הפוס' דעדותן בטלה. לי מטעם דהוזמנו להעיד ולותו רחוק הכיר בקורבתו של עד השתר דלכל הפוס' ולפי' לדעת הטור והסמ"ג בטלה כל העדות וכמ"ש. לי מטעם שקדשה בטבעות נחושת ובשם לכני זכויה דבמה פוס' סברי דלא הוו קדושין דלא סמכה דעתה כלל אלא דמספיקא נקטינן לחומרא שהוא שפק קדושין וכיון דבנד"ד הלא רלינו כמה ריעותות בקדושין הללו ע"כ הנלקו"ד שהקדושין בטלים:

ועוד אני אומר לפי' שם נניח דדעת הרמב"ם ז"ל דקורבה מצד השם הוו דרבנן כדעת שאר הפוס' ברי מוכרחים לומר לדעתייהו שגם קידושי בשף דרבנן הוו שגם בקדושי בשף לא ולפי' לגלא מי"ג מדות והוו דרבנן. ולפי"ז כיון דעיקר הקידושין הוו דרבנן ופיסולי עדות דרבנן ג"ל גט וכמ"ש הב"י בשם הרשב"ץ ומור"ם סכיולו סו"ס מ"כ. הגם שכתב הרב"ם וש"ת דמכואר בתשו' דקיירי כמי שקדם בת קטנה וכו' ועו"ש היינו לפי שיטתיה דקדושי בשף הוו דקורייתא ע"כ מוכרח לעשות המלוחת בלופן זה. לכל שם נלמר מדרבנן הוי גם דפיסולי עדות מצד קורבה דשם הוא מדרבנן הוי גם קידושי בשף דרבנן שבלם מי"ג מדות נלמדו ושקולים שם ויבלו כ' וכמ"ש:

כללא דמילתא לפיקו"ר כי הבת הנז' מוקמת לשוק בלא גט בע"ל להלכה לבל לא למעשה עד שיסכימו עמי רבנים המפורסמים בקורלה ולויי"מ ויש"ן:

הל"כי **אב"א** יש"ט

קו נשאלתי מידי"ן הרב המובהק הש"ר כמוה"ר נתן עמרם הי"ו לתרן מה שהוק"ל על מ"ש הש"ך בע"א דע"ב ע"כ. לעטריך למיכתב ועטר ולעטריך למיכתב מי נדה וכו' והוק"ל דלא נכתוב רחמנא לגלא מי נדה ושפיר שמעי' דלא בעי לילה דזיל בתר טעמא למה בעי זמן מוגבל לטבילה בכל תיובי טבילות היינו בהכרח דאית להו התחלה אית להו סוף וש"ב הכא דלא שייך התחלה ממילא הוא דאין להו זמן מוגבל וש"ב הלי ועטר למחי לתתא ופריך הי' עב"ד:

והשבתי לחר המתי' מהת"ר לקו"ד ירלה דלא יש לפי' דוחק והגם דיש להשיב בקלרה ולהכחים הנדון מעיקרו דמכ"ל דעיקר הטעם הוא משום דאית להו התחלה אית להו סוף דהרי מלינו התוסף או המזה לפר פרה דלא שייך בהו התחלה ועמ"ש עד הערב דוקא ולא נמצא דב"ז דהתחלה וסוף ב"ה דוקא בנדה דבעיא ז' נקיים ובעיא בדיקה בל ז' דלא תסתור לדביני כיני לבל בשום עומלה דבעי התחלה וסוף לא דלילי ולא שמעתי ולם יש לבת"ר דלית לזה זמי עדות לא דלילו לינה דלית. ולם תשוב גם הך דלפר פרה התחלתה היא לסיפתה או הזלתה לא מלינו דבעיא מע"ל כדי שיהא התחלה וסוף וש"ב גם בנד"ד קנין הכלים זהי התחלתו והיינו טועים לחייבו בהערב שמש וקמ"ל ושמר לתלתר:

וסגנון הגמ' הוא בך תחלת דבר מב"ל לתנא דבעי טבילה וכמ' שלה והכיל רלית מדבעי רבא דמיתורא דקרא ושמר למדנו דבעי טבילה מהעברת השם ומדתני בר קפרא למדנו דבעי מ' שלה וכיון דפי' מי נדה שובל כ' פירושים ושם לאת תן לם נפרש מי הזלה כפי' מי נדה דלפר פרה או בפי' מי

נדה ממש לכן יש לדונם לכתורה כחומרי כ' · ומשום דמעטינו כתוב כיש לך נמעטו חומרא ג' וז' דלפר פרה ושו לא הוה קרא יתירה ומהר היינו מעכרים גם הערב שמש כנדה הרי הוכרחנו לכללו מיעוטו · לך מה שיש לדקדק הכא כיון דמוכרחין אנחנו למיעוטא דלך עד כדון כדי למעטו ג' וז' די לן למעוטי הערב שמש דהי מיניהו מפקת ולמאי לעטריך ומהר · וכדוקא יש לתרץ דלו לא כתיב ומהר היינו מוקמינן מיעוטא דלך למאי דמסתבר שהוא חומרא יתירה ולא מצינו דומי לספר פרה כשום חומרא כדי לחוסיף חומרא לחרת לזה לא החמרנו עליו לעשות ג' וז' לכל כנדה היינו טועים להחמיר עליו כהערב שמש משום שהרכיבוהו מ' סאה במוה לזה מוכרחים ליתור דוחהר · הרי לכשתדוק תמצא דעוקר ומהר להכי הוא דאתא אלא להחמיר עליו כהערב שמש דהיינו מע"ל מחלה ושוף כנדה אלא מצינו חומרא זו אלא בנדה דוקא · ומ"ש רש"י ז"ל שם ד"ה מי נדה ותחנות ככלי מדין כתיב ע"ש · יתכן לפרשו דהוק"ל קושית התוס' ד"ה מים שהנדה וכו' ותי' כשיטתי עצמה דוק ותשכח :

הל"כי **אב"א** יט"ט

קח באו לפני לדין דלוכן שנדך כתו עם כן שמעון ונתחייבו הלכות ערכים ז"ל בקוצ"ח שאם יהיה העיבוב מצד החתן או קרוביו או מצד הכלה או קרוביה שיתן הת' לשבנדו קנס כ"ו דמי כוסתו · ואחר עבור זמן מה בה העיבוב מצד הכלה שלא נתרצית ליגשא לאותו הבן אם הערב חייב ליתן קנס כיון דלנוס הוא מצד הכלה ע"כ :

והשבתי לקוד' דדכ"ז פשוט בתשו' הרשב"ץ סי' תשע"ג דכיון שהכלה לוכה מרוצה לונס הוי · ואפי' לי דכ"ז שכיח ולא שכיח לי"ל לתקנוי דלא שליך לדעתיה שהחיה בתו מעכבת על ידו לבל נריכים לידע בבירור שהכלה מצד עצמה לוכה מרוצה לבל אם ע"י דיבורו וסיכוב דברין עכבה הכלה חייב עכ"ל · וכנר"ד הנס שכבר התנה בפי' שאם יבא לעיכוב מצד הכלה יתקייב בקנס כיון דסו"ס חידוש הוא שהכלה עיכבה בגל יר לחיה לומר' דמוכח הוא שאם היה יודע דכ"ז לא היה מתחייב בערה · ובלא"ה עיקר חיוב הלכות בתן הוא מדין ערב וקי"ל דאין הערב משתעבד אלא בזמן שהלוה יהיה חייב וכמ"ש בח"מ סו"ס מ"ט ומוי"ס סי' קכ"ט ס"ח ועו"ש · וע"כ כיון שהבנים פטורים נם הלכות פטורים וכ"כ הרשב"ץ בס' תולדות אדם סי' ל"ה ועו"ש · נם מדברי המרדכי פ"ק דמציעא נראה שדעתו כדעת הרשב"ץ ז"ל שנשלל על שמעון שהיתה לו בת קטנה ורלובן סי"ל בן קטן וכתב לו שמעון לרלובן לבשיהיה בגד רלוי לקדש שם לא שקבל קידושי בתו ממנו או היא עצמה לא שקבל הקידושין שם תהיה רלויה לבבל הקידושין הלו שתחייב לך מעבשיו עשריס זקוקים ומת שמעון קודם שהיה בן רלובן בן י"ג שנה והיא נדולה עמדה ונשאת לאחר ותובע רלובן הקנס מבניו · והשיב שבניו פטורים כי בשעה שהיה בן רלובן רלוי לקדש לא היתה בת רלויה להתקדש שבבר שקודשת לאחר · נם שם היה כתוב בשטר שלא תהיה רשאה להתקדש עד שיהיה בן רלובן בן י"ל ואפי' ל"ש קנס רלובן כיון דהלה בדבר שב"ל ואפו בידו יע"ש · הנס שלכאורה נראה שלא פטר לותו מקנס שלא בשביל שמת הל"ה חייב לא היא כיון

שהמעשה שנעשל עליו לא נילה ע"ע שהיה מרוצה שלא מכוון שדלתה שמת תביה הלכה וקדשה עצמה ע"כ פטר היורשים מחמת שמת לבישם ום"ס והוא הנעשה שם הבת לומרת בפי' שהיה רוצה בשידוכי תביה וכנדון הרשב"ץ ודאי שהוא מודה דפטור :

ודבריו מפורשים בפ' מי שמת בנדון הרשב"ץ עצמו ועו"ש · ועיין מ"ש הט"ז ס"ס הע' סי' ן' ס"ק י"ד וכ"כ כ"ש שם והוסיף וכתב דלפי' שם לא לומרה בתו מהיש עלי רק לומרת שהר טעותה פטור ועו"ש · וכ"ז הוא שם היו השידוכין בלי קנין ושבועה לבל שם היו בקנין ושבועה וכנד"ר הזי מחויבים הערבים הללו מצד השבועה להתפלש בלפר לקיים שבועתם וכמ"ש הכ"ש שם בריתות בירורת · ובח"מ סי' ע"נ וסי' ר"ז וסי' ר"ט ועו"ש ועיין מ"ש הסמ"ע סי' רמ"נ דקנין בזה לא מעלה ולא מוריד ויכול לחזור ופטור מקנס ועו"ש :

ובספר כות מלור לבן העזר סימן ן' כתב דשם הוא הקנין דרך חיוב כ"ע כיון דעל השידוך ג"ל שיחול לפי' דרך חיוב כדאיתא סי' ל"ח בב"ש סק"ב בשם תשו' ג"י ח"ב דהשידוך בטל ממילא הקנין בטל במקנה ו"ל דבטל בלו ועו"ש · ועיין בש"ות בית יהודה חלק ג"הע סי' ל' דהעלה בפשיטות דפטור בבו' :

ובש"ות ד"ן סי' ל' נשלל על נדון בזה דהלוכם היה שנשמית הכלה מל' מעיניה ומעלה בפשיטות לפוטרו מקנס דלומדנן דמוכח הוא דדעתה דהבי לא נחית ולפי' לי הוא בשבועה לתרוין דעתיה דדעתה דהבי לא נשבע וקנין לי"ל שבועה לי"ל וסיים הנס דמדברי הריב"ש ז"ל סי' ע"ל ומדברי הרשב"ץ הנ' נראה דמכח השבועה מתחייב ה"ר היכא דהוה חיוב מצד עצמו אלא מצד שהיה דשב"ל לו לקיימה אלא השבועה שורש הקנין מעיקרו נם הריב"ש והרשב"ץ ז"ל מודו דפטור משבועתו וקנין לי"ל שבועה לי"ל וכ"כ הרי"ס סי' ב"ן ועו"ש :

אבל חומר בתי לקו"ר דבל זה הוא לא לסיק לדעתיה כלל שיהיה הדבר תלוי ובנדון הרב ד"ן לבל שם יהיה בנד"ר שבבר קע"ע בפי' מבח הקונ"ח שם יהיה העיבוב מצד הבת ותחייב הערב בקנס אלא שם נפטורינהו מצד דלא לסיק לדעתיה שהבת מעבבת על ידו במ"ש הרשב"ל עכ"פ מצד השבועה ליחייב ואפי' הרב ד"ן ובל הפוסי' יודו לזה שיתפלש בלפר לקיים שבועתו במ"ש :

וכ"ז הוא שם היה נוסח השטר שלא בתיקון חז"ל שהוא מנהג ספרד לבטל התסבתא דאז יבולין לומר שהבל דבריס בעלמא מבח התסבתא ואי ליבא חיוב שבועה פטור · אבל שם נוסח השטר בתיקון חז"ל ובמ"ש מרן בש"ע סי' ן' ובח"מ סי' ר"ז אלו בתב שבתב בשטר שנבתב בענין דליבא תסבתא הקנס קיים ופריך לשלם אפי' ל"ל היה שום שבועה כ"ש קנין דבריס בעלמא ובמ"ש מפורש בתשו' מהר"מ לשריך ז"ל סי' ל' ועו"ש :

המורם מבל האמור שם היה הלופן שהיו שדוכין בקנס ולא היה שבועה והיה חוסם מצד הבן או הבת הבל בטל ואם היה הלופן בקו"ח ותפלש בלפר לקיים שבועתו · ואם השטר עשוי בתאי ל"ל בלופן דליבא לתסבתא לפי' בלא קו"ח חייב · זהו הנלקו"ר ונוי"מ ויש"ן :

הל"כי **אב"א** יט"ט בשלשתי

קט נשאלתי בענין ניסוקין במקומות הללו היושבים תחת מלכות 'פרלנסים ור"ם וגזירת המלכות שאוס לחד לונו יכול ליפע לפע כדיני ישראל כ"ל עד שיקדים ליפלנה ע"י למי"ר ור"ם כדיניפס. ואם"ך יקח שטר רלויס מן למיר"י כדי לבא לפני חכם העיר ויחזור ליפלנה כדיני ישראל. ולפי שכמה כ"ל לונס רוצים ליפע לפע ע"י למיר"י מכמה סיבות הידועים לפס ע"כ נהגו שלבי הבלה מתנה על החתן בשעת האירוסין מכלל התנאים שצריך שיפלנה ע"י למיר"י קודם שיפלנה כדיני ישראל ואם יעבור על אוס תנאי מן התנאים שיתחייב קנס סך מס. ואחר שניפלו ע"י למיר"י תחילה ולחריו כדי"ם מתם הפע וקלי"ם וכלו תיורשים לתבוע תלי תכנסים לפי שמכלל תנאי הניסוקין הוא שיהיו נוסאים ע"י למיר"י. וע"ל מן הטעמים הוא כשביל לירוסה כדי שיהיו יורשים זוכים בתלי הנכסים. ומכשל טוען כיון דעיקר הניסוקין הוא כדי"ם ועליו סמיכה ועשה נסוקין ע"י למיר"י הוא מסוס דינא דמלכותא דינא דוקא ואין לה דינא דמלכותא לפי' כדבר שהוא נגד הדין ומדין תורתינו הקדושה הכשל יורש לת לפעתו. יוראני מו"ן ויבא שכמ"ס:

תשובה שנה הגדון הזה דדינא ד"ר הוא מקטוע גדול ומבר' לבקורת הוא דאין דבר זה נכלל בכלל דד"ר כלל דלא נאמר דד"ר לא על דבר שנוגע בו אוס קנקה למלכות ואפילו לינס מתסים ודרנוניות וכו' לא כגון מטבעות וכו' וכמו שהעלה הס"ך ביור"ד סי' קס"ו ס"ק לסכל גדון בגר"ד לא הוי לא חקת משפט הערכאות שדנים כדיניפס שמפלו כתוב הולכים לחריו וגם שהמלך נוזר בפי' שצריך כל ס' לקבל עליו משפט הערכאות ליהו כדין להניח דת יס' ולעשות משפט הערכאות כי המלך לא נפקא ליה מידי לס ימחלו ז"ל בקופן דייני ישראל משע"כ לא יתכן לכלול בד"ז דד"ד כלל וכמ"ש מפורש בסמ"ע סי' שס"ט סק"ך וכ"ל ועו"ס:

אמנם מה שיש להסתפק בגר"ד דכיון דגזי' המלך שלין שוס ס' יכול ליפע לפע כי לס דוקא ע"י למיר"י העשוי מיד המלך יר"ם. והלמיר"י בשעת הניסוקין מזמין עירי יס' לפניו בשעת הניסוקין ומסדר תנאי הניסוקין על החתן והכלה ומכלל תנאים מקבלים עליפס תנאי משפט הירוסה לעשות כדיניפס וכותבים הערכאות וחותמים העדים על כל התנאים אשר סדר לפניפס ואחריפס מקיימים הערכאות כל התנאים כידוע ומפורס וכתוב הכל בספרי המלך יר"ם לי לומרינן כיון דלרעתך דהכי נהלה כדי"ם ע"כ במשפט הירוסה צריך לדון כדיניפס לו ניחא לך אחרון אחרון חביב כל וכיוצל הכ' לת הס' והכשל יורש לת לפעתו:

ולברר ספיקא דגס צריך לחקור לגד שנלמד הירוסה הכשל הוי דלוריתא לי יכול להתנות לפי הכלה עליו שלא יירשנה או ניחא דהוי מתנה על מס שכתוב בתורה ותנאו בטל. ורלויתי כי הרמב"ס ז"ל פסק פ"ל מהל' נחלות הל' ח' דירוסת הכשל הוי מד"ס. וכתב הרב המ"ע דלא כן דעת המלכות והרמב"ן והרשב"ל לכל לעיקר הדין נתכוונו לדעת ל' דלס כתב לה בעודה לרוסה תנאו קיים ועו"ס פכ"ב מהל' ישות הל' ה' ופסקו מרן בח"סע סי' ל"ב. וכ"מ בגר"ד שסתנה כן ועודה לרוסה בבית למיר"י תנאו קיים וצריך להחזיר לפי המתון לוורשים לכל הפוס' ועו"ע:

ומ"ש מור"ס ז"ל סו"ס שס"ט הנוסף לפע במקום שדנין כדיני גוים ומתה לפתו וכו' דליכל כוה דד"ד ועו"ס. ה"ר שנפף לפע ד"מ כמו לנו הנוהגים במלכות 'פרלנסים ע"י ישראל ולל תנו לפע בע"י למיר"י כי לנו בודאי הגמור דדין יכולין לומר דד"ד ולילך לחר מנהג המלכות דדין הכשל יורש לת לפתו כיון שלא נפתו זל"ז ע"י למיר"י ולא היה שוס תנאי ניסוקים כלל ה"ס מחוייבים לילך בדיני ים' דלל"ם בטלת כל דיני ים' ח"ו. לכל בזמן שיהיו התנאים קודם הניסוקין בכית למיר"י. ולרעתך דהכי נפתת בדי"ם לזו גריך לקבל דיני למיר"י ודין הכשל יורש לת לפתו. וזה מדוקדק מדברי הסמ"ע שס שק"ך דלס היה שוס נילוי דעת שנפתה לרעתך דמנהג הולכין לחר המנהג ועו"ס:

וזאת עדיפא ממ"ש מור"ס סי' רמ"ח דלס עפה המוזכה במקום שנהגו לדון כדיני גוים ובלו לת"ק לדון כדיני ים' דלל תמרי' דירוסה אין לה הפסק ועו"ס. וק"ו הוא דשם לפילו אם לל התנה בשעה המזוכה שצריך לדון כדיני גוים לעפי"כ כיון שנעשית במקום שנהגו לדון בדיני גוים הוי כלילו התנה וכ"ם כגר"ד דלל מלבד שכן דנים ונוהגים מלר חק המלכות לל שהם כך התנו ניניפס בעודם תרוסה ולרעתך דהכי נפתה בדי"ם דלל תמרי' הכשל יורש לת לפתו והנכסים חוזרים לבית לביה וכמ"ש. ומס גס דמשעת המזודכין כשטר חיזוק שעושים עמו מכלל התנאים שכותבים הוי שיהיו הניסוקין ע"י למיר"י. וע"ב לפי"ז בלנו לפסק מרן בח"ע סי' ל"ב ס"ז שהוא מוסכם מג' עמודי הוראה ה"ה הרי"ף והרמב"ם והרא"ם והטור והטעם הוא לפי שהתנה כעודה לרוסה וכמ"ש:

ואנכי הרואה שגם הערכאות עלמם משעם משעה מירוסה הזלת שלת הכשל יורש לת לפתו לל חולקין כשום הייט תקנת המגורשים וכעין תקנת טוליטולה וכמ"ש מרן בח"ע סי' קי"ח שגם בדיניפס גר' כעיני חכמיפס טעם משפט וחקי נימוסי מלכותס ויושביס ועשו לוקו. וגס רז"ל בטוליטולה רלו ועשו ותקנו כמו שתקנו לפי זמנס וכיון דמנהג המשפט הזה יש לו שורש ועיקר מדברי רז"ל לשע"כ יכולים בזמנינו זה להתנות קודם הניסוקין כמו שירלו דהוי כלילו קבלו עליהם לעשות כמנהג המגורשים. לל קרלה כמה בני לדם כלן שמתנים לפי' בדיני ישראל לעשות כתובת המגורשים לפי דעיקרם ממקום שנהגו כן. וכיון שכן הוי טעם משפט ודק נימוסיפס ליעוב המלכות חזר הדין לומר כמ"ד דד"ד שהרי יש בו הנלה למלך ומס גס דעיקר יסיבת שופטיהם ודייניהם וחזניהם הספקתם הוי מכית המלך ולפי' כל הסטרות הנכתבים שם וככל העיר נריכים להיות עשוים מכית המלכות כחוקת המלך שלל יוכלו להזדיף:

וכ"ן מדברי הרמב"ם ז"ל פ"ל מהלכות זכייה ומתנה הל' ט"ו וחולים מן הס"ם פ' חזקת הבתים דמ"ד דלמר שמואל דד"ד ומלכא למר לת ליקני תרעא לל בלנרתא וכו"ם:

וכתב הר"ן ז"ל פ"ק דגיטין וז"ל ודלמרי' כמי פרק חז"ם דמלכא למר לת ליקני תינים תרעא לל בלנרתא כב"ה נמי תיכא לפוקמי כדי שיקיים לת הסטר ויקח לת חוקו לכל מידי דלל שייך ביה מלכא לת תמרי' דד"ד ועו"ס מוכח מדבריו דכל היכא שהמלך מניח לו הנלה ע"י משפט הערכאות מכח

קיום הסטרות מיקרי שם לו הנאה ודר"ד · וקיים שור הר"ן ז"ל דאפי' לגי"כ שם בגמ' דקאי' תמי מון מבגיטי גשים וכו' והכוונה דכל מידי דדמי לגטי כשים שנוף השטר קיומו גוף סקנין אין דנין עליו ס"ד היכא דליכא הורמנא דמלכא אבל אי איכא הורמנא דמלכא אזי כל הסטרות הטולים בערכאות כשרים אפי' שטרי מתנה וכדומה שהשטר הוא גוף הקנין · וכ"כ הטור להדיא דכל הסטרות דעיקר הקנין נעשה ע"י השטר ומס מתומים כו לו שטרי קודאות שפלוני חודם לפלוני שהוא חייב לו אז שטרי מחילות לו פטרות הנעשים בערכאות אינם כלום אפי' אם נמסרו בעידי יג' :

וכתב הרמ"ם ז"ל שם הנהיג המלך שלש ועשה שוש שטר שלש בפני הערכאות אזי כל הסטרות הנעשים על ידי ערכאותיהם כשרים אפי' שטרי מתנות וכו' משום דר"ד ע"כ ועיין מ"ש הרש"ם בשם הרמב"ן ז"ל דסטרות העשוים בגט"וחין של מלכות פי' ע"י סופרי המלך ואפי' אין עדים מתומים בו אלא ג' ממונה ע"פי המלך כשר ואע מן הדין אלא משום דר"ד אבל אי אחר מדרכי ההקנאה שלנו וכו' לא עדיפי ערכאות מסופרי יג' ועו"ש :

דוק מיהם ודוקי כאיתרין דאיכא הורמנא דמלכא שלא יהיו שטרי ניסוחין כ"ש דוקא ע"י למיר"י ואיכא הנאה למלך משום הסטרות האתומים מוסיף מלכות דלוקח לת מוקו · גם יש שכר הרבה לסופריו וחזינו ונעשה הקנית המשפט שעשה בכל מלכותו משנים קדמוניות נעשה לישוב המלכות ודאי דאזר הדין להיות דר"ד :

והנה הר"ן ז"ל דקדק בלישנים דקאי' שם"ס דינא דמלכותא ולא קאמר דינא דמלכא להוכיח במישור שהמשפט הוא נעשה לישוב המלכות ולא עשאו המלך מדעתו גזירה בעלמא דאם הוא כן נקרא חסקנותא דמלכא ואין דנין עליה ועו"ש . ואחר שראינו שהמשפט הזה עשוי להם משנים קדמוניות והוא מוסכם מסיכת ועשית הטוב והישר שלפעמים יעשה שתמות האנשים כלא כניס תוך שנתה רמ"ל וכשעת הניסוחין הכניסה אך גדול לבעל מכית לאיה או קרוביה ואם נאמר הכעל יורם לת משתו אפי' אם התנה כפי' כעודם שתחזור חלי הכרונייא לבית לאיה וכו' · הרי נעלת דלת בפני כל הכתולות שבעולם דמיקה שביקה בעולם ושום אחד רוצה להעניק לבתו לפי כבודו וע"י זה יזדלזלו בנות ישראל לפני בני הנכירים החשובים ואין זה דרכה של תורה והלא ראינו כמה תקנות התקינו רז"ל היפך מה שמוכרי"ן משום שלא תנעלו דלת בפני לווין · ודומה לזה דכתר תורה מעות קונות וכלו רז"ל ועקרו הדין ואמרו משיכה קונה · גם אמרו דבע"ח בכיטוניא ולא מן הזיכורית הגם דמ"ת ושיב אפי' סוכין וה"ט שלא תנעול דלת · וה"נ הרשטונים שלנו שתקנו בטוליטולא להחזיר חלי הנכסים כלי שפק אלא משעה זה היתה תקנתם · וכן במשפטי הערכאות הלא שהיו בזמן רכוזינו הלא גם הם עשו הדבר הזה ויסדו לותו מכח ועשית הישר והטוב וכו' · וע"כ הנה שבמקומות אלו לא קבלו עליהן לותן תקנות ועדיין דנים עפ"י הדין שהבעל יורם לת משתו · עכ"פ כיון שראינו שהתנה עליה כעודם שיהיה בבית שמ"ר שהוא הערכאות העשוי לכך ע"י הורמנא דמלכא וכתוב וחתום הכל בעידי יג' ויש הנאה למלך לותן שטרות העשוים מחקי המלכו' ועוד יש הנאה לסופריהם וקיומם שכ"ז הוא ישוב המלכות בודאי הגמור דלותן שטרות כשרים הם לפיולו שהם גוף וקנין בשטרי מתנות ומחילות כיון דהורמנא דמלכא הוא וכמ"ש :

הלא תראה שם לפעמי' ומלא ה' שנעשה לשם כדי"ש דוקא ולאחריו נעשה שלא לשם תקנת בדיניהם וכדיני יג' וקיו לו בניס מן קה' ומן הב' שבדיניהם אין בני לותה הנשואה ביפרלא יורשים וקטיקר בדיניהם הם הכניס שנולדו מלותה הנשואה גם בדיניהם שלותרים לדעתם כיון דבזרת המלך ויעוב העולם שלא יקיו הניסוחין כ"ק ע"י למי"ד כי עי"ז יקיו הכניס נחשבים כמינן הנפשות הכשרים לשר לו תחת מלכותו לבל הכניס הלחריס נעשב להם כממזרים ח"ו וע"כ לינן יורשים · הרי מוכח שהמלך מקפיד כיותר שלא ע"י ועוד דרב"י הוא מכלל הנאות המלכות ויעוכה וכמ"ש ועיין בש"ות לחם רב סי' קכ"ז שהאריך הרבוב בענין דינא דמלכותא ועיין להרב בית לברהם ס"ח ס"ק · שמדברי הרבנים הלז זוע"ל מוכח דדעת הרמב"ם ז"ל שפיר להיות הנאה למלך ולזו אמרי' דר"ד · ולדעת הרמב"ן ז"ל אפי' לם יהיו לו שום הנאה למלך לם הדבר חקוק ממלכים הל' מושם שהתיישרה המלכות ולא דבר קדם הוא שהדשו המלך וגם יש הורמנא דמלכא הזו הוי דר"ד דאמרי' מסתמא לא יסדו המנהג הזה אלא מעיקרא לאה עד שראו שים בו הנאה למלך ויעוב המלכות · ולדעת הלבי"ם ז"ל שהוא דעת ר' לליעזר ממיץ ז"ל דלא אמרי' דר"ד אלא בקרקע דוקא ועו"ש בלורך ורוחב :

אתה תראה לדעת הכנה"ר דיש כיוצו כל הני טעמי שפירי דמכחם נאמר דר"ד דהיינו שים הנאה למלך בשטרות הנכתבים בחותם המלכות ושכר סופריהם וחזינהם סך גדול הוא כמו שגוזרים לפי דעתם בנגי' המלכות וזה ל"מ לדעת הרמב"ם ז"ל דקפיד להנאה הרי הנאה היא ליה · וכן לדעת הרמב"ן ז"ל דקפיד שיהיה לותו דבר חקוק ממלכים ה' הרי הדבר הזה חקוק הוא מתחי' המלכות ולא דבר חדש הוא · ומשתמע נעשה לישוב המלכות וכמ"ש :

ואף לדעת הסוברים דלא אמרינן דר"ד אלא בקרקע דוקא · כנר"ד דכולהו לית לנה הנאה למלך וישוב המלכות וגם חקוק הדבר מחתי' המלכות והורמנא דמלכא לד"ז יודו דאמרינן דר"ד :

וראה זה מלתי בתשו' מרן ק"הע סי' י' שנשאל על נדון כנר"ד אם היו נוהגים לכתוב בכתובת בעמ"ג כמשפט הלינפיר"יאל והיה כתוב בשטר הכרונייא ע"י סופר פובלי"ק שנשתעבד שמעון בחזרת הכרונייא ליורשיה וכו' והעלה בפשיטות דאם הוא מנהג המקום אהוא לכתוב בכתובת ע"י הערכאות ובתנאי משפטי הירושה להחזיר ליורשים תנאו קיים כיון שהוא בין לירושין לניסוחין ואפי' בלא תנאי אם יש תקנה בלותו מקום כיולא בזה לריך להחזיר דהוי בעין תקנת ר"ת שאם מתה האשה תוך שנתה שתחזור הכרונייא לאביה ובעין תקנת טוליטולא וכמ"ש הרש"ם בלל כ"ו · ואע"פי שבתבו הפוסי' דבעינן שיהנה בין לירושין לניסוחין וזה לא התנה לעפי"כ כוונת מתקני התקנה הוא על הזמן הרחוי שהוא בין לירושין לניסוחין וקיים הוא ז"ל ואמר דלכל הפוסי' הרמב"ם והרמב"ן והרש"ם וכו' כיון שכן נהוג אפי' אם בתוב בשע"ג דר"ד דהכ"ז הוי בשטרי מכר או בשטרי אותנים דבשניהם אם לכל הפוסי' דלא פליגי אלא בשטר מתנה וכדומה דהשטר

הוא גוף הקנין ועו"ע ומשתי ככ"ה :

ושמא תלמר הרי אין מנהג זה קבוע דכמה ב"ק הם נוהגים שלא ע"י למור"י כ"ש בדיני ים, דוקא ואיכא מוסגים וע"כ אין רצוי לקרותו מנהג קבוע ולסמוך עליו לפי היכא שלא התנו כן בפי' מרן עצמו סס בתצו' שלח"ז כתב בפשיטות דלפי' לס אין המלכות מקפדת לס לא ועשו כן. ועוד מפני שלוס המלכות הוי מנהג ועו"ש :

ולפי"ז כנ"ל ידוע ומפורסס הוא שהמלך מקפיד ע"ז ביתר שתת ותדרכס כמס כ"ל שניהנו בדיני ים, והעניינס יר"ס ע"ז ע"כ בורחי פשוט דמנהג קבוע הוא לפי' לס לא התנו וכ"ש כשהתנו כן כיון לירוסין לניהנין דליכא מאן דפליג דכל תנאי שבממון תנאו קייס וכמש"ל :

פש גבן ספק ג' והוא לגר שנלמר שלא התנה כן בעודה ארוסה וגס לא היס מנהג קבוע שיהיס המלך יר"ס מקפיד עד"ז לכל בשטר חיזוק השידוכין התנה לכי הכלה בפי' שנרין שיהנה קודס ע"י למור"י ולס לא יהנה ע"י למי"ר תחלה יתקייב סך גדול למלכות. ולא ליתדר להו זמן הניהנין להקדיס ניהנו למי"ר תחי', מיהו סיבה והקדימו הניהנין בדיני ים, אי אמרי', כיון דעל תנאי זה נשתדכה מעיקרא הו"ל כניהנו ע"י למי"ר תחי' וכלא נכתב שטר הערכות בדיניהס קודס. או נימא דכ"ז לא הוי אלא הזמנה לפי דעתס דמעיקרא. והשתא דלא ליתדר להו הרי חזרו וכטלו התנאי הנוי וניהנו כדיס לחוד והכעל יורס לת השטו. ולפי' לגר שנלמר דגילה דעתו לכי הכלה יוס הניהנין לפני העדים דעל תנאי הא' הוא מהיקא לו יכולין לומר דמידי הוא טעמא לתיונן עלה לקייס התנאי כעודה ארוסה הוא שנעשה מעשה בכית למור"י ואמרנו שהשטר כשר מכח דד"ר וכמ"ס. לכל השתא דלא נעשה מעשה ע"י גויס ואין כאן אלא תנאי הזמנה שיהיו ניהנין ע"י למי"ר ולא התנה בפי' על חזרת הנדוניא אלא סתס קא' התנאי בטל והמעשה קייס והכעל יורס לת השטו. ובפרט דאין שגור בפי הכל הלי טעמא דחזרת הנדוניא ע"י ניהנו למור"י אלא הוא מתנה עליו ניהנין ע"י למור"י מסיבת כמה טיבותות שיש בס והידוע לכל הוא שתהיה גבירה וידו כידה שהיו יכול לעשות דבר כלי רשותה והוו כתרי אות, ממש לכל תנאי זה של החזרת הנדוניא הנס שהוא בכלל תנאי הניהנין אין לוס עס על לב להזכירו קודס כ"א דוקא בשעת הניהנין בבית למי"ר לזי התלמי"ר מפרש להס כל תנאי הניהנין והכל בכלל וכותבים וחותמים בספרי המלך וכמש"ל :

ובדי לברר ספיקא דנס ים להסתפק תחלה כמה ספיקות. הא', אי הזמנה זאת נחשבת כלנו נעשה מעשה ואדעתא דהכי נחית הכעל או"ל. או נימא דהזמנה לאו מילתא היא כיון שבבר נשתת בדי"ם נתכטל תנאי הא'. הב' אע"ל דלא נתכטל לאחר דגילה דעתו לכי הכלה קודס כניסתה לחופה אינו הניהנין ע"י למור"י אס לריך אינו התנאי של חזרת הנדוניא מוזכר בפי'. או נימא כיון דבכלל ניהנין של התלמור"י הוא הוי בכלל מלתיס מנה. הג' אע"ל דלא נכלל בכלל דבניהן אזכור התנאי בפירוש וכיון דלא הזכירו התנאי בטל ומעשה עיקר. אס לאחר הניהנין חזר וקייס תנאי ונשתה אינו לומר"י אי אמרינן כיון דקייס תנאו מעשו בעודה היא ארוסה לפי' אס בבר נשתת הוי כלנו התנה כפירוס ועודה ארוסה וכמש"ל. או נימא כיון דמס' התנאי כפי' לא היס אלא לאחר הניהנין והוא בטל לכל הפוס' דמתנה על מה שכתוב בתורה הוא ותנאו בטל :

זאת שאיב על הלשון רלסון לי הזמנה זאת נחשבת וכו' הדבר פשוט אלא דלאו הזמנה נקרית אלא תנאי מאחר שהתנה עליו בשעת השידוכין והניהנין שנעשו אס"כ על תנאי הראשון נעשו. ואלו הן הדברים הנקנים בקניאת לאלתר לפילו אס לא נתחייב בשטר אבל אי ליכא שטר או קנין לפי' אס הוא זמן מה אחר השידוכין על תנאי הראשון נשתת לו וכמ"ש הרמב"ס ז"ל בפ"ג מהל' גיטות הל' י"ג ובה"מ ועו"ש ובפ"י מהלכות זכייה הלכה טו"כ. ופשקו מר"ן בא"ה סי' כ"ג ועו"ש דבזמן שהשטר קיים בתנאי הנזכר על מנת כן נשתת כי שטרו בידו מאי בעי :

יבא השלישי. הנה הב"י רלסיתיו שנפשת בגדולים ה"ס בס"ת תרב בלר עשק שלשה ג"ו בריחוק שנשא לשם וכו' וכתב לה בתובה כדת משה וישראל ולאחר הניהנין עשה שטר נו"ר לזכותה וזכות היורשים ונתחייב בלותו שטר להחזיר ליורשים הנדוניא והוספת ואס תמות היא בלא בנים נתחייב להחזיר מחלית הנדוניא ליורשים וכו' ועוש"ב. ומן השובתו הרמשה נרשה שקדמו השידוכין ובשטר השידוכין כ"ת תנאי חזרת הנדוניא ועו"ש השלשה בלורך וברוחב :

וכה השיב הרב ז"ל הן למ"ד דירושת הבעל לאשתו הוא מדי"ת. הן למ"ד מדרבנן וחכמים עשולה חיזוק יותר משל תו'. ג"כ היפס מלבד שלא נכנס בסוג מתנה עמ"ש בתו' כי לא לתר בפי' שלא יורשנה כי אס לתר שבל הנמצא לאחר מיתת, יחזיר לבי נדוניית, ליורשיה וזה יכולין לומר לפי' לאחר שנשאה יכול להתחייב לה ולא הוי מתנה עמ"ש בתורה. וכמ"ש הר"ן ז"ל לדעת הרי"ף ז"ל על נמון הירושלמי ולפי' אע"ל דגס נוסס זה מיקרי מתנה על מה שבתוב בתורה הרי כיון שנעשה התנאי בשטר שידוכין קודס הניהנין ולישר לותו עבשיו בשטר הנו"ר ויהי דבריו קיומים דס"ס מקרי מתנה בעודה ארוסה ולליבא דב"ע יכול להקנות עב"ד בהוספת כיאור ועו"ש בלורך :

ואשר על ידו הס'י. לי בעיון שיהיה בשטר השידוכין התנאי מפורש או מדקתמר שס ניהנין ע"י למור"י הוי בכלל מלתיס מנה. ולומדנא דמוכחא הוא מדקתמר שס ניהנין ע"י למור"י הוי על כל לשר יתמר כי הוא זה. ומנהג ניהנו למי"ר יהודע הוא בכל תנאי והוי כלנו פורס. וכן נרשה מדברי הסמ"ע סי' רמ"ז שהכתיב דבריו לעיל. דלס היה שום גילוי דעת דנשתה אדעתא דמנהגא הולכין אחר המנהג יע"ש ולין לך לומדנא רבה יותר מזה. ולפי' לס נניח דהוא לא ידע ולא לשיב דעתיה עיולויה לדע' הפרט הוא ומעשהו שהוא בכלל לתנאי למור"י. אף"ה לתרי' דהו"ל לנשיו"ל הגי"ע שבבר ידעו דשביתי קמיה טובא דמידע ידעי. ולא הו"ל לתתנויי שתת בשה שלא ידע. ועיין להרב זכור לאברהס שעשה נין להרב פ"ע ח"ס סי' ס"ב וח"ב סי' ג"ן דבאומדנא רבה לפי' במילתא דלא שביחא ולא התנה הו"ל בלנו התנה ועו"ש וב"ש בנר"ד דמילתא דשביחא היא והו"ל לידע וכמ"ש :

ולפי זה נין להקשות בגרשה לבאורה ממ"ש מר"ן בשו"ע שם סימן רל"ב ס"ז שבתב דהמוחל לריך לידע הדבר שמוחל בו ויפרש לותו. דמשמע לס לא פירש בתנאי לותו הדבר הנס שהיה בכלל בל תוס דקא,

לא הוי מחילה והסתא נמי בנר"ד לכאורה לא מסתבר דהתנה עליו ניסוחי למי"ר אתא לאפוקי פרטי הניסוחין ומדלא פי' חזרת הנדוניא כפי' לא הוי תנאי וחזר הדין דהכעל יורם את הסתו · זה לישנו דהקושיא מעיקרא ליתא מכמה טעמי חדא דהכיתי קמיה כ"ת היודעים אף אם ילמד הוא לא ידע כענין חזרת הנדוניא וכו"ל לסתול על פרטי למי"ר וידע ומדלא שאל הוי ידע ומחיל · ועוד דלא בירור לן מילתא דענין חזרת הנדוניא קרוי מתנה ומחילה וכיון לידע הנותן לו המוחל מהו הדבר שנותן כי יכולין לומר דענין התנאי הזה הוי כשטרי מכר ושוקפות וכמ"ש מרן סי' ו' שהכניתי לותה לעיל כי ע"כ הוו הסערות העולים בעש"ג כסרוס וכמ"ל וכיון שכן הוא הוי לדרכה הלא הוא הנותן והתנאי זה הוא נותן לו הנדוניא · ואם לתאך לרס לומר שהדבר תלוי ועומד אי מחילה ומתנה הוי לו אות' והוי פלוגתא דרבוותא והמוציא מע"ה ולוקי ממונא בחזקת הכעל עמוד מוחזק כו :

בזרוע נטויה הדומה דומה דכיון דירושת הלא לכניו כודאי היא דקוויתא וירושת הכעל לאתאו ליכא אלא דס"ל שהיא דרבנן · ועוד דירושת הלא לכניו הוא מיום שכולד הבן לו הכת היתה רלויה לו · לכל ירושת הכעל לא הוי עד לאחר מיתתו והדעת נותנת שהלא הוא המוחזק יותר מן הכעל וכל היכא דליתיה כרשותיה דמאריה קמת ליתא וכפרט לאחר שקדם לו התנאי ויכולין לו' דלדעתא דהכי נשתא כיש' כודאי הגמור הוא כי התנאי קיים ואין הכעל יורשה · ומש דהרב מוהר"ם מלבים ז"ל כתבו' סי' ו"ם כתב כפי' דכל היכא דליכא ספיקא אם הלא הוי מוחזק או הכעל שהכעל הוא המוחזק ה"ר לאותן הסוס' דס"ל דירושת הכעל הוי דלוריתא דאי כיון דלא וכעל הן אתון ומניחם מדלוריתא ע"כ הכעל עדיף כיון דמוחזק כממון תחת ידו · לכל למאי דקי"ל דירושת הכעל לא הוי אלא מד"ס וכפסק מרן בכמה מקומות כדעת הרמב"ם ז"ל ועו"ש הלא הוא מוחזק בנחלתו יאכל :

כלל העולה כיון דמשעת הסירוסין התנו בפירוש שיעבו הניסוחין תחלה ע"י למיר"י ל"מ אם כך עבו שהקדימו ניסוחי למי"ר קודם דהתנאי קיים ואין הכעל יורם את הסתו אלא אחר מי' לכל שנתעכבו כיש' ואח"כ ע"י למי"ר לתמיהין דלדעתא דהתנאי הא' נשתא ואין הכעל יורם את הסתו כיון דהתנו כעודה לרוסה · ומה גם דבנר"ד כל תנאי הסירוסין עשויים בקום"ת ושטר לרחים כיד כל אדם יתקום עירי כתיבה וכו' ולדעת מרן ז"ל סי' ע"כ דאפי' אם כתב לה בן אחר הניסוחין אם קנו מידו קנתה ומכרה ומתנתה קיים ועו"ש :

כרם יפה מן הכלל ירושת הכת תוך הלחים ח"ו דאין כח ביד בחתן והכלה להתנות על דבר שלא בא לעולם · לכל על ממון הנדוניא שהלא נותן עכשיו ומצוי כניסה הזי יכולים להתנות עליו להחזירו מטעם דעל מנת כן נתנו ודלדעתא דהכי נהית הכעל לקחתו · סגי עלמך אם התנאי הזה עשו כיש' מי לא היה הזה כודאי הזה הוא · וה"נ שנעשה ע"י הערכאות ועידי ים' ודאי דהזה הוא · לכל כדי שתירם הכת תוך הלחין דלא הזה כדינו מלבר שהוא דבר שלא בא לעולם מגרעו"ת נת"ן דמתנה על מ"ם בתורה בא זכר לעולם נדחה קרא לה כל ימי חיי הזכר זהו הנר' לע"ד שהוא

כדור ולוי"מ ויש"ן כיוס שנכפל כו כי טוב בקדר דן ידין עמו אתן שכ"ה לעני' **ובצדקתך** ירומו לפ"ק :

הל"כי **אברהם אנקאווא** יס"ט

ישלחתי הפסק הנ"ל ליד עט"ר מצ"ח כמוהרר"ן ן' וואליד הי"ו וזלת תשובתו תוך תשובות פסקים לאחרים כלגרת הכתוב עש"ק ס' ובכתבי כתוכס ע"ם ויתן לך אתת **ברכת** לכרתם לפ"ק :

על מ"ם כת"ר בענין המנהג של הניסוחין שעושים כמח"ק על ידי למי"ר וכו' קריתי הדברים ובהסתפק ל' נלע"ד שהשתת אתו וכדי להתבונן היטב בענין אין לי פנאי ועוד כה חולשת המזג ומעתתת בעיתי לילותא וכעת אין להאריך כ"א בס"ט שירכה ויגדל כנפשו הרמה כי"ר : הכ"ד החו"פ טיטוואן יע"א ום"ר :

ע"ה **יצחק בן וואליד** סלי"ט

ק"י שאו"ל שלי"ל הלי"ם בענין הרוסה בקידושין לרחובן וזמן החופה לאחר ו' חדשים · ואחר עבור זמן מה הרחיק נדוד ומניחה עגונה · וכבכלי העיונין היתה בלמנה · כמו שכתב שניס רח"ל והכת היא עגייה כי ותומה היא מבלי שכ ולא יכלה עוד לינשא לאחר ולי"ל מנרמה כלום ואין כסות בקרס ולע"ע עמדו לרי"ת בקרוס ואמת של הקרוסה ואומרת כי לזו זו' שניס שעברו שהניחה בכבלי העיונין שאינה יכולה לינשא לאחר היתה ניזונת מקופה ש"ל היא ובתה עמה ומעשה ידיה לא הספיקו לפי' לכסותה · והנה בע' תה תוכ'עת בפ"ס מזונות כל זו' שניס כיון שכל זמן שהיתה תוכבעתו לכנוס או לפטור לא היה תומה לה וכדון ה"ה לתרת הדין יקוב את הקר וכי לא ליתי לדינה · תקת רשות והורמנה · מכי"ר י"ן ליל לערכאות ותוליה כלעו מפיו כזה יורנו מו"ן הדין דין לתת עם מי ויבוא שכמ"ה :

תשובה הנה בעיקר נדון הקרוסה בקידושין הי ליה לה מזונות בחיי הקרוס מחלוקת הסוס' כי לכאורה מדברי רמ"י ורקר"ם ז"ל פ' למנה נזונת דמ"ה ליה לה מזונות לפי' לי נקנרסה ולא נקנרסה דקיימו זרק לה קידושין ופסק קרוב לו או קרוב לה · וה"ט משום דלנידה כיס ולא מצי לינסובי לאחר יעו"ש · וכ"ם אם לא נקנרסה כלל דודאי לנידה כיס · לכל הרמב"ן ותלמידי הרשב"א ז"ל חלקו עליו ואמרו דקרוסה אין לה מזונות ונלע"ד דכל מחלוקת הפוסקים הוא כקרוסה שהם דמעולם לא הכעה הניסוחין אלא לפי' לאחר עבור זמן כדי"ן שנתנו לכתולה וכ"ח וכו' אין לה מזונות לפי' כחיים · לכל אם קנסה זמן לניסוחין דקיימו שהכעתו לכונסה והגיע הזמן ולא רלה לכנוס אלא הוא חייב במזונות וכמ"ש מרן בה"ע סי' נ"ו ועו"ש ועיין מ"ם בם' ס"ק ד' דלפשר גם כז"ה אלא נהגו לקדם אלא לדרך כיון שהגיע עת הניסוחין והוא מעכב לחייב במזונות אין נותנין כן ע"כ · וכ"ל דכוונתו לומר דלחורי בסירוסין כלא קידושין דוקא הוא דלפילו הגיע זמן ולא כנס פעור לכל אם יסיו הקידושין והגיע זמן ולא כנס כיון דלנידה כיס חייב במזונות דמשנה ערוכ' שניהו ככתובות הגיע זמן ולא ניסאו וכו' ופסקוס כל הפוס' ולוכח מתן דפליג עלה ועיין מ"ם מהרי"ט ז"ל בס' ערך השלחן סי' נ"ו שהעלה דקרוסה אין לה מזונות

מן סכעל לפי' כחיוו וסיום עלה דכפלוגתא קין להוציא
ממון · ועע"ד ירקא דקרב ז"ל לא דכר אלא בסתם
קרוסא אלא הי"ל זמן לכונסה מעולם דקיומו אלא הי"ל
זמן קכוע לניסואין כמו שעושים כז"ה גם לא תכעה
לכונסה · אכל אם יהיה כנר"ר שים שטר כח כידה
לניסואין וחוא מעכב ליכא מאן דפליג עלה דהי"ז
דהגיע זמן ולא נסתם דנתחייב כמזונותיה קיומו פסק
מרן כסי' כ"ו כמ"ש :

דוק מינה ואוקי כתרין דהתם הזאת חתם של
המעודכת שהירסה לה כתם לאיש הזה וקבעו
זמן הניסואין והחתן כרח עכ"כ הי"ה אם וכניחה עגונה
ולא מגלה לה חניכה · ונרחה קראו לה קיומו עזוכה
קיומו שכר'חם · וכל עת וזמן פיה פתחה · ותוכעת לותו
לכונסה ולקיים תנאו הת"ל וחכיכה המלוה כשעתה כקול
שמחה · ואוח לא רלה לה לכנוס ולא לפטור ואיה
מקכלת נרקה · ואוכלת לת קוקה · מקופת הקהל וזכה
לוקה לחם ומפרנסה · ומעשה ידיה לה הספיקו ימי"ס
ולי'לות לפי' לת"ל דניזונת ממעשה ידיה וכ"ם שכבר
כתב הרי"ה ז"ל ואוכלו דכריו כס' ערך הסלחן למהר"ט
סי' סנז' דאיכו זוכה כמעשה ידיה אלא עד שתנשא לו
יעו"ם · ואשר ע"כ לקור"י כי הלום הזה מחוייב ליתן
למאודכתו ממזונות כפי רלות עיני הכדי"ן ולפשר
ביניהם ולעמוד עליו לכנוס או לפטור ולא יחרוך רמיה
ליד"ו · לעומד כנגדו · ואי לא ניים לדיוק · הרשות כתונה ·
כיד הכתולה ולחם או כיד כ"כ לרון עמו כערכאות ·
ולוי ישראל ויללו מצניחות · וירלנו מתורתו נפלחות ·
והשר' לע"ר כתבתי · ומאסף הפנלי קנרתי · ולהאריך
לא יכולתי · והיד כותבת כיום שנגלו המשורות · סדר
הכב' הסת"ל הכ"ל כי לחתם **תברך** נדיק לפ"ק :

הכ"כי **אברהם אנקאווא** יע"ט

ש"ות חשן המשפט

א נשאלתי ע"ע רחובן שהיה גוי ח' נושה כו
ממון כשטר ומנוי לעולם היה
דוחקו לשלם ולא הי"ל ממון לשלם כי היה עני ואח"ז
תכע שמעון לת רחובן לקכל ממנו עיש' ושות' לזמן
שנה לחת ואם כמליחות ירויח לזה דכר יפרע כו לת
הגוי ואח"כ שמעון כמלך מלוו ואשם פן ואולי למחר
לו מחרקו יכל הגוי ויפרע ממעון מעיש' שכן הוא
כריוחם ס"היה נפרע מן ממנו כידו הנה לא היה שלו
ורלה לכטל השות' הנז' · וכל יעקב חכיו של רחובן
ואמר לשמעון מה לך לחום לרכ"ח כיון שיכול להיות מן
הייוח שיעלה לו כעסק של חובה שנה יפרע הגוי
כחובר ולא יהיה לך שום חיזק כדכר שתע"כ חלך לחתה
לשל הגוי ותאמר לו שאתה תפרע לו ממעון ותקכל
ממנו השטר ואם לאחר חושש שמא לאחר שתפרע לגוי
כערו ובטל מן המיסקנא חוך השנה ויפסוטו לך יד ורגל
ואי לאחים ערב כדכר שאם יכטל חוך השנה אני
לפרע לך זה ממעון שתפרע כעדו לגוי וקכל ממעון
כתב יד יעקב חביו כדכר הזה והלך ופרע לגוי · ולע"ע
כאנו לחשש שמעון שכחוך שנתו לא עכרו ד' חדשים מן
השנה רלה רחובן לכטל מן השות' ועמד ליין שמעון
ויעקב הנז' ובקש ליפרע ממנו ממעון שנתן לגוי שהוא

היה ערב כדכר וכבר עבו חשבון רחובן ושמעון על
חותן חדשים שעברו ולא מלאו ריוח כלל ושמעון טוען
שו ילך רחובן לגמור שנתו כעסק השות' כאשר נתקשרו
מקודם או יפרע לו ממעון כיון שהוא היה ערב כדכר ·
ויען ויעקב ויאמר לאמת שאני הייתי ערב כעד בני
שיעשר כשוק' כל השנה לכל מאחר שאתה קונה שחורה
כזול ומוסיף כדמים ואומר שכשומה זו קניתיה וכן על
זה הדרך שמכת זה לא רלה להתלוות עמך עוד יותר כי
אתה רמיתני · ועוד כבר עשיתי כל טלדקי לפייסו
ללכת עמך ולא אכה שמוע לי ומה תעשה לרעת' דהכי
לא נכנסתי ערב זהו קורף דכריכם יורנו מו"ן ושכמ"ם :

תשובה לכאורה היה נרלה דכיון שמעון שמך
על כת"י של יעקב שהוא ערב כעד כנו
שיגמור כל השנה כשוח' ואם יקוב כו תוך השנה יפרע
לו מה שהוא פורע כעדו לגוי וכבר הלך ופרע לגוי ועל
כן יתחייב השתא יעקב לפרוע לשמעון מה שמעון דעלו
שמך ופרע או יזמין לו הכן לגמור ימי השוחפות כאשר
נתחייב לו · וק"ו דומה לערב כשעת מתן מעות כיון
שעל פיו של ערב פרע השטר של גוי וכנרון זה פסק
מרן סי' קכ"ט ס"ג אם על פיו מחזיר שטר לו משכון
הוא ליה ערב כשעת מתן מעות ע"כ וסיום מור"ם ז"ל
וכן אם פטר הלוה על פי הערב כערב כשעת מ"מ
יעו"ם · וה"ב הרי על פיו של ערב פרע השטר של גוי
והן הם דכרי המרדכי פרק נט פשוט וכפ' חיזקו כשך
והתוס' פ' המקכל · וכתב עוד מור"ם שם ס"ח משם
תשו' הרשב"ם סי' תלף ן' וז"ל מי שגזל חפץ מחכירו
ואח"ל אם לא לחזירנו לך לזמן פלוני לחן לך דמיו כ"וכ
ושעמיד לו ערב כעד דמיום לא"פי דלגבי השוכל הוי
לסמכתא ופטור הערב חייב לשלם ע"כ · ומזה קוכל
לדון ק"ו כנר"ר דאם אפי' כמקום שפטור כעל דבר
פסק הרשב"ם ז"ל דנתחייב הערב הנם שזה אפך הכלל
שכידוע שמעולם לא יתחייב הערב כמקום שהלוה
פטור דלא עדיף מנברית דאפי' מחמתיה וכ"ם כנר"ר
שהלוה היה חייב החוב הזה לעולם שכרשותו של רחובן
הלוה פרע שמעון המתון לגוי כעניו שהיו וכול לטעון
עליו מה לי ולך שחלך לפרוע חובי לגוי ואיה לאפשר
שהגוי כאורך הזמן ימחול לי או לא לחפשר עמו וכדומה
דכודאי הגמור שהערב חייב כל זה נרחה לכאורה :

אמנם כך דייקת שפיר לון משם ראיה דנדון
הרשב"ם הוי שהערב נשתעבד כקנין כדכר
שלא היה השוחל חייב ואדעתא דהכי נתת לחייב עלמו
מה שהיו חייב וע"כ השוחל פטור והערב חייב · אכל
אם היה חייב גם על השוחל אז היו יכול לתכוע הערב
כי אם עד שיתבע הלוה תחלה שכן מפורשים הרכרים
כשרשן הרשב"ם ז"ל יעו"ם · וכן נמי הך דסיימן קכ"ט
דעליו שמך להחזיר השטר וכו' לא דמי לנר"ד דשם פטרו
ללוה לגמרי ונכנס הערב כמקומו כחובו אכל כר"ד
מעולם לא נפטר רחובן הלוה וכחיובו עומד לעולם
אלא שאיכו נכנס ערב כעדו אם לא יתעשק כשוח' עמו
שנה תמימה ולא דמו זה לזה כלל :

ובר מן דין רוח' לפי דקי"ל שום ערכות כלל ושמכתא'
היה מכל הדדין דלא סמכה דעתיה של שמעון
המלוה על הערב מכמה טעמי · הטעם הא' כיון דהלה
הערכות הזה כיום כנו לא יתעשק כל השנה אזי יתחייב
כלוחו ממון הוי לשמכתא דגמרא ערוכה שניהו פרק
חיזקו נשך מימרא דרכה כל דאי לא קנו ופשקה מרן סי'
ר"ז סי"ג יעו"ם וסיום מור"ם ז"ל דכל מה שלין כידו

ותלוי כיד לחרים כגון שג"ל קנס לי יין ממקום פ' וג"ל קנסי תקחייב לי כ"ו דזה לזמו תלוי כו דרילמא לא ירצה למכור לו לסמכתא הוי ולא קני וכו' ונר"ד ג"כ לגי החיוב כיון כגון לא ירצה להתעסק כל הצנה לזי יתחייב ע"כ לסמכתא היא ולא קניא ומה נס דלסמכתא כל דהו לפי כשער וקנין לא קנה כ"ם כנר"ד דליכא קנין כלל:

והרשב"א ז"ל כתשו' סי' תצ"ג בעניו סלכות שברכו כניסס זע"ז ונתחייבו סלכות ערבים כעד הכניס והכת לא נתרלית העלה דלנוס הוי לחיוב ופטור מקנס ולפי' לי הוי רכ"ז שכיח ולא שכיח לא שליק לדעתיה להתנויי לס תסיס כתו מעכבת על ידו ועו"ס. וכנר"ד הנס שכבר התנה כפי' לס יכא העיכוב מצד כגו יתחייב הוא לפרוע הממון לומרנה דמוכח הוא דרחוק מן השכל שסכן יעכב על לכיו שלא יצליס שנתו כשות' עס שמעון וכ"ס לאר שסמע דכריו שהוא מרומה לכך היך יעלה על הדעת שיחזור לעכב תוך הזמן הלקוי"ו דכ"ז לא שכיח כלל מיקרי ולנוס ודלי הוי ופטור מחיובו זה דהוי דרך קנס:

והרב ד"ן סי' ל' נשאל כנדון הרשב"ל הנז' והלונס היה שנסמיתו הכלה מלחת מעוניה והעלה כפשיטות לפוטרו מקנס דלומדנה דמוכח הוא לדעתה דהכי לא נחית ולפי' לי הוה כקנין ושכועה קנין הי"ך שכועה הי"ך וסייס הנס שמדכרי הריב"ם ז"ל סי' ע"ל ומדכרי הרשב"ל משמע דמכח השכועה מתחייב ס"ל היכא דהוה חייב מצד עלמו לגלי מצד שסיה דשב"ל הו לסמכתא הזי לסכי השכועה לקיים החיוב. לכל כנר"ד שהלומדנה מכטלת עורם הקנין מעיקרו נס הריב"ם והרשב"ל יורו דפטור משכועתו וקנין הי"ך שכועה הין כלן וכ"כ הרי"ס סי' ג"ן ועו"ס. וכנר"ד מלבר שהוא כיא להתחייב דרך קנסא דוקא וכמ"ש לכל הוא הין עליו אוא חיוב מצד עלמו הרי לא היה לא קנין ולא שכועה כלל ואין יעלה על הדעת לחייבו כלסמכתא כזו:

ומוהריט"ן ז"ל כתשו' סי' ל"ג נשאל כראובן שהיה נושה בכן שמעון מנה בשטר ומגיע זמן הפרעון ובאים בו שמעון ולא פרע לראובן וראובן היה מניח לת בן שמעון לפרעו ולא יכול ושמע שנפל ירושה לשמעון במדינת היס והפציר השנשיס בו שלא תבא הירושה לידו לפרוע בעד בנו החוב לראובן ואחר זמן בלא הירושה ולא רלה לפרוע והעלה כפשיטות מדכרי הרמב"ס ז"ל פכ"ה מהלכות מלוה שכל החולה שעכורו בלא יהיה לו לא יהיה לא"פי שקנו מידו לא נמר והקנה קנין גלה לפיכך לא נסתעכר. וכן נמי נר"ר כיון שנעכר עלמו כמה שהיה הוא גלה בנו ומפני ההפלורת שהפליגו בו עד כום שעכר עלמו והשעכוד היה כלא יהיה לו לא יהיה וכו' ע"כ לפי' לי קנו מידו פטור מלגלם ועו"ס שדקדק מדכרי הרמב"ס דכוונתו לקרן מה שקנה לכלורם תמ"ס לא לוכיר ולא שעכוד לגלם כמיכת דחייב הרי לפי' לא היה חייב קני והשיב דשאני התם דעכ"פ הוכיר וחייב הרי שיעור קלקולו שלא שהוסיף להתחייב לגלם כמיכת ע"כ חייב לכל לא היה חייב כלל הוי לסמכתא ולא קני כלל עכ"ר ועו"ס:

המורם מכל האמור דכתב"ר הערב הנזכר פטור ועטיר ואין עליו אום חיוב כלל וכן מצד שלא היה קנין הן מצד שלא היה חייב כלל ובתחייב כלא יהיה לו לא יהיה וכו' הן מצד התלוי כרעת לחרים אחר על כן לית דין ולית דיין לחייבו זכו הנרלה לקו"ה ונוו"מ ויתן:

הכב"י **אברהם אנקאווא** יס"ט

רב לחתי גלון הרב המובהק לנוגה כרק כמוהר"ר לברהם אנקאווא יל"ו יהי שמו לעולם כיר"ה:

אחרש"וט כמשפט לחוכבי שמו לחת שלחו מלת כת"ר לותה לכבה להיעיין מר כשלחה זאת ולהשיבני דבר לענין הלכה להודיעני דעתו הרחבה כזה כי לגבי זעורה נשלחו ע"ז והשבתי שולחי דבר כרם לא רציתי לסמוך על דעתי לבדי זולת שם יסכימו עמי כעלי הוריה כי היכי דלימטו לי שיבה מכשורה כו כטחתי שבה ועשה ולסבר רב יחשב והיה זה שלוס מלרון הסלוס ומתני:

נל"ה הש"רר ע"ה **יצחק אבולעאפייא** ס"ט

כ ראובן הולית שט"ח על שמעון שנתחייב לו כסך תק"ן פרחים בכל שנה ושנה עד מלך חמשים שנה והשט"ח הנז' הוא בתוב בכח ז"ו סוכדי"ן וכלשון חיוב גו"ס וכק"ס וכשעבוד ובלתי"ג ומפורשת וחתום בכ' עדים כשרים ונתקיימה תקימתן בב"ד הנרלי לפי שלח"ז מתו העדים הנז' וחלו"ס בלופן שהשט"ח הנז' בכל שט"ח הכשרים הנהוגות כישראל אין ננרע רבר. וראובן ושמעון הנז' היו דרים בעיר לחת ולחר עבור זמן ר' וה' שנים מ"מ מכת"י השט"ח עקר שמעון דירתו מעירו ולקח לת כ"כ וכל לשר לו ונשע לעיר לחרת לחרץ מרחקים מהעיר הנזכרת וראובן לא תבעו לשמעון לנדל פרע חובו שלי ר' וה' שנים שעברו כראותו שנוסע לדרכו עם כ"כ. והן עתה לחר עבור ג"ם ויותר נתעורר ראובן לתבוע עב"ע משמעון לקיים פרעון חובו הנז' וכל ראובן בבע"ח ושטרו כידו ושמעון טוען שליו חייב לו כלום והשט"ח הנז' נעשה ע"י שכשכיל. ומעשה שהיה כך היה שראובן ושמעון הן שם קרובים ז"ל כמלר מלר קירכה הפוסלת לעדות והיו לבשר לחד וי"ל עור קרוב לחר לשניהם הדר בעיר לחרת ולותו קרוב הוא לדים גדול מלר מלר ככל דבר לון למעלה ממנו על הלרץ מתקת ודעתו קרובה עם שמעון קרובו יותר מראובן בלף ידות כי חביב הוא עליו עד לגחת וראובן הנז' תמיד הוא חפץ ומבקש לחבת קרובו הלדים הגדול הנז' שיחבבהו ותהיה דעתו קרובה לגלו ג"כ מחמת כמה טעמים הידועים להם לגלו להנחתו ולטובתו. וראובן הנז' תמיד היה שוחק לשמעון קרובו הנז' ומבקש רעתו מחמת שהיה חושד כו תמיד שהוא היה כותב עליו שטנה לקרובו הגדול על ראובן כדי שיצלהו ולהרחיקו מעליו ולא ילמין כו כמו שבחת תפס ראובן כ' בתיבים בכת"י שמעון ותחיתו שצלח לקרובו הלדים הגדול הנז' ויש בהם דברי שטנה ונגלה על ראובן הנז' זקללות ג"כ ומזה נברה שנאה בין ראובן ושמעון ולא יכלו דברו לשלום. ויהי היום כמלאו כ' לנשים נכבדים שהיו מעיר לחרת ובאו לדור מחדש בעיר הנז' והיו לוהבים לראובן והשמעון הנז' ורלו לקנות השלום והכיאו עמם לראובן לגל שמעון לביתו ויוציא ראובן מחיקו הב' בתבים הנז' שבתב שטנה עליו שמעון ויוכיחהו על פניו על מה עשה ככה ולחר עבור כיומים דברים הדבים קלונות וכו' עד שקבל עליו שמעון לבלתי יבקוב ידו לקרובם הגדול הנז' דבר וחלי דבר שטנה על ראובן הנזכר כלל וראובן לא נתן

דעתו כזה עד שתבע מעמעון שיקבל בחיוב וק"ס בשך
תם"ן פרחים לשמה לראובן עד מאך חמשים שנה כי
כזה יתפייס ראובן ויחזיר לו לקוחך שלוש עמו ויחמול לו
על לשעבר ומעמון הנזכר לקבלת השלוש עם ראובן
וקרובו הגדול בקהלה ויחזיר וקבל בק"ס וכחיוב גו"ס
ע"י הב' עדים הנז' בשך תם"ן פרחים לשמה עד מאך
ז' שנה שם יכחוב עוד שטנה ול"ה על ראובן הנזכר
לקרובם הגדול הנז' ונגמר השלוש ביניהם וכל
ג' לדרכו פנה · ואחר עבור מאך ט' חדשים מ"מ מת
ג' מהעדים הנז' וחלי"ם ונכנס ראובן הנז' לפטרופוס
על עזבונו כמינוי ראשי הקהל וקבל וקבץ כל עזבונו
כנדיים ומטלטלין וניירות וכו' הכ"ל · ואחר מופלג מת
העד הב' הנז' ומעמון טוען שמשט"ח הנז' שהוציא על
ראובן הנזכר כב' עדים שקיבל שלוש ביניהם בחופן
הנז' וכתבאי הנז' והיה ג"כ כתוב ככת"י ג' מן העדים
שמת כנז' וכיון שהיה ראובן לפטרופוס על עזבונו מצאו
לשט"ח הנז' כין ניירותיו של הנלב"ע כי חלילה לומר
שהעדים הנז' כ"ות שט"ח הנז' ומסרוהו כיד ראובן תכף
ומיד מאחר שנעשה על תנאי הנז' על יד שהי השט"ח
הנז' מוכלם בירם מראובן ומעמון כיחד וקיבל יכולין
למוסרו לראובן שלא מדעת שמעון כיון דע"ת נעשה ·
ובפרט שג' מן העדים שמת היה ת"ח ראוש והיה ריין
בעירו וחיך ח"ו ועל תקלה זאת מידו ג"ל שתאמר שהיה
חתום כו קוד וחבירו ומוכח בכיה גנזיו למשמרת עד
שנלב"ע ונתמנה לפטרופוס ע"ן ומצאו כין שטרותיו
ולקחו ראובן הנז' וכעת טוען שמעון מאחר שהשטר
הנז' נעשה על תנאי הנז' והרי קיים תנאו ומחוקו זמן
עד עתה לא כתב עוד שטנה עליו לקרובם הגדול
ואדרבה מסה ולהלאה גדלה לחבתו עמו הקרוב הגדול
עם ראובן ופקידו על ביתו ועל כל קרקעותיו להשכירם
ונתן לו בית ואחר לראובן לדור בה כאו"ר כידוע לכל
יושבי העיר שהיה ג"כ ס"ה פעיר ועטיר מחיובו הנז' ·
וראובן טוען שלאר"מ ומעולם לא היה שום תנאי
ביניהם כלל והרואים שלא נזכר תוך השט"ח שנעשה על
תנאי ולא היה בו אפי' רמז מזה תוך השטר כלל ואם
יחתא כדברי שמעון הי"ל לעדים להזכיר תוך השטר
שנעשה על תנאי שלא ודאי שלאר"מ ושקר ענה שמעון ·
הן אלא טענות ראובן ושמעון הנז' וככן יורנו המורה
לצדקה · ויכחוב ע"ס חוקה · שם יש ממש בטענות
שמעון הנז' להשמיעו להפטר מחיובו מכל וכל כיון
שהוא טוען כן בכירור ואומר שהוא מוכן לישבע על
זה שמעשה שהיה כך היה וכל יושבי עירם גלוי להם
את הדבר הזה אלא שלהכחיש עם ראובן ולשנחתם
וקנחתם את שמעון כפו על פיתת פסכתר ולא רצה
שום אחד לגלות את האמת וכעו עלמם לגד אחד
ועוד כי שים לחוש לשמעון להשמיעו כדבריו הנזכרים
כיון דראובן הוחזק דמוכח טובא כדבריו כי ראובן
הוא עשיר מאד מופלג עשיר נכסין ושמעון הנז' ביניע
בעלמא משתתף בכמרחי והקבל מסייעים פרנסתו וגם
הגדר הגדול הנז' ידוע שנה בשנה לכל ראובן לא היה
מהנה לשמעון קרובו מנכסיו כלל ואדרבה תמיד היה
שונא לותו ומבקש רעתו ולהפסידו ממונו ודרך
רמיונו ולהכחיש היותו בעיניו הכל כאחד ידוע ומפורסם
ולמפורסמות ג"ל רגיל וג"כ ליפסד על מי ועל מה
יתחייב שמעון לראובן בשט"ח כשך תם"ן פרחים לשמה
עד מאך ז' שנה ועל מה לדיניה הוטרכו השט"ח הנזכר
ונפסיד הוא דאדרבה היה ראוי לראובן לעשיר שיתחייב

לקרובו שמעון כשך מה לשיוע פרנסתו · ועוד מדוע
לא תבעו כשנפטר מעידו לפרוע לו כעד ד' וה' שנים
שעברו מזמן השטר עד פרק נסיעתו מעידו והדעת
נוטה מכח לומדנא גדולה הלזו להאמין לדברי שמעון
ולטענתיו שנעשה השטר על תנאי הנז' לפוטרו מכל וכל
כיון דקיים תנאו כאשר יורנו כת"ר את דבר המשפט
להאמין לשמעון כטענתו לפוטרו לגמרי או לכל הפחות
לחייב ראובן שבועת המשנה שלא היה ביניהם שום תנאי
כלל הגם שכחוב כשטרו הנז' נ"מ ומפו' וכו' והשטר
מקויים כחתי' · עוד יורנו מו"ץ שם ים לכטל השט"ח
הנז' כיון שנעשה כק"ס ואין מטבע נקנה כחליפין לפי'
כל' חיוב שם נקנה ג"ל על הכל יבא דברו הטוב להציל
עשוק מיד עושקו ועני מחזק ממנו ועני ואביון מנוזלו
ומאת ה' תהיה משכורתו שלימה ויבא שכמ"ה וכגון דא
למור'עי אני לריך דכאתרא דהוו יתבי ראובן ושמעון
הנז' ונעשה השט"ח הנז' מכלל המקומות שקבלו עליהם
הוראת מרן ז"ל ואין לו' קי"ל דלא כווחיה כידוע ע"כ :

תשובה מכאן מור'עק רכ"ה מקבלה ואילך
כי"קק ותמהתי על המרא"ם לריך לדי"ה
נעשה שוא"ל קטן כמוני ומה אני ומה חיי לדבר לפני
גדולים ממני ובפרט שאני נולה יושב בין הרבו'ריס ·
וחסורי מחסרה כלי ספרים · לכן להפיק רלונו לאמרתי
כי'כי אין מסרבין לגדול ומאי כ"מ כיון דלמור אני לריך
נשוב הלקו"ד מן הכא כידי וזה לחלי :

הספק הא' היוצא מהשלה זאת אם נאמן הלוה
לומר תנאי היה ביניהם וכו' לפילו נגד
שטר מקויים ומתן העדים עלמם והשטר כיד המלוה
וכו' כמ"ש כשלה · ניחזי אנן אם העדים כחייהם
יכולים השתא לפרש דבריהם שכתנאי נעשה ג"ל כיון
שבעדותם זאת היו חוזרין ומגידין שם כת"י יוצא מת"ח
ואין כדבריהם ממש :

והנה כמ"ש פ"ב דכתובות די"ט לאמרו גופא לאמר
רב הונא לאמר רב מודה בשטר שכתבו ג"ל
לקיימו ג"ל ר"ן וכו' ומר הכי ס"ל אמ"ל כי אתו לקמן
לדיוק אמרי להו זיל קיימו שטרייכו וחוקו לדיוק וכו' ·
ובכוף הסוגיא בעא מיניה רבה מר"ן תנאי היו דבריהם
מהו מודעא ומתני הט' דקא עקרי ליה לשטרא והאי
נמי עקרי לשטרא לו"ר תנאי מילתא אחריתי הוא · ג"ל
כי אתא לקמן לדיוק אמרינן להו זילו קיימו תנאייכו
וחוקו לדיוק ע"כ :

ומפשט הסוגיא מוכח דלר"ן לוה המודה בשטר
שכתבו גם אם יטענו לומר
לו תנאי היו דבריהם ג"ל השטר מקויים כי אם על פיו
דוקא שתודה בכתיבתו לריך המלוה לקיימו וג"ל נתקיים
חזי הלוה נאמן מכח מגו דאי בעי אמר מזייף הוא ·
לכל בעדים האומרים לומנה לו מודעא היו דבריהם וכו'
אית ליה לר"ן דאין נאמנים ופשט הסוגיא משמע אפי'
אין כת"י יוצא מת"ח אין נאמנים אי משום לא תסכן
בלהלוך עולה וכו' דמשתמת חזר המלוה ונתן לו דמים
אי משום דלא אתי ע"פי ומרע לשטרא · ולפי שכעדותן
השתא עקרי ליה לשטרא ע"כ אין נאמנין · לכל אי
אמרי תנאי היו דבריהם לא עקרי ליה לשטרא ואמרינן
למלוה וכו' קיימו תנאייכו וחוקו לדיוק וכיון דאמרינן
דלא עקרי ליה לשטרא לאומרם תנאי היו דבריהם ג"כ
יכולין לומר אפי' אם כת"י יוצא מת"ח נאמנים לפרש
דבריהם :

והרי"ף ז"ל הביא מימרא דרב יהודה אמר רב
הלומר

דלומר שטר למנה הוא זה לינו נאמן דקאמר מאן דלימא דקאמר ליה פשיטא ללה כל כמיניה אלא דקאמר מלוה וכו' ואלא דקאמרי עדים לי דכת"י יוצא ממ"ש וכו' אמר לכיי לעולם דקאמר מלוה וכו' וכדר"ן וכו' דב אבי אמר לעולם דקאמרי עדים וכו' אמר רב נחמן עדים שאמרו למנה הו מודע' היו דבריו לינן נאמנים. מר בר רב אבי אמר מודעת היו דבריו נאמנים מ"ט משום דניתן ליכתב וכן הלכתא. עדים שאמרו תנאי היו דבריו נאמנים וכי יתו לקמן לדינא אמרי' להו קיימו תנאייכו ותוקו לדינא עכ"ד. ומדלא פי' דבריו כתך דעדים שאמרו תנאי היו דבריו וכו' לי כת"י יוצא ממ"ש וכו' משמע דלא שני ליה דאפי' אם כת"י יוצא ממ"ש נאמנים כיון דלא עקרי שטרא מעיקרו אלא פרוזי קמפרשי דבריהם דהכל נעשה כהוגן וכשורה אלא דתנאי היה כיוצא מעוקרא. וע"כ אלא אמרו למנה היו דבריו דקעקרי שטרא הוכרח לפרש אפי' לין כת"י יוצא ממ"ש לין נאמני' משום דלין המלוה חשוד לעבור אוקלי דאכן בהלך עולם. אבל מודעת לו תנאי היו דבריו ניתן ליכתב דנאמנים אלא עקרי ליה לשטרא אלא מפרשי דבריהם וע"כ אפי' אם כת"י יוצא ממ"ש נאמנים:

והר"ן ז"ל כתב הא דתנאי היו דבריו וכו' נאלקו בה לחות העולם שדבריו אלו נאמן פירש אפילו בשאכתב ידם יוצא ממ"ש. וכתן מן התחרונים פי' בשאין כת"י יוצא ממ"ש דוקא ובאן פירש"י ז"ל (ועיין למהר"ם שפירש בחי' אבאי אם אבן דקדק מפי' רש"י ע"ש) ורמב"ם ורמב"ן שכריחו כדברי כת התחרונים וכו'. ודחק הר"ן שכראת הרמב"ן ועו"ש בקורך וברוחב ובעלה אפי' דבריו אלו נאמן וכתן הא' ז"ל ועו"ש:

מוכח מדבריו דבריו הרי"ף ז"ל מפרש הסוגיא אפי' דבריו אלו נאמן ז"ל דאפי' אם כת"י יוצא ממ"ש נאמן וכן נראה מדברי הרי"ף ז"ל למדייק דבריו ועו"ש. וכ"ז הוא בעדים האומרים תנאי היו דבריו הוא דאמרי' אפי' אם כת"י יוצא ממ"ש אבל בלוה עצמו האומר אן היו נאמן אם השטר אתה מקויים כ"ע דוקא אם על פי היכורו שהשטר אתה אזי יהיה נאמן לומר תנאי היה אבל אם אינו אלא אמר אבי אמר לוה ע"כ אמרי' למלוה קיים שטרך ונחית לדינא דמורה כשטר שכתבו לריך לקיימו כר"ן וכמש"ל וכ"כ אם הר"י ועו"ש:

ובהשגות הראב"ד ז"ל ע"ד הרמב"ם ז"ל פ"ג מהל' עדות הלכה ט' כתב וז"ל לא ה"א לדעת דבריו הוא זה אבל הנאמן ז"ל לא אמר כן אלא נאמנים בכל ענין וכן עיקר עכ"ל. ולא ידעתי לפו"ר הראב"ד ונשגבה ממני דמ"ש לדע' דבריו הוא זה מוכרח דכוותה לומר דבריו היינו הרי"ף ז"ל שהוא סובר לאלא כדברי הרמב"ם והנה מדברי הרי"ף ז"ל נראה דדעתו כדברי דבריו הלי נאמן ז"ל וכמ"ש ז"ל ופ"ג:

גם הרא"ש ז"ל פי"כ דכתובות פסק כמר בר רב אבי דבמודעת כיון דניתן ליכתב אפי' לין כת"י יוצא ממ"ש נאמנים ומתוך ונראה פסק הוא דתנאי היו דבריו נאמנים וכו' ולא פי' דבריו משמע שכן דעתו אלא שדעתו נוטה להחמיר קצת במודעת היו דבריו כיון דפליג ר"ן עלה ואעפ"כ פסק כמר בר רב אבי ומר"ן נופיה לית ליה בפשיטות דתנאי היו דבריו נאמנים דעדיפא ליה מודעת וכיון שרצונו להרי"ף ז"ל שאפי' דבריו במודעת אפי' בשאכתב"י יוצא ממ"ש הוי כ"ם כתנאי היו דבריו. הגה שהרי"ף ז"ל פסק דבריו גם כמודעת ולא פי' אפי' אם כת"י יוצא ממ"ש וכו' נאמנים דפי' ניתן ליכתב היינו דלא עקרי לשטרא אלא פרוזי קמפרשי לדבריהם דהכ"ם לתנאי היו שטרא להדורי זוזי ועו"ש ומשמע שכן הוא דעת הרי"ף והרא"ש שוים בדב"ז ועו"ש:

ולקו"י תמיהה רבתי לדבריו הרמב"ם ז"ל שפסק כמודעת כמר בר רב אבי ופירש דבריו אפי' לין כת"י יוצא ממ"ש נאמן כדברי הרא"ש ז"ל ופסק כתנאי היו דבריו דוקא באאין כת"י יוצא ממ"ש וכו' דלכאורה נראה דק"ו הוא וכמ"ש ואפשר לומר דהאי דמודעת עדיפא ליה משום דהו"ל לתנאי היו שטרא להדורי זוזי וכמ"ש הר"ן ומרן בב"מ ועו"ש: אבל הניחא אי שטר מכר הוא אזי לתנאי היו שטרא כנו' ואי שטר הלוה' הוא ולתרי העדים מודעת היו וכו' דליכא להדורי זוזי הרי לעפי"כ קאמר הם"ש שפסק נאמנים משום דניתן ליכתב וכאלתא גם להר"ן ז"ל ום לדקדק כן אלא דלדעת הר"ן וכולים לומר דכוונתו לומר כיון דלפעמים אי הוא מכר לתנאי היו שטרא להדורי זוזי ע"כ קרוי ניתן ליכתב ואלתא הוא דלא שני בין שטר מכר להלוה דאפי' אין כת"י יוצא ממ"ש וה"ה כתנאי היו דבריו לפעמים שתנאי על שטר מכר קרקע ואיכא להדורי זוזי ולפעמים יהיה על שטר אתנה דליכא להדורי זוזי ואעפ"כ הוא ניתן ליכתב ודין ג' להם לכל לדעת הרמב"ם ז"ל דמחלק בתנאי היו דבריו דוקא כשאין כת"י יוצא ממ"ש אבל כת"י יוצא ממ"ש כמודעת קאמר הם"ש שפסק נאמנים אפי' בשטר הלוה ואעפ"כ נאמנים אפי' בכת"י יוצא ממ"ש וצ"ע:

ומדי אפשי בספרים שלפני רואיתי והנה בש"ת מוהריט"ן ז"ל סי' ד' שהאריך הרחיב בסוגיא זו פלפול נאמר והוכיח במיאור שדעת הרי"ף והרא"ש בדברי הלי נאמן ז"ל מטעמים אחרים ואתה על הרמב"ם ז"ל בדברי ממש ושפתי בשל כל הון ועוד הוסיף להוכיח שכן דעת הרמב"ם ועו"ש:

כללא דמילתא מסוגיא זאת מוכח בפשיטות דלדעת הרי"ף והרא"ש והרמב"ם ורבינו הלי נאמן והראב"ד ז"ל העדים האומרים על שטר שאתמו כו תנאי היו דבריו אפי' אם כת"י יוצא ממ"ש נאמנים כיון דלא עקרי דבריהם כ"א פרוזי קמפרשי לדבריהם דאם אתנה הלי שטרא כיה כמשמע שטר הא' אבר אם אתומים כו כמ"ש. ומרן ז"ל בח"מ סי' כ"ט כתב ולינו יכול להוסיף בעדותו וכו' וכסי' מ"ו כתב וא"ם כת"י יוצא ממ"ש וכו' וכסימן פ"כ כתב דאפי' עדי השטר נאמנים לומר שנעשה על תנאי תנאי אם כת"י יוצא ממ"ש וכו' ולכאורה דבריו ז"ל סותרים זא"ז וכבר תמהו עליו הקמ"ע והם"ך ועו"ש. והקמ"ע סי' מ"ו ס"ק ק"ד ויבא דבריו רמ"ם בסי' כ"ט דלינו יכול להוסיף וכו' משום שבבר העיד בב"ד ולא הזכיר התנאי משא"כ כשתתמו ע"ג השטר ועו"ש וכסי' כ"ט סק"ז כתב כן אלא שהוסיף לומר וז"ל ולינו דוקא כשמעידין על פה לפני ב"ד או בשטר וכת"י וכו' וכוונתו לומר שהעידו לפני ב"ד כפיסם או שלתו ערוכין לב"ד בשטר דבין שבבר לומרו דבריהם לפני ב"ד בין על פה או בשטר אין יכולין להוסיף תנאי אחר דהוו כחוזרין ומגידין ועו"ש:

והרב נתיכות המשפט סי' ע"ו בשפט האורים ס"ק כ"ו עוד כי' דשאני אם אומרו שהעדים תנאי היו דבריהם שכשטיר ולא

ולפ"ז כתכוחו לזה נתמנים לסייס דיכורס והיינו דקי' פ"כ לכל לם מעיקרא לפ לוס המלוה לכוחכו לולפ כי הסתם לומרים קעדים שתנאי היה ביניהם לוכס נתמנים והיינו הך דקי' כ"ט וקי' ע"ר ועו"ס · דון מינס ולוקי כיתרין לם כמניחות היו עדי השטר קיימים וכלו ולמרו תנאי היו דכריהו כמ"ס בשאלה היו נתמנים הנס דל' השטר היו"ב סתם ולפ מכר כו לי"כ חסם דלפ קוו ככלל חוזר ומגיד :

אתאן לכר"ד שמתו העדים והוה טוען שעל תנאי נתקייב למלוה והשטר היה מוסלם ביד שלוס שהוה ל' מן העדים בעניו שלם יעבור וידבר עליו עוד שטנס ול"ה כמאן ונקדם יסיס ככי יותן כידו של המלוה לתובעו בעין קנס וכבר קיים תנאו נחזי לגן לם יש ממש כדכיהו ל"ל כיון דמעולם לל היה חייב כנדפה מנוסח שבשאלה שהרי אין המלוה טוען שהוה היה חייב לו מקודם לזה כי לם כפ מכח השטר שנכתב בחיוב · ול"ר כיון שהוה קוב כרור בשטר ומקויים בעדים מן שטוק ס"ז דינק דר"ן דקאמר ליה קיים שטרך וחוק לדינק ולאו מפיו של שלוס לנו חיין ואין כח בלומדנק שלו לבטל כח השט"ח שנכתב בכח"ז :

איברא כי קרק"ם בתשו' כלל ק"ט סי' י"ט בביח המוה דפרק חזקת הבתים המוה נכרת דשמעה לביכיתהו דקאמרים לפתי אמתי לל לניעת והך לתקת בליסורין עשרה בני ליל לה ולית לי מלכוך לולל חד כי קל שביב לומר כל נכסי לתר כרל וכו' וכשמת מקומות הלכו חכמי הס"ם לתר הלומדב' ועו"ס שהשיב על מה שהשיל עליו לפי' לתוליה ממון ומסיק דיש כח בלומדנק דמוכח לפי' לתוליה ממון ועו"ע וכן בכלל ע"ת וקי"ו הביא כמה ריאות מהס"ם דלזולי' בלר לומדנק ועו"ס · ועיין בנמק"י פ"ו דכ"ב שבתב דבענין לומדנק לל לזולין בתר לומדנק לחייב לולל לומרינן בכללו המע"ה ועו"ס · וס"ל בשד"ל כיון דלוכל לומדנות מוכיחות כדברי הלוס לומרי' המע"ה ועיין לסרב פתר יפתק לקמפרונטי ז"ל שהביא לסתק הפוסקים דכמעון לזולי' בתר לומדנק דמוכח ועו"ס :

ומעון כמ"מ סי' ע"ו פסק דמלוה על הריין לרון על פי הדברים שדברו נועם לסס שהס לומת לע"פי שלין שס ריאה ברורה ועו"ס · וזהריו הס מדברי הרמב"ס פרק כ"ל מהלכות סנהדרין ועו"ס הנס שסיים דמשמע בתי דינין וכו' לל יהון הדיין בסמיכת דעתו וכו' ועו"ע תרי ריאין שבכמה מקומות הניח לפיל בזמ"ז על פי הלומדנק דמוכח בבירור וכמ"ס בכמה פוס' שסיכס בזכרוני · ומס נס יקשה לר"ד דלל נלמד זה לל כדיין ל' לחוד לו לפי' כנ' כ"ר שבמקום לחד לל יסמכו לרון הלידנק בזמ"ז לבל לס כמניחות יבתבו דבריהס לפני דבני סעולם היושבים על מרין בכל לתר ולתר וירלו לוכן הלומדנק ויסבימו כלס שהיה לומדנק דמוכח חזר הרין לפיני דרנין לפי' בז"ז כי זה לל היה בכלל הנזרק כיון דלי"כ חסס כ"ר שהיכס סנוטס · ולפ"ז יכולין לקרן דברי הרמב"ס ז"ל על פלס כ"כ בהל' שלל כמי שנתן סי' מוכסקים על הסקדון וכו' ומיס יורע הדיין פלל היה סתם לומר חזר הסקדון שלו וכו' ועו"ס שסס ן דמוליקין הסקדון לפי' מן היכומים בלומדנק דמוכח כזו וסתס דבריו מסמע דדינן כן לפי' כז"ז · ועיין להכ"מ בהל' סנהדרין שבתב דבהל' שלל סמך לומ"ס בהל' סנהדרין ועו"ס · ועיין בללי הרש"ס בלל ק"ז דלפעמים מוליקין מהיכומים בלומדנק דמוכח ועו"ס

וכ"כ הכב"ג סי' ט"ז הג"פט לות ז' שבתב דלפעמים לף כן"ה דנים על פי לומדנק ועו"ס · ובסנב"י סי' כ כתב ע"ש שטר נוסח ומהר"ם שטון ז"ל נדר לומר על שטר שהוה פרוע מכח לומדנות מוכיחות ועו"ס ובס"ח כתב מסס הרדב"ז דלפי' מתן דלל לזיל בתר לומדנק בממון ה"מ להוליה לבל להחזיק ממונק לזולי' ועו"ס :

ומעתה כנד"ר שהלוה הנו' מעולם לל היה חייב למלוה ולדרבה הוה היה ענני והיה מונק לוקו ולהוב ללח הנהול שהוה רחוק מסס ותפס פ' לנרות כדבריו ותווכו שלוס כיניהס ונתחכס להתחייב לו כשב"ס זה שהמתיך זמנו עד ן' שנה ניעור שני חיין לס עור יקיים פהס זלת לוה מופת שלינו לל קנסה ונתחכס לעשוקו כל חיוב להיות בכתו"ו כתחבו דנית נגר דליפריקיניס בענין היהה כל ימי חיין כנס"ר חין שנן ואין פנע רע · ולפ כן הוה דפי' לס יהיה כל' חיוב וכתתו"ו כיון דלל הוה חייב לו מעיקרא לפ הוי לל כמו מתנה בעלמה וכמתנה לפי' גולו דעת מהני ולי הוה לפי' הנלים לדבר בלומדנק כל דהוה לפי' ל"ל נולה דעתו מקודם השטר כטל וכמ"ם כס"מ סי' ר"ם ומור"ס וסמ"ע סי' ר"ז ס"ד ועו"ס · לבל מס היה לסתפק הוה לס יש על הלוה סוס שכועה שכדבריו כן הוה דעל תנאי נעשה זה השטר ל"ל · ולת"ל דיש עליו שכועה לס היה בנק"ח לו שכועת היסת דוקא :

והנה לכלורס נרלה ממ"ם מרן סי' פ"כ סי"ב לס טען הלוה שהשטר נעשה על תנאי וקיימתי והמלוה לומר לל היה סוס תנאי וכו' נשבע המלוה ונוטל וסיינו כנק"ח כמ"ם הסמ"ע שם וסס לייתי כשטר מקויים שאין עליו סוס לומדנק כלל וע"כ כנד"ר דלינק לומדנק דמוכח כנ"ל דאלן שקדי כדברי הלוה ל"ל ומשביעינהו כאלו הס היה עכ"פ לפטורו כלל כלוס ל"ל ומשביעינהו כאלו הס דנים על הפרעון כמלוה על פס לוה לומר פרעתי ומלוה לומר לסד"מ נשבע הלוה היסת ונפטר וכמ"ם מרן סי' פ"ח ועו"ס :

ומ"ש מרן סימן רנ"ו ס"ח סורס השומר שפשע ונתן תנאי היה וכו' ומשמיד לומר לל היה תנאי וכו' מתוך שהיה יכול לומר שמרתי כדרך השומרים ונלנסתי נלמן לומ' שהיה תנאי ביניהס לפיכך ישבע הלה כו יד ושיינו כרשות והיה הנס שבועת היסת וכו' ושבועה זו הוה שבועת התורה וכמ"ם הסמ"ע שם דכלל"ס מחוייב הוה ליסבע ס"ד על טענת המנו דנלנס ועו"ס · לין לסביה רלים משם לנד"ר לחייבו ס"ד הלה היה תנאי כלל מכמה טעמי חדא דכלל"ס לפי' לוקה שבועה שנשבע הלה היה תנאי לינס כי הס ע"י נלנול כיון דכלל"ס הוה מחוייב ס"ד הלה הלה כו יד וכו' ועוד שהס ליכא לומדנק דמוכח כלל להחמינו לבל כנד"ר דלומדנק דמוכח כדברי הלוה מסיכא לייבי לחייבו שבועה דלוריתא והיינו לחייבו היסת במלוה על פס וכמ"ם זהו מבלקו"ר לכלורס :

אבל כד דייקת שפיר לקו"י כיון דשט"ח זה הוי כמו מתנה דבנולו דעתא בעלמא ורגלים לדבר של שתתא עוקר לוקו מעיקרו ולומדנק דמוכח הוה כדברי הלוה וכמ"ל ולת"ל קל חזינן דשטר זה המלוה והלוה מודים בכתיבתו הלה מחמיסים התנאי ובל"מ וכיון דלינן שהדי דעל תנאי היה כדברי הלוה ואפי' תרי שהדי לגבי המלוה ומה מקום לשבועה זו בלל ואפי' היסת לקו"י דליכא :

וקצת הוכחה לזה ממ"ם התוס' פ"כ דכתובות דף

י"ט למתני' דקתני שמרו וכו' נלמנים וכו' כתבו תתום' וה"ת ולמה נלמנים ושם מנו כמקום עדים הוא דאמן שמרי שלח היו לנוסים דהא לקמן תמרי תרי ותרי נינהו ותי' דשתני הך דלקמן מהכא דהתם כיון דכבר מקוימו הוא שכח"י ואפ"ה ממ"נ מחכינן להו כל' עדיים והוו תרי ותרי אכל הכא כיון דלריך קיום לא מהני כלל קיום ע"כ. דוק מינה ואוקי בחתרין שהשטר מקוימו דהוו תרי ואמן שמרי דהכאי היום כרכרי הלוה וחזר הדין כמ"ש הש"ס דאוקי תרי להרי תרי ולא קרעינן ולא מנפינן ואין כאן מורם שכועה כלל:

ומעתה תו לא מריכין למחיב על הספק הד' כיון דמטבע לינו נקנה כחליפין מאי עביד ק"ס בכאן דהרי מחיים הלוה הוא עני ואיכא כמאן שם אפי' כל' חיוב לא הוי אלא כמתנה כיון שאינו סודקה כמ"ש ה"ג וה"כ הוי דבר שאינו מצוי כרשותו כיון דלי"ל מנדמים כלום ומטבע לינו נקנה כחליפין כמ"ש מרן סי' ר"נ והוו תרתי לריעותא דלרעתי הקלוסה קשה הדבר לומ' הל' חיוב מהני כמטבע לקיות נקנה כחליפין כמו דאמרי לשון חיוב על דבר שאינו מצוי כרשותו אפי' אי הוו תרתי לריעותא. ומ"ש שסק' שם הש"ך דברי מרן להדי הך דסי' ס' וסי' ר"נ ועו"ש שהניח בל"ע. עיין בנקיות המשפט מש"פ מקורים שתמה על הש"ך ומעל' דלריך נם קנין נם אי הוה כל' חיוב דהא אפי' בחיוב על תנאי כתב הש"ך בסי' מ' דבעינן קנו מידו וכ"ש כרשב"ל דאין לך תנאי נדול מזה דקיומו שם יבואו לעולם עב"ד:

אבל דאיתי למרן ב"י סי' ס' סט"ו ד"ה ובתשובה אחרת וכו' ובשלמא אלו נתברר שהיה כרשותו בשעת המתנה אולי היינו אומרים שעליהם נתכוון ואל המתנה וכו' אלא תהיה כל' מתנה נרידתא אלא שיכתוב אלו כל' חיוב וכו' זאת ועוד כי אם הש מטבע שים עליו מורם אינו נקנה כחליפין:

ולכאורה דבריו תמוהים דכיון שהנדון שנשתל עליו הוא מטבע מ"ל לומר אחלה כיון דאינן כרשותו אלא אפי' אם הוא כרשותו היפוך היה דאין מטבע נקנה כחליפין. ואפשר דכוונתו להשיב לנדרין שם במלינתא אותן בשטרנטוס שנשתל עליהם היו שאין להם מורם אלא כיון שאינן כרשותו לריך ל' חיוב ואח"כ סיום ואם יש להם מורם אלא שם מטבע שאינו נקנה כחליפין ולריך ל' חיוב כן נלקו"ד. אלא הכי"ב כתב"י סעיף פ' כתב בשם מהרי"ט ורק ומ"ש לדבר שאינו כרשותו לשנרת ליתן נקטיה ועו"ש. ולפי מ"ש יכולין לומר שכן כוונתו ודוק. ולכאורה היה נראה מדבריו ז"ל כיון דכתוב כל' חיוב אפי' אם הוא מטבע קונה אלא המרקיק כרבריו וראה דלא מועיל ל' חיוב כמטבע אלא אי הוא תרתי לריעותא אי מטעם מטבע אי מטעם שאינו כרשותו אבל אי הוי תרתי לריעותא אלא כרשותו והוא מטבע על מורם לא מהני. ועל כן כתב"ה דאיכא תרתי לריעותא שאינו כרשותו והוא מטבע ליתי דין וליתי דיון להוליא ממון בשט"ז ואפי' אם יהיה לך הדבר ספק לא קרעינן ולא מנפינן ותמ"ש זהו הנראה לקו"ד:

המורם מכל האמור דכיון שהלוה מעולם לא היה שום מלוה ולא שום עסק ממון עם המלוה כי אם כתחיב לו אחוב הוא כעין מתנה דוקא. ונם הוא שים עני ומק"ל שים נתנה מלחמים. נם היה המלוה שונא לוותו מכח ל"הר כמ"ש בשלה ומה נם שבשעת חיוב הלוה הרחק כ' לנרות מכת"י שהיה רודף לחבירו. נם רואנו שנתחייב לו סו"נ מדת"כ ע"ס ממשים שנת. נם רואנו שזה המלוה נעשה לפטרופוס על כני ס' מתעדים שתת שיכולין לומר לפשר שהיה השטר מושלם בידו ונם היום כתוב בזכרונותיו ובכוח לידו של המלוה כל כתביו לקח השטר בידו וכל לתקנו לחר ה' שנוס. נם שהיה ס"ס ורואין שעל הרוב היה מונח בידו ולא בית הער אלחר ומסתמא לא כך לוי המלוה עד לחר שתת הער הא' ושט' שלא תכעו קודם כפלותו את השטר הוא ולשתו וכנוי כמ"ש בשלה. נם דאינו דהוו תרתי לריעותא לינה כרשותו והוא מטבע על מורם לשט"ע מכל לנו החומדות מוכחת מילתא דאמן שהרי כרכרי הלוה ואין עליו אפי' חר"ס ופטור ועטיר זהו הנלקו"ד לע"ע מחסרון ספרים בידי אם יסכימו ס"ור שהורה כתומרה נרולה כזה כ"ד ואחו"ס למעשה יע"ש בסדר ואים את קדשיו לו יהיו דהאי שתא **ישיש** לפ"ק: ע"ה **אב"א** יס"ט

ג באו לפני לדין ראובן ושמעון ולוי ולפי שמקו"ל עכרו ר"ור כין ראובן ושמעון ע"ד הקרקע אשר דרים בו והוא בשות' שניהם ולא לינדר להו לדור זע"ז. ועכשו לפני נפ"ל בשכירות כל החצר ולקחה שמעון ולוי בסך תשעים פרנ'נק מדת"כ למשך שנה תמימה כעינן שלריך לשלם מ"ה פרנ'נק לראובן ע"ס הזמן הנז' וקע"ע הר"ם הנז' שגם הכניסו אשר הם שכורים מכחו אם יכא המניעה מצדו שלא יניחם לנחת מצד השכירות שחייבים לו לזו נם עליהם יעבור כוס להתחייב כעד כל כית מהם חמשים פרנ'נק כחדם. אבל מוטל על השוכרים הנז' שמעון ולוי לעמוד להוליאם משם וב"ז ל"ל שעד שלא היה כיד כ"א מהם ע"כ זה. ואחר שזה ימים חזרו לדין וטענו יהודה ומורה כי ככר כית ה' ממה שעכר להם מושכרת כיד ושעכר כשעת י"ה פר' כתדם לכ' שנים ועדיין עשרה חדשים למילתם זימנים ושעכר לא רלה לנחת מכח שטרו שבידו אחוז מראובן ושמעון הנז' אבל ראובן אומר דלנבי דידיה יקשר עמו או עם לוי הנז' אבל ראובן ס"ל ולך ויבקש משעכר לנחת מהם אזי כחיובו הוא עומד לתת להם חמשים פרנ'נק כעד אותו הכית כיון דהו"ס הוא מונע ליתשכר מכח שטרו שלא לנחת. וראובן השיב דמה שלא התנה עליהם כפירוש כשעת השכירות לקבל את השכירות ושעכר הוא מחוסר הכיון דשניהם ידעו שהכית מושכרת כיד ושעכר כשטר ותחומים שניהם כו חשב כדעתו שלא"ל להודיעם כדבר שכבר ידעו וכשו מוקדם ועומד הוא ויאמר שמעון הנם שהוא היה יודע חשב כדעתו כמו שהוא לריך להקשר עם לוי שלא לסולקו מכח שהוא חתום לו או עם ישכר כדי לנחת נם ראובן רוצה להקשר כדי לקיים השכירות וע"כ לא הודיעו ומכיון דלא התנה כפי' עליהם ראובן את השכירות ישכר חייב לפרוע מה שקבע"ע כתנאי השכירות ששכרו ממנו ע"כ היו הדברים:

ופסקתי להם דכיון דראובן ושמעון שניהם יחד מחומים כשטר השכירות של ישכר וכבר הם יודעים שעדיין לא הגיע זמן שכירותו דנם שהוא חומר שרוצה להקשר כחלקו ורשאי לחכול כעצמו אף עפי"כ ראובן פטור מחלק המגיע לשמעון כריוח דשכירות שים כבות זאת השנית משכירות הא' של ישכר לשכירות זאת השנית שלריך לשלם ראובן להם מטעם שלא רלה ישכר לנחת. ושט' דכיון דראובן ושמעון

מחומיס כסטר ק' ליסמכר וכ' וכדעים סעדיין זמנו כמצך הוי כרכר וכדוע סק"ל להתנות עליו ופטור רלוכן ממנו וכמ"ש מרן סי' סי"כ ס"ח והסמ"ע שם. ולפילו קיימא כדכרי סמעון שמכר כרעתו כמו שהוא רוצה לחכול כעצמו להתפכר עם לוי או ישמכר כן גס הוא כיון שלא התנה עליהם שעת הסכירות תחכ שגס הוא רוצה להתפכר. ורי עכ"פ כיון דקו"ס גרמא הוא לה לחיות ניזוק ממנו ועלוי הו"ל לנפוק מיד שמים ולהודיעו ואם יקכל מוטב ומכיון שלא הודיעו גרמא כנזיקין הוא הגס שהוא פטור ס"ס לקור כיון דעכ"פ וכד הרכר והוי כמזיד וכמ"ש לקמן כע"ס. ומכח זה כתב מרן כח"מ סי' סי"כ ס"ז ואם לא הודיעו ס"ל לנפוק שלא יהן הסכר ועו"ש. ומטעם כסברת הכיון שהוא מזיק לחכירו חיכו ועלא ירי שמים עד שיפלם

וב"כ הרב שער המפעט סי' הנז' ולדרכה הוסיף וכתב דמשמתינן ליה עכור כך רכל הגרמות משמתינן לחוקו עד דמפלק סהיזק וכמ"ש סי' כ"ה וסי' קע"ו וכללות דכריו רכל שלא הפסידו כידיים שלא גרמת כעלמא לא הוי שלא כמכטל כיסו של חכירו דפטור מלשלם וע"כ אם הכר ועלא הודיעו הין מוטילין ממנו כב"ד ועו"ש. אכל כנה"ר שנר' מדכרי שמעון כמתכוין כדכר שלא להודיעו על כן חייב לנפוק יר"ש ולהודיעו ומדלא הודיעו הוי כאלו מחל כסכירות של ישמכר כיון דלכ שניהם יודע משכירות ישמכר וכ' תקומין כסטר ק' הוי כאלו התנו. אכל לגבי לוי כיון שאינו יודע מזה וזפת תפלת שכירותו מרחוכן הרי כיון שלא התנה עליו לקכל שכירות וישמכר שלא הוא כחיובו עומד רלוכן לתת לו הריוח דכיוי כיוי מה שכין שכירות של ישמכר לשכירות של השפת לפי תנאו שנתחייב לתת ן' פרנ"ק מה"חכ וכמ"ל. והרי נה"ר מק"ו ממ"ם פ' השואל דק"ק ע"ה פשיטא נפל ליה כיפת לאמר לו המשכיר לא עדיפת מינאי. זכנה לו תורתה ק"ל השוכר לא עדיפת מנברת דקפיפת מחמתים. כללים לכריים חזינן לי הוא לפשר ליה לחודועי לישכעי ליה לחודועי ואי לא ק"ל לא עדיפת מינאי ע"כ. דשם מיירי שמכר לו כשעה ולא קכל לו זמן וכמ"ש הרמ"ם להדיא ועו"ש ולשפ"כ כרכר שהיה לו להודיעו מקודם כ"ז שלא הודיעו פושע הוי ואינו חייב לנפוק ולפשקו מרן כ"י הנז' ועו"ש. וכ"ם כנה"ר דזמן השכירות קלוב וכבר הוא יודע שהיה שכורה כיד ישמכר קודם לו שצריך להודיעו ולהתנות עליו שכירות ישמכר כנז'. וכיון שלא פי' והתנה עליו הרי הוא פושע כעצמו וחייב לפרוע כיד לוי החלק השולה לו כריוח דכיוי כיוי כנז"ל:

כלל העולה שם לא היה השוכר מרחוכן כ"ח לוי לכדו אלא היה מחוייב רלוכן לפרוע שכירות שכיות של ישמכר כ"ה פרנ"ק כחדש ולפי כי השכירות מזלת היה לשמעון ולוי הנז' וכבר אמרנו כי שמעון מחוייב לנפוק ידי שמים כיון דפושע הוא כידיעתו זפת ועליו סמך רלוכן הנז' ע"כ לא יתן רלוכן כ"ח הריוח דכיוי כיוי שיגיע לחלק לוי דוקא ופטור מחלק הריוח השולה לשמעון הנז'. גם שם יוודע כי לוי ג"כ סי"ל ידיעת מכירות זפת של ישמכר לא השם להודיעו שהשכ כרעתו מכיון שלא פי' והתנה עליו מסתמא כבר נתפשרו עמו לנפוק לו רוצים השתא להתפשר כהשיא הנאה שמשכיר לו כל חני השכר כב"ה כתוספתא מרוכח על כן לא פי' והשתא שוודע שלא נתפשר ע"כ רלוכן כחיובו הוא עומד לתת לשני חלקו חמניעו כריוח דכיוי כיוי וכמו שחמרנו:

ומ"ש דגרמת כנזיקין לאור הן קו"ס נתפקפקתי לי לוסורו מדלוריוקא לו מדרכנן והרב מש"ל פ"ב מהל' רוצח הל' כ' כתב דלוסור מקלקל כר"ה הוי מדרכנן ועו"ש ריוי"ל רלוכ ע"ז מדמציגו כשהם מקומות כם"ס כר הוא לאי עוכדא קמייתו מעולם לא מיקו כו שלא לגרום היזק כלל וכהאי שמתרו כופין על לפניס מפורת הדין משום למען תלך כדרך טוכים וכו'. והרי ריאיגו פ' לא יחפור כעוברת הרב פפי יוכנלא דהוא כגא לפרנלא והוו הנך עלרי כשכיכותים דכי הוו דייקי וכו' הוא נלוייד לפרנים ואתא לקמיס דר"ה ואמ"ל דכל כתם דלא נלוייד נכתמם לפומת דקלבא פטור ולא ק"ל ולא מידי לסנך עלרי. וכן כעוברת הכר מריון דהוו כפני כיתנא ואזל ריקתא דכיתנא ומזקי לינבי ואתו לקמיה דרבינא והשיב כיון דזה הרקתא לינו מכחו וזיקא הוא דקא ממטו לאו ממילא הוא פטור מתשלומין וכשהק' לו שם מזורא ורוח מסייעתו ותי' דלא"ב נלמוד מש לאסור גרמת דהיזק לכל לא לענין תשלומין וזוכי סייעתא לדכרי הם"ל וז"ל שכתב דמקלקל כר"ה עלמו לאסור מדרכנן וה"ם ממש נדון הכר מריון מדקאמר ומזקי לינבי כלומר כר"ה. וכן מפורש כנמק"י פ' לא יחפור דמלי דפטור מתשלומין לכל לאסור לינו כר"ה. וכמעשה הרב פפי לא לאמר שום לוסורא כלל כי תלמודא פשיטא ליה דפטור ומוקר דמלי הו"ל למעכר דגרמת שלא כמתכוין הוא וע"כ לא ראינו שהוכיחו לשום גרמת כנזיקין כ"ל כשורף שטרו ס"ח דחייב כר"ם משום דמזיד הוא וסזקו כרור ושאר גרמת לא לאסרו אפי' מדרכנן:

וראיתי כס' גזע יפי סימן רכ"ל שכתב כפשיטות דלוסורא מיסת ליכא והכיא דכרי הם"ל הנז' ולא דקדק לחלק כין ר"ה לר"ה הלא פשיטא ליה דגרמת פטור מדרכנן והכיא משם הגאון רש"ל כיש"ם לכ"ק פ' סי' כ"ה דכל גרמ' כנזיקין אע"ג דפטורין מ"ת לאסורין מ"ת משום ולהכת לרעך כמוך ע"כ. ודעתו ז"ל נשנכה ממני דלפ"ז למה לא קפדי עז כלל למיעוט הו"ל למעטינהו מכאן ולהכא שלא לגרום שום היזק. עוד כתב מהכא הנז' כפי' שלחריו משם מהרימ"ט ומשמ' כב"ק כרכרי ממש ורלה להוכיח מההוא כלהו דפרק הכונס דרך חורפה ונסקויב מדכרי התוס' ר"ם כסוי כסיוסים וכו'. והמעיין כסוגיית ורלה פשוט שלא נמלא לוסור כר"ם על גרמת וכו' כ"ל דוקא שם שמלא ימלא קלא כוונה כרכר שידע מתוך מעשיו ולא קלקול והכהיא דטמון וכו' והשורף שטרו וכו' וכדומה לכל לי לא הוה ידע כלל כלל כ"ל כשע"ב דלינלוי מילתא דהוה גרמת מלוזק טעם לחייבו. ועוד יש לחלק לפעמים היכא דירד כרשות דהייגו לעשות כשלו ולגב הוא גרמת לחכירו ולא נתכוון להזיקו הגם שהוא יודע כי חכירו ניזוק עי"ז ג"כ פטור הוי כ"ל דוקא לי הוי גירי דילים והכהיא דפ' לא יחפור דקאמר מודה ר"י כגירי דילים וע"כ קאמר זפת לומרת גרמת כנזיקין לאסור כיון דזה מונח שוכנו וזה כל כפולמו הגם שהוא גרמת לנמויה לקפין לריעא לעפי"כ קרוב למזיד הוא ולאסור וכן כלם דמתני' אם מטעם זה ול"ל הוא קרוב למזיד כענין סיוסים גירי דילים פטור ומוקר הוי וכמ"ש אם ר' יוסי זה חופר תוך שלו וזה נוטע וכו' ועו"ש ודו"ק ולווי"מ ויתן:

הכ"י **אברהם אנקאווא** יס"ט

ד נשאלתי מפת ירי"ן החכם הפלס כמו"ר לכרפס נכלח הי"ו הנקרא ן' יעוים כקיומי כעי"ת רכלט יע"ל · מי שנתן מתנה לחכירו לזמן שיעלה בדעתו לעלות לא"י קוב"ב תהיה לו מתנה מעכשיו למוכרה ולעשות הולחה לעורך העליה לא"י · ואח"ז עלה בדעתו לעלות ומכר בכח המתנ' הנז' ועשה הולחה מרובה ושכר גם הספינה ואח"כ בלו שמועות מלסטים בדרך ונמנע מלעלות לא"י · ואחר עבור כל' שנה חזר הנותן לערער על המתנה שלא נתקיים התנאי לכה לא"י ולבטל המתנה דהדעתא למיקם נתן והוה לא עלה ותחזור הקרקע לבעלים ע"כ ותחזו

ע"ה **אברהם צבאח** יס"ט

והשבתי לקור"י דעיקר המתנה היה בשביל הולחה שלעורך העליה ומרי מכרה והוליח הדמים כדי לעלות ואחר כך כח החונס שלא לעלות והמקח קיים · ודבר זה מפורש הוא בדברי הט"ז סי' רז' שכתב דהנם שכתב לילך לדור עיקר כוונת התנאי היה על העליה דוק' ומכיון דעלתה נתקיים המקח וה"ב כיון דעיקר המתנה בשביל הסופה' מיד שמכרה והוליח' לעורך עליית לא"י נתקיים תנאו והמקח קיים ועו"ש · וב"כ הרב פרמ"ח סי' ח' והרב כמוהר"י ן' עזרח כספר עלמות יוסף הכל מה שיש להסתפק היינו שמא היזה קנוניח עשה למכור ולהוליח מעט ולומר דהנוס הוא

ע"כ יש להחריט שתם למקבל המתנה ותל"מ :

ועוד גם לגי"ק כיון דל' שנה עברו ולא מיחה ולא חזר על המכר גלה דעתו שמחל קנאו ולא עדיף מקטן שמו שמאי הקרקע שירם פחות מכן ד' ועברו עשרים ולא מיחה כמ"ש סי' רל"ה · ואין לומר דכאן שהני דיכול לומר כיון דעיקר קנאו היה על הדירה וא"ל דכבר כתבנו דהדרכם משמעות דברים כאן לא היתה אלא על הסולחה וכבר עשה הולחה כדמי המקח וע"כ לקור"י דאין להסתפק כדבר זה כלל :

ובדרך שנב לזכרה גם מ"ש הקוס קידושין דף ן' ע"ל ד"ה דאתיליד ליה לוגלח וכו' כתב מרן בכ"י סי' ר"ז שמדברי הקוס משמע שמפרשים לי כעי לא קליק בניחותא כלומר שא"א לעלות לפילו ע"י קיור ולפיכך הדרי זכיני ועו"ש · ודעתו ז"ל נשנכח ממני מלי הלי דקלמ' הם"ש מלי כיוניהו וכו' הא ליכ' כיוניהו טובא דללי"ק לי כעי קליק דהיינו שיפסיד ממון ויצול עלמו לו ימתין עד שיעבור החונס וקליק ולעולם לא הדרי זכיני וללי"כ לי לא מלי קליק ע"י קיור הדרי זכיני · גם מה שפי' דברי הקוס' הרב עלמות יוסף ז"ל ועו"ש לא משמע כן ל' הסוגיח והדרכה נראה דעובדא קמא הוי כלא פי' שעת זכיני ועובדא כתרייתא הוי פי' שעת זכיני

וכיכי דמי שיורכנו ז"כז ועו"ש :

ולע"ד נראה כי התוספות הוק"ל להלכתא דדברי רבה הוו הלכה דדברים שבלב אינם כלום ולא הדרי זכיני וכאן הלכתא כליטנא כתרא דאי כעי לא קליק ובתמיהה כפירש"י ז"ל דאם סי"ל לר' עיבוב הדרי זכיני ומוכרח הטעם הוא משום דלמדינן דעקיה דהדעתא דהכי לא זכין ולפ"ז הוו דברים שבלב דברים ומאי עביד אי התנה שעת זכיני או לא התנה כיון דהלכה פסוקה היא לדברי רבה דברים שבלב אינם דברים · ועל זה אני ליטני לדברי רבה והקדימו כדבריהם לג"ב דאי כעי לא קליק אכוונם דאם כעובדא דלעיל שלא פי' שעת זכיני דקי"ל לעולם התנה

קיים משום דברים שבלב וכו' אם כמציאות לתרמי ככר הלך מעט בדרך ואיתיליד ליה לוגלח כאורחא וקתמרי ליה בכינוי לזו כיון דאנוס הוא כפועל ומוכרח לבטל מחשבתו שחשב בלבו לתמרי דברים שבלב הוו דברים אף ק"ל פי' שעת זכיני ודקדקו דברים גם כן דקאמרי ג"ל וכו' וסיימו דברים ולגי"ק לי כעי קליק אין חילוק דלעולם דברים שבלב אינן דברים אפי' אם יהיה לנוס ואינו יכול לעלות ע"י תייר לא הדרי זכיני ע"כ ודו"ק ונוי"מ ויש"ן :

הלב"י **אברהם אנקאווא** יס"ט

ה בא ליהי פס"ר ק' מח"ור מרחקים יע"ל ע"י החכם הפלס הותיק כמוהר"י הלכרפט הי"ו · ורחיתי מ"ם כשנלב"ע רחובן והניח בנים גדולים וקטני' ועמדה הפס עם הלחים הגדולים ומכרו הקרקע שירשו ממוריהם לשמעון וקע"ע בקום"ח לחריות הקטנים לכשיגדלו לינם יכולים לערער על חלקם לפי שהגדולי' ולחם לפטרופוס על הקטנים עכ"ר·ותמהתי על המרחם כיצד פסיקא לקו דכ"ז ולם כלחם ים כירם ליזה תקנה מן הת' וכמו שנרחם מדבריהם שכתבו כמ"ם לגלנו מפס הת' כ"ן הי"ל לכתר ולא לפתוס ועו"ש כרכריהם :

ואחר כותבי זמן גדול כח לידי תשובה ת' להרב הגדול כמוהר"ר יעב"ן זצ"ל ותתוס עמו הר' המפכי"ר זצ"ל בענין הלב שמכר בנכסי בניו וכתו הבנים לטרוף מיד הלוקח והעלו הרבנים הלז דאין יכולין לטרוף דטעניגן ללוקח שמא להועלת הבנים מכרם והלב לפטרופוס עליהם שצ"ל לפטרופוס עדיף מינים ועו"ש כאורך :

ומשם אין רחיים שגם אתם ואחיהם יהיו לפטרופוס ג"כ דהבנים שלני דעיך כחיה דאפי' כ"ר נתנים כו להתלות תלוי לומר עליהם כ"ר הבנין של יהומים לכל אחם וכל שכן לאחיהם אין שתתן כפי' לפטרופוסים אלא אם העמידום הב"ד דוקא · ופשוט הוא דלשתם אחם אפילו כיה דין אינם יכולים למנות לפטרופוסים וכ"ם אחת אתת וכמ"ם פרשב"ן הביאו הב"י סימן ר"ן וכן קרוב אין מוירין כלל כמקרקעי וכמ"ם פ' המפקיד ופסקה מרן סי' רפ"ם וה"ר אם לא חלקו ואינם קומכין על שלחן ג' וה"ט שהמיטן מרן בסי' ר"ן ומדבר בדברי לפטרופוס וסמך למ"ם בסי' רפ"ם המדבר בשבוי ועו"ש סי' ר"ן בב"י בשם פריב"ם · ומך דבתב מרן יהומים אלל בע"הב וכו' היינו מלויהן נתחברו אלו לחתוס בללו ובשהן בני אחת לסמוך ויהיו בני ט' שנים דוקא · גם אין להם רשות למכור אלא במטלטלין ולא בקרקעי דלא עדיפי זה הבע"הב ממלן דאתי מחמתם שהם היהומים עלמם טוב בשם הרמ"ם ובקלסה הריב"ם הביאו הם"י שם :

והמש"ל פלא מהל' נחלות מהם מהר"ם די כוטון ז"ל דנם לדאת הרמ"ם ז"ל כח למכור קרקע ודאם דברים ועו"ם · וכן העלה בתשו' הכהן סי' כ"ח · אבל כנון נר"ר אפי' אם יהיו סמוכים על שולחן אמם ואחיהם ג"ל דין לפטרופוס כלל למכור אפילו מטלטלין וכ"ם קרקע אלא אם מוריהם מינהו או הב"ד י"ן אחר ב·ניעו לעונת הפעוטות וכמ"ם הריב"ם סימן הל"ה ועו"ם אז יכולין למכור נם מקרקעי כמ"ם בתשו' שהביאו כ"י סי' ר"ן ועו"ם ונוי"מ ויש"ן :

הלב"י **אברהם אנקאווא** יס"ט
נשלמו

ו נשאלתי על כמי מומר שמת שם יורשים לחי לכיסם המת או ניתן כיון דקנסו לת לכיסם לחר שהיו יודעים כו שהוא רשע ומת כרשעו קנסו גם כניו שלא ירשו ויקבל היורשם לעחר קרוביו ישרלים כגון לחותו מלכיו או שחר קרוביו :

והשבתי דלקו"י רכני המומר יורשים דורם ישרלל דיכין רשע ולדיק ילכם וכמ"ש מרן כפשיטות כח"מ סימן רס"ג דשם ים להם כניס מישרלל תנתן ירושת לכיסם להם ומ"ש מור"ם שם דלימו יורש לת לחיו וגם יורשיו קנסינן להו ופי' הסמ"ע כיון דרשע חשוב כמת לימו יורש לת שמו כקכר וקנסינן גם יורשיו יעו"ש. ויכולין לומר דכד"ר לחר שמת המומר לימו יורש כקכר להורים גם כניו דשלני כניס וכני כניס מיורשים שלימן זרעך מכניה דהנם רכיורשים לין המומר מורים להם כקכר לזרע כנם מורים כקכר דלת מלימו שכטלם קורת ירושת מן הרשעים וכתיב כי ירושם לעשורו' וכן כסמה מקומות כס"ק לשרו לע"פ שחטף ישרלל הוא. וכן מפורש כדכרי הרמב"ם דשם ים לו כניס מישרלל תנתן ירושת לכיסם להם וכן המנהג תמיד כמערב עב"ל. וס"ס נמי שתנתן ירושת לשם כיון דזרעא הוו הנם דקנסינן לת לכיסם לת קנסינן כניו ויורשיס לת לכיסם כקכר ומ"ה לכיסם עלמו היה יורש כקכר שלת קנסת הוא דקנסינן ליה וכמ"ש מרן להלן סי' רע"ו ס"ה ועו"ש. ולפ"ז גם לדכרי הסמ"ע דקנסינן ליורשים משום שמ"ה לין מומר מורים להם כקכר כנד"ר שם מתם שאם כנם מומר מורים לכניו לשו כקכר כיון דמ"ה לכיסרותו מורים ליסדותו. וכן משמעות דכרי הרמב"ם ומרן שכתכו דישרלל מומר יורש קרוביו ישרלים כשסיו ושם רשו כ"ר לקנוס וכו' ושם ים להם כניס מישרלל קנתן ירושת לכיסם עלמו להם ישו"ש ועיין כתשו' דכרי ריסוח סי' רע"ג. ומ"ש המרדכי כשם שהמזיק כעלה יורשה כמ"ש מור"ם שם ונם דקנסינן לה לת קנסינן כעלה דידו עדיפת כמ"ש רכה וכמ"ש הכת"ה טו לכל ליורשיס שלימן זרעך קנסינן יעו"ש :

ובדרך שנב נדרשתי להשיב ספקת דנת עמ"ש כס"ק קידושין לתר רכת דכר תורה נוי יורם לת לכיו נוי ולימת לספוקי מי הוה כין מקרקעי ומטלטלי לו"ד דוקת מקרקעי :

והשבתי לקו"י דלת לתרו ללת כמקרקעי ולת כמטלטלי וכשטחות דלימן רכת ור' לכין מן הפסוקים לכל תר כדלימן לים ושכה עם קונהו דמיירי כעכד דלימקה לקרקע לו מדכתיב כי לכני לוט נתתי לת ער ירושה ישו"ש דשם נתמר דכין קרקע וטלטל יורשים דכר תורה שם כן שם כח ים כוד חז"ל לעקור נר לת הנכרי שלת ירש מ"לת כ"ת מדכרי' ונר שנקניר הוא וכניו לי"ל לפילו מד"ם ולמה לת חשש שיחזור לקורו ושה יותר טוב להנותו שירש מ"לת כי הרי ים כ"מ הרכה לדיוק דשם נתמר יורש מ"לת הוי כשתר יורש ישרלל לכל דין יורש לטעון כעדו גם לענין חזקה דכתכ משום ירושה לי"ל טענה ורכוותיהו ושם נתמ' דירושתו מרדכן דוקת דכבר לפקעו רכנן לזרעים דנוי נמלת כשכיל שהוא זכר ופשוד. גם מ"ם רז"ל להפקיע מנר לת הנר שלת ירש הכן לת הלה שיחזרו לשורן כשרותין עלמם כשהם כחיים היו לוכיס כשלמן ל' עושר וכבוד וכמיותם ילך הנשתר לשתול על הפתחים יתמר מ"ל ולנרש הזקת ולתו דוקת הכי לקנוס לת הכת לתסות תתת כנפי השכינה. ועוד דשם נתמר דמ"ת היו יורשים כנוותם לף כמטלטלי ועכשיו שנתגייר דתו רז"ל והתקינו מטעם שלת יחזור לשורו לורם מדכריהם ש"כ למה קתמר שם כמתני' שהביא לרשים לגר ונכרי וכו' דשם כשכתו לרשות הגר לשור דמטעם שלת יחזור הו"ל לפשותם וגם כשכתו ליד הגר יכול לכרור וכה"ג כתכו הסוס' שם ר"ם חליפי למתי דקתמר שם ושי ש"ד דשוויתת ועו"ש. ומכח זה דנתי לפקו"ר דירושת הנכרי מנכרי דקתמר רכת דכר קורם לינם שלת במקרקעי דוקת ולת מטלטלי דהשתת כתו רז"ל לתנותו לגר כמטלטלי דלכיו כיון דמ"ת מופקרין הן שם היה עם לכיו כגיותו וידו כיד לחרים דמי דהשתת מיקת שנתגייר זיכו לו לורם מדכריהם דוקת ומכח זה כיון שהם ת"ל לורם נתנו שיעור לרכריהם היכת דהניח לכיו מעות וע"ש ויי"ן ופירות דיכול לכרור קודם שיכלו לידו לכל לחר שכלו לידו לימו יכול לכרור כיון דמיחזי כע"ש כיד ישרלל ומוכר לוקת. וכענין המוכר ייגו לגוי פסק עד שלת תדר וכו' תדר עד שלת פסק וכו' המוכת כע"ת פרק השוכר דע"ז וסכית עוד שם הלוקח גרוטחות וכו' ונמלת כהם ע"ת שם עד שלת נתן וכו' ושם משנתן מעות מכך יוליך לים המלח ע"כ ושיים שם ככל הסוגיא מזמן שמשכו קנה ומיחזי כע"ת כיד ישרלל השתת נמי כיון דמ"ת מטלטלי דלכוה הפקר ושם זיכו לו לת זיכו כ"ת כתנאי זה ועליו לקכל כע"כ ולימת חשש שמת יחזור לקורו דשם יחזור ופשוט הכל דגר שנתגייר וכנו עמו לת מד"ת ולת מד"ס מטעם הלמור כי דכר קורם לינו שלת קרקע דוקת והשתת שזיכו לו דכנן דכר שהיה מופקר כגיותו כמ"ש חל הגזרה גם על קרקע שירם מלכיו לידון דין ירושתו יורם מד"ס דלת שייך למיח

כמעלטלי הכל הוא של הגר כנ"ל לפ"ז ידעתי פי' דמתן פלוג ליה לגר לזכות בכל הנמצא לבעים מכח דלקיטו לינו וורם מ"ת מעלטלי והוא יקח הכל כיון שסם מופקרין לכ"ע ידו כיר לחריס וכל הרוצה ליטול יכול ויטול · גם שם נאמר שהוא קונה כעזיבה כמ"ש רבינו פ' מי שמת בערון דליקור וכו' דקאמר שם כמאי קני רב מרי וכו' לי כמעזיבה ליקנסו גביה וכן פלקחת כמ"ש רש"י ז"ל מאי עדיפותיה דליקו מלקיו הנכריס ולדרכם שם ויכו תחלה למשוך הכל והוא לפ"ז יקבל לפי' המוכר לו · גם שם כוונתו משום מעיכה יזכה הגר ליקח הכל ומכריח מסיפא דמתני' כשכלו לידו לאחלי קו לחליפי ע"כ שלו הוא שקיל · זיל לחידך ניקח שם לאחיו הנכרי קוח המוכר הכל מאי כשלא כלו לרשות הגר יכול לומר וכו' כבר לאחיו זכה כשם · גם כמתנה לפ יזכה דכל היכא דליקיט כיוצא ליקיט כמתנה כמ"ש רבינו פ"ק מהלכות מכירה הלכה ט"ו ולפ"ז הכל שלו אפילו לא אמר שלח כיד מי שתלה הוא חייב מט' אשר פיהם דכר אוא וכו' היינו מדינא לפ כמנהגא דכר דשם נהגו לפי' לשלוח ע"ק הל"כי המנסג לין לו גבול ולפעמים דהכי נקיט כנ"ל :

ובנד"ד ק"ל נריכין לכל זה דמאחר שסודיעו הגם שסודיעו לאחר המעשה לפ נ"מ מידי דכיון שעשכים למעשיו ככתיבה כמ"ש כשלחה הנ"ל לפי' שם כבר קדש ושתרה כו וקבל השליח קנין ושכועה שלא יקיק לעפי"כ מכיון דהשכיס כפי' ככתב פטור מאותו קנין ושכועה שהרי מחל לו כפי' לכל שם פעם בחיוב דבר שריכים שתוק' לומלך כו טח ודאי כל שגילה לא לזנו ממה שכלבו לעשות ולא עשהו הא ודאי מסיב המלכה · ונדולה מזו דכיון שעשק ולא עשהו ונמשך הדבר שעשה מעשה להקיק לאחרים כמותו זמן שם ולא אחרה כו פע"ג מיד שלא יקיק עוד גילה ע"ד דנקרלה ככל מעשיו והקפותיו לפי' על שם שמכר והרי כאלו השכיס כפי' ואמ"ל עשה תעשה ויכול קובל יעו"ש כם' הנ' מולקת כטעמא :

וכ"כ הרב דכ"מ סימן ר"ם דל"מ שם ריאובן לאחר שידע שהלוו לו נתנו כהקף' השכיס למעשיהם דאז שם פטורים לכ"ע שלא לף דידע לף"כ ושתק שם מוחזקים מלו למימר קי"ל כמ"ד הכיון דידעת שתקת ומחלת :

וכן העלה כם' כרם שלמה והביאו הרב הנ' שלא יתחייב שמעון לף"כ שלא ידע כלל לו ידע ומיחה דוקא יעו"ש · ולפי מ"ש דשם נמשך הדבר לאחר שנולה שלא לזנו של ריאובן כמה שעשה ושתק נפטר שמעון ג"כ נם ההוצאה שהוציא כדי להציל ממונו מיד הגוי הנאבר שם סודיעו ושתק ונמשך הדבר שהוציא עליו פ"נ היינו יכול עוד עתה למחות וכל ההוצאות שעלו ויבאו לאחסנון ריאובן יעו"ש כדברי הרבניס הנ' דכריס מוסכריס וניתוקס עמס זהו הנלקו"ד ונוי"מ ויום"ן :

הל"כי **אברהם אנקאווא** יס"ט

ח בא לירו פס"ד ח' מעיר שתוירה יע"ש · ריאובן שלא לשמעון לקנות לו ריטור"נו מעיר שתוירה ומנסג תוקס העיר לסקדי' ממון כעד הריטורנו וזה שם נוי ח' סוחר נדול שהיו מקדימים לו ממון כל התנריס ותולך לכפרי סוס וקונה משם · וכרתות שמעון כן הקדים נם הוא סך נדול סחורות ושלח להודיע לת ריאובן חיך יש נוי ח' ז"ם (פכ"פ) ומנהנו כך ומקיפים תותו כסך כ"ו וריאובן משיב כיון שהוא כן ותקח מכירים תותו שהוא לחוד ויותר טוב כדי למכור מיד הסחורות · סוף דבר נשבר שנוי ותבר הממון הסוא ועמדו לדין ריאובן ושמעון לפני ק"ור העיר הלז ופטרו לת שמעון וכתבו פס"ד וחתמו בו כל ח"ור המערב · שלא שעל סמוקות שהוציא שמעון כדי להציל הממון מיד הגוי ים מהן שחייב לת שמעון להוציאו מכיסו ועו"ש כדכריסם :

ומה שכתבתי כפס"ד הנ' הוא זה לקו"י דשמעון פטור מלותם הקפה של הגוי שהבר דלפיכך

יורנו מו"ץ וזהו תשובתי כפס"ד הלז:

אמת לגבי דמעות לכדה קי"ל כר"ט דמוקי להסתם כסס לו לתרמי ליה זכיני וקמו ליה כרשותיה לפילו לא נסתם להתחייב בחונסין וכמ"ש במציעא דכ"ט ופסקה הרי"ף והרמב"ם ומרן בכ"י וכפ' הקפר סי' רס"ז. ומעות פקדון מותרין הלכה כר"ן דקמו ליה כרשותיה לפי' לא נסתם להתחייב כס"ם דוקא ולא בחונסין וכמ"ש סס בגמ' דמ"ג ופסקוה הרי"ף והרמב"ם והרא"ש ז"ל. ומחילוק סבין לכדה לפקדון הוא כיון דלכידה קודם שתמכר היתה כרשותו להיות עליה שומר שכר משתא דעבדית דמיס קך דרגא להתחייב עליהס נס בחונסין. לכל בפקדון דתלתו הוי ס"ם לס הוי כעיניה לו כדמי פקדון חתומים וכו'. משתא שהן מותרין ויש רשות להסתם כהן קך דרגא להיות עליהס ס"ם זוהי סיטת רבינו לפרים והרא"ש ז"ל פי' המפקיד סביל חילוק זה ודחקו יעו"ס וסביל מס שתירץ הרלב"ד ז"ל מסוס דדמי לכדה לינו מתפקר להסתם כהן כיון שהין הבעלים יודעים לו הו"ל הנלה גדולה בתמיהו דלינו ורק ונטוח שלא יבלו הבעלים לשפוקי פקדון לפי' הוא מוקר להסתם כהן כיון שהוא מתפקר תמיד בחונסים ובלו הבעלים מיד ע"כ כלכדה לפי סיעור הנלתו שהיה הנלה גדולה קל עליו גס חיוב חונסין ובפקדון דוקא כס"ם ועו"ס. וזהו הטעם דסוקל מדעתא נתחייב גס בחונסין לפי שהוא בטוח שיסס בידו כל זמן שללתו ולינו מתפקר וכמ"ש הסמ"ע סי' רנ"ב ס"ק ט"ו:

אתאן לפפיקת דידן על ללו הפלטורים בזמן הזה מה הס בקמורות הבתים לידס קודס המכירה. ומה יהיה כדמים קודס סילוקה. ומה יהיה לאחר סילוקה לנרכו. ולדידי חזק לי דדין פלטורים כדין הנפקד הס דכ"ז שלא נמכרו הקמורות ס"ס כרשות בעליהן כל היכא דלוקחו ולא הוו עלייהו שלא כס"ח דוקא דהשכר שלוקחין עליהס היינו לאחר שמוכרים ומשום טרחתס בפנקסים בניסה ויליחה והקפתן וקבלתן הממון וכדומה. והרליה דלס הקמורה לא נמכרה הס מחזירים לותה כעינה וחין לוקחין עליה שכר הנס דיס מדקדקים בפריטי כשמחזירים הקמורות בעינה לוקחין מ"מ מלי למלה חין זה נקרל שכר שימור שלא שכר טרחת שקבל הקמורה ושולחה וכוקה לנרות וכדומה ולא"כ מחזירה וטירחל בכדי ע"כ לינו כדין שיחשב בשכיל זה ס"ם ודינו סוה לדין שמשי כי"ה דכתב הכל"ה סי' רל"ו דהנס שמקבלים שכר על השימוש לא הוו ס"ם בשכיל זה דשכר שימוש וטרחת הוא ולא שכר שימור ועו"ס. וע"כ שימור לא הוו שלא לאחר שמוכר הקמורה קודס ולילת הדמים וכדין הנפקד דהוו ס"ם משום דמותרין ועומדין ואם יולילים קמו כרשותו גס לחונסין. לכל משום דכל שולחים קמורות יודעים ומכירין הענין שכל פלטורים לאחר שמוכרים קמורה לס יזדמן להם חיזה דבר לרכינו כיני שיהיה ספינה או סיירא מלוים לשלוח הממון קונים לעלמם עי"ז וכולים לומר דאפילו לא נסתם קמו כרשותיה לחונסין דהוו בשולל מדעתא כיון שברשות בעלים יורדים וכמ"ש הסמ"ע בכו"ל ועיין מ"ש לקמן סי' קל"ר משם הכל"ה ודברי ריבות סי' שכ"ח:

ואין להק' מ"ש מפרסור דהוי ס"ם וכמ"ש מר"ן רים סי' קפ"ה ומדין חומן דהוי ס"ם כמ"ש סי' ס"ו שהרי בזמן שהכלים תק"י ס"ם ומ"ש נר"ד דלמרינן

קורס שמכרה הקמורה ליהוי ס"ם דשנח ושנח טובה דכחומן ככר מפורש הט' שם בגמ' דכההוח הנלה דקפיס ליה לחנריס דלח כעי למיעל ולמיפק לחזוזי הוי עליה ס"ם. וכן כפרפור כיון דדרך להוליכו מידו להרחוקו לכקרו ומלכתו היה זחת להרחוקו לזה ולזה נעשה עליו שו"ס וכמ"ש הרשב"ל להדיה כפ' קולדות דדס סי' ר"ז ועו"ס. לחפוקי נר"ד דפלטורים ליכן פרפורין שמרחים הקמורה ממקום למקום כמו הקרור חלה יושבים בפונדק והרולה ליטול יבה ויטול ויתן עליהס לשמור חלה מפשיעה דוקא כס"ח וכמנהג כממונם ותל"מ:

אבל רלימי כפס"ד מח"ור המערב שכתבו דללו הפלטורים הס ס"ם מדין הממון שהוא שו"ס מטעמל דכההיא הנלה דוקא מוגר ליה ולא לאחר. וה"ג פלטורים בההוא הנלה שחולחים לו ולא לאחר והכילו דלים ממ"ם מר"ן סי' ס"ו בחומן ונסתייעו ממ"ם הכל"ה סי' ס"ג הג"ה טו לוח ו' שכתב דפלטורים ס"ם הן וחייבים בנזיכה ולכידה יעו"ס וגס הטור וסמ"ע בתבו דטעם הממון הוא בההיא הנלה דנוקמו לו לחקן ולא לאחר כמ"ש כפס"ד הלז:

ולדבריהם דפלטורים ס"ם הס גס על הקמורה בעינה מוכרח לומ' על דמי הקמורה גס לס לא נסתם בהס קמו כרשותיה לחונסין כמו כלכרה לרעת רבינו לפרים דסך דרגא בנז"ל דלקיומן הרלב"ד לינו מוכרח כיון דעיקר הקפידה היה לס ורק להסתם ס"ל. ונקשה לפי"ז הלי דינא דפלטורים מפקדון דהרי גס בפקדון שייך הך טעמל דבהסוח הנלה דמפקידנו כידוע רומית דערב דמסתעבר ולין כו לסמכתל משום דבההוח הנלה דמסיעני ליה גמר ומסתבר נפסיס וכמו ערב דכ"ד דמסתעבר לפילו לחר מתן מעות כידוע דמקיימנוהו כ"ד יעו"ס בסמ"ע ריס סי' קכ"ט ומלינן דבסהוח הנלה דמטי ליה לערב משום סימנותל הנז' נחשב לו כמכר ולס מכר מודעת ע"ז בעיל הכרת חונס וכמ"ש מהריט"ן סי' קמ"ה ועו"ס:

אלא דכ"ז לחר המח"ר מכת"ר לין מזה רלים להוות פלטורים ס"ם על הקמורה בעינה ולה"ק תסנס לוחה הנלה להיות נחשב ס"ם לחר מכירה קודס ילילת הדמים ולס הולילו הדמים לטורך עלמס יהיו חייבים בחונסין וכדין המפקיד שהרי גס המפקיד מטי ליה הנלה כנז' ולינו שלא כשומר חנס דוקא על הפקדון בעיניה. ועוד דטעם הממון הוי שו"ס לא מ"ס מ' זה לחור דשייך בו כל הנך טעמי דקלמר בגמ' פ' הממונין דף פ' ועו"ס דקלמר בההוא הנלה דקפיס ליה פלטורים ובההוא הנלה דוקא יהיב ליה טפי פורתא הוי עליה ס"ם וכל הטעמים הלמורים שם ומלי דקלמר שם טעם בעיקר בההוא הנלה וכו'. שלא בעי למיעל ולמיפק לזוזי ועו"ס:

הגם שלפי הלמת דקי"ל כר"י דגס שוכר הוי שו"ס יולדקו כל הטעמים בחומן ומה שנדקו שם היינו בשהיה מקשה על השוכר שלוקח דר"מ עכ"פ כיון דכלהו טעמי לינהו בחומן לין להכיל דלוה ממנו לפלטורים דלא שייך בהו הנהו טעמי. והטו"ר והסמ"ע שלא הזכירו שום טעם בחומן חוץ מזה משום שהוא רשמן המוזכר בס"ס ולמת יורה דרכו שכל חומן טעמים כללו כו' ולדרכת לקו"י דטעם זה דבההוח הנלה דוקא מוגרי ליה וכו' לין רלוי ליחמר על פלטורים כי אלו

הבעלים

הכעלים המולחים סחורות הם כעלי מזל אם ימצא להם פלקטור חסוך ונלמן כדי לשלוח לידו למכור כשכילם וכיון שהרבר תלוי בשלוח סחורה דלהכאת עצמו הוא דורש לדרכה לימא לך לחידך גיסא בהאי הנאה שנטפלתי לקבל סחורה דידך ולא על לאחר אין רצוני להיות יותר מס"ח וסברת נכונה היא דכשלמת בחומן כיון דכמה חומנים ליכא בשוקא שמלאכתם היא זאת לקבל מיד כל הבא לידם ע"כ ראוי לומר עליהם בהסיח הנאה וכו' . ואם כנ"ד לדרכה ליכא מאחר כנ"ל:

ומה גם דיש להביא ראיה מחומן לפלטורים שהם ס"ח דוקא מדקאמר בחומן וכל שאמרו טול את שלך והביא מעות ס"ח משמע אפי' עדיין הממון ביד בע"כ והכלים תחת יד החומן כלתה שמירתן ואפי' לא אמרו לו כפי' אין עליהם עוד שמירה . ולכאורה אפי' לא אמרו נמרתין ולא אמרו לו טול את שלך ס"ח וכ"ש אם יאמר טול את שלך והלא דינא דגמרתין פשוטו כל פשוט' דהוי ס"ח:

וזאת ראיה מבו' אם תהיה הסחורה בעינה מונחת כיד הפלטורים שכל זמן שהבעלים רוצים להחזירה או לשלחה למקום אחר ממקום למקום מרוצין לגרותיהם להם ומיד הם עומדין ולוקח כיון שהם מונחים לעולם ברשות משלחם . וכן הוכח בכנ"ג סי' ע"כ סי"ג וז"ל אפי' למ"ד ס"ם הוי ס"ד כזמן שהמשכון הוא בשמירתו אבל להוליכה לעיר אחרת למוכרה היינו חייב אפי' בנגיכה ואבדה ג"ל שיקבל עליו כפי' מהרמ"ט ז"ל ח"מ סי' ו' עב"ד וכזמן הזה מנהג העולמי' שחורותיהם לפלטורים מהם למכור מהם כדי לשלוח למקום אחר ואדרבה רוב בכלה היא למקום אחר הרי מפו' דהיינו עליהם אלא כם"ח . ונד"ד אדרבה עדיפא לן מחומן דבחומן יכול להיות הנם שבבר נמרה עדיין תפוסה תמ"י כשכיל שברו ואעפי"כ משעה דקאמר נמרתיך קמת ליה ברשותי דבע"כ וכ"ש בסחורה דברשות נתנה וברשותו בריבור נקל מחזירה למקום אחר הוא חבל בלי שום נתינת שכר לפלטור כנ"ל ע"כ הינו אלא בס"ח דוקא . ומ"ש הרב בכנ"ג דפלטורים ס"ם הן כנ"ל כיון דלא פי' דבריו אפי' כשהסחורה בעין אומר אני דבוונתו היא על דמי הסחורה קודם שנלח בשם יד דוקא אבל כשהיא בעין הוי ס"ח ואל"מ:

וראיתי להרב זי"ע סי' כ"ו שנשאל על נרון בזה והעלה כפי' כמ"ם ועל הסחורות כתב דהעיקר הוא אם עשאם כפונדק כמנהג העיר הינו מחוייב לשמור גם כלילה דאדעתא דהכי שלח והו"ל כאלו התנה . מהר"ם בן חביב הובאו דבריו בתשובה להגו"ר סי' ק' . ועל דמי הסחורה כתב דקמו ברשותיה אפי' כלי"ם מזויין משעה שבאו לידו כיון דמוקרין ועומדין לו להוליכם מהם הרשב"ץ סי' של"ה ועו"ש עב"ד . הרי מפו' דמסקנת הרב על הסחורות בעין הינו מחוייב אלא לשומרם ככיתת כמנעול כדרך שנהגי העיר ואם נגנבו בלילה וכדומה הוא פטור . ואין להקחויב אלא בפשיעה כם"ח:

אבל מה יש להסתפק הוא אם היה זה המפקיד תפוס מממון הנפקד כמו שלפעמים מלוי שהנפקד מלוה ממון מהלו ושולחו למפקיד לרבינו כיני שיתכור הסחורה אם יחסב זה המלוה על המשכון דהוי ס"ם ויתחייב אפי' בחונם כל שלא היה כלי"ם מזויין וכיון שהוא תפוס לו מפקיד מיניה . או"ר כיון שהוא שמר כדרך הנהגי העיר ואדעתא דהכי נחית

המפקיד כמ"ש הרב זי"ע . ונם כיון דמעולם לא נתכוון לקבל הסחורה למהכון אלא בסתמא שולחין ז"ל:

והנה דב"ז הובא בפי' בח"ת לסדרת הפסנה סי' י"ז שנשאל בראובן שמכר סחורה לשמעון והיה חייב לו ממון וכתב שיהלא מעותיו שלח לו כ"כ סחורות למכור וליקח מעותיו ואדרבני כיני שימכור נכנסו שוללים ושללו כל העיר . וראובן תובע לשמעון מעותיו והשיב שמעון שכר יש בידך שחורה משלי מהכון כנגד מעותך עב"ד בקיצור:

ותחילה השיב דזה הוי על הסחורה ס"ח . והוסיף דנם אם נחשיבה ס"ם כיון שהוא כליסטים מזויין פטור . דאין זה נגיבה ואבדה הוי ואפי' אם ראובן מוחזק לא מפני זה הפסיד שמעון מעותיו . וכ"כ הרשד"ם ח"מ סי' כ"ד על נד"ד דומה לנד"ד כאשר ירחה המעיין שם ופטרו הרב ז"ל לשמעון וחייב לראובן להחזיר נכסיו ינו"ש . ומה שטען שמעון כי מעולם לא קבל הסחורות למהכון כעד מעותיו נראה כי הלמת לחו דאפי' כתב לו ראובן שהיו שלנו בחורת מהכון על מעותיו ויהדל למוכרם מ"מ הוא לא קבלם למהכון וכיון שכן נראה דאין למהכון כי אם דין ס"ח דוקא . והביא ראיה ממהרשד"ם סי' מ"ט וז"ל ראובן שלח מעות משמעון ולוקח לו והביא לו מהכון ואח"ל שמעון כי היינו דוקא יען הוא מלחיו והפניר כי ראובן ולקח ואח"כ מכר ראובן לשמעון קפר ג' וקבל המעות ולא הביא לו הקפר והיה שמעון קובל עליו ומחרעם או תביא הקפר או החזיר מעות אז אח"ל ראובן הילך מעות הללו והמהכון לפר הוא כידך תעמוד כעד הפך שהביאו לילך וכין זה נתבר המהכון ושמעון יומר שמעולם לא המזיקו למהכון . ובתשובה הבי אמר מר ואומר אני שבפי הנראה אין כאן עדים לא לראובן ולא לשמעון וכו' דכיון ששמעון הינו מודה שהוא לקח המהכון בחורת מהכון נמלא ודאי אח"ל שכועת היסת שלא קבל לוקו בחורת מהכון וא"כ לכ"ע לא הוי ס"ם דכיון שלא קבלו בחורת מהכון הו"ל כאומר לחבירו שמור לי חפץ זה ואתן לך שכרך ולא רצה השומר להיות ס"ם שא"ל דין ס"ם . אבל עתה שמעון מכחיש כנ"ז לכ"ע לא הוי ס"ם אלא דאריך ליתבע היסת עכ"ד והעלה בשו"ר וז"ל בשם שלקינן ובשה נחקינן דשמעון הנזכר פטור מלשלם הכנדים . וחיובא על ראובן רמיא לשלם כל מעותיו שהיה חי"ל בפי כל החמור:

הרי מב"ם נלמוד לנד"ד דנם המשלח הינו טוען שנתנם לו למהכון אלא זה שולח שהם וזה מקבל בשהם דהינו אלא כם"ח ואין על הנפקד אפילו ח"ם אלא קבלם להיות ס"ם וחייב לפרוע לו הממון שמעולם לא היה בידו בחורת מהכון ומעשה הנ"ל . ואמת הוא כי אפי' אלא דברי החרי בחומן אפי' הוי שהמו בפי' דב"ז שהכלי שה"י הוא קופסו בעד שברו ואפ"ם קאמר כנמ' דאם הודיעו לבע"ה נמרתיו הינו עליו אלא כם"ח אפי' עדיין לא פרעו ומשמע אפי' היכא דלפשר דהינו אפן ליתנו כלי קבלת שברו אפי"ה הוי ס"ח וכ"ם כנ"ד אלא שיך שום לד מכל זה דשיך בחומן:

וראיתי להרב הכנ"ג סי' ע"כ מאם הרשד"ם סי"ז שכתב קברת שהכלתו למעלה בשם אחדות הפסנה והר"י הלוי ז"ל ודקדק הרב ע"ד הר"י הלוי והעלה דכיון אלא היתה הכחשה כיוהם כפירוש אלא שבעל הפקדון אמר תפוס חוקו בעד חובך וזה שתק

ל"ל לכעל הפקדון לטעון שכשכיל משכון הפקו וכל שריכון נשבע לכע"י שכעל הפקדון לומר לו שיתפוס לוקו כקוכו לל היתה כוונקו לקופסו למשכון נאמן עכ"ר. הרי מפורש כמ"ש הרב לשדות הפסנה ומכ"ש קלמוד לנר"ר וכמ"ש רשוש ק' לל לאמר לחכירו למשכון דלא הוי לגלא ס"ח וכ"כ מהריט"ן סי' י"כ:

ואחר כ"ז נחס שקטה חמיהת מ"ור פחס וע"ל עד מ"ור חיטוושן יע"ל שפטרו פחטורים לחר שהניח כמקום הרגיל להניח שם כל כני העיר דלרעת' דהכי נחוש דמשלח לחס ושק' עליהם משמיע שכתב קטור סי' ס"ג לפי' נחן הכספים כקרקע תחת מחס לאם לל יועיל וכו' ועו"ש. שהרי לחס רוחה כעיניך דלינו ס"ש כפשיטות וכמ"ש כל הפוס' למעלה שהבחתי ולדרכך לדירי פשוט דלא הוו על השקורה לגלא כש"ח מכל הרלוות שכתבתי:

ועל דמי המחורס מ"מר כיון דכרשות הבעלים מוליכין לוחס לגרכם ויכולים לומר דמיחסב כשוכל מדעת וכמ"ש הרב זרע יעקב משם הרשב"ש. לכל כיון דרלינו לחנו' מרן רפטורים מלונסין כ"ז שלא נשתמשו כמ"ש מ"ור חיטוושן יע"ל משם לחנו' לבתת רובל עליו קל שמיבתו וממנו לין לנטות ימין ושמאל כיון דלא גילה דעתו כחיבורו דין הפחטורים:

ובנד"ך לין עליו לגלא שבועת השומרים ושלא נשתמשו כדמים כלל ופטורים. ומח שכושפים ממון במשלח עליו לשלם כלי דוד"ן:

ובענין הנלמנות שטוענין פחטורים על הלנרות שסי"ל מן המשלח ונלבדו לפי' ק"ל נלבדו פלנרות פשוט הוא דלין הנלמנות שבתבו להם לפוטרם משבועת השומרים שלא הלמינו לוחס לגלא על מכר המקורה בכמה וקניות הלבחתי וכדומה וכמ"ש הרבנים המחומים בפסק הלז דכריס למחייס ונכונים זכו הנלקו"ד ונ"ל וימ"ן:

נחס החו"פ סלא יע"ל חמוז חר"ר לפ"ק

הל"כי **אברהם אנקאווא** יס"ט

ט נשאלתי על אלו המדינות החדשות הנמלא כהם יהודים מלוקטים מכמה מדינות ונתייסבו שם ולחד לחר ממדינה ישנה שלא שתורה לחדש ק' ממדינה חדשה למכור לו בקומיסיון כנהוג ובעת הפרדם עבר ד"ור כיניהם וטען המשלח להשביעו שבועת כן כיח והשיב הנפקד שלין מנהג פלקטור לישבע ולדעתי' דהכי נשפל לקבל שתורות שלו למכור לו וכפרט שכן מנהג מקומו שהיה כו שלא לישבע יורנו מו"ן סדין עם מי ושכמ"ה:

תשובה דכ"ז ככר הכיאו מורנו ועט"ר החדש הגדול והמופלא כמוהר"ר אר"ם זיע"ל כספרו הקדום בחר מיס חיים רע"ט שהאריך הרחיב כרחיות עלומות מש"ס ופוסקים ומסקנתו היתה כיון שזלת היא מדינה חדשה ויש לה לקוטני מכמה מדינות שלולין בחר רובה שם רוב העיר היה מקום שנהגו להשביע לו לפי' מקום על מחלה הזו מוקמינן ליה לינהג ולריכים לישבע ושכן כתב הכ"י בשם הרשב"ם. ולם הרוב הוא ממקום שנהגו שלא לישבע ושמנהג הוא קבוע וכרור וירוע שלולין בחר מנהג. ושייס דכרי הטוב כיון דהחודש נפיבי רמחי. לפי' שם המנהג קבוע יש לבטלו. עוד כתב דשם זה הנפקד הוא ת"ח ושלא מדעתו שלא לו המשלח רחוי לקיים המנהג. שכל כחדש דעלמא לו לפי' חכם ומילוי כקם לשלוח לו שחורה נרלה דהמנהג כטל. ומכ"ש בשבועת השומרים שהיא דלוריית וכפרט דמסקמא שלחו יד בחוקה שחורה. עכ"ר מילקא כטעמא יעו"ש:

מלתי הל"כי **אברהם אנקאווא** סי"ט

יור כתב מרן כח"מ סי' פ"ק וז"ל לין הודלה כשטר חשוכה הורלה וכו'. דשטר הוי כמו קרקע כיון שהוא על שעבור קרקעות וכו' עכ"ל. עיין כס' עדות ביהוסף להרב כמוהר"י ן' שלמון ז"ל שכתב ע"ז דין חדש דלא מיירי מרן ז"ל אלא כשטרות של ימי המשנה ונמרא שלא היו כותבים כלל כשטרותיהם מטלטלי ולפי' כלא אנב לכך לינו מלחייב שבועה על הודלתו דהוי קרקע משא"כ כשטרות שלנו שכתוב כהם קונ"נט דלא וכו' ודלא וכו'. דלא הוי שטר כמו קרקע לברו. אלא קו"ט ות"כ שם הודה כ"ן שכשטר הוי כמו הודה כמטלטלים ועו"ש:

והרב נתיבות משפט סי' הנז' ס"ק ו' כתב וז"ל והא דכתב הרמב"ם הטעם דלינו יכול לכפור ולא כתב הטעם משום דהוי שעבור קרקעות הוא משום שכתב הרא"ש לבתר תקנת הגאונים שגובים אף ממטלטלים לא מיקרי שטר שעבור קרקעות משו"ה כתב הטעם משום דא"י לכפור וכן מורה לשון הרמב"ם להדיא דדוק' כשהקרקעות משועבדין הוי הילך כשלינו יכול לכפור ע"כ משמע דהעיקר הוא דכל שלינו יכול לכפור לא הוי מורה מקנה. וכן מסקנת הש"ך סי' הנז' משום דקולא לנתבע כל דליכא ספיקא דדינא ועו"ש. וג"מ דגם כת"י כנחמנות הגם שלין כו שעבוד קרקעות כיון דלינו יכול לכפור ג"כ לא הוי מורה כמקנה דמי שנא:

אבל הרב שער המשפט ס"ק י"ר דקדק מדברי הרמב"ם שכתב מי שטען חבירו מלה דינרין וכו' ל"ל כידי אלא חמשים שכשטר לין זה מורה מקנה שהשטר לא קועיל כו כפירתו והרי כל נכסיו משועבדין כו ולפי' כפר כו חייב לשלם לפיכך נשבע היסת ונפטר עכ"ל. מדנקט לא קועיל כפירתו וסיים ולפי' כפר ומשמע דוקא והרי כל נכסיו משועבדים וכו' משמע דדוקא כשטר כעדים שים כו שעבוד קרקעות ולינו יכול לכפור סוף דהוי הילך לכל כת"י כנחמנות הוי מורה כמקנה כיון דיכול לכפור כ"ן דהכת"י וטעמא שהניחו כידו יכולין לומר שמחל עלמו על הן שעל פה ויפרע מה שכשטר לפי"ה כשטר כיון דזילי נכסים לחר שים כו שעבוד קרקעות ס"ל דפרע ליה לא סיה מניח השטר אלא כיון דזילי נכסים הו"ל לחזוק ולא לסמוך על הן שבע"פ ועל כן דוקא בשטר הוי הילך לכל לא בכת"י דליכא טעם דזילי נכסים כיון שאין כו שעבוד קרקעות וע"כ לפי דברי הרב שער המשפט מוכח דכתב"י הוי מורה מקנה מפך דברי הם"ך:

איך שיהיה מלחר דברב נתיבות המשפט פשיטא ליה דהעיקר הוא משום שלינו יכול לכפור ולדעת הם"ך הוי קולא לנתבע כל שלינו יכול לכפור הרי הוא הדין והוא הטעם כשטרות שלנו הגם שים כהם קו"ט לא גריעי מכת"י כנחמנות מלד עלמו דלינו יכול לכפור ונוסף כהם גם שעבוד קרקעות כודאי דהוי הילך ואם הוו כהו נוסף מטלטלין מלי הוי כיון דעכ"פ לינו יכול לכפור כהם והוי הילך על פי פשיטות הרב נתיבות המשפט אף ע"פי שפקו של הם"ך ובכר"ה סי' רל"ז כתוב

מצם הריף פ"ק דמציעא וקרמב"ם פ"ד מטוען דהעיקר הוא אם יכול לכפור לו אינו יכול לכפור ועו"ש רו"ק ולעו"מ ויע"ן:

הל"כי **אברהם אנקאווא** סי"ט

י"א מ"ש מרן בח"מ סי' פ"ז ו"ל הודאה במקצת וע"ל מסיעו י"א שפוטרו מהשבועה וי"ל שאינו פוטרו ע"כ. כתב בספר זכות אבות להרב כמוסר"י ן' מלכא זלה"ה וז"ל לאחת הוא שכן נהגו בתי דינים לפקוק דע"ל כשם שמחייבו פוטרו והיינו כי"ל קמא דסי' פ"ז ס"ו וע"ת והרי קי"ל הלכה כבתרא והי"א בתרא הוא פוטרו וכמקום אחר תירצו דע"כ לא חלק כי"א בתרא דאינו פוטרו אלא גבי מודה במקצת שהיא שבועה דאוריית דכתבי מיורי מרן בפי' בהשוא שעיף ולכך אינו פוטרו אבל כן בשאר שבועה שאינה דאוריית אפי' כי"ל מודה דפוטרו והכאנו דאיה מד"מ יעו"ש עכ"ל:

ועיין להר' יד מלאכי בכלל הס"ע שכתב משם הרב גו"ר ח"מ כלל ל' והרב עבודת הגרשוני סימן מ"ה משם הרמ"ע וכן נראה מדברי הרב כ"ח ל"ח סי' ז"ך שכתבו דלא מכרעא מילתא ודיעבד כמר עבד יעו"ש. ולדידי חזי לי דכוון דמור"ם ז"ל הכריע כפי' כסברת ל' ומה גם שאינו מדבר אלא בשבועת התורה כוותיה נקטינן וכמ"ש הר' זכות לבות הגז' ולעו"מ ויע"ן:

הל"כי **אב"א** יס"ט

י"ב בענין שטר כיס תובע על היתומים לי טענינן ליורשים טענת נאנסו הגם דקיי תובע דלא שכיח לי לא:

ראיתי לבאר הסוגיא בבבא בתרא ד"ע וז"ל. בעא מיניה רב עמרם מרב חסדא המפקיד אצל חבירו כשטר ואמ"ל החזרתיו לך מהו. מי אמרי' מגו דאי בעי אמר נאנסו מהימן השתא נמי מהימן או דילמא לומר לו שטרך בידי מאי בעי ל"ל מהימן. ולימא ליה שטרך בידי מאי בעי. ת"ל וליטעמיך וכי ת"ל נאנסו מי מצי אמר שטרך בידי מאי בעי. ל"ל סוף סוף כי ל"ל נאנסו לאו שבועה בעי ס"ג מאי נאמן נאמן בשבועה. לימא בפלוגתא דהני תנאי דתניא שטר כיס תובע על היתומים דיוצי גולה אמרי נשבע ונוטל כלו ורבנן ל"י אמר נשבע וגובה מחצה ורב"ע היא לה דהרדעי אמרי מהרדעי מאי עיסקא פלגא מלוה ופלגא פקדון מאי לאו בהאי קא מיפלגי וכו'. ומסיק דמ"ס ל"ל דפרעתי מימר הוא אמר ומ"ס לימור מלאך המות הנפשי ע"כ:

ויש לנו לידע כוונתיה דרב עמרם מה על המומר בחזרתי תוך הזמן והוא קוברו תוך הזמן עצמו או אם נאמר דעיקר הבעיא היכא על אחר הזמן דבעמוד והחזיר אלא ושייך למיטען בחזרתי אבל אם שולטו תוך זמנו ומסיב דהחזיר לאו כל כמיניה דחזקה עדיפא מהאי מגו. ומוכרחין לפרש דהוקא בלאחר זמנו מכמה טעמים שהכתוב בע"ה. חדא שהרי אם בפרק השותפין ר"ה ע"כ היכא לאו הכא לח"ז ואמ"ל פרעתיך תוך זמני מהו מי אמרי' במקום חזקה אמרי' מ"ל לעקר. או"ד לא אמרי' וחזקה עדיפא ולא לישפיט' בענין דקי"ל קולא לנתבע ומוכרח דלא לחייבי אם כ"ש בכוב הלואה דוקא ולא בתובעו פקדון וכמ"ש רמ"י

כתבי' הסוגיא כמלוה שהלוהו ועו"ש: דאי אמרי' גם בתובעו פקדון למה סורך להיות מגו היאמר פרעתי בזמני הרי גם לאחר זמנו שיך מגו דיוצין נאנסו וכמו שמפקפ"ל בהן בפקדון עצמו. אבל ודאי הוא דאם דפשיטא ליה בתוך זמנו תזקה עדיפא גם בפקדון וא"כ כיצד יכולין לפרש בבהן דאיבעיא להו תוך הזמן ופשטו החזרתי תוך הזמן הרי פשיטא לן דחזקה עדיפא. ואין לומר דמאי דפשיט' לן חזקה עדיפא היינו דוקי בהלוה' כיון דלא שייך בה שום מגו דנאנסו דלעולם הוא חייב בהוצם אבל בפקדון דשייך נאנסו יתכן להסתפק אי מגו עדיפא מחזקה שהוא תוך הזמן ואם דאיירי בהלוה נסתפק במגו דהלוה דלא שייך כי אם כמגו הנזכר. וכעינן הפקדון דשייך נאנסו הרי נסתפק בהאי דאם כן הו"ל ליפשוט מה דהלוה מהני הפקדון כרב אחרא דאמרינן מ"ל לעקר ומאיזה טעם בהלוה לא ליפשיט ובפקדון ליפשיט אלא ודאי פשוט הוא דלא ליכעיא להו אלא דוקא בלח"ז וכמ"ש:

ומדאינו דלא מיבעיא ליה אלא בלאחר זמן דבעמוד והחזיר קאי כנ' ופשיט ליה כיון דאיכא מגו הרי תרתי לטיבותא בידיהו ולכך ליה לן למיטען החזרתי ומכ"ש נאנסו כיון דשייך החזרתי כנ' ונפקא מינה אם תבעו תוך זמנו דאינו יכול לטעון החזרתי גם נאנסו לא טענינן כיון דלא שכיחא וה"ט למה לא טענינן נאנסו כ"ש במקום החזרתי ולא גם כהיכא דשייך החזרתי דלכאורה מי הלא ז"כז כיון דשייך נאנסו ויכול הוא לטעון ויכיר דכריו למאי ליתמי לא טענינן אלא ודאי ללמד דהאי נאנסו דיכול לטעון היינו דשכיחא דומיא דהחזרתי דוקא:

וה"ן דומה למ"ש הרמ"ם פרק הנזהל בהרא דאיכא מילתא דקאה מצי אבוקון למיטען ואנן לא טענינן היכא דהך מילתא לא שכיחא כגון גזלן שמת ואיכא עדים שמעידים על הגזילה אין טוענין לבניו שמא לקוחה כיד אביהם הגם דאבוקון הוא יכול לטעון ונאמן כמגו דלא גזלתיך מ"מ מילתא דל"ם לא טענינן ליתמי וכן כל כיוצא בזה. ואין לחלק דשאני גזלן שהוא ידוע גזלן וכמו קנסא קנסא קנסינן לבניו וכהיא דפ' הנזהל קמת דל"ו ע"כ לענין מלכא לאחי בדוקא הא היונים גזלנא עתיקא הוא וכעינא למיקנסיה ועו"ש. דאם ידוע גזלן הוא עצמו כיצד יהיה נאמן ס"ז דומה לדבר העשוי להשתכר דאינו יכול לטעון לקוח ומדאיטענין ליה לומר לקוח משמע דאינו מוחזק כאבי והיא דהנזהל דהוה מוחזק וכמ"ש גזלנא עתיקא הוא ולכך הגם שהוא יכול למיטען לקוח נגד בע"ר לא טענינן ליתמי דכיון דהתובע כח מחמת טענת גזילה לא שכיח להיות לקוחה כידו ולא טענינן להו:

ולקוד"י גם הרי"ף ז"ל פ' המקבל שהביא שם הך סוגיא דבתרא הכ"ל וכתב וז"ל ומקשה למר דכח הלאחא נשבע ונוכח מחלה דהוא בתורת מלוה אבל פלגא שהוא בתורת פקדון חייבין שמא נאנס. ס"ל דילמא פרעיה דקי"ל המפקיד אצל חבירו כשטר ואמ"ל החזרתיו לך נאמן ודאי דלא למר בחייו אימור מלאך המות נאנסיה וכו' ע"כ. דפשוט הוא לדאחי דכוונת הרי"ף עצמו לפרש הגמרא בתבעו אחר זמנו וכמ"ש אבל דהרי הוא עצמו הביא דאיכא דאיכא מדקי"ל המפקיד אצל חבירו וכו' ואם מוכרחין לומר אחר זמנו דאם תוך הזמן למאי נאמן הכין תרתי לריעותא חזקה ושטרא ורב חסדא לא פשיט ליה לרב

עמרם דמקיזין מכח מנהג כי היכי דלקחר זמנו מעשה שכתבתי:

גם כרב הנמק"י פ' המוכר את הבית פירש ע"ז ז"ל המפקיד וכו' שהפקיד אצלו ממון ולאחר זמן כשמוצאו וכו' הגם שדברי רש"י שם עמרו לנגדי שכתב היום כאן ולמחר וכו' ועו"ש דפשטן של דברים היינו ולמחר קודם הזמן אבל כך דייקת שפיר קרבת דרעת רש"י כדברי הנמק"י עצמו דפי' ולמחר היינו ולאחר"ז דכן מרגלא בפומייהו דגאונים על אח"ז מחר. או יכולין לומר דטעות אפל שם במקום אח"ז נתחלפו התיבות למדפיס וכתב מחר שהם תיבות הדומות ז"לז ועל הרוב תמלא דברי רש"י ז"ל והנמק"י שוים למורגל בהם. או יכולין לומר שהפקיד אצלו בשטר וכתב כו לבשודרם ממנו לפי' מהיום ואזי דברי רש"י והנמק"י ז"ל עולים בקנה א', ואם נאמר דרעת הריף ז"ל כמו שחשבו הפוסקים הנזכרים דמיירי בתוך הזמן ולדעתו טעונין ליתמי גם נאמנו גרידא מה רואים מביא מהמפקיד וכו' ואח"ל החזקתיו וכו' דהא"כ תיפטרין לפרעון ולא לגזונם. אלא ודאי פשוט דאין כוונת הריף כי אם כאחז דוקא וכמ"ש:

ועוד אלא הוא עצמו פסק למטה דאין המתעסק יכול לאחוז לעצמו אפי' לפני כל כ"ר שבעולם להניח חלק הפקדון ולהתעסק בחלק המלוה דוקא ועו"ש שהביא טעמים ורמיות נכוחות לחלק כין שהיא דאיסור ותרי כוקלי וכו' משום שהוא ממון דיורשי ואיתעסוקי כשדי הדדי לאפוקי כר"ת דטעונין דילמא פרעים אפי' תוך זמנו שמא פרע להוה פלגא דפקדון היכן כעולם שבעל העיסקא יקבל חצי הממון שהי"ל כו ריוח ויניח לו חלק המלוה זה לא יעלה בשום שכל לאנשי ומוכרח לומר דמשם הפרעון הוא שמא חלק לפני כ"ר וחלק הממון כנז' ואם הוא כן הרי לא עבד ולא מידי ומעשיו בטלים וכאחריותו ליטול קיימי ואם הוא עצמו ליטול יכול לטעון היאך יקיו בניו עדיפי מינים זה לא מצינו מכח זה יתברר לך דהריף ז"ל לא מיירי כ"א דוקא לאח"ז וכאן שהוא תוך זמנו ליטול יכול לחלוק מע' הנזכר:

גם הרמב"ם ז"ל פ"ח מה' שלוחין ושומרין מצינו שפסק כדעת הריף בעניין החלוקה הנז' שאין שום מקבל שום עיס' יכול ליעכיר חלוקה זו לפני כל כ"ר שבעולם ומוכרחין לומר שהוא עצמו יודה להבריונו אלא לפרש הסוגיות בלח"ו וכמ"ש:

ומן המיימ' על מרן בכ"י סי' ק"ח שכתב על לשון הטור לכל אם ליגש יכולים לטעון שהחזיר וכו' כן כתבו הסוף' והרי"ף בקצו' כלל פ' והר"ן כתב שהריף והרמב"ם חולקים ע"כ. דלקור"י הריי"ף והרמב"ם כלהו כשיטת הריף והרא"ש בקצו' כלל הנז' חזלי דלא מיירי כ"א בלח"ז דבעמוד והחזיר קאי דאז הוי נאמנו מילתי' דשכיחא כמו הפרעון וע"כ הם נתלים ז"כז וכמ"ש לעיל. וכעת לא מצאתי דברי הר"ן מפורשים כמ"ש מרן בכ"י ז"ל והוא פלא. ולולי דברי קדמם הנרא' מהם דשכר בלח"ז כמ"ש. הייתי אומר כדרך שפשר מהרן ב"י כי לדידו לישה השו' הר"ן ז"ל שכתב הוא עצמו שהריף כן כתבו הרי"ף והרמב"ם ז"ל אלא לא יתכן לפי שדבריהם שהרי מתיכורש לקשוביהם לפי הנרא' כנז"ל וכל מה שיכולין להשוותם טפי עדיף:

וכפ"ז דנינן לשטות הקצמר דבר אחת כר שחליפא לרבינא דלא שכיח ועו"ש כתב הר"ן כפי' דנ' מיני לוגסין הן ואחד מהם הוא לוגסא דשכיח ולא שכיח הוא דלוכא פלוגתייהו בין ממון לנטען דכממון טוענין כו טענת לוגס וכנטען לא דקי"ל הין לוגס כנטען ועו"ש:

ובזה נכוח למ"ש מרן כסי' ק"ח ס"ד וז"ל הוליף על היקומים שטר עיס' וכו' כיון שאלו היה לכאורה קיים נאמן לומ' החזרתי כמנו דנאמנו וטענינן להו וכו'. לכל ז"ל אלו יכולין לטעון שהחזיר וכו' או שמא תוך הזמן וכו' לא טענינן נאמנו וי"ל שטוענין להם נאמנו וכו' ע"כ. ודברי מרן הנז' הם לקוחים מדברי הטור וכבר כתבתי דלפקו"ד כל הפוס' הריי"ף והרמב"ם והרא"ש והפוס' כולהו כשיטה חדא לזלי לפרש שטחות הגמרא כאח"ז דוקא לכל תוך זמנו כיון דלא שייך חזרה מכח החזקה הגם שהוא עצמו יכול לטעון נאמנו לנטען לא טענינן לבניו וכמ"ש שלדעתי הם דברים כרורים:

וכך היוקינן שפיר בדברי הם"ק הראה דלא הלמין רב חסדא יותר כפשוטו כ"ז בטוען החזרתי יותר מאי הוה טעין נאמנו. ואסביר לך הענין הנראה לכאור' שהוא פלא דעדיף מבנרא דאתי מתמתים משום דאי הוה טעין נאמנו דאין לו שום מנהג לאמת דבריו אלו הוקרין ודורשין לאחר טענתו ואעפ"כ לא עלה על דעתנו לפוטרו כלל כלום נם משכועה דודאי שכועה בעי ומשום דטעון החזרתי הויגו יכולין לטעות דהוה מהימן נם בלא שכועה מכח מנהג הנזכר וכמ"ש רש"י והתוס' ועו"ש דהוכרחו לפרש כן מכח ק"ו דק"ל מאי ק"ל וא"כ כיון דעדיף' לן טענת החזרתי מטענת נאמנו דרך חסדא הסיבו כפשוטה מהימן ולכסוף מכח ההכרח שהכריחו דסו"ש לאו שכועה בעי ורלה לומר לו דלא עדיף מנברא וכו' והיינו להלמינו נם הוא בשכועה והסיבו דלה"כ בשכועה. ולפ"ז אינה דעת וסברא לטעון ליתמי טענת נאמנו נם היכא דלא שייך חזרה וחזרה לא ליטעון להו ואכוהן אי הוה טעין חזרה היה נאמן כמנו דנאמנו כיון דלדעת הי"ח הנז' מפרשי דברי ר"ח נם אי טעין כן קוך זמנו הוה מהימן. ועוד שם נפרש דמיירי דב חסדא נם תוך זמנו ח"כ למה עניין הי"ח הנז' שהוא דעת הרמב"ן ז"ל יאמרו דליטעון ליתמי נאמנו הו"ל ליפלוג דליטעון ליתמי נם החזרתי כיון דנם תוך זמנו מיירי דב חסדא ומוכרח לומר דלא טענינן ליתמי כ"א דוקא מילתא דשכיחא והיינו כתבנו וטענו לא"ז וכיון שלא הזמינו לכיתם כ"א מחמת מנו נם כניו כן:

ומוהריב"ל ז"ל ח"א סי' ל"ד כתב מטם מהר"ם נאלנטי ז"ל דא"ז וכת"ה סי' ק"ל ומ"ל סימן ע"ד ומטרי"ט סי' ע"ד ומהרי"ט סי' קכ"ט ועיין עוד בת"ה סי' ק"ו ומהרי"ט סי' כ"ה ומהרש"ך ח"א סי' ל"ז שכתבו בענין הכא משום ורושא ח"ל טענה דוקא לם היה מוריגו יכול לטעון שכרתו או כתבו לי מכל לם מוריגו ליגו יכול לטעון לא טענינן ליה. הרי לא מצינו היכולין לטעון לוורשים שלא טענה דמהניא לאכוהן לי טעין לה אכל לי לא מהני לאכוהן לא טענינן להו ועו"ש. ועיין עוד למוהריב"ל ח"ג סימן קל"ט דלא טענינן לוורשים ולאלקוחת היכא שהמורים לו המוכר היה לריך להכיא עדים ועיין מהרש"ך סימן קפ"ג ומוהרשד"ם ס"ס וח"א סי' קל"ט ור"ד וכני שמואל סימן י"ד:

ומעתה יתורץ קושיית הש"ך סי' הנז' שכתב דדין זה ל"ע דמנ"ל לומר דמיירי בלח"ז וכו'

וכו' נם התום' וסרע"ם ופין דכריהם מוכרחים ותמוה בעינים דמר כיון דכרים כ"כ היכעיח להו ק"ל מנו במקום חזקה וכו' וקי"ל קולא לנתכע וכו' והניח בל"ע ועו"ש. דלפי מ"ש כל הפוסי מוריס דמיירי כשם"ז והסיח דכ"כ דהיכעיח להו כמנו במקום חזקה מיירי כשלוחה והסיח ודאי קולא לנתכע כיון דמ"ל לעקר וכמ"ש שם. אבל נר"ר מיירי כפלנה פקדון ועיקר הכעיח כאן ליינו כ"ל על נדון זה כשיהיה שם"ז בעניו דהיכח תרתי לטיכותא דהיינו אחר זמנו דיכול לטעון החזרתי אז טענינן להו כאנסו וכמו דפשיט שם רב מקרש. אבל תוך זמנו תרתי לריעותא הוי ליה וכיון ליטעון לכניו מילתא כדבר שהיה לו שכיחה הנם שהוי אי הוה טעין כאנסו יוכדקו דכריו כיון דלא יוכדקו לא ע"י כירור וחקירות ודריסות וכמ"ש אין לו טענינן להו ונאנסו קלא ליח לה וכמ"ש התום' שם:

ויותר תמיהה לי על דכרי רבינו שם"ך ז"ל שכתב דכב"י משמע דדעת הר"ן כן וכתב שהרי"ף כ"כ ומעלים עיניו לדקדק כדברי הרי"ף ז"ל בבו' ודעתו ז"ל נשגבה ממני שלא ידעתי כיצד יתפרזו לו דכריו ונם הוא עלמו לא רמה דברי הר"ן ז"ל כי אם שרמה כתוב בב"י לדעת הר"ן ז"ל כתב משמע וכו'. ולולי היה רואה הדברים בעינן לפשר שיתבררו לו הדברים היטב. נם בבה"ג מצאר"ם רבתב ז"ל הטורח בהלבב בשם ב"י ועו"ש: לומרה בכאן לא כתב כ"א בשם ב"י ועו"ש:

ואדרבה מדברי הר"ן פ' שני דיוני גזרות והרי"ף שם משמע דלא טענינן מילתא דל"ם שכתב על מ"ש הרי"ף בהוח דעשה סימן וכו' דתמ"ל לכניו הב ליח לה ח' וכו' הביא שם הר"ן ז"ל דברי רש"י ז"ל שפירש על מה שטענו הפטרופוס ודאי לכוהון קיים הוא טעין חזר ולקח סימנו נם הקלם ההוא ול"ל נאמן שהפה שלקר הוא הפה שהניח דמאחר שים עדי' שהיה שלו ונגזלה סימנו אין לזה זכות בלוחו קלם אלא על פיו אל זה שעשה סימן ודרי אח"כ חזר וטען לקחתיה כך פירש"י ז"ל ולפיו מחוור דל"ל הפה שלקר וכו' כי אם תוך כדי דיבור ולפיכך נרחה מתוך מ"ש בהלכות והוא דחיה לרעת כיריה וכו'. דהכא בשהוליאה המערער בחיוו עסיקנן ואחר שעת כח זה להוליאה מיד היקומי' בהורחתו של אביהם שעשה סימן וכו' וכיון שהם מוחזקים אחר לכניו דשפיר קאמ' דיכול לטעון לקחתיה סימנו וכו' וכ"ז דוקא בעינן טענה זו בעינן שתהיה מוחזקת אבל בטענת הלם ח' טענינן ליקחי נם בלין מוחזקת וכו' עב"ר. ואלו בשעת דברי"ף והר"ן ז"ל דעתייהי לטעון מילתא דל"ם למה ענין בעינן שיהיו מוחזקין נם ח"ל היו מוחזקי' אבל טענינן שהיה לקוחה כיד אביהם וכמו דטענינן בהלם ח' בשלין מוחזקין ומוכרח לומר כן הן שם נפרש דברי הרי"ף ז"ל כמ"ש הם"י ז"ל הן בפי' הר"ן ז"ל ומטעם שהם מוחזקים דלא טענינן ליקחי כ"א מילתא דשכיחה דוקא. וזהו פלא לנגד עיני על מרן הב"י דבל דז לא לניח ליה דפשיט ותני שב"ב הר"ן ושבן הוא בברי"ף ואם אני לא זכיתי להבין דבריו זו מן הספר:

נם הרב המגיה כתב הבאתי דבריו מפורשים דפ' השוניות בשם"ז דוקא דשייך טענת החזרתי אז טענינן נם נאנסו ומ"ש שם"ך דטענינן ליקחי נאנסו דלעולם בל מה דאמרי לכוהון למיטען וכו'. הייט אי שייך בחזרה וכמ"ש. ומה שהק' שם"ך ז"ל דמבואר בסק כי"ף וז"ל וכן כ"ל עיקר דאל"כ היאך יהיו טוענים אחר זמנו החזרתי כמנו דנאנסו ונאנסו נופה לא טענינן ואיך קושיית הרמב"ן ז"ל כמלחמות ועו"ש. לפי מש"ל דטענת החזרתי אדרבה עדיפה מנאנסו וכמ"ש אין זה תמיהה דעיקר מה שאנו יכולין לטעון ליקומים הוא טענה שכיחה ויש לנו מנו שהיה כיד לכיהם אבל שם לכיהם היה תוך זמנו כענין שאיני יכול לטעון החזרתי הרי טענת נאנסו שהיה לו כיון דקלה לית לה על הרוב לא יטעון לעקר שהוא מפאר שיכחיטוהו מרוב חקירות ודריסות לזה לא טענינן לכניו מלת' דלא שכיחה כנון דא:

ודוגמא מצינו דר"מ חייש למיעוטא ופעפ"י כן בבר לחמרו בריש פ' בנות כותים ובריש מסכת נטין ר"ב דלא חייש למיעוטא דלא שכיח. וכן כיבומת שלחמרו בשם שלמ"ם שם נשחת לא תלה ולא לחמרינן סמוך מיעוטא דנמלטין לחזקת ח"ל מצוי דמיעוטא דנמלטין לא שכיח ועו"ש:

ומה שהקשה הרמב"ן ז"ל לדעה זו דלחמרינן דלא טענינן אלא מילתא דשכיחא מדלקטינא פ' המקבל ודכי לי' ז"ל הלי בבר' דשלח ר"ח בר לכין דבריה העמוניה להשקיל ולהשכיר ולחמר לקוחין בידו הינו נאמן ואף רבא לפיק זונא דשרבלא מיקמי בדבריה העמוניה להשקיל ולהשכיר וכו'. ומאי קושיא דשאני יקומים דלא טענינן להו בל מה דאמרי לכוהון וכו' מילתא דלא שכיחא ע"כ:

לעד"י לקרן דכיון מניחו בטעותו שהיה מוכח שאלו הם עמוניה להשקיל ולהשכיר לדרכה עקר הנדר מעיקרו והשכיר כיון דמפנתי קפדי לינשי ולא מולני וע"כ לין מנה רקיה:

נם הרשב"ם כוכחו דבריו בנמק"י פ' המוכר לת הבית ול"ל בתב הרשב"ם מה דשנר כיס דאמרי' דאינו נאמן לומר פרעתי אלא מטעם דנאנסו אע"נ דבשאי שטרא אינו נובה ממשעבדי שמעינן נם בבת"י כיון דלא שייך מנו דאונס אינו נאמן לומר פרעתי ואלא כדעת הנאונים דאמרו נאמן וכו' משום דאינו נובה ממשעבדי. אבל הקוספות בתבו ואיה דעת רבותינו דבבת"י משתבע יורך ונבי מב"ח בדין מלוה בשטר והרשב"ם ז"ל הביא דאיה משטר פקדון בעדים דאינו נובה וכו'. ואפ"ם אינו נאמן אלא היכא שיבול לטעון נאנסו ומשום מנו ומדאמרינן פ' המוכר וכן נרא' עיקר אלא שבבר פשט המנהג בדעת הרמב"ם ז"ל ע"כ. הרי נם הרשב"ם ז"ל דבריו מפורשים שאינו נאמן לטעון פרוע ב"ח מטעם מנו דנאנסו. ואולי דברי הריטב"א ז"ל מפו' בשאר בבאים שם"ך ז"ל בס' הבו' היה נראה מבאן דדעתו בזה בדעת הרשב"ם ז"ל דנדון בזה דבת"י יבולין לדמותו לשאי שטרא בים או לענין משעבדי וכיון דלא דמי למשעבדי מובח דעיקר הט' הוא משום דדמי לשאי שטרא בים וכמ"ש הרשב"ם ז"ל:

ויצא לנו מזה נם בבת"י אי לא הו"ל מנו אינו נאמן לומר פרעתי הוא עלמו וב"ם דלא טענינן לבניו שמא פרוע כיון דלא שייך מנו לאבוהון בנון דא שמא תוך זמנו והוא מ"ם הטור והביאו מרן שימן ס"ט ס"ה וז"ל ואם הוא בתוך הזמן וכו' הוא מוחל ומודים שהוא בת"י שכיחה או שוקעים וכו' נובה משם ע"כ. הרי מפו' שבל זמן דאין לחם עלמם מנו שיאמרו אינו בת"י שכיחה ואם מודים בו כיון שהוא תוך הזמן לא ליטעון להו פרוע הנם דהוא מנו לאבוהון לומר שאינו בת"י והו"ל דאינו יבול לטעון פרוע נם הוא

וע"ז

וע"ז פסק כיון שהוא תוך הזמן לא טענינן להו:

ומה שפ"ת הס"ך ז"ל סס ס"ק כ"ו דין מ' וכניח בל"ע דמה בכך שהס מודיס שהוא כת"י לכיהס מ"מ אלו היה לכיהס קיום והיה מודה שהוא כת"י היה נאמן לטעון פרוע כמנו דאיכו כת"י אס כן נטעון ליתמי דילמא פרוע וכו' וכתב שנדאה דהעור לטעמיה אזיל למ"ש בסי' ק"ח וק"כ דאפי בלאו הכי לא:

כדברי העור ושס הביא כ' הרעות יעוש"ב:

לפי מש"ל דלעולם חזקה עדיפה כנדאה מל' הגמ' וכמש"ל מדלא קמיבעיא ליה אלא כתבעו לח"ז וטענו פרעתי כזמנו כענין דאית ליה מגו דמ"ל לעקר וכו' הא לי לא הוה שוס מגו פטועה דחזקה עדיפה וכמו דפטועה ליה הס"ס קודס הבעיא ושס כן כיון שהוא תוך זמנו כיכר ליטעון לבנו שמא פרע והוא עלמו מי סלמינו לטעון פרעתי גס תוך זמנו והספרם שים כן חזקה ושטרא לכת"י וחזקה כנד"ד. דכשטר היכא דאיכא חזקה גוכה מהיקומים ופטור לפילו מבועה וככת"י דאיכא חזקה כיון דאינהו לפסידו לנפסייהו שהוא כת"י נשבע ונפרע מהן כדין הכא ליפרע מנכסי יתומים וכו'. וכ"כ מרן סי' רל"ד דיכול לטעון מחזקתי כמנו דלקוח כ"ז שלא רלו עתה וכו'. לכל הס רלו וכו' מוליאין לפי' מהיקומים ולא טענינן לקוח כיר לכיהס:

ומ"ש הס"ך ז"ל סי' רל"ז דהמחכר הביא כ' שכירות בסי' ק"ח ולא הכריע וגס על מור"ס ז"ל דפסק דלא לטעון להס לקוח כיון דיש כ' דעות בסי' ק"ח ניטעון להס נאמנו עכ"ד ז"ל דעתו ז"ל נשגבה ממני היכן רלינו ככל חיכורו דמר"ן ז"ל כשמביא פסק ופס"כ י"ל שיחזור להכריע כ"א מסס שנאמר דכאן לא הכריע הרי כלל מסור בידינו דהלכה כפסק ואין לך הכרע גדול מזה. וכפרט שרלינו שפתו כאן כשבירת ס' דסי' ס"ט וסי' רל"ז הרי מוכרע ועומד הוא שמעולס לא חשש לפסוק כדעת י"ל. ומפורש הדבר בחוט המשולש שכ' התשב"ץ ס"ח סי' ל"ו ועו"ש. וכ' יד מלחי כללי מוהריק"ח ז"ל לוח י' ועו"ש:

ובר מן דין הרי כל הפוס' והרא"ם והקוס' והכמק"י והרשב"ם ובעה"ת ובעל המאור והרי"ף והרמב"ם ז"ל מכל הראיות שכתבתי לאלו ומודו לזה הן מצד שלא גלו דבריהס כפי' וקי"ל דכל היכא שלא גילו דבריהס והרא"ם גילה דעתו הלכה כוותיה וכפרט שהוא כהראשה וכלהו כשטה חדא לאלו דלא טענינן כ"א מילתא דשכיחא רוקא. גס מור"ס ז"ל כיון דפסיקא ליה כסתמא דדיכא וכמ"ש סי' ר"ן לזה פטועה ליה דלא טענינן לקוח זהו הנראה לפיקו"ד:

ולכשתידוק כדברי הרא"ם ז"ל פ' הגוזל כתרא שכתב כפי' דהרי"ף ג"כ יאזיל כשיטתיה דלא טענינן מילתא דל"ם מדבריו ז"ל דקאמר דהרי"ף הכיא הך בריייתא פלוגתא דשמואל וריבן ומדלא פסק הלכה כמאן דטענינן דהלכה כרבן וגדולים וקטנים חייבים וכו'. ומ"ם מתלוקתך כלרך משום שומכוס וכו' לאו משום הלכה כווותיה. דלא מטעם חזקה אב ולכך אין נזקקין לקבל עדות להוליא ממון מחזקתו וכו' וכן הכא נמי אס הגזילה קיימת וידוע מוליאין מידס עכ"ד ז"ל. הרי מפו' דכלהו כשיטה אחת אזלי. ומדברי הב"י שס משמע דכן דעת הרי"ף דלא טענינן שפס הק' למה לא טענינן וכו' והכיא קו' הרז"ה ז"ל משום דלא שכיחא. ודרך לנב הביא מה שפק' הרז"ה על הרי"ף ז"ל דלא טענינן למה לא דיה כמעשה דכפא דהוה מופקד בי חפא וכו' טעמא דלמיד עד שהולרך לומר כפ' המפקיד דבעינן עדיס ורלה והביא מה שפו' ע"ם הרמב"ן ז"ל דהרי"ף ז"ל סבר דטעמא דלמיד נקרא שביא כ"ז המשך דבריו בקיצור:

ולפי"ז לדבר אחר שיף לה שהוא עדיס ורלה שבתב מזה תירלה שגם הנמק"י עלמו דעתו כך מדלא כתב כדרכו בכל מקום. ולאן קי"ל הפך זה וכפ' הרמב"ן ז"ל דטענינן מילתא דל"ם וכו' וכבר הוכרחתי למעלה שהוא עלמו פי' דבריו כפ' המוכר דשם מיירי בלאו"ה וא"כ מזה תדע דלא טענינן וכמ"ש:

כל זה הוא בלונש דל"ם כי אס ל' מני אלף. לכל יש להסתפק בלונש הפסד מ"ום אס הוא שביא וגס הרא"ם וסיעתיה מודו דטענינן לו נק' לא שביא ולא טענינן:

ובדי שנבא לבאר שפתא דגא לריכים לידע הלי כאנסו דקאמר רב חסדא דהוה לכוהן וכול למיטען היכא דשייך בחזקה ס"ר לילמא כגון לוגס דגניבא ואבדה וכו' הרי מצנא ערוכה שניהו פ' הגוזל בתרא דהוקא לא יצא לו אס גניבה בעיר הוא דהוי נאמן ואוקמה רב אפי אס דלא מלכר דיצא לו אס גניבה כי אס בעינן שהפנין בלילה ואמר נגנבו כליו והיתה מחתרת מקורת וכו' והכל לומרים נגנבו כליו אל פ' שהס וכו' גס הספרים אס כל ספר וספר ועו"ס וכיוצ נאמר דטענינן לפניו טענת דלא הוה מועיל לאחוזתו. ואס הי"ל לילוה מנו בעינן דברים העשויים להסתיל וכו' וכמ"ש התוס' פ' המקבל דגס ס"ל יצא לו אס גניבה וכו'. היה נאמן מכח מגו דאמר לקוחים לפ' ר"ת ועו"ס. והביאוה הס"ך בסי' קל"ב הרי נד"ד כשטר כיס שה מגו דלקוחים היתה לו להאמינו לומר נגנבו ממנו ולא מן הדין הוא ליפלוג הרמב"ן ז"ל שגס כזה וטעון נגנבו זה לא יעלה על הדעת. ואס נאמר דהרמב"ן ז"ל עלמו לא קאמר כ"א בדיצא לו אס גניבה כעיר ס"כ תיקשי להחולקים עליו על מי ועל מה לא טענינן לכניו:

ואם נאמר דהאי נאנסו דקאמר היינו שטבעה ספינתו כיס וכרומה הרי מצנא ערוכה שניהו המפקיד מעות אצל שולחני וכו' אס מוקרין ישתמש כהס ואס אכדו חייב כאחריותן ושס מפו' כגמ' דאמר רבה וכו' אברה שטבעה ספינתו כיס וא"כ הרי מעולם לא תמלא שום טענת גניבה ואבדה לאחוזתו כלל. ועוד האי דקאמרי נהדדעי דעים' פלגא מלוה ופ"ם למה ענין לוקמה כרחוקים דמלוה כיון די"ל דשוה לוה להשתמש בו מחנוני דלא אתנה דמכיון שהס מוקרין אמרי' משתמש להכי נתנן לו שיהיה לו רשות להשתמש בהס ואס באחריות חנוני קיימי. ואלו הולינו האי תיקון דעבוד נהדדעי משתמש רבית ניחא. לכל הרי לא הוציל ולא הליל לנבי פלגא דמלוה ומוסרכנו לעביר הרי תלתי כאגר וכו' להגילנו משתמש רבית:

ועוד ניחא סו"ם החומנים דתני לוסי בר יהודה אין רוחה שבועה ס' וכו' הא יש רוחה ובוח רלוה ויפטר ע"כ והרי"ף ז"ל הכיא כ' פירושים בתר מימרא דלוסי חדא ז"ל הכיא משתבע. ולחידך

ס"ל דחיוב משלם כיון דיום חיוב בחזקת מקום לקוח כל כמיניה למשקבע ופסק כהגי פי' כתרוה ועו"ס · וע"ס בנמק"י שכתב גם הרמב"ן ז"ל פסק כן וכן פסק הרמב"ם פ"ג מהל' שכירות וכל הפוסקים לתרוניס והטור ומרן כפי' ס"ה יעו"ש :

מבל זה מוכח דמוכרחין לפרש דהגי נתנסו דטענו' לכניו מכחו דהוא טוען במקום שתין הוא דוקא כיון דבים הוא כ"ע מודו דליכא שבועה כלל · וכלל לונסין דתין הוא טענת מ"ו דהוי שכיח ולא שכיח ולהרמ"ם ז"ל וסיעתו וכסתמת הדינים כפי' ק"ח לא טענינן לה גם טענה זו כ"ל דוקא בלח"ז דתיא לה מנו וכמ"ל ולהי"ל שהוא הרמב"ן ז"ל שברי הגם דהי"כ חזקה כיון דשכיחון יכול למיטען נתנסו כגון דת דשכיח ול"ם טענינן לה ולפ"ז מעולם לא תיסק לרעתין דים מתן דפליג וכמו שמשמע לכאורה כדברי הרמב"ן ז"ל דטענינן ליתמי גם דבר שהוא רשות מן השכל ולנו יודעים שהוא שקר וטוענין לסם שלא מ"ה הוא זה חם וחלילה פה קדוש יאמר דכ"ז שכל שמועע ותמת ונמרת ערוכה היא יתמי דשכלי וכו' · וכיולד אין ניקו' וניספי לה לישורת והרי אנו נוקנים יד לגילגי הדור לדבר ח"ו כנר תוריתנו הקדושה לומר שאנו יודעים בתמת וטוענים דבר שקר לקטנים וכו' ולגבי קב"ה קטון וגדול סם הוא ולפי דבריהו אלא אתי על נכון דעיקר מתלוקתם הוא כמילתא דשכיחא ול"ם כגון ספרד מ"ות וכדומה :

ולקוד"י לומן מתלוקת הרמ"ם והתוספות וכו' והרמב"ן בכהון כזה מילתא דל"ם לי לא טענינן כמאי קמיפלגי · ולרעתי יראה דמתלוקתם נתהוית מפי' הסוגיא בכתוב דב עמרם ופסיטוקיה דר"ח הב"ל דמסיתן לטעון החזרתי כמנו דנתנסו · דלדעת הרמ"ם וכו' מאי דקא מבעיא ליה בכהון דטעין החזרתי ואית ליה מנו דנתנסו ול"מ ליה לי הוא ליפכא כגון דטעין דנתנסו ואם הוא נתתן כמנו דטעין החזרתי כיון שהוא אח"ז וכמ"ל דזה פשיטא להו שהוא נתתן דהאי מנו חשוב יותר מאי הוא טעין החזרתי וק"ו הוא דבר טעין החזרתי שהיה שכיח מתמיהים לוקו בשבועה דרבנן או בעין של תורה למר כה"ל כמנו דנתנסו הנם שהיה לה שכיחא ומתחייב בעדה שבועה היותר חמורה שהוא שבועת השומרי' מדי"ח ומן הסברא ליכא למימר דתין זה מנו וקמ"לן ר"ח דהוי מנו (ועיין מ"ש שתוס' דב"כ דל"ד ע"כ ובד"מ ע"כ) וכ"ם אי הוא טעין ליפכא דהייט נתנסו כעין שמתחייב שבועת התורה ולא שכיח דנתמיט כמנו דהחזרתי דשכיחא ולית לה שבועה קלה ולית לות' זה מנו דהעזה ולא טעני' דכבר נלו דברים שהוא כפ' חזקה שכיחים דל"ח דמעיז ומעיז ושכיחו דהוי מחא דזה תומר של שכותי וכו' כמנו דתמר מינך זכינהה ויע"ש ונם הרמ"ם כתב כן ישו"ש :

ולפ"ז מעולם לא תפרש ר"ח כמו שמשמע לכאורה דב"ם אי הוא טעין נתנסו גרידא דמסיתן וכמו שמפרש הרמב"ן ז"ל דעי"ז הוק"ל וכמ"ל דמכחא סוברא לפסוק דטענינן לכניו נתנסו גרידא הנם דהם נפרש כדעת הרמב"ן הנז' ככר הסברנו לך הענין כדי לתקן קושית הרמב"ן ז"ל ולפי דבריו חלה ק"ח נריכין לתרן כי סעיקר הוא תלוי בהבנת הם"ם והרמב"ן ז"ל תפס שיטת ס' כלשון הסוגיא והפוסקים מחריס תפסו שיטה אחרת וקי"ל ככל הפוס' וכמ"ל בתוך דלעולם לא כמנה מכוהן יכול למיטען נתנסו גרידא כי הם כהנטרף עמה מנו וטענת הוי מסוס דשטרא כיון דמפקיד וגם אי טעין נתנסו כיון דכעי תקירה ודריסה לשיתמו דברים כ"ז שלא הביא ראיה ברורה שטר עומד לגבדו והוה טענת נתנסו לפי"ז טענה דלא שכיחא ולא טענינן לכניו עד דאי הו"ל מנו לומרי' הנם דשטרא כיון יאמר לו אני סומך על המנו שלי ולא מפשתי לשטרא :

ואל יקשה בעיניך למה בכאן טענת המנו כגון נתנסו גרידא לא טענינן כי אם דוקא אי הו"ל מנו דהחזרתי כנז"ל ומאי שנא מתמ"ם הטור כפי' ס"ז סל"ד מפני הר"י אלברצלוני כשמחזיר לו המשכון לריך להחזירו בעדים דאל"כ היה נאמן לומר פרעתיך כמנו דהחזרתי וכתב שם כ"י מפני כע"פת דאם הוא תוך זמנו אינו יכול לטעון פרעתי הנם דאית ליה מנו ויעו"ש ובכיאם מור"ם סי' הנז' וז"ל דאל"כ היה נאמן לומר החזרתי או פרעתי כמנו דהחזרתי כאלו יהיה תוך הזמן ע"כ · דמשמע דטענינן טענת המנו גרידא וכ"כ מרן סי' ק"ח סו"ס ו' דטענינן לה שמא פרע אביהם ולא בעינן שום מנו לפי וכ"ם אביהם ומ"ם בכאן דלא טענינן דשטר' זו גלוית היא דכאן שהשטר עומד לגבדנו ס"ל יהיה הלכה גדול שהוא המנו ככף המאזל לא היינו הוחוש משטר בקם ולומר דאכוהן יכול למיטען נתנסו וניטעון נמי לכניו נתנסו גרידא כי אם היכא דהו"ל מנו וכמ"ם · אלא היא דסי' ס"ז וסי' ק"ח מיירי דלא יש כ"א כת"י דוקא ובדבר קל הוא יכול אכוהן למיטען לזה ודאי דטענינן לכניו כ"מ דמלי אכוהן למיטען דזה דבר שכיח הוא · וכ"ז הוא לפי' התוס' והרי"ם כדברי הגמ' ולדעת הרמב"ן דמפרש הסוגיא כפשטה דטענת מנו גרידא טענינן גם שהיא מילתא דשכיחא ול"ם וכמ"ם אין ספרם לדידים כין הך דנתנסו להיות דסיתן ס"ז וסיתן ק"ח וכדומה דלעולם טענינן טענת המנו גרידא מכאן תוכיח שורת מתלוקת הריס הגדולים הנז' זיע"א למה הלכו אלו ז"ז ומקור המיס הוא עניו ק' למיה כעיף דרב עמרם לר"ח :

ואל תסיבני מדברי הרי"ף פרק המקבל שהביאתי דבריו למעלה שכתב חיוטין שמא נתנסו ס"ל דילמא פרעיה וכו' דלכאורה דבריו כדברי תור"ם סימן ס"ז דטענינן טענת המנו גם בנד"ד דיש שטר לפניהו והעלינו למעלה שגם הוא יודה לדברי הרי"ף וכו' דמוכרחין לומר דבריו לקו דוקא מדהביא דיוק לדבריו מהמפקיד אצל חבירו וכו' וכמ"ל :

ועיין כס' קול יעקב בהלכתא למשיחא שנתן טעם לחלר הבדתי מדלא קאמר דילמא פרעיה ס"ל שמא נתנם ויעו"ש ובד מן הין כיון דקי"ל כל היכא דלא גילו דעתייהו הרי"ף והרמב"ם בפי' כיון דהרי"ף גילה דעתו ש המקו' אשר הלך הרי"ף הנוף הולך ובפרט שהוא כתרוה וכמ"ם מפו' כס' יד מלאכי כללי הרי"ף והטור וס"ב כיון דמרן קתם כדעת הרי"ף והתוס' ודאי שכן הלכה וכ"ם דיכולין לומר דברי הרי"ף והרמב"ם כוותיה דהרי"ף וכמ"ם ע"כ אין לסתפק כדבר זה שלדעתי הדברים כרורים הם · וסרב קול יעקב הנז' דהיה כתם רחוק ליישב דברי הרי"ף עם הרי"ף ז"ל וכתה תתריך לסתור דברי התוס' כדעת הרמב"ן ז"ל שהוא הי"ת שהביא מרן ז"ל וכמ"ם הם"ך הנז"ל ועו"ש בתורך ובהוחב ועיין בם"ת מהריט"ן סי' ו' מ"ם בענין תומרנות מוכיחות.

עוד כתב שם כתה רחוק מתמ"ם אלי עני :

ועיין בם' שער המשפט סי' ק"ח ס"ו שנתן

כדכרי הש"ך והעלה הפך דכריו דלא טענינן ליתמי מולתא דל"ם כיון ליתומים קטנים לו גדולים · אלא דכהפסד מ"ום הכיא דכרי בעל המאור שכתב דמוקמי' הדכר כחזקתו ולא טענינן ליתמי שנחסר מהקרן דזה לא שכיח מיקרי ועו"ש·ולפי מש"ל היינו עיקר מחלוקתן דהרמב"ן עם הרי"ף ז"ל כנדון הדומה להפסד מ"ום דהוי שכיח ול"ם מטעם שכתבתי למעלה · ולהלכה עכ"פ חיין כ"מ מידי כיון דקי"ל כסתמת הדיוק אפי' לי כחשבונים שכיח ול"ם לא טענינן מכח כל הרלזות הנז"ל דוק ותשכח פם לנדון זע"ק כסדר ולהורות אתי כני ישראל דהאי אתא **תר"א** לפ"ק ושוי"מ ויש"ן :

הטעיר **אברהם אנקאווא** יש"ט

י"ג מצאתי כתוב פש"ד ח' שאלתו מ"ור מקנאם ע"ה להחכם השלם והכולל הר"ומ כמוהר"ר יוסף נבע ז"ל וז"ל · להובינו הם"ם הר"ומ כהה"ר יוסף נבע נר"ו · להד"ם מהכ"ה בהנו כהותיות כ' לדריסת הח' הנכון כה"ר שלמה זונקאי יל"ו דלוה קמן תודו"ת לאה קוסו"ת שכיכתו כחבר לאר לו כמת"ק ולאחם כעלת הכיח ילחם מן החבר והסכירם חלקה בזולת והר"ם הנז' רולה לשוכרו לעלמו מדין כן המבר ולאחם הנז' מעכבת על ידו בלא טענה רק להרע לו ולהקלות שיניו כלי שום הנאה ותועלת · ורלינו טענתו נכונה והדין עמו כי לא שפסק מרן סי' קע"ה סע"ט הסוכר בית מחכירו והמברן רולה להוליאו מידו לסוכרו לעלמו אין שומעין לו עכ"ל · הכא מיירי שאינן שותפין כחבר אלא שי"ל בית או חבר שתוך לבית מכירו אבל כנר"ח שהם שותפין שוה עדיף מבירן ואפי' אם כל ה' ים לו בית מיוחד ידוע ומתבע החבר משותף כיניהם מני השותף לחלק לשוכר מפני שיוה החבר וכ"ם כנר"ז כפי מה שהניר הר"ם הנז' אלא הוברר חלק הא' שלא שה הכתוב משותפים כיניהם דמני השותף לחלק לשוכר · וזהו שפסק מרן בסי' ס"ה כ' שהשכירו שדה בשות' ואחד רולה להשכיר חלקו לאחר והב' רולה לזכות בו מדין המבר הדין עמו כיון שהוא שותף הם עכ"ל.הרי מבואר להדיא מ"ם ופשיטא לן דלא נעלם ממעכ"ת דכר זה כי פשוט הוא אך לדריסת השואל כתבנו לכת"ר שורושים אלו להיות למעכ"ת מעי"ר לעזור להכניע לאשה הקו'שית קש'ת עורף לעשות מש"ך שאפי' לא היה הדין כך בכנון דא בופין אותו על מדת סדום וכ"ם שהדין עמו והעכירה עליו את הדרך לבן מעכ"ת ועמוד לימינו ושכמ"ה כנפשך הרמה והנשאה ונפש דו"כם כל הימים בלב תמים החותמים בטבת הם' וברוב נאות"ך תהרו"ם וכו' פה מקנאם יע"ק עכ"ל וחתומים הרבנים הגדולים כמוהר"ר יעב"ץ זל"ל וכמוהר"ר משבי"ר זל"ל כן מ"כ בכת"י מ"ור רפאל כיכאם זל"ל :

הל"כי **אברהם אנקאווא** יש"ט

י"ד מעשה שהיה ראובן קנה עורות משמעון שדעתה לשולחם דרך תניה בלב יש ובעת המכר לא היה מכסם כ"ה ג' ריאלים לכל בבר ואחר המכר כב' וימים נתחרם נזירת המלך יר"ה ע"י שלוחו שיהיה המכס של שולחי עורות ז' ריאלים לבבר וכאו לדין · ולוקח טוען כי נתקנה במקחו שלא קנאו בחותם שומת כ"ה לדעתה שיהן מכסם ג' ריאלים ועכשיו שהוברר דקורם המכר בבר נתחדשה הנזירה שהוקר המכס יותר מבפלים והוי מק"ט ולא יפרע שלא

לפי שומת הבקיאים שיעמו העורות כמה הם שויס שעת המכס ז' ריאלים לבבר והשאר יתנכה מהדמיס :

מצאתי בתוב בבת"י מ"ור רפאל כיכאם זלה"ה מעם כמוהר"ר שמואל ן' מלכה ז"ל וז"ל ולקו"י שהדין עם הקונה ומורידין שתים לשום העורות כמה הם שויס השתא לאחר שעלה המכס ואם בבר פרע למוכר בעמוד והחזיר קפי מיד ולאלתר ודמיו להיות דבתב מרן סי' רל"ב ס"ה בראובן שמבר בתיס שהי"ל בעיר לאחרת לשמעון ונתקלקלו הבתיס קודם המקח ולא נודע להם הקלקול עד לאחר גמר המקח רמנכה לו מן הדמיס כדי שיחזיר הבתיס לקדמותם והמקח קייס · ס"ב דבוותה בנר"ח שהרי נתקלקל המכס והוקר קודם המקח כי הדבר ידוע שהמלך היה במרתיקים יע"ה והמוכר והקונה בעיר שלוי ומתחם להבא לפחות ז' ימיס דרך והשליח הניע כ' ימיס לאחר המקח ס"ב כוודאי הגמור שהוקר המכס קודם המבר ונתקלקל הענין ולא ידעו מזה לא המוכר ולא הלוקח · והלוקח טען שהנה בחותם שומת וכיון שכן הוא חזר דינו להיות כהיה דסיתן הל"ב דמנכה לו מהדמיס כדי להחזיר הרבר לקדמותו ולא יפרע אלא כמו שהם שויס לאחר יוקר המכס · וכל זה דוקא שם הוקר המכס דוקא הבל שם גזר המלך אלא עד עוד עורות למדינת היס ודאי הוא שהמבר בטל מעיקרו דהוי מוס קבוע בעיקר המקח ובבל שהוא בטל ובמ"ם הסמ"ע שם וכבר הצעתי הדבר לפני מעלת הרב פתחים בירדונו זל"ל והסביר דברי וחתום הקטן שמואל ן' מלכה ז"ל עב"ד :

ועיין מ"ם מרן סי' ר"ל והסמ"ע שם דאם לא גזר המלך אלא עד לאחר שזכה הקונה במקחו דהוי ספיקא דדינא והמע"ה ומדברי הב"י ג"כ נראה דכיון שהנה הרעתא לשולחם למקום לאחר כרשות מוכר קיימי כ"ז אלא שלחם והמע"ה ועו"ש · וע"כ מוכרחים לומר דאם בבר פרע הקונה למוכר והפס עורותיו לא נשאר בום ר"ור עם המוכר ומזלו גרם ואם הפס העורות ועדיין חייב לו דמים ואירע בלקוי במכס בנז' אין לחוש ממון מידו כיון דסו"ם הרעתא לשולחם למ"ה קנאם וברשות מוכר קיימי כמ"ם הרב"י ועו"ש :

הל"כי **אברהם אנקאווא** יש"ט

ט"ו מעשה שבא לפני מ"ור כמוהר"ר רפאל כיכאם זלה"ה ומ"כ בבת"י ראובן היה שולח סחורות לשמעון בשות' או בקומיסיון ואמ"ל דע כי סחורות הללו הם של לוי תמברם ותלבם דמיהם למר וסרוח בין שניהם יחד וכן עשה אח"כ שלח ראובן לגרת לשמעון ואמ"ל קח מסחורות או מדמיהם כ"ב ותן לותן בערים ליהודה שבמקומך כי הוא נוש"ה כי הסך הנז' · והן היום בא לוי ותבע את שמעון לתת דין וחשבון על הסחורות אשר שלח לו ע"י ראובן והראה לו שמעון בחשבונו הסך אשר פרע ליהודה כמאמר ראובן ולוי השיב מכיון דראובן הודיעך שהסחורה שלי היא בשות' שניהו והוא היה שלי בעלמא שלחתי לך על ידו לא הי"ל לשמוע לו לתת לבע"ח כ"ל שהדין עם לוי וראיה מהסיא דסי' ע"ב סל"ב בראובן שתובע ללוי ספרים וכו' ועו"ש וחתום מהרי"ט נר"ו כן מ"כ בבת"י מו"ר כמוהר"ר רפאל כיכאם זלה"ה הנז' :

הל"כי **אברהם אנקאווא** יש"ט

ט"ז בא לידי עם"ד ה' וזן · למשפט עמדו לפניהם

מסה ן' עיזר ופ' שטען פ' ליך החלר המשות' כיוסס מכורר כ"ק חלקו שהעליה עם לברקח שלפניס עלה בחלק מסה וזכה והחזיק בו והבניס שבחלר כל לחד מהשות' זכה בכיקו וק"כ לין רשות לבעל העליה להתעסק בחלר להניח שם כלים כי החלר קטנה ולינה מספקת לבעליה כ"ם להתעסק בה בעל העליה. ופסקנו שהדין עם פ'. שבעל העליה בבר נסתלק מהחלר ולא נשאר לו כ"ק דרישת הרגל והחיות לכליב וניחוסס ותשמיש בבלר ובניס וקל"ת. ותקומיס הרבניס הגדולים כמוהר"ר יעב"ץ זצ"ל. וכמוהר"ר מסבי"ר זצ"ל וכמהר"ר מסה לרקחן זצ"ל ע"כ:

הלב"י **אברהם אנקאווא** סי"ט

י"ז ראובן נתן רשות לשמעון למשכן כיקו כיד הזולת וליטול שמעון לעלמו המעות והתנה עמו שלחר שנה יפדנה וכ"ז שלא יפדה יהוייב בשבירות החלר נראה דשרי דהא לין כלן הלוחה ללוה רק שנתן לו רשות להלוות מלחריס על חלרו מידי דהוה לחמ"ם מרן ז"ל סי' ק"ס מותר לומר לחבירו סילך זוז ולמור לפלוני סילוני. ראובן לינו שלא לומר לחחריס סילוהו ובכה עריפה דהוי כלילו השבור לו חלרו בסך מה והוא משכנה כיד לחריס בניבוי ליסר שהוא ג"כ בשבירות בן מ"כ בבת"י מ"ור כמוהר"ר רפאל כיבלם זלה"ה מסס הרב הגדול כמוהר"ר מסבי"ר זצ"ל:

הלב"י **אברהם אנקאווא** סי"ט

ח"י מ"כ מבת"י הלי' ז"ענף ו"ן לחר שעברו ד"ור כין ר"מ כוהו וכין ר"י מריבין על לוחות מטמון שהיה למעשר בלבר ר"י הנז' ובלה שמסה לשמו של ר"י הנז' ומרלית המטמון לנויים ושללו הכל ויצלח מדבר בעד לשמו שלא הרלתה כלום ולחריס שם הרלו לשם ובניה מעשר עד ל' שהעיד שמעב מפיה של שמסה שלומרת לנויס כרקו לת המקום הזה. ולפי שיש קלת במנוס בעדות העד פסקתי שחשבע בתפילין הקדם. לך לת"כ כמלאו רגליס לדבר שבשמסה היתה גרמת על כן חזר הדין שתשבע בס"ת שלא הרלתה לנויס כלום לל בכרמז ולל בפועל ותקוס הרב הגדול כמוהר"ר מסבי"ר זצ"ל:

ום"ל נמ"כ בבר נשתברו בשם קולמוסים לבלר שלמנס דוקל מסה נשבעת בתפילין הלל בשבועת היסת ולין לשבע בס"ת וק"ל דלל בשבועות טוען ונטען נריבה לישבע בס"ת וק"ל דין ת"ח לישבע בתפילין ולדרבה היא נריעותה מלים עם הלרן. וגם הרב הגדול כמוהר"ר חביב טולידנו זצ"ל פסק בן ובתב שליהו לפלה ע"ז ושכשמנו עמו ותקוס הרב הגדול כמוהר"ר ועב"ץ זצ"ל:

ום"ל נמ"כ טוענת שמסה שגם היא סי"ל בלוקו מבוסן שביבר ומרלית ובתף ונתנה לוקו שלבוהלר לפת מעשר בוהו להטמינם שם בלוקו מבוסן עם שלר חפליו של מעשר הנז'. גם סי"ל לשמסה הנז' בשבוסן שטרות הרבה ועקור בלוסן שהיא טוענת שלפע"י שהיו דברי העד לפת שהיא הרלית המבוסן גם ממונה היה שם שהם הדברים הנז' ולפי הלמת לל מפרה ולל הרלית לנויס כלום. רלוקי טענות שמסה הנז' ועב"ז לל נפערה מידי שבועה בבתוב בפס"ר שבור מעשר בוהו וכל לוקו טענות לין בהם ממש ולרלים שחייבת בנק"ח בחמתי ותקוס הרב המשבי"ר זצ"ל:

ום"ל נמ"כ הר"ל שמריבה לישבע בנק"ח להבחים העד ולרלים בחמתי ותקוס בשהריב"ן בן נמ"כ ותקוס עליו נלם רב"ן זצ"ל עב"ר:

הלב"י **אברהם אנקאווא** סי"ט

י"ט האי דקי"ל בריה בחיובה ופסק בחזרה דחייב היינו דוב' בשהוה שמה גרוע דהו"ל לידע ב"ב מוהרלב"ח בס' מים עמוקים סי' ל' וי"ט הביה דבריו הרב פמ"ג דע"ג ע"ג ועמ"ס הם"ך סי' ע"ה ס"ק ס"ז מסה הירושלמי סו"ס הגוזל בתרה להבריח בשתמה דדינה שהביה מרן שם דגם שים בריה בחיובה פטור לף מלגלות יד"ם מסוס דבשו דלף לל ידע לגלה בשי לל ידע יע"ם ודו"ק:

מ"ש מרן בח"מ סי' קע"ה סמ"ד המוכר לל' מן השוק' שלו במ"ות לשבע"י שלינו שוקפו עמו ע"ב בקרקע זכה ולין שלר בני המלר נוטלים עמו ע"ב עיין להרב בית יהודה לבמוהרי"ע ז"ל בשנסני לרנ"ל סי' ס"ר שבתב דלל קי"ל הבי לללה דוקל שם הוא שוקף בגוף הקרקע ולפי' לם יהיה שוקף בקרקע לחר לל מיקרי שוקף יעו"ם:

מחילה מסניה בשטרות ובלמירה ב"ב הרב בלקת מחוקק בח"הע סי' ק"ם ס"ק י"ד ופמ"ל סי' י"ל ד"ב ועיין מ"ם הסמ"ע ומש"ך בח"מ סי' מ' וסי' ס"ו ודו"ק

בזמן דמחוקי המלכות ל' חייבו לוקו המלכות וקופסים קרובין בעדו חייב לשלם בל מה שפרעו בעדו פמ"ל דף קע"ח שלמה ק"ר משם מהרש"ך ומהרשד"ם ומהר"ם הלוי ועו"ם:

למאי דנקיבנה הילרנה להבשיר עדות נשים במקום ובזמן דלל שביחי לינשי ובנון שלין השנים בסדרן בפרט זה להעיד על לוחן שמתו שנת הרעב לתפ"ן לענין סדר הנחלות והוא הטעם דמבשירין קרוב לם יהיה מעיד לחובה ולל לזבות בן מ"ב בבתבי בהוהר"ם לבן טור ז"ל ותקומיס בהוהר"ר שלול בבן דקנלן זב"ל ובבוהר"ם הנרפתי זב"ל וכמוהר"ר מתתיה סרירו זב"ל שבן מ"ב בבתבי יד זקנו סרב הגדול בהוהר"ר יעב"ץ זצ"ל:

בתב סרב משתף דרבותה לם מבר קרקע בהטבה ונתייבר יוקר גדול לינו מחזיר יעו"ם דקל"נ ע"ל וכן יש להביה דלוה ממ"ם סריב"ם סי' קפ"ו ובסיף דבריו סרמ"ם בשיר"ר סי' רל"ב דלם שירע לו לוגם וסיה שפער לקלקו ע"י ממון סרבה שיקר מיקרי לוגם יעו"ם וייבב הע"ז לחתי שהק' הב"ח עד"ז ממ"ם הרמ"ם בל"ח סי' תרנ"ו שיקן בל ממונו קודם שיעבור ורלה לעקור דין זה מבח ק"ו הנז' ותי' הוא ז"ל דבוונת הריב"ם ז"ל לים לדעתה דבבי שיבזבז ממון הרבה לל נשבע יעו"ם. וב"ב בנד"ר הנם שנתחייב לו בשבועה בשטר ההטבה שלזמן פ' יחזירנו לו מבין שנתייבר יוקר גדול לדעתה דהבי לל נשבע ולינו מחזיר ולגוס יקרא בלי ספק:

ואין נומר בין דב"ם לל מבר לו הקרקע זה שלל בתנאי ההטבה הל"ה לל היה מובר וב"ב גם שם נתייבר מחוייב לקויים תנאו דשם בתנו לרון בן סרי לקרית לו בל הפירות שאבל מיום הקנין עד היום הזה דהבית קלוקה הוי בין דלל קנה בלל ובמ"ם מרן סי' ר"ז ועו"ם ולל נמצא היתר שלל בהיות שטר ההטבה בפ"ע חון מן המקח שנתחסר עמו לעת פ' יחזירנו לו

כתב לו סך פ' כמו שמכרו לו ופשתה שנקייקר וחזרו רוצה להחזיר לוקח הוא ופטור זהו הנלקו"ד:

ראובן ושמעון סכיתו פקדון שניהם ביד לוי כתבו שלא יהיה ככי יותן ביד שום ג' מהם כ"ה כרשות שניהם. ואחר עבור זמן מה נתנו לוי לג' מהם בפקמתא ואחר ואחר עבור זמן אחר תבע לוקח מהלוי נלוי שיתן לו הפקדון שהניחו כ' כירו. ולוי השיב כיון שכרשותך נתתי היו לך ד"ר עמי ולוקח אחר טען דלוקח היה כרשות שנתן לו ויש עדי הלוקח מהו הדין:

והנה רב"י מפו' יוצא כש"ות מוהריט"ץ סי' ע"ו ומסקנא דמילתא שם הלוקח היה מכח לוי לשמעון שיתן לו רשות ליתן חייב לוי לפרוע דמיו לראובן ושם הלוקח היה לשמעון מכר עצמו מזי לוי פטור ועטור דמאי הו"ל למיעבד כיון שכח ונתן לו רשות פטור ועו"ש:

שליח ראובן שבגע בכויכי ראובן ועמו ממון ראובן מצלמו וממון שלו וממון שמעון וקפסו הכל וס"ל שליח ראובן זה ממונו וזה ממון ראובן וזה ממון שמעון ומיד החזירו לו ממונו וכהמשך הימים ניטול קלת ממון ראובן. וממון שמעון לא ניטול כלום. ועתה טוענ שמעון שיקח ממונו מהשליח ינן שהשיל עצמו כממון חבירו. הדין עם שליח ראובן ולא מיקרי מגיל עצמו במעות חבירו ופטור מלשלם מוהריט"ץ סי' קפ"ס:

שותפין שלא היו שוים בקרן והפסידו כלופן מי שקרנו מועט מגיע לו בהפסד יותר מהקרן שם משלם מכיתו ומאי פירות שהיה כין השות'. כתב הרב המבי"ט ז"ל שאם התנו כשם שהם כריוח כך הם להופכו משתעבד לשלם מכיתו ומטעם ליטנף יתירה. ועיין להרב הכב"ג סי' ס"ק הנב"י לות מ"ט ל"מ לקברת הב"ח שלא תמרה רמ"ק שלא בגניבה ואבדה אבל כמ"ום משלם מכיתו שלא זכה לו כטענתו שלא לפי' שם הרמ"ק תמרה גם כמ"ום שהתנו כשם שהם וכו'. משתעבד לשלם מכיתו. ועיין מ"ם מוהר"י עייאש ז"ל כמנהגי עיקקות סי' ג' ומהר"י ן' נחייש סי' מ"ד ויעו"ש. וכתב כמהר"ם לבן טור ז"ל שכן מצא לעו"ז כמוהריב"ן ז"ל וב"פ מעמו כמהרי"ם ז"ל ושיים לכל כעיסקא שעשו"י שכותבין כשם וכו' שלא מכני ויעו"ש:

מ"ב כתבי כמוהר"ם לבן טור ז"ל משם ס"ת כמוקרי"ל כ"ח ז"ל. ראובן נתן לכתו חמשים מתקלוס ולכניו נתן חמשים ויתר הנכסים יתחלקו כין הכן והשלמנה ויתים השלמנה מעוכרת ולא נודע לכעל שהיא מעוכרת זכה הכן והכת כחמשים וכו'. ויתר הנכסים יתחלקו כין הכן והכן הגודל והשל' דמ"ם כין הכן והשל' ולא הזכיר העובר הוא משום שלא ידע שהיתה מעוכרת:

ורציתי לגלות לזכך כרב"ז ומוה שהם כתובת השם זו לשת המצוה היא למנהג המגידים אין כח כיד המצוה הנז' משלם למשכב להפקיע חלק השתו ולתת לכניו ס"ל שהיתה מצויה שם כשעת המוות והשכימה עמו ונתנה גם היא חלקה כחפצים הנז' כמתנה גלויה כדין ע"כ:

ובעין זה נשאלו הרבנים כמוהר"ם סרירו ז"ל וכמוהר"י אבי"ר ז"ל על ראובן שנשא השם שתה שמתה לשתו ס' ויהיה לו כן מהשם ס' וכתב לו כשטר חלוקת ממו שלא תוקיות וכשעה שנפל למשכב נתן מיתנו לו מתנים יתר על שע"ח שי"ל עליו והשיבו דלא יטול הכן זה העורף לפי שאין רשות לאב ליתן כלוס לאחר שנפל למשכב לטוס לדרס כ"ה מחלקו לא למעט חלק השם זולת אם יהיה כהשכמת השתו כן מ"כ מהחכם הנז"ל:

הלב"י **אברהם אנקאווא** סי"ט

כ' עשק שנעשה כעיר ג' ונכתב השטר כעיר אחרת וכה', מן המקומות הנוטבע נרועה וכה', היא טוכה לאחר ליזה מהן הולכין לאחר מקום הכתיבה לו לאחר מקום שנעשה שם העשק. עיין כמהר"ם פאדוות סי' ק"ל. ומהרש"ך ח"כ סי' רכ"ט יע"ש. ומוהריט"ץ סי':

ראובן הלוה מעות לשמעון כעיר ג', ונתחייב לפרעו כעיר אחרת וקבע לו זמן ועבר הזמן ונפתקו המטבעות כעיר אשר התנה עמו לפרעו שם ומלוה רוצה לפרעו כמו עירו אשר נתן לו שם המעות וד כעל השטר על התקונם ויפרע לו כמו העיר אשר התנו עיין מוהריט"ץ סי' י"ד כאורך:

בענין כמה קהלות שנהגו היקר כפדיוטות שהנשים כעת התפיסה שלא להסיר שער כית הערוה כמנהג מערב הפנימי והחילון. שם יש לשם ע"מ שיסמוכו. ומדברי מרן כיור"ד סי' קל"ח משמע דאין חיוב להסיר השער שלא תפפק היטב וקל"מ וכן מבו' כב"י ועו"ש. ושם עכרה וטבלה ע"י תפיפה כלי הקרת שער שם"ל לחזור ולטבול כיון דשפשפה היטב כשהיתה קופפת ועו"ש להרב שיורי כרכה סי' הנז' שכתב דהכי נקטינן:

ועיין להרב עיקרי הד"ט שהביא משם פאר הדור דלריך לחזור ולטבול פע"ת אחר העברת שער שם לא שמשה כדי שלא להוסיף לעז על כניה. ופאר הדור היה כידי לע"ע. וכ"כ הרב הדשת קדש ח"כ סי' ד', עיין כזל"ת ח"ג לות ג':

איך שיהיה דברי רכינו הגדול הרב חדי"ת זיע"ת שם עיקר לדינת הגם שלא הזכיר מ"ש כפאר הדור משום דכיון שמ"ה לוכש לריכה להסיר השער ע"כ השתא דעכרה וטבלה כלי שהסיר אין לחייבה טבילה אחרת. הגם דאיכא למיחש שמא לא שפשפה היטב ומילתא דלא רמיא עלה היא כיון דרגילה להסיר אין זו משם כיון שבלעו"ה היא מחוייבת לשפשף היטב אפי' אם תסיר שער מהתחת שפשפה ומשפה רחוקה היא לומר שמא לא שפשפה. והרחים מקום שהחכו כפי' דאם לא תחכה לפרנים ואין שם לכלוך עלתה לה טבילה שאין הפרנים חולקין ועו"ש כם, התשב"ן ח"כ סי' כ"ח שהביא גמרא ערוכה דאין משם לחזור ולטבול משום קפק חלילה יע"ש ולעו"מ ויש"ן:

הלב"י **אברהם אנקאווא** סי"ט

כ"א ראובן מכר שט"ח לשמעון וכשבא לגבות הכוב פשע לו הלוה את הרגל וסדר נכסיו. אם יכול שמעון חלוקת על ראובן מרין מק"ט ס"ל:

והנה מרן ז"ל סי' ס"ו סל"ד כתב דאם היה הלוה עני כשעת מכירה כטל לוקחה הוא ואם מכר כיותר משוויו אין לשטרות לוקחה ואם העני שם"כ ואין יכול להוליא ממנו אין זה כטל לוקחה עכ"ל. קרי מכואר דאם העני שם"כ הלוקח ממרינן נשקפפה שרהו ואם היה עני כשעת מכירה הוא מחלוקת להרב

המכי"ו והכ"ח רוקח כשהיה שלוח ענני וידע שלוקח כעוניו. אבל אם לא ידע כעוניו הוי מק"ט. ולהם"ך אפי' ל"ל וידע שהוא ענני לא הוי מק"ט דהי"ל לשלוח כו ישו"ב כאורך. וכדעת הם"ך נקטינן דהא הרב כע"ת תמיה עלה מילתא במ"ש הם"ך מאמו ועוד שנתן הכרם מדברי מרן עלמו ישו"ב. וכ"מ עוד דהאי דק"ל אם הלוה את למלוה שטרות אי"ל על לחריס אם אמאם לו ונמצא שלוח ענני לזו חוזר עליו דהוי כמכר שכתבנו וכן היה דן לפני מ"ור כמוהר"ר רפאל כיכאק ז"ל ונ"ו ויו"ן:

הנכ"י **אברהם אנקאווא** סי"ט

כ"ב ראובן שבא לסדר נכסיו לשמעון והיה לו לזוז מעות לו מעלמלי ותולה לותם כלוי לון שומעין לו עד שיכיא רקיע כ"כ מרן בח"מ סי' ל"ט ס"ק ומשמעות דברי מרן שכתב עד שיכיא רקיע משמע דאפי' כשבועה היינו נאמן אלא דוקא עד שיכיא רקיע אבל אם נשבע לוי להכ"ח ודאי דמהני שבועה. אבל הם"ך העלה והסכים להלכה דאפי' נשבע לוי לא מהני שבועה לשניהם כמקום שחובב הוא לאחריס ישו"ב כאורך שכתב דלישתמטיה לכ"ת דברי בע"ת וכן הסכים להלכה הט"ז וז"ל עד שיכיא רקיע משמע דשבועה לא מהני לא שבועת הלוה ולא שבועת לותו פ' שלומר עליו שהוא שלו עכ"ל:

ולכאורה קשה דמשכח משמע דמ"ל הקשה בשבועה או להכ"ח בשבועה וכסימן ק"ל פשה מרן ס"ז אם יש מעות לזוז ותולה לותם בנכרי ומלוה חוזם שהם שלו מחרימין וכו' ומלאתי להכ"ה שאי' דהכא מיירי כדקשה המלוה לכך משבועינן וכסי' ק"ל מיירי בעודם ברשות הלוה לכך מחרימין ס"כ נקטינן להלכה דהיכא שהם כיד הלוה מחרימין אפי' כמ"ש מרן סי' ק"ל וכשהם כיד המלוה ל"מ אפי' שבועה כשברת הם"ך והט"ז:

ולקו"י תמיהה רבתי על הרב הכ"ה דכל דז לא אניס ליה דמי הכריחו לחלק בין תפס המלוה ללא תפס דאי משום קושיא דברי מרן שהרי יכולין לתרץ דהטוב דסי' ל"ט דכבי רקיע דוקא ול"מ שבועה ס"ט משום דאם נאמין לותו בשבועה לא יפלא המלוה לגבות חובו מהלוה שכבר פשט הרגל וסרי נכסיו ולא נמצא בידו יותר ממעות הללו והרי קומר שהם של לחריס וע"כ לזינו נאמן אפי' בשבועה להפסיד חבירו. ועוד דהחזקה מכחשת לותו שכל מה שבידו הוא שלו וע"כ בעינן רקיע דוקא. וכלא רקיע לזינו נאמן כלל וכן הוא הדין כמ"ש בסמוך. והטוב דסי' ק"ל כיון שיש בידו קרקע או דבר אחר חון ממעות הללו. אלא שהמלוה רוצה ליפרע ממעות דוקא כדינו שהם קודמין לקרקע וכו' והוא קומר שהם של לחריס וקא הקרקע או וכו'. ע"כ הטעה דקשה לזין שלו מחרימין וכו'. דלפשר שהלוה לקוח שיכיס שלו ומשום שקומר קא דמי חוב מהקרקע לאחרי דלמא לקוח שיכיס שלו משום דס"ל חוטא ולא לו דמאי נפקא לו כזה שיפרע בקרקע ולא יקן המעות דהרי יכול למכור הוא עלמו הקרקע ויהיו מעות בידו דס"ל אלא רווחא דבינו כיני וע"כ כיון דהיכא לספוקי שהלוה לקוח לזיכס שלו אחרי דהי שם מחרימין וכו' ולא בעינן רקיע שהשבועה במקום רקיע. ולפי"ז לו"ל קושיא מ"ש מרן סי' ס"ה דהיכא שיש רוצה ר"ל היכא דהיכא עדיס לזינו נאמן כשבועה כלל אלא לזו יהיו רקיע ויפטר לו יפלא ויהיה מקנית הגמ' סו"פ המומנים וכלי"כ דהרי"ף וכן מסקנת הפוס' וכמ"ש אני ענני כמ"ש כאורך:

ולקו"י דה"ה והוא הטעם שפסק מרן סי' ל"ט דבעינן דוקא עד שיכיא רקיע ואינו נאמן כשבועה אפוא דכן שיפסקו הלבוקא שם בגמ' כאיסי כר יהודה וכמ"ש. הגם דכדון הסלוחה יתכן לפיות כאין רוצה דקיומו שלותו מאחר הלוחו כלא עדיס ול"ב יהיה נאמן גם בשבועה אפוא שזה דבר דלא שכיח שילווהו כלא עדיס וינים מעותיו ע"ק הלבי. ועוד כיון דרז"ל לסרוחו כלאו דלפני עור מסקנת כדין עשה ורוב כ"ש דינא זו גמירי מסברא דנפשייהו כי קרס כאול על ממונו וע"כ כורקי הגמור שיהיה חשיב כיש רוצה ואינו נאמן כשבועה עד שיכיא רקיע דוקא:

ולפי"ן יקורן דברי ה"הם פ"א דמלוה שבבא לתהיא דסי' ל"ט דדין זה לינו מפו' בגמ' יעו"ש דלפי מ"ש יכולני לומר דמקור סדין דכיש רוצה לינו נאמן כשבועה נוכע מהסוא דקו"פ החומנין דקיסי כר יהודה כמ"ש ודעת קרב הכ"ה ז"ל כשבבא ממני מה ענבה דיבא לחלק בין תפס המלוה ללא תפס כהסוא דסי' ס"ה דכפי' אחמר שלא תפס כעל תפס ממעות הסומר וכשטחות דברי מרן דקאמר שם במקום שעדיס מלוים יכיא עדיס ויפטר לו יפלא משמע דקי"ל תפיסה וכן משמעות הגמ' גם בלא תפס כעינן רקיע ולא מהני שבועה. וכללא הוא דהיכא דלא לפסר לפורעו כעינן רקיע דוקא ושם לפסר לפורעו כהסוא דסי' ק"ל דילן דמחרימין דהוי כמו זה נהנה וזה לינו מסר:

ואחר כותבי זמן נדול רקיקי להלח"מ פ"כ דהל' מלוה ומשמעות דבריו כמ"ש ושמחי כל"ה ישו"ב ויל"ו"מ ויו"ן:

הנכ"י **אברהם אנקאווא** סי"ט

כ"ג להיות שה"ר יהודה מכיקלין לקח בקעה פ' מוקפת גדר מכנים מלוה ן' מוי"ל כשך מה ובנאה ושכלל זה ד"ם מ"מ ולע"ע הזמינו לדין הר' רחמים ן' ליפלע ליהודה הנז' כאמור לו שלוים מכקעה הזאת הוא של מכרסם דודו שהלך מכאן לג'יכלטאר וע"ה קרוב למ' שנה ושלוים לאחר לזקנו יוסף נ"ע ומתה אשתו של יוסף הנז' כחייו והי"ל ממנה כ' כנים ה"ה מכרסם ודוד שהוא לכי רחמים הנז' כענין שלריך יוסף לחלוק עם כניו מחלית הקרקע כמנהג המגורשים נ"ן. וטען רחמים הנז' שיהן לו יהודה הנז' חלי האחר שלוים של דודו מכרסם הנז' ואחי שלוים האחר שיהם ג"כ דודו הנז' מאמו הוא ואכיו דוד הנז'. והשיב יהודה שהקרקע הזאת לקחה מהלוה הנז' וכבר שלוה הנז' לקח שלוים מיוסף הנז' והוסיף שטר מכר כ"ח כראוי שמכר יוסף לשלוה השלוים הנז' אלא שהיה אחר פעורת אשתו של יוסף ולא היה כאוב כה סילוק הכניס שהם מכרסם ודוד הנז'. ועל השלוים של מכרסם לא השיב לפי שאין כידו שום ראיה כלל ותבע את שלוה הנז' לריאות מה בפיו והשיב שלוה שהוא ירד לה בכח שטר ה' שנושה מכרסם הנז' מסך עשרה מתקלוים וזמן השטר שנת ליוצרנו:

והשבתי הדין עם רחמים הנז' וזכאי הוא להוציא קרקעו מיד יהודה הנז' בכח השרשאה ושטר שקנה מוורתי מכרסם הנז' שהיו השלוים כידוע למכרסם

לאברהם ורכיב השלים שירם ממוריגו למו כנז' מכיון שידוע כי הקרקע הזה הוא של לאברהם הנז' ואפילו בשטרות שילקו מחמ"י שלוש הנז' כ"ת בשפיטות שים בבקעה הנז' שלים של יוסף ושלים לאברהם הנז' וכחזקת מרא קמא קיימא עד כרון הגם שי"ל שטר מכר שמכר לו יוסף לותו שלים מכיון דאלי השלים הוא לבניו כנז' לא שי"ל מה למכור כלל ואדרבה אפי' שבועת שלמון לא נשבע ורי לן לאוקומי בחלי שלים העולה לו דטענינן לאוקמי שמא נשבע לבניו אבל לגבי חלי האחר אין ממכרו ממכר ועל תאוקמי לאכיח דאיה שנתפשר עם בניו בחלקם ממניעה כשלים הנז' ותחזור למרא קמא שהקרקע היתה בגזלת ואין על ורשי יוסף הנז' אלא חר"ם שלא פקדם לאביהם אם נתפשר עם יוסף לאביו בבקעה ג"ל דגם חזקת ג"ם לא היתה כיד שלוש הנז' כדי לטעון מהאי שמא נתפשר עמם מכיון שהיה בקעה ואינה דומיה לתמרים כלל. גם שוש ג' מהבעלים לא היה בכאן כדי למחות כי מיום שהלך מכאן בחור לא חזר עד כרון. ולפי שלוש הנז' יש בידו שט"ח נגד לאברהם הנז' סגם שהוא יתן נותן מכיון שהוא טוען שלוש הנזכר שירד לאותו שלים מכח חובו הנז'. ע"כ פסקתי לפס דשלוש הנז' יבבע על שטרו שלא נפרע ולא נמחל וכו' ונכנה כך החוב מדמי השלים הנז' ואשאר יקחהו רחמים הנז' מיד יהודה הנז'. ואבאירה כיד רחמים לענין שאם ירצה לקבל הקרקע כמות שהוא בנוי ויפרע תלי הבנין כפי אומת הבקיאים לפי העת ובזמן זו יקבל דמי תלי הבקעה מיהודה הנז' כפי אומת הבקיאים משום דשותף הוא יהודה ואברהם וברשות ירד ובנה וכמ"ש בח"מ סי' שע"ה ומטעם זה גם מה שטען שלוש הנז' שמחזיק בו כמה שנים אין בדבריו כלום דשותף אין לו חזקה וכמ"ש הטור משם כמה פוס' ופסקו מרן סי' קע"ט ועו"ש:

ולענין הפירוש שאכל תלוקח לאחר שבנה הבקעה לבהורה נראה מכיון שאין הבעלים בעיר לתבוע השכירות הוי כאלו לא קיימא לאגרא וכמ"ש מור"ם סי' שם"ג ס"י משם הג"מיי ועו"ש. אבל שאני נר"ד דהתם הגם שהיתה כיתי רחוקה לשכירות מכיון שאין הבעלים בעיר לתבוע השכירות ולא נמלא מי שישתדל בשכירות הוי כאלו מעיקרא ידע ומחיל. וע"כ הגם דרחוקין שברה חון מדעת שמעון בעלה פטורים הבעלים. אבל נר"ד דמעיקרא כזמן שהלכו הבעלים היתה מורכה שאינה רחוקה לשוש תשמים ואפי' אם היה חיזק הנאה לאמרי' ידע ומחיל משום דלא קיימא לאגרא כיון שבאתה שלא ברשות הבעלים לא שייך כזה ידע ומחיל שלא ידע מה למחול ומשתמת אין לדם מוחל חורכתו לירד לבנות כה וליכנות ממנה דכולי האי לא לאמרי'. וע"כ פסקתי לפס שיתן לו יהודה הנז' הגאת תלי הבקעה מזמן שבנאה וכמ"ש מור"ם סי' שע"ה וטע"ש יעו"ש. וכעין זו מצינו במשכונה שנפלה דקי"ל דאין הממשכן מחוייב להעמיד לו לאחרת כמ"ש כיור"ד סי' קע"ב ואם עמד הוא או כנו או חרס דעלמא וכנאה זכה בה בעל המשכונה משעת בנין לאכול פירותיה דאין זה הכונה שלא כמשיב לברה הגם שבבר נהייתה ממנה מזמן שנפלה לעמ"ש מכיון שבנאה זה לאחר כלי ידיעתו זכה בה ופורע לו דמי בנינו ומוסיף על המע' ולבשיפרה ופרע הכל. ודב"ז מפו' בס' התקנות והתומים הרבנים כמוהר"ר ועבד"ן זל"ל ושאר רבנים לחקיים ח"ור זל"ל וכמוהר"ר רמ"ח זל"ל ושאר רבנים לחקיים ח"ור פסק יע"ה:

ומ"ש שאין לטעון ללוקח שמא נתפשרו הבנים עם יוסף לאביהם כנז"ל. הגם דכלאו"ם קי"ל הבעל יורם את לשתו שלא רציים של התקנה רבוא עלמא לחלוק עם היורשים וכיון דים ספק הטמידהו על די"ת. ז"ש דהתי דקי"ל כל ספק דתקנה וכו' ס"ר אם יפול ספק בהבנת התקנה לא בנר"ר דהספק נפל מחסרון רציה אביהי כנז"ל. ועוד כיון דים בה בתקנה להיות כדי"ת הוי מעיקר, קבלוה עליהם להיות כרי"ת. והרציה שאם מתה לשתו בחייו מצינו לותו שמא הטמין וכו'. וא"ל למה נשביעהו לו למיעוטו נשביעהו היסת מכח תקנה דהתי תקנה והתי תקנה ולא שבועת בן בית בנק"ח וכ"ז שלא נשבע הבל בחזקת היורשים שלא ודאי מכאן מוכיע"ל רב"ה דעבו בה התקנה כדי"ת ממש ויש בכאה לעקור דברי תורה:

ועוד מצינו הלכה למעשה בתקנות הא' אם מתה האשה ולא נשבעה מוצאין יורשיה מיורשי הבעל ולא יפסידו משום שלא נשבעה ותקוס עליה כמוהר"ר יעב"ן ושאר ח"ור העי"ק פסק יע"ה. וע"כ לא לאמרי' בכל ספק שנתפק כיון דמ"ה הר הבעל יורם את לשתו הרי יורשיה לי"ל בלל משום שלא נשבעה כיון דעיקר הירושה הבקובה בתורת תינה שלא מיחוס הלב בבל ירושת יורשי האשה אינו שלא מן התקנה ולא אתי ספק דשמא הטמינה ומוצאין מידי ודאי שאם יורשי הלב שלא ודאי יש בה בתקנה להוציא לפי' אם יש ספק בנר"ר. וע"כ בנר"ר לא טענינן ועל הלוקח להביא ראיה כנז' ואין בבן חזקה בלל וכמ"ל:

אחר כותבי בל זה זמן מה בא לידי פס"ר ח' מ"ור פסק יע"ה. והוסיף מדיריה רבינו כמוהר"ר יעב"ן והרב המבבי"ר זל"ל בענין האב שמבר קרקע בניו שאין לבן לערוף אותו מיד הלוקח משום שאב ס"ה לאפטרופוס על בניו וטענינן ללוקח שלאועלת הבנים מברו יעו"ש ברב"ק. ולפי שלא פירש בר"ק אם הבנים קטנים או גדולים וסמוכים על שולחן לביאם רבתי לפוקו"ר שלא דברו בי"ח בבגון דא קטנים או גדולים וסמוכים וכו'. לבל אם היה בנר"ר שאין שיכות לבנים עם לביאם וכפרט שהיו רחוקים ממנו ליה דין ולית דיין לומר שאין טורפים מיד הלוקח וגם הרבנים הלז זיע"א יודו לזה זמו הגלקו"ר ולוי"מ ויומ"ן:

הבב"י **אברהם אנקאווא** סי"ט

כ"ד שאלה זו נשאלה מאת ידי"ן הם"ם והכולל הר"ום כמוהר"ר משה טולידאנו הי"ו מו"ץ בעי"ת רבאט יע"א לח"ור פסק יע"ה על ידי בתיותי שם בפסק יע"ה:

בענין סוחרים שנושה בהם יר"ה ממון רב ודרבם לפרוע ע"י התלוותנה לאת לאת זוזא זוזא. וחא"ב עלה בדעת המלך ושלח תודיעין להתלוותנה בדי לגבות מהסוחרים כ' למשה מדח"ב והסוחרים הנז' לא יבלו לפרוע הסך שקבב להם כ' למשה לפי ערך מ"ות והמלוי שהינו תחת ידם שבלשה פרוטה בעו"ה הר ולא היו חובותיהם שוים כי יש מהם שהוא חייב עשרים אלף ויש חמש מאות וכן עז"ה ורלו לשלוח שליח לבקש מהמלך יר"ה לפחות להם מאותו הסך שקבב מרח"ב ולפי שעריך הוצאה ושוחדות וכו'. הלוו מבל ה' וה' בדי לעשות הוצאה ואחר שידעו בתה הוצאה יש ועשו חשבון ביניהם. ואחר שהלך השליח והוציא מה שהוציא נתעלמו

כיוסף על קופן חילוק הסוגלות יש מקס קומרי' לחלק לפי הממון ויש קומרים לפי נפשות יורנו מו"ן הדין עס מי ובכמ"ס · וכדרך לגב יורנו מו"ן בחיזק סוקריס שצללו חיזק דבר מהמלך לשולחו לערי קדוס בתני סומת המכס הנסוג והוליחו ממון ע"ז ונתן המלך רשוס וכבושס לחלוק העשיריס שכסס לחמרו לחלוק לפי הנפשות כיון שכס קנו רשות מהמלך ע"י הסוגלה והרשות סוס לכלס וחחריס הסיכו כיון דחינס עשיריס וחין יכס מצנת לקנות ריעורנו בשופע ולשולחו מס יועיל להס הרשות הנתון להס ע"כ חין לפרוע חלה לפי הממון ע"כ קורק הצללה:

והשיב עליס ידידינו ידי"ן וחוכני מעלת הרב הכולל סו"קר זר"ק כמוהר"ר ידידיה מונסונינו כי"ו וז"ל:

תשובה הנה עיקרק דהאי מילתה היה פ"ק דב"כ ועיין להמ"מ שכתב דהרי"ף והרמב"ס פסקו וכו' והר"י ן' מיגאש פסק וכו' וסיימו כל הפוס' וז"ל ומ"מ לענין מסיס והעולות לכור חין סוס מחלוקת כין הפוס' שכלס הסכימו שחינס נגבית חלה לפי ממון יעו"ס כר"ק וכב"י סי' קס"ג ועיין עוד במרדכי שכתב ע"ע שמירת העיר שמתקי' היו סומרים לפי הגולגולת כעני כעשיר לפ"כ נתפשרו כיוסיס לתת דבר קטוב לצנס · וכתב הרב שלעפ"י שמתקי' היו סומרים לפי הגולגולת מ"מ לחרי שככר סוכר העניו וחזר לרי"ת שגוכין לפי הממון וכו' חין לצנות מדי"ת יעו"ס · ועיין עוד בת"ס סי' קמ"ד שהולכיס לחר הרוב דהיינו רוב הממון ומור"ס סי' קס"ג כתב דסוכס דעיין עוד להרב הנז' סי' שע"כ שכתב וז"ל וכשגוכין לפי כל כית החשוב ועושה עיו יותר לריך ליתן יותר וכלל זה הולכיס לחר המנהג וכ"כ מור"ס סי' הנז' וחין גוכין לפי נפשות רק כרכר שיש בו שכנת נפשות לכל זולת זה הן מסיס הן עלילות על הממון הן חופן לחר הכל מתחלק לפי הממון הקעזר ל' ירכס וכו' סנדול לפי גורלו וכו' · כיעו שכל עניניס תלויס כהשכעת עיו זה סוחר גדול וזה למטה ממנו · וכרון השחלה הוי כמו קבל שהוליחו כך בשוחדות ודורונות עד שנתרלה המלך ונתפייס למחול לסס כיחוסה שכה ממס הקלוב לו הס ודחי כ"ס יפרע כהולגלת השוחדות כפי ערך שהיה חייב ליתן כמס כ"ס לפי גדלו וכו' וס"ל דכוותה שזה הסוחר הגדול חייב למלך כ"ס ככריס והרויח לו כסס זמן לפורעס יד על יד וזה חייב חלה והרויח לו זמן שכבל חלה יתן כו"כ מדס"כ דמ"ל הרוחת זמן לו מקילה לגמרי ולמה תלקס מד"ה הר שזה העשיר ירויח כך מס ככס"ו מממון המלוות יפרע כך פ' וזה שחין כידו כ"ס כך מועט חלה ירויח כ"ס ליקי קדיס יפרע כמוהו זו היכה תורה שדרכיס ד"ן כתוב · ודב"ז לפי' ס"ל היה דיס ולה היה ולה נכרת כדין הוה שיכרת שכך הסבל והיוסר מחייב ופוק חזי מהי עמת דכר לפי' סס הלכה רופפת כידינו שלעולם כך נהגו ככל ישרחל שמוליחין חיזק הולגלות לגורך הלכור כגון לקנוס פס חיזק מקטרג שרלונו להתעולל וכו' חו כתשורות ומנחות הקבועים חו לחלק חיזק יחיר שקס כחמקו להשתדר על הלכור וחינו רחוי וחינו מתחלך כיוסר. וכן נמי דעדיפת כזמן שים חיזק כלכול כדרכיס ושוכריס סומרים מקרוי (זעלטע) שכל ס' פורע לפי שיעורו הגדול לפי וכו'. זס דבר נכוח וידוע דכעניניס כללו המנהג הוה העיקר וקורה כגון דס"ס מונחת בקרן זוית:

ועיין למהר"ס גלנטי ז"ל בסוף הספר שכתב וז"ל וילפינן לס ממנהג גויס ומלכות ועו"ס כדב"ק. ולפי' לס הוה מנהג גרוע נ"כ לזלזון כתריס · כמ"ש התי"הד סי' שמ"ג ומור"ס ס"ג · ועיין בתשובת הרשב"ס סי' ללף קל"ל שכתב וז"ל הלריך לעניניו וכלל זה מסור כידיהו שיין הכל נגבה חלה לפי הרחקת הנזק ומי שהוה קרוב לנזק הוה יפרע יותר בחופן שלכל הפוס' הכל יתחלק לפי הממון כפי שיעור הרחקת הנזק והקרכת הקועלת וכן עמת דכר מעשיס בכ"ו:

ואף לס היה מנהג זה ס"ל יסוד מדברי הפוס' כלל רק שכן נהגו הלכור מעלמס מ"מ לריכין לילך לחחריהו וחן קרס לריכיס לנו להקריס שכרת הרב בחר שכע והרב משלת משה ומהריק"ו דשכרי מרנן לפילו לישורף דרבנן · ס"ל לפי' בישור תורה לכל יין לישורו מפו' בתורה בגון תוס' יוה"כ כזה מנהג מבטל הלכה לס המנהג הוקבע עפ"י וותיקין יעו"ס:

ועיין להרב פר"ת סי' ע"ל ופר"ח ס"ח סי' קל"ו כ"י חות ע"כ וחות ע"ג וח"כ סי' ר"ף חות פ' וכטור ס"מ סי' קנ"ז שכתב כשס הרמ"ם וז"ל דשס יש עדיס שמחלו כ' על היזק רחיס שוב חין יכולין לחזור · ועיין בשמ"ע סי' קכ"ד ס"ק כ"ד ולהרב שמ"ן דנ"ל דשס נהגו כך חף כמילתה דישורף מנהגם מנהג:

והילך לגון הרדב"ז מנהג מבטל הלכה וכו' ולף תימה מנהג הנעשה ע"פ חכמיס חלה לפי' מנהג חמריס והספניס קרוי מנהג ויש לסמוך עליו נגד ההלכה כרחי' פ' הגוזל כתרת. ולפ"ז פי שחמרו כל הפוס' שכל מנהג שהיו של וותיקין חין לסמוך עליו לבטל הלכה מ"מ כענין המסיס וכל כה"ג כ"ע מודיס דהוי מנהג ורחיס מהיות דקפניס וכ"כ מהר"ס בתשו' והחריך שם וכתב שלריכיס הרבים לילך לחחריו של לוחו מנהג וכפי הקדר שעושין דחי מלרכת להו למיזל בכל דבר כתר די"ת לעולם תהיה מריבה ביניהס משו"ה מעיקרת מחלי להדדי לווחר על די"ת ונמרי ומקני למיזל בתר מנהגם ועשה נכון הוא · ועוד כ"ל טעם לחר וכו' · וסיים וכלל זה מסור בידך שבכל ענין מס"ס הולכיס לחר מנהג עיין בתשו' סי' תע"ב בב"י ועיין להרב ד"ק לוח תקנ"ו וז"ל העיקר הוה המנהג כיון שהוה קבוע לפי' לף הוקבע ע"י חכמיס וכו' ועו"ס · ועיין עוד שס לוח ל"ז מנהג דיכולין בעיר ת' לענין ממון לרון ע"פי פוסק ת' וכו':

ומעתה מלחר שכך המנהג קבוע בכל ערי ישרחל הכח לטעון לחר המנהג כהפך עליו להכיח רחיס וכ"כ הרשב"ת סו"ס תקכ"ד וז"ל הטוען לחר המנהג עליו להכיח רחיס · וכ"כ הפ"מ ח"כ סי' ד' וז"ל הטוען לחר המנהג הע"ב דו"ל מנו לף מכני ועיין להרב שמ"ן ח"מ סי' כ' ועיין ס"ות מהר"ס פלרחווה סי' ע"כ ומשם כחרה:

הנה כתבנו דלפי' כמילתה דישורף לס נהגו כן מטעם מנהג כמ"ש וז"ל וכן לס חכמי המקום עשו לטובת העיר שלף יקפידו זע"ז כנזיקין וימחלו זל"ז כגון שנתפשט המנהג והויה מילתה דשויה לתרוייהו שפיר טו"ה דשרי דהוי מוחלין ז"ל ולף קפדי להדדי והוי כאלו לף ליכה היזק כלל דלף היכפת להו זע"ז יעו"ס רכ"ף ע"ר. ועיין גו"ר חי"ד כלל ג' סי' י"ב · ועיין להרב פ"מ סי' ל"ו כענין חלון כנגד וכו'. וזוהי הסיבה שעינינו הרוחות כרוב חלרות שלנו ככתי הקדושים חלקם כחיים שעושים כית כנגד פתח הכית · לכלורה

הוא מילתא דלאו לזה חזקה אלא ודאי נגעו בם מע' מנהג וכלשון הי"ב סזיק ומדברי הרב פ"מ מוכח בהדיא דמנהג מבטל הלכה וכו' ולא הזכיר מנהג ותיקין אלא החזיק המנהג מכח לא רציונו דוקא. וכן דעת מוהרי"ק לקייס המנהג מכח לא רציונו:

ועיין להרב הגי"ד ס"מ סי' ל"ז לענין סלוטות ושחיטת נשים ומשם בשי"ד וכ"כ הסמ"ק דאף במילתא דליכורא אם נהגו היפכא לזלזלין בתרייהו אלא רציונו. וכבר כתוב ת"ל לזלזלינו ע"ז בלשון ואין הפנקי מסכים כיון שזה הנדון נכנס לפי סממן כפי סדין כנז'. ועיין עוד במהרי"ו ובמהר"ם ובמה שפלפלו הפוסקים בעלי הגהות הוא דפליגי אי לזלזלין בתר פיסקא אלא ל"ל לכל לכ"ע לזלזלין בתר הסמון. ועיין להרב פמ"ג סי' כ"ג ע"ם בזה ומהר"ם אלקלעי סי' ב"ד:

ומעתה הכוח נכוח להכרי וידידינו מור נערב מעם שפיר קאמר שכתב כדב"ק. ומעין זה יש להסתפק בכגון דף וכו' שהוא ענין אחר בזלזלין הכ' אלקחו רשות מהמלך כנ"ל. ולקחר המחילה לא קרב זה"ו ורחוקים המה ואינם ענין ל' ולא סוג ל' והם מנגדים ז"ל ממש דכל עיקר הטעם בזלזלין הוא משום שכל ל' יעלם כפי הנלקחו כשיעור הרחקת הנזק והקרבת הקונעלת וכשכיל כך מי שים כידו כך מרובה יפרע לפי ערכו דלפוס לערך הנרף. לא כן בנדון זלזלין כ' שלין למלך נפקותא לם רחוקו יקנה ככר ומשעון מלה לו להפך ועיקר הטוחר והחולקה שהוליחו הוא כשכיל נטילת רשות מהמלכות וכך לפעמים יהלה כעיני רחוקו לקנות כרגע ל' כך מרובה ולפעמים תשתנה דעתו וכן להפך כ"ל ועשה כרצונו. וכו"ל כל כ' כ"ל שנשתקפו כ' לוך למקום פ' לקנות סחורה פ' ומלכו כשתם הלה ודאי שם ירויחו וחלוקו חלק כחלק דקי"ל כשות' לפי' לם הטיל ל' לכים כך מרובה וכ' הטיל לוקוים לחת ונתעסקו שתם הרווח לזמלע מחחר שלא פירשו להדיוט שיטול כ"ל לפי מעוקו. וכ"כ לם זה הטות' הענין ודע כנפשיה דלא יכיל למיק' לו מלר עשרו לו מלר עלוקו לו שכה לחרת סי' ל' כתבי' לומר לחכירו העשיר לני יורע כך דלת עשיר ויכיל למיקם ולנה בברת הלה חזי ודי לי כקב חרובין וכו' לפי' הערך נחלוק בשותפות. ד"מ לחם כ' שליסים ולני שלים וברומה. ומלחר הלה לחני כתבי' כדבר השכיח ורוח היקפסיד לנפשים כמפורש כ"ז פעמים לין מלפר בהל' שכירות פועלים. דבדבר הוא ורגיל ולא לחני היפה לנפשים וזה נק' שנוי. ומה גם דבנד"ד לין ברירם דלפעמים בקליפות הזמן ועליונים למטה והענני תשיב ידו ויקעקע כפלים מחכירו מלחר שלין הקלבה מהמלך ד"מ כ' ימים יקעקע רחובן ויוה ל' לכך יקעקע שמעון כ"ל ועשה ככל לות נפשו ועיקר הטוחר הוא על נקיעת רשות ונקיעת הרשות שוה לשניהם וע"כ הם שוים בהולקה דיכול לומר העשיר לעני זיל טרח וקיימי עיסקא לו שותפות ותסתחר יותר ממני לו מ"הם ירחמו וכו"ל מעיקרא להתנות לו הם רלונו שלא לסטריח עלמו ומדלא לחני לחולי לחלוק ומה גם דל"ם בכלן לשון לחולי רב"ל ויקנחם כקיב והם דעתם הוים כך למחר תשתנה לו לעשר שיכל זמן שירלה הוים גדול ומשום חשש הריוח לא יהום להשבעת הענין לו סיבה לחרת המעכבתו לעת כזאת:

עיניך הרואות שכתבו הטוב' שבכל עניני משום

שייך לומר לדעתה דהכי נחית ע"כ חולקין לפי המעות
שזה עובר כ' ימים כנגד פ"כ ולקחר יום ק':

מוהר מכאן דכל היכא דלא שייך לומר לדעתה דהכי נחית חולקין לפי המעות דכל זמן שלא מכרה לא שייך למיקריינהו זמן כלל כר"ד דע"מ יחול הזמן וכרי לא נשתתפו בפועל והניחו לכיס וכו' לו עשו ד"ת שיקרלו מכחו זמן' . הגם דלכאורה שליחות משליח נרמה מכיון שכ"ה הלוה מעט ממון מכיסו וכל ניתן כיד השליח ושלחו השליח כשליחות כלם זמן' יקרלו עי"ז וכשלו הניחו לכיס זה מנה וזה מאתים וכו' דקי"ל כיון דנשתתפו קמח יחלוקו לפי הנופות כ"ז שלא התנו:

אלא שאין זה לשון הש"ס נאמר כן למה פסק הטור סי' קפ"ד כשם דכשו יעשיר והכיולו מור"ם שם שלשה שנתנו מעות לקנות לך' מהם מקח וכו' דהם פירש כהריף שקנה לך' מהם הוי חזר משליחות להחריש וזכה מי שקנה לו ועו"ם והם זמן' יקרלו משעה שנתנו לו ממון ושלחוו לקנות כיצד יכולים לחזור מכח כיורו לך' ולהחריש לך זכו וכי הם השותף קנה לזיל דבר יכול לכרור לזולו לעצמו זה ק"ל מכיון שהוא שותף וה"כ כיון דמעות שכיד השליח מעורבי' הרי כיס ק' לכלן עי' השליח הזה ולזו כל כמינים של השליח לכרור . וע"כ מוכרחים לומר דלין שליחות השליח משוויה להם זמן' כלל ולין השותף נקרלת לזה לם יהיה הכיס כיד וכמ"ם מרן סי' קע"ו לופני קנין השותף' וכיון דנר"ד לזו שותפי נינהו מעולם לא שייך לומר עליהו לדעתה דהכי נחית לחלוק כשוה ונשאר הדבר שקוה ודבר דינה דחולקין לפי הממון דומיא דכסור ופשוט לפי' כשור לחריפה ועומר לחריפה דקי"ל כעלמא יחלוקו לעפי"כ כיון דלא שייך כאן לדעתה דהכי נחית משום דלזו זמן' הוי דמשמייע יהבו ליה ע"כ הם חולקים לפי מעותיהם ומכסור עובר כ' ימים שהם כ"פ ומפשוט יום ק':

ועל משלשה סב' פשוט דחולקין לפי הנפשות וכמ"ם סרב הפוסק למעלה רפם . ולין להק' ממש הב"י כלל סי' ג"ן מפם הרשב"ם דשכר חמון פועלים מקופת הקהל שעשו"י שהוא מוליף לת הלל כעשיר מ"מ כיון דלין יד לעני משום כיד העשיר יכו"ם ופסקו מרן סי' הנ' דלכאורה נרלה שגם נר"ד יתחלק לפי הממון כיון שלין יד זה כמשהו ומתנו כיד זה וכנרון דומה ממש לרלים שכרי להבריל וכו' . שם נמי נשכר חמון שליף להקפלל כערם מהקב"ם . ובנר"ד נמי שלחו שליח לבקש מהמלך יר"ם מלך כ"ו ויהיה דינם שוה לפי הממון . שלא דשלחו עוכת חרת שפם הטעם הוא שכל דבר שהוא לתקנת הלכור בכללות יעלם לפי הנפשות וכמ"ם הב"י עצמו שם ונתן טעם לשכח דהלל"ם כיון דעיקר הש"ן לקוליף לת מי שלינו בקי דוקא הו"ל לפרוע הכל ולו שלינם בקיאים . ועוד הרי קיים שם מפם רבינו הלי גזלן ז"ל דעיקר שכירות הש"ן קיינו כרי שיתעסק בספרות וקרו'כות וחופות ומוערים וכיוצא בהם מתפרנסת הממון וזהו הטעם שנריכין לחלק לפי הממון ועו"ם:

אבל נר"ר אי"כ שום טעם מטעמים הללו . והטעם הש' של הרשב"ם ז"ל משום שהוא לתקנת הלכור דוק מינם שם היה לתקנת היחידים מפורשים כנר"ר יתחלק לפי הנפשות והטעם רבינו הלי גזלן שם עצמו מה"ר היה לחתלק בין חותן שלינו וודעים חלק בחלק דוקא . ולין זה לתם שלא לפי שכירותו ג"כ לתפארת הממון ע"כ הם חולקין לפי הממון הרי מפם רלים ויוסי בן יועזר ומפו' לנר"ר שחולקין לפי הנפשות וכמ"ם וכוי"מ ויומ"ן:

הנכ"י **אברהם אנקאווא** סי"ט

כ"ה שכיב מרע שאמר תנו ק"ק לכזי ולמ"ל לכרוניתה לו יקר והשיב כן . וכן הם לומר יטול פ' בני ק' זהוכיח מנכסי ולמ"ל כירושה לו כמתנה לומר להם לא . לפיפת קלי ולא יטול שלא כל' לחרון מהר"י ן' נלויים סי' ע"ה ועו"ם שכתב שכן כ"ל להלכה ולא למעשה . ועיין מ"ם מרן סי' רי"ח ע"ש מדה כחכל וכו' . שפסק רהולכין לחר פחות שכשניהם כחכמים הפך דכרי כן נגם יעו"ם ודו"ק:

ולענין שם תפס חבן ולומר דכוונת לכיו כירושה לשחריו כלום כיון דהירושה ק"ל הפסק וכמ"ם מרן סי' רנ"ג . וכן שכת שם תפסה זה על היקר על נדונייתה ולומרת מזמת היתה כוונת לכיה כהן דקאמר לא דכר סרב כזה:

ולעד"י דשם תפסו לא מפקינן מיניהו ורלים ממש הסמ"ע סי' סי"כ דכמטלטלים כל היכא דמספקי' לי תפיס ל' ק' לו ל' לחרון שם תפס לא מפקינן מנים יעו"ם . הגם שהוא ליין שמ"ם מרן סי' ר' ומש נרלה לכאורה דמרן פליג ע"ז ולהי"ק דוקא שהכיה מור"ם הוא דלית להו הכי דינא לכל לדעת מרן לפי' לי תפס מפקינן מנים מכיון דתפס ל' לחרון קנה קנין נמור לכל הלמת הוא דל"פ סתמת דדינא שהוא דעת ההלכות שהוא הרמ"א והטו"ר כענין תציסה היכא שאנו מסופקים כנז' כמו שנרלה לכאורה לזה הלכה זו מוכרחת כעלמא דכל היכא דלית לספוקי וכו' ותפס חד מנייהו לא מפקינן מנים ועיקר פלוגתייהו ככלן היא זלת דסיינו לסתמת דדינא הט' דקנה ק' משום שהוא כרשות לוקח וגם לי הוו כלים דמוכר מכיון שהוא עצמו מודה לו הוו כלו אמ"ל זיל קנה ולעולם כל היכא דלית לת בירינו לרלי לטיבותא כגון דל ל' לחרון ורשות לוקח ע"י לתירתו זיל קנה ע"כ קנה קנין נמור וע"כ לפי' ק"ל פרע המעות לא נ"מ מידי ופורע כע"כ דהלי לרלי לטיבותא הוי כלו משך ומשיכה קונה והמעות לא מעלין ולא מורידין דלעולם לזלי כתר לרלי לטיבותא ולא חייבי' לי תפיס ל' ק' לו לחרון ורלים שהרי לי הוו הכלים של הלוקח וברשות לוקח דלית לרלי לטיבותא לפי' לי ק"ל כור כל' סלע וכו' ק' ק' קנה ולא לתרי' לא קנה עד שיתרוד כל הלא עיקר הקפידה לי לית לרלי לטיבותא קנה לו הכלים של לוקח ורשות לוקח . לו רשות לוקח ולתריתו זיל קנה ול' לחרון כנז' קני ק' ק' . ולמי"ק שהוא הטור והרמ"א דפליני לתרי' כיון דס"ם עדיין לא פרע המעות זה הלוקח לפילו שם נחשיכים כלו משך כיון שלומר עיקר כוונתו היתה לתפוס ל' ק' ולין הקנין חל כלא עד גמר מדידת הכל ע"כ לא קנה ק' ק' לפי' לי לית לרלי לטיבותא מלי הוי דכל זמן שלא מדד הכל יכול לחזור כו כיון דעדיין מוחזק כמעות וקי"ל כעלמא דכל היכא דלית לספוקי לי תפוס ל' ל' וכו' שם תפס לא מפקינן מנים ס"ב כיון שלא פרע לא מפקינן מנים דיכול לומר זלת היא כוונתי כנז' אבל שם פרע המעות הוי המוכר מוחזק וק' ק' קנה דמ"ם ק' ק' קנה סיינו מטעם חזקה . לא מטעם שהוא לרלי לטיבותא כנז' . וע"כ ק"ל פרע הוי שלוקח

מוחזק ויכול לחזור אפי' לי היכה רשות לוקח וכלים של לוקח ול' לחרון לית קנס ויכול לחזור כנז' :

נמצינו למדים דהלכה זו כל היכה רשיכה לספוקי לי לזלזון כתב ל' ג' או לחרון אם תפס אך מנייהו המע"ה . וק"ל כנר"ד אם תפסו הכן או הכת לית מפקינן מנייהו זהו הנלקו"ד ונוי"מ ויע"ן :

הנכ"י **אברהם אנקאווא** סי"ט

כ"ו ראובן שקנה משמעון ותפסו בית שהוא משועבד לחוב לוי ולוי רוצה לקחת הבית מיד ראובן לפי שטרו מוקדם וראובן טוען כי הוא קנה מהשאה ומבעלה ושטרו של לוי נגד שמעון רוצה ונפטר שמעון והבית משועבד לכתובת השתו שקדמה לשט"ח הדין עם ראובן ואין כדברי לוי כלום מהריט"ן סי' ר' . וכ"ז לית מיירי הלה בכתובה כדת שכל בכתובת קנסטנטיניא יכול הבע"ח לטרוף מן הלוקח אפי' אם גרשה הבעל ולית פרע לה בכתובתה הין הבע"ח יכול לטרוף מן הלוקח מפני שבכתובתה קדמה . ע"כ מ"כ ועיין בסמ"ע סי' ק"ד וסמ"ך שם :

אפטרופוס שלקח לעצמו מטלטלין מעזבון לביסים של היתומים לפי' ויקר מכדי שוויים ורצו היתומים לחזור בשבדלו הדין עמם ולית קנס לאפטרופוס ולריך להחזיר מהרימ"ט ח"נ סי' רי"ח ועו"ש :

שטר שכתוב בו שלה יבטלנו שובר ומחילה ל"ל כיטול הלה קריעת כ"ר ושע"פי שהין רגילות לעזן זה בשטרות וה"ל סופרי דשטרי ה"מ בשטרי שכתוב בהן קנין לבר שכל שטר שכתוב בו כריסת וכשיפה בקום"ת כ"ש למ"ד הרי נתחייב בשבועה שלה יבטלנו וחייב לקיים שבועתו ואף אם יש להסתפק ספק של הכל דשמא לכך נתכוון הסופר שלו חיזוקי סופר הוא מ"מ ה"ל ספק שבועה ולחומרא לפי שהוא דאוריי"ת כן מ"כ בם"ת כמוהר"ר ועב"ן ז"ל ותיקון לזה ועו"ש בהרדב"ז סי' קס"ט :

אפטרופוס שהחזיר ליתומים בשבדלו הנכסים וגם החזיר להם שט"ח וכתבים לנבות מהלוה ועתה שפרע לאפטרופוס לפי' אין בו נאמנות לומן שלוה לומר שפרע לפי' שם ילמר האפטרו' כדבריו מימר קדישין סי' ר"ן ס"ק כ"ב ועיין בה"ג סי' ע"ז הנ"ה לוה י"ג וסי' ס"ז הגב"י לוה כ"ט ועיין שו"ת מהרלב"ח ח"ל סי' פ"ל שכתב דלוה הוליא שט"ח על שמעון ואמ' אני לא לויתי שלא מלוי שהיה לאפטרופוס שלך ואפי' בשטר שהממון הוא של ראובן היינו יכול לדחותו . ואם יתעון שט"ז פרעתיו לאפטרופוס או חיזה טענה נגד השטר ואומר שיבבע לו שלא ל"ל האפטרו' כלום קודם שאמרו לידו נראה ודאי דחייב ליבבע לו ואל"כ יגבה . אבל יתעון יכול לוי ויבבע לו ואל"כ אפרע לך אין שומעים לו . ועיין מוהרשד"ם סי' ל"ו :

ומשמע מדבריו דבאומרת האפטרופוס קלית מילקח ואם יאמר שנפרע ממנו נאמן ונפרע נכונה היא כיון דלום מהאפטרופוס וכי הוא יודע שיצא השטר מתח"י ובאשבו כי עריין בידו ומוכרח הוא לשלם ובבר שלם . וה"ז דומה לבא בהרשאה לגבות מהלוה ואחר שפרע ליד המורשה חזר בע"ד ליפרע ממנו וכי אמרינן שחייב לשלם ס"ב נר"ד . ואי היכה חיזה משם קטנייתא הזי עליו להחזיר ח"ם ע"ז . ומוכרח לומר שטען הלוה שפרע ובתב לו שובר ונאבר מידו בחופן שנרף' לעיני הרואים שמהלה לדבריו שיכול להיות חמת הלה"ה ודאי שהוא מסתר שהם בחמת פרעו למה לה תפס לקבל שטרו מיד האפטרופוס הלה ודאי בח"ם ולווי"מ ויע"ן :

הנכ"י **אברהם אנקאווא** סי"ט

כ"ז ראובן ושמעון הי"ל חבר מסות' כיוהם והלך ראובן ומסבן חבי החבר כיד לוי ותפ"כ הלך שמעון ומכר כל החבר לגוי ג' ועמד לוי ותבע לית ראובן לומר העמיד לי המסבונה וגם לשמעון תבע לומר למה תעשה כה קלקה יד הגוי לו בן לי דמי המתם ונתחייב שמעון והחזיר דמי המתם ואחר עבור זמן מת בתב לוי לשמעון שטר הקנאה על המסבו' בתת"י ומסירה ועתה טוען ראובן שלית יזבה שמעון במסבו' כי מי הבריחו שימבור לגוי כדי שיטרך לתת דמי המסבו' שלמלמ מעשיו היתה המסבונה נמסבת במסבו' דסוריה . עוד טען דהחזקה הנסדרת בחבר בלה שלו . עוד תבעו שיפרו לו מיד הגוי רבית החבר להשליס לו חלקו שהוא חבי החבר . עוד טען שכל החבר שהוא שמאי כדי"ן בסך גדול בלופן שעולה לו בחלקו יותר מדמי המסבונה . וה"ב לית לת"ל שזכה במסבו' לריך להוסיף לו היקרון ושמעון משיב שבבר זבה במסבו' ולת"ל שיטול ראובן בל החזקה יפרע לסס דמי המסבו' והס יפרו לו רבית כ' מיד הנוי :

הדין עם ראובן וזבה בבל טענותיו זולת מה שטען שלה יזבה שמעון במסבו' דדמי לפורע חוב חבירו שלה מדעתו וכו' דל"ד דהתם יהיב למלוה בתורת פרעון בעד הלוה לבל שדעתה דמסבו' והיב ועע"פי שלה בתב לו הקנאת השטר תבף ומיד . לית בסביל זה יורע בתו לבל בבל שטר הטענות זבה וזבה בחזקה וחייב שמעון לשלם יד הגוי מעל הרבית הב' ויתנהו לראובן ותשאר המסבונה ביד שמעון עד שירצה ראובן לפרוקה או עד שתבלה בנבוי דין מסבו' דסוריה . וע"ל רצה לפרות לו הרבית הב' מיד הגוי לריך לשלם לו דמי הרבית בפי הסומת הנז' . ותשאר המסבו' עד שירצה ראובן לפרות . וה"ל לו במה לשלם ב"ה זו המסבונה ישומו לותה שמאי בדי"ן במה הוא שוה עתה בטעות מזומנות ויטלם ראובן לפרעון הרבית הב' וגו לפרעון דמי מבלתו ומה שיסבור לו לשלום דמי רבית זה יבתב ויחתם ויחפם אחר בבסיו לגבות מהם שטרו . וב"ז שאמרנו שיטול ראובן הנז' המסבו' בסומת הנז' הוא שאין בע"ח אחר על שמעון קודם לשעת המבר אבל אם יש בע"ח מוקדם הוא ויטול המסבו' תחלה והשאר ויטול לותו ראובן וה"ל בשאר לו ולא מלה ממה לגבות ויבתוב עליו שטר עד שאר ימלא ממה לגבות ס"ת מוהריב"ן זל"ל מבת"י במוהר"ם לבן לור זלה"ה :

הנכ"י **אברהם אנקאווא** סי"ט

כ"ח אפטרופוס שהיה על היתום ונתן לת' תלקו ואח"כ תפס בלה עדיום מבבי לותו היתום ושמעון שמה שבתן לו בטעות הוא שלה עלה לו בל לותו הסך אין תפיסתו תפיסה וזבה היתום בחלקו שבתן לו מקודם מהר"ם לובש סי' מ"ח יעוש"ב :

עדים המומרי' בתב וידינו הוא זה ואחרים לומרי' אין זה בתב ידבם בחלקו בתום' למי נאמין ואע"פי שהיני בראי להבריע מ"מ נראה לי שהעדים נאמנים שהרי יבולים לבתוב שטר אחר ולחתום בו .

ועוד שמא הטו לתת יותר ולא תתמו כמנהגם · לכל היותר העידו הכ' שלקחים הם שתתמו לותן התקיומות בפניהם ס"ז הזמם והכ' נלמדים · מהריק"ם סי' ע"ו :

המתחייב לפרוע לחבירו לזמן פ' כ"וכ שקורה כפי מה שתסוה כזמן פרעון ואז היתה סוה כזול זמן פרעון ולא פרעו בלותו זמן ואחר כך הוקרם שחייב הלוה לתתה בערך הזול שהיתה סוה זמן פרעון כי הי"ל לכתוב כפי שסוה שעת פרעון ומלת זמן מורה על שעת סילוק החיוב ואם היה בהפך שהיה ביוקר ואח"כ הוזלה יש להקיישב בדבר דשמא יכול לומר לו מפני שעברת עלי המועד תהיה חוטא בשכר מוהריק"ם סי' ק"ח :

הכותב שטר על חבירו בז"ל וכנלמנות על הפרעון וכל ענייני השטר כמו שנהגו לכתוב כל הסופרים בכל ערי המערב ודלי דנם עדי הודאה שיעידו שבפניהם הודה בשטר פלוני שנם הוא בכלל הפיסול ובהסוף דסי' פ"ב סיתן ק' שכתב בשם התרקדקין ע"ם וכ"כ מוהרשד"ם ח"מ סי' כ"ג ועו"ש והככ"הג סי' ע"ה סוף י"כ הנ"סט :

אפטרופוס שהודה בב"ד שים בידו נכסי יתומים כ"וכ יכול לומר נלמן לומר לא ח"כ טעיתי בחשבוני מהריב"ל ח"ג סי' ק"ן וק"ח ומוהרשד"ם סי' קנ"כ וע"ר ומהרש"ך ח"ג דקנ"ם :

ראובן שלח שכלונות לשרוסקו ע"י דודה ושרוסקה היתה מתקשטת בהם והודית בפני כדי"ן שכל התכשיטין הם מנכסי השרוס שלה ואח"כ נלכ"ע ראובן והשרוסקה מכרה כל התכשיטין כיד דודה כדי שיהנה ליורשי השרוס · ודודה עכב לותם בידו בלומרו שי"ל על ראובן מלוה ע"פי שם ירצו היורשין לנכות מהשלוה גוכין ואם ירצו לנבות מדודה נוכין ול"ד בהודית שמכרה התכשיטין כיד דודה שיהנה ליורשי ראובן שלא לפילו בעת שהיה שברוס חייב לדודה הינה נלמנת להפקיד היורשים כנ"הג ח"מ סימן ע"ה לוח ט"ל הנכ"י מהם מהר"ם משון סי' ק"ח וכתורת חמת סי' ק"ט ועו"ם :

ראובן היה חייב לשמעון מנה בשטר ומת · ושמעון תפס בשכיל חובו קלת שחורה של ראובן שמכרה לו לוי · וכשבת מיתת שמעון נתן השחו' ליהודה שיהנה ליורשיו ויהודה נתנה ללוי כ"ח וחוץ שמכרה לו שם ירצו היהודים נובים מיהודה · לו שם ירצו נובים מלוי ואם יבאו מיהודה חוזר יהודה ונובה מלוי מהר"ם משון סי' ק' ומהרש"ך ח"נ סי' ע"נ וכנ"הג סי' ע"ם :

אפטרופוס שהרויח בנכסי יתומים לתרי תוך היתומי' הרויח לעצמו ולא ליורשים מהריב"ל ח"כ סי' נ"ח :

כתב הרש"ם בתשו' על פקידו של ראובן שהפקיד תמון ראובן אחר שנלכ"ע בית שמעון · ושמעון טען כי ראובן חי"ל מלוה ע"פי בנגד התמון שהוח תפוס מצל ראובן זה הפקיד פצע שמכר תמון ראובן בית שמעון והיורשין תובעי' תיר הפקיד והפקיד חוזר ותובע משמעון וכ"כ הריב"ם סי' שם"נ · וכתב מוהרשד"ם ח"מ סי' קל"ח דדוקא בנדון הרש"ם דראובן שמעון לא חי"ל ראיה לתבוע מראובן כתב הרש"ם דיורשים מוליאין תיר הפקיד אבל אם חי"ל שטר או ראיה על ראובן אין לחייב לפקיד כ"כ מהר"ם משון סי' ק"ח ועיין מהרש"ך ח"ח סי' קכ"ח ועי"כ לא תחייב הרש"ם אלא דוקא בפקיד תטעם שומר שמכר לשומר אבל בפקיד תוא שומר שמכר לשומר שמכר לו בית הדין לחייבו הרשד"ם סי' קכ"ח כנ"הג סי' הנז' לוח ל"ח ול"כ :

הלכ"י **אברהם אנקאווא** סי"ט

כ"ט המוכר חפץ לחבירו ואח"ל חפץ זה פ' נתן לי כו כ"וכ וכן היה שאחל הקונה לת לו ואח"ל אמת הדבר שאני נתתי לו כו כ"וכ ולא רצה למכור וכשמע הקונה לת דבריו הוסיף לו על לותה שומא שנתן לו וקנאו ים בו דין לונאה · ול"ר לנוסף ונותן בלשונה רלית היה לונאה דהתם לומר לו קניתי זה החפץ בכ"וכ דאז קומך על קנייתו אבל נר"ז דמי להא שכתב הטור סי' רכ"ז בשם הרש"ם ופסקו מרן בקצר סי' הנז' שכ"ה ס"ות מהריט"ץ סי' רל"ז :

ראובן החליף כיתו בכיתי אחר עם הנוי וטענן אחזקת הכיתי אשר נתן לנוי נשתרק שלו הדין עמו דמ"ל מכר כרמים מ"ל מכרת בכיתי אחר ואפי' לת"ל שג"ל אלא תקנה שתקנו שכל מוכר כיתו לנוי נשאר לו חזקה מ"מ נם זו מוכר כיתי הוא · וכ"כ המרדכי מעשה שנזרו הקהל שלא למכור שום ב' כיתו לנוי ונשהל אם מותר להחליף כיתי בכיתי עם הנוי והשיב דאסור דחליפין נמי חיקרי קנין כדתנן המחליף פרה בחמור וכו' · וכפ' מרוכה לענין דינא דטבחו לו מכרו מפרם ס"ם דחליפין ואשר נווני טוכא הוו בכלל מכרו ס"ות מוהרלב"ח ח"כ סי' כ"ז ועו"ם ודבריו ז"ל יש לסם סמך מן הכתוב ויעלוף נעלו דהוא קנין חליפין ומשם למדנו עיקר ענין סודר ורוב המכירות הוו בקנין סודר :

הלכ"י **אברהם אנקאווא** סי"ט

ל' אפטרופוס שלקח כ"כ שחורות של יתומים לעצמו בשומת שמיו שוי' כשער שכשוק ומכר אותם לאנשי עיר אחרת כהקפה לשנה וכרומה ביותר מהשוויים כל הרווח לאפטרופוס ולא ליתומים וליכא למימר שהוא ליתומים מטוס שהוא רשאי למכור ולא לעצמו דמאן דם ליה וכהסוף דאיתא פרק שלשה ניזונות אמר ר"ן שלשנה שאמת לעצמת וכו' · וכמ"ש התוס' שם ומרן סי' קנ"ם דליתא דלא נאמר ענין זה דמאן שם לך שלא לענין כ' דכריס או לענין שם היה אותו דבר עדיין קיים בהך קרקע דשמא שלשנה לעצמת שיחזרו היתומים ויטלו שלשם ויתנו לה מעות · או לענין אי לייקר בהך עובדא דכיסתא דאתייקר וקם בסוף תלה זוזי אכל שם היה דבר המטלטל ויצא מיד הלוקח לעצמו ואינו כידו ודלי דאינו משלם אלא בשעת הוצאתו מן העולם דלא יהא אלא נזלן אינו משלם אלא בשעת המכירה וכדין התשכון שנמכר בלא שומת בסי' ק"ג סע"ו ועו"ם · וע"ר למ"ם מרן סי' קע"ו ס"י דשאני התם בשותף שמכר בהקפה דמכר ע"ר הלמנע משל"כ בנר"ר שמכר ע"ר עצמו ואלא ע"ר היתומים דאין לחייבו אלא בהשלומי שעת הנזילה כפי מקומה ושעתה ואלא יותר ועיין סי' שנ"ר וסי' שם"כ · ועוד דהשכרת מחייב דטענת מאן שם לך לא שייכא אלא בדבר השוה לכל נפש דהיינו שם הוא דבר העומד לימכר ומוצא לוקחים כפי החפץ והרצון אבל אם לקח לעצמו אמרי' מאן שם לך לכל נר"ר שאינן מוצאים מי שיקח שיעור רב מיד אלא בהקפה ודלי דעדיף טפי שיקחנו לעצמו אלא לימטי פסידא ליתומים · מיהו ודלי שם הוא דבר שאינו עומד

ליזכר טעמינן מאן אם לך בכל ענין · וי"ת ואם מזכחן כדיני שלוחין דמי שעשה שליח למכור לפלי' קנה לו הדמים ליזו יכול ליקח לעצמו . הרי שע"ג דמוכר רעתו למכור לאותן הדמים לשפי"כ לאמרי' מאן אם לך וה"ה ס"ה כשפטרופוס דהיינו בשליח כמ"ש סי' ק"ט ורכ"ז י"ל דהתם מיירי בקרקע שעדיין קיים לכך תעמוד הקרקע בחזקת הבעלים מכח טענת מאן אם לך משא"כ במטלטלין שכבר נמכרו לאחרים לא מהדרינן עובדא · ול"ד נ"כ לתשו' הרי"ם שהביא הטור ריש סי' קפ"ה דלוכן נתן תבן לקרסור וכו' הרי מוכח מהתם דלפי' אין התבן ברשות קרסור לא זכה קרסור כמוכר דשאני התם שלא נתכוון לזכות לעצמו כלל בתבן הזה שלא במוכר משו"ה הכל לבעל התבן · משא"כ בנר"ד דנטל כל השחורות לעצמו כשמכר לה"כ מהם על דעת עצמו היה מוכר ומה שעשה עשוי · קרב בית יהודה ח"כ סי' ע"ח כן מ"כ מכת"י כמוהר"ם שכן נור זלה"ה :

הגה"י **אברהם אנקאווא** סי"ט

ל"א עמדו לפני לדין לוכן ן, ן בהרשת כה"ר רחמים למעלם סי"ו והוסיף שטר משכונה שהיה לאביו כשה"ר משעור ז"ל נגר משה לחזן כ"ע מסך ל' מתקלים וזמן השטר שנת תקע"ז ממעות היקום שהיו בידו של השכם הגז' כפי' ז' לוקיות וחצי מרח"כ ולפשקים שוכר כדין היקר המשכונות הנשומות כישראל · והיה כתוב ע"ג שנפרע השכירות ונם מן הקרן סך מה כעניין שכתוב ע"ג בנוסח זה נשאר כלי פרעון משטר הגז' מן הקרן שבעה ושמונים לוקיות מכ"ט יוס ר"ח כסלו תקע"ח לפ"ק ע"כ ותכע המורשה הגז' תת השטה מורת כתו של משה הגז' בכח שטר המשכו' הגז' ליפרע קרן הנשאר ופירותיו שנפלו עד היום הזה · והשיבה השטה הגז' שזה הקרן הנשאר בשט"ז מלוותו זמן כשר היה כיד החכם הגז' כ' לוקיות לבטחון שדכיני כיני שיפרעו לו הנשאר וכשנשלל לפנד"ק לקלע"ח כידוע ונשכרו עמדו כדין לפני החכם ח"מ שהיה לוותו זמן ויצא זכיני כדינו ר' משעור הגז' ונתחייבו לתת לו ממון הנשאר כשטר הגז' והם לא רצו לפרוע ונשאר הדבר כך עד היום הזה · כעניין שהוריית השטה הגז' כפי' על הקרן הנשאר כמשכו' שהוא לחתת שלא נפרע מכח התרעומת שהי"ל על החכם הגז' כלקרן הלוותות הגז' ומדלא תשמו לפרעון הקרן הוי כ"ש פירות המשכו' שלא נכו כורלו · ולקר שרלוני שהביא הגז' ניתנם לה מלביא קודם הקופה ולע"ע שתת בעלה ונשאר נ' רבעים כיד היורשים ולא נשאר משיהר כיד השטה כ"ה רביע הביא דוקא לזי פסקינו לסם הרלמים הגז' נוכח לוותו רביע שביד השטה ואם רוצה לחזור גם על היורשים לגבות מסם נמר הקרן דוקא לריך ליזשבע בנק"ח כדין טורף שכל לנבי רביע שביד השטה הון עליו לפי' חר"ם שלא פקדו אביו מכיון שהוא מודה שלא נפרע שלרית החוב הגז' מכח הקרעותא שהי"ל לנבי הלוותות :

ולפי שהביא הזה ניתנם לה מלביא כנדוניקא לכאורה היה נראה דחייב רחמים שבועה כדין טורף מלקוחות ומקבל מתנה כמ"ש מרן סי' קי"ח ועו"ש . אבל מכיון דמתנתה מעיקרא ליתא דמכרתא היא כיון שהוא משועבדת כיד הממשכן והיה לוכל פירותיה הגם שהיה בלוים וכו' . וכ"ש יפוי כח וכו' . וכמ"ש מור"ם סי' ג"ע לינו כלוס :

וכבר כל הדבר מפו' כס' התקנות בנדון שהיה הקרקע ממושכן ומח"כ נתנו כמתנה והעלה דהמתנה לינו כלום . כיון דכבר היא משועבדת כיד הממשכן והלוומים ח"ור פחם יע"ח וח"ור מקנחם יע"ח . ע"ז ומוכרח הדבר משום לח יחרוך רמיה לידו ולח שכחת חיו לכל כריה . ול"ל דלח"ב המתנה כטלה ועכ"פ שבועה כעי כדין טורף דזה שכום דה"כ מלי כטלה הרי לפי"ז גם המתנה קיימת לגלי שנשכע הממשכן ומלי גרירותא של המתנה הזחת כיון דיפה לחייבו שבועה לממשכן . ונם כדין הוא דכיון שהוא ממושכן כיד רלוכן הנם הם יכזור ויוכרנו מכרו בטל דשעבודו של רלוכן קדם כיון שהוא תק"י בתורת משכונה . ורלים מפו' כנ"י פ"ב דכ"ב בעניין בעל שמכר נכסיו המשועבדים לכתובת לשה לפי' הם שהניח עמו שלא הטריף מלוכן נכסים מקחו בטל דהוי כתלוחו ויהיב לכל הם קכלה מעות וכו' מקחו קיים דהוי כתלוחו וזכין ע"כ . הרי מכיון שהוא משועבד לה בפי' מקחו בטל לפי' הם התנה בפי' וכ"ם ה"ל ידעה ממכירתו כלל דמקחו בטל . וה"נ כנד"ר שהוא משועבד בפי' כיד ר' משעור הגז' הם חזר ומכרו או נתנו ודלי דמקחו בטל ולפי' התנה בפי' והודיעו לה הוי מחילה דלומר לו הב' נוח לי וכו' . וע"כ למה יגרע כאן מדין הלשה הגז' שלה היה משועבד לכתובתה מקחו בטל וזה יהיה מתנתה קיימת ולקוייכו לממשכן שבועה כדין טורף הה ודלי כורכה :

וכר מן דין המתנה הזאת שניתנה לה מלביא קודם חופתה לינה כמכר לחייבו שבועה כדין טורף דזיל כתר טעמא למה לאמרי' מתנה כמכר משום דלי לה הו"ל הנשה מניה לה היה נותן וזה לה יהיה שלה כלים דעלמא לכל נכסו וכבתו לה הוה מתנה . ודכ"ז מפו' יוסף בכנ"ה הג סי' קי"ח הג"ה שט משם ריע"ז . וכן העלה הרב שער המשפט סי' הנז' כפי' לחלק כין מתנה לאלים נכרי לנותן לבנו וכתו משום דלה שייך כהו הנשה דמטו ליה כדי למחשבים כמכר . וכן מסקנת הרשב"ה כם' ח"ח סי' קס"ג משם הרי"ף וכמה פוסי דמתנתו לבנו וכתו לינה מתנה כלל . ולפי' כנדון דידיה שנשאל עליו דהוה מתנת שכ"מ דיכול לומר שהי"ל הנשה ממנו ולכן לה היה די לו כירושה ויפה כתו לתת לו מתנה לעפי"כ העלה דלה הוי מתנה ועו"ש . הרי מפו' דכנד"ר ליכא מאן דפליג דמתנה לבנו וכתו לה חשיבא כמכר וכיון דלה חשיבא כמכר ליה דין ולית דיין לחייבו שבועה כדין טורף מלקוחות . וכ"ז הוא לפי' ה"ל היתה כבר ממושכנת כיד ר' משעור הגז' לגלי שהי"ל שט"ח נגד הלבי הלשה וכשבא לגבות הקרקע כחובו נמלא שכבר נתנו כמתנה לאמרי' דלין מתנה זו כדלוק לחייבו שבועה כנז' . וכ"ם שכבר היא ממושכנת משכנתא בנכייקא דכודאי הגמור שזה המוכר לו הנותן מעשיו כטלים כיון שהוא משועבד כיד לאחר . וכן מפו' כדברי התומים כם"מ סי' קי"ז וכס' נתיבות המשפט ועו"ש . שהביאו רלים ממ"ם הטור כיור"ד סי' רכ"ח והתוס' דמציעא דמ"ג דדייקי להדיוק מהך שרם זו לכשפרנס תקים הקדם דכ"ז שהוא כידו לינו יכול להקדישה וכ"ם למוכרה רק המוכר מה שהוא יותר על החוב יכול להקדים ואיך יתכן במשכנתא מכירה הה כ"ז שלא פרעה לו חל המכירה . וכ"כ הריטב"ה כתקוכות ועו"ש וכם"כ יור"ד סי' הנז' ועו"ש כספר תומים ונתיבות המשפט הנז' :

הרי להדיוק דכ"ז שהיה ממושכנת כידו כל מה שיעשה כטל לגבי המשכו' ולין על הר"ח הנז'

כ"ק תר"ס שלא פקדו לבניו ונוכח הקרן מרבוע הכית הנז' וכיון שכבר הודית שעדיין לא נפרע שלשית הקרן והפירות דיודיס ע"כ אין עליו אפי' חר"ס מטעם הנז': **וא"ל** דסו"ס אותו זמן שנתן הלוה הכית לבתו לא היה עדיין כמשכו' הנז' שלא שמונה מתקלליס וע"כ היתר על הקרן הכתוב בשטר הנז' הוי מתנה ומשתא מיסק לס וכוח סרס' הנז' ליפרע מאותן היורסים הנ' רבועות מכח שעבודו שע"כ הכית יושבע בעין טורף. ד"ל דכיון דקי"ל אין משכו' נפרעין לחצאין לנבי פירותיה וכמ"ש הש"ך ביור"ד סי' קע"ב סרי כל הכית משועבדת לפירותיה כשכיל פרוטה של הקרן לס יפרע ומ"ל לבא כשלו כיון שהית משועבדת כידו כ"ז שלא נפרעה. הנה דכמעות יקומיס וכנר"ד שקוללים הפירות לערך הקרן ד"מ (מוזנה למתקללו) ומשתא שנשאר מהקרן ס' מתקללים הוי כאלו כפי' לתמר דנפרעת לחצאין שסרי לא נשאר כפירות כ"ל כ' לוקיות בכת"ו. גס זו אינה רלית דאמת הוא דעיקר הכוונה כפי' לערך סרמיס כמעות יקומיס לא לנבי שעבוד כל הכית אינה נפרעת לחצאין דכל עיקר כוונתו כשעבודו לכל הכית הוי מטעם שמא לא יפרע מהשכר הפירות מדס"ב לו שמא יפרע לוזס ענין כנר"ד וחוזר על הכית מדר"ן להוליא מן הכית כל החיוב שנתחייב השוכר בשכירות הכית וזה מעשים בכל יום ולדעתא דהכי קומכי כמעות יקומיס לקבל משכונות קרקעות ולטורף עושים השוכר להפסיקו כדי להתיר לוכית דכ"ע. וכבר העלה כס' סרח לנדיק דלפי' כלא הפסקת שוכר לנבי יקומיס מותר ועו"ס. שלא שלא נקנו כן וכעינן הפסקת שוכר דוקא וכבר כנר"ד לינסיקא וכיון דכרור לנו דהפירות לא נפרעו עד כדון היה רלוי לנו לדון להוליא מן הכית כל הפירות העולים מאותו זמן עד היום מדר"ן מלבר הקרן הנשאר:

אבל מכיון שנדל היקום ויכולין לומר כיון דכבר הוא נדול הוא עלמו נשאר עליו לב"ר כנר"ד שהולכים אחר המעות כשיעור מוזנה לכל מתקלל. וע"כ גס ר' משעור הנז' הכא מכחו לא עדיף מניה ואפי' מזמן שנדל היקום נשארו על ר"מ הנז' ואינו לוקח שלא הקרן דוקא. וקשת רלית לזה ממ"ש מוהריב"ל ח"ל סי' נ"כ כרלובן שהיו כידו מעות מיקום ומת היקום והורשים קובעים ממנו לשת"ו קו"ר ס"ו פעור מן הריוח שאחר מיתת היקום כין הריוח ס"ל. ושקורס מוקו לס הריוח לינה פלונתא יעו"ש. וכן נר"ד כיון שנדל נשאר ומ"ל נדל או מת. דלס העיקר הוא מכיון שנעשה כהיקר מיום ס' יהיה מוצ וקולך כ"ו שהשער קיים גס כאלו היכה שמת היקום כבר נעשה כהיקר ולעפי"כ נשארו הפירות עליו מיום שמת וכבר כתבתי כמ"ס משם רבינו הנדול הרב יעב"ץ זצ"ל דהוזיל ולישתרי לשתרי ועו"ס סי' רפ"ד ול"ע:

ומדברי סרב לחם יהודה ס"כ סי' ו' נראה דשכר כשטיעות דשקרקע מעולם לא נשתעבד על הפירות דמעיקרא לא שמך המלוה שלא על הקרן דוקא והכיח רלית ממשכו' מוקדמת ומשכונא מאוחרת דלס קדם המאוחר וגבה הפירות אין מוליאין מידו וכמ"ש מרן סי' קע"ב ועו"ס. שלא דכנר"ד נראה דלנבי חלק הנשאר כיד לשתה גס הרב יודה כיון דמעולם לא נמלא לבל מה שכבר נמכר הוא נדון הרב דאין מוליאין הפירות כלל וכמ"ש:

פש נבן ספק ס' כיון דקי"ל כעל כנכסי לשתו לוקח הוי הרי רחמים הנז' אינו יכול לערוף שקרקע הנז' כלא שבועה כיון דסו"ס לשתה הנז' מכח בעלה קלתית. לבל גס זה אינו מכיון שבתבנו שזלת מתנת הלב ולא נכסי לשתה שהכניסה לבעלה והמתנה אינה כלום משום שעבוד לבים הרי מעיקרא נזולה ומברחת היא וכפרט שכבר קודית כפי' שלא פרעה קו"ר הנז' מטעם הרעומת שחוקמות ועוד גס לדעת מרן עלמו בסי' ק"ג וקי"ב דכעל לוקח הוי זיל כתר טעמא דלדעת הסמ"ע שבתב בסי' ק"ג בענין שומת דטבח ליה לבעל קעבדינן ואין להוליא שקרקע מידו לפי דמספיק"ל בס"ס אי לוקח הוי או יורס הוי ולא לישפיטא ע"כ אין להוליא מיד המוחזק ולפעמי' לחמרי' לוקח הוי ולפעמי' יורס הוי לבל כעלמא לנבי בע"ח יורס הוי ומוליאין ממנו הוכח דלישכת פסידא למלוה. ולדעת הסמ"ע ז"ל לא מיירי בסי' קי"ב אלא בנ"ב דוקא ולעפי"ב הוכח דלישכת פסידא למלוה מוליאין ממנו. גס לדעת הש"ך שחלק עליו בתב יש יהיס בתוב בשטר דלקני נוכח בנ"ב ובנר"ד אלא כל השטרות הנהוגות בתוב בהן דלקני גס הכנ"ה הנ שם בתב דלדעת ר"ת ורשב"ם יורס הוי וב"ס לדעת הרשב"ל. ולפי' מאן דפליג ע"ז ס"ד הוכח דלא בתב דלקני לבל לי בתב דלקני ב"ע יודו דיורס הוי ועו"ס ובס' הנב"י ס"י בתב וז"ל ולתר החיפוש והחקירה מלישי מחלוקת בדב"ז דמוהריב"ל ומוהרש"ס והרדב"ז בתבו דלף דבעל בנכסי לשתו לוקח הוי בנכסי הנדוניא לס בתב כשטר מעלעלי ולנמ"ק נוכח מהבעל דבזה ליכא תק"ה וב"ס בנכסי מלוג. ומוהרח"ס חולק על נ"ב לף שבתב לנב מקרקעי מפני תק"ח ועו"ס:

מפורש יולא לרוב הפוסקים לס בתב דלקני ומעלעלי לנמ"ק גס בנ"ב יורס הוי. וגס לדברי מוהרח"ס דפליג ע"ז בס"ס היינו דוקא בנכסי הנדוניא שהיו שלא והכניסה לבעלה ונזקפו עליו נ"ב דבזה לישרי בל הפוס' לי לוקח הוי לו יורס הוי. לבל נר"ר שלא היה מקרקע הזה של לשתה ב"ה מתנה נקונה לה מלישה בנדוניא וכבר כתבתי דמתנה זו לינה בלום מבח שעבוד המשכו' שהיה עליה כיד ר' מעשור הנז' וע"ב לפי' מוהרח"ס ז"ל יודה בנר"ר דלישה תק"ה ומוליאין ממנו ולישה ספיקה בלל:

המורם מבל הלמור דזבלי הר"ח הנז' כרלוב בכית הנז' נגד הקרן הנשאר דוקא לבל לה הפירות. ומתנה מלא לבתו לה הוי בסבר. וכיון שהשה הזלה קודית על הקרן הנשאר אין על הר"ח לפי' חר"ס. וה"ל יסקיב רלוב הכית ורוסה להשלים מהנ' רבועות שביד היורשים לריך לישבע כדין הכא ליפרע מנכסי היתומים זכו הנלקו"ר ולוו"מ ויוח"ן:

הלב"י **אברהם אנקאווא** סי"ע

ל"ב בענין בכור ופשוט שבלו לדין לחרי מות לבישה והניח מלוי סך מה והיה נושה בזולת סך מה וקוה חייב לבן ל' פשוט סך מה. וטעון הבכור שהלוקח שהניחו חייב לפשוט תלה בהלוקת הזולת והמלוי יתחלק כיניהם. והשיב הפשוט שהינו לחרלי לקבל הלוקת הזולת והניח המלוי שלפני. עוד טעון הבכור לני הלוה הלוקת הזולת מכיסי לרכיני כיני שיפרע לך הזולת והמלוי יתחלק כיניהו כמו שפוסק"ן ע"ב:

והנה רלישו פס"ד ל' מהרב המובהק כמוהר"ר דוד לבלח סי"ו שנשאל ע"ז והשיב שרכרי הבכור מהבל ימעטו דוק ותשבח לם ד"מ נניח שמה שהניח

שהניח לכיסם מזומנים היה שמוש לוקיות וסם ס' כנוס הרי יש הפרש גדול בין טענת הכלור לטענת הפשוט דלהרי הפשוט לם ויקבל המלוי כהלוקתו נמלא שזה הכלור לא קבל מהלוקה הזלת הלא חלק כחלק וזהו מן הדין שהכלור לריך לפרוע חוב לכיו פ"כ כמו שחולק פ"כ כמ"ם מרן סי' רע"ח · לכל להרי הכלור שהלת הלוקה כהלוקה ויחלוק המלוי פ"כ הרי לא פרע חוב לכיו כמו שחלק הפך הדין הנז' :

עוד דלימי שכתב דלים לחרת ממ"ם מרן סי' פ"ג דסם הלוה מודה כב' הלוקות ונתן לו מנה סתם והמלוה תשבה ממלוה שק"ל עליה ערב שומעין לו · ולפי' לם ולמר הלוה לימי נותנת הלא מהלוקה פ' שומעין למלוה משום דעבד לוה וכו' · וס"כ כיון שזה הפשוט שהוא המלוה לומר אין דלוני ליפרע הלא מזה המלוי הדין עמו מטעם דעבד לוה וכו' · ונתנה עו"ז שחולקים המלוה עם הכלור תכ"ח · ושכתה לזה וכתב דוק היטב שזה דלים גדולה בלי שום פקפוק ושם תבני על למרתי עכ"ד :

ואחר המחילה ממעכ"ת דעתו נשנבה ממני ולקו"י ליפכת מתחברת דטענת הכלור הלימת היה · כי לטעם הת' שכתב הנה דלים כלל דקי"ל שהכלור פורע שחולק פ"כ . ס"ד שם כבר חלקו ממון לכיסם ויהא שור על לכיסם לפרוע כל חוב לכיסם כפי ערך חלוקתם הגע עלמך שם חוב שהיה על לכיסם כפלים על מה שירשו מי חייבם ליורשים לפרוע כל חוב לכיסם מכיסם . דמה שמוטל על לכיסם הוא · יפרעו מה שירשו מלכיסם ושם נקיים . וכ"ד שעדיין לא חלקו המלוי ויש לשם רשות לחר לפרוע חוב לכיסם · וכ"ם שהכלור לומר לני הלוה בשר הזולת מי זם למר ותפי שתין הדין עמו הגע עלמך שם חוב לכיסם היה לחדש לחר ולא לכן פשוט ורשם הכלור להלוות לפרוע חוב לכיו מיד· וכי זה המלוה יכול לומר שתין רלוני ליפרע כ"א מן המלוי בחמלע דמתי נ"מ זה מלוי וזה מלוי ולמה יגרע הכן הפשוט מחדש דעלמא כיון שהכלור לומר שיקן הלוקת הזולת בשר הלוקתו ומוסיף ולומר שהוא יהוה מכיסו ויקבלם מהזולת אין זה סברת כלל כיון דשכשיו נעשה כלו כח המלוה ופרע להלכך · ומה נס דקי"ל הלוה לשום למלוה שטרות שי"ל נגד תחריס לפי' שם יש לו מטלטלין וכמ"ם מרן סי' ק"ל ומור"ם שם · ע"כ נרחה דטענת הכלור הלימתא היא ויכול לרחוקו שיפרע מהלוקת הזולת והמלוי יקבלם כיוסם פ"כ · ואין לומר כיון דנזירת הכתוב היא מן המלוי דוקא יחלוק פ"כ וסיינו המלוי כשעת פטירת לכיסם ולוקת שעת היתה הלוקת שטר וכדומה דכר הנקרע רלוי ומתן שם לים הכלור לומר השתא לני חלוה ויקיה מלוי . זה יהיה שם כמלוחת לכיו לא חייב לחתר כנגד הלוקה שהוא נושה כחתר חזי הנא שם יכא השתא הכלור לפרוע לוקו חוב שנושה לכיסם כיחתר ויקיה מלוי השתא סו"ם רלוי היה שעת מיתתו של לכיו · לכל השתא דהדין נותן לנשה הלוקה נגד הלוקה כמ"ם הוי לוקו המלוי קבוע לשם שעת פטירת לכיסם וטענת הכלור הלימתא . ולפי' לדעת הס"ד שם סק"נ שכתב דלין לשום שטרות כל זמן שים מטלטלי ועו"ש .

השתא שטוען הכלור להלוות כנז' נס הס"ד יורה :

ומה שכתב הרב לטעם הב' לויי מכין הרלוה שכתב מלחר שכלר קבל המחון ולומר שטרתי ניחה לנד"ר שיכול לכלור שלא לקבל שלא המלוי שהניח

חכיו ולא המלוי שהלוה הכלור על הזולת מטעם עבד לוה וכו' · ולדרכת כגון דא למרי' ליה זה נהנה שלין כ"מ כין מלוי למלוי כנז' וזה חסר שהוא הכלור שלא יטול פ"כ וכופין לוקו ע"מ שרוש ולינו דשתי לקבל שלא המלוי שהלוה הכלור על הזולת וקוי כנד"ר עכר מלוה לשים לוה מטעם הנז' · וכ"ם לדעת מרן סי' ק"ל כפ"י כתב שלין יכול לכלור שלא רשם לו השטר הגם שים לו מטלטלין כנז' ודכריו תמוהים לי לחר שתמ"ר :

וכבר כתב תור"ם כשי"ע סי' קי"ג כפשיטות דכ"ח נוכה מהרלוי שכתב דהכת כעיטור נכסי כע"ח של הלחין ותטול כרלוי דכל דלימי פסידא ליורשים נוכה מן הרלוי · ועיין קסו' ז"ע שנשתל על כרון כגון נד"ר והעלה כמ"ש · ועיין להרב כ"ם כשי"ע סי' ק"ה סק"ח משם תשובות ס"י שים לדיוק משם כמ"ש עיין ורו"ק :

כללו של דכר לקו"י שהדין עם הכלור לחלוק המלוי כלו פ"כ ושם כמלוחת חוב לכיסם לפשוט היה כמזומנים הרי טענת הכלור הכ' שרוצה לגוות לחת ויפרע הפשוט מזה המלוי · וש"ל היה חייב כמזומנים כיון דמר"ן ומור"ם פסקו דיכול לשום לו שטרות לפי' שם יש מטלטלין גם כנד"ר שם זה המלוי היה מטלטלין שמין הלוקת הזולת ונותן לב"ח ושם המלוי שהניח היה ממון כעין לזי הכלור יכול להלוות שיעור הקוב וחולק פ"כ זהו הנלקו"ד ולוי"מ ויתי"ן :

הכ"י **אברהם אנקאווא** סי"ט

ל"ג עמדו לפני לדין הרב יעקב ן' יחיון והרב לחרן טולידאנו הי"ו וקוניה שט"ח ק' מסך מ' לוקיות כתורת עוס' כהכשר לוקיות ק' ככת"ו נגד להרן הנז' שנתן לוהן לו יצחק ן' יחיון כ"ע כזמן שהיה לפטרופוס על לכיו של יעקב הנז' כסיותו קטן ולא היה כתוב ע"ג פירעון לפי' מן הפירות פש"ן וזמן השטר מש' הקע"ט כעינן שהיום הזה הוי לא' שנה שעלה שכוס הפירות ככללות הקרן מ"מ מ"ח מתקללים · ולהרן הנזיב שכבר הוא פרוע חוך שנתו הרלשון כיד הלפטרופוס וחלוס הוא חולס זה התוכע :

ואחר החקירם ודריסם שעשיתי כמו שלריך לשטר יען מלחתי שטע"ז כת ליד כנו של הלפטרו' שקנה לוקו כשני לוקיות מיהודי לחר ונתנו ליעקב הנז' · שלחתי לת"ז שמכרו ותחלה לחר שמלאו כיתפה שכבית לכיו של יעקב הנז' ומכרו כב' לוקיות · לחר שהלך מלפני חזר ולחר לחת לגיד שמלאו קוך שטרות קרועים כביקו של הרב כמוהר"ר רפחל כיבלם ז"ל ע"י שהיה מתפש לחר שטר לחר כת זה לידו ולקחו ונתן לחתלת להכיריו למס לחר תחלה שמלאו כיתפה שכך נוהו היורש לומר כן ויתן לו מתקבל ס' וכיון שעיקם עליו לת הדרך ולא נתן כת והגיד החמת :

והיתה תשוכתי שהשטר כטל הן לת נלמין דכריו הת' שהיה כיתפה הן לדכריו לחרונים שהיה קוך השטרות קרועים כית הרב הנז' מכמה לוחדנות דמוכחי השטר פרוע ולריך קב"ד וכלחו"ם ככר היה קרוע מכפליו ולפי' מלן דפלוג על התומדנת ס"ר להוניח מסורסים שכל לתוקומי ממונת הכל מודיס וכמ"ם הכב"ח סי' ט"ו סב"ט ועו"ש · ועוד שסרי ניתן כיד המלוה שלא כדין וק"ל המחזיר שטר שמן הדין לת חי"ל להחזירו לין נוכין כו כלי"כ כח"מ סי' ס"ה :

ואין להקשות ולומר דשמת היה מוסלם כיד הרב

הנ' על קנת ממנו שלא נפרע · דטענה זו הוי טענה
דלא שכיחא דלא טענינן ליורשים כקתמי דדינא כסי'
ק"ח וכמ"ש הכנ"ג סי' ס"ה בהגב"י דמילתא דל"ש
לע"ג דהי הוה אכוחן קיים וטענין כן נחמן לא טענינן
ליורשים כיון שהיה בין הטענות הקרועים · ואפי' מאן
דפליג ע"ז הכא יודה מטעם הנ"ז ודוקא לי אכוחן
קיים יכול לטעון דלמרי' לתרמוי לתרמי אכל אנן לא
טענינן ליתמי כיון שהוי בין הקרועים מוכח דפרוע
עכ"ד . ואף אנ"ל שהיה מופקד כיד הנ"ז לאיזה סיבה
לא הו"ל ליורשים ליקנו עד שידעו מה טיבו וכמ"ש
הטור סי' ס"ה · וע"ש בכ"י שכתב הרא"ש מטעם י"מ
דאפי' כ' רוצים לא יקנו לא לזה ולא לזה אלא קרוע
יעו"ש · וכ"ה הכא שהוי בין הקרועים ליתי דין ולית דיין
דודאי הוי פרוע

וגדולה מזה כתב הרב נתיבות המשפט סי' ס"ה
דמנהג עירם שלא לרון להוציא כלל כשטר
יתן יעו"ש והוי חידוש גדול ומסתימת לישנא תקנה תקנו
לעצמם לף שהיה נגד הדין מלישנא טעם שהי"ל כזמנם ·
עוד כתב דשטר יתן ער ו' שנים ומו' ולמעלה הוי פסול
ואם יאמר פרעתי נחמן · והנם דלא קי"ל כן דאפי'
יהיה כ"כ שנים בתוקפו הוי עומד בכחו וכו' אלא
דלהיך תקירא ודריסא ונר"ד שמהה ל"ף שנים ואיתרע
חזקתיה כנ"ל וכמה לומדנות ע"כ נראה פשוט שהוי
פרוע ואין לרון עליו כלל ועוי"מ ויתי"ן בסדר והיה
לאחרין כאן שנה אחרו"ת לפ"ג :

הגה"י **אברהם אנקאווא** סי"ע

ל"ד וזאת שהכמת ס"ור רבלא יע"ל דבר פשוט
שהדין ר"ף כמ"ש החכ' הפוסק יפ"ו·
וטעמו ונימוקו עמו ולויי"מ ויתי"ן פה רבלא יע"ל
ואתומי' הם"ם והכולל הר"ום כמוהר"ר אהרן אלמאליח
ז"ל והם"ם והכולל הר"ום כמוהר"ר משה טולידאנו ה"ו:

שאול שלא השיב ידי"ן הם"ם והכולל כמוהר"ר
אלעזר הלוי"ן טוכו הי"ו כענין אדם שכתב
את תכירו אך מה ונפשר עמו ומחל לו וכתב שאפילו
אם יתברר שיש כידו ממנו עד אך כ"וכ מעות מחל
לו אכל יותר מזה לא מחל ואידע שאת"ז כמלא כידו אך
מה פחות ממה שקבל לו ואומר שמה שמחלתי משום
שהייתי חושב שלא נזל ממני פש"ן אלא משפק שהייתי
תובעו נתפשרתי עמו אכל אחר שאני רואה ממוני כידו
אם הייתי יודע שיעלה כידו אפי' פש"ן לא הייתי מוחל
מהו הדין :

והשבתי מ"ש כת"ר בענין מחי' כטעות שקבל
המוחל שיעור אך נדול ואנחנו כמלא
ממעמו כידו פחות ממה שקבל · נראה לקו"ר דכיון
שקבל לו עד לזאת אך ידע ומחיל · וכמ"ש מרן סי' רכ"ז
אכל כמפרש יודע ואי זה שזה לא שוה אלא מאה ומכרו
כמאתים אין כו אונאה · וסי' רמ"ה ס"נ שיש הסמ"ע
מחילה כטעות דלא מוכחא מילתא דכטעות הוא הוי
מחילה יעו"ש . ונר"ר שקבל עמו הרי ידע ומחיל
ואידעתא דהכי נחת למחול · ואין לומר דנזיש הוא
ולהשכיח דעתו של מוחל לומר כן ולהורות שאין לו כלל ·
דל"ף להשכיח דעתו אלא לי נזיש שתש ואומר כז"ל הל
אפי' אם ימלא כידו אך מה אכל אם שקבל כנר"ר אמרי
ידע ומחיל · ועניין זה דמחילה כטעות כמה חלוקים
נמצאו כדברי הפוסק ובריך ושוב נדול להעמיד הדברים
על בוריין :

אך לפי הנראה לע"ע הוא זה דהיינו כל הטעות
שנמשך לו מצד אחר שהטעהו וכהיא דכתב
מרן סו"ס כ"ה שסדיין הטעהו כודאי הנמור דפשרה
לו מאי כטעות לא הוי מחי' ומוזר · אכל אם מעצמו
טעה ומחל דהיינו שהיה יכול לחכירו כשך נדול ולבסוף
ע"י דבר מועט שנתן לו מחל לו כיון שהוא יודע לא
עצמו שהיה מכירו מי"ל ואפי"ם נתפשר ומחל לו הוי
מחי' נמו' וחילוק זה כתבו הרב שער המשפט סי' כ"ה
ס"ק ו' כדי לתרץ מ"ש מור"ם סי' רז' מעם הנו' והרא"ם
פ' ח"נ דכל היכא דידע ומחל אפי' מאי כטעות הוי
מאי' עם היות דקי' כ"ה דפשרה וקנין כטעות חוזר
ועו"ש שכתב שמצא תשובת הרשב"ץ ח"כ שהרגיש כזה
וכתב וז"ל לא"נ דקי"ל מחילה כטעות הויא מחילה
כדלהלן פ' ח"כ · לא ככל ענין נאמר כדקי' פחז"ה דהיכ
אמרי' דלא הוי מחי' וחלקו המפרשים ביניהם כמ"ש
בחידושי הרמב"ן ואף אנו נאמר שלא נאמר זה אלא
כשהוא טועה בעצמו אכל אם הטעהו אחרים לא הוי
מחי' עכ"ד :

ובספר נתיבות המשפט כתב דכל היכ דעת אחר
מטעהו הויא מחי' כטעות ואם הוא
הטעה את עצמו וכעד מלא ליגלגי מילתא שמחל אלף
לא הוי מחי' כטעות · וז"ל בסי' כ"ה ס"ק ל"ז מי שתבע
קרוביו ממון בכית הבי ולא מצאתי לותו ופסקו עליהם
שבועה ועשו ביניהם פשרה בעד דבר מועט ואח"כ
נמצא קנת ממון לבניו שלא ידעו נם הם בשעת הפשר
אם קנו מידו שנוטל כ"וכ ומחל כל מה שי"ל לגלם
מממון לבניו הפשרה קיימת יעו"ש . וכן מוכח מדברי
מרן סי' ר"ז המוחל לחכירו מה שיטול מנכסיו יכול
לחזור קודם שיטול אכל לאחר שנטל מה שנטל מחל
ודוקא מטלטלים יעו"ש ומוכרח שהטעם שהוא כיון שנתן
לו רשות ליטול הנם שהוא לסמכתא כיון שלא ידע כמה
נוטל אפי"ה כיון שתפס מדעת מהני . וה"ה הנם שאמר
לשון נרוע כיון שמניחו ליטול אח"כ הרי מתנה לו
מעכשיו כאופן המועיל ומתנה כטעות כי היכי מהני
כיון דהשתא מיהא ליכא לומדנא דמתני ליה וכשפר
נתיבות המשפט מפו' יעו"ש סי' הנ"ז ·

הרי מפו' דכ"ז שלא הטעוהו כידים שלא הוי
מעצמו נתרצה כפשר כדבר מועט לא הוי
מחי' כטעות הנם שימצא שך נדול ואינו יכול לומר
לו הייתי יודע לא הייתי מוחל דלא עכיד אינש דנטיל
מגמלא לונא וכו' · ועיין לקרב שער המשפט סי' כ"ב ס"ק
כ' שכתב דלפי מ"ש התוס' והרא"ם פ' המקבל דטעם
שהפשרה לריכה קנין משום דיכול לומר לו הייתי
יודע שהדין עמי לא מחלתי כ"כ דוק מינה שם יהיה
כפשרה קנין אינו יכול עוד לומר לו הייתי יודע וכו'
דע"י קנין נמר ומחיל ושיים שם כיון דפשרה דמיא
למכר ממש משום דעכיר אינים דזכין דיניה והוי
כקלוות וזכין וכו' ע"כ לא שייך כזה לומר מחי' לו חוב
כטעות כיון דדרך כ"א לעשות כן להשקיט ריב ומדון
כמ"ש הרא"ם פחז"ה וכ"ש שם נתפשרו כיום לכין עצמם
דליכא למימר לו הייתי יודע וכו' לא נתפשרתי כיון
דעכיר אינים דזכין דיניה והוי מכר נמור ואינו יכול
לבטל המכירה כשום טענה דדברים שבלב אינם דברים
וכעיין נו"ד דוקא כדאי' סי' ר"ז יעו"ש ושכח נמי כנר"ר
אינו יכול לומר שם הייתי יודע וכו' לא הייתי מוחל דל"כ
מה קועילו חכמים בתקנתם דמעולם לא תמצא פשרה
שדינה כמכר ולא נקראת פשרה אלא לפי שנוטל קנת

ומוכל קלת וע"כ ברור דלקין זה נק' מחי' לו פטרה כטעות כ"ז שהוא כקנין · לכל לם דעת לחרת מטעתו הוי פטרה כטעות · ובנר"ד דמעלמו מקל וכ"ם שקנה לו הסך שמקל פטור דעד לוקו סך גמר ומחיל ולינו חוזר :

וקצת דלים לזה לחר דקי"ל דמחי' כמתנה · והרי מלינו כמתנה שפסק מרן סי' ר"ז דכעינן דכר מקויים סיים לם הסמ"ע דלם וודע המין לע"ג דלא ידע המרה כבר זכה וכ"כ וכולין לומר כיון דידע סיים ממון למחול וכ"ם שקנה לו הסך הנמחל דודלי קנה וכבר זכה · ולין זה לקמכתא מצוי דלא עביד לינים דנטיל וכו' · דכיון דכתוב מעכשיו כשטר פשר גמר ומקני דקי"ל כהרמב"ם דלין לחר מעכשיו כלום · ולם לא היה קממון שמחול כבר כיד הנמחל דלא שנקטייב לו כו וקנזים לו סך מה לזי ים חילוק לם הוא גברא דלמיד לכבי ויש לו לוקו הסך גמר ומקני ע"י שכתב לו מעכשיו ולם לין לוקו הסך שקנזים ליתן לו הוי לקמכתא גוזמא ולפי' מעכשיו לא מהני וכמ"ש הכ"י סי' ר"ז וכיוצ"ו הבא"ח ס"ק ל"ו ועו"ש וכב"ה הנ סי' ו"כ ס"ק כ"ב מצא הרמ"ע מפלטו כתב כפי' דלם היה הסך מפו' ויאמר מרלוטו וכו' קנה ועו"ש · ונר"ד שכבר שמחון כיד הנמחל וקנה לו הסך שנמר למחול לו הוי כנותן מצחון לחר שמע מפה הפטרנים סך הפטר וכמ"ש הכא"ה הנ סי' כ"ם סכ"ו וז"ל · דלוכן שנתפטר כחלק ירוסתו כדבר מועט שמ"ל שלא היו"ל נכסים מרובים ולם"כ ה"ל שהו"ל לפי' לם היה הפטר בקנין חוזר ועו"ש · הרי דוקא שהטעוהו ולא קנה הסך שימחול לכל לם לא הטעוהו קנה ולין יכול לחזור וכמ"ש לם סכ"ז וז"ל הא דפטר' כטעות דוקא למה הטעוהו לכל למה שלא טעו כגון שחייבוהו כסך מה בחשבם שהיה יכול לגבות כך ולם"כ נמלא שלא היה יכול לגבות כך הפטרה קיימת למה שיכול לגבות ועו"ש · וס"ל כיון שקנה לו הסך הסוף תחת יד הנמחל וגבו ועומד הוא כסך שמחול לו לחרי ודלי דנמר ומחיל עד כדי לוקו הסך ולינו יכול לחזור :

וב"ב הרב כני חיי סי' רמ"ח בהג"ה הנ סכ"ב המוחל כדבר שלינו קלוב לא הוי מחילה וכערי פרלנקי"לם שמתנהגים ע"פי נימוסים של המדינה לפטר דהוי מחי' לכל לנכי מחילה כטעות המנהג לא מעלה ולא מוריד ע"כ · משמע דלם היה הדבר קלוב כנר"ד הוי"ל מחי' כלי ספק וכתב עוד בהנב"י ס"ה מצא פסקי הרש"ג פרק ג"ח לדם שי"ל ממון ומוחל לוקו לחכירו לע"פי שהוא כטעות זכה חכירו וכן דעת רש"י עם ורוב הפוס' שכרי דלא הוי מחי' ע"כ · וכ"ל דכ"ז הוא היכא דלא קנה לכל לם קנה כנר"ד כל המולקים על רש"י והרש"ם מורים דלא הוי מחי' כטעות · וכ"כ עוד שם ס"ו וקוס שמחל לממון ממון לכיו כשכיל שלא הכיר וידע מה היה לכל ממון ממון לכיו מפני שהעלימו ממנו לא הוי מחי' ועו"ש . ומיירי נ"כ שלא קנה ונם הטעוהו כלמרם שמ"ל ממון לכיו דהוי כהטעוהו דהיינים כנ"ל לכל לם הוא ממונו שהוא חוכע שהוא יודע כבירור דחכירו חייב לו ממון ולפי' ס"ל מחל וכ"ם לם קנה לו הסך שיכול למחול לו לפי' ס"ל היה ממון קביעתו שלא חוכע מכח ירוסת לכיו כיון שקנה לו הוי מחי' ולינו יכול לחזור כלל :

וביין זה כתב בס' לשדות הפסנה סי' ט"ו מצא מוהרי"ט בענין שוקף שמכר חלקו לחכירו בסך מה ריוח לין לו לוקה כיון שלא הזכיר שיעור

המקח שלא ס"ל כב"ו לני מסולק ממך ועו"ם ולהרי זה כמו פטרה שדינה כמכר מטעם זה דע"י לותו המעט שקבל נמר ומחיל לו כבל מה שהי"ל שלנו ולינו יכול לחזור · וכן העלה הריב"ם סו"ס קע"ם והביא נמרת ערוכה וכהסוק דלמרי' חלוהו על שדהו שדרך לרעת וקדרי פרי' · כתב ז"ל ולפ"ז למי להקיש דמוכר פירות דקל לחביריו קודם שבלו לעולם ולמר ר"ן מודינה דלי שמיט ולבינל לפ מפקינן מינים מסוס דמחי' כטעות הויא מחי' הא מפלוגינן בגמ' התם זבוני והכא חלוקה · ופרש"י דהלוהו על שדהו דהוי חלוקה והוא רבית כטעות לפ הוי מחילה ע"כ דטועה הוא שמ"הר מותר והוי כהטעהו לחר כמש"ל · לכל בזבוני שהם פירות דקל שהי"כ לינור רבית מחי' כטעות הוא מחי' ועו"ם · הרי דלעולם לחרי מחי' כטעות הוא מחי' חלא לם יהיה חילוק שדעת לחרים הטעהו או מטעם לינור רבית כנז' לפ הוי מחי' · כ"מ לנר"ד דלי"כ לינור רבית וקנה לו הסך שרולה למחול לו ודלי לחרי מחי' כטעות הוא מחי' וזה ברור · וכן רלינו דברי הרי"ף מפורשים שמ"ם בגמ' התם זבוני הכא חלוקה כמ"ם הריב"ם · וכ"כ הרב זי"ע סי' י"ם שהכיא דברי הרי"ף ז"ל ולמזל ומורה בפשיטות דכנר"ד הוי מחי' ועו"ם :

והרב כמוהרר"י חלמליח ז"ל כתשו' סי' י' הרואה ירלה לכתורה הפך מה שהכינו לבל המעיין בדבריו ירלה שגם הוא ז"ל יודע לנר"ד שקנה לו ע"ב כ"ו דהוא מחי' דכדון הרב הוא בענין הכא שלקה עלמה מירוסת לבית והטעוה שמ"ל יותר מנדוניתה גם שהכא לפולו לפ הטעוה דדעת נותנת דעביד למטעי ה"ר במידי דירוסה דלין שום לדם ידע כמילי דלכוה וכפרט לם הכת קטנה ויכולין לומר לפי' לם תקלוב שמוחלת ע"כ כ"ו הוא מחי' בטעות דלומדנן דמוכח הוא להסכים דעת הום' כן בשטר הפטר ומסתמ' לם היתה יודעת שי"ל עוד לפילו פרוטה יותר לינה מוחלת · לבל לם יהיה כנר"ד שהוא עלמו הוא מכוע ממונו שנזלו ונתפטר וקנה עמו כנז' גם הרב כמוהר"י ז"ל יודה לדבריהו שכן מוכיח לשון הגמ' · וכ"כ הרב ד"ן סי' כ"ד רבב"ע מחי' שלא פי' דבריו כמה מוחל הוי מחילה בטעות ולם ופרש כמה מוחל מחי' מחילה ונתקייב מהניא דלונלה דסי' רכ"ז כמש"ל :

כללא דמילתא לם יהיה הלופן בשעה שנתפטר לחר שעמדו לדין וקודם שיתחוך לפס החכ' הדין כתפטרו לזי הדבר ברור דמחי' מחילה דעביד לינים דזכין דינים ולא להרכות כמחלוקת וכמ"ש מפו' בס' בעי חיי ס"ק סי' ע"ג ולפי' לא קנה כמה מחיל כנר"ד · ולם יהיה הלופן לחר שעמדו לדין ונפסק לפס הדין ולח"כ היה בפטרה לחרי דהדיון הטעהו ומחי' בטעות היא וחוזר · כיון דדעת לקרקע הטעהו כמש"ל · ומפו' יולא בבב"ה הנ סי' כ"ח וכבל הפוס' ולפי' בלופן זה דוקא ס"ל קנה לבל לם קנה כנר"ד נמר ומחיל לו כיון דידע כמה מחיל :

ועיין בם"ת מהריט"ץ סי' רי"ג שבתב דלם הטעוהו לחיו ומחל וכדומה שהוא טעות ניכר ודלי דהוי מחי' בטעות ולם הדבר סתום בעינן כמ"ש פ' מז"ה דמניחם לא ידעי כמ"ש לם כי היכי דלא לא הוית ידע הוא נמי לא הוה ידע וע"כ מחי' בטעות הוא ונם כנדון שהטעוהו ים לבע"ד לחלוק ולומר קוסטא קלמר שלא היה הקרן לוקו יוס בזה שלא לחר שחלקו הרויח לו מלילה מלא ולימור מעיקרו קמץ ועו"ם · הרי כל

הפוס' לזלי ומודו ולא לחרי' כפסיטות מחי' כטענת הניכר בלכל וזה יהיה קלוב כמה מחל קויל מחי' כמ"ם דשוס פוסק לא חלק כפירוש ע"ז כלל · זהו הנלקו"ר ולויי"מ ויש"ן:

הלכ"י **אברהם אנקאווא** סי"ט

ל"ה נשאלתי מי שדן לפני חכם ג' ופדר טענותיו ולחר שיצא חייב כדין והלך וזכר והכחיש שלא טען כן אם יכול לכפור ולטעון מחיוב לפטור ג"ל:

והשבתי לדעתי פשוט דליכא לכחוב כלל מכיון שכבר נפסק דינו על טענותיו הג' וזכר' היא דע"כ אין לדבר סוף לכל דוקא אם לותו יחיד קבלוהו הלבור עליהם ביחיד חזי הוא ביחיד מומחה לאם ושורשה לפניו חויא בכ"ד של ג' · ודב"ז פסקו הרב ניחיבות המשפט סימן ג' במשפט הלוחים ס"ג לחר שהביא דעת הסמ"ע והש"ך בתב והוא תמוה דהא הורחות והלוחות פירש"י בסנהדרין ערי הורשה והלושה וג"ל יכול לקבל עדות שלי היולך לפסר לו לדון הא הנדה לפניו אינה קשובה הנדה ויכולין לחזור ולהניר · וגם היולך לפסר לו לדון שוב דין ולומר חייב לחה ליתן · כיון דלפסר לו להחליף הטענות והסורחות · גם אין הסברא נוטה שיהיה תקנת הכמים שידון כיחידי והכע"ר יכול להחליף הטענות עשרה מונים דמקוך דבריו ילמוד לעקר בשורשה שיצא חייב יחליף טענותיו עד שיצא זכאי · ודוחק לומר דבלחה אין לדון יחיד עד שיקבל הטענות והעדות בג' (וכמ"ש הריב"ש והביאו מור"ם סי' פ' דבללו"ם שם נמי היינו מדעת כ' וכמ"ש הסמ"ע יעו"ש) ועוד דבל בה"ג הו"ל לפרושי ולמן שתחת תמן בבריותא ועוד אין לפסר שיכול לחזור מהסורשה הא אין לך סורשה גדולה מזו שמודה לפני מי שדן לפניו שיכול לחייבו מחוך טענותיו יעו"ש שייחב דברי הרמב"ם וכל הפוס' בעוב טעם ודעת ובתב דמשו"ם בם"ע שבתב המחבר שיכולין להחליף הטענות יפה הניח הדב ואין מומחין לדבים דבמומחה לדבים ודאי דא"י להחליף וכמ"ש · ומ"ש הש"ך על הסמ"ע שבתב דמיירי שמחחוש רבים עליהם דמנין לו להסמ"ע זה לא הבינותי דדבים היינו לבור והבור ודאי דיכולין לחקן כמו שירגו עב"ר ושפחים יפק שבוב העולם כמעט דנים ביחיד ומעולם לא נשמע בזאת שטוענין וחוזרין לחר גמר דין ומחליף וע"ב אין לך דיין שיכול לדון שום יחליף וזה יחליף ונמלחת תורת מרע"ם חוכח ויחיבולא ס"ו ונעלח דלא בפני לוין שלא ודאי שבל דיין שקבלוהו הלבור עליהם וכפרט אם קבלוהו בבחיבה וחתי בהסבמת בל טובי העיר לעשות מש"ב בבל הגדלה בעיניו שהודלה בפניו חויא הודלה בב"ד של ג' ולין להרבר אם"ז בלל בי הוא פשוט לדעתי:

ואחז"ר מלחתי דאיתי בתבי שקדם לרביבו הגדול בתובר"ר יעב"ץ זל"ל וז"ל מסדבו הרמחין שבעומדים לדין וחוזין חובה ממשמת וכלא ע"י טענותיהם וזה בורחים מן שלמת ומשנים ומספבין טענותיהם ולמדו לשונם דבר שקר נשנו ב"ר שלפנינו זלה"ה שלא לדון שלא טענה ג' שבל המשנה ידו ע"ת וכן נשנו שתריהם וכלוחה שאמרו וחוי זהיר בדבריך שמא מתוכם ילמדו לשקר ולפי מפטור לפטור זולת אם ירחה לב"ד בבירור נמור שלפי תומו עשה ולא הרגיש שהי"ל חייב על טענה ג' עב"ר ותחום בתובר"ר יעב"ץ זל"ל ו' בתבו ב"ר ותחום בתובר"ר יעב"ץ זל"ל · ותם נאמר דיבול לבפור בשדנים לפני יחיד מה הועילו מבמים בתקנתן לנבי יחיד הרי יחידי בין דשו"ם יחזור מטענות שטען שתחייב בהם ויטעון טענות לחרים וכן יהיה לעולם עד שיצא זבאי בדינו. וסיס יותר טוב לתקן תחי' שלא לדון שום יחידי בשום בהלה ולפי' אם יהיה מומחה ולח"ב יעשו תקנתם הלל"ה שום אדם לא ילך בהלה לדון לפני ב"ד של ג' ב"ל לפני יחיד וממנו ילמודו מי בוח חייב ומי בוח זבאי ולח"ב יבפור ויחליף טענותיו לפני ב"ד לחר ולין לדבר בוף:

עוד מ"ב בתתבי הרב בתובר"ר יעב"ץ זל"ל נהגו שמודה בפני ג' מב"ר בתודה בפני ב"ד של ג' ולינו יבול לשנות טענותיו ומשו"ה נהגו שלם התחילו לדון שלא לחדר מב"ד לין יבול לגמור הדין שלל הדיין לחר בדי שלא יאנו טענותיהם וחתום הרשב"ץ משם הגז' בתובר"ר יעב"ץ זל"ל וב"ב תודריק"ל סי' י"ל יעו"ש:

הלכ"י **אברהם אנקאווא** סי"ט

ל"ן בא מעשה לידי ראובן שהכר בית משמעון והיה שמעון דר בה שנים רבות וזמן ג' בא שמעון לראובן המשביר וסי"ל ד"ור עמו עד שלא המשביר לו מביתי ושלא שמעון מן הבית ולח"ב תבעו המשביר לפורעו שבירות הבית ושמעון השיב לתה אמרת לי ללחת וילחתי ולין לך עוד שבירות עלי:

והשבתי דשמעון חייב בשבירות הבית לפי שלא"ל לא מן הבית דודאי לא היו פיו ולבו שוין ומשום בעשו עמו אל"ל בן ולא סי"ל ללחת משם ב"ל דוקא עד שיוריעוהו ויאמר לו פע"ח לא ולתה פטור משבירות הבית הלל"ה לפי' אם נניח שהיו פיו ולבו שוין בלמור לו לא מן הבית לפשר לתה לי שבירות הבית הן הנורה הן פתוחה:

שו"ר שבמו בן בא מעשה לפני רבינו הגדול בתובר"ר יעב"ץ זל"ל ורן הלבה למעשה בם"ם וז"ל מבת"י בתובר"ם לבן נור ז"ל ראובן השביר בית לשמעון מה ובתוך הזמן ג"ל המשביר לא מביתי ויצא ונניח הבית ולח"ב תבע המשביר לשובר ולא"ל תן לי שבירות הבית ולא"ל השובר לתה אמרת לי שלחת ויצאתי ולימי חייב לך עוד · הדין עם ראובן וחייב שמעון לשלם בל השבירות עד שיעלים זמנו לו עד שיחזירנו לו בקנין · לבל אם א"ל לא מביתי והרי לתה פטור מן השבירות ג"ל לחזור ולהקנותה למשביר שהרי שחל לו בלומרו פטור מן השבירות והוי בתחילה ומתי' ג"ל קנין ואין יבול לחזור בו · ורוקא משביר שלמר לשובר לא מביתי ולתה פטור מן השבירות הוא דלמרי' הוי בתחי' וכו' לבל אם השובר למר למשביר החזר לי מעותי וקח ביתך ונתרצה לחזור בו עד שיחזירנה למשביר בקנין מוהריט"ן סי' פ"ט והריב"ש סי' תק"י ועיין שם"ע סי' קפ"ט וסי' שט"ו עב"ד ז"ל:

ועיין למוהריט"ט סי' קי"ח שבתב בן לענין שובר שנשבע שלא להריק ובתוך הזמן א"ל המשביר קריק לי הבית וכו' דלא הוי בתי' והשבועה קיימת וכן בתי בתב"ד לפי' דליבא שבועה בין דמתוך מריבה לתר בן לא הוי בתי' בן בל"ל ובויי"מ ויש"ן:

הלכ"י **אברהם אנקאווא** סי"ט

ל"ז בעינן החזקות אם יש להם דין קרקע או מטלטלים בתה חילוקי דינים נמצלו

בסס ומסקנת הכלבו כדי לידע כיצד דנין בחזקות שלנו הכל' חזקת יאוב דהיינו חנות חדשה של גוי אם יאב כה חדש ס' ג"ם קנה חזקתה מקורת הפקר ומדין עני שנתפך בחדש וכו' והיינו לכל הפוס' מהרי"ט ח"מ סי' ל' ומהר"י הלוי סי' ס' הרשד"ם ח"מ סי' רכ"ח ומהריב"ח ח"מ סי' ק"ך וח"כ סי' מ"ז והרמ"ע מפאנו סי' ס"ז ומ"ל סי' י"ח ומהרש"ך ח"מ סי' קל"כ וסי' קע"ח ולסקת הפוס' הכיאם הכב"ח הג ח"מ סי' ק"ע בהג"ה הט וחרב פחד יצחק לוח ח' כלס עלתה הסכמתם דדין קרקע יש להם שלא שהרמ"ע בתשו' סי' ק"ו כתב דחזקות כגר"ד שיכול המשכיר להוסיף עליהם ולהוציאם כדי להכניס יהודי אחר דין טלטל י"ל לכל החזקות שהם קבועים הן מתוך המלכות הן תנאי כיניהם בחזה קנסה ידועה שיין להוסיף ולא לגרוע כלל מהקנסה הנז' דין קרקע יש להם דהוי כעין טשקה בעלמא ויכיב למהריב יעו"ש דפליג ע"כ הפוס' הנז' ולא חלקו כין יש קנסה לאין קנסה כמ"ש הרמ"ע :

אמנם נריך שתדע דגם להני פוס' דסכרי דדין מטלטלים י"ל נריך להכיא עדים שהנחת אז שהחזיק כה ג"ם כדין קרקע כנ"ה סי' הנז' משם מוהריב"ל ומהר"י אלדרבי והרשב"ד בתשו' ס"י יעו"ש. וכן גם לכל הנסו פוס' דסכרי דדין קרקע י"ל הגם דקי"ל דיין נסכעין על הקרקעות נסכעין על החזקות משום חילוק ק"י וח"ל וחילוק זה הביאו סטור כמ"ח סי' נ"ס כשם הגלוניס ז"ל וכפ' פחד יצחק לוח ח' דעת עצמו ועו"ש :

ולענין שם יכול לטרוף לותם הב"ח מוקדם מיד הינתומר כדין קרקע כתב הרב פ"ח ס"כ סי' י"ז וי"ח דדוקא לגבי שם הוו כקרקע לטרוף בעד כתובתה אבל לגבי בע"ח הוו כמטלטלי ולא עדיף מנייהו פחד יצחק לוח הנז' משם מוהרש"ם ח"מ ח"ל סי' ל"ג וח"כ סי' כ"ח ועו"ש :

שוב מצאתי בס' התקנות ח"ור פקס ועי"ש בכתי"י הל' נ"ן וז"ל נדרשנו להשיב ע"ד החזקות שים לכ"כ מהרקעות הנויס שם י"ל דין קרקע או מטלטלים. והשבנו דשם היה חזקת שקריקון כדאי' בח"מ סי' רל"ז דין קרקע י"ל ונריך הקונה ליתן לבעלים שלים המעות או רביע מהקרקע ויר הבעלים על העליונה שם ורלו קרקע או מענת עיין מהר"ם רבקס סי' הנז' וכן המוכר קרקעות ליהרשל כמאמר ערבלותיהם מחמת חזה חוב שנשה בו הנוי שמזה המין שם כל החזקות שים לכ"כ בהרקעות הנויס שבתוך הלמלה"ח כלס דין קרקע יש להם שהכל בנוי ומתוקן מדין שקריקון הנז' לכן שם היה חזקת יאוב כמו שנהגו כאן בפקס יע"ש בשהרקע של נויס וכל יהרשל ושברה ממנו י"ל חזקה להיות שוכר ל' שמנסו זה נתייסד ע"פי הדין מדין עני שמפך בחדש וכו' ומזה המין שם החזקות מלגף הפתח הנק' בלב למתרין ולתוך זו מחלוקת יבנה בין הפוס' שם יש לדונם כמו מטלטלין לפי שמעולם לא היה נוף הקרקע ליהרשל או בקרקע רלא נייד ואינו ליו לנו להכריע ואין לדון בכ"ה שלא המע"ם ותקומים הרכנים כמוהר"ם מנחם סיריו זל"ל וכמוהר"ר וידאל הסרפתי זל"ל :

וס"ל נמ"כ גם בחזקת יאוב שהיא בספק כנזכר ותמע"ם לענין טירפא לא מצי לתמר הנטרף קים לי כמ"ר טלטל הוא ולא שייך כו דין קדימה וכ"כ מוהריב"ע בספ"ר לתוך וז"ל הנריך לענינינו גם על דין החזקה שבא לטרוף הדין עמו וגם דמחלוקת היא וכ"פ מוהריב"ל ח"כ סי' ע"ח דמחלה שים כה ספק המע"ה לא היא דטעמא דטלטל הוא מפני תק"ה כמ"ש הרש"ם וכרור הוא דל"ש תק"ה שלא בטלטל גמור שמטלטל מיד ליד משא"כ הכא דהינו מטלטל ולא גרע משטרות דאע"ג דהוו טלטול לא עבו בסס דין קדימה כדאי' סי' ס' וסי' קי"ח וקטעם משום דלא שכיח. וכן שם ונשתת שבבעל טורף מטלטלי שבבניסה לו דהוי לוקח ולא עבו כו תק"ה וכזה דנקי מסברת דנפשאי. ושוב מ"כ בס' דברי ריבות סי' קי"ט ע"ש וב"ט לשבח מפני שכל העולם נזהרין בו שלין קנין החזקה שלא בשטר משא"כ בטלטל נמור כי סדבריס ברורים עכ"ל :

וכתב ע"ז כמוהר"ר יעב"ץ זל"ל ולענינן חזקת יאוב ככר כתבתי דבו' להם"ם כמוהר"ר מנחם עטייאס ז"ל ע"ש שהלו כריב שבין יצחק לשמלקי ויהודה לנהורי והוכחתי בסברת מור"י הנז' מסברת דנפשאי דחזקת יאוב לא שייך כה תק"ה ושייך כה דין טירפא והשתא ספיקות שלא נעבו ודאי בסברת מורי וכמ"ש הרב דברי ריבות ויהיב טעמא בנז' שבא' נזהרין לקנות בשטר ויש שמך לטעמו מל' הרש"ם בענין תק"ה והכיאו הטור סי' ס' ול"ל שאם היה המקום שלא פשט בו והמנהג דאותו היה שבאותו מקום לא יקנה מחבירו שום מפן כ"ש בשטר ובחתימות כמו קרקע והיה הרגש גדול בדבר ע"כ. ול"כ כיון שנהגו לכתוב מכירת החזקות בשטר ובחתימות ודאי לכך נתכוונו שאם תטרף החזקה יחזור גם הוא לטרוף בשטרו וק"ל :

שוב מצאתי למוהריב"ל ח"כ סי' ע"ה ה"ל ומשתברת דבאלו החזקות לפי מאן דס"ל דהוו כמטלטלי כנר"ד לא הוו מטלטלי לפי הטעם שבתבו שלא קנבה מקום שלא ימצא לרם שרוצה לקנות טלטלי לבל בחזקות ודאי לאמרי' שבי כי היכי דל"ש בקניית קרקע וכן מוכח מהרשד"ם ח"מ סי' רל"ב וקפ"ט. ועוד כתבתי טעם לאחר דקי"ל דלישו מפו' בתקנה העמידהו על די"ת וכ"ם כדבר שלא בא לעולם כלל בשעת התקנה והכא תק"ה מיירי לה הרש"ם והחזקות כיומי מהר"י ן' חביב ז"ל נתקנו כמ"ש מהרשד"ם ולפיכך לפי' קימת דהוו טלטל מ"מ לינן נכללין בתק"ה שלא תקנוה שלא ע"ד מנוי לבל לא ע"ד שלינו מנוי ועתיד לימנה ולפיכך עמדו החזקות על די"ת ויהיו נטרפין :

ועכשיו מצאתי להרמ"ע מפאנו סי' ס"ז וז"ל לישרת דלפי' בלונן סי' ל' דין טלטל לא עבו בסס תק"ה וכמאי דלישמר לישמר והבו דלא להוסיף עלה. בלופן נרשם מבל סטעמים שפירי שחזקת יאוב נטרפין ואין בסס דין תק"ה לפי' למ"ד טלטל עכ"ד ותסוס הרב הגדול כמוהר"ר יעב"ץ זל"ל :

עלה בירינו מב"ם דחזקת יאוב לפי' שם נחשבה טלטל ס"ם נטרפת בקרקע לפי' כ"ש לב"ח ולאו דוקא בלובת בשם כמ"ם הרב פחד יצחק הב"ל שהרי טעמי שפירי ומובחי נתנו הרבנים עליונים למעלה ושם תלמר לי"ז לפי' למה ענין הוא בטלטל. לשיבך דב"מ שם יש שפק בירינו בין שנים הדנים זה לומר לני החזקתי ג' ואין עדים לשום ג' מסס שהוא ג' והדבר שפק לזו לומרי דהוו בטלטלי או לענין דינא דב"ח וכמ"ש מוהר"ם סי' רב"ק ועו"ש. ועיין בכה"ג סי' ק"מ בשה דינים מזה ולוי"מ ויש"ן :

הכב"י **אברהם אנקאווא** סי"ט

ל"ח מי שהודה על קרקע שהיה מוחזק בו שהיו שלו נתמן לע"פי שיש עליו כע"ח כ"כ כש"ת פמ"ק שלקה ע"ה ועו"ש וסיים שם הטעם דקי"ל כל חזקה בעי טענה עמה וכאן כיון דמעולם לא נשמע ממנו כך"ד שהקרקע שלו והשתא לומר שהיו שלו נתמן ולא חב לאחריש הוא כיון דמעולם לא נקרקת ע"ש ועו"ע וכן מ"כ בכתי רכינו הגדול כמוהר"ר יעב"ץ ז"ל:

מה שאמרו רז"ל הכא לידון בשטר וכחזקה נתבטל השטר וכו' היינו שלא הוקבע ג' שלקה מהמערער לכל הלוקח כ' לא כ"כ הרב פמ"ק שלקה ע"ג דקי"ל וכן מ"כ בכתי רכינו הרב יעב"ץ זל"ל:

המוכר לווי מורכתו דאמרי' לא קנה וכו' כתב הרב פמ"ק דדוקא כשיש קנין ג' לכל אם יש כ' קניונים קנה פמ"ק דכ"ח ע"ש מש מוהרש"ח לכל רוב הפוסקים חולקים כ"כ רכינו הרב יעב"ץ ז"ל וכבר כתוב לעלי מזה בס"ק ועו"ש:

הלכ"י **אברהם אנקאווא** סי"ט

ט"ל בענין מ"ש רז"ל קנין לו"כ שבועה לי"כ. וכיוצא בענין לאמרי' דהשבועה תוסיף תת כחה עיון לכרב פמ"ק שלקה קכ"ק דר"ט ור"י כתב חילוקים החילוק הג' אם החוב קיבו כרור דקיבו שהי"ל היזק טענה לפטור עצמו ממנו הזי גם אם נשבע לפורעו לאמרי' קנין לי"כ שבועה לי"כ ועל חילוק זה הסכים מהרי"ט מי"ר סי' כ"ק. החילוק הכ' שכתב הסמ"ע סי' ע"ג ס"ק כ"ו דדוקא אם תחלת חיובו היה בשבועה הזי חייב לקיים שבועתו אבל אם תחלה היה השעבוד וכסוף השטר כתב שקבל בקום"ע לקיים תנאו הנז' הזי קנין לי"כ שבועה לי"כ וכתב שלפ שהרב הכנ"ה הג כת"מ סי' כ"ק הנב"י דתה דבריו וגם הש"ך שם ס"ק ל' ג"כ דתה דבריו כדאי הם דברי הסמ"ע לסמוך עליהם ועו"ש. החילוק הג' להרב מוהרי"ט ח"ק סי' ס' דל"ש חייב לקיים שבועתו אלא היכא דאי יהיב ליה לא הוי גזל כיון כגון בשמכתא או דכר שלא בא לעולם דמדין מתנה זוכה בה כדאמרי' מודינא לי שמיט ואפילו לא מפקינן מיניה אבל אם היה יכול לחזכעו בדין אח"כ ולהוציא ממנו ממני שגזל הוא כידו הזי שבועה לי"כ דהו"ל ככר פרעו וחזר ותפסו מידו דמוציאין מזה וגוקנים לזה מדר"ן וע"כ קנין לי"כ שבועה לי"כ ועו"ש וכבר כתוב לעלי מזה בס"ק ועו"ש:

הלכ"י **אברהם אנקאווא** סי"ט

מ' כתב מוהריק"ו שמנהג מבטל הלכה לפילו מנהג חמרים. אבל הרב ת"ה ומהרש"ם ופמ"ק שלקה ע"ז חלקו עליו וכ"כ הרב כמוהר"ר יעב"ץ בש"ת כת"י. עוד מ"כ מכת"י הרב כמוהר"ר שלמ"ה ז"ל דבש' כריעות אשר הוא מחובר עם ספר תחלת חכמה כתב משם מקבת סופרים דדוקא מנהג ווחיקין הוא שמבטל הלכה ע"כ וכבר כתוב לעלי בס"ק כאורך מזה ועו"ש:

מלוה הטוען הלוויתיך ולוני וודע שם פרעתני והלוה משיב אין הלוויתני ולוני וודע שם פרעתיך מהרש"ם ומהר"ם מטלון פוטרים הלוה ומהרי"ק חולק וכיון דהוי פלוגתא דרבוותא לא חוציא ממון מיד המוחזק כ"כ הרב פמ"ק שלקה ל"ק בע"ב. גם רלויתי בכתי רכינו הגדול כמוהר"ר יעב"ץ זל"ל שהכיא דבריו ולא הכריע ועו"ע וכבר פקקו מרן סי' ע"ה סי"ח ועו"ש וכמ"ש דשם הוא מלוה בשטר חייב לפרעו כדינו דשם כ"כ הג קיומן ע"ה הוא ע"ו משם מוהרשד"ם סי' מ' ועו"ש:

הלכ"י **אברהם אנקאווא** סי"ט

מ"א נסתפקתי כמ"ש מרן סי' ק"ד בענין חלוקת הכע"ח שלין חוכוחיהם שוות ולין דבר המגלה כיד הלוה כדי שיעור כל החוכות שלריך לחלוק כענין שיניע לפחות שכשם שיעור חובו ועו"ש שכן דעת הרי"ף פ' מי שהיה נשוי וכו'. והרמב"ם פכ"ה מהל' מלוה ופי"ו מהל' לישות וכ"פ הטור דלזה הסכימו הרש"ם ז"ל. וכן הסכמת לחרונים ועו"ש:

וכל זה הוא שם החוכות היו ע"פי וכתו לנכות יחד אז הדין כך לחלוק לפי הנפשות. אבל אם ה' מהם היו לו על המלוה הזה ד' ולו ה' שטרות יש להסתפק שם גם כנד"ז חולקין לפי הנפשות ומ"ל שם הלוה ע"פי לו כשטר לו נימא כיון דכל חובו חלוק לשטרי נעשה כאלו נכרי טוכח היכ' דכל שטר חשיב ככע"ח ה':

ולכאורה היה נראה דחולקין לפי הנפשות גם כנד"ד דאיכא שטרי ויש ראיה לזה ממ"ש בכתרת פ' יש נוחלין מהך דתניא ר' יהושע אומר ליולאי מלרים נתחלקה הארץ שנאמר לשמות מטות לאבותם ונחלו ומה אני מקיים לאלה תחלק הארץ וכו' לאלה כאלה להוליך הטפלים. ר' יונתן אומר לכאלה הארץ נתחלקה שנא' לאלה תחלק וכו' ומה אני מקיים לשמות מטות וכו'. משונה נחלה זו וכו'. שהמתים יורשים חיים. אמר ר' לשמעאל לך משל למה"ד לב' כהנים שהיו בעיר ה' ה' ויש לו כן וה' ויש לו ב' כהנים והלכו לגורן זה שי"ל כן ה' נוטל חלק ה' וזה שי"ל ב' נוטלו ב' חלקים וכאים אלל לביהם ומוזרים ומולקים כשוה ע"כ. הרי מפו' דר' שבר בפשטות דכיון שהם ב' בעיר הנם שבניהם אינן שוין אין אנו מוסמין להן אלא לביהן דוקא דלא עדיפי מנברא דאקו מחמתיה וע"כ חלוקתן בשלה ויחלוקו הלכות בשוה והכניס לנבי הלכות ה"ה בממון חלוק לשטרי אלו הכע"ח שנושים בלוה ה' וכמו שהגורן נחלק לנבי נופות הלכות חלק בחלק ולא חשבינו לחלק בפי הנופות אל בנים שהיה לזה יותר מזה כן הם אלו הכע"ח אזה י"ל חובו יותר מזה ה"ה חוסמין לו ונריך שיניע לפחות שבהם מהממון הנמלא כיד הלוה כדי חובו וכמו שביאר שם בהרי"ף ומרן יעו"ש. וכן נמי שם בכתובות לישפשיקא הלכתא כרבי כמו שביאר דעתו כאן בכתרת בנז"ל:

אבל מכיון שרלינו לדעת הרב"י סי' הנז' והכיאו הסמ"ע ועו"ש דשם היו לנום כ' כע"ח אלו ושעבר לכ"ה קונג"ט וקדם המאוחר וגבה מטלטלים מולינו המוקדם ממנו שזה לא עשו תק"ה. ובתב שכל דיין דלא דאין הכי רחוי לסלקו מהדיינות ועו"ש ולזה הסכימו הסמ"ע. וה"ב בנד"ד שכל שטרות אלו יש בהם שעבוד קונג"ט מ"ל הולינו מלוה ה' ד' וה' שטרות אז ה' מלויס כיון דקו"ס ההלוואות חלוקות הן מוכרחין לומר חולקים לפי השטרות שכל שטר נחשב לנוף ה' ובגרון כזה כודאי הנמור לא עשו כו תק"ה אפי' שם ככר חלקו לפי הנפשות:

גם הם"ך שחלק מרן כ"י והסמ"ע ועו"ש יודה לזה משום דהחולקים על מרן הכ"י טעמם הוא משום שככר נכה המאוחר ומאי דאמרי לית שעבוד קונג"ט

קוקנ"ט קיינו קודס נבייס שסקדיס הוס לגבות · לכל
סס ככר נכס המלוקר גס כזס עשו קק"ס · לכל כנר"ז
שמ"ס הוס לחלוק לפי הסטרות כנז' לפי' סס ככר
טעו וגבו לפי הנפשות חוזר ומוליך מיד המלוחר שכזס
לס עשו קק"ס כיון דהחלוקס קיסס כטעות דמ"ס כיון
שהחובות עשויים שטרי שטרי הוי כלו הן גופות
חלוקין לגבות כל אחד שטרו כידו ונוקנים לו העולה לו
כענין שיגיע לפחות שכשטרות כשיעור חובו · זהו
שכלקו"ר ונ"ו"מ ויש"ן :

מ"ב בענין הל"כי **אב"א** סי"ט
גילוי דעת נגר שע"ק לי מהני בקבו
ק"ור שמערב ז"ל דל"מ משום דלס
שכקת חיי לכל כריס וג"כ משום דחיית כהו שעבוד
קרקעות והוו כמכר וכמו מודעה בהכרת לוגס · וקדב
לר"ס ז"ל בספר מעין גניס סימן ק"ח חלק עליהס
ושעלה דנ"ר מהני והכיא ראיה עלומה מסמ"ס ועו"ס
והגס שכבר תקנו קדמוניו הלכה למעשה שפך רב
לר"ס זלה"ס · וגס כמה פוסקיס פסקו שפך דבריו ז"ל
ה"ס כמוהר"ס הלסיך סי' ל"ס וכמוהר"ר יעב"ץ כת"י
ז"ל ועיין ש"ך יור"ד סי' רל"כ בהגה ועיין הרב סי"ט
סי' ע"ג ומשפט ערך סי' י"ז שכולס הסכימו דבשטר
גמור כעינן מודעה בהכרת לוגס ועו"ע · ה"ר בשט"ח
גמור דוקא הוא דל"מ לכל בכת"י לפי' לס כתוב כו
שקבלו ע"ע בכתו"ק שטר ובגמ"ג ובשאילות גמו' וכו'
לשפ"כ בטל הוא לס קדם לו הגי"ר משום דהגי טעמי
דחיית בשטר לית כיס דטעמא דלא שבקת חיי וכו'· הרי
שבקת לס יכתוב שטר בערים ולטעמא דשעבוד
קרקעות כיון דלא לסגי לן לטירוף ממשעבדי ה"ס
כמלוס ע"פי ולמלי חזי דיכולו שכתב שהוא מחזיקו
עליו בשט"ח גמור וכו' · וכן נמי בשטר מתנה שנתן
תמון לחכיבו לו קרקע לפי' לס קבל עליו לחריות
הגי"ר מהני כו וטעמא דכתב לית כה חרף משום
דבלא"ה במתנה לפי' גו"ר ולומר דעת כל דהוא מהני
ולפי' לי הוא כתיב בשטר המתנה לשון חוב כדור
לשפ"כ לי דעיונן מלשון השטר קנת הוכחה דמתנה
היא מהני כם נ"ר · ובר מן דין גלא לפי' לס לך גילס
גולה דעתו מקודס גלא דהשתא ידעינן ביס דלשום
הוא לו לפי' לי לימא דגליס לדבר לשום הוא המתנה
כטלא וכמ"ש בסי' ל"ח משם כמה פוסקיס וכן מסתבר
משום דהלי דיבא דלין גי"ר מהני גבר שטר מידום הוא
וכמ"ש הרב לר"ך זלה"ס והיינו משום דלא לסרו גלא
כמכר קרקע דוקא מטעם תליום וזמן וכו' · דלגב
לוגסך וזוזי גמר ומקני לכל בשט"ח דליכא לוגסך וזוזי
ולשפ"כ לסרו דכעי הכרת לוגס והגי"ר לית כיס משום
הנך טעמי דכתיבנא · ע"כ מידום הוא וא"ל כו גלא
קידושו · ומסתיין לומר גלא דכרו גלא בשט"ח גמור
בערים · לכל בכת"י לפי' לי לית כיס עדי מסירה לו
מתנה כגי"ר מהני · דלין סברא לומר דמחלוקת רב
לר"ך על חכמי המערב בכל הקלווה דכל מה שלוו
יכולים לקדב פלוגתיהו מקרכין ולסריגן דבדבר שהוא
חידום ס"ל כו גלא חידושו וכמ"ש רב לר"ך ז"ל בעלמו
ועו"ע ורו"ק · ומשתא דלסרי' שהגיה מהני נגר הכת"י
שכתוב כו נלי"מג ולס"ג וכו' ע"כ לי טעין פרעתי
נלמן כיון דעיקר עשייתו בלוגס הוא וכמו גלא היה
בעולם גלא קביעה ע"פ נקרקע דלי טעין פרעתי נלמן
בשטרות היסת זהו הנלקו"ר ונ"ו"מ ויש"ן :

הל"כי **אברהם אנקאווא** סי"ט

מ"ג בהיותי בעיר תלמסן יע"ו נשאלתי בענין
שטר מתנה שנתן הכעל לאשתו
וכניס מעוס שנתנה לו רשות ליגע לאשה לחרת עליה
גלא כפי התקנה מתנת כריוך וכו' מהיום ולסס"מ ויקלק
עלמו וזכותו וכו' וזיכה לה זכייה גמורה וכו' עו"ק ·
גלא שכיתר דבריו שאם כלולו לאחרי מותו תנאה לאשה
ק' לגיס לזי מעו"מ המתנה מקולקת ממנה וניקנת
לבניס וכ"ות כרלוי כדין שטרי מתנות הנהוגות
כמקומנו · ולע"ע לשא"ל מגיע החכם ס"ע סס המתנה
קיימת ולא תכנס לכלל חלוקה עם אשה הכ' לו ניסה
דלותה מתנה לא היתה גלא להפקיע רצון לפ"ם ולא היה
כדעתו להקנות לה גס לאח"מ וכטלה המתנה וחולקת
הכל עם אשה כשניות :

עוד נשאלתי מהחכם הנז' לפי שהכעל הנז' הניח
לזיה מדי דמיכל חטים וכו' ככית אשה אחת
וכניהם ולהם לכדם נתנה הלר"ן לאכול ולא לאשה הכ'
כלל ועכר זמן מה ועמדה האשה השנית לקבול עליה
לפני כ"ד שכעיר כדי לחלוק עמה מה שכבר אכלה
שתטול כנגדו מן המלוי · ושא' השיבה דכיון גלא חלקה
מקודס לפשר גגס הוא לי"ל מה לאכול עד היום הזה
ולא יתכנה מחלקה שמלוי כלוס ע"כ :

והשבתי הגלקו"ר שהמתנה קיימת וחזקה כרלוי
מולק כיד אשה ג', וכניה · ואין לאשה
הב' בקרקע כלוס · לס מטעם שהיתה המתנה גלויה
ומפורסמת ולוכל שפיקה דטמירתה כלל · ולפי' אל"ל
דכוונתו היתה להכריח מהכ' גלא יתקעכר לה כבקובה'
ולא היה כדעתו שיתן לה' מתנה גמורה לפ"ה מכיון
דלמון שטר מוכיח דלא כיון לעשמה גלא למתנה גמו'
קנס מקבל המתנה וכמ"ש מור"ס סימן ל"ט משם
המרדכי ועו"ש ומוסכס מכל הפוס' ומה גס דעיקר
המתנה לא היתה גלא כדי שתתן לו רשות ליגע לאשה
לחרת שלא כפי התקנה לפי שכבר נבנס ממנה זש"ק
ועדיין רלויס היתה לילך גלא שנתן עיניו כאשה לחרת
למלאת תלוקו ויש לא נתרלים לו כי לס על ידי מתנת
הקרקע הזה · הרי כיון דבפירוש לחתר לחר שקבל
הנאה ממנה נתן לה זלת המתנה וזה מכר גמור הוי
ולא להפיס דעתה וע"כ הדבר פשוט דהמתנה קיימת
ולית לגר דיפרקינה ולא תכנס לכלל חלוקה·ומה שימלא
להס לכר המתנה מזלת יחלוק ביניהס לחרי פרישת
כל החובות בשטר ובעל פה ויחלוק לעשרה חלקים
ולטול הג' ר"ח והאשה הכ' ג"ח ושאר הכניס ג"ח
כמ"ש בתקנות הג' כ"ן ולל"מ :

ועל האלמה הכ' גס כן דבר פשוט שכל מה שאכלה
קודס חלוקה כיון דאשה כ' לא מיקרי כה
קודס לכילתה מה שאכלה אכלה וע"כ יסדרו הנמלא
בעת חלוקתה ויצאנו שניהם בנק"ח כדין שבועת
חלמנה ויחלוקו ע"פר הנז"ל ונ"ו"מ ויש"ן :

הל"כי **אברהם אנקאווא** סי"ט

מ"ד נשאלתי כרחובן שהיה נושה קך מה
לחמעון מסחורות שהיה שולח
לו ומוליך רחובן ליטרף מכל הסך שנושה לו מיקנה ללוי
ולפי שסי"ל שמעון הרעומת על רחובן על הסחורות
שהיה שולח לו לא רלה לפרוע לו ליטרף הנז' עד שיקפיד
עמו רחובן הנזכר · ורחובן השיב כיון דמחוקו זמן
שנקרעמת עלי מיד השבתי לך בהקדם אחר הקרחה
גלא תנע כלוקה אחורה ותניחנה לאחריותי ואני שולח

לדרש לקבלה ממך וכתבת לי שלא לחוש לתוקן דיבוריס כלל וכע"ס בקרב ימיס תשלח לי ממני וכתוך הכתב שלחת לי סך מה לדבריכי ביני לשלח השאר ק"כ מה לי ולך עוד תרעומת כמה שעבר וכבר מחלת סוף כל סוף עודנו מקזיק כדיבורו שמעון ולא רלס לקייס מצות פרעון. וכדאות רלוכן שם ל"ל יפרע לותס ליערל לזי יגיענו חיזק מלר כ"ס שמעיס בו ויקבלס נגר סוחרי העיר על לא חמס בכפו נתפשר עמו ופניח לו סך מה ולא פרע לו כשאר. ולאחר עבור זמן מה תפס רלוכן חיזק דכר משמעון וחזר על שם כלוחרו דלנוס הוא כמחילתו שם ל"ל היס מוחל לא היס פורע לו לותו ממון ולין כמחילתו כלוס ע"כ:

והשבתי כדבר כרור לקו"ד דמחילה זו כטלה מלליק כיון דהשתא ידענו וירעה כרורס שם לא היס מוחל לא היס פורע השאר הנס שלא עשה מודעה ע"י כיון דהשתא נותן למחלה לדבריו וכברנו כלוכסו לין מחילתו מחילה ותפיסתו תפיסה:

ודב"ן מפורש יולא כדברי מור"ס סי' י"ו דכמתנה דכריס שכלב קויין דכריס ליעוץ משס הנסות לגפקסי וסיים הסמ"ע שס דדוקא כמכר שקבל מעות גמר ומקני ק"ל דפירש משל"כ כמתנה דקוא בחנס קומרין דעתו כל דהוא מכטל המעשה ואמרי' כיס דלא גמר כדעתו ליתן לו כחנס ע"כ ולזכה מלן דפליג ע"י ולפי' מרן לא דבר שלא על המוכר דוקא וכבר ירוע דאחי' מתנה היא כמ"ש מרן סי' ר"ה. הגע עלמך לפילו כדבר שלריך שיכתבו עדי המודעה ואמרינן כלוכסו ולא היא כתוב רש"י כענין שהמודעה כטלה משוס דהוי כשטר שלא נכתב כתיקון חז"ל דפסול לף עפי"כ שס וכיון עדיים לא"כ דלנוס היא לאחרי המכר כטל וכמ"ש מור"ס שם סי' ר"ה משם כ"י:

והרב נתיכות המשפט כמשפט הכהניס כתב כפי' עמ"ס הסמ"ע שם דכמתנה או מחילה כשמגלה דעתו שלזנו נותן לו מדעתו שני וז"ל וה"ה דלוכן כלא מודעת מכטל מתנה ודוקא דלנסו כפירוש ליתן לו מתנה. לכל לם לנסו שתס ונתן לו מתנה כדי ליפטר מלוותו לוכן הוי מתנה לכל כשאחר מודעה לפי' כמקח כה"ג נתכטל המכר. ולם לנסו שט"ח קשט"ח כטל ע"כ ויקיב טעמת שם כמשפט קלוריס שהוא לאחי' ל' שהכיא הכ"י והסכיס על זה מוקרח"ם בקונט' מודעה ולוכן ועו"ס:

הרי מפו' דלפי' לא גילה דעתו שעת אחחי' כיון דהו"ס לנוס הוא אחחילה כטלה. ועיין ס"ת מהר"ם לובלין סי' כ"ג שכתב כפי' לפי' כפשוט שלא היה כפני הדיונים פענין שיכול להיות שיפסיר זה אקיעותיו או זה תביעותיו שלא נתפשרו כינו לכינו לא הוי פשרה שלא אחי' ול"ל לפי' מודעה שלא ידעינן השתא בלוכסו אחחי' כטלה ונסתייע שם מתשו' הרשב"ל שכתב על שם שאחלה אקלת כתופחה אחחת לוכן שם ל"ל לפי' מודעה אין אחי' כלוס ועו"ס שכתב דזה הוא מוכרח גם מדברי מרן ב"י ועו"ס דכריס מפורשים:

ועיין להרב פאר ילקח למפרונטי לות ק' שכתב משם כני משם בענין רלוכן שתף שמעון שיקבל עליו אחריות שחייבי לאס וגם שנתקייב לפרוע מה שחייבים לאחרים שהוא חייב לפרוע אחריות וכעת אפריון השיב רלוכן שהיה לנוס ומה גם שלא נטל קנין על זה וכעת לנחו"ל הניעו לאס יתחייב שמעון בעדית אסוקרי' ורן אדב שלין בכוללאס זו ממש ורלוכן חייב לשלס אלקו ועו"ס:

ועיין כב"י ור"ר רל"כ שסכיס משס הרשב"ץ כפי' דלוכס ממון הוי לוכס ועו"ס. וכר מן דין הרי לאס הפחידו כמה שכידו לעשות לו ס"ו לוכס. הגס דקי"ל גזים לינים ולא עכיד כמ"ש מור"ס סי' ר"ו ס"ר כדבר שעדיין מחוסר מעשה כגון שהפחידו להכיאו כעש"ג וכיולא. לכל היכא שלינו מחוסר מעשה וים יכולס כידו לעשות כגון לעכב ממון חבירו שכידו פשיטא דעכיד לינים דגזים ועכיד כ"כ הרב יד מלאכי לוק ע' משס מהר"י אדרבי ז"ל וכש"ך משפטי שמואל סי' ל"ס וכני חיי סי' ר"ס הגס"כ לוק ט"ו ולהלן ודע לאברהס ס"מ סי' י"כ וי"ג ועו"ס:

המורם מכל האמור דבכר"ר דלנוס היס רלוכן לאר שמעון עכב ממונו ואדביני כיני שיעמוד עמו כדי"ת שת"ק יגיענו חיזק מן הנוסים כו גס הוא ויהבזה נגר הסוחרי' לס לא יפרע לותס ליערל כזמנס ע"כ לין שורש ועיקר לאותה אחי' שמחל ולפי' לס היתה לותה אחי' ככת"י או בסט"ח כעדיים כמלן דלימת דמיק כיון שלא היתה ע"י כדי"ן וכטלה מלליק זהו הנלקו"ד ולוי"ט ויתי"ן:

הל"כי **אברהם אנקאווא** סי"ט

מ"ה ראובן הי"ל תנור שמוך לאחר שמעון ורלה להוסיף עוד תנור לאחר תוך אחר התנור הלוך ועכבו עליו השכניס שלא לכנות עוד לאחר מפני היזק קוטרף וכו'. ובאמת כעיר פשס יע"ש נשאלתי עד"ז ורלילי לא"ור נפרו יע"ש שכתבו דיבול לעשותו ע"י תיקון שפורית להיות מעלה עשן למעלה ולא יזיק ושס כתבתי להפקת רלון השו"ל נוסף זה:

הד"א כמ"ש חכמים הפוס הנ"ל גס לכתחילה ולין להשתכם ולפרש דכרי הכב"ג שהכיאו בש"ט סי' קכ"ו דדוקא כדיעבד כי לשון סטור מפורש ועומד הוא דפי' מלי מעכב או לא מלי מעכב היינו לכתחלה. ולין לאום שמא כלוך תזמין יפול השפורית מלוך השמלה וכמ"ש מהרש"ך ח"כ סי' קל"כ והכיאו הכנ"ס סי' קנ"ד סק"ד על מי שכח לפתוח חלון ועושה לו פתח זכוכית וחכירו מונעו מלפותחו וכתב שכדין הוא דיכול יכול לפותחו משוס שמא יפכר הזכוכית ועו"ש. ולפ"ז ס"כ ניחוש שמא יפול השפורית ויחזור לקלקולו ומלי מעכב דשתני זכוכית פקל יכול ליפכר ומלויה שכהיתו תמיד בנקל. לפל השפורית שהוא כנין חזק חשתא רחוקה היא:

ובעין זה כתב הפ"ג סימן ז' ס"ק כ"ט משס מהרי"ח על שמעון שמוניח כליטת בנין חדש לר"קר לפני חלונו ורלוכן מוחה בידו משוס היזק רלוה ואמר להסיר המחלוקת הניי מוכן לעשות נדר כיני לכינך בדו להסיר היזק רלוה. והסיב רלוכן שאס יעשה הנדר הוא מונע ממנו ההכנסה לאורך חשוק אשר הוא רוצה מביאו הרין עס שמעון ושעינת רלוכן חיוה כלוס דהיזק רלוה שנינו מניעת רלוה לא שנינו עכ"ר. הרי דאזיל ומורה להרביו דסי' קכ"ס דאס ועשה תיקון להזיקו הי ולא מלי מעכב ומדקאמר היזק רלוה שנינו וכו' משמע לפי' לכתחלה יכול לעשות כליטה על ידי תיקון הנדר עמה דמניעת רלוה לא שנינו כנ"ל. ולא שהנדון שנשתנה

עליו הוא שכבר קיים הכליטה עשוי והרין ר"ן ופי' יש שעשוי שיכול לעשות ויעשה קנדר עמה ולא מצי מעכב · וע"כ הנראה דרשכון יכול לעשות התנור ע"י שיעשה תיקון הספופרת הכי' כיון חזק שלא יפול ואם כשתת שמעון רוצה וקבל כך"י ממנו לרשות שאם יפול הספופרת מוטל עליו לתקן מחדש ועליו לשמרו מן העכברים כיון דהשתא מיהא ים תיקון ואין חיזוקו מצוי וניכר מעכשיו :

וראיה מפי' כב"כ פ' לא יפתח היכא דקדם רפת בקר לחומר של יין מותר ומשמע הוי מעשה דהשתא מיהא עדיין לא נתמלא החומר כדי שיהיה ניזק מהרפת הנם שסופו להיות חומר ויוזק היין אין חשש כיון דהשתא מיהא אין חיזוקו מצוי לא מצי מעכב ועו"ש בדברי רש"י ותכ"י וכב"י סימן הנזכר וה"כ שים תיקון בספופרת אין חשש לאם קפיל כיון דעכשיו אי"כ חיזוק כלל ע"י תיקון זה · וכ"פ מוהרשד"ם ח"מ סי' רס"ו על תנור שקיבו תחת גג שכיח רק שהלכתו ונפלת חוץ לחויר השמים אין חבירו מעכב עליו משמע דאפי' כלא תקון ספופרת אם שהלכתו ונפלת לחויר היכו יכול לעכב עליו וכ"ם אם ישעה תיקון וכנר"ר ודאי דאיכו מעכב עליו זהו הנלקו"ת ונוי"ם ויש"ן :

הנ"כי **אברהם אנקאווא** סי"ט

מ"ו בענין לחמנת ועקב שהודית שהוא בעלה שעת מיתה שחייב לרשכון כשך מה והיקומים היכם יודעים מזה כלל כנון שאם קטנים או לא היו מצויים בשעת הלוואה · וכעת רצה כע"ח לגבות חת חובו · והכה כנר"ז יש להסתפק אי מצי בעל חוב לגבות כל חובו מחלק השאר כיון שאין יכול לגבות מחלק היורשים על ידי הודחת מי לחמרי' שאר כיורש שווה רכנן מתקני התקנה שלא קטול כלום כ"ש לתקר פרישת כל החובות וכי היכי דכיורשים לחמרי' שחוב חכיסה מוטל עליהם כשוה וגובה מכל ת' חלקו ואם ת' מהם היו מצוי בעיר גובה מחלקו המצוי הכל · וכמ"ש מרן בש"ע סי' ק"ז ס"ח וכ"ש היכא דהשתדוך נכסי ת' מהן משום דכל נכסי הלוה לחרתין למלוה וכי לא מצי היחעווי מהאי דלית ליה נכסי גובה מהאיך הכל שכל הנכסים לחרתין ז"ל ודמי למ"ש מרן בח"מ סי' ע"ז ס"ה ושם"ך ס"ק י"כ · או דילמא לאם בעלת חוב היא ולא נבי מחלקה כ"א מחלית דרב"ז חידוש הוא שחדשו רז"ל מתקני התקנה ות"ל כו שלא חידושו וכמו שלא לוסיף עלה ולגבי מחלית האחר לוקמה לרי"ת שהוא קודמת ליפרע מנכסי בעלה מכח שטר כתובתה זולת אם היה החוב כשטר מוקדם לשטר כתובתה ולא נודע להם החוב עד שחלקו וכ"ת עמד כשלו ואיתתרופי נכסי ואמי כזה ודאי שיגבה הכל מחלקה ע"כ ומכח שלה זו נשתלה מלת החכם כמוהר"ר שמואל ן' מלכה ז"ל להרב הגדול כמוהר"רפ כורדוגו זצ"ל וזלת תשובתו :

תשובה יש לחקור כיורשים עצמם אם כפר ת' וחודה ת' אם יתחייב המודה בכל ויש נדיון לכאן ולכאן מסי' ק"י ס"ח ואם יש יתומים גדולים וקטנים המלוה נפרע מהגדולים חלקם המגיע להם לפרוע משמע שיחלוקו החוב לפי היורשים ואם היה החוב מחה וחיו ד' אחים ופרע כ"ם אפי' ירם בחלקו חלף חלמה כל היכא שאין יכול ליפרע מת' מהן כדי"ת חיו חוזר על המחר · ולכאורה ק"ו כדין זה שאינו נאמן לחוב לאחיו חיו נפרע כ"ח כ"ת מחלקו · וכסי' ק"ז הנז' ולא מצא מחה לגבות לת חובו · והלמנה

הנז"ל וע"ש כלם מצויים לפנינו ת"ל לחזור על לאחריה חלה יקח כל חובו וכו' · ולכאורה גם כדין זה יכול ליפרע מ"ש הכל דהו"ל כמי שאינו לפנינו ומוכרח לחלק כין כשים חיוב על המחר למי שאין חיוב כלל על המחר ודייק ל' הם"ע דסי' ק"ז שכתב והוא יחזור על הלחריה וטעמא יש כשים חיוב על כלם לומר למי שהודה כאן מאן פלג לך שכל העיזכון יש לכל הלחים חלק כו והחלק שנטלת לחה כלכס שויס כו :

ובאמת ק"ק מסי' רע"ח סי' י' ולא עליהם שט"ח הכתוב פורע כו פ"כ וכו' · וכ"מ לם היורשים קטנים או גוים כאן אינו גובה חלה כחלק הפסיטות עכ"ל · משמע שר"ל שלא יפרע מהחוב חלה חלק לחד וגם ש"שאר לו מחלק הפסיטות ועלנו לעצמו ונקשי להסיק דסי' ק"ז · ול"ל שהגם דלגבי חלוקה לם היורשים קטנים כך פירושו לגבי חלוקה דשאינם כאן ל"ל דכוטל כל חלק הפסיטות שלו חלה מה שהיה נוטל עודף כשכיל חלק כבורח לא ועלנו המצל היו נ' לחין והיה העזכון נ' מחוק והחוב ר' והכבור לפי הדין נוטל מחה לריך לפרוע כ"ח מהחוב מחה ולם לחר חיני נוטל כ"ש ק' כפשוט ולא לפרע כ"ש שלים החוב שהוא מ"מ ע' כזה יש חילוק שלם היורשים קטנים לא יפרע כ"ש ע' ולם היו גדולים חלה שאינן כאן לריך ליתן כל המחה שנטל מהאיש דסי' ק"ז וחוזר על לחיו לקבל ג' ולמת שים קלת דקדוק והוא דהאיש דשאינם כאן דגבי כבור העיכוב הוא משום הטבועה שלריך ליטבע כדין נפרע שלא כפניו דסי' ק"ו ולמאי כהאיש דסי' ק"ז אין מעכבין לוקו כשכיל הטבועה וק"ל :

מכאן דלחין שכפר ת' והודה ת' חיו פורע חלה מחלית החוב כדין יקומים גדולים וקטנים ואין להק' מסי' ע"ז וסי' ל"ז ס"ה כש"ת שכפר ת' והודה ת' שהמודה יקמויב ככל דהקס כ"ת ערב כעד מכירו וכילו הלוה כל המחה לכ"ת מהם וכמ"ש · משמ"כ כלחין היורשין שאין להם שום שיכות ערכות לזה דוקא שם שניהם חייבים מ"קד יכול ליפרע מת' מהם הכל הכל כשאין הת' חייב מ"קד אין חיוב על המודה כ"ת כחלקו ונפשט הספק דלק על נכ דורחי הלמנה לחר התקנה כיורש שויב אפי"ה אם היא הודית לא תפרע חלא מחלי וכן אמו דנים מעשים בכ"י :

אבל מ"ם ואם נתקרבו הנכסים שנטלו היקומים לא תפרע כ"ת החלי לא כן כיון שהחוב כשטר וכה"ג ודאי הוא שיגבה ממנו הכל שכל הנכסים מטעכדים לחובו ולא כתבו שתפרע החלי חלא כחוב שהוא כהודחה דוקא כאופן שדינה עם היורשים לגבי כ"ח כמו יורשים ויורשים ואין חילוק כין אם החוב קדם או כתובה קדמה זהו הנלקו"ד ומעשים בכ"י וחתום הרב הגדול כמוהר"ר רפחאל כירדוגו זצ"ל · ועיין מ"ש הסמ"ע סי' פ"ח סק"ה דמשמע מדבריו לפילו כיכון שת' המודה ויתחייב בכל חלא שהש"ך שם כתב עליו · ולפשר דלא כתב כן חלא כשת' דוקא · וכמ"ש הכ"ח שכיכוח הבריו הש"ך ועויין שם :

הנ"כי **אברהם אנקאווא** סי"ט

מ"ז עמדו לפני לרין רחובן כן ג,ו כהרשת שלום ן' מוישל ותבע הלל' כתו על ופתק פלג,לווילו כשט"ח שנושה כבעלה שמת וטען שכל המעלטלין שהניח בעלה החכיחה חלל' ככית לכנ' הנז' ולא מלא ממה לגבות לת חובו · והכי הלמנה

הסיב בעד כתו שבעת כניסתה לחופה כתו הלמנה עם בעלה המת הנאי היה ביניהם שלא תנשא לו כ"ש עד שיתחייב לה בסך מאתים מתקלים חו"נ לענין שלא ימות בחייה בלי זמ"ק קודם כל תקבל מהעיזבון הסך הנ"ז והשאר יחלק ביניהם כפי התקנה והוליף הסמ"ק כ"ות כרלוי בוחמ"נ וכו' · ומכח זה תפסה הלמנה כחובה הנ"ז לאחר שעשתה שומת להם ונכתבו ע"ג הסטר :

ופסקתי להם דתפיסת השתה תפיסה ל"מ לרעת מרן סימן ק"כ דחפי' עיקר ותוס' ושלא בכ"ר הוי תפיסה שלא לפי' להי"ח שהביא מור"ם שם דתפיסה מרשות יורש הינה תפיסה יעו"ש. ה"ר שם תפסה לכתובתה או למזונות לכל נר"ר שתפסה מכח סט"ח שנתחייב לה כנז' וכבר נכתבו בשומת הנ"ז שמתים ע"נ הסטר כיון שהם מטלטלין אין להוליא מידה וכמ"ש מרן כח"מ סי' ק"ד · ולפי' הי"ח שהביא מור"ם מודים כנר"ר דדינה ככע"ח ותפיסתו תפיסה וכמ"ש מפו' שם דל"פ שלא על העיקר ותוס' דוקא יעו"ש ככל"ס ומינה דלדידן דלפי התקנה דל"ל לפי' חלק שנדוניית שלא לאחר פרישת כל החכוות השתה מיהת הי"ל חוב כרור והפסה לפי' שם הוא שלא ככ"ר תפיסתה תפיסה :

ודב"ז מוסכם מכל הפוס' ומפו' ושלא כנר"ר כש"ת מור"ם סי' שהעלה דשם החוב כידה פשוט דתפיסת השתה לגבי שאר בניה תפיסה יעו"ש · ועוד דשלא ערוך קודם תקנה מאחר תקנה שהרי קודם תקנת המגורשים שתטול החלי לאחרי פרישת כל החכוות היה חלק הנדוניית מוסכם מכל הפוס' שם תפסה שלא ככ"ר תפיסתה תפיסה וה"ל השתה שתקנו לה תקנו שלא על כתובתה ולפי' חלק הנדוניית ככלל כיון שלא תלקו · לכל שם היה חייב לה שט"ח כנר"ר לא תקנו דלמה יגרע כחה משאר כ"ח · ושם נפשך להסתפק דשמא התקנה שתמית ולפי' שם נתחייב כשט"ח כנר"ר ה"ז ספק כתקנה העמידהו על די"ת ותפיסתו תפיסה ומרן כת"ה הע סי' קי"ח כתב דכל היין סי"ל כנבויית כתובה כפי' רי"ף י"ל כחלי נכסים שנוטלת מכח התקנה ע"כ וכבר כתבנו דלפילו להי"ח שהביא מור"ם מודים בנדוניית דהוי חוב ותפיסתה תפיסה. וכ"ם כנר"ר שהוא חייב דהוי תפיסה וע"כ כיון שבשה התקנה שומת שלא נתפרש כה לפי' שם היה עליו חוב ודאי דלקמת

דרי"ת כמ"ש :

ועיין להרב דכ"מ סי' מ"נ ומהריק"ש סי' ע"ו והרב כית מאיר סי' קי"ח דכלהו חזלי ומודיס דלאחר התקנה דמטלטלי היורשים נשתעבדו שם תפסה תפיסתה תפיסה. ולפי דקי"ל דתפיסה לאח"מ הינה תפיסה היינו לדינא דגמ' קודם התקנה יעו"ש זהו הנלקו"ר ונעוי"מ ויש"ן :

הל"כי **אברהם אנקאווא** סי"ט

מ"ח בענין מבהרזת שטרכ'ין שם יש כה שונשה ז"ל · מ"כ ככתבי כמוהר"ם שכן נור ז"ל מנהג קדמונינו זלה"ה דהין כה שונשה · וכן הוא המנהג כלוקח מהסרסור דהין בו שונשה כלל. לכל הסרסור לריך להרחות ללוקח שוהן המוסיפין במקח וכן הוא המנהג שהקונה חפץ מהסרסור קבוע כיון שפסק הדמים היינו יכול לחזור אע"ג דלא משך ושם כא אחר ויקוסף עליו נפטר לוקח ז', ונחייב כ' ולינו יכול לחזור בו · וה"ט כי מבהרזת שטרכ'ין מסחמת השוק וועדין מכירין כמה קנו והין מקום לומר טעיתי ונתחנפתי ולפי' יהיה להיה שוה דלא ידע שזלינן בתר רובא ועל מנהג לוקח מסרסור כתב שמלא כליקוטי הר"ם כן סעדון דהסמכות דשם עשו לגרת בקורת הין בו שונשה ועל מנהג דנקנה המקח בפסיקת דמים כתב שכן דין הפוסק דמים לסדם שנקנה כהיבור לכל שם הוסיף הב' לינו נפטר הא' דזה לומר בעשרים וז"ל כל' וז"ל כמ' ממשכנים מנכסיו עד עשר וחוזרים לא' ועם היות דהדיוט מקדים לא ילפינן מנהגו ולא מדינא ועיין מהרימ"ט דכ"ג ע"ש שלא י"ט דשם השוק נט"ל שחורת השוק ונטל ריוח לשוק' דהין שונשה ולמדה מהנושא ונתן כשמונה · וע"כ מכהרזת שטרכ'ין הין שם שונשה מדינא ע"כ מ"כ מכ"י רבינו הגדול כמוהר"ר ועב"ן זל"ל ועיין הרדב"ז שלא י"ז :

הל"כי **אברהם אנקאווא** סי"ט

מ"ט בענין רשונן שמת והניח ד' בניס וש' מסס ככור וחלקו עזכון לכיהם חלק כחלק ונשאר כיניהם מקום גורן ש' כלא חלוקה והיו משתמשים כו כיחד ועברו ימים ומכר הככור לשמעון כח וזכות סי"ל כמקום הגורן לשמעון · ושמעון נ"כ היה משתמש עם האחין כמקום הגורן כמו שהוא משתמש הככור עמהם · ועברו ימים ועמד שמעון הנז' וערער על האחין הנז' כלומרו שהוא כ"כ וזכות שים לככור כמקום הגורן ויטול כו חלק הככורה ע"כ :

מ"כ ככתבי כמוהר"ם נכן נור ז"ל הדין עם האחין וחין הככור נוטל חלק ככורה כמקום הגורן וכ"ם שמעון הכא מכחו דלא עדיף מנכרת דאתי מחמתים וכמ"ש מרן סי' רע"ח ס"ח ועו"ש · וה"נ כנר"ר כיון דחלק כמקח ונטל חלק הפשוט ולא נשאר כיניהם כ"ש מקום הגורן ולא מיחם ודאי ויתר ככל הנכסים ול"ל חלק ככורה. וכ"ם שמעון הכא מכחו כדאמרן ול"ש נריכין לחזקה ב"ם חלא מיד כשחלק ולא מיחה ויתר ככל הנכסים ע"כ :

וניחזי חנן שם היה כמניחות שקודם חלוקת שוס דכר מנכסי מיתה"ק הקדיש ומכר כ"כ וזכות שסי"ל כגורן וכדומה ושם"ז מה חלק שאר נכסים חלק כחלק כפשוט שם נאמר השתא דויתר כמה שנשאר חלא חלוקה לכל מה שכבר נמכר קודם הלוקח נוטל פ"כ כיון דלוקחו זמן היה הככור וכול לחלוק כו ונוטל פ"כ חלק ככורה · ול"ד כיון חלא פי' שעת המכר שמכר לו פ"כ חלק הככורה חלא שתם כתב כ"כ וזכות סי"ל יכולין לומר דהשתא דשאר נכסים חלק כפשוט הינלי מילתא למפרע שגם כלוקחו מכר כך היה דעתו למכור חלק כפשוט :

עוד יש להסתפק כדכר שהוא מחלוקת ספו' אי הוי דאוי או"ל או נימא המע"ה · או"ד כיון שזה כודאי ככור הוא נוטל פ"כ וחין קפק מוניח מידי ודאי וכ"ם אי חפיס דלא מפקינן מיניה וכן יש להסתפק כה' שהיה מוחזק כשם ככור ובשעת חלוקת הנכסים עמדו לחוי הפשוטים והכחישו שהינו ככור · כי יש להם עדיס דשמס ילדה נפל שלם וככה וחח"כ מת וחחריו נולד זה הככור שלומר שהוא ככור וכיון דחי"ך מוכיח להעיד עליו שהוא ודאי ככור כי חמו הינה נשמעת חלא חיך ז', ימי הלידה וחכיו ככר מת ושם יש עדיס שמעו ממנו כפירוש שהוא ככור חי"ך קפיקת הגם שם יחזור לומר שהינו ככור הינו נאמן וכמ"ם מרן ומור"ם סימן

רע"ז יע"ש. וגם לפ"ז יש עדיים שילרף כן ט' וי ומ"מ
מיד לכאורה נראה דלא יפה מכלל נפל כ"ז שלא קיים ל'
יום יורנו מו"ץ:

והנה כפשיקא דינא שילרף נפל שלא דהכא לחריו
ככור לנחלה ככר כתבו הסמ"ע והס"ך סי'
רע"ז הפך תצו' שחריף יוסף שכתב דלין הכא לחריו
ככור לנחלה וכתב הס"ך שגם הכ"ח סבר דסוי ככור
לנחלה וכ"כ רש"י לקריש פ' כהמה המקשה דס"ח ועו"ש.
לכל לא פי' דכריו לס קוף כן ט' ודלי שמת לס גם
קוף ככלל נפל וכהא לחריו ככור לנחלה. לו נימא כיון
דודלי כן ט' קוף מודה וכא דלריכו ככור לנחלה. לכל
כתבו שחריף יוסף סי' כ"ס מפו' כי ע"ז קוף מדכר
שכתב שפה שילרף זכר לקוף ט' חדשים מלוי טכילה
לכל לא פי' ממנה ומת לאחר ד' שעות לין הכא לחריו
ככור ולפי' לנחלה ע"כ. ועליו כתב הס"ך ודלא כשחריף
יוסף וכו' משמע שגם זה לא ילא מכלל נפל והכא
לחריו ככור לנחלה וכמסקנת הכ"ח וכמ"ש ועו"ש:

אבל ק"ל ע"ז כיון דהלי דלכיו נלמן עליו לעולם
משום רכקיב יכר יכרנו וכמ"ש בקידושין דף
ע"ד ע"ש ופירש"י שם דקוך ז' לחו דוקא מכרת כו ולא
לכיו שלא ילא מפקפק יד לחו ליכנס לכריח ומכלן
ולהכא מוטל על לכיו להכירו כדלפי' ויכיר ע"כ. משמע
דקוך ז' לין הלכ נלמן עליו כלל לומר שהוא ככור כיון
דעדיין לא הכיר כו ולא קרינן כה יכיר ומוכרחין לומר
כן דהרי כל הנ' שהס חיה ולחו ולכיו כ"ש מהן לינו
נלמן שלא בזמן הנלמר כהן דהיינו חיה לס ילא מפיה
לשלקר דוקא שהוא ככור נלמנת דוק מינה לפי' קוך ז'
שם לומרת ודעתי כבירור לוהה שעה שילא שהוא ככור
לוכה נלמנת וכן לחו דוקא קוך ז' לכל לא לחר ז'.
וה"ג לכיו דוקא מז' ולילך נלמן ולא קודם לכן. ול"כ
לחר שמת ד' שעות משמע מת"ן מי הוא המעיד עליו
שהיה כן ט' ודלים וחיה לוהן ד' שעות שת"ל לכיו לי
שפשר מטעם שלפלפי ומוכרח לומר שלחו העיד
עליו ולפ"ז למה יהיה זה הכא לחריו ככור לנחלה כיון
שמת קיה ודלי כן ט' וקיה ד' שעות ומשנה ערוכה
שניהו לילה לנחלה ולחו לכהן הכא לחר נפלים וכו'.
לו כן ט' שילא רלשו מת לכל לס ילא רלשו לי לין הכא
לחריו ככור לנחלה ע"כ. ולכאורה נריך עיון ע"ד
הס"ך והכ"ח שדעתם נשנכה ממני ויכולים לומר דלא
פליג הס"ך והכ"ח על הרב שחריף יוסף שלא כנרון
דידיה שכתב לקוף תשעה חדשים מלוי טכילה ולא פי'
ממנה וכו' דכיון שלא פירש ממנה יכולין לומר שלא
קלטה לוי טכילה שלא לחר ט"ו יום שהיקה קמוך
לוסקה וכמ"ש בנמרא דלין לשה מקשרת שלא קמוך
לוסקה לו קודם לו לחר ולנד שנלמר שלא קלטה שלא
לחר ט"ו יום הרי ודלי נפל הוא ולא כן תשעה וכמ"ש
רש"י שם בחולין לקריש שכל זמן שלא כלו חדשיו הוי
נפל ויע"ש לכל לס פירש ממנה לוי טכילה כודלי
הנמור מכיון שחיה לפי' רנב ל' לחר שהוליד דלשו
לי לין הכא לחריו ככור לנחלה וכמ"ש הרי הופשט
לן הפפק הלחיון דלשה כעל ופירש מלוי טכילה ולחר
שכלו חדשיו נולד לפי' שם מת לשלקר לין הכא לחריו
ככור לנחלה:

וכספק הכ' שלחיו הפשוטים הכמישוהו מכח
שהי"ל עדיים שלמו ולדה נפל לי וכו' גם
זה פשוט שהכור נלמן דהרי לפילו לדברי העדיים

שלומרים למו ולדה לי ככר כתבתי דגם לי הוה כן ט'
חדשים מלוי טכילה כיון שלא פירש ממנה חלקו הכ"ח
והפמ"ע והס"ך על הרב שחריף יוסף כמש"ל. וכ"ש
כנד"ד שלא העידו שהיה ודלי כן ט' ופי' ממנה שלא
למרו שהם שילדה נפל וע"כ לין כלן שום לד להפקפק
כזה כלל ומה גם שכתב כתוב כש"ת הכהן ח"ג סי' כ"כ
שהכתב מוחזק כחלק כתורה כבשאר מכח ירושה ועו"ש
ומי יכול להוליאו מחזקתו ת"ל כדלית כרורה ע"פי עדיים
ודלית דוקא:

ובספק הל' שכתבתי ע"ד שהוא מחלוקת הפוסק'
לי הוה ודאי או לינו ודאי לו"ד כיון שזה
ככור כודאי לין ספק מוליא מידי ודאי נראה זה מלתי
כם' שער המשפט ס"ק סימן רע"ח שכתב וז"ל ויש
להסתפק כל היכא שהפוסק' חולקים לי הוי ודאי וכו'.
היכי לידיינו דיינו להלי דינא לס גאמר שהכתב לינו
נוטל כלוס דדומס למי שנסתפק לנו לס הוא ככור או
לא וכמ"ש הטור סי' רע"ז סי"ח דלינו נוטל פ"ב מן
הפשוט ועו"ש. וה"כ כיון שהוא ספק לס הוא ודאי
לינו נוטל כלוס מספק דהוי כמו ספק לס הוא ככור הוא.
לו"ד שם"ה שהספק הוא לס הוא ככור כלל. משל"כ
הכא דודאי ככור הוא והספק הוא כממון לס הוא שייך
לכתב ס"ל חולקים וכמ"ש ס"ק קל"ט דכל היכא
שהפוסק' חולקים ולא תפיס מנייהו לס הוא דכר דשייך
בו חלוקה חולקין. ויש להביא ראיה לסברא זו מהא
דסק' הקוס' פי"ב על הא דלמרי' גבי ככור ובמלוה
שמו חולקין וכו'. ולמרו דתקנת חכמים היא ככמה
מקומות שחלוקו ועו"ש שעשה הכרח לזה מש"ס הרי"ף
פ' המוכר לת הבית ומת"ס הרי"ף כיבמות פ' החולין
וסיים דכן נר' מדברי הסמ"ע פ"ד מהל' נחלות נבי הפביח
דשחוט וכו' ועו"ש. שהניח בל"ע לדיוק עכ"ד:

ולפי מ"ש הכא הכהן הנז' שהכתב מוחזק בחלק
ככורה ככשאר מכח ירושה. ע"כ הנדלה ברור
דלין ספק מוליא מידי ודאי שהוא ככור ולפי' לי לא
הפיס הוי כהפוס ומכ"ש לי הוי קרקע דהוי כהפוס
וכחזקת הוורשים קלי כל אר כדינים הכתוב ככתורתו
וכו':

וביסוד זס יתורץ הספק הל' לי מכר כ"ב וחזות
סו"ל קורס חלוקת שאר נכסים וכו'
וכמש"ל דכיון שהכתב מוחזק כחלק ככורתו אפי' לי
לא הפיס הרי כל ספק שיפול כו יהיה הוא מוחזק וע"כ
שכ"ז שלא ניכר ממעשה דויתר מחלקו הוי מכירתו
כיחוסו זמן אפי' ל"ל פירש כמכירתו פ"כ הוי כחלו פירש
ולא למרי' לינלחי מילתא למפרע דויתר מחלקו וכ"כ
שם כתבו הכהן הנז' דעכדינן כל טלדקי ליפות כח
הכתב ועו"ש. וכן מוכח ממ"ש בש"ך פ' ו"ג דף קכ"ו
דהלכתא כרב משמוח דדבת דויתר ככל הנכסים
והלכתא דר"ל לכתב קורס חלוקה ויכול למכור חלקו
העולה לו משעה דשמו"ס ל"ו זכ"ו בתורת מתנת חלק
הכתב. וכיון דחוקה שעה שמכר וכתב לחלוקה כ"כ
וזכות סו"ל וכו' ועדיין חוקה שעה לא ויקר לחו כל
כמיניה משתה לחוב לאחר ולוקר גם בזה שזה לא יקנן
שלא לפי למרי' לין לו לכתב קורס חלוקה וכיון דקי"ל
גם לו לכתב קורס חלוקה ע"כ מה שעשה עשוי כפי
כחו וזכותו שהי"ל לוקה שעה ולש כוונתו היתה לוותר
הו"ל לפרש לחלוקה שעת המכר וכמ"ש מרן סי' סי"כ
סי"כ ועו"ש. ועוד דלכל הפוס' והרמב"ם פ"ב מהל'
נחלות משמע דלא ויקר שלא לס קדם וחלק כמקנת

נכסים כפשוט ועיין בחצו' הגהונים סי' רל"ב ודו"ק ובווי"מ ויש"ן:

הנ"כ **אב"א** סי"ט

נ' ראובן שהיה חייב למלך סך מה וסדר כל קרקעותיו לבני הסר להרחות עצמו שהוא לחוד בנכסי ואפ"ז כי ל"ד עם יורשי שמעון על מסכונת שהיתה מוחזקת בידו של ראובן משמעון הנ' וכללה כפנקס המלך יר"ם מכלל נכסיו כנ' ולע"ע עמד ראובן ברשות הקרקע לעשות מה"כ עם יורשי שמעון ולהכיח להם הסך של המסכונת והוכרח לעמוד על היורשים לפרוע לו למכור הקרקע לזולת ולנבות דמי מסכונת ועמדו בע"ח המלוחרים ואמרו שאין הממשכן יכול לנבות קרקע כלל שכושה יורנו מו"ן:

ולע"ד לריך ליישב הקלה כדין כע"ח מוקדם הנם שיש נאמנות בשטרו אין הנאמנות מועיל לאוב לאחרים דאפשר הקנוניא במקומו עומד וכלל שכושה אינו נוכה הנם דנאמן לגבי הלוה לו יורשיו כיון שהיה מוחזק בידו וכמ"ש מרן סי' ק"ח. שאני כד"ר דלאו כל כמינים לאוב לאחרים דאין הנאמנות הלה לענין פרעון לו וליורשיו אבל לאוב לאחרים לו אם יש בשטר אפשר זיוף אין הנאמנות מועיל וכמ"ש מרן סי' מ"ו וסי' פ"ב דאם טען מזויף השטר נם אם יש בו נאמנות לא מהני ולריך לקויים שטרו ועו"ש דלא הנאמנו לומר שהוא מזויף ומכ"ש שלא יהיה הנאמנות מועיל לאוב לאחרים ואפי' אם יהיה כרעקו ע"ז אין בכחו של ללוה ולאו כל כמינים:

ישו"ר שכן העלה בש"ות קס"י להרב החסיד כמוהר"י אלמאליח זלה"ם סי' קל"ד ועו"ש והכלקו"ר כתבתי ונויו"מ ויש"ן:

הנ"כ **אברהם אנקאווא** סי"ט

נ"א על דבר הריב שעבר בין הרב משה כיטון ובהר"ר יצחק אלמשעאלי הי"ו עסי"ל חצר ג' בשות ותקו"ל לא היה מבורר אלא כ"א ו' יד שניהם שוה בשבועה כ"א טוטל בית בנגר בית. ומקרוב עמדו לדין לפניהו ושטן משה הנ' שהוא רולה לחלוק ונתחייב בהר"י הנ' וחלקו ע"פי הגורל. וכן היום עמדו לדין הר"מ ובהר"י הנ' ושטן הר"מ הנ' שמיום החלוקה עד היום הזה הוליא קול בהסר"י הנ' שי"ל ערעור על הקרקע הזה שי"ל בשות עמו. וכיון דעיקר הקול זולי נכסיה ואפ"י ל"ל היה ממשות בידורו יולא זכיותו בב"ד ויעשו מה שבוה"ן. והר"י הנ' בשיב דרביע הקרקע אשר בידו הר"מ הנ' שקנאו מאליהו דודו ז"ל בו שוה זכות כי אבל היה של אביו אלעזר אחי אליהו הנ' ושופיה שטר מקניית אביו אלעזר מיד אליהו מדרבי בהבן נ"ע שבאותה שעה לא היה בנוי בו כ"א בית ומב'ון ג' חדרים. חזר ושטן הר"מ הנ' אם אמת שהוא של אלעזר דוקא לא הי"ל להניחו אליהו לבנות בשות עליות על כל החצר. ועוד דידוע הוא דבאיים חייתו מחיי אביהם שות' היו. ועוד דאפילו זמן שקנה הר"מ מאליהו הנ' קנאו בפרהסיא בפני ר' יצחק הנ' כמה"ח בידו הר"מ הנ' ואומר שבוים קנוהו מאליהו היה בפניו וזמן נדול ויותר משני חזקה לוכל הפירות כשופי ומעולם לא ערער ע"ז מכיון שהוא יודע בבירור דאביו ואליהו שות' היו לעולם. ואם לפעמים ימלאו שערות ע"ם ג' מהם אין בהן כשם ויד שניהם שוה כי

עוד הוליף הר"מ הנ' שטר ההטבה שהטיב אחדו שבזמן שיחזרו לו דמי אקנין לריך להחזיר הקרקע הנ' ולמוכרו לר' יצחק הנ' ולאחתו על אליהו הנ' ואם הוא אלו מכח אביו למה ליה לחזור ולקנותו מהר"מ. עוד טען זאת כמה היה שוכר ר' יצחק הנ' על הקרקע הנ' ופורע שבירות כיד הר"מ ולא הו"ל ליאחוק וליהן שבירות בידו וע"כ מסתמא לחרי' שיד אלעזר ואליהו שות' היו בחצר לעולם. וע"כ לא עכבו זע"ז בכנין עליות וכו'. ור' יצחק השיב שטעם שתיקתו לפי שא"ל ידיעה משטר שכתוב ע"ם אביו ועליו הוא סמוך ע"כ:

ופסקנו להם דכיון שמכר אליהו להר"מ הנזכר בפרסום ובפרט בפני בהר"י הנ' ושכבר אכל הר"מ הנ' פירות שני חזקה בשופי זכה ואין למערער עוד"ד כלל דאם אמת דאלעזר מעיקרו קמן הו"ל למחות בשעה שלקחה או תוך שני החזקה. ומה שטען כי שתיקתו היתה לפי שלא ידע כי השטר כתוב ע"ם אביו אינו מועיל דטעות דלא מוכח כנר"ד דאי"כ כיוון שטעה אלא לאו קטעין טעיתי אינו כלום. דמי ויתר קושטא קטעין. וכבר נשאל ע"ז הרב זי"ע שלה בנ' בלחין שלקחו וכרו כל' חלקו ועמד ג' ובנה ושתר והשפיל ועשה מדרינות חדשים וכו' ואחר עבור זמן מת עמדו וערערו עליו לקחת מה שפתח ולפתוח השתוח ומה שלא מיחו לאלתר משבו כי בשלו הוא עושה ואינם יכולים למחות כו'. ובשתוודע אליהם שיכולים למחות הטעו אותם לחרים שי"ל למחות עד ג"ם בשבורים חזקת נזקין ג"ם עוד טענו דיתומים קטנים לאו בני מחילה. והוא משיב בבר החזקתי ולא מיחה אוש אדם מעולם ובעלה דאין דברי המערער כלום כיון שלא מיחו לאלתר אינם נאמנים לומר טעינו ושתכנו כי בשלו הוא עושה כיון דאי"כ כיורר שטעה וכמ"ש אינו נאמן השתא לומר מה שהתקתי ולא מיחתי ושיתי שבור וכו'. ובהרי ק"ו הוא נד"ר דשם זה המחזיק לא טען אוש טענה על זאת החזקה כ"א דוקא בבר החזקתי ואוש אדם לא מיחה כי והוי קלת בחזקה שאין עמה טענה שלא מכיון הר"ל חלק בקרקע אמרי' דפי' דברי המחזיק היינו שבל אלו הנזקין שעשיתי זכיתה לי בשעת החלוקה ובהרי החזקתי בשם ואפה לא מחית כי וכ"ש כנר"ד דכ"ע יודעים דאליהו ואלעזר אחי ושותפי הוו כל ימי היותם ואם אלעזר קנה קרקע זה על שמו נם אליהו לפשר שקנה כנגדו בחצר וכנו בין שניהם עליות ע"כ החצר כידוע שבכל בשות' כ' וע"כ לאו כל כמינים השתא לומר דאלעזר מעיקרו קמן וקנה זה הקרקע לעלמו ולעולם בחזקת אלעזר הוא אפי' לאחר שבנה עכ"פ כיון דבבהר"י בנו שתק ולא מיחה ומסתמא ידע כמילי דאלוה ע"כ דבריו בטלים וכ"ם שבבר אבל הר"מ שני חזקה וכמ"ל:

וסברא זו מכיחה הלשה בפרסום מוקמינן אקרקע בחזקת אלוקו דאלו לא היה הקרקע של אלעזר לא היו מניחין היורשים לאחה למכרה בחזקתה בפרסום וכל כיולא בזה יע"ש. והאי פרסום דקאמר היינו שהיה שם המערער במדינה ובכריזו בבי"ה ולא מיחה אוש אדם אמרי' מסתמא ידע ומחיל וכמ"ש הבב"ה הנ' סימן קמ"ו בהנב"י סב"ו ועו"ש שבתב דהאי פרסום דקאמר הרב היינו בהבריזו שבתב המרדבי והרשב"א. וסברת הוא דהבריזה הוי אשום שמא יש לזה מערער על הקרקע ישמע ויבא לעשות אם"ב ודבי הקרקע ביד לוקחו. ובנד"ר בבר קודם בהבר"י הנ' שהיה יושב

ולפניו היה המכר לגלח שומר שלח היה יודע כי הסטר ע"ם מכיו וכבר כתבתי דלאו כל כמיניה לומר שטעה:

ועוד כיון דהסתם מיהת החזיק ג"ם טענינן ליה דמעיקתו קמן לגליהו או מעיקתי כ' לחר שהם שוקפים. ודעריפת מזה כתב הכנ"ג סי' קמ"ט סע"ר דהם מכרו המחזיקין לאחר אינו טוענין לגוקח שהיו חלוקים כעיקתם ואפי' הם ילמרו הסחיס לא היינו חלוקים לינם נאמנים מהר"ם די כוטון ומוהרשד"ם ז"ל ועו"ש. הרי אפי' הסחיס שא"ל חזקה זע"ז כיון שהם החזיקו טענינן לגוקח שזה המחזיק ממכר לו מעיקתו קמן וכ"ם כנ"ר שכל הסחין בחזקת השוק ושוס ל' מהם לא החזיק והגוקח קנה בפני מערער והמחזיק ג"ם כשופי ורקי הנמור דטענינן לגוקח דמעיקתו קמן אפי' הם היה גלעזר חי וטוען כן היינו נאמן לחוב לאחר כ"ז שא"ל לכרר כעדים כיון שהגוקח החזיק ג"ם ואפי' שכועה לא כעי דאין לאחר חזקה כלום וכמ"ש הרשב"ם סי' שפ"ח:

ואל תשיבני ממ"ש מרן סי' קכ"ם סע"ג מי שהחזיק בנזק שי"ל חזקה וכו'. וטוען המחזיק אתה אמרת לי לעשות וכו' או סוכר הנזק ושתקת ולא מחית והניזק אומר עכשיו הוא ברשותי ומקורה לא ידעתי וכו'. על הניזק להביא ראיה וא"ל הביא ישבע היסת ויפטר ע"כ דלכאורה משם מוכח דיכול לומר המערער מה ששתקתי לפי שלא ידעתי הסטר עד עכשיו למיטוע לחייבו שכועה לגוקח הזה. דכאן מרן הוי בכעלי דכר עלמן שהלקו הקרקע ושייך שכועה שמחל לו או נתן לו וכדומה וכנד"ר שהגוקח קנה והחזיק כשופי וכפני המערער קנה כפרסום מה השכועה רמיא על הגוקח ואדרבה טענינן ליה כיון דאחי ושתפי הוו מעיקתו קמן:

וכן העלה כספר כני חיי סימן ג"ו דאם יש עדים שנשתרו שות' לאחרי מות אביהם אם יש בכתיס רי"ח עלתה לו חזקתו אם הוא חלוק כעיקתו וא"ל חלוקים כעיקתם או שתין כו רי"ח אע"ג שהוא חלוק לוקי אדעת כחזקת מי שאומר שלא התנה יעוש. וכד"ד כתבר הל"ז שאם שות' כו הגם אם היה לכי המערער וטוען שמעיקתו קמן היו נאמן כיון שתין חלוקים כעיקתם כידוע לכל העולם וכיון שהוא נאמן כ"ם דלא טענינן הכן:

וכר מן דין יש כמה לומרנות מוכיחות כדברי המערער ומן ההעכה הנ"ל שהוא יודע שיש לגליהו שות' כקרקע עם אביו הגם שהיה כתוב ע"ם אביו. גם מכ' שהיה פורע השכירות כנ"ל כיר משה הנ"ו הן מכ' שעירי המכירה הן היו עדי ההעכה וע"כ אין לאחר חזקת משה כלום וכמ"ש הרשב"ם הנ"ל:

ומ"ש מרן סי' ס"כ דאם מת ר' מהאחין אפי' אינן חלוקין כעיס' על שאחין להביא ראיה כיון דהשטר מסייע לשמו וכמ"ש הסמ"ע ס"ר היכא שרבי יורשי המת עם האחין אבל כיון דשעת המכר לא ערערו היורשים כלל וקרכה נתחייב היורש המערער לפרות הוא ואשתו של אליהו כמש"ל. ועור דשאני הכא דיש לוקח וטענינן ללוקח כי אליהו קנאה מאלעזר וכל זאתן טענות שכתבנו למעלה:

המורם מכל האמור שסרין עם הר"מ הנ"ו ואין להסתר"י הנ"ו שום סר זכות כלל ואין על הר"מ הנ"ו אפי' חר"ם זהו הנלקו"ד ונוי"מ ויש"ן:

הנ"כ **אברהם אנקאווא** סי"ט

נ"ב נשאלתי מאת ידי"ן החכם השלם והכולל כמוה"ר אלעזר הלוי כן טוכו

סי"ו כרשותן שהוציא תורף שיצא ממנו טופס והיה כתוב ע"ג התורף מכתי"ו המלוה עצמו שעש"ז מ"ו שיצא ממנו טופס ג' והשתא הוציא התורף לגבות כו מיורשי הלוה מה דינו:

והשבתי אין ראוי להסתפק כרב"ז כיון דכתוב ע"ג שיצא ממנו טופס ליכא חששא דשמא יגבה ויחזור ויגבה דמשתמע דהקדק הלוה ויקבל שוכר אחר הפרעון ולא יסתוך על קבלת התורף מידו קרוע כיון דיש כאן חשש שיצא ממנו טופס ודב"ז מפו' יוצא מדברי הסמ"ע סי' מ"ם והש"ך והט"ז וכאורים יעו"ש וכפ' שער המשפט סי' הנ':

ולדעתי אפי' ל"ל היה כתוב ע"ג התורף שכבר יצא ממנו טופס כיון דיצא עכשיו מיד המלוה הגם שנדע בבירור שיצא ממנו טופס לתרינן מסתמא לא נתנוהו הב"ד כיהו אלא"כ ידענו בבירור שגבאו הטופס וכמ"ש מרן שם דחזקה שהב"ד עשו כהונן וכו' אם הוא מתמיני הלוה למלוה לפורעו בתורף הזה ולכתוב לו שוכר אחר שיקרע השטר מחשש שמא יוצא עליו טופס אחר ממנו אבל אם ירצה שלא לקבל שוכר לא"כ יחריס סתם על מי שכותב טופסו וטוענ שהבר לו אם טוענ כודאי שלא לכרו מכשיעין אותו היסת שהבר ואחר כך יקבל שוכר ויקרע התורף וכמ"ש מרן סי' כ"ר ועו"ש:

ואם מת המלוה ויורשיו הוציאו התורף הזה לגבות מיורשי הלוה כזה נראה דאין כ"מ מותו מחיוו דכיון דקי"ל טענינן ליתמי להחזיק מה שכידם כ"מ דמצי לכוהון למטען ומרי לכוהון לא מי"ל שום טענה נגד התורף הזה ולא עדיפי יורשיו מניה ואין על יורשי המלוה אלא מ"ש שלא פקדם לכיהם ושלא ידעו נאבד התופס זהו הנלקו"ד ונוי"מ ויש"ן:

הנ"כ **אברהם אנקאווא** סי"ט

נ"ג מ"ש מרן סי' ע"ג ס"ג חוב דמשכונה דקא לכיל מניה פירות כתירת דלא מסלקי וכו' שם דלא ליכו מקבל מעות קודם הזמן וכו' וכתב הסמ"ע סק"ז דזמן זה לא לתקנת הלוה לבד הוקבע אלא נם לטובת המלוה כדי שיכל פירות עד הזמן ההוא ומה"ט כתב בעל ס"ג שהלוואות שעושין בזמן הזה בעלי חנויות וכו'. הוקבע נמי לטובת כ' ומצי המלוה לעכב עליו מלקבלן דניכר לעינים הפסדו עכ"ל. ודברי הס"ג מפורשים במקומן שהוא הטעם שנותנים בזמ"ה למחלית שכר והוא לטובת כ':

ותמיהה לי דמכאן משמע דבשטר עיסקא וכל מידי שהוא לטובת כ' אינו יכול לחזור תוך הזמן ולקמן סי' קע"ו ס"ג כתב דמקבל עיסקא לזמן קבוע כדין פועל ויכול לחזור ועו"ש ודברי מרן כאן במשכונה עם היות בשטר עיס' לא קאי אהדדי. דאפשר לתרץ שאני גופו מממונו דכאן בממונו כיון שנתעכב לטובת כ' אינו יכול לחזור אלא ב"כ מניח לו הפירות לאכול והיות בשטר עיס' שנעכב גופו לזמן קבוע יכול לחזור כדין פועל דלי כני ישראל עבדים וכו'. אבל לדברי הסמ"ע שכתיב דעת הס"ג להסוות דין עיס' ומשכו' משמע דאפי' אות דאינו יכול לחזור קשה. וכדוחק אפשר לתרץ דאין כוונת הסמ"ע להכיא דברי הס"ג להלכה אלא שהכיא דאיכא לספרת הס"ג שפשה

כן בעיס, משום שהוא לטובת כ' ולהכיח רחים ממנו למשכונא שהוא לטובת הנס דלי"ל בעיס, כפסק הס"ג משום שהוא דבר שבגופו יכול לחזור כדין פועל והוא דוחק · וכעת צל"ע :

הל"כי **אברהם אנקאווא** סי"ט

נ"ד בענין המוכר שט"מ לחבירו לי מלי הלוה לכוף הלוקח מכח מלרנות · עיין מ"ש הס"ך סי' ס"ו ס"ק ע"ג וכסי' קע"ה ס"ק כ"ג העלה הפך דברי המכי"ט דליכא מלרנות ועו"ש · וכ"כ נתיבות המשפט כמשפט הכהנים ס"ק כ"ח ועו"ש · וכן העלה כש"ת רבינו הגדול כמוהר"ר ועכ"ן זצ"ל · כתי' משם ברב המוסמך כמוהר"ר אליקו נרפתי זלה"ה והסכימו עמו ח"ור מקנלף ועל כמהרש"ט ובמוהרי"פ זלה"ה והסכתי דבריהם לקמן בתשו' לתרת סי' ועיין מוהריט"ט ח"מ סי' שכ"ה :

ראובן תבע לת שמעון על חפץ שהיה בידו בתורת פקדון ושמעון טוען שהוא ממושכן בידו כב"וכ לס לריך נק"ח להחזיק מה שבידו או שבועת היסת :

ולקו"י ירחה דלת כעי תלת שבועת היסת וכמ"ש הסמ"ע סי' ע"כ ס"ק ע"ז דכשהלוה שותק והלוה כת להוליחו ממנו אז לחרי' דהמלוה נחמן בכרי דמיו כשבועת היסת דהכי דלת לוסיף עלה ועו"ש ודוק :

ששר כעד ה' והלת טוען פרעתי מהו הדין · הנה מרן סי' כ"ת ס"כ לסתמת הדינת פסק דמשיל"מ ועו"ש וגס הרשב"ל בתשו' חלק ל' פסק כן ועיין מ"ש הס"ך והלורים שהעלו כדעת י"ל ויכול לטעון פרעתי ואין להוליח מיד המוחזק משם כמה פוס' והס"ך העלה ועיקר ועו"ש · והסמ"ע גס סק"ד כתב דעיקר טעם הרמב"ס דלחרי' משל"מ היינו משום דשטרו כידו משייעו שעריין לת פרע כיון דכתובת פיו שלום משום הטעה לכ' עדים שלת תהיה כתובת פיו גדולה וכו' ועו"ש· ולדבריו של הסמ"ע מדוייק לס כמליאות ליקדע חזקתיה של המלוה ע"י עדים דמניח שטרות פרוטים כלי קריעה גס הרשב"ס יודה דהלוה נחמן בהיסת ועיין סי' ע"ס סי"ג והסמ"ע והס"ך והט"ז גס ודוק :

אשה שמחלה כתובתה לבעלה בעיון שלת נשאר כיניהס זולת נט כסר לקבלו לזמן שיתרלו והמתילה בקום"ת וכו' ולח"ז מס ערערה הלשה על המחי' כי במרירות נפשה מרוב חוליה וקטטות שעושה עמה עשתה רלונו והעדים מעידים שרלוס מתקוטטים לעולם ואינס יודעים מי עולב ומי נעלב·כל מעשה לידי ודעתי שהמחי' בטלה כיון דעכ"פ מתקוטטים היו ע"פ העדים ונתנה לשחלה לדבריהם·לומדנו דמוכח הוא שלה מחלה שלה משום קטטה וכפרע שהחולי שסי"ל שלה היתה יכולה לקבל זיווג והוא שלה היה חושש וכבל לזלה קו"ל קו"ל כבתיהס מרוב קטטותס . לשוסה תקרא ואינה לריכה לפרי' מסירת מודעה וכמ"ש הרשב"ל בקצו' שכתב דדוקא כמוחלת שלה מחמת חולני ידוע ובהיות דכתב מרן סי' קי"ח סי"ז לכל שם נתנסה ומחלה וי"ל עדים על הלונס כגון שהיה בעלה מתקוטט עמה ומחלה לו בתובתה לפילו לה מסרה מודעה קו"ל מחילתה בטלה יעו"ש והכיהו מו"ר סי' ק"ס ס"ק · ושם היה בת רפואה חייב לרפאתה בע"כ · וכמ"ש בה"ע סי' מ"ט והרב פ"ע ח"ל סו"ס מ"ו עיין כז"ל

לוה מ' לו ויולינה להשתטח על קברי הלדיקים שכל המוסיף לשה שדעתה דמנהג נוסלה וה"ל תנאי ע"כ דבר ודבר וכמ"ש מור"ס סו"ס קי"ח ועו"ש ולוי"מ ויע"ן :

הל"כי **אברהם אנקאווא** סי"ט

נ"ה ע"ד שריב שעבר כין יורשי המנ"ח סולימאן שריזו כ"ע שכתו לטעון טעון נגד המו"ן הרב יהודה ממזלג כ"ע בענין השות' שהיה כיניהס ותדרבת נשאר קובעו בהלוחה ג' משך מה כמשו"ח מיד הר"ס הנז' כיד הר"י הנז' ויש דינס שבר' יהודה הנז' יקבל עליו ח"ס שבדבריו כן הוא שבבר חלקו מחייס של הר"ס הנז' ויפטר ואחרי לתתס מלפני תבעו יורשי הר"ס לבנו של הר"י הנז' בחמור לו שלריך לקבל ח"ס והשיב הבן הנז' דהן היוס בבר הלבת של מר אבי וקבלת ממנו הסרס כמו שחייבוהו הב"ד ואין לך עור עליו ד"ור · ויורס ענס להר"מ לת הלבתי לביקו ולת רלוניקו מעולם ע"כ :

ופסקתי להס דבר פשוט דזבאי הר"י הנז' בדינו ואין לו עור עליו אפי' ח"ס לחר · וכמ"ש מרן סי' פ"ז דבוון שהוא מן הנשבעין ונפטרין נתמן . וביאר שם הסמ"ע והס"ך דמיירי בשבועה דרבנן בנון היסת ובדומה דהינס כ"ת תקנתת ותקנתת לת עבדינן · והנס שבתב מור"ס משם המרדבי דהלידנת נהגו ליגבע לפני שמת כי"בב או העדים ויהיו נחמן עד שיבוא רחוק שנשבע דבריו הוקבעו ע"ד מרן שבתב דנחמן אפי' לס יאמר נשבעתי כיני לבין עלמי משום תקנתת לתקנתת וכו' · וע"ז בתב מור"ס דהלידנת וכו' דהל"ה לתקנ מד"הד אבל בנד"ד שהומר הלבת לביקו והשבעתיקו בשעה שהייתס מתווכחים זע"ז ורלה וקבל חרס לפניך כמו שאומרין ודאי דנס מור"ס יודה דנחמן ולת עדיף האומר כפניך נשבע לאומר נשבעתי לפני השמש ומת וכמ"ש הס"ך ס"ק כ"ח דנחמן משום דלת גרע מאל תפרעני אלת בפני פ' ופ' וכו' וכמ"ש סי' מ' ס"ה ועו"ש · ותדרבת הדעת נותנת להתימנו בנד"ד שטוען בפניו נשבע יותר ממה שהומר נשבעתי לפני השמש ומת כיון דעיקר השבועה רמיא עליו להשביעו פה אל פה וכמ"ש מרן סי' הנז' סב"ג דלת לזיברו עידי אלת לשקרי וע"ב כיון דמבחיקו ואומר שנשבע הדין עמו ופטור · וב"ש דבבר העלה הבנ"הג סי' פ"ז סע"ו דלת אמרי דבעינן שישבע לפני התובע אלת שבועה על טענת ודאי אבל חרס הבח על טענת ספק ה"ל לישבע לפניו ולב"ע מי שנשבע נשבע ע"ב :

ואין לדחות נד"ד למחלתי השבועה ונבנים עלמנו כמחלוקת הסמ"ע והט"ז ס"ק כ"ז כיון דנוח לו לתובע להיות נשבע לפניו מלישבע לפני השמש ודיינו להעמיד המנהג במאי דמסתבר שלת יהיה נחמן כמה שאומר נשבע בינו לבין עלמו כמוכן בדברי מרן · וה"ל דמרן מיירי בנשבע בינו לבינו דוקא אבל אס נשבע בינו לבין עלמו פטיעא ליה דחייב ועליו קאי מור"ס במנהג זה דה"ב היך יעלה על הדעת לפוטרו אס יאמר מחלת לי כמ"ש הסמ"ע שהרי מב"ש הוא שיהיה חייב אחר דשוקבע המנהג אפי' אס יאמר שנשבע בפניו אלת ודאי כמ"ש :

וכבר כתב מוהריק"ש סי' פ"ז משם הרדב"ז וז"ל טענו מחלת לי השבועה אס היתה ע"פי נחמן ואס נתחייב בשטר ליגבע אס שבועת היסת היא

לא נשבע ואם היא ס"ד חייב לישבע ע"כ והרי נר"ד שאומר נשבע ים לנו להאמינו יותר מהאומר מחלת לי השבועה דכיון שעדיין במקומם עומדים מן הסתם ס"ל למחול והרואים מכיון שעדיין הוא קובעו. אבל כשאומר נשבעתי יכול להיות שאומר זמת לאחר שעמדו לכך:

ודברי מרן הם מימרא במציעא די"ז ול"ל אם אמר נשבעתי והעדים מעידין שלא נשבע הוחזק כפרן מסתברא מילתיה דר"ת בנתחייב שבועה בב"ד לבל חייב שבועה מעצמו נאמן עכיר לוגים דמקרי ואמר וכו' ע"כ. ומדקדוק הש"ס דקאמר והעדים מעידים שלא נשבע דוק מינה היכא שאין עדים מכחישין אותו הנם שנתחייב בב"ד בשעה שבועה יהיה נאמן ול"ם אם אמר נשבעתי כיני לכין עצמי או נשבעתי כפניך מדקאמר הדבר בעדים כנז' וכן דיוקי מפו' בדברי הרי"ף בש"ם והוסיף רבינו דאם היא שבועת היסת דוקא יהיה נאמן משום דתקנתא וכו' יעו"ש לבל מדברי רש"י ז"ל דקאמר הדבר בברר ובעלים עיניו מת"ש בנמ' והעדים מעידים וכו' משמע לפילו ל"ל עדים אם ברר תחלה לאחר שנתחייב בב"ד היינו נאמן לומר שנשבע. והכריחו לזה רש"י ז"ל ולא פירש הנמ' כפשטא וכמ"ש הרי"ף ז"ל מב' סיבות אי משום שנראה לו דוקא להיות בנמצא שיהיו עדים מעידים ע"ז שלא זה ודם מידו ולא נשבע הניחא אם יהיה הדבר בשעה קרוב שיעלו מב"ד ואם יהיה הדבר לאחר יום או יומים ה"ל שיהיו אומרים ע"ז. ועוד דלמאן מקרי ואמר לפי הרי"ף הוא קלת דוקא ולפירש"י וכ"ע דפי' מקרי ואמר היינו לא לעשה מה שחייבוהו ב"ד אלא היני בעצמי וזין זו סורכנות. וע"כ רש"י ז"ל הוכרח לפ' דברי העדים שמעידותו שלא נשבע י"ל לא ב"ש לישבע ולא אמר היני בעצמי דשבע הנם דים עדים שקרב אם שרב ואמר היני מעצמי נשבע הנם דים עדים שקרב אם שרב ואמר היני דמקרי ואמר ועו"ש כדברי רש"י ז"ל:

אסקינן מסה לבל הפירושים הן לפירוש רש"י ז"ל או לדברי הרי"ף ז"ל בב"ד לזין כאן עדים שמעידותו לא על שרבות ולא על שלא נשבע וע"כ מה"ד הוא לפי' הם יאמר נשבעתי היני לכין עצמי היה נאמן שלא לפי שבקב המדברי דהחידוש וכו' וסיים מור"ם דאל"ה לקשה מד"ה לוקמוה כמאי דמסתבר הם יאמר נשבעתי היני לכין עצמי. אבל הם ואמר השבעתני כפניך נאמן שליבא דב"ע. וכ"ז הוא לפי' הם היה חייב היסת בהורתו לאמרי' דתקנתא וכו' ואות דרבא לקבל ר"ת שנשבע כמ"ש תור"ם מסה ר"י יעו"ש. וכן הם יהיה חייב שב"ד ואמר נשבעתי יעשה היסת כמ"ש הג"י והרמב"ן ור"י ואם יהיה החייב ר"ת כנד"ד לפי' אי"כ שבועה קלה למטה ממנו. ועיין בג"ה סי' פ"ז סל"ה שהעלה דאין החרם בשבועה כ"ת דוקא הם היתה עליו שבועת היסת ונתרצה לקבל חרם וקבלו אז סוי כשבועה ואין משביעו עוד. אבל הם מתחלה היסת עליו טענת אמת שלא היה חייב לו כ"ת ר"ת יכול לטעון עליו בברי ולחייבו שבועת היסת לחרת ואינו נפטר בלותו חרם משמע דחרם הוא קיל משבועה בהפרם שכין היסת לנק"ח וע"כ כתב הג"י דאם נתחייב שב"ד ואמר נשבעתי נשבע היסת והוסיף ר"י שהביא דברי תור"ם דעל היסת יקבל חרם וכשיזיה חיובו הוא חרם אין עור שבועה אחריו ואם יאמר נשבעתי פטור לגמרי אפי' אם יאמר קבלתי כיני לכין עצמי וכמ"ש בנמ' וכ"ם נר"ד שאומר השבעתני ודאי דינאמן וע"כ הדין נותן דפטור יהודה הנז' ואין להחדימו עור פע"ח זה הנלקו"ד ונוי"מ ויש"ן:

הל"כי **אב"א** סי"ט

נ"ו מעשה כראובן שהי"ל חנר גדולה ופתח כה חנות לשוק ומכר החנות לשמעון עד שתקרה דוקא ואח"ז רב מכר שאיות החנר קרקע וחזקה כל כה וזכות שהי"ל בו מתהומה וכו' ועבר זמן רב ועמד הלוקח לבנות עליות על גבי כל החנר ועי"ז רצה להכניס לויר לותם החנות תוך החנר והוליא שנר קינינו שכתוב וזכות וכו' ואומר שגם זה נכלל בכלל לויר החנר. וראובן בעל החנר מעכב בלומרו שזה הלויר הניח לעצמו ולא למוכרו לא לו ולא לבעל החנות ואם הוא רוצה לבנות עליו יקנה ממנו ועמדו לפני חו"ר רבתא וי"ל ועלתה לעקתם עד לשמים לדבריו כיני עמד גם קונה החנות ועבב שלא לבנות עליו ונשאלתי לחוות דעתי בזה וזלת תשובתי:

בא לידי פס"ד ל' תחום מת"ור מרלקי"ם וע"ש. בענין מי שמכר חנירו לחר שפתח בה חנות לשוק ומכרה עד התקרה בענין שנשאר לו לויר החנות לבנות החנר וכעומדו לוקח החנר לבנות עליות ע"ג חנירו רצה לבנות גם ע"ג לויר החנות והוליא שנר המכר שקנה בו לת החנר שכתוב בו שמכר בעל החנר כ"ב וזכות אי"ל בחנר לבל לא פירש וגם זה לויר של החנות והבית בעל החנר דהגם שבתבתי ב"ב וזכות אי"ל בחנר זה לויר הינו לויר החנר שלא לויר החנות נקרא וזיבו מ"ור הניר לבעל החנר וגם הני כתבתי לזכות בעל החנר מטעם זה דדבר פשוט הוא שאם לויר החנות משתמש עם לויר החנר ה"ה בבלל ב"ב וזכות שמכר לו לויר החנר וא"א משתמש עמהם או משתמש ע"י הדחק היינו בבלל וכמו שלא נמכרה החנות משום דקנתה רשות לעצמה גם הלויר קנה רשות לעצמו ושלא מבלל אם החנר ונק' ע"ם החנות וא"א משתמש לא. וזה מפו' כדברי מרן הב"י סימן רע"ו. ואח"ז ראיתי למוהרשד"ם סי' רמ"ל שבובב בנד"ד וז"ל ראובן מכר חנות ל' לשמעון ושלא הקנה מתקרה ועד"ר ואח"ב מכר ראובן ללוי חזקת החנר ובתים לחר היו אם וכו'. שמעון זכה מדין הפקר ע"ב. מבאן מובח דאי"ב זבות לא ללוקח החנר בבללות ושלא למוכר לותה ושלא לבעל החנות ובוין שנקרא לויר בשמעותו ובבר מוכר החנר עקר דירתו משם ע"ב הלוקח החנר זבה בו מדין הפקר. ומן הדין היה ראוי לזבות בו בעל החנות בוין דלויר החנות נקרא ושלא לויר החנר לפי שהחנות משעה שנפתח היה לשוק קנתה אם לעצמה ולפי שלוקח החנר זבה בו מקודם ה"ה שלו שהרי מיום קנות החנר היה משתמש בו מבלל לויר החנר תשמיש מרווח שלא ע"י הדחק. ועוד מבוין שראינו שדקדק המוכר בשמכר החנות פי' דבריו שהינו מוכר ב"ח עד התקרה והניחו לעצמו ע"ב הרעת נותנת דבוין שפי' ללוקח החנר ב"ב וזכות אי"ל בחנר וכו' שגם זה הלויר נמכר לו ובפרט שבבר החזיק להשתמש בו זה במה שנים מבלל שאר בנים של החנר ובמ"ם מרן סי' רמ"ג סי"ח ואפי' משעה מצרנות ליבא דליבא מצרנות בספקר ובמ"ם מרן סי' קע"ם סב"י. ועוד אפי' לו הוא סייב בו מצרנות הרי בעל החנר נוסף על מצרנותו החזיק וזה מצרן דוקא וע"ב ב"ל פשוט שהוא לבעל החנר ונוי"מ ויש"ן:

הל"כי **אב"א** סי"ט

ב"ז ראובן

נ"ז ראובן הלוה לשמעון מלא מתקלים וכתב עליו שטר ועל שמו ער"ק ועכר הזמן ולא"כ חזרו שניהם ומשכנו הלשם וכנה הנז' קרקע שירשו ממוריהם בעלה של הלשם הנז' עם כנה לאחר הקטן כיד ראובן בעל המלוה הנז' וכמשך הזמן מ"י שנה שלכל ראובן פירות המשכו' הנז' ולא"כ חלי"ם שמעון ונתפשם הלשם הנז' לשלם חוב לאחר לשלש"כ והוערכה למכור חלקה בקרקע הנז' לנויים הנז' וקודם שתמכור הלכה ונשבעה שבועת ג"ל דרמיא עלה כדי לזכות בקרקע הנז' מעשת כתובתה ונשתפקתי מכיון דזמן משכנתם הקרקע הנז' לא הי"ל זכות בקרקע כלל. שם נאמר שכל מעשים בטלים קודם שנשבעה והפירות שלכל יתנכו מהקרן כיון דלמפרע לא יזכה בשבועתו לו נימא כיון דסו"ס הרי נשבעה ובוכרר שי"ל בקרקע וכבר נתחייבה ער"ק עם כנה הנז' הן בחוב הלי' הן בחוב המשכונת יורנו מו"ן:

תשובה ע"ד מה שמשכנה קודם שבועה זה פשוט בה"ע סי' ל"ו דבקרקע כ"ע מודים דלא עשתה כלום הגם שלא כתב שלא מכרה לו נתנה גם משכנה בכלל דמ"ם כיון דסו"ם לית בידים כה לשעבדו לגרם לאחר וקרקע בחזקת היורשים קיימת כל זמן שלא נשבעה ולית לה עליו שלא שעבור כתובתה. כשנשבעה יגבו לה הכ"ד כתובתה וכל מעשים קודם שבועה בטלים:

אבל מה שים להסתפק הוא בפירות שלכל כל הל"י שכה לי הוו בקיסור הכ"ר כיון דהמשכונת בטלה לגבי חלקה. לו נימא כיון דבסיקרת אתא לידים ולוקמה שעה ברשות הוא לכאל. ועוד הרי חלק הבן מסוחרר ועור כיון דלעון השטר כתוב כו שהבן משעבד כ"כ וזכות שהי"ל בקרקע זה הרי ממ"ן זוכה ראובן לפי' בחלק הלשם למפרע דלא לא נתבעה לוקמו זמן והקרקע היה בחזקת בניה הרי שעבר כ"כ וזכות שהי"ל כו ולא מעשים קיימי' כיון שנשבעה לבסוף הרי ברשות ורד לכאל פירות הקרקע:

עוד יש להסתפק כיון דמשכונת בלא מכוב קדוש כנ"ל אם יש לדון לקיסור חלק הלשם בכל הפירות שלכל הגם דבסיקרת אתא לידים דקרי קולי לא עבדינן להקיר לו משכונת בחוב קדוש ולזכותו למפרע בחלק הלשם לאכול פירותיה:

והנראה כיון דשכירות קרקע לית בים לונלא לפי' אם נניח חלק הלשם גזול בידו כיון דחלק הבן מקנים בידו מוקי לשכור חלק הבוע כמה שירלם כיון דאין לונלא בשכירות קרקע כמ"ם סי' רכ"ו ועו"ש. וגם אם נמשכו מחוב קדוש לית אחם כיון שהחזיק בה כ"כ שנים וא"ל לך והחזיק וכמ"ם הם"ך והט"ז כיור"ד להקיר כיון שהיה בנכויתא ועו"ש. אבל כיון דבר"ד השכירות שהים מקבל מכורר הוא שבשכיל חלקה וחלק הבן כיון דמודע למפרע שא"ל זכות בחלק הלשם לאו מדין לונלא לקיבן עלה ויכולין לומר מקט' הוא לגבי חלק הלשם וכמו שחוזר ומוציא ממנו הקרן גם הפירות מנכין מהקרן כיון דבניס המלוה והלשם עלמם וודעים שלאו הפירות היו בשביל חלק הלשם בנפול היסוד יפול הבנין:

והרב זקן לחרן סי' ק"ו נשאל על לשם שלמנה שמכרה קרקעות בעלה לאחים ומתה ולא נשבעה והעלם דשכירתה בעלה ועו"ש ומדכריו משמע דלא נשבעה קודם שמתה המכר קיים למפרע. ולא זכר ס"ר מדין הפירות שלכל לאחים מה יהיה מהם שכל כיון שפסק הם"ך והט"ז וכמ"ם מדן כיור"ד דבמשכונת מוחזקת סלוקי כלא זוזי לפוקי הוא ודוקא בחוב פשוט מנכינן. ע"כ גם לם נחשבים שכל הפירות שלכל הם לכ"ר כיון דלוקה שעה לא היה לשם זכות בקרקע היכו כדין להוליאו ממנו כיון דבשתה מיהת נשבעה שבועת שלמנה וזה פשוט הוא לקו"ד:

ואל תשיבני כיון דנתחייב בשטר ג' הוא והמו הוי כעשתה סי' לאחר שכתב מרן סי' קמ"ז ס"ב דשמעי נר"ר דעיקר חיוב הלשם עם כנה למלוה היה מחורת ערכות שלא היה מחמין לא כנה לכדו. ועור שמא למחר תשבע ותנבה הקרקע בכתובתה ולא ימלא ממה לנבות לו שמא חשם כדעתו שלין השבועה מעכבת לו שמא כניה מחלו לה השבועה. לו שמא כבר נשבעה וע"כ שנא ושנא טובא נר"ר מעשה סי' וכו'. וכעין זה כתב שם מור"ם טעון מה שעשה סי' לאו מעים שהוא שלו שלא לפי שהנכסים נק' ע"ש שהיו שלו תחלה טענתים טענה לא"כ פי' כהדיא שהיו שלו ע"כ. והכא בנר"ר זא שחלר תחלה היתה נק' ע"ש יעקב כוללמת ולא"פי שמת עדיין שמו נקרא כמזז ולא חייב כזה עשה סי' וכו' כיון שגם זה הלאר לאחר שתשבע למו עדיין י"ל כה זכות כשהיה וע"כ הגם שנתחייבו בשטר ג' הלשם וכנה הנז' כיון דלוקה שעה כל מעשים בטלים לא לחרי למפרע שהודה לה בנה שהיו שלו תחלה דלאו הודלה היא זו כיון דמחוסרת שבועה וקרקע קלי בחזקת היורשים ומחילה בקרקע לא חייב לומר שמחלו לה השבועה כיון דמוכרחת לישבע לשאר יורשים הקטנים כדי לזכות בקרקע וא"כ מחילת השבועה בחלק לאחו הבן למאי חזייא:

ולענין דינא נלקו"ר הגם דים יורשים לאחרים מן מכנה הנזכר ולאחו זמן לא נשבעה כיון שנשבעה הלשם נתקיים המשכונא למפרע לגבי חלקה וחלק בנה הגדול והפירות שלכל אין מוליאין ממנו הגם שהיו לכ"ר דלוקה שעה היו מעשים בטלים כיון דסלוקי כלא זוזי לפוקי הוא וכו' וכמ"ש. לכל חלק היורשים הקטנים אין כח ביד הלשם ולא בנה הנז' לא למשכן ולא וכו' ולא לא נשבעה לבסוף ומתה בלא שבועה כל מעשים בטלים לגבי חלקה. לכל הפירות שכבר לכל לא מנכינן לים. לכל מכאן ולקבא לא גבינן לים זה נלקו"ר ונוו"ת ויתי"ן:

הכ"כי **אברהם אנקאווא** סי"ט

נ"ח ראובן נתן כרשלה לשמעון נגר לוי הן לרין הן לפשרה כלי למימר ליה לתקומי שדרתיך וכו' לא"כ הלך המורשה ונתפשר עם לוי כיצד לבינו שלא כידיעתו כ"ר. כל מעשה לידי ודאי שהפשרה בטלה מעשה דקומדנא דמוכח הוא שלא הרשהו שלא לעשות עמו מ"כ ולא יצטרך לעשות פשרה הרשות בידו לבל לעשות פשר בינו לבינו ע"י שלא הרשהו ופשרה בטעות היא זה דנתי מסברא דנפשתי. ולאחר המיפוס זמן מה מלאתי הדבר מפו' בס' שער המשפט סי' קכ"ב וז"ל עיין בתשו' ל"ל סי' קכ"ד שכתב דה"ר שלא היכל שכתב לשון זה בככה קמיותא קודם ככה דזול דון וכו' דהיינו בלוקה ככה שכתוב ומעתה תהים ידו כידי וכו' הוסיף וכתב לו ועשייתו כעשייתי ופשרתו וכו' כין לתקון כין לעוותי הלא הוא דמהני לשון זה היכול למחול לפי' כל המוב שכל ל"ל כתב לשון זה לא"כ ככה

דכתב ליה וכל דמתענו עלך מן דינא וכו' הוסיף הלי ליתנה לו לצון הן לזכות הן לחובה ל"מ היכי יכול למחול כל החוב ועו"ס שהתירך כזה מילתא בטעמא עוד כתב שם היכא דהרשו הן לדין הן לפשרה י"ל שלא היתה כוונתו אלא על פשרה שיצא ע"פי כ"ר ג"ל שאמ"ל כפי' שיפשר מעצמו אבל כ"ז שלא ביאר כן בפירוש לפשר היכול לבטל הפשרה משום די"ל שלא היתה כוונתו אלא על פשרה ע"פי הדיוטים שזו תהיה פשרה קרובה לדין ע"פי זכיותיו אבל שיפשר המורשה מנפשיה לא הרשהו ועו"ס וע"כ הפשר בטל ויחזור הדין לסיני לפני ח"ור העיר ושוו"מ ויתן:

הג"כי **אברהם אנקאווא** סי"ט

נ"ט מעשה שבא לידי · ראובן נתן הרשאה לשמעון בנו לוי ונתחייב בקום"מ שם יבטל הרשאה יתחייב לו אלף מתקלים מעכשיו ואח"ז הלך המורשה ומכל חתום לוי וכשידע ראובן המרשה הרה לו על מות ובטל הרשאה עתה כח שמעון לתבוע ממנו הקנס שקבע לו מה הוא הדין:

ופסקתי דיכול לבטל הרשאה מכמה סיבות · חדא דכיון דהרשהו לדון עמו ולפשר עמו לדעת הרמב"ם ס"ע והלך כיון לכין עצמו ונתפשר עמו לדעת דכמי לא הרשהו ויכול לבטל השליחות וקנין אי"כ שבועה אי"כ והנם שבבר לו מעכשיו עדיין נק' להמבת כדבר נוזמת שהיו יכול לקיימו דמסתמא לא גמר להקנות לו מסך הנז' · ומפו' הדבר בכ"י והובאו דבריו בכף"ח סי' ר"ז ס"ק ל"ו וז"ל הק' בכ"י כיון דיש מעכשיו בהא לחוד קני לדעת הרמב"ם וכ"ל דהיו חוששים שלפעמים חדם מתייב עצמו בסך גדול ל"ל יקיים שדוך וא"ל בספיים לשבר וממילא הוי מסתבר עצמו כדבר שבר"ל ואע"ג שבבר הב"י בסי' זה בשם הרמ"ם דיכול לשבר עצמו בבתובה גדולה אע"פי שא"ל ת"ח מוכח מסס דלהרי"ף ליתא להאי סברא ועי"ל דהבא דהוי לסמבתא כ"ע מוריש דאינו מתחייב בשה שא"ל כיון דלדיך מעכשיו וא"ל לו עבשיו נבסים לא שייך מעכשיו דסיפא יחול השבור ע"כ עכו לפפ זה הודה שחייב לזה סך גדול וזה יכול למחול חוב שלו מעכשיו אם יקיים זה השידוך ע"כ . ועיין בשה שבתבתי בשא"ל מזה מסס

ח"ור פתח יע"א ושוו"מ ויתן:

הג"כי **אברהם אנקאווא** סי"ט

ס' נשאלתי מי שנתן עיס' לב' בני אדם כ"א ער"ק קו"ר אם אם ער"ק גם בער הריוח או"ל ואח"ל דקאי גם על הריוח אי אמרי' הכי בשטרות הללו דנהוג עלמא להתחסר הנותן עם המקבל העיס' בכ"וב בחדש אם ורצה לו ידקדק חשבונו וישבע בענין שהבחירה בידו כמו שילבה ועמדו לדין ונתנו שלא הרויחו או"ר ואדרבה הפסידו מהקרן בענין שהריכים ב' לישבע וא' מהם לא רצה לישבע ורובה ליתן חלקו המגיעו מדה"ב אי אמרי' כיון שהוא ער"ק לריך לשלם בער חבירו נ"ב או ישבע חבירו על חלקו ע"כ:

והשבתי לקו"י שאינו ער"ק אלא בער הקרן דוקא כיון שאין הריוח מבורר ונותנין שלא הרויחו כלל מי שרוצה שלא ליתבע ליבו חייב שלא בער חלקו דכיון דשעת החיוב לא הוי הריוח בעולם ומי יודע אם יש ריוח ח"ל ואי"ב שלא עשק שבועה כיניהם · ומ"ם מהן סו"ם פ"ק שנים שקבלו עיס' וכו' גם בער השכם וכו' ס"ר אם מת מהיס שים שבח וכמה הוא וע"ב ח"ל זה כמה לפרוע חייב חבירו בעדו כיון שהם ער"ק זבע"ז שבל כנד"ר דא"ל יודעים שים ריוח מה"ר היה ליתבע ב' ואם ח' רוצה לחייב עצמו לשלם הריוח כפי הקבלה והחסר שעשה עמו שלא ליתבע רשאי לחבול בעצמו ולאחר יתבע בער חלקו ופטור:

והרב זי"ע בשאלה כ"ט על נדון כזה שהיה הריוח מבורר והעלה דאם מפו' ער"ק קו"ר ואפי' שנתחייב הגם שהוא דבר שב"ל ואם הוא בשתא ג"ב רוצה לקרוא משתעבד · והביא ראיה מדקי"ל המוכר שדהו בערים גובה מנכסים משועבדים משום דזכין בפרקסיא זכין ואי הוה בר שבחא דמילתא כגון שם הוקיר הב"ח טריף במבואר בטור סי' קט"ו חוזר וגובה משבח מב"ח ואפי' לא קבל אחריות במ"ש בסי' ק"ו ואם אפי' אם קבל אחריות ה"ה אלא אחריות דמבר ולא משבח העתיד לבוא ואפי"ה אמרי' רוצה לקרוא משתעבד ואפי' לא קבל אחריות כלל מבואר בטור חין להביא ראיה משום דאחריות ט"ם דאפי' לא נכתב בשלו נכתב והיינו אמי אלא לומר ואדבי וכו' לומר ועמליהן ובמיהן וכו' אבל הבא שמבר בעדים ולא אי אחריות אבי אמי דאחריות שמבר בשלו אבל עליו לאחריות משבח אמי אבל אלא משום דאם בתב אלא דשבחא בתר גופא גריר · ס"ב כיון דער"ק אם בקרן אפי' לא אי ער"ק גם בריוח ואדעתא דהכי יהיב ובעים' זאת רוצה לקרוא משתעבד עב"ד:

וב"ן הוא אם היה ריוח בעולם · אבל בער"ר דאי"כ אלא עסק שבועה כיניהם וכמ"ל אין חבירו מתחייב אם הוא רצה לחבול בעצמו ואחר כותבי דאיתי מ"ם אם"ך בח"מ סי' קכ"ט ס"ק י"ב שבתב דאין השבח משתעבר אלא בשער וקנין כמ"ש הוא בעצמו בויר"ד סי' ק"ע ס"ק ד' ועיין להרב נתיבות משפט סימן פ"ח וסימן קב"ט שבתב בפי' דעים' הוי אלא בשעת ע"מ ואינו משתעבר בער השבח ועו"ס זהו הגלקו"ר ושוו"מ ויתן:

הג"כי **אברהם אנקאווא** סי"ט

ס"א ראובן מבר חני מוכח ג' לשמעון ודמי החוב עשרים מתקלים וזקפן עליו במלוה בשטר לשלשים יום ושטר המבר בחופן המועיל מה"ר כיד שמעון אלא שבשטר החוב שלו כ' מתקלים היה בהוב וג"ל שאם יגיע הזמן ולא יפרע שמעון הנז' מע"ום הקנה לו שמעון רבית החוכה סי"ל כמקום הנז' מבירה וכו' בדין מכירות וכו' ועוד קנינו משמעון הנז' שג"ל יפרע לו מסך הנז' בזמן הנז' הרי המבירה בטלה וכו' וודאי מו"ב דבדין דא"ל יפרע מוהל ומבטל המבר של חני חוכה וגם הקנה לו רבית כלי שום דמים ס"ז לשמבתא אי"ר בדין דא"ל מעבשיו וקי"ל בהרמב"ם דמעבשיו לחוד קני בשמבתא הרי המבר בטל ונתינת רבית קנוי לו עוד טען שמעון הנז' דבינה המוגעת תוכו שלא לפרוע החוב בזמנו משום דמיזר שמעה דהחני של החוכה שלקח מראובן בבר הוא מוקדם לענייט וא"ל מה למבור ואחר שמעה זה הלך אצל החבם ס"ע ושאל ע"ז והשיבו שהמבר בטל שבבר הוא מוקדם שם יקרה זה לוגם בשביל הפרעון ג"ל ובפרט שזה המוכר נבדק שלמה וחזקתו נרועה

לזה

לזה ולכיוצא בו יורנו מו"ץ :

תשובה לקו"י פסוט דרכיע החלר על שמעון הנז' כמזקקו עומד ומעולם לא זכה בו דלכון כיון דלגוף הוא ע"י שעלל לחכם ח"ע ומסיב שהוא מוקם ג"ל לוגם גדול מזה ומוס תרם לה שרי זוזי בכדי וכמצו"ח בקב"ע דע"ר החכם שמך שלא פרע בזמנו וקרקעו בחזקתו עומד ולוגם דלא שביח הוא כי מי הוא זה אשר מקריב נכסיו כלי סיבה גם לא נחשביה שביח ולא שביח בבר העלה הם"ך בוור"ד סי' רל"ב ס"ק כ' והביאו הב"ה בח"מ סי' נ"ה סק"כ דהוי לוגם וכן העלה בשער המשפט וכמה פוס' בתבו דלוגם שביח ולא שביח הוי לוגם ובכנ"ר דלדעתי כ"ם דלא שביח מיקרי דלא הו"ל לאסוקי אדעתיה ואי הוה שמיע ליה לא היה קונה ממנו כיון שג"ל מה למכור שבבר הוא מוקדם ובלא"ה יבולין לומר הגם דבתוב בו מעבדיו ולדעת הרמב"ם ז"ל אפי' דרך קנס לא הוי אסמבתא וכן משמע מדברי הסמ"ע סי' ע"ג ס"ק מ"ד הגם דהם"ך דחה טעם הסמ"ע ולפי פי' משמע דדינא דמיחזי כזבוני לא הוי אסמבתא והיבא שנראה בקונס עלמו גם אי קאמר ליה מעבדיו לא קנה ועו"ש הרי ק"ל בל היבא דפליגי הסמ"ע והם"ך אזלינן בדעת הסמ"ע . ובכנ"ר לקו"י אפילו הרמב"ם והם"ך יודה דמעבדיו ל"מ כיון דקנסינן כ' קנסות חדא שמקחו בטל ובאומרך מקחו בטל אין עליו חוב להלואה כי בפי' איתמר מפתח חבי החלר שמכר לו ובנפול יסור המכר בוטל החוב ועוד שביח הוסיף לקנסו להוציא ממנו דבים החלר שלו בעד הדמים שחי"ל הרי בבר אמרת שהמכר בטל ובאומרך המכר בטל פקע החוב ונמחל שעבודו וע"ע יחולהקנס הזה ע"ב אפי' הרמב"ם יודה לנב"ד :

וקצת ראיה לזה מדפסק מרן סי' ר"ז סט"ז בשמיו חבמי ספרד וכו' ושם אפילו הוא בתיב ביה מעבדיו בענין שיקדיש החוב תחלה שהוא שעשה והתנאי הוא על המחילה הגם דלאו לעבב קאמר כיון דקי"ל מעבדיו קני עב"פ עלה טובא קמ"ל מרן לפתח כל הדעות ועיין להרב בעי חיי סי' י"ח שהבב יבול המוחזק לומר קי"ל בחבמי ספרד והגם שהבר הלוהו עליהו קורלת מרן ולא דיינינן קי"ל לוורו לי מיהת דלא לחנם פסקה מרן עלמו להדייק הך דחבמי ספרד ז"ל ללמוד על נד"ר וברואה דאין השטר בתוב בתקנת חז"ל בדי להיות הן קורם ללאו דבעי אליבא דב"ע ובמ"ש ב"ם בא"ה סי' ל"ח ועו"ש ומדלא בתב בן וסמך על מלת מעבדיו אלא לתרי' כיון דאית ביה קנסא בתר קנסא שהוא דבר נוזמת הרמב"ם ז"ל לא דבר בזה וגם הוא ז"ל מודה לחבמי ספרד בלי ספק זאת היתה תשובתי יום ה' על נד"ר :

ואחז"ר ראיתי בס' בעי חיי ליור"ד סי' קפ"ם דאם בתב אלא קנס אפי' מעבדיו ביון שהוא דבר קלוב אסור משום רבית דהוקא ביוצאים מהירו בגון דת לבל לא בהדיוט ועו"ם משם בע"ת הביאם מרן בב"י סי' קע"ז וכן העלה להלבה ועו"ם . וי"ל קנת דאיה מת"ם ספר"ח בא"ח סי' תמ"ו והמ"ו אם בענין חתן שלא יסתפל בזה שבתב מרן דאם ג"ל מעבדיו יהיה אלך ג"ל לפרע לך לזמן פ' ולא פרעו מותר בתבו ז"ל דא"ל הלוהו רק אם ג"ל לא תעשה דבר פ' יהיה חתן אלך מעבדיו לאסור דהו"ל אסמבתא ועו"ם . הרי מפו' יולא דבקנס לא מהני מעבדיו וכן בתקנם דדוקא תרתי לעיבובא דהיינו משבנו ומעבדיו אזי מהני לבטל האסמ' האל"ם לא ודבריהם ז"ל בדעת הם"ך שבתתי דבריו למעלה דבל שהוא דרך זביני דוקא מהני מעבדיו ועו"ם . ולפי"ז יבולין לומר דאם שפסק מרן האוה דאבמי ספרד לעיבובא הוא שלא תטעה לומר בל היבא דבתיב מעבדיו קנה אפי' לי הוא תרתי לריעותא אלא הוקא לא יהיה לעון השטר בהלבתו אזי לי בתב מעבדיו קנה דומיא דאתן וכמ"ם :

ומ"ב משם בהוברי"ן ז"ל בבא"י דהני שטרי דיהן דבתיב בהו מעבדיו תועיל לבלהו פרטי ע"ב לקו"י שנה הוא ז"ל דעתו בן וכן פסק בפאיותת סרב ב"ם בא"ה סי' ל"ח וכמ"ל :

ועיין לסרב עיבורי סד"ט חי"ר סי' ב' משם סרב מגן גבורים בענין דאוכן שחייב לשמעון בך מה משבורות שעלח לו והתנה עמו שאם יתעבב ג' חדשים לשלוח ריטורנו לתת לו ח' למאה בתורת בקמביו ואלא ש' בא"י לראובן לתתו בית לוי . וראובן אינו רוצה ליתן שמתיירא פן יעבבוהו לחשבון בקמביו הדין עמו ע"ב . הרי אפי' שהיה תנאי בינייהם ועליו לקיימו מביון שנותן טעם לאונסו פטור הוא מתנאו וכן הוא בנר"ר מביון שמע מהחבם ח"ע שקרקע זה בבר מוקדם ג"ל לוגם גדול מזה :

עוד יש קצת ראיה לזה ממ"ם בענין דמ"ב לבאורה דלא עבד שמברו רבו לקנס מבור או אינו מבור תיבעי לר"ת ע"ב לא קאמר ר"ת אלא מקנס דשב"ל אלא בנון אפי' דקל דעבודי דאתו אבל הבא מי יימר דמנבח . ואמת"ל דמינבח ממאי דמשלם דילמא מודה ומיפטר . ותבעי לרבנן וכו' ק"ם יולד בית מה ת"ל אם בקנין בסף אוכל יולד בית לב"ם . אלו בן הייתי וכו' . ואי ס"ד עבד שמברו רבו לקנס מבור . מי איבא עבדא דלא מזדבן לקנס אין איבא עבדא טרפה וכו' ע"ב וסלקא בתיקו ופסקם הרמב"ם פב"ג מהל' מביבה וסטור בויר"ר סי' רס"ו דתיקו דממונא לקולא והקנס לרבו הא' ועו"ם ומדלא קאמ"ל למקטן אי איבא עבדא דלא מזדבן לקנסא וכו' ולרידך מי ניחא לוורו לי מיהת איבא שמברו במעבדיו אלא ורתי קי"ל לתלמודא לגר שנאמר לאו מבור לאבר שום בידינו תרי מי יימר בנז' הוו תרתי לריעותא ול"מ מעבדיו . וע"ב ה"נ דיש בנר"ר ב' קנסות אין סברא לומר לרעת הרמב"ם קני במעבדיו לאבד דבל דאיבא תרתי לריעותא ל"מ מעבדיו ועוד תרי נר"ר דמי לקני אח ואמור דלא קני וכמ"ם מור"ם בא"ה סי' קל"ד ס"ד ועיין במהר"ם רבב"ם ורוב . ומה נם בנר"ר שהוא נברא אלמא במ"ם בשלא בל מה שאתא יבול וכו' ולא יאבוד אמיה ולבל לפי דאות עיני סדיין ועיין פ"ד דפאא אל' ע' דהלבה בבאמים דתרי מנו לא אמרינן זאו בנלבו"ד ולויי"מ ויע"ן :

בל"בי **אברהם אנקאווא** סי"ט

ס"ב בענין סריב אבין הר"י ג,ריהן ואחאה שאעדא אל' דוד בן שמעון שעמד

הר"י הנז' וערער על אבית הידועה מקו"ל לזקנו ב"ב ולע"ע היא מוחזקת בידו אאל' הנז' בחומרו שזקנתו אם אבין ב"ב הנז' בזמן שהיה אבין קטן ומה שלא מיחה אבין בשנדל משום בבוד אמו שהיה שומך על שולחנה והיה בטוח שאח"ו יוליא הבית מיד הלוקח עם פירותיו . דקרקע

לינם נגזלת וחלי"ם כחוי לחמו הנז' עוד טענן הר"י שלריך לרחות שטר מכר שכיר החל' הנז' שמא יחברר ממנו שכרכיון כן הוח שלח בשבעה שכועת הל' והשיבה הל' הנז' כי השטר היה כיד הר"ר ן' לוריז שהוח כעל הזקנה לחמו של לחבי המערער הזה וכבר בקשה לוחו ממנו ונשבע לה לפני עדים שנגנב ממנו והכיחה עדים כרכריה ולומרת דמן השתא נגבו לבי המערער הזה כיון דלטולם הוה מיחך שיך עם לחמו שהיה לשת הר"ר הנז' . ושלשמנה הנז' השיבה כ' כנוחים ונחנה לה הקרקע הנז' בנדוניית וזה כמו כ' שנה שהיו מוחזקים בבית זה בשופי ולין פוטה פה וכו' עד היום הזה שעמד המערער הזה ובבר עמדו לדין לפני ודי"ן כמהר"י סלוי בן סוסלן סי"ו ונפסק הדין לזכות השלמנה הנז' ולהפקת רצון השוחל כתבתי שורות הלו להיות לרחיה כיד החל' הנז' הנם שהם דבריה פשוטים לפיקו"ר :

דבר פשוט לפיקור שחזקת החל' חזקה ולין למערער עליה שו"ר ודבריה כלל תחלה לפיולו לדברי המערער הזה שהיה לבול קטן וסומך על שולחן לחמו ס"ם היתה לפטרופוס עליו ומברה קיים ומסתמא לחרי' מברה למזונות . ועוד דטענינן שמא נתפייסה עם בנה בשעה שמברה לו לח"ב קודם שמת בנה שהוא לבי המערער ומחל לה בשבועת הל' ומבר לה ב"ב וזכות שי"ל בקרקע בענין שתאחר שפויה כיד הלוקחים ורלים מפו' בש"ות הרשב"ם בס' ת"ם סי' רב"ו בלחה שקנתה קרקע מרחל ורחל מיעקב ורלובן מיחה כיעקב ורחל בסוף כל ג' וג' ולח"ב החזיקה בו לחה יום ל' ולח"ב ירחה התינוק מלחה לחמו והחזיק בו תשלום שני חזקה טוענין לו שמא לחמו קנתה לוחו מרלובן המוחה דטוענין ליורש לבי"פ בית השטר שלחה קנתה מרחל ובבר רלובן מיחה ברחל שמא לחר מבלן מברו ללחה ולח קנתה לוחו מרחל דעביר לינים דזבין דיבים ע"ב הרי ב"ם הוה לנר"ד דבוין דלחפי' ידעינן בבירור שבבר מיחה המערער במוכר וגם בן שטר מוכיח דלח קנתה לחה בלח מרחל לחפי"ב ב"מ שלמו יכולין לטעון ולהעמיד הקרקע כיד המחזיק בה טענינן שמא לחה קנתה מן המערער חון מקנין שקנתה מרחל . וב"ם בנר"ר דחם שמא בדברי המערער לחרי' לחפשר שלבו מיחה בשעת מבירת לחמו ונתפשרו ביניהם ובדאוקו מברה לו לחר שנדל נתפייס עמה בלויה לופן וכמ"ל ותלינן לומר דלפשר הכל היה בתוב בשטר שלחבר ומה גם שהל' החזיקה ב"ב שנים בשופי ונתנה מתנות לב' בנוחים כמ"ש בודחי הגמור דחזקה לעומתה היא ולית נגר דיפריקינה :

ומוהרימ"ט בתבו' שחלה ב"ח בתב דלפי' היבח דזה טוען שיבר להחזיק בשהוח קטן לחפי"ב טענינן לו דשמא לחר שנדל קנה ממנו ולפי' לה לנו מסופקים לה החזיק בקטן לו בנדול לוקמינן הקרקע בחזקת הלוקח ומבח להוליח עליו להביח דלים ומביח דלוות לזה ועו"ם :

המורם מבל המאור דהלמנה הזחת זבלות בריבה ולין למערער עליה ס"ור ודבריה ודבריו מהבל ומעטו ולרלוה ב"וח לה פה שלה יע"ל בסדר **ולישרים** בלבותם לפ"ק ולוי"מ ויומ"ן :

הב"בי **אברהם אנקאווא** סי"ט

ס"ג מ"ב בבתבי הקדם דבינו הגדול בתוב"ר יעב"ן זל"ל תיבת מעבשו שלנו בוחבין בתחלת השטר ובבופו דהיינו שבתחלה בוחבין הע"ע בקב"ע בדל"ב ובבופו לנו בוחבין וב"ה בק"שע בתב בתר"ב

וכו' תועיל גם לחיזק פרטים וחיזק חלוקות שכאמצע משטר שלא נתבאר בהם מלת מעכבין דהכלהו פרטים קלי מלי מעכבין וכך היו דנים הרבנים כמוהר"ר ורחבל הספרתי זצ"ל ומוהרמ"ח זצ"ל ומוהריב"ע זצ"ל ע"כ מועתק מכת"י כמוהר"ם לבן נור זלה"ם:

בענין דלכון שמכר שלמרג,ין למעון כב"ט מתקלים לכל רטל וזקף עליו דמיהם מ"מ שנה ג' ותמ"ז הלך שמעון והביא עדים היודעים בטיב שלמרג,ין הנז' ושמו לותם כי"ח מתקלים לכל רטל וכלו לפני לדין ורלס לגבות מהסוב הנזקף עליו כשטר ולפרוע כשומת השמלים מכח דזה רכיח הוא ונסתפקתי דלפשר מכיון דסתמת דדינא כיור"ד סי' קע"ב דכרכר שלינו יודע כנון טליח וכדומה מותר למכור ביוקר ג"כ ממכרו ממכר. ועוד כיון דזקף עליו המלוה כנכויים דמו לו ניחא כיון דהעלם יותר מן השומת הרבה גם מרן מורה וכן יש להסתפק לפי שנאמר דטעון דלוכן שללו העדים לריכים לפעיר לפניו מכח הדין:

והנה דלותי בתוב פס"ר ס' מח"ור מקנלס וע"ל דמ"ם מרן בש"ע וש מי שלומר לזה למימרא דפליג לסתמת דדינא דליחא לזה משום שלא נזכר סברת זה בשום פוסק כ"א דלינו הטור בתבה מדוריה ע"כ בתבה מרן וש מי שלומר וכן דרך מרן בש"ע לכתוב לישה סברת כידוע והוכיח כן מדמליכו למרן בכ"י שקלסה לס' דלינו הטור וכתב עליו ז"ל זו סברת דלינו וכוונה היא דכל שמעלהו הרבה ה"א כמפרש ועו"ש. וכן דלישי כמה פוס' דלזלי בסימה זו ומפו' קדבר כס' תכמת הדם כלל קל"ט הל' ג' שהביא דעת היש מי שלומר הנז' וכתב וכלמת לין חולק בזה הלא כיון שלא כמלא זה הלא בטור כתב וש מי שלומר ועו"ש וכן העלה מהריק"ש סי' קל"ח וכ"כ הרב יד מלאכי כלל הש"ע והביא כמה מזה שלינם בפלוגתא והיינו מ"ש בח"מ סי' מ"ב ס"ק כ' ומ"ש סימן של"ב סק"כ וכיור"ד סימן קע"ג סק"ל וסי' רס"ד סק"ג ועו"ש. ועל מה שזקף עליו שטר לריתה לזו כנכוי סוף דקי"ל שטר העומד ליגבות לזו כגבוי דמי וכמ"ש הש"ך כיור"ד סי' קס"ח סק"כ ובסי' קע"ז סק"כ וכיור"ד סי' קע"ח דמילק בין משכנתא לסחוס פלגא דש"כ היכסים בקרקע ועו"ש ומלי דשטר לזו כנכוי פשוט הוא כב"י סי' קס"ח. וכן פשיטא לן בכבור לינו מוטל בו פ"ב המחזיק רחוי כמ"ש בח"מ סי' רע"ח ס"ז:

ומה שנסתפקתי שם לריך להעיר לפניו זה פשוט דהנקבע יכול לפטור עלמו כעדות שלא בפני המוכע וכמ"ש מרן בח"מ סי' כ"ח סי"ח ועיין שם הש"ך ס"ק כ"ע שסק' מהניא דסי' ק"ח יורש קטן וכו' הנש שמכיח עדים לפטור לין מקבלין עדות שלא בפני בע"ד ושם כשלא בפני דמי. וקי' דשם מסיב להוליא כיון דלין מקבלין וכולי לריכים להוליא משטר ולקורעו ועו"ש ולדעת מהרי"ט נמי דכל זמן שהש כעור לין מקבלין שלא בפניו ועו"ש בכב"ה שנב"י סימן ק"מ אות י"ו. ס"ק כיכח דלא תבעו התובע לכל שם בכר קבעו אף מהרי"ט מודה לזה ועו"ש בספר נתיבות המשפט כמשפט הכתנים אלו ל"נ שבתב כן משם מוהרי"ט וא"כ בד"ח דכבר תבעו לפרוע סך הנזקף עליו יכול להביא עדים שלא בפניו. ומה נש דכבד"ר דשמלוה שמבר לו היה נברח לגמרי. ול"ל שיעידו העדים בפניו וזה פשוט ולוי"מ ויש"ן:

הל"כ **אברהם אנקאווא** סי"ט

ס"ד מעשה

שבח לפני שבר' עזוז שזולתי סי"ל חבר ממושכנת כיד שמואל עטויח

כסך ל"נ מתקלים ותמ"כ מכר ג' רבעים מהחבר הנז' לכ' ב"ח. ובשעת נביית דמי המקח הסוח נמר שהניח כיד הלוקחים מדמי המקח שיעור פרוע ג' רביעות המשכונה הנז' וכך היה שהודו לפנינו שהוח כידם ותמ"כ מכר עוד רביע הנשאר לדניאל לקחוני ושטר המכר כיד דניאל וכתב בו שמודה ע"ע עזוז שנטו"ק כל דמי המקח. וחל"ים דניאל הנז' ורלינו למכור רביע הקרקע לזכות ולטובת היתומים למזונותם וטוענן שמואל הנז' שהוח ממושכן כידו בעד פ"כ חוקיות וחבי שהוח רביע הל"נ. וכמו שהעות' לחרים מודים שהם לריכים לפרוע לכל רביע פ"כ חוקיות וחבי דניאל כמותם ואנן טעמינן ליתומים שמא פרע כל הסך כיד עזוז בשעת שקנה ושטר המקח מסייעו ותמ"ל לא פרע כלחרים שמא פרע כיד שמואל:

ופסקתי דשמואל הנז' כיון דהי"כ מי שטוענן בכירור כנגדו שפרע כ"א אנן טעמינן ליה שמא פרעו דניאל אין עליו כ"א חר"ס וחזר ונפרע מעזוז וכיון דעזוז טוען טענת ודאי שדניאל לא פרעו מכיון שנתן לו רשות לפרוע כיד שמואל פ"כ חוקיות וחבי הנז' הי"כ שפסק הנופל הוא שמא לא פרע לשמואל ע"כ לחרתי דאין לעזוז הנז' על היתומים כ"א חר"ס כמעמד היורשים שלא פקדם לכיסם ושאינם יודעים כלל מזה ועזוז פורע לשמואל:

ודין זה מפו' יוסף כדברי מרן סי' קכ"ח ס"ו דשם מת שטליח וכו' וכח כע"ח לתכוע אח הלוה היו יכול להשביעו שלא פרעו השליח שהרי הי"כ מי שטוען עליו ודאי שלקח אלא מתניה שתם ומשלח החוב שעליו ע"כ. וכד"ד דניאל הוי כשלוחו של עזוז לפי שנלמר שלא פרע כל דמי המקח כשאר הקונים ממנו וכ"ם דלעזון השטר מסייע ליורשים שכבר פרע הכל דניאל לעזוז כודאי שנמור דאפי' חר"ם לא היו מתוייבים אלא מפני חומרת דמוכח כיון דשאר שותפים לא פרעו וג"כ כתוב בשטר קנייתם שנטו"ק כל הממון עזוז לפשר לומר שנם דניאל לא פרע כמותם ע"כ פשקתי לחייב היורשים כח"ם וכ"כ מפו' בסי' ל"ח בעניו בע"ה שהקדיש מעות לחנוני וש"ל אין לפועלים שלא דאם מניחם אלא חנוני כמע"ם אין לחנוני לבע"ה כי כלום אלא שהחנוני נשבע היסת ונפטר וש"ל קניחם נשבע חנוני לבע"ה היסת שעשה שלימות ונפטר ופועלים נשבעים כעין של תורה לבע"ה שלא נטלו מהחנוני ונוטלים מבע"ה כי מפו' דאם המחם כמע"ם דאין על החנוני יותר משבועת היסת כנז'. וא"כ בנד"ד דדניאל שהוא החנוני מח ושוא היה יכול לטעון פרעתי כנז' אין על היורשים אלא ח"ם כדין שליח. והספרים שבין חנוני לשליח הוא דכחנוני כיון דשלמתן בחיים וטוען החנוני שפרעם ע"כ מקוייבים לישבע לבע"ה כי כעין של תורה לשפוקי כשליח דאי"כ טוען עליו ודאי אין עליו יותר מח"ם. וס"ל נד"ד דמת דניאל שהוא כחנוני וא"כ טוען ודאי נגד שמואל שהוא כפועלים שפרעו אין לקויב שמואל יותר מח"ם:

וא"ל דמח עכ"פ בנד"ד כיון שהוא תמושכנת כיד שמואל יכול לומר שמואל אין רלוני ליתן זה הרביע אלא עד שיפרע הל' מתקלים שנתני בעד כל הקרקע והרי נם זה הרביע תשועבד בעד הדמים שהם פ"כ חוקיות וחבי הנז' והיתומים יחזרו על עזוז

ויגבו הס ממנו וכמ"ש מרן סי' ע' ס"ז בענין המוכר שדהו בתונם ומסר מודעת קול"ז בענין שהמכר בטל המעות של התונם שביד המוכר י"ל דין מלוה ע"פי וקינו טורף ממשעבדו בכח שטר שכידו שלל' דין שטר שלא ניתן ליכתב וכו"ם. וכתב הסמ"ע ס"ק י"ד וז"ל לכל ודאי אין מוכר הזה יכול להוציא השדה מהלוקח שלקחו בתונם עד שיחזיר לו מעותיו דהא מיירי שנתן לו דמים כעד שהדה עכ"ד. ס"ג כנר"ד הנם שדין הוא דפורע עזוז ע"י שבועתן של שמואל ושיתומים הנז' יכול לעקלו בידו מרכיבי כיני כיון שהוא תמ"י אין מסס רשיה דכרון דתונם הוי הס יתן הקרקע כלא דמים הוי הניח מעותיו ע"ק הכבי. דמ"ל ע"מ לסמוך לכל נר"ד שכל החבר ממשכנת כיד שמואל כעבר ל"ג מתקבלים כנז' לפיכך הס יתן ג' רבעים ושאר כידו עוד רביע בטוח הוא כעבר מעותיו וא"כ הוא מתוייב להחזיר ומעכ"ל שאר הקרקע שבידו עד שיגבה כל ל"ג מתקבלים עכ"ס דכיון שלא היה כל רביע כפ"ע משעבד כעד כל הל"ג הדין הוא כמ"ש זהו הנלקו"ד ונוי"מ ויתי"ן:

הל"כי **אברהם אנקאווא** סי"ט

ס"ה ראובן נתפשר עם שמעון לילך לעשות לו פלפלפורט פרנסים שהוא מתוסכי תרנ"ול והסך של הפשר הוכח כיד שלים עד שיכיא לו הפלפלפורט חתומה כלו הוא פקפוק. ועתה ראובן והכיא פלפלפורט ונתנו לראובן וכשרלה ראובן פלפלפורט מלא כתוב כה לוי כמקום ראובן שהיה עומד עם שעת הכתיבה וירדו לדין לפני ראובן כיון דלא חזיא ליה זלת הפלפלפורט לא יתן השכירות. ושמעון השיב מלי הו"ל למיעבד לני קיומתי כל התנאים והקונסול הוא שעשה וכתב לוי כמקום ראובן וליני פוקת מסכרי ע"כ:

והשבתי לקו"י דכיון שמעון שהיה גם הוא עומד ורואה כי ראובן עשה מה שמוטל עליו והטעות נמשך לו מלד הקונסול כנז' שנתקלף לו שמעון כלוי והרואים שהרי כל דיבורו ומדידתו של שמעון ועורקו הכל נעשה כתוגן כפלפלפורט ע"כ חילוף הפס הנעשה מכח טעות הקונסול לנוס הוא ראובן כזה וברר דלא שכיח הוא זה ולא לסוק לרעתים להתנות עליו ומזל שמעון גרס שלא הכין הקונסול כטוב. וה"ז דומה למ"ש מרן סי' כ"ם סו"ס ל' לענין מי שקנו מידו וכו' ועכבו נכר וכו' לא יתנו וכל כיולא כזה ועו"ם. וכיולר הס"ך כיור"ד סי' רל"ב דה"ר לי תונסק דנהרא מספסרת שלניס וכו' שהוא תונם דלא שכיח ולא לסוק לרעתים לפלפוקי תונסק דפלפוקא מכרא וכן פסק הכא הנז' לענין דינא וכ"ם כנר"ד דקיימ תנאו וכנוי הוא שעשה מלי הו"ל למיעכר וע"כ חייב השלים ליתן השלישות לראובן:

הגם דלכאה למיתר דפטור שמעון כיון שהתנה עליו שלא יהיה שום עיכוב כנז' ונלתר גם לי הוא לא שכיח הו"ל כאלו התנה כפי' וכמ"ש הרב פ"מ וכפ' כנ"ל הנ"ל הוכלו דכריהם כזכו"ל הוא ל' ועו"ם ליו זה שכרא כנר"ד דיכול להיות כיון שלורתו עשויה כפלפלפורט יכול להיות שיעכור ככל מקום שהוא רולה ולא יפללו את שמו ילתר זה הוא שמו העיקרי ולפי"כ חפס ע"כ הנלקו"ד שהדין עם ראובן ונוי"מ ויתי"ן:

הל"כי **אברהם אנקאווא** סי"ט

ס"ו הובא לידי פס"ד ל' מידי"ן כמוהר"י הלוי כן סוסלן סי"ו מקיוב מקכל מתנה ל' של קרקע ליתן הטפסת השטר ליורש להרלותו לחכמים לחרים שמא ימלאו כו לזיוף פרט שממנו יכטל המתנה ונסקייוע ממ"ם הסמ"ע סו"ס י"ו ס"ק ט"ז שנראה להדייק דדעתו היא לפי' לא טעין טענת זיוף כוחנים הטפסה שלא נחלקו אלא בהלוכה לכל המתנה יודו לפי זיש כה כמה דקדוקים ופרטים שמא יכרוך כסס ויכטל המתנה וקרקע בחזקת היורשים ע"כ יתן הטפסה עכ"ד:

ואני רלימי ולא לכין כי לחר שרלונו פסק הכ"י סו"ס ס' כהכרעת הרש"ם ותשובת הרמב"ם דדוקא כשטוען מזוייף נוקנים לו לכל אם מודה שהוא מקויים לא יתן לו כלל משום שכח עליו כעקיפין ועו"ם והוא פסק מרן כקלר סי' ט"ז גם מ"ם הסמ"ע כרעת הרש"ם ורלה להוכיח ממנו לפי' לא טעין מזוייף אין סברת להניח דכרי מרן כהרמב"ם והרש"ם והריטב"א והרשב"א כמ"ם כב"י ולסמוך להלכה כרעת הסמ"ע ז"ל. ומה גם דלרעתי גם הסמ"ע לא לחרים הלכה למעשה הפך מרן אלא שכתב הנראה לרעתו ז"ל כרעת הרש"ם וב"מ למאן דדאין קי"ל יאמר קי"ל כהרש"ם וכפי' הסמ"ע הנז' לכל לריכין שהכלנו הורלת מרן ואין דכין קי"ל פשוט דאין מניחין ודאו של מרן כב"י ונתפוס ספקו של הסמ"ע. גם הרב כעי חיו ז"ל שהכיא דעת הסמ"ע ורלה לסמוך כמ"ם לרעת הרש"ם ז"ל היינו מטעם קי"ל ומעפי"כ מזר וכתב וז"ל אלא שאני חוכך כזה שהסמ"ע הוא יחיד כדבר נגד הרב כ"י ור"מ ועו"ם:

גם מ"ם כתשו' הנז' דכתתנה כ"ע יודו לא כתב למעשה אלא כיון שהמעשה שכא לידו כשטר מתנה שטען היורש שהוא מזוייף ונתן כמה מתלוות לפי שהיה הנותן מטורף כדעתו ולא היה יודע מה עושה ויש עדיים שלפעמים היה עושה לריכו כחמלא הקצר וכפני הכל והיה קולך ערום ועריס וע"ז תכס ל' רשום פסק שחייב ליתן לו הטפסה ומלוותו להרב ז"ל אם הדין שפסק שכתב לתת והשיב שהדין כן מחמת שטען שהוא מזוייף וכדי לחזק הדין שהוא לתר. ועוד שומר שני שלא נחלקו הרשב"ם וסיעתו ז"ל אלא כשטר מלוה וכו' ומתן מוכח שאם כן עוכדא לפניו כשטר מתנה מקויים שלא היה ניכר כו שום זכות המגדת למקבל מתנה והיתה מתנת כריא ונלויה וכו' שיהיה פוסק ליתן הטפסה אלא כוונתו ז"ל היתה לפי שיהיה נראה כשטר שום קלת זכות ליורש או לזיוף שפק שיהיה לכ"ר כמתנה אזי נסמוך ע"ד לומר כיון דיום כמתנה כמה דקדוקים יוצר משטר מלוה מטעיסין. וזהו החילוק שכין שטר מלוה למתנה דאלו שטר מלוה עד שיטעון מזוייף וכמתנה אפי' אי לא טעין אם ום לגמגם כדבר מטעיס אכל לא כשטר חשוב כמ"ם. ועיין כ"מ סי' ט"ז הגב"י ס"ט וז"ל לכ"ע אם הטענות הולילים כפני כ"ר ומלאו כו זכות כופין לוחו שיטעיס שטרוחו עיין כ"ם ועו"ם הרי כרור דאין כופין אלא"כ יש זכות נראה לעיני הדיונים וזה החילוק שכין מלוה למתנה לא הזכירו שום פוסק זולת הרב כעי חיו:

ובספר לוחיים ותומים להרב כמוהר"י ז"ל כתב כתומים סי"ו ס"ק ג' ע"ר הסמ"ע הנז' ולא הכנתי הלא יהיה כדבריו מ"מ מה שהקדים אם המחכר הכריע כין הרשב"ם והרש"ם המחולקים כדין זה וכו' אכל כתמת לאו דוקא שטעון כדור שום כו זיוף

רק טוענן ליתן לו שטרו תולי ימלא כו זיוף וגרד וכדומה וכזו כתב הרמ"ס ליתן לו הטפסה לכל מס מורה שהשטר כשר כלי פקפוק ולית כו נמנוס כשעת השטר רק מבקשי תוקנה לקבל טופס לריחות מס יש כו שום תנאי שלזמן כהלכתו או נעשה דרך לסמכתא ולונס וכהנה יתר טענות לבקש תחכוחות ודברי ערמה וכו' ויפה כתב הש"ע וכרור עכ"ד:

הן לשת שהרב חדי"ק ז"ל בכרכ"י סו"ס ט"ז כתב משם נור לריה דבורת כ"ע מודים דנותנים לו הטפסה ועו"ש. היינו היכא דטענין שים כו זיוף דוקא או שים קלת רגלים לדבר וכמ"ש הרב יונתן הנז' לכל לם הוא יודע שהשטר כהלכתו כדי להתעולל ולהתנפל לין שום ריין ומו"ל שיתן לו הטפסה גם בורת עלמו לם הוא גדול ויודע כטיב כמילי דהכותא לפוקי בורת קטן לזי טענינן ליה שמא לכיו היה טוען טענת מזויף

וע"כ נותן לו הטפסה זהו הנלקו"ד ולווי"מ ויש"ן:

הכ"כ **אברהם אנקאווא** סי"ט

ס"ז ע"ד הריב שכין הר"ח הלוי כן נפט והר"מ כן שטרית הי"ו ע"ע תלטנולת שקנה הר"מ להר"ח הנז' ונמלאת דעה ולא רלה לקבלה הר"ח הנז' שטען עליו שהני כתבתי לך שלא תקנה כ"ל דוקא מצופרי שופרי והר"מ השיבו בז"הל קדע לך שכבר עשיתי קונטרלטו עם יהודי לחד מסך ל"ה מתקלליס לכל קנטאר והתניתי עמו שלא לקבל ממנו כ"ל דוקא מצופרי שופרי ולזמן ל' יום ויביאנה לידי ואשלחנה לך כע"ה. והשיבו הר"ח הנז' ה' יצליח לכל לריך שתקנה טובה כמו שבקשתי לך ולדבריו כיני שינוע זמנו לבא לעיר מרע'קיש ילמה גזירת המלך יר"ה שלא יתעסק שום לדם בזה סמין והודיע כ"ז הר"מ להר"ח הנז' כדי לעמוד לפני כנו של יר"ה לשלוח לורדין כדי לקבלה ולשולחה להר"ח והר"ח השיבו שהינו יכול לע"ע שי"ל הרבה נחשת לכל ים לך תיקון להעבירה ממקומה ע"ר מקום לחר ולא תביאנה דרך שם לכל השמר לריחות שהיא טובה ולדבריו כיני כף הר"מ הנז' לרבלטו יע"ה ולחרי כולו קבל הר"ח הנז' לגרוף משוק של הר"מ הנז' שהוא הר' שמעון מלול הי"ו ולומר שבבר כף לבתן הנחושת לשר שלח פ' וס"ס מונח בפונדק ולני לא הלבתי לריחות ולא יניעך עם נוי פ' ושם תרלנו שם טוב ושם רע ותניד לי וכריחות הר"ח הנז' הנחושת מלאו רע ועמדו לרין הר"ח והר"מ לפני ס"ור רלבט יע"ה ושטן הר"מ הנז' שהינו כ"ל שלוח ולני קניתי הטוב וכתבתי שטר על המוכר ס"ה כמוש עמדי וכבר הלבתי עמו לדי"ת ולא ניית דינא והשיב הר"ח כיון שהתניתי עליך שזהרה לחר לזהרה שלא לקנות כ"ל הטוב ולשם קומיסריו שלי הי"ל לכרוך לשם לו שות' שלך כשיוצו בפונדק וכיון דשעת ולא רלית לוצו לא הי"ל לפרוע הדמים וע"כ הרי שלך לפניך. עוד טען הר"ח הנז' כיון שזה היים שעשית קונטרלטו עמו ידוע גברת שלמת לא הי"ל לעשות עמו וע"כ פסי'עם נשם עשית ולוני מקבלה ע"כ. וחייבו החכמים הנז' להר"ח הנז' לקבלה דמשמע שהשיבו להר"מ הנז' ה' יצליח קשם ליה כרשותים והר"מ נקי. עוד חזר וטען הר"ח הנז' מי יימר שכבר פרע קודם קבלתה ולפשר שפרע לחר שידע וה"ס פושע. ועוד טען כיון דעיקר הקונטרלטו עיקר עשייתו מיום ה' היה לשמו של משם הנז' ולחר שכתבו לו לקנות לי השיב שיתנהו לי ולני קבלתי לותו כתנאי שיהיה טוב והכריח הללו יכולים לירע מלשון הסגרות דוידי ודידיה וע"ז השיבו שיעבע הר"מ שכדבריו כן הוא ויתקייב כה הר"ח הנז' ע"כ:

וכתבתי לחריבם לחר המח"ר מכת"ר הרבריס פשוטים דהר"ח הנז' פטור ועטור מהנחושת הנז' דלין זה שלוח כמ"ש החכמים הנז' כ"ה דינו כדין שרשור וכיון שנמלא כעל מוס מקזורו. ודין שרשור מפו' דה"ם הוא ולוכעי ליה לעיוני טפי כו כעור היוקו קרוב לו תחת ידו שקבל יכול להניל וכידוע מדין רועה דסי' ס"ג והיא דעת המרדכי כפ' החומנין כיון דהוי ס"ם חייב ככל מיני לונסין כדלמרי' ס"פ הפועלים עד כמה ס"ם חייב לשמור וכו' ע"כ סייתי כיוס וכו' אע"ג דרבה קי"ל כלכוי וכ"כ הרי"ף עכ"ל משמע להדיא דכל שהינו לונס נמור הו"ל לעיוני ולייהו לפסיד לנפשיה כיון שנטל שכר:

עוד דלית מפו' מפ' המפקיד דמ"כ החוא לפוטרופא דיוחני זכין תורא ליתמי ומשריה לבקרא לא הו"ל ככי ושני למיכל ומת לחר רכב"ח היכי לידיינו דייני להאי דינא נימא ליה לאפטרופא זיל שלם לחר דנא לבקרא משריה נימא ליה לבקרא שלם לחר דנא כהדי תורא לוקמתיה לוכלא שדאי להו לא הוה ידעינן דלא לכל ופריך מיכדי בקרא ס"ם דיתמי הוי לייבעי ליה לעיוני ומשני לי ליכא פסידא דיתמי ה"ג הכא"י דלית פסידא דיתמי שלא מלן קטעין מרי דתורא קטעין לייבעי ליה לאודען ופריך מאי קמודע ליה מידע ידע דמק"ט הוא ומשני כפסידא דזכין ומזכין הילכך משתבע ליתו דלא ידע ומשלם בקרא דמי כשר כזול ע"כ הרי להדיא דבקרא לנבי מוכר קייב לשלם מכח דהו"ל לעיוני ביה הנס שהוא לנוס כמ"ש ליה לנא כהדי תורא לוקמתיה וכו' ויתמי קבלו דמיסס מן המוכר מכח מק"ט. וכ"פ הרמב"ס פט"ז מהל' שכירה והביאו מרן שימן רל"ב משמע דמ"ש קייב בכ"מ לונסין חון מלונס נמור דה"ו יכול להניל בלל וליה שם ועטרם להניל ולא הועיל לז הוי לונס נמור ופטור וכ"ש כנר"ד דהר"מ הנזכר מכיר בליים המוכר רגברא שלמת הוא דהרי תחלתו בפשיעה וכהחוא לריפא דלורכני פ' המפקיד דמ"ז וקייב הנס לי הוי כמ"ח ולא קי"ל כזה שום שכר כלל:

וראיה מפו' מפ' שור שנגח ד' וה' דלוקא שתם ת"ר שלו כחזקת שם ונמלא מועד בעלים משלמין מלי נזק ושולל מלי נזק ופריך ואמאי ליתא ליה קורא שלי תריה לא שלי פרשי' נטורת דמיה לא קבלית דלי הוה שם לא נגע ומשני כשהכיר בו שהוא נגחן מחמע להריא דכיון דידע בים דהוא נגחן דוקא מקייבין. ס"ל כיון דכיודעו ומכירו מקדמת דנא דגברא שלמת הוא הרי פשיעה נמי' וקייב כה וכבל הולאה הנעשה עליו כלי שודר"ך. ודין זה מפורש יולא כרבני הרשב"ה בסי' ת"ח סי' כ"ז וז"ל מסתברא שהוא כש"ם וש"ם חייב כדכריס הקרובים לאונס ואע"ג דדרכן של הסרסורים לתת כלים לבקרן וע"י כן הם מוכרים מ"מ לא חייבוני ליה למימר כיון דגברא שלמת דמיחייב למיטרח ולממר כנוונא דלא שכי לידי לונסין דלהכי יהבי ליה שברא כי היכי דליומר נטירותא יתירתא כדאמרינן פרק הפועלים דאפילו על כעידנא דעיולי לונסא וכן כעידן דגנבו חייבו וכו' עכ"ל. ומעתיקו שם הכ"ו בס' הקנה סי' קפ"ה הרי ה"ל לפנים דהר"מ הנז' חייב להחזיר הנחושת הנז' מדלא דקדק

לברוק לחבריו לו נכרת לעלמא הוא ק"ל · ומה שרגלו לדמות נ"ד לשליח דעלמא מכיון שהודיעו להר"ח שקנה וכשיבא לחר ל' יוסי יתלחנו לו וסכר וקבל נפטר לחר המח"ר מכת"ר הפרש גדולים בין שליח בשכר לשליח בחנם דשליח בחנם לא"כ משעה שהודיעו נפטר ממנו וכד"ר שהוא בשכר זה דיבו להיות שרשור וכמ"ש מרן סימן קפ"ד דשרשור שליח הוא לגלא שגוטל שכר על שליחותו ודין השרשור כבר בתבתי :

וגדולה מזו פסק מור"ם בסימן ס"ג לפי' השולח דורון לשליח לכיתו הוי כש"ס ועו"ס והיינו דעת המרדכי פרק לזמנו נשך וכמ"ס שם וכ"ס שם שדעת הנפסיה נחית לקבל שכר מי זה יכול לפטרו כש"ס דעלמא · ומה גם לדעתי נד"ר קשה ק"ל היה כשכר נחייבהו משום דשומר לחר שלח פושע הוא והוי כשומר שמשר לשומר לחר שלח היה כן דעת וכו' דחייב הגם שם יהיה ס"ח וכמ"ש הרשב"ם הנז"ל ופסקו מרן ריש סי' קפ"ה ועו"ס · וכנד"ר כתב הע"ז כיור"ד סימן קס"ו סי"ר דק"ל ודע השליח שהנוי שלח בשעת הלוחה פטור לבל שם הכיר בו שהוא שלח חייב מדינא דגרמי ועו"ס :

ומההוא עובדא דהסוא לחתא דף' נע פשוט דקס"ו דנתנה מעות לשלוחה לקנות לה קרקע בלחריות וקנה שלח בלחריות וכו' ועו"ס · דיש חילוק בין הוריעו שליח למוכר שהוא שליח הגשם או קנה בשתם דשם קנה כשתם קנה לעצמו וחוזר ומקנה לגשם בלחריות או יחזיר המעות שם יש בידו לשחזיר ושם הוריעו למוכר שהוא שליח הגשם לז שמקח בטל מעיקרו בין לשליח בין לגשם · וגר"ד שלח הוריעו הר"מ הנז' למוכר שהוא שליח פ' שם דין ודברים וש להר"ח הנז' עם המובר דמיד כדברו בו יסיב לשו בע"ד דידי שת שלח ידע ודעתי שמך עד סיום הזה ולפי"ז היתכן לומר כגר"ד שסתנה הר"ח על הר"מ בבתבו לו שלח יקנה כ"ש דוקא משעולה ולבך הוא וקנה · וגם התנה עם המוכר דבר תשוב ופשע ולא כרך הגם שהיה בידו לברקה בלשפרך בשתיתה שם לפניו ובשומעה דעם יחזירה למוכר ושוא לא בן עשה שלח לדרבה השעת שלח בתב שהוא לא רשה ולוה לוחו שהוא ירשה הטובה היא שם דעם ויבתוב ויודיעני ומשמעות דבריו הוא שע"י שודיע לוחו אזי ידע שם הוא פודע לוחה ק"ל וה"ב היתבן לומר לחר בל דהר"מ ובבירו לא פשעו בשליחות זה ומה גם דעת בדון לפי' שם המוכר שלח לא ניית דינא דירן יבול לשוקומי ליה בערבאות וגם בדיניהם מק"ט חוזר לעולם :

ואל תשיבני שיתבן לחייב הר"ח הנז' משום שתשיב על בתבו שבתב לו בי המלך גזר וכו' בש"ס בשלה ואח"ל שיבול להעבירה דרך חון מפני הסבנה לבל נריך לחיות ממין הטוב במו שבתבתי לך ע"ב · ולפי"ז יהיו שנתן לו רשות להעבירו דרך חון הוי בתמיהו שלא לרשות בתה תשובות בדבר חדא דרי שובדו בלו שנריך להיות מהטוב ובלולו בתב על תנתך וערובתך שתבתי שבתבת לו שהוא טוב שבל לגרוניו הוא בתוב בסן טוב טוב · ועוד שהרי בלגרת ק' שבתב הר"ח להר"מ מעורדו שלא לטעות בסין שבתבת הזה לפי שים בו מינים שונים וע"ב לא יהנה משום אחד ב"ש עד שיברוק היטב מזה מוכח דרי לשתת דבריו ולהתמינו שלא ליהם ב"ש הטוב דוקא ועבשיו שבא ומצאו רע הרי הר"מ הנז' נתחייב מדין ערב והיו דבשבר הוא קונה ה"ז דומה למרשה דיבר לשולחני דסי' ס"ו דשם בשבר חייב לשלם יענ"ם ונר"ד נלמוד מב"ם גם מור"ם ז"ל בסי' קב"ט בתב וז"ל דגם שלא נתעבב בהדייה רק שחומר למנוח להנוח ללוח בי הוא בטוח והיה שבר חייב לשלם יענ"ם ובפרט בשעת מתן מעות הוא זה שלא נתן לו דשות הר"ח להר"מ הנז' לבנות ולפרוע מיד ב"ל הטוב דוקא וביון שפשע ולא דבדק לרחות וכו' הזו הדין נותן לחייב הר"מ הנז' :

וכל זה שם הוא היה בשונה שעבר הנחושת דרך חון ולא היה יכול לרחותו לא הר"מ הנז' ולא שמעון שות' וכנד"ר הרי בבר נכנס הנחושת לעיר והונח בפונדק והי"ל לרחות ולפי שפשע ולא רחה שם קס ליה בדשותיה ביון שהוא בשבר :

והרב ז"ע שלא ב"ה נשאל בנפקלי שהיה קומיסקריו של זבולון והיה לוקח ב' למחה במבירת הסחורות והלבשתן ומבר סך מה מהסחורות והניח הממון בחוצר ונגנבו ממנו בלילה ועתן זבולון מבין דהוא שבור לדידיה בך' למחה חייב בגניבה ואבדה מדין ש"ם · עוד טתן דבין די"ל דשות להשתמש במעות בינו ביני חייב גם בחונסין יענ"ם . והשיב על טענת ג' בין שהוא מושבר בך' למחה וכו' בבר עמד ע"ז הר"מ בן חביב והשובתו בלה בג"ר ח"מ סי' ג' שהעלה שאין פלטורים חייבים לשמור בלילה ולדעתה דהבי הם עולמים הסחורות להניחם במקום המשתמר במנהג המקום וחו"ל בלילו התנה והסבים ע"ז נר"ר בשם בתה תחרונים לך בטענת ב' די"ל דשות להשתמש במעות קמו ליה בדשותיה אע"פי שלא נשתמש בהם ולפי' נגנבו בליסטים מזויין ואינו נפטר בשחרות עד שילבשם סחורות ועב"ז פשרו בינייהם עב"ד ז"ל :

מפורש יוצא בנון דף די"ל דשות להשתמש בממון הר"מ הנז' הגם שבבר קנה הלבשה הנחושת הנז' בין שהוא מחוייב לבדוק בקבלתו ממנו שם טוב ולא רע בדרך הסוחרים והוא פשע ולא בדק הגם שם נתחייבה למוכר ליסטים מזויין קס ליה בדשותיה דהר"מ הנז' ומתחייב בב"מ הפסד דבין שהממון בדשותו הוי בלו הוא ממונו · ומה גם בגד"ר שהודה הר"מ הנז' דחותו זמן שבתב הר"ח להר"מ הנז' לבנות לו נחושת לא היה בידו של הר"מ אפי' פש"ן משל הר"ח ולעולם הוא עשוי קונטרקטו זה של הנחושת ולא"כ בשבתב הר"ח להר"מ לבנות לו נתחדד עמו ונתן לו מה שבנה וכמ"ל · ושמע"כ לבוד"י שהדין עם הר"ח הנז' כ"ז בתבתי בחותו זמן וחזרו החבמים הנז' והורו ופשרנו בינייהם וב"ה לדרבו פנה ולוי"מ ויומ"ן :

הנ"מ **אברהם אנקאווא** סי"ט

ס"ח מעשה שבא לפני ברחובן ושמעון לחיו היו שות' בחנר ג' וחלקו חותה וב"ל בהר חלקו ועלה בחלק רחובן בית גדולה וג' מבאזן קטנים ולשמעון ב' בתים גדולים ולא"ב מת רחובן ונפל חלקו לפני יורשיו ג' בתים וב' ולי' ועמדו הלל' ושמעון דודם הנז' והבניסה לו בדוניה בתים וב' מבאזן הנז' בחיי הנז' וחחזיק שמעון בבתים הנז' שהם בתים בחיי החתום בלם ושום ג' מהם לא ערער על המתנה הנז' לא"ב מת שמעון ונפל חלקו לפני יורשיו ולי' וכח לוי בע"ח של שמעון לגבות חובו מיורשיו ולי' בחיי החתים הנז' ומגבוהו יורשי שמעון ולי' בית ג' ומני מהבתים

הגז' עם נ' מכאן הגז', ולוי החזיק בהם ח"י שנה ולית מאן דימחה בידיה . ואם"ו רב ממיתת שמעון ובניית לוי הקרקע הגז' מתו אחי הכת ולא הניחו זרע כ"ז בת ג' מכל האחים ולע"ע עומדה הכת הגז' לערער על לוי ואומרת שאותם ג' בתים קטנים יש לאחיה ודודים חלק בהם ואין יד זקנתם שולטת בחלקם ליתנו כמתנה לבתה ומקבל הנתנה הסיב החזיק בהם שנה שנים בחייהם וגם אחר מות שמעון גבתה בחובו ובחייהם החזיק ח"י שנים לפחות אלקחו אחים חלקם המניעה בירושת אביהם מתת אחל' כסף או שום כסף ואיה לקחה לעולמה הקרקע הגז' או שמא האחים עלמה נתנו חלקם בקרקע הגז' לאחותם שעת ניסואיה לשמעון

ע"כ :

והשבתי דלדעתי פשוט שדין עם לוי ודברי שמערער מהכל ימעטו וחזקת לוי בקרקע שנבנתה בחובו הויא חזקה לגמרי כיון שהגביים והחזקה היתה בחיי אחים ואפ' אם לא יהיה בידו שטר גביה מב"ד שהגבו לו הקרקע הגז' בחובו שהיה נושה בשמעון ומשנה עדותם שנינו פ' חזקת הבתים דמ"ק הכא משום ירושה ג"ל טענה ולוקח עדיף מיורש שיונו לריך לפי' רלים וכמ"ש בש"ס רחזקה לא שדי לינים זוזי בכדי ועו"ש . וביורש בעי רלים שהבית סמוכים לו דר בם אח יומא . ומשו מאי דקאמר שם בגמ' ואוק"ה שאני לוקח דלא שדי לינים וכו' וכמ"ש רש"י ז"ל דלא בעי' לפי' רלים מכח חזקה כל"ל היא עומדת לפי מסקנת דלא בעי רלים כלל ומשום דאתא לקמיה דר"ח ואמ"ל אי לית לך שהרי דר בם איהו דזבנת מינה אח יומא וכו' ואמר רבא כותים דר"ח מסתברא דמשמע דבסברת בעי רלים דאח יומא היינו דקא טעין בחזקת שהייתי שכור דזבנה מינך . והיינו כאומר דילמא זבנה מינך ובמ"ש רש"י שם כד"ה דזבנה מינך בחזקת שהייתי שכור וכו' דלא כיון שהיו כרור לו דשמוכר קנאה לגרעא חזקתיה כדי דילמא חזקה דלא שדי זוזי בכדי שהרי פיו שכשילו לכל היכא דטעין טענת ודאי דהוה זבנה מינך דל"ל חזקה לא שדי וכו' ודאי כרור דלא בעי' לפי' רלים כלל דחזקת לא שדי עומדת כמקום רלים כמ"ש :

ולקו"י פי' שסוגיית גיורי בדלא נקיט שטרא כיוים שקנו אותה ונס ג"ל עדים שקנאה דלא כשג"ל מאי בעית וכו' שהיכו מפלגיית וכו' שהייתי שכור שקנאה ממך וע"כ הינו נאמן שקנאה כלל ממנו כדי לומר חזקה לא שדי וכו' דמאן לימא לן דשדית זוזי וכו' וע"כ בעינן רלים דדר בם אח יומא לכל אם יש בידו שטר קנין או י"ל עדים שקנאה בדמים לא בעי' רלים דדר בם יום ג' כיון דלית ליה חזקה לא שדי וכו' וכן מפו' בכרכי החוס' דכ"ק ע"כ ד"ה אלא מעתה וכו' שכתבו וצע"ג דלא אמר קמי דידי זבנה ולא דר בם אח יומא ולא ידע אי זבנה מינה או"ל ועו"ש דמשמע דאי אמר דידע ליה זבנה מינה נאמן אפי' כלל רלים דדרו בם אח יומא דהוי כאומר לו קמי דידך זבנה מינך דיכול הכרר טענתו ודלית שקנאו מינו נאמן מכח החזקה דלא שדי ותלמודא נקט חלוקה דקמי דידיה זבנה וה"ק אפי' אם יאמר ידעת ליה דזבנה מינך ד"מ לפי הנשמע קדל"ק פ' מכר קרקעות לפ' דלגבי ממונא הוי קד"ק כעדים כרורים וכמ"ש מור"ם סי' ע"ג ועו"ש ודברכה רבותא קמ"ל דאפילו אם יאמר קמי דידיה זבנה שהוא העזה אמרי' מנו דאי כעי' אמר מינך זבינתה וכ"ם אם יאמר קניתי ממנו מכח דכרור לי מכח קד"פ שאתה מכרתו לי ונאמן מכח החזקה דלא שדי וכו' וכ"ז כדיכורים בעלמא כלא שטר ביד הלוקח שקנאה שעפי"כ לאמרו אם טענתו ודאי נאמן מכח החזקה ואם טענתו היא מכח שהיה סכור שקנאה הינו נאמן כיון דלי"ל מנו ולא חזקת לא שדי שהרי פיו הכשילו דשדית זוזי בכדי וע"כ בעי' רלים דדר בם שמוכר חד יומא לבל לו טעין כודאי כיון דגם אם ים בידו שטר קנין או ערי מכירה לזה ים בידו מנו כנ' וגם חזקת לא שדי וכו' . דמסתמא מדטרח וכתב שטר רלים להיות בידו או הביא עדים על המכר ודאי דכרירת ליה מילתא שהיה קנוייה ביד המוכרה לו שהרי מעשה שטר והעדים יוכיחו על החזקה דלא שדי הינים וכו' וע"כ פשיטא ליה לתלמודא שהוא נאמן בכגון דא זהו סלקו"ד בשיטת הסוגיא לדעת מוקדי"ט ז"ל והוכיחו דכריו כדכרי שתנא קמ"ל זוע"א פי"ר מהל' טוען וכן רלינו בהגהות הרש"ם מ"ו שכתב בפשיטות דרכינו בירוך מלרן יון פסק דלוקח לא בעי רלים דלא שדי הינים זוזי בכדי ועו"ש ודעת רבינו הסמ"ל לא זכינו להבין שכתב דלעולם בעי' שיעידו שדר בה מוכר למחזיק חד יומא ועו"ש שהרי רוש"י כתב בפי' דלוקח לא בעינן ומה שהביאו מדברי סרמב"ן ז"ל מדכתב שם"ל עדי לקיחה משמע דעכ"פ בעידי רלים דחד יומא כ"ע מודיס דבעינן ועו"ש לפי מ"ש יסיס כוונת סרמב"ן שם"ל עידי לקיחה ר"ל כיון דפי' הסוגיא דלא נקיט שטרא בידיה ולא בעי' רלים שדר בה המוכר חד יומא לבד שהרי בידיה זבנה מינה נאמן כלא רלים שדר חד יומא :

והוא שכתב מרן סי' קמ"ד בשני אות' שמחזיקו כשדה פ' לבלה שנ"ם וסכ' כד"ו דלא עלתה להם חזקה וכו' וכן שם טוענים שלקחו שדה זו מפ' ועשה להם המוכר שטר מכר כיון דעכרו ג"ם עלתה להם חזקה וכתב שם שכה"ט משם רבינו יונה סק"ב וז"ל פי' ואותו השטר הוא כידן לפני כ"ד דלא שנינו מכורר שם לוקח פ' קנאה מהמערער או כתורת גזילה כאה לידו ומכרו להן לפי"ם חזקתן חזקה מיד כיון דלוקח פ' מכר כשטר י"ל קול וסו"ל למערער למחות מיהו לריך שיהים ידוע שדר כו יום ג' ויע"ם . הרי מפו' דלא בעי' שדר כו יום ג' המוכר כ"ג דוקא משום שהינו מכורר שם המוכר קנה מהמערער או כתורת גזילה כיון שהרי לא טען כודאי שקנאו מהמערער אבל אם אפשר קטעין דהמוכר קנאה מהמערער או בשם לידו בתורת מתנה בנד"ד שבתורת מתנה דינדוניא בשה לידו של שמעון ושטר מתנה לשמעון ס"ם מלוי ביד לוי שמחזיק כורחו הגמור הגם אם לא הים ביד לוי רלים דשמעון דר בם יום אחד מחזיקין ליה כידו כיון שמוך החזיק שנים רבות וגם ג"ל נמלא בידו שטר מכר שהגבו לו כ"ד בחובו של שמעון כיון שזה החזיק כמה שנים וטוען עתה שקנאו משמעון וכולל בטענתו שבשה בתורת מתנה לשמעון ולא בתורת גזילה אז מחזיקין לה בידו כלי שודא"ד וכמ"ש הרב המגיה שם בשם הרמב"ן :

ומעתה יתורץ לפי קו"ד קושית רבינו הסמ"ל הגז' כי הפרש גדול יש בין ז"ל כגז' וכ"ם

כנה"ר שהוא לוקח מיורשי שמעון שהחזיק שמעון המורים לפי שפיס בחיי הלחים ולא מיחה שום ג' ונוסף גם הוא החזיק לקר גביתו ח"י שכם מי הוא זה שיכול לערער כנר לוי הנ' הגם לפי שחזור עכשיו אל' שמעון וכתב שהיה אל' שמעון לומר דאל"ך ניתן הקרקע הנ' לינם כלמנים לקוב ללוי וזכה לוי כו וכמ"ש הסמ"ע סי' קמ"ז ס"ק כ"ה ועו"ש :

כלל העולה דלוי זכה בחזקתו שהחזיק בקרקע הנזכר ואין עליו שו"ש לפילו קר"ס והגם דלכאורה משמע מדברי מרן רים סי' ק"מ דבשבא היפת וכחילוק הסמ"ע שם משום דהקרקע ידוע למערער יעו"ש . ליו הכדון דומה לרלים דמרן שם מיירי כמחזיק אל' עלמו עם המערער לא עם הלוקח מהמחזיק והחזיק הלוקח כנה"ר דאין טענינן ללוקח וכו' . ועוד מרי מרן בכ"י סי' מ"ח כתב וז"ל שם אם המחזיק קודם שנשבע אין לומרים בשבועה זו ה"ה מש"ל וכו' אלא יורשים נשבעים אלא שקדמו לכא וכו' ע"כ . וכיון דלוקח הוי כיורש הרי מיום שמכר שמעון ללוי הקרקע הנ', נעקרה השבועה מהלוקח וזכה בקרקעו . וכ"ש כר"ד שמת המוכר לחר שהחזיק ולא כחה ליד לוי כ"א כנביותו כחוכו מיורשי שמעון הרי היורשים ככר היו פטורים משבועת היסת שהיתה נגר יורשים שמעון ולוי קנה מהם מה שבועה שייך למערער נגר לוי הלוקח הזה ומה טעם יש כם ולפי שבועת אלא שקדמו וכו' שהיתה נגר היורשים ה"ה לפניו ושבועה זו ומחול לכל לנבי לוי אין עליו לפי' ח"ס :

וגדולה מזה כתב הרשב"א בש"ות ת"ה סי' שפ"ח וז"ל שאלת מי שהחזיק בקרקע ג"ש כילוי וטוענ טענת מקח ולכר שטרו מי מהימן ולפי' כלא שבועה לו משבועינן ליה . תשובה כך הסכימו הפ' כ"ע דאין לחר חזקה כלום וכודאי משוינן ליה ולפי' חזקה כשאה דבר חזק שאין לחריו כלום עכ"ר :

ואין לחלק דשאני נר"ר שטוענ אלא לקחה כ"א נבאה בחוכו מיורשי מקבל המתנה ומי יודע שהמתנה מקויימת בידו בחיי הלחים דכיון שהוא עלמו החזיק גם הוא נניח דכריו דטוענ כודאי המקבל מתנה בידי מאת המערער שהוא לכי הכא העומדת לערער ולכר שטרי וכנדון הרשב"א הנ"ל ע"כ לקור"י דאין להשתכם כזה כלל :

אבל מה יש להסתפק כזה מה שמעתי שהכא העומדת לערער עתה על לוי כאה מכח חלק לכיה הנ' שהמיר דתו רמ"ל וכיון שהמיר והרחיק נדוד ושמעון החזיק מי לחריכין כיון דלפעמים לחר המרתו הוא כא לפרקים וכנכא לרחות בתו זאת שהיתה קטנה ואיה יכול למחות ולא מיחה הו"ר כיון שרוב ימיו הרחיק נדוד עד שלא נודע ממנו כלל וכשהיה כא לא היה מוחה כדודו מפני כושת המרתו מי לחריכין דזה יקרא בנכאי נטוענים שאיכן למחות ואין לחם חזקה זע"ז ע"כ :

גם ע"ז לקור"י דליכא שפקא כיון דכמה פעמים כא לביתו והכא היתה בכית זקנתה ולא בשום כית מהכתים הנ' ומעולם לא נשמע ממנו שום מחלה בקרקע הנזכר וכ"ש הוא דכיון שהמיר איהיה יותר חנוף ומחניף פניו לדבר ולמחות לא שם יהיה שלא לפי שהיה יודע העלמת שכבר נתן חלקו במתנה לשמעון שלא שחיקתו הורשה היא לשמעון שהיה מכורה או נתונה לו כהשכמתו ואפילו שם לא כא לביתו מיום שהמיר עד יום מותו ולעולם היה חוץ לביתו כיון דאינו ירא למחות והרחקתו היתה לרצונו דוקא ודלי דחזקת שמעון חזקה ולא עדיף מכרת מחמת ממון דעכ"פ ירא מעט שמא יוודע ולעפ"כ כיון דאינו כ"כ כבורת מחמת נפשות פסק מרן סי' קמ"ג דחזקתו חזקה והוא מסקנת הגמ' פח"ה ול"ח וכמ"ש רמ"י שם דכיון דשוש הוא דל"ל שם לפרוע וכורת הגם שיוודע מקומו לא יהיה חושש וע"כ מחלה שלא כפניו הוי מחלה דכל היכא שיכול למחות חזקת המחזיק חזקה היא . וכ"ז הוא הגם שם המעשה היה מיום שהמיר דתו לא רלה מקומו ואין מולדתו כ"א לעולם היה דחוק כין הגוים כמקום רחוק ולעפ"כ כיון דיש כידו לעשות וקכרך חכרת ג"ל ומסקנת משמע שהיא כיד המחזיק . וכ"ש כנר"ד שכא לביתו לחר שמרתו כמה פעמים ולא החזיק במקומו בקרקעו ומעולם לא נשמע ממנו מטוב וע"ר אין מקום להסתפק כרב"ז כלל דזכה לוי בחזקתו ואין לחר חזק כלום זהו הנלקו"ד ולוי"מ ויש"ן פה שלא יע"ש בסדר כי לחזקת עולם היא דהלי שחת קר"ג לפ"ק :

הל"כי **אברהם אנקאווא** סי"ט

ס"ט ראובן היה חייב לשמעון כשטר והיו קוכעים זל"ז קביעות ע"פי כענין דרלובן טוענ לפי החשכון שהיה ביניהם שהשטר פרוע וממילא היה עפק שבועה ביניהם ופשרו הכ"ד ביניהם דרלובן יקח קלת מהשטר הנזכר ומחלו ז"ל וז"ל כל תביעה מהיום שנכרתת העולם עד היום הזה . ואחר עשות הפשר הזה הוציא שמעון נ"ר על פשרה זו ורלו מו"ל לא שם מה שמחל לו נגר השטר קרוי פשרה ולריך הכרת לובע הוא או לא היה מחילה ולא כעיא הכרת לובע ע"כ :

הנלקו"ד הוא דהני"ר נשא ממקומו ופשרה קרינן לה כיון שהחוב היה כרור לפי טענת רלובן שהרי הוא מביא רלוית שכבר הוא פרוע וכיון שנתפשרו כסך מה והשאר מחל ולפי דפשרה הוי וכעיא הכרת לובע והני"ר כטל דפשרה לא הוי אלא ע"ר שאינו כרור כגון דא ופ"ת דגם כבירור קרוי מחילה ג"כ תיקשי דכרי מרן לחדרי נ"ש כסי' י"כ ס"ג ומ"ש סי' ר"ם סי"ל דכסי' י"כ פסק שם רלובן הפשיר לשמעון וכו' ועשו פשרה בקנין וכו' יכול לחזור כו ומפו' כ"י כשם דשם הרשב"ל הטעם דהוי כחלוט ויקיב וכסי' ר"ה פסק דהוי כמכר ומוכרחין לחלק דהסוף דסי' י"כ מיירי כדכר כרור אלא סיים חי"ל כזה הוי כמחילה וכסי' ר"ה מיירי כנדון שהיו דנים עליו ופשרו ביניהם שזה ויתר מחלקו וזה ויתר מחלקו ע"כ הוי כמכר וכמ"ש הסמ"ע שם ותירוץ זה מלאתי כם' שער המשפט וכתב דרלה כתשו' מכי"ע ח"ל שהכיאו תשובת הרשב"ל מפורשת כמ"ש וכ"כ הכ"ח :

עוד יש קלת רלוה ממ"ש הכנ"הג סי' י"כ וז"ל פשרה הנעשית מרלון טוב המלוה אלא ע"י תביעה וטענת מחילה מיקרי וא"ל קנין ע"כ משם מוכח דאל' נעשית מרלונו הטוב הוי פשרה ולא מחילה וכמו שלריך קנין נם לריך הכרת לובע כודאי :

עוד רלוה מפו' כש"ת כ' המלורות הגדולים למוהר"ם קובו ל' סי' כ"ם וז"ל מי שהוא חייב לחכרו כשטר ונתפשרו שיהן החייב סך מה מהחוב והכל

הוא

הוא בק"ג מקודם וקודם כ"ז מכר מודעה במוקח ג' שכונסין עמהם פעמים זו והרואה להם העטר קרוע שיעקיקוהו קב"ל כי הנמחל שלל הימנו העטר קרוע קב"ר ויען שהוא מתיירא להכיחו כדין מהיומים ומירתתו שלא ופסיד הכל מעות שהיו נותנים בו הנויש וחשש שמא לא יניע לו ג' מני שלף הטע"כ הוכרח לעשות פעמים זו שלא מרצונו זהו עיקר מכירת מודעה שלא שהעדים לא כתבו הכרנו בחוסם ע"כ. והעלה וז"ל דכר כרור הגם שנמחל לא כפר בעיקר החוב ועשו פעמים דכפעמים כזו דינם כמתנה לכ"ע עכ"ז כיון דיש כמה פוסי ז"ל דס"ל דכל דכריר דליכא חוסם מיכם מודעה דלא יהיה כדברי המוחל דהגזימו הגזמה לאו מילתא וגם כמה שהיה חייב לנויים ומתיירא דלא יניע לו ג' מני שלף זה לאו חוסם הוי דחוסם הכא מלחריש לאו חוסם מיקרי וכפרע כשעה שמכר לו העטר קרוע כעל כל המודעות ולרוב הפוסי ס"ל הי ליכא חוסם כרור מכני וכמחי' קיימת ואפילו אם הוא חוסם גמור כיון דכיטול מודעה הוי מרעתו הוי כיטול לדעת רבינו יונה ורבותיו והוי כמחילה מחי' גמו' כל תמוט עכ"ד. וכ"ז לפי' אם נאמר דהחוב ההוא כרור כדינא דמרן סי' י"ב אנו מדיכין לכ"ז וכנר"ד בלא"ה הגם שהחוב כתוב בשטר ברי וידו לרון עליו ועל כיולא בו לבטל גם כל השטרות עלמם שי"ל עליו וא"כ כיון דהכ"ד לא ידעו החמת עם מי ופשרו כוכיחם לין זה כ"א פשרה גמו' וקרוים מכר וכעין הכרת חוסם:

המורם מכל האמור דהני"ד בעל מעיקרו וא"ל ע"מ לסמוך כיון שלא היה כתוב בו שהכירו בחוסמו ופטור ראובן מכל וכל מכח הפשרה הגז' וכמ"ש זהו הנלקו"ד ולווי"מ ויתי"ן.

הל"כי **אברהם אנקאווא** סי"ט

ע' ראובן שסי"ל חצר ג' וחי"ל חוכות מהנויש והוכרח ראובן למכור הכית לנוי בעין שנשאר לו חזקה ואחר זמן נדול מכר הנוי החצר הגז' לשמעון וראובן הגז' נם אחר מכירתו לנוי נשאר ושב בכיתו ופורע שכירות לנוי הלוקח. וכני ראובן סי"ל חלק בחצר הגז' מפני ירוחת שמם שכח ראובן הנזכר בענין שגם המכר שמכר ראובן לנוי היה שלו"ך נם כדיוקים. ולשלו"ל יהדנו שם יכול ראובן להוות מצרן מכיון שהוא שוחף עם הנוי עלמו המוכר מכח חזקה הנשארת לו לו מכיון שהמכר בעל מעיקרו כדיוקים הגז' דיוכו להניחו לראובן בכיתו מכח המצרנות הגז' לו לי לחמרי' שגם כזה חריס הכריח מעליו וליכא דינא דמצרנות. עוד יש להסתפק כיון דעיקר מכירתו של ראובן לנוי היתה מכח החוב שהי"ל עליו דמכיון שהנסו לפרוע החוב שהי"ל עליו ולא מצא ללא ידו הנכסה לו הקרקע בחובו לי לחמרי' דכיון דזכה בה הנוי לנמרי ג"כ זכה נם שמעון הלוקח ממנו. ג"ור כיון דעיקר כוונת הנוי שלקח הקרקע הוא הוא כדי להיות כעוף בחובו והשתא דרוצה ראובן להחזירה ולפרוע החוב שהי"ל עליה נימא שהדין עמו ותחזור לו הקרקע ויחזיר הדמים לשמעון הלוקח מהנוי וורנו מו"ל:

והנה כמאי שאומתי לפתח ע"מ שכתה ליד הנוי כחובו זהו מסקנת הש"ס פ' הנזקין דכ"ח וז"ל הכא מחמת נוי ומחמת הנפרות לין כו מהוס שקריקון לחמר רב יוסף לין דין הנפרות ככלל מ"ע כיון דליכא כי דוחר ולא לזיל לחולי לחיל ע"כ ולשון הנמ' סוכל כ' פירושים הו כדברי הרמב"ם שכתב כפי' נכרי כעל זרוע שלנס נכסי ושרלל וירד לתוך שדהו מחמת שהי"ל חוב על כעל השדה וכו' ועו"ש. וה"ז דומה כעין שקריקון מכיון שלקחה בחזקה ולעפ"כ כיון שכעלים מודים בחוב ולכאה כי דלחור כודאי דשמכח שדעתיה לקנות וקנה הנוי והלוקח מהנוי זכה ולכאו נלמן השתא לומר שהנוי לנסו של"כ כיון שהיה לו לילך לבי דוומר. ולדעתו ז"ל כ"ם הוא ק"ל לנסו כ"א מלר עלמו הנכהו שקריקע בחובו דודאי נמר ומקני ולכאו יכול לחזור ולהוליאו מיד הלוקח כלל. והקדק כן הרמב"ם ז"ל לפרש הסוגיא בכעל זרוע מדקאמר הכא מחמת חוב משמע שהוא כא בכח הזרוע ולא קאמר ליתנה דלא משמע ממנו שבח מעלמו כ"א הנכהו מרלונו וזהו פשק מרן כח"מ סי' רל"ז ועו"ש:

אך הטור והרא"ם והוא דעת רש"י ז"ל כתבו דלכון דלכון עליו לא חוב דוקא הרשות נתונה כיד הכעלים כ"ז שתשוב ידו לפרותה נם מיד הלוקח פודה ולין קנין הלוקח שום כלל וכן הסכימו הסמ"ע והש"ך ועו"ש סי' הנז'. ולך מה שיש להסתפק כיון דלא לדעת הרא"ם ודעמיה פי' הנמ' דקאמר הכא מחמת חוב וכו' היינו שבח בכח הזרוע נ"כ וכמ"ש רש"י ז"ל כר"ה לו מחמת וכו' ולנסו הנכרי קרקעו בחובו וכו' ועו"ש ועלה לסקקין בסוגיא דלין כו משום שקריקון כלל לדונו כיב"ח לא לא תחזור לעולם לכעלים ולין עליה לא לשלם החוב שסי"ל עליה לו תחזור בחנם לעולם היכא שלקחה בהפרות ועו"ש לי לחמרי' דוקא בכנון דא לא קנה לעולם לכל לא מלר עלמו הנכה קרקעו בחובו בשטר כלי שום לנוי והנוי מכרו ליזרלל לאחר יכולין לומר שזכה הלוקח כמקחו לנמרי לו"ר לא שנא דמסתמא כוונתו היתה לכשתציג ידו ויזירנה לו ושעת הנביית לא הנכה לוקח כ"א מלר שלא השוגה ידו לפורעו בממון ושמך להחזירה ומעולם לא שמכה דעתיה להקנות לו קנין נמור ותחזור הקרקע לכעלים הא' ולא זכה הלוקח מהנוי:

ולקו"י דנרון זה שנתן לוקח מרלונו הטוב ולמר מדין שקריקון עלמו דדינו כיב"ח דנרון ג' הוא שפ מפעה שנסו להורגו וז"ל קח קרקע זה כפדיוני וכמ"ש רש"י ז"ל וז"ל שח קרקע זה ולא תמיהני הרי פרה נפשו בקרקעו והנוי לא בקש כ"א להורגו ולא בקש קרקעו והיה דינו כיב"ח וכמ"ש וס"כ נר"ר שהנוי לא בקש כ"א ממון והוא מלינו נתן קרקעו ודינו כיב"ח נם הוא:

ומענין שמלרנות מפני שהוא שוחף עם הנוי דלכתי לכ"ה הנ שהוכלו דכריו בקנין הנוף לשר"כ כמוהר"ן עמרם ה"ו שכתב כפי' דלא שעדיפו כח לחי ושוקפי ממנרן לשלא כמקום דליכא דינא דש"מ שלכל כמקום דליכא דש"מ נם דינא דשקי ושוקפי ליכא ועו"ש כח"כ לוח מ'. לך מה שמניע לכנין מפני ירוחת שמם והנוי עלמו מחוייב להחזירו כדיניהם כודאי הנמור דהלוקח הזה לא עדיף מנכרא דשקי מחמתם ולא זכה כחלק הכנים הנזכרים וא"ל דלו למכור חלקם שמניעם לין כידו להכריחם ולא זכה הלוקח הזה מהנוי כ"א מה שיקר קרקע זה על חלק שמניע לכנים הנז' זהו הנלקו"ד:

ומ"כ כתקנות רבני פקס יע"א שכל המוכר קרקעו לנוי כענין שנשאר לו חזקה רכוב וכו' הנם שיורה כערכאותיהם שמכר לו קרקע וחזקה וכללו

הקנה כמ"כ שכתנו רשות לבעל הקרקע כ"ז שיבוה מעות תוך יב"ח יכול לסלק הלוקח מהגוי ומחר יב"ח זכה הלוקח ויצאר רביע לבעלים הג' וזמן התקנת שנת כן הו"ם ח"י לפ"ק ותחומים כמוסרר"ם כן דהכתן ז"ל וכמוסרר"ם סירורו ז"ל על תקנה ג' ועל תקנה כ' שכתנו רשות וכו' תחומים כמוסרר"ם הסרפתי ז"ל וכמוסרר"ם סרירו ז"ל וכמוסר"ר מימון שפלתלו ז"ל ע"כ:

ולפי"ז כנר"ר שהנדון היה דהלוקח מהגוי ככר קנה ועבר יותר מיב"ח ופרע המעות לכל שער מכר לא נכתב כ"ז מקרוב בענין דלפי מ"ם מרן סי' קל"ד דלא קנה ומסכת רעתיה כ"ז כשער כין גוי מישראל כין ישראל מגוי הרי כיון שלא נכתב כשער כ"ז מקרוב לפי התקנה הנ"ז הרשות כיד הבעלים להכיח ממון ולהוציאו מידו של הלוקח כלי טו"ד ודכריס כלל. הנם אם ככר שהתם כיד הגוי הלוקח מישראל זמן רב בענין שלפי הדין כתב"ל אם שהתם כיד הגוי יכ"ח ככר נתייאש להחזירם לו וקנה הלוקח מהגוי אין לגוי שלא תורתן של ג' וע"פי זכו חיין ומי יוכל לעמוד לשער תקנו וע"כ הרשות נתנה כיד הבעלים הללו שכל זמן שיכיאו לו ממון שפריע לגוי וקזירם לו כלי שודד"ך זהו הגלקו"ד ולוי"מ ויע"ן:

הג"כ **אברהם אנקאווא** סי"ט

ע"א ראובן ושמעון היו שותפין בכ"מ עסק מ"ום וקידש דראובן נגב סך מה לגוי ג' כרכר ג' שקנה לו ובשעת עסרת החשכון הודיעו כך"ל ונכיחה לכית השותפין וחלקו הגניכה וחק"ז הרגים הגוי וחזר על ראובן וחוכרח להחזיר הגניכה והפסיד מסיכתה סך מה ולשלו"ל הגיעו שם חכירו מפסיד עמו ומחזיר ממון שחלק עמו או נימת דהוי כשותף שנזק שלא מדעת הבעלים שדרין הוא הפסיד לעלמו והריוח לשמע ע"כ:

ולכאורה היה נראה מכיון דחלק עמו והסכים עמו למעשיו לריך להחזיר מה שקבל וכמ"ם מור"ם סי' קע"ו סי"ב וכ"ז הוא לאחר שחלק לכל ג"ל דאם לחלוק פטור וכמ"ם הם"ך והט"ז שם דבכל נוזק הוא לעלמו ודוקא בגניכה דיש כח שכנח הוא מחוייב לחלוק עמו ופי' שכנח הוא לגניהם לכל שם שכנח הוא לנגב דוקא היינו חולק עמו כלל וכשורחת גרול ג' שכתב הם"ך דאין הלכה כמור"ם מכח קושית הירושלמי דשנוח נגב וגזלן למגיחה וכמגיחה פשיטא ליה למרן סי' ס"ב דאינו חולק ישו"ם:

ולקוד"י דכיון דכ' הם"ך דאין הלכה כמור"ם הלכה וגם נגב וגזלן ג"ל הינו חולק יכולין לומר גם אם חלק עמו הינו נכנס עמו כהפסד עלילה דיתמר לו מתנה נתתו לי לחרי שהיית פטור מלחלוק עמי וכשתמות דכרי מרן דלא חלק כין אם נודע לו שהפסד קודם או אח"כ דכ"ע הסכר לחמלע והפסד לעלמו. ואדרכה כ"ם הוא אחר דמגיחו דלפי' דכר שחייב לחלוק הסכר עמו פטור מן הפסד לפי' נודע לו קודם ההפסד או אח"כ דכ"ע הסכר לחמלע והפסד לעלמו מכ"ם נגב וגזלן דלא היה מוטל עליו לחלוק עמו ומלחלק ה"ם כמתנה נחשב ושפיר נודע לו קודם נפטר חכירו מההפסד כ"ש דוקא אם אמר לו כפני עדים שאם לשטרך להחזיר לגוי נחשב לו חלקו וכמ"ם מרן סימן ל"ג סי"ו ועו"ש דאם אחר שחלקו וכמ"ם הסמ"ע

כקם ממנו דכ"ז כשעת התפרד השותפות ומכ"ם אם התנה עליו קודם חלוקת הגניכה אף כ"ש דחייב. דוק מזה אם חלק עמו כסתם ונתפרדו כסתם וכנר"ר וחכ"ש כה עלילה על הגנב יכולין לומר דכשרו פטור לגמרי כיון שלא היה מוטל עליו לחלוק עמו וחלק שיהו אפסיד הנפסדים ולאמרי מתנה נתנה לו ועיין בספר נקיבות המפתח סי' קע"ו ס"ק ל"ז במפתח הלורים יעו"ש:

ואפשר לומר לדוך נוסף דכשלמת כדבר שמיכה מדרך השוחף כנדון מרן אף כ"ב לפי' נודע לו מקודם הסכר לחמלע והפסד לעלמו כיון דשב"פ הריוח כל מממון השותף אפכל גנב וגזלן כיון שלא היה מוטל עליו לחלוק עמו וחלק ומודע לו מקודם יכולין לומר הסכים עמו למעשיו ומפסיד עמו דהמודעה שהודיעו מקודם וחלק בסתם הוי כאלו פי' והתנה עמו על העלילה שתהיה לחכירות כ' ודבר שקול לדעתי ומורה דרינו ליכא הכא:

אבל ראיתי כם' שער המפתח סי' קע"ו סי"כ שהמיך כדב"ז וקולק דאם השותף שמיכה כיניהם היה עשוי כה כ"מ עסק מ"ום ואפי' מל"כ כעניין דוקא שהפסיד קודם שנודע לחכירו אף כל' פטור אכל אם הפסיד אחר שנודע לו וחלקו הגניכה ודאי הסכים למעשיו ופורעים העלילה כ' ועו"ש:

ולפי דכריו ז"ל יכולים לומר דמור"ם לא פליג ע"ר מרן סי' ס"כ דמרן אם מיירי היכא שלא היה כתוב כשטר השותף אפי' מל"כ לכך הוי לעלמו ואף"כ גם גנב וגזל הכל לעלמו דכלם שוים כמ"ם מירושלמי ומור"ם כאן מיירי היכא דכתב לו מל"כ כעניין דלריך לחלוק עמו גם גנב וגזל חולק עמו אכל אם יהיה הפסד עלילה יש חילוק לפעמים יחחייב להחזיר ולפעמים יהיה לעלמו וכמ"ם ולפי"ז יקורן ממילא קושית הם"ך הנ"ל ואכל עולה יפה כחילוק הנ':

ויתכרר לפי"ז שפק ג' דהיינו אם כשעת הפרד השותף, ומטעריס חשכונותיהם טרם שגנב וכו' כי היכו יכול לרחות לו החשכון של עכין הגניכה מפני קוך החשכון כמנהג הסוחרים מפחד שמא יוודע הדכר וחמ"ל קכל דעתי הן דכ הן מעט וחכירו טוען שסכל יבא כחשכון כמפמ הסוחרים דהדין הוא אם כשטר השותף מכואר לפיהו מל"כ הרי כלהו מפני גניכה וגזל כו ומחוייב להעריך חשכונו כמפמ הסוחרים ככלל ופרט ומחמת שמא יוודע הדכר ויכא לידי סכנה יהיה הפסד לחמלע ומכ"ם מרן סי' כ"ג ולהו כל כמיניה לומר קכל דעתי הן דכ הן מעט וחינו נאמן לפי' כשכועה כיון דמוטל עליו לברר החשכון ע"כ דכר ודכר וכסניה דלישא סו"פ המומנים דקני לישי כר יהודה אין רואה שכועת ה' וכו' הא יש רואה וכיה דלישא ויפטר ע"כ וכפסק הרי"ף ז"ל כפי' כ' דכל היכא דיש לישא כחוקו מקום לחו כל כמיניה למחפכא אלא יביא לישא לו ישלם יעו"ש. וכ"פ הרמכ"ם ז"ל פ"ג מהל' שכירות וכל הפוסק לחרוניס והטוען ומרן כסימן ש"ם יעו"ש וא"ל היו מעות, גם כמל"ב הרי כלחו"ם חינו מחוייב לחלוק עמו כמה שחומר על פיו לכל שם רלה לחלוק עמו ולכסוף כאה העלילה חזי למו רואים שם התנה עליו שעת החלוקה לפני עדים כנז' וכל ונקרלה כחלוקה חזי הוא מחוייב ככל הפסד ואם קכל ממנו מה שחמר על פיו כלי הערכת החשכון ולא התנה עליו כפני עדים על עלילה הפסד לעלמו ולא חמרי' גם כזה

הסכים למעשיו כיון דלא היה מוטל עליו לתלוק עמו ומחסרו נתן לו מה שנתן זהו הנלקו"ד ולויו"מ ויומ"ן:

הכ"כי **אברהם אנקאווא** סי"ט

ע"ב ראובן ומעתה אפי"ל כותל משותף כיון שיש ולא ס' מהם לקבוצתו ולבנות עליה עליו ע"ג כיון שם יכול להאחר לעכב מלבנותו כלו שם יכול לעשות חלון לבנים ויניח חלון יורבו מו"ן:

תשובה דבר זה מבואר בטור בסימן קנ"ז סכ"ו דלדעת הרא"ש והרי"ו חבירו מעכב עליו ולדעת הגאונים יכול לבנות ועו"ש בכ"י ובכנ"ה סימן קס"ד ופסקו מרן סי' קי"ז דלסתמת הדינים שמוש דעת הרא"ש וכו' מעכב ולפי"ז אם הגאונים לומו מעכב עליו ודוקא ק"ו מכביד עליו כ"כ וכמ"ש הסמ"ע שם:

וראיתי בספר נתיבות המשפט שהכריע כדעת הי"ו הגז' מכח מה שהק"ל מהסיע דסי' שע"ם ס"ו דקאמר היורד לתוך חבירו על חבירו וכו' שמין לו וירו על התחתונה ועו"ש דאם נאמר כדעת הרא"ש ז"ל וכו' דיכול לעכב ע"י שלא לבנות מה"ת יהיה עדיף מורד שלא ברשות שלא ודאי דאם עדיפא כיון דלכ"ע יש רשות לבנות על הכותל הוי כיורד ברשות יעו"ש סי' קכ"ז ס"י · ולקו"י הביא קשה אחר המת"ר דמסיקא תיקו דלדעת הרא"ש לא הוי יורד וכונה אלי הכותל כלי רשות חבירו כיורד שלא ברשות דלדידיה פשיטא ליה דרין ק' להם כהסיע דקימין שע"ם וכפרט שהביא מפו' כ"י סימן קנ"ז כשם ר"י שכתב כדעת הרא"ש וכתב עוד וכן כופתו לסתור מה שבנה למעלה מד' אמות יעו"ש והפסיר אחר דמרן פסק סתמת כדעת הרא"ש ולא פי' כמ"ש ר"י הפסיר לטעות דהיכו עדיף מהשוה דקי' שע"ם ומכח זה כתב דיכולין להוכיח כדעת דיש מי שאומר הנז' · ועוד כיון דגם לדעת הרא"ש ז"ל שהוא סתמת דדינא הדבר תלוי במנהג כי לפעמים יהיה הדין שהיו מעכב עליו שם כך נהגו הרי חילוק גדול יש בינו לבין יורד שלא ברשות שאם הדין פשוט דידו על התחתונה ובכאן הרי לפעמים היו מעכב וע"כ מסתמת נד"ר זה הוי כיורד ברשות והא עדיפא וכמ"ש הרב נתיבות המשפט הנז' שלא דעכ"ז אין להוכיח מזה כדעת הי"ו וכמ"ש הרב הנז' דסו"ס ל"ל נהגו הרי דינו שוה ליורד שלא ברשות גם לדעת הרא"ש וכ"פ בקצוות מהר"מ אלשיך ז"ל סי' כ"ט ועו"ש:

ישוב דאיתי בס' בעי חיי סימן ל"ט שנשאל בנדון כזה והעלה בפשיטות כמ"ש הגאונים הפך דעת הרא"ש הנז' וכתב דהסוברים להגביה אם הי"א שאביו הטור והרמב"ם פ"ג מהל' שכנים מדיוק דבריו דקאמר אין מחייבים וכו' אם לעכב על חבירו אינו יכול והרא"ש והרי"ו מדלא חשיב עליו והרשב"א והריב"ם וע"כ כיון דרבו כמו רבו פסקינן כוותייהו דיכול להגביה כמו שירצה היכא דאינו מזיקו בכובד כמ"ש הסמ"ע הנז' והמזיק הוא המוחזק בכנון דא לדעת כמה פוס' דסברי דלא הניזק מוחזק שלא בהיזק דאינו מהניזקין הגדולים שכל נד"ר מהניזקין הקטנים שכשב והמזיק מוחזק ועו"ש בדב"ק וע"כ לכאורה קס דינא לפסוק כי"א שכתב' מרן בן מטעם דרבו החולקים בן מצד דקדוקו של הרב נתיבות משפט הנז':

אבל מן התימה כיון דקי"ל כסתמת דדינא חלוקה לומר שנעלם מרביבו מוהריק"ו דעת הרמב"ם והרשב"ד וכדיוקו של הרב בעי חיי ובפרט שרשיבו דבכוונת מכוין מפך מרן לשון הטור שהביא דעת י"א תחלה ואח"כ כתב וי"א הרא"ם ז"ל כתב וכו' וכ"כ רבינו יונה ע"כ והכי קי"ל בכללי הטור כשכתב דעת יחיד בלחודיה קי"ל כוותיה וע"כ מרן דקי"ל כדברי הטור הלי כללא הפך ופסק כדעת הרא"ם והטור ורבינו יונה וכילד נגיח שתמיה דמרן ולפסוק כי"ה:

ולקו"י הלכה כסתמת דדינא שהוא דעת הרא"ם וכו' וגם הרמב"ם כיון דאין דבריו ברורים יכולין לפרש כדעת הרא"ם דהיינו אין מחייבין אלא מעכבין וכמ"ש הרא"ם והרשב"ד גם הוא הפכיס להביאו דמחיקם בהודאם ולפיכך אם נמלא שכתב הרשב"ם כדעת הגאונים וכמ"ש הרב בעי חיי כיון דהרא"ם הוא בתראה קי"ל כוותיה וזה פשוט הוא ומפורסם בס' יד מלאכי בללי הרא"ם ועו"ש ולעולם קי"ל כהרא"ם לפיכך לדידן ספרדים דקי"ל כהרמב"ם היכא דאין דבריו ברורים וזאת דעת מרן דסתם כהרא"ם ז"ל ורבינו יונה הגם הרמב"ם והרשב"ד יכולין לומר שכן דעתיהו גם קרי"ף ז"ל לא גילה דעתו בזה וכיון דהרא"ם פי' דבריו הלכה כמותו · גם הרב בעי חיי לאו מדינא קאמר אלא מ"ט קי"ל וכיון דלא דינין קי"ל וקבלנו עלינו סורתא מרן הלכה כסתם וקם דינא לקו"ד דאזינו כופסו לבנות בתלי הכותל כ"א על חלקו וכסתמת דדינא וכ"פ מוהר"מ אלשיך ז"ל סי' כ"ט ועו"ש וגויו"מ ויומ"ן:

הכ"כי **אב"א** יש"ט

ע"ג עמדו לפני לדין כרוך לעדי והרב משם תלמיד מדבר בעד מכלוף כן עטיה

הי"ו ותכבע משם הנז' לך כרוך הנז' לפרוע למכלוף הנז' שבידוע שהיה הכלוס שהיה חופר לו · ולדינהל לקחויב כ"ע ומשום כרוך כיון שתת דניהל ותלי"ם לין עליו לפרוע כ"א חלקו שהוא חלי הסבירות ותלי החאר יפרעו אל' דניהל ויורשיו או יעשו עמו מה שהוה"ן:

ופסקתי להם כיון דהשתא שהיקם כין כרוך ודניהל לא היקם כשאר שות' שיאמר עליהם שותף שלוש כך שלוו שהם ערבים זע"ז אלא הוי שות' כמלאכת החייטין לקבל כלים מחזולת ולהכיר פועלים על ידם והריוח הנשאר יקלוקו כינוסם ע"כ לין על כרוך למכלוף הנז' כ"א חלקו המגיעו בשבירות זה והשאר יעשה מה שהוה"ן עם אלל' ויורשי דניהל הנז' ומפו' הדבר בדברי מרן סי' קע"ו וכם"ך ועו"ש · ולפילו אם נחשבינים כך שלוו כיון דלפעמים הוי קונין מהריות חיזה דבר הגרוך למלאכתן שעפ"כ בנדון זה ה"ה פשוט כיון דיש ליורשי דניהל במה לפרוע דהאי דקי"ל כ' שלוו ערבים ז"ל ה"ר שם שעני חבירו יכול לתבוע מזה שכל שם לא העני גופא מכ"א חלקו דוקא כיון שהיו שלא ערב בעדו ודאי כדין ערב · וכ"ש בנד"ד דהפשר כי דניהל פרעו בעד חלי קודם מותו · הגם שם יודע בעצמו כרוך כי דניהל לא פרע לית כלל כיון דחיובו של כרוך ה"ם מדין ערב ואינו יכול לחזור כרוך ולפרע מהיקומים שהרי מלוה ע"פ חינה נגבית מהיקומים שם לא כב' דרבים וכמ"ש מרן סי' ק"י ע"כ פשוט כרוך הנז' מחלי השבירות של יחמי דניהל הנז' ולכשיגדילו עליהם ס"ם דשלא פקדנו אבה כשום שפק דשמא פרע או היקומים קטנים לא יגבה חלקו מחלק השותף שחייב לו יעו"ש מהר"י שטון סימן קל"ד וקל"ח ועיין בסוף סימן קל"ו עכ"ד וגויו"מ ויומ"ן:

הכ"כי **אב"א** יש"ט

ע"ד עמדו לפני להן הר' יצחק המזהלג והר' אברהם בן בלטן בהרשקא שבידו על שטר ח' מסך ק"ל מתקללים נגד יצחק הנז' · וטען יצחק שק"ל במה לפרוע לו מעות ולא קחורם · זולת שט"ח שנושה בזולת ויתנה לו בשומת שיעומו המשתיים לחר שיקבל חרס שבהריו כן הוא שק"ל זולת לותן שטרות וטען אברהם הנז' שלא נתת הרכריו שק"ל מעוי ממון ושקורם חרי יש לו בקף וזקב בביתו וק"ה בממון :

ופסקתי להם דהדין הוא כיון די"ל בקף וזקב הנה שק"ל ממון בעין הלא הכלים הללו ממון הם כי גופן ממון ומחוייב לפרוע מהם · וגם שפסק מרן סימן ק"ל דיכול להנבות לו שט"ח וסיים מור"ם מהם בע"ה דלפילו הם יש לו שאר מטלטלי יכול להנבות לו שטרות ועו"ש · ה"ר מטלטלין דהריכים שומת לה בכלי זהב וכסף שמומחן ידוע וגופן ממון · ועוד כיון דשטרות דידן מדקדקין לכתוב בהם מכ"ע הוי כלאו פי' מעות מזומנים דוקא :

אבל דלפיהי בב"י סימן ס"ד וסי' ק"ל שכתב בשם הרשב"ל דלא ככר נהגו הסופרים לכתוב כן ה"ה שופרי דשטרי כ"ל דוקא לם ילמר בפי' מעות מזומנים דלז היינו יכול לגבות הפרעון בלופן לחר · וסיים שם דכל שים שפק בדבר הולכין להקל על הנתבע ועו"ש ועיין כר"מ סי' ס"ל שכן העלה :

ובר מן דין ככר העלה הם"ך סי' הנז' שק"ג דלין מנכין שטרות שלא היכא דלי"ל מטלטלין כלל ועו"ש דכריס כרוריס וכבונים וכ"ם נד"ר שמשיעו קלת בוסף השטר מכ"ט וגם י"ל מטלטלין בקף וזהב דגופן ממון הנז' זהו הטלקו"ר ולוי"מ ויתי"ן :

הל"כי **אברהם אנקאווא** יע"ט

ע"ה ראובן הי"ל סיוף מופקד בידו מנוי לחר ומשלולה לשמעון ונלברה מיר שמעון ומנוי שולל מרלובן בערה סך נדול מעשה שבלי לידי :

ופסקתי דלם בשעה שמשלולה רלובן לשמעון הודיעו שהיל מופקדת בידו מנוי פ' לריך לשלם לו כל מה שפולל הנוי דלל"ם למה עניו הודיעו שעת שלולה שהיל של נוי ומוכרח הוא כדי להוות כלחריותו · לבל לם השלולה לו בקהל לל יפרע יותר ממה שהוא בשומת הבקיולים לרלובן ורלובן ישלם לנוי מה שיללם · ודב"ז הביאו מרן סי' ע"ב ס"ח ובסי' שע"ח מדברי העור בענין הפרד של נוי שהוזק העלה בן ועו"ש דבל זה הוא בקת' ולל ל"ל ולל מידי לבל לם פי' והודיעו בנז' שהוא של נכרי לריך לשלם לו כ"מ שויוה ממנו . ורלוה מפו' מדין שליה שהיה מדעת המשלה דהיינו קפ"ב ס"ב דלם הודיעהו למוכר שהיו שלי בעלמ' לל עשה ולל כלום ובטל המקח ול"ל הודיעהו למוכר לז יפסיד השליה דהמקח קיים כיון שהמוכר לל מכר לו לדעתה דלדם לחר וזה לפי הנרלה שברה לחתיה · ועיין בללי הרש"ם בלל ק"ח לות ו' שהשיג לרלובן שהביה משכון לשמעון ולמ"ל של נוי הוא והמעות לנורך הנוי ומשמין לו והלוה לים וכו' והקרים בו רלובן שלא ימכור המשכון כי הנוי שלם ומשקבן בגופו לם שמעון יכול לעכור ולהיות חושש על רלובן ול"ל · ומעלה דהין שמעון חייב להניל בממונו דלם רלובן היה רושם לוה פורה המשכון משמעון ועו"ש ·

ונד"ד בלמוד מק"ו מנרון הרש"ם ז"ל שפסק דלכתחילה יכול למכור ולהיות חושש להפסיד רלובן וכ"ם בנד"ר דמלי דהוה הוה שלא ישלם כ"ל מה שחוש הסיוף כיון שהודיעו וכמש"ל ולפלר כתבי בזמן רב בה לידי ס' נחיבות המשפט ס"ק כ"ד ורליתי שבתב בפי' בסי' ע"ב בש"ם ועו"ש וב"ב בס' שער המשפט סי' הנז' ס"ק י"ל בדברי ממש וקו"ל שמחק גדולה ורלוה מפו' ממ"ש מרן סי' קל"ל ועו"ש בדב"ק :

עוד כתב הרב הנז' שם שקי"ב היכא דרלובן יכול לפטור עלמו מן הנוי בדבר מועט לם שמעון לריך לשלם לו דמי חוויו ל"ל · והעלה ברלוות בורות דלריך לשלם לו דמי חוויו לפילו לם הוא יכול לפטור עלמו מן הנוי בדבר מועט מ"מ השולל וכן הנפקד לריך לשלם למפקיד שלו כל דמי חוויו ועו"ש ועיין המש"ל פע"ז מה' מעשה הקרבנות ודוק ולוי"מ ויתי"ן :

הל"כי **אברהם אנקאווא** יע"ט

ע"ו ראובן שמת ומניח יקומים קטנים ולל' · ולולים שמעון שט"ח שנושה כמוריים עיים' מסך מה בנחמנות מפו' עי"ל והים כתוב בשטר דל"ג לומר שהפסיד כ"ל דוקא ע"פי כ' ע"כ ועכשיו שמת נשלחי לם יכולין לפרוע הנים' הנז' ומומכים על נחמנות שבשטר לגבות לפי' מיקומים קטנים לו"ר כיון דלשה תנלו לם יפסיד בעדים טענינן לבניו שמת הפסד הקרן כיון דלל"ז הנים' קיימינן דכעמוד והחזיר קלי וכמ"ש מרן סי' ק"ח דכיון דשייך לטעון החזרתי · גם נחנסו טענינן ועו"ש ולפי' לם כתוב בשטר נחמנות עי"ל ככר כתב מרן סי' ק"ו דלפי' יהיה בו כל תנאי שבעולם ל"מ נגד יקומים קטנים דטענינן לבניגדלו ימלאו שובר נגד השטר וכן בסימן ע"ל כתב דלעולם חייסינן לשובר ע"כ :

והנה בנד"ז דשטר ככר הקרבתי במ"ה ועלה בידי דלל טענינן אלא מילתא דשכיחא ול"ם וכענין הפסד מ"ום וכזה וכיולא בו הוא המחלוקת שהביא מרן בסקס וי"ל סי' ק"ח ועו"ש ועיין מ"ש הרב בתורה"י בירדונו זל"ל בהלבתא למסיקתא הנרפס סו"ס קול יעקב דלא טענינן הפסד מ"ום אלא היכא דנתייאשו הנים' כי תומרנא דמוכח הוא והביא לשון התקנות מונהים סדר היטב שנמלאו בליקוטי הרב הנדול בתורה"ל הנרפתי זל"ל ותתומים בתורה"ע זיע"ל וכתורה"ם הלב"ר זיע"ל · וכברו דברו בתוריב"ע בתשו' לכתורה"י בן מלכא זלה"ה הל' למעשה על תודות שער עיים שהיה כתוב לזכות ג"ל בחיי בעלה ומת הלוה ותבעה הפשה ע"י בעלה קו"ר מחל' הלוה ונפסק הדין ע"י בתוריב"ע ז"ל שזכתית הפשה בעלת הנים' לגבות הכל ולפי שטענה הל' הלוה שהיה דולה לעקל הריות בתביעת חיזק הפסד שהיה נושה בעלה הלוה בבעל הפשה בעלת הנים' חזר הרב ז"ל ובתב להם שהדין עם הל' ועו"ש בם' הנז' בלורך ומשם יבולין לומר לבתורה ולגבות בנד"ר בל הקרן מיהת בלי שום טענת הפסד מ"ום בלל :

אבל מתת תניר שהרבריס מסופקים לגלי בגדון הרב בתוריב"ע זיע"ל שפסק בפשיטות דנובין הקרן ולא טענינן הפסד מ"ום לם יהיה הדבר לפילו בלפ"ז לו הפסד לומר דדוקא תוך זמנו היה המעשה · ועוד כיון שהמעשה שבא לפני הרב הנזכר היה בלשה של דוקא ולא משמע ממנו שהיו יקומים קטנים ובנד"ר והוי סקק בתקנה והעמידהו על די"ת

וחינו נפרע הקרן אלא כשכועס גם אם יש כו נחמנות וכמ"ש הכנ"ה להדיא סי' ק"ח סנ"ג ואתכי לך התקנה הנז' דאפי' מיחומים קטנים גוכין אלא לנעול דלת או אם ירצה לנו לפשר עם כעל העיס' לעוכת היחומים הוא יותר טוב זהו הנלקו"ד כזה. ואחרי מופלג כח לירי ס' התקנות ישן נושן ומ"כ פס"ד ס' כענין הנז' ועלתה הסכמתם אל כל מ"ור מרחקים יע"ש לפשר כאופן הנז' ומשתי:

וראיתי למוהרש"ך סי' קי"ג שכתב כפי' מת לוה תוך זמנו פלונתא דרכוותא הוי אי נוכין מהיחומים ואין מוציאין מידם משמע מדבריו לפילו חוב הלוואה וכ"ש שטר עיש' כנד"ד ועיין למוהרא"ח ח"א סי' נ"ד שכתב תיקון הדרכים שיכתוב בשטר כדי להות נפרע מיחומים קטנים אפי' אחר זמנו. והיינו אם יכתוב בשטר נחמנות נגד שובר או גרר או שום קנאי או אם יתנה כפי' שיפרע מיחומים קטנים או יכתוב קנס בשטר שאם אחרי מותו לא יפרע לו החוב תוך כ"ו ימים שיפרע יותר כ"וכ והנ"ל כמו רבית לוכלת כהם אלא שחלוקה זאת חולקים הרבנים כיור"ד ריש הל' רבית ועו"ש זהו הנלקו"ד ונווי"מ ויש"ן:

הנ"כי **אברהם אנקאווא** יש"ט

ע"ז בענין ראובן מוקדם שכח לטרוף קרקע כ"מ של שמעון הלוה שמכרה לשמעון של לוה כיד לוי ובענן ראובן כיון שאפי' של הבעל ושל"כ יכד לגבות פי' הקרקע כיון דכתב לו דאקני ה"ה משובדים תחלה:

ולקו"י פשוט דאין ראובן מוציא ממנו אפי' מכחה טענתי חדא כיון דגוף הקרקע חינו של הלוה הוי אפי' מטלטלי וקי"ל דבע"ח מאוחר שקדם ונכה מה שנכה גכה הנא דאם היה הקרקע של הלוה קי"ל כשיכה המוקדם לטרוף טורף גם מאפי' וכמ"ש הש"ך סי' קט"ו הטעה מיטה הקרקע הוא של הטעה והבעל ה"ל קנויה בקרקע ה"ל לגבות מפירותיו כנז' דהאי דקי"ל כעל כנכסי לשמו לוקח הוי ה"ר כנל"כ אכל לא כמ"ש וכמ"ש הכנ"ה סי' קי"כ ס"ק כ"ה מש רבינו הטור סי' ק"ג סכ"ח ועו"ש. וכבר כא הדבר מפו' בכ"הג סי' כ"ח סמ"ה דפי' נ"מ שעתידים לכא אין בע"ח נוכה מהם אכל פי' שעברו אם הכ"ח קופה אין מוציאין מידו ועו"ש מש כמה פוש. עו"כ מש מוהרימ"ט פי' נכסי מלוג אם מכרם הבעל או נתנם לפי' לאשתו אין בע"ח נוכה מהם ופי' נ"כ לפילו הן כעין אין בע"ח נוכה מהן. וכח"כ כתב דאם מכרן ועשה קרן בע"ח נוכה מהן ועו"ש:

ועיין להמ"ל פ"ה מהלכות מלוה הלכה ה' שכתב כפשיטות דל"ה קנין פירות כקנין הגוף דמי אלא לענין כהורים לכל לנבי אשה ה"ה כעולם פילו כע"ח טורף הקרקע מכח הפירות ועו"ש. ויש לנו לפי"ז אם האשה רולה למכור קרקע נ"מ דידה והבעל מסכים דאין בע"ח יכול לעקל משום פירות דידים דבעל כנ"מ לא הוי לוקח כלל. ואם הכרים אלא כאו כעולם ופשיטא דיכול להסכים זהו הנלקו"ד ונווי"מ ויש"ן:

הנ"כי **אברהם אנקאווא** סי"ט

ע"ח ראובן ושמעון שהיו משוח' שו"נ כקום"ח אחר שכ"ח קנוי לכיש הטוח' כמשו"ת כיש ובהסכמת כ' נעשה כ"מ עמ"ום לענין

שאין שום ח' משם כולקח להיות כל מ"ום על ידו והאחר מסכים ע"י אלא שם כ' מוזכר כשטרו קן כהלוואה הן הקפתם מן הזולת. וקן היוש הלך ראובן כלי ידיעת שמעון קכל סך מה כתו' עיש' מלוי ונשתעבד לו כקום"ח וככותו אל שמעון וקניד לו שככר עשה דכ"ז עש לוי הסיכו אחר שכן עשוי ראוי ומקובל הן לריות הן וכו' וכספרד היש מאן אחיו תכע לוי לשמעון כאומרו הנש שאינך משועבד לי כפי' כשטר העיס' אחר שאני יודע שממון העיס' הוא לצורך השוח' גם אתה משועבר לי מדין כ' שלוו וכמ"ש מרן כח"מ סימן ע"ז ושמעון משיב דלקו כע"ד דידי כיון דשלא מדעתי ורשותי ושלא כהסכמתי הוני משועבד לך אפי' או"פ וכפרט שלא הניח לכיש השוח' כל הממון כ"ש מעט ממנו וש"ל עלי אפי' מה שהוא כרשותי ממנך כיון דראובן קכל ממך שלא כרשותי לאו כע"ד דידי אתי ומה שככר נכנס לכיש השוח' ממנך אחר שנעשה עהרת החשכון אני וחכירי הכותר אני נותן לך ולאו כע"ד דידי אתי יורנו מו"ן:

דבר פשוט לקו"ד דשמעון פטור משעבוד לוי ולאו כל כמינה דראובן לחייב שמעון כהודאתו כיון דידך שלא כרשותו וכסכמתו ומפו' סדכר כם"ך סי' ע"ז ס"ק ט' שכל שלא היה כשליחותו ולוויו כה וקכל מאת לוי לא נשתעבר שמעון. ומה נש דהשוח' הכ' הוא מוחזק וכמ"ש כחורך ופשוט הוא דיכול המוחזק לומר קי"ל כהרמ"ם והר"י כנו דתרי חשיבי וכמ"ש הרב אשדות הפנים כם"ת ח"מ סימן י' משם מהריב"ל ומהר"ח שמון ומרם"ך דדעתייהו להחשיבם כתרי ויכול המוחזק לומר קי"ל. ועיין להרב הט"ז שהעלה כסו"ד וז"ל שאם שלך ח' מהשוח' ולקח כהקפה שלא מדעת חכירו לא שייך לומר שהוא שלחו הנש שהוא עושה לטובת השוח' ויע"ש. וכן העלה הרב שער המשפט סי' הנז' ס"ק כ' דבענין הסכמתו ולוויו דאל"ה ה"ה פשוט עוד מכואר יוצא כלוריס וקומים סק"ח כמ"ש דמעולם לא נשתעבד שמעון כשליחותו כי אם דוקא כשודאה שבא לקבל כהסכמתו ולוויו והוסיף ע"ז הרב הנז' דבענין שבשעת הלואה יודע למלוה השוח' הכ' ויסמוך עליו דאל"ה לא היה מיחים כשליחותו של ראובן כיון דמעיקרא לא היתניהו לזה כל כמינה לומר השתא דהימנים כרעתו מעיקרא וז"ל הרב הנז' מיהו מ"מ כתבתי דאף שיחים כשליחותו ג"ל היה נודע למלוה בעת הלואה ס"ל דלא הוי ערב דהא לא היתנהו ע"כ וש"כ כנד"ד אם הדברים מוכיחים שהיו יודעו ומכירו המלוה לשמעון מקול"ז שהוא שותף ודאי דלא שייך עליה ולא היתנוהו מעיקרא:

עוד מצאתי מפו' כתרומי מפומייהו דקאמ' הרב זכו"ל לוח ע' משם הרב כרם שלמה חח"מ סי' מ"כ דאיתו חייב השוח' אל"כ מודה לו שיש עריס שקודם שלוח חכירו כהסכמתו ולוויו לוח זה לצורך השוח' לו שא"ל תחלת השוח' שיקח כהלוואה מאשר תמצא ידו לז לפי שלא לוויתו כפי' אלא שנמצא כידו מעמר כשעת שלוח דלז נשתעבד אכל כלאו"ה פטור השוח' אפי' אם ההלוואה היתה לצורך השוח'. ואף גם לי הוא ידע ושתק והסכים ע"י עכ"ז אינו מתחייב כחותו שעבוד כיון דידע מזה אחר שלוח ואנן כענין כרי שיתחייב קודם שלוח יהיה כהסכמתו ולוויו לו ימצא כמעמר ח' דוקא עכ"ר:

ועיין עוד להרב כני חיי סי' קע"ו סכ"ז וז"ל אם

לחמר ככר מה שעשית עמדי לקו רעוי קוף. ותו לחמר מעשה לפי' לחמר דכריס שמורה שהיה מקדלה לקו מידי הוף מהריט"ו ח"מ סי' קי"ב מהריט"ן סי' ג"ה וסי' קל"ב וסי' ק"מ עכ"ד. ועיין להרב דב"מ חק"ה סי' ע"ג שהביא מהגו"ר דלף אם נמלך בחותו מעמד חיבו משתעבד לגלף אם יפסיד כפי דוקף ע"ש:

ובר מן דין הרי שמעון חייבו מודה שבכנס כל הממון לכיס השות' כ"ף מעט ממנו שהוף קטוי כרשות כ' שחורות וכל הממון שהקיף עדיין ברשות רקובן והוף מלוי קנקו שחורות לחרים הנרקיס לו ושמעון חיבו תוכעו כ"ף בחלקו שהרויח בממון הנז' כיון שהוף שותף. וזה מפורש יולף בכב"ג סימן הנז' הג"הט ס"ט וז"ל. לפי' בשום שות' בכל משלש ומקנס לם כופר אלף נכנס ממון זה בשות' חיבו משתעבד מהר"מ אלשיך סי' כ"ה ע"כ. עוד מבואר שם בהגב"י סכ"ג רבעיבן שלין שום ר' מהם בולשף שכל העשק נק' ע"ם וע"כ לף משתעבד השות' הכ' כלל כיון דיד כ' שוף בכל שעריבס ומשלש ומקנס ודקי דפשוט דבעיבן הסכמת כ' דוקף:

ואל תשיבני מ"ם מרן סי' קמ"ו וז"ל בראובן ושמעון שנשתתפו ונטל ר' מהם מהממון ונשתתף עם לוי וכו' וכ"ם שם נתן ראובן לשמעון ממון בתורת עיט, ונתן מהממון ללוי בעיט, שמשביא ראובן ללוי שבועת השות' וכו' דשם מיירי בעיבן דלוי הים חייב לשמעון שבועת השות' וש"ל ישבע לוי לשמ' הרי ראובן ניזק ע"י דמשכחת לה שם יעמוד שמעון על לוי בדין להשביעו שבועת השות' הים יכול להוליף מתעו שך מה והכל בכלל הריוח של ראובן וע"כ אין שמעון יכול למחול השבועה ללוי כיון דקו"ם הוי שמעון שלוחו ס"ר כיון שהוף משועבד אחי' ולוי משועבד לשמעון ע"כ לשמ' דראובן משביע ללוי וכמ"ש:

וכ"ש לרבני הט"ז שכתב לתרץ קושית הסמ"ע שהק' לזה משימן י' דהמשתתף עם חבירו בשתף וכו' לף ישתתף עם אחר וכו' וכתב הלף ידע מלי ק"ל דכאן עושה שות' שמעון עם לוי בהשכמת ראובן ולף מיירי כאן הלף מעניו פיעור השבועה עכ"ד. ולפי"ז יתורץ דבריהו זה. אחר דמיירי בהשכמתו ס"ר נתנם ללוי ודקי דישתעבד לוי לראובן אחר שהוף שלוחו וישביעהו שבועת השות' וכמ"ש שכל שם יהים בנד"ד דראובן קבל מלוי כלי השכמת שמעון הנם שנתן מעט מזער מממון זה ביד שמעון לכיס השות' מהיכף חיבי לחייבו בשבועה ללוי הן מכ' שלף הים בהשכמתו של שמעון הן מכ' שחיבו משועבד לראובן בעיבן בנדון מרן רפי' קע"ו שהים משועבד שמעון לראובן לישבע לו וגם לוי הים משועבד לשמעון כנז"ל:

המורם מן האמור דשמעון פעור משעבוד לוי ולאו בע"ד דוקא הוף לחייבו בשבועת השות' מכל הראוית הנז' ואין לחייבו לשוקף הכ' כ"ף דוקף בהשכמתו ולוויו בף לקבל מלוי או כמעמד ף' קבלם הנם שלף קבל קנין עמו ושתעבד. או שם ניכר הדבר שזה הממון שקבל עיקר השות' עליו היתה רבזה אמרי' משתמ' רעתויהו מעיקרא לף נשתתפו כ"ף ליקח מהזולת ולהתעסק כ' יחד ולכך יתחייב השות' הכ' הנם ג"ל יהים בהשכמתו ולוויו וכמ"ש הרב המאיר"ם קובו ז"ל בס' כ' המאורות הגדולים סימן י"ז זהו הנלקו"ד ולוויו"ם ויתן:

הכ"מ **אב"א** יס"ט

ע"ט ראובן

ושמעון הי"ל פקדיונף של למר בשות' לדעתף שיוליכנה שמעון למדינה אחרת למוכרה ולהלכיפה בשוקה אחרת שכן התנו ביניהם יום קנות הלמר. והלך ראובן ושכר הספינה ונתן כה הלמר וכתב פוליסף משמו לשם לוי בענין שממון הלמר לף יבא לידו של שמעון. וכראותו שמעון מה שעשה לו ראובן חרה לו עד מות על שהחליף תנאי שהיה ביניהם והביא ראובן מה לך בפוליסף סעיקר הוא הלגרת לשר תקח בידך שכתוב בה שהכל יהיה נעשה על ידך ושמעון לף הלמין. ולף די בזה שעשה לו כ"ף עוד תבע ראובן לשמעון שיתן לו כתי' מסך מה לפי ערכו שהים מעריך הי"ל הפשר הכל מ"ת שכבר עשוהו מקול"ג מכלי טרית החשבון כדי שידע שמעון שם לחת שהפקידו לו ברויחו. ומתן שמעון והביא נעשה טרית החשבון ונרא' שם אחי חייב לך אזי לתחייב לכל להתחייב לך מן הספק ולהלחיבך ף"ל כי אחי רואה שהחלפת תנאי עשרת מונים. ולפי דראובן הנז' הוא קונסול ועשיר וף"ל לפני העדים ף"ל לתחייב מרלונך תחחייב כע"כ. וגם הטעהו בדיבורו שהעיקר הוא הלגרת שכל ממון הלמר יהיה על ידו שלמינו ונתחייב לו ככתי' לדבריהו כיני איבא ויעשו טרית החשבון ומיד הלך שמעון עם לוחה ספינה. והבניעו לשם ורואה כי נוסף הלגרת הכל אזיל בקר לפיבף מכל דברו לשר דבר ונשאר שמעון נכוך מכל לר ופנה. ולשו"ל הגיע מה יהיה משפט הכתי' הזה ויש עוד ף' שמעיד כדברי שמעון וורנו מו"ן:

והשבתי לקו"ת דהכתי' כטל מעיקרא הגם שיהיה כתוב שהם כלי שוס תנאי מכמה טעמי מדף שהרי ע"ף מעיד כדברי שמעון שזה הכתי' נעשה שלף מדעתו מפני פחד הסדרה ואין לך לוחם גדול מזה ואם החוב נעשה כן ה"ה כמתנה כעלמה דאינה לריכה הכרת לוחם ומודעה וכמ"ש מור"ם ז"ל סי' ר"ה סו"ס י"ף וכן אם הודה בלוזה דבר שאינו חייב הוי כמתנה לכל דבר ע"כ ומבואר בסמ"ע דאפי' אם לאמר לפני עדים הוו עלי עדיה שאני חייב לפלוני כ"ו כשודע שאינו חייב לו שלף שבף לחייב עלמו בהודאתו הו"ל כדין מתנה וף"ף לריכים לסכיר בלוחם כיון שהפקידו מן הסדרה לחוס מיקרי וכמתנה כי הפי גילוי מילתף דלף ניחף ליה קני וכמ"ש מרן סימן רמ"ב ובסמ"ע יעו"ם. וף"ל דגזים ולף עביד וכמ"ש מור"ם שם דבבר בהב הרב כני חיי ובביאור הגף"ה הט שם שקי"ג דאם הוף גברף דלאמיד לבך ודבריו נשמעים ורניל בבך לי גזים עביד ועו"ם. ובלאו"ה כיון שזה נקרף מתנה גילוי מילתף שלף היה רלונו בבך מאיזה סיבה וטעם הנראה לעיניהו די ואם גם שהעד מעיד בדבריו של שמעון וע"כ הבתי' בטל מעיקרו:

וגדולה מזו בתב הרב מוהר"ם אלשיך ז"ל סימן י"ד בענין בלה וחמותה הדין חוזר ע"כ אפם מוכח להדיוט שאם התביעה שביניהם שבערה נתחייב ודועה ובשיעמדו לדין עבשיו יפף זבאי בדינו שהרי הוף טוען טענות פלימתות שהים יכול לטעון קודם שיתחייב בבתי' זה ע"כ חיובו הוף בטעות לפי שאמ"ל בן בתוב בהגרת ואפילו אם היה בתוב הבתי' מרלונו הטוב אם במליאות היה טועה חוזר וכ"ם בבר"ד שבע"כ בתבו בשם"ל ודאי דבטל הוא מעיקרו ויעשה עמו די"ת שתת' אחר טרית החשבון והדין יקוב את הבר:

ועיין כנ"ג סימן כ"ה ס"ק ס"ל מי שעשה פשרה כשכיל שלמ"ל ל' מן החכמים וכו' הוי פשרה כטעות ול"ר שלמ"ל ל' מן החכמים הלא לפלוג טעם הלא לפוק מרעתיה שהיה הדין עמו לפ"ז מילתא דעביד למטעי נימן מהר"מ הלפיך סי' י"ד עכ"ד הרי מפו' דלפי' על דבר פשוט תמרי כיון דעביד למטעי וכ"פ נר"ר שלא היה רוצה מעיקרא וזה פשוט:

גם מרן בח"מ סי' י"ב סי"ל כתב וז"ל אם רצונן לפסיד את שמעון וכו' וה"ל כו פוס זכות כפי הדין ועשו פשרה בקנין וכטול מודעא יכול לחזור ות"כ עם הכל"פט ס"ק ט"ו ולפילו כשבועה וכו' וכמ"ש כיור"ר סי' רל"כ ופס כיור"ר מפורש כדברי מור"ם סו"ס י"כ וז"ל מי שפורם כרבים או כתב עליו שטר והורה כו שנשבע ואומר אח"ך שלא נשבע ונתן טעם למה אמר שנשבע נימן וכ"פ אם אמת שלא נשבע שאין עליו איסור שבועה משום פורצא עכ"כ. עו"כ כסימן ר"פ ס"ק ג' הכל"פט כמה דינים מזה אומר לך לכך נתכוונתי וכו' ועו"פ:

והרב כני חיי סי' ר"פ כתב כשב"פט ס"כ וז"ל ומיהו אם כבר פיטיב לו ורוצה לסלק ממנו המטבע כנון זה הוי לונס וסיים שם לפר המלפף לפון השטר הינו מדוקדק דמשמעות דבריו דלא הוי לונס אלא ע"י מעשה המטבע ואין כן מדבר שהרי כתב הרמב"פ דכל שהפחידו כדבר שאפשר לעשותו הוי לונס וכ"כ הרשב"א ע"כ. עוד כתב שם שכ"ז וז"ל דוקא כמבר ומתנה דבא להוליא בעינן לונס גדול ומודעא או לונס ניכר נדירא אבל להחזיק לא בעינן חיזוק לונס גדול ומסיק מוהר"ם מברונ"ך ח"ג סי' ס"ג ע"כ. ובסעיף כ"ט כתב דכל שנילא דעתו כפני עדיס שהוא לונס מפר מודעא מיקרי הר"י הלוי סי' ס"ז ועו"פ:

המורם מכל האמור דהבקי' בטל ויעשו טהרת החשבון ביניהם ויעשו מה שעולה ע"כ ואין על שמעון לפי' חר"פ כיון דעד ל' מעיד שנילא דעתו ולונס היה וכיון שנתן השתא אתתלא לדבריו לומדנא דמוכח הוא דאלא מרלונו היה כיון דעד כרון לא עשו טהרת החשבון נס שנמלאת לגרת שבתב ללוי אפך השטרא שלמ"ל שכל ממון שמר יהיה על ירו זהו הנלקו"ר ולוי"מ ויתן:

הכ"כי **אברהם אנקאווא** יט"ט

פ' ראובן שהיו נושים בו כמה כ"ת ולע"ע אלא למדינא לחרת ויש שם שם והלך ל' מהם שהיה מוקדם ותפס שטר ל' שהיה לו לראובן נגד שמעון ונשה לוקו אלא כידיעתם ואלא כפני ראובן. ועמדו לדין השלום המוקדם וזה המאוחר שנשה השטר המוקדם טוענן שהוא ראוי לנבות תחלה נם כמטלטלי דלנבי כ"ת דהיינו כ' מלוים לא עשו תק"ת ומה שנשה נשה והמאוחרים נם הם טוענים כיון דמטלטלין הן ידינו שום לחלוק דמי השטר שזה יורנו מו"ן:

ולכאורה היה נראה דהפיסת המוקדם לא הוי הפיסה ונריך לחלוק עם המאוחרין ממ"ש מור"ם סי' ק"ך מעשה ר"י נתיב כ"ו שהוכלו דבריו בכ"י סי' ס"ר דשם תפס ל' מ"כ כ"ת שטרות דלא זכה כקדימתו מאוחק הפיסה ויחלוקו השטר"ח ע"כ:

אבל לפי האמת כ"ז לא מיירי אלא היכא דעדיין לא נשה אבל אם נשה אפי' אם יהיה מאוחר מם שנשה נשה וכ"ש אם התופס הוא מוקדם ומפו' הדבר בכ"ג הנ"י סו"ס ק"ר עמ"ש מרן סי' ז' וז"ל כמטלטלין וכו' אין כאן הדין קדימה לענין שאם קדם המאוחר ונבה אין מוליאין מידו. ולא עוד אלא אם עמד ל' ותפסה הר"ח מאוחר שקדם ונבה מוליא לותה מידו ע"כ ונתפקפק הר' הנ' אם דוקא כשנבה המאוחר בב"ד הוא דלא הוי הפיסת הר' אבל אם לא נבה אלא תפיסה הר' הוי הפיסה ונבה חון לב"ד ועו"ש שהאריך בפלפול נחמד והעלה בסו"ד וז"ל דמדין מיירי בנבה בב"ד ולכך לא מהני הפיסת הר' אבל אם נבה חון לב"ד אם עמד ל' ותפסה הפיסתו הפיסה ע"כ נקטינן מדבריו דנם אם נבה חון לב"ד הוי נבויה ותפסה אינה הפיסה אם עמד ל' ותפסה דאם הנבויה אינה הפיסה בב"ד לא הוי הפיסה ה"נ הפיסה ואם חון לב"ד הפיסת הר' הפיסה:

נם אם נפרע אלא כפניו אין לחוש שמא פרוע ונריך שבועה שזמת החשבון אינה אלא בכעל דבר הלוה עלמו הלכן טענינן ליה שמא פרוע אבל לנבי אחר מלויה כיון די"ל נאמנות בשטרו ואם לא טענו עליו שמא פרוע נם שבועה לא נריך ובאינה הלוה יעמוד עמו כדין אם יש לו שוכר וכדומה זהו הנלקו"ר ולוי"מ ויתן:

הכ"כי **אברהם אנקאווא** יט"ט

פ"א ראובן ושמעון שות' כחבר ל' ומבורר כ"ל חלקו כ' שליטים לראובן ושליש לשמעון. וכ' שליטים של ראובן יש בה רוח ל' כנוי ומקול"ז לא היו מקפידים זע"ז כיניהם והיה נם שמעון משתתם כחלקו של ראובן הפנוי. והן היום נפרן כותל ראובן הפנוי לצורך בענין שנשתר חחבר פרוצה ומוברח ראובן לבנות הכותל שנפל מכחה סיבות הן מצד אלא חשתר פרוצה לפ"ם הן מצד שלמחר יקום ויבנים כל הכית של לוקו רוח הפנוי כיון שהוא מקומו. וטוען ראובן כיון דחמילא נהנה שמעון בבנין הכותל ה"ה קייב ליתן לו חצי ההוצאה שהרי מלילו בבנין זה מן נגביס וכחמות וחיזוק אלא ובכשו חוך החצר. ושמעון לא רוצה כיון דל"ל הנאה מזה הכותל וכיון שהכותל שלו עליו לבנותו יורנו מו"ן:

תשובה המעיין במקורן ס"ר ירחם שהדין עם ראובן וחייב שמעון ליתן חלקו בכותל חלי שיעור הוצאה שנהנה בחלוקו כותל שהוא כ' לחות שעשרו חז"ל. וכ"כ הרמב"ם ז"ל פכ"כ מהל' שכנים

מדנקט כדברי מורכא אבל החולקות ולא נקט סדא מסתמא דלא לישרי כגמ' היכא דקיקף רוב רביעית שמבלגלן עליו אף הכל לגלא בסדא דלמא מסתמא דוקא כסדא ולא כחמר וכמ"ש הרמ"ה ע"כ נקט הכי לישנא דקורכא אבל החולכות דקורכא נאמרה על חמר בלא קיקף ולא לגלן בקעה. וה"ט למה קפס מרן לגלן הרמב"ם כפשוטו כדי לכלול גם החמר בכלל ולא כה להוסיף לגלא סדא וגבא דוקא שבהם שם הניקף מוסף במקוף הדין עמו וכמ"ש מרן סוף הסי' וכ"כ הרב המגיד ע"ד הרמב"ם ז"ל דלזה נתכוון כדברו שבתב לישנא דקורכא. גם מרן בכ"י לאחר שכתב דברי הרי"ף כתב עליו וז"ל ועיין למעלה בכל הפוסי' חלקו עליו. ותמצא שבתב סו"ס קכ"ח בשם הגהות מצוירי כמ"ש ע"ד הרמב"ם הפך מ"ש הרי"ף. וכן מפורשים דברי המרדכי שהביא מרן בשם הג"ה מתעשה בנר"ד והעלה דצריך לגלם כמו שירתה לדיין שיעור הנאתו ועו"ש זהו הנלקו"ד ונוי"מ ויתי"ן:

הל"כי **אברהם אנקאווא** יע"ט

פ"ב בענין דינא דגף"ל כת מעשה לודי בסיותי בעי"ת לצווירא יע"ל ובתבתי הנלקו"ד דשם אין הכתים שוין ושם מסותפים בכניסה ויציאה אית דינא דגף"ל ושלחתי הפס"ד לוד מ"ור כמוהר"ר דפאל כיבאת זלה"ה לבעי"ת שלא יע"ל ומיד שרטט וכתב התשו' וכעו"ה לא לת הפיק לשולחה עד שנתבקש כיוצא ב"מ וקלים ולא זכיתי לתשובתו וכבודו לעיר שלא יע"ל לזיכם ה' לירי התשובה וז"ן:

כבר הל' רבני פ'אס יע"ל וברשות הרב הגדול כמוהר"ר ע"ל כתב דלפי' כב' כתים וכ"ל מכורר חלקו יבול ל' לומר לחבירו גף"ל וכתבו דמרן ז"ל לא מיירי אלא בכתים כלא קיקף חבר אלא לגלן זה אלא זה משל"כ כבתים שלנו שהם מוקפים בחבר ומסותפים בבאר המים ובשער החבר ובכניסה וביציאה מנו ל' לומר לחבירו גף"ל ועו"ש דברים בתרוכא. ומגם שמהר"י אלמאליח זלה"ה בתשו' כתב סי' ק"ח ומעלה להלכה דחיבו יכול לעשות גף"ל הפך מה שבתבתי משם הל' ובתב כזה"ל וכבר רלוני פס"ד ל' של הל' הובא לודי מעיר פ'אס יע"ל בכל הדברים ובכל החזיון כדין סותפים בחבר עם הבתים מלוחן הטעם והרלוות שבתבתי ומגה הוא כמוש עמרי חתום בלוערוני ומתח שמחה גדולה שבוון לדעת גדולים עכ"ל. ובבר כתב מוהר"מ טולידאנו ז"ל בפסקיו בתיב סי' קמ"ו וז"ל בענין רלוון ושמעון שהם סותפים בחבר וב"ל מהם מכיר חלקו בבתים אלא שבתורבן החבר הבאר המים וכיב"ב הם סותפים ובבע ל' לחבירו דינא דגף"ל מנהגינו שהנו דנים כזה דיכול לומר כן וכן רלוני לפס"ד ל' להרב מוהריב"ע ז"ל לבל מדינא ליח דינא דגף"ל. וכן רלוני פס"ד ל' להרב כמוהר"ר יעב"ץ זלה"ה וכשהלכתי לעי"ת פ'אס יע"ל להשתטח על קברי הצדיקים מלחתי פסק חדוק בענין זה ולאח"ב שמעתי שהרב מוהר"ר יעב"ץ ז"ל חזר בשוף ימיו והיה רן בין כו דדגף"ל אפי' בב' חלרות והם כמבוי ל' קטן ופתח ל' לב' דשייך דינא דגף"ל עב"ל מהרית"ט ז"ל ולפס"ד שבתב כמוהר"י אלמאליח ז"ל שהובא לודי ודלי הוא פס"ד של הרב ועב"ץ ז"ל שבתב מוהרית"ט ז"ל ובבר הרלוותיך בעיניך שהוא עלמו חזר בו ול"ב לס דינא בס' הרבנים ז"ל דשייך דינא דגף"ל מלאחר שהם שותי

כלרבי שמחר ומי יוכל להרבר לחריבם ומיובים לשתות בגמ' לא דבריהם כי מלריות נבנו בידוע ובפרט הרב הגדול מוהריב"ע ז"ל זהו הנלקו"ד ותקוס מו"ר הרב כמוהר"ר רפאל כיבאת זלה"ה ונעתק מעתה על ידי על סמך פס"ר זה:

הל"כי **אברהם אנקאווא** יע"ט

פ"ג ראובן נתן ממון לשמעון לשלח ללוי לקנות לזה דבר ריעורנו וכך היה שקבל ושלח ללוי וקנה מה שהרצהו ולאחר שבאו הסחורות שקנה לוי ליד שמעון ונתנם לראובן העליל עליו ראובן בעל המעות שהלו הקונים גבבים הם כי ה"ר כ"ת לאחרים שהביאו מסם שחורה זלת הרבה בזול מהם וכיצד יהיו הם מסונים וע"כ מסתמא היה עושה מ"ות בממונם בזמן שהיה הסחורה בזול ולאחרי ראותו כי עלה השער הלך וקנה וסמך ע"מ שלאמרתי לו שיקנה בתוך הקונים ולא קלבתי לו שומא. ולפי שלא היה לוי כפנוי לדבר עמו ע"כ תבע ראובן לשמעון בערבאותיהם בלמור לו כיון שבידו ניתנו המעות הוא נפרע ממנו ויחזור על לוי ויתן לו. וכך היה שלא שמעון חייב בדבריהם והפסיד סך מה ולח"ז בשתבע שמעון ללוי לפרוע מה שהפסיד בערו פשט לו לת הרגל בלמור מזו עלולה העליל עליו ולזו בע"ד דידיה יודעו מו"ן:

וזאת תשובתי לשו"ל הנלקו"ד יע"ט דלוי חייב ליתן לשמעון כל מה שהפסיד וכ"ם שם השליח הזה הוא שותפו דלוי דיכון שהודיעו ללוי לקנות לו לשמעון ונתרלה לקנות לו הוי דינו דלוי עם ראובן והשליח הזה לו השותף הוי למעני ויכן עליו לשמת דבר. ודב"ז למדנו מדברי הרב המבי"ט ח"ל סי' קכ"ג שכיתו הב"ח סו"ס קכ"ח ומדברי מרן סי' קע"ו וסי' ע"ז וסי' קע"ז ס"ג בשמ"ע ויעו"ש ומרן סי' קפ"ז ועו"ש

ועיין בשער המשפט סו"ס קכ"ח ודוק:

הל"כי **אברהם אנקאווא** יע"ט

פ"ד באו לפני לדין ראובן ושמעון וטענ ראובן הנז' שי"ל מלר בשות' עם ראובן הנז' ולא לישתר להו לדור יחד מפני המחלוקת של הבשיס ועשו גור לו לינור בשבירות כל החבר בשותם כ"ו לחדש ולקחה ראובן הנז' ונתחייב בחלי השומא לשמעון הנז'. ותנאי היה ביניהם שלריך לתת בית לשבנדו הבית שבר דר בו לע"ע בשומת ט"ו פ'רנקוס בחדש ע"ס ג' חדשים ואח"כ הוא יוצא משם וכך היה שהניח ראובן לשמעון הנז' בביתו בשומת ט"ו פרנק בשער החנו ביניהם. והשיב שמעון בן הוא לבל עכ"פ היה בדעתו שעת התנאי שיתן לו מקום לאחר בדהליז להשתתם בו כמו שהיו מקורם בכללות כל החבר משתמשים שם. וראובן השיב שזה לא היה בכלל התנאי ועוד שגם אוסף הדרים שם ל"ל יוסיפו לזה דבר שבירות לא יתן לשם מקום בדהליז וכן גם הוא בין שלא התנה ע"ז בפירוש

וז"ל יתן לת הבית יפה:

ואחר ההתבוננות בדבריהם וראיתי שלא היה הבחשם ביניהם ב"א דוקא זה היה בלבו דהליז וזה לא היה בלבו. ע"ב בין זה בדהליז הוא מקום ראוי לשומו לעלמו וחינו מעובר לבתים להשתתם בו בל הדרים שם ב"א דוקא שם מוסיפים שבירות עליו לזו הוי בעין דפת שבחבר שאם שבר לו חביו לא שבר הרפת שבה. ואדרבה ב"ם הוא מבור

ודוק שם היו פקוחים לבית הנמכר וגם פתוחים לחוץ וכן נ"ע שהיה פתוח לתוכו לפי' לא היה לו פתח לחר לחוץ היינו ככלל הבית הנמכר משקמת ומריך לפרש וכמ"ש כ"ז מפורש בח"מ סי' רי"ו וכשמ"ע שם ומרן סי' שי"ב ועו"ש · וכ"ש בנר"ד שהבית רחוי לעצמו לכל מה שיניחו בתוכו ולדור בו ע"כ לית זה המסכיר לחבירו ליתן לו מקום לגבות מקום ממנו כהלזו לו לפלת ולא שמעון חייב לגבות מקום ממנו כהלזו לו לפלת מן הבית שם ירצה :

אח"ן חזר ועיין דרובה לחזור מעיקר הקנין שה' על גח"פ שעשו בתקיעת הכף ולא נתכוון מעיקרא לקנות בשבועה ותקלה סבר שדין תקיעת כף בש"ח עבדיו שלא וידע שזה לחוד לא מנכש ומי שרובה לקיימו יקיים ומי שחוכו רובה לא יקיים :

ואחר שהבית עדיים שמעון הנז' שלא נזכר שום שבועה בניהם כ"ש הקנו והשכירו בפס ז"לו כמנכש הקוראים לו לחבירו כיון שמדין מנכש שם בלים הרי דינא לבטל גח"פ שעשו מעיקרא ונלמן שפתח לומר לא לכך נתכוונתי כיון דלית רגלים לדבר שבכר היו לרחובן מטים מונחים בהלזו הנז' שעת השכירות דחומרא דחוכת הוא שלא לחת שבוונתם היה שריך להוציאם משם ה"ל להוריעו להוציאם מיד כדי שילך לשכור לשם מקום או יוסיף על שכירות הבית ומשקמת שם היה לומר לו שיקח חפציו משם לא היה מקנה כלל וכמ"ש שער המשפט סימן פ"ז ס"ק כ"ה ומנש שבתב הסמ"ע סי' פ"ח ס"ק כ"ז וכ"ח שהיכו נלמן לומר שכור שייתי וכו' ס"ר שתם דתקיעת כף היתה כחומר השבועה כמ"ש שם . לכל ל"ל היתה מכח שבועה כי אם מטעם מנכש הנז' וכול לומר לא לכך נתכוונתי · וכ"ז הוא לפי' שם היה הדבר שדין עליו מטלטלי לכל כנר"ד הוי על שכירות קרקע וכיון דמשום מנכש נגעו בה הנז' ע"כ יש לסמוך אמ"ש הב"ח בסי' ר"ח דאין מנכש זה חלא כמטלטלין לכל לא בקניית קרקע וכו' ולכך לפי' תקעו בפס ז"לו היינו כלום עכ"ר . הנם שמדברי מרן סו"ם קע"ה נדחה שהובר שכירות קרקע לאו כקרקע דמי וע"כ הוברח לתת טעם שם שביף כ"ה בשנים שהשכירו שדה בשות' וכו' הבני זוכה להיות מדין מפני שהוא שוחף משמע דלולי היה שוחף אין כאן מדרות וכמ"ש הסמ"ע שם שקי"ד ועו"ש · ע"כ כיון דדב"ו כל עיקרו רעוע מכיון שבא מכח מנכש הנז' וגם דנלים לדבר לשמעינו לומר לא לכך נתכוונתי וגם קרי"ש פליג שם בשכירות קרקע שהיא כקרקע מטעם השכירות ליומים מתכר הוי וכמ"ש הב"י סי' קכ"ו ס"ק · ע"כ הנלקו"ד שמעון רשאי לחזור מדבריו שם ירצה ונלמן לומר לא לכך נתכוונתי · מכל הטעמים הנז"ל וכבר כתבתי למעלה מענין תקיעת כף בסי' יעו"ש ודו"ק ונווי"מ ויש"ן :

הנ"כ **אברהם אנקאווא** סי"ט

פ"ה נשאלתי בענין הלוכן שדר בחנר גוי ג' זמן גדול יותר מג"ם ושח"ו ולא משם ויש בעיר זמן מה ושח"כ הלך ויש במדינה אחרת וחזר לשם כמה פעמים ורלה הרבה כ"ש שדרים שם בלותם חנר ומעולם לא דבר על שכירות חזקתו ומכלל הבלים לדור בחנר הנז' היו כ' כ"ש שמעון ולוי שבאו וחזיקו בה מבח שפקר כדין חזקת ויש נוכים ויהו נוכים מכל הדרים שם שכירות החזקה . ואחר עכשו זמן מה ידע במחזיק הא' בזה ורקין משכנתו ונתעורר לחזור לחזקתו כי הוא הא' שהחזיק בחנר הנז' ומה שעתק ולא מיחה לפי שבבר הוא יודע מי יש שם ושזמן מרובה לנבות משם או ומחזל להם ולא משני בן יבבד חזקתו ויבא לאחר שתתיו להחזיק בחזקתו · והמחזיק הב' השיב מבין דשתקת ולא תבעת שבירות מחלת על חזקתך ואני שהחזקתי זכיתי בה מבח שפקר · ובאו בתה עדים שהעידו דבתה שניש היו בלותה חנר ומעולם לא תבע שום א' מהם ולא שמעו מעולם שיש שום לדם שי"ל בה חזקה · ועוד הוסיפו בעדותם שמעולם לא ראו שום אחד מבקש שבירות חזקה זאת כ"ה שמעון ולוי הנז' · והשולל הזה הביא פס"ד ה' כ"ו מח"ר מקנאם יע"ה וכו היה טופס מבל העדויות הנז' תמ"ת לזבות לשמעון ולוי הנז' המחזיקים הב' · ולפי שלא ראיתי שום טענה ממחזיק הא' כ"ה שבועת הרבנים הנז' ע"פי העדויות שהעלינו לפניהם המחזיק הב' היה הפס"ד עשוי מב' הבלות ע"ב לא נטפלתי להשיב בבתב · לבל מזדתי לראות דברי החבמים הל"ז שבתבו לזבות המחזיקים הב' וחביאו ראיה מפס"ד הרב הגדול בתורה"פ בירדונו ז"ל ומפס"ד אחר של הרב הגדול בתורה"ר שערים לבן ראבן נלמן וכ"ד ז"ל שבתבו דבין שבברה הנוי ליסראל ג"ם ראופים ושתק הא' לבד חזקתו נם בתבו בפשיטות דחזקת ייאוב לינה אלא בטלטול בעלמא ואם דר בה אלא מדעתו אין חייב להעלות לו שבר ושבן פסקו בתורה"ב ובתורה"ר ועב"ן זלה"ה משם מהר"י אדרבי סי' ע"ה ושל"ז ועו"ש דבל שהקרקע ראוי ליהנות ממנו בעל החזקה ג"ם ראופות לבר חזקתו יעו"ש :

והנה הלי דינא דחזקת ייאוב לי הוי קרקע או מטלטלי הוא מחלוקת ישנה בין הפוס' ובביאם שבב"ה ב"י סי' ק"מ דלרוב הפוס' שברי מרנן דין קרקע י"ל ועו"ש · נם הש"ך בח"מ סי' רל"ה סק"ב בתב דחזקת תנות הינו בקרקע ועו"ש משם בתר שבע דק"ו ולפי"ז מה מחילה מהני בהם ולומר מדשתק ולא מיחה מחל · נם הרב הב"ה ב"י סי' הנז' לוש קל"ל בתב בפי' דדין קרקע י"ל ול"מ בהם מחי' ולא לוגלה יעו"ש משם מוהרי"מ ח"א סי' רל"ט והרשד"ם סי' רל"ה ודע"ח ועו"ש · וב"ם בנר"ד לא שם נאמר דדין טלטל יש לה מלן לומר לן דמחל לי משום שתתק ולא תבע שבירות מהדדים שם הרי לפבר לומר שתתק ושמך על חזקתו שהיה ידועה ולשורלה ובא ליפרע מהם בין שהוא מבירם בלם :

ולשון הרמב"ם ז"ל פי"ח מהלבות שבנים יובים בדבריהם הלה שבתב וז"ל בל הרחקת שאמרנו ז"ל הרחיק ורחם שבירו ושתק ה"ז מחל ושוא שרחו ממנו שמחל בנון וכו' · משמע דרחייה ושתיקה לחוד היינו מועיל ונריבים לידע שסייע עמו · לבל כרחייה לבד לא שני אילול לומר לא ידעתי שלבסוף מבח שתיקתי זאת יסתפח מחזקתו וחשבתי בדעתי הנם שלא נדקדק עמהם לבבל שבירות מדי שנה בשנה משום דחמנותי ועב"פ חזקתי לעולם עומדת והשתא שמעתי שבתתם לנזול אח חזקתי ע"ב עמדתי על עומדי ומחיתי והדין יקוב אח הבר :

ולפי"ן הלו המחזיקים שנים שסמבו להחזיק מן הספקר בחומרת שמעולם לא שמעו שום שום לדם שי"ל חזקה בזאת החבר וכמו שהעידו העדים הנלל לא ידענא הנם סמבו לזבות בחזקה זו שהינה שלהם

דכיון

דכיון שהם לא ידעו מי הוא המחזיק הא' עד שהתחילו ואין כוחם כ"כ חזק כלא טענה שקנאוה או ירשוה הרי חזקה שאין עמה טענה זאת ואינה חזקה · ולפ"ז מלבר שאין עמה טענה אלא לדרבה לומרים שלא ידעו שום מחזיק והם זכו מן ההפקר וכיון שכן מי הודיעם שהוא מחל מכיון דשתק והם התחילו מועלת כעלמא לא היינו לריכים לשום טענה עמה ואיתה התחילה די ואותר וע"ז ועל כיולא בו פסק מרן להדיא סי' קמ"ו ס"ט וכן הם דברי הרמב"ם ומשנה וס"ק ערוך דהם אמר המחזיק כיון שלא חל"ל אדם דבר מעולם זכיתי מן ההפקר אין זה טענה ועו"ש · והם אמת שהתחילה היא טענה הו"ל לתלמודא לומר בכלל הטענה שיטענו או לקחה או ירשה או שתק ג"כ שזכה מן ההפקר וע"כ כיון דאנו רואים חזקת המחזיק הא' כדברי המחזיק הכ' שלא ידע וזכה מן ההפקר :

ומ"ש מור"ם סי' קכ"ג ס"ו הם שתר כעל הבגד ורהם זה ושתק אבר זכותו דהוי מחילה מיד ועו"ש ס"ד בהגהת הגר שהוא היוצר ניכר וקבוע בגוף הקרקע וכיון שרהם ושתק ולא מיהה הוי מחילה ואף ע"ז בהגהת תלון הביא מור"ם סי' קנ"ד סי"ב די"ל גם כזה לריך טענה עם החזקה וכלא טענה לא מהני ועו"ש :

וע"ב הדין נותן כיון שזה המחזיק הא' יש לו עדים על חזקתו יביא עדים ומוליאין הקרקע מיד המחזיק הב' כלי שודוד"ך · אבל הפי' שאבל אין מוליאין כיון דיש פוסקים דאברי דאזקת ייאוב דין טלטל י"ל ע"ב · מכיון שדר בה שלא מדעתו אינו חייב להעלות לו שכר וכדין מטלטלי שלא אסרו כלום וכמ"ש בפי' שע"ח בהגה וכפי' שם"ג יעו"ש · וכ"ש שכבר כתבו האחרונים הפוסק מסם הרב הגדול כמוהרר"פי זצ"ל בפי' דאזקת ייאוב כל הדר בה שלא מדעת הבעלים אין חייב להעלות לו שכר ועו"ש בדב"ק · ואף לאותן פוסקים דאברי דדין קרקע יש להם יכולין לומר דלגבי פירותיה דאין מוליאין מודינן להו דיש חולקין וס"ל דדין טלטול י"ל והמע"ה וכ"ש שכבר אמרה המלך הפלך רפלל זיע"ה :

ומ"ש ת"ור מקנאת יע"ה מסם הרב כמוהר"ם אבד"ר וכי"ר זיע"ה דהם השכירה הנוי או מכרה נ"ם רשופים ליזדהל בפני הא' ושתק הא' אבר חזקתו ועו"ש · וכן מ"ם בפ"ר כמוהריב"ע וכמוהר"ר יעב"ץ זצ"ל דכיון שלא נהנה ממנו אבד חזקתו ועו"ש · דברים אמו"ן וכ"כ מהר"י אדרבי זצ"ל בתשו' הנ' · אבל כוונתם הוא שם לפנינו שברה הנוי בפי' לב' פנים דומיא דמכרה דאז הוי בגדון מור"ם סי' קכ"ג הנ"ל בהגהת נגו כתב"ל דכיון שרהה פניתן בפי' לב' פנים ולא מיהה אבד חזקתו דחזקה אין שום אדם רואה קרקעו מתעבר לב' פנים רשופים ואינו מוחה מיד · אבל כגר"ר מעולם לא שברה הנוי לפנינו אפי' לפנים א' כ"ף הנוי שברה שהם וזה רואהו ושב ורר בה ואפשר שבדברו כן הוא שמחורת רחמנות לא בקש מהם שבירות ועי"ז נמשך שיעב זמן רב וכשרואה כן רלה להחזיק למפרע ולומר שלו היה · ומה נפ שטענת המחזיק הב' שלא ידע שום מחזיק בחבר הלז וע"כ כאן וזכו מן ההפקר הרי מזה מוכח בלהו הוא עלמו מעיד על המחזיק הא' שלא היה עמו מעת השכירות וע"כ אם כמלא שיעב אם ב"ם מאי הוי :

וע"ע להרב הבב"ח סי' ק"מ הג"ט אות ק"י שכתב וז"ל בעל חזקה שעמד שנים הרבה ולא תבע חזקתו אם יש טעם להחזיקה לא אבד חזקתו הרשד"ם ס"מ ותמה עליו הבב"ח דמשמע מהיה ס"ל טעם לשתיקה שבד חזקתו והרי שתיקה מטעם מחילה היא ובבר הסכים הרב הנ' בפי' רל"ה דמחילה בחזקת לא מהני ותירץ דיש חילוק בין חזקת דאם החזיק כדרך המחזיקים מחילה לא מהני וא"ל החזיק ב"כ זמן כמו ה' שנים מהני מחילה · וקו"ד הטעלה דלדעת הרא"ם והרשב"ם לא מהני מחילה בקרקע ס"ל אם תקיים בקנין וכפירוש על הקרקע ועו"ש :

ועוד דהמחזיק הא' מהיכן הוא ידע הדין הזה דאם הניח חזקתו ולא נהנה ממנו ג"ם רשופים בפיוד חזקתו וכי כולי עלמא דינא גמורי · וע"כ נלמן הטעם לומר הייתי טועה ולא חשבתי שהדין כן · כ"א הייתי חושב חזקתי לעולם יקר כל תמוט וכ"כ בבב"ח סי' ע"ט בהגה"ו אות י"ב ועו"ש ואפי' אם הוא ת"ח עבוד דעתי כדין זה והכל לפי רוחת עיני הדיין אי ידעינן ליה דאין לו בקיאות כדיינים אלו נאמן · ואפילו אי לא טעין אנן טעינין ליה וכמ"ש הרב הנ' אות ע"ו מעם מהר"ן והרשד"ם ועו"ש :

ועמ"ש בענין הטרחת העדים שהעידו על המחזיק הא' שמעולם לא תבע מהם שבירות וכמ"ל וכתבו החכמים הפוסק דהגם שהם נוגעים בעדות כיון דאין עליהם שום חיוב ממון לפרוע למחזיק הא' כשרים להעיד :

ואחר המח"ר מכת"ר לא זכיתי להבין דהגם שהיו מחויבים לבלם בשרים להעיד דב"ז שאין שום מערער לפניהם לא היו נוגעים בעדות וכמ"ש מרן סי' ק"מ ס"י וסיים שם וצ"ע דאין מקבלין עדות שלא בפני בע"ד כיון דהחזיק בשרים הם והם יעידו מחיבת המערער יהיו נוגעים בעדות מקבלין שלא בפניו עב"ר · וה"נ בנד"ר בשעת שבאו להעיד על המחזיק הב' לפניהם לקובעם בשכירות ואפשר שימחול להם :

וכבר בתעורר ע"ז הרב הנ"ז שם רמ"ם מסי' ל"ו ס"ז בטור בדין לוקח ח' לא יעיד ללוקח ב' וכתב שם כ"י בשם ר"י הטעם דחיים הלוקח הא' שמא הקרקע גזולה היא והיום או מחר יבא הנגזל וכו' וכ"ם כאן שהשוברים רואים שזה המחזיק נוכח בעדותו ע"כ כורחי יודע הוא שי"ל תביעה מן מערער והם מרגישים בזה ויעיד שקר שלא יצטרכו לשלם שניה השבירות וכ"ע עב"ר :

והרב שער המשפט קירץ לזה דבד"ז שמעידים שלא בפני המערער הוי כמו חתם בשטר עד שלא היה חתנו ובשעה חתנו דלא פשיטן עדותו למפרע ובתב שבן מלא כם"ע על כ"ב על הא דאמר מר זוטרא ואי טעין ואמר ליתי קרי סהדי ולוסקרי לי וכו' בשם סרשב"ם וז"ל ומורי הרב ז"ל פי' דאתא לאוסופי למאי דאוקימנא דנקטו לגרע כידייהו וה"ק פעמים שמקבלים מהם בע"ב דלא נקיטי וה"ר בנון דאתא לוקח לב"ד מקמי דאתא מערער ואמר לב"ד קניתי בתום ומתירא הני שמא יערער עליהם המוכר למחר וכו' · בבי הא מקבלים בע"ב דלא נקטי לגרע כוידייהו דכיון דאי"כ מערער לא מסכינן להו כנוגעין בעדותן דלא חייבו למאי דלא חזו וכאותה שאמר לקמן בפרקין לוקח ח' מעיד ללוקח ב' ואתא לאיש הרעה אחריתי ואין מחזיקין לאחן נוגעין בעדות אע"פי שאין יודע כמה המוכר חייב מפני שאין אדם מוסר ומתיירא מהמערער שאינו יודע וה"נ ל"ש עב"ל :

הרי להדיא דהרשב"ם ז"ל כתב מור דכינו יונה לאו מהאי טעמא דכתיבנא אלא עלה דק עיקר טעמו הוא דלא קיימי למערער דלא חזי כמו שהכיא רחיה מהתוס' דלוקח ס"ל, מעיד לב' בתוך ליה ערעה לחבריה ומ"מ פריך שהיה לו לערער לחבריה דלא"כ הוי נוגע בעדות עכ"ר ועו"ש:

ולפי"ז כנר"ר כיון שאין המחזיק חב' לפני עדים לתוך שתי שבע מהן דמי הסכירות לאו נוגעין בעדותן מיקרו. ומה נם דכעדותם שמעידים שלא תכע תוכן ערס מעולם לדרכה לתוך בעלמא הם כלים ועדיפי מלוקח ס', שמעיד לב' כי ליה לוה ערעה לחבריה וכמ"ש. ואם כלמת ככר פירש למחזיק ב' אין הוי נוגעים בעדות ונראים לומר טעמא דמעידים שלא בפניו אבל המקח ככר"ר דנקיטי ממונן כירן לחוב בעלמא הם כלים והוו כהו קדמי לטיכותא דשלא בפניו ולחוב בעלמא:

המורם מכל התמור דמזקק הם' מזקק שלומתא היא ומוליאין מקרקע מן המחזיק הב' ונוחנים לו אבל לא הפירות מסטעמים שבתבי והעדים הנ' שלו נוגעין בעדותן מיקרו. זהו הנלקו"ר ונוי"מ וימ"ן:

הנ"כי **אברהם אנקאווא** סי"ט

פ"ו אחד שערב לב' ופרע הערב למלוה יש מי שרצה לומר דדמי להלוואיך. והלה מעיב ליני יודע שם פרעתיך דחייב לשלם. וה"נ המלוה לומר לב"ה מסס שתה חייב לי והלה לומר שמא פרעך הערב בשבולי. וקי"ל כרי ושמא דכרי עדיף. אבל מהר"ם הלוי בה"ת סי' י"ז כתב דהו"ל כשטענו ב' שפה דפטור כיון דאין המלוה יכול לטעון בבירור שעל זה פרע הערב כיון שלא פירש. ומ"ת הדין ד"ה מטעם שהרשות כיד המלוה לומר בשביל חוב פלוני קבלתי שכ"כ הג סי' ע"ה לוח ע"ז הג"ה טע:

המלוה לחבירו על משכונות ורצה המלוה ליתן אל עיר לחברת ואמר לו הלוה איתן המשכון כיד פלוני ובשוב המלוה מצא שנפקד מת ותבע ללוה שיפרע לו מעותיו ושטען הלוה שמת הנפקד פרע לו מדמי המשכונות שמכר ועוד טען שיתן לו משכונותיו ויפרע לו. כתב מהר"י אלדרבי סי' ר"ו שחייב הלוה לשלם כי מה שטען שיתן לו משכונותיו ויפרע לו אין כדבריו כלום כיון דכשותיו נתנו כיד הנפקד מלותה שעה נשתלק המלוה ממשרתם דנר"ז עדיף מהלוה עובדא דהנהו ניכלי דפ' המפקיד וכיון שכן נמצא שהודה הלוה למלוה שחייב לו ולינו יודע בשתתות הפרעון ולינו יכול ליטבע שפרעו הנפקד ותיוך שהו"ת ומשלוה לינו נשבע לשל שם ירצה הלוה יקרים ח"ם ע"כ הנוטל ממונו של ע"כ והכיא רחיה ג"כ מהרשד"ם סי' הנ' והסכים עמו ועו"ש דבריהם בלורך ועיין כנ"ה הג סי' מ"ה לוח ל':

ראובן תבעה את שמעון לנבות חוב לוי שבעיר לחרת וכהניע המורשה לעיר לוי כח לוי לעיר רחובן ותבעו רחובן שיפרע לו ולוי השיב שבנו נתפשר עם המורשה וטוען רחובן שבל עוד שלא כח בידו מן המורשה שנתפשר טענתו בטלה דהו"ל כתומר תלויתני ואיני יודע שם פרעתיך שחייב לשלם. כתב הנב"ה הג סי' מ"ה לוח ל"ת מורי הרב ח"ת סי' פ"ה נם מהר"ם הלוי בתשו' ח"מ סי' י"ג כתב המורשה רחובן שנתפשר עם שמעון ורחובן טוען שלא עשאו מורשה למחול שלא לנבות רוקא והלוה טוען דמלשון שטר מחילה שכתוב שעשאו מורשה נמור נרחה דעשאו מורשה נם למחול אין טענתו כלום וה"ל כאומר תלויתני ואיני יודע שם פרעתיך וחייב לשלם ועו"ש:

כל הנך דאמרי' משיל"ת כי פרע ליה מלי אמ"ל י"ל כירך כ"ש שנטלת ממני שלך שם יודה יקזיר לו ואם יכפור ישבע היסת ונפטר הרב גידולי תרומה דס"ח כב"ה הג סי' ע"ה לוח ת"ט ועו"ש:

ראובן תבע לשמעון כמדומה לי שהיה חייב לי מנה והביא שמעון פרעתי ורחובן טוען לא פרעתני חייב שמעון ליטבע היסת כנ"ה הג סי' ע"ה לוח מ"ת ומוהרי"ט ח"ת סי' רס"נ ועו"ש:

ראובן נשבע שלא למכור סחרו למעון ומכרה זכה המעון ואע"נ דקי"ל דהנשבע ע"ד מלוה דרכון חלה השבועה כמ"ש הרא"ש בלל י"ה והרמב"ן ורמ"ן וב"ח אין המכר מכר ולא זכה המעון הם ורבי לזו מילתא היא שהרי עיקר קנין המעון הוא שקונה מיד הלוקח שהלוקח חשוב שלוחו של בע"ד וזכה המעון מהר"ם שטון סי' פ"ט:

ראובן ושמעון שכנים היו בחנות זה בכר זה וקיר של נסרים מפסיק ביניהם ונגנכה פרקטיק של רחובן וכרך ומצא לוח ג' נכרל ממקומו ועוד סי' לחרים מסחורה שלו כיד שמעון טוב לעשות פשרה ביניהם וה"ל יוכלו לפשר יבבע שמעון ויפטר ויכול לנלגל עליו כ"ז שורלה פליטת פית יהודה סימן כ"ח כנ"ה הג סי' ע"ז לוח מ"ח הנב"י:

ראובן ושמעון היו שותפים וכח לוי ותפס מהנכסים כאומרו רחובן חי"ל מלוה ע"פ שם הנכסים אשר תפס שם של שמעון ולא מצל רחובן אין תפיסתו כלום ואם הנכסים אשר תפס שם משותף שם שם מעות מהניא תפיסתו לכל ואם שם מטלטלים לא מהניא תפיסתו אלא לחניים שחלי השאר הוא של שמעון אע"פ שיש לרחובן נכסים לחרים כשות' מהר"י אלדרבי סי' רע"ה ולכל מהרשד"ם סי' קס"ז כתב דלפי' תפס מנכסי השות' אין תפיסתו תפיסה לחייב רחובן ועו"פ ועיין בסי' קנ"ב הנב"ה הג סי' מ"ה לוח ל"ו הנב"י ועו"ש:

מי שהיה שותף בקרקע וי"ל משכונה ע"פ השות' וילקח בע"פ דממוכחן למכור חלקו לא' מן השות' בחלר כתב מהר"ם לרוב ז"ל דאם בכר קנאם אחר אין ערעורת לזה מי"ל כ' מעלות או' ומשכונה לקלקו מיד הרב מהר"י עייאש ז"ל בקונט' מנהני לרבינו אלדרבי מלרנות ואם כאו כח בעל המשכונה ושות' עם השות' לזכות בחלר דבדי הכל שות' קדים ועו"ש:

ראובן תבע שמעון למכור על תנאי שבל מה שימכור מחוקה שחורה יפרע דמיה והנשאר יחזיר לו וכח לוי בע"ח שמעון ותפס מהשחורה בער חובו וכול רחובן להוליא מידו אם יכיר שזה השחורה היא שנתן רחובן לשמעון ונעמת דמילתא שהשחורה הזה דין פקדון י"ל שהרי כ"ז שלא נמכרה יחזירנה לבעלים והלכה פסיקא שאין הפקדון משתעבד לבע"ח ולא נבי מינוח ואע"נ דתפסו ואע"נ דחייב שמעון ביונסים לתת דמים לרחובן הוא משום דכל הנאה שתבא כשכירת השחורה היא שלו דהוי כשואל לכל מעולם לא חל עליו שם מלוה כל עוד שלא נמכרה כדי שנאמר שיוכל הנ' לנבות מחותה שחורה מהר"י אלדרבי ז"ל סי' ס"ו והביא דבריו הבב"ה סימן ע"ה

לות פ"ג הגב"י · ולרעתי הפשוטה לפי' לס על עליו
שם מלוה וכול רלוכן להוציא ממנו משום דקי"ל דכ"כ
כע"ח ליכא תק"ס וכמ"ש מהרי"ט ח"ל סימן תכ"ד
וכ"כ הג סי' ס' הגב"י לות ז' ועיין מהרש"ך ח"ג סי' פ"ג
והרשד"ם ח"מ סימן ע"ל ק"ל שפ"ח תמ"ם מוהריק"ו
כב"י כרין כע"ח מלוה שגבה דלא שייך לומר כזה
תק"ה ועו"ש :

ראובן ושמעון היו שותפים בבית ס' והלך רלוכן
והשכיר חלקו בבית לוי וכול שמעון לעכב
עליו ולומר לו אני לעלה לך שכירות כשכר שתה מעלה
מלוי היכא דשמעון שוה כדוכרין בענין דיורין של לוי
ועע"ג דקי"ל אין כשכירות דרכ"מ ה"מ כשותף כמגר
דהאי לחורים קאי והאי לחורים קאי אבל הכא כיון
דטעמא דכר מגרש משום ועצבית היזר והטוב וכו' אין
לך טוב ויזר יותר מזה שלא ידור עם מי שאינו חפץ
ואפי' אין שמעון דר בבית מצי מעכב וכ"ש לא מצי
להשכיר הבית שלא מדעתו כ' שיש שכן מתריב הבית ויש
שכן מתקן הבית הרדב"ז בתשובות ח"א סי' קס"ז ועו"ש :

ראובן אי"ל שותפות בשורה כלי קרן לחוליכה
למריחה שרת ומת כדרך והשתור תריוקה
ונטלו היורשים חלקם המגיעם למוריאם ויש על שכיסה
כע"ח וכלים ליטול חותו הריוח ויורשים חומרים
שמעולם לא זכה שכיסה בזה הריוח שהרי שתי מותו
כל וכרשותו השכיח וכע"ח חומר דכיון דלקנה רלוכן
השתורה קנה גם הריוח הרין עם כע"ח וגובים מהריוח
דכיון דקנה השתורה בחייו זכה כה וכריוח שבא בחייו
הריוח ממילא שתי שהרי כע"ח היא שקנה חותה ותו
הגע עצמך שהיה השכר בשתורה כלום פורעי תיקומי'
משלהם פשיטא דלא היו פורעים שלא מנכסי שכיסה
הריוח נ"כ נכסי שכיסה הוא וגובה חותו כ"ח הרדב"ז
סימן ת' :

ראובן קנה שתורה בפני שמעון ואמ"ל שמעון
שתן לך ריוח כ"וכ ותנגה לי אין כה דין
חוגה ולא מצי שמעון לחזור על רלוכן דזה עריף
מנוגה ונותן בחמונה דהתם סומך על חמונת שכירו
וזה סומך ע"מ עיניו הרדב"ז סי' כ"ז :

אפוטרופוס יכול לרון או להעיד בנכסי יתומים
ק"ל מקבל פרס ואינו נוגע בעדות
הרב מהריק"ש ז"ל כס' ערך לחם סי' ר"ז סכ"ו ועו"ש :

אפוטרופוס שמת והוציא כתו פנקס שכתוב שכתוב
בו שהוציא בפרנסת היתום מנה
לאו כלום הוא אפי' נכסי היתום תח"י הש"ך סימן ר"ץ
סק"ל אפי' לרעת מרן ולא כמהרשד"ם ח"מ סי' קע"כ
ועו"ש :

אפוטרופוס שהאמינו שכי יתומים גם אם
יתענו היורשים עליו טענת כריה
כתב הסמ"ע סימן ע"מ ס"ק ל"כ שאינו נאמן ותייב
ליתבע והש"ך והט"ז כתבו דנאמן ואינו צריך ליתבע
ווותייהו נקטי' דהוו תרי לגבי חד וכן פסק המוהרר"ח
סרירו זל"ל הוא וכ"ר זלה"ה :

ראובן שתען על שמעון שטענת שמא וקבל שמעון
חר"ה ואחר כך תען עליו כריה אינו יכול
להשביעו על החרס דאין הפרש בין חרס לשבועה ·
הכנ"הג סי' פ"ח אות ל"ד הג"ה טא ועוה"כ :

בבל מקום שים מחלוקת הפוסקים כשבועה או
כמקום שאנו רואים שמחלוקת שרוצה ליתבע
לשקר אני נוהג לפייס לבע"ר שיקבלה שרס על

אות פ"ג הגב"י · ולרעתי הפשוטה לפי' לס על עליו
שם מלוה וכול רלוכן להוציא ממנו משום דקי"ל דכ"כ
כע"ח ליכא תק"ה וכמ"ש מהרי"ט ח"ל סימן תכ"ד
וכ"כ הג סי' ס' הגב"י לות ז' ועיין מהרש"ך ח"ג סי' פ"ג
והרשד"ם ח"מ סימן ע"ל ק"ל שפ"ח תמ"ם מוהריק"ו
כב"י כרין כע"ח מלוה שגבה דלא שייך לומר כזה
תק"ה ועו"ש :

ראובן ושמעון היו שותפים בבית ס' והלך רלוכן
והשכיר חלקו בבית לוי וכול שמעון לעכב
עליו ולומר לו אני לעלה לך שכירות כשכר שתה מעלה
מלוי היכא דשמעון שוה כדוכרין בענין דיורין של לוי
ועע"ג דקי"ל אין כשכירות דרכ"מ ה"מ כשותף כמגר
דהאי לחורים קאי והאי לחורים קאי אבל הכא כיון
דטעמא דכר מגרש משום ועצבית היזר והטוב וכו' אין
לך טוב ויזר יותר מזה שלא ידור עם מי שאינו חפץ
ואפי' אין שמעון דר בבית מצי מעכב וכ"ש לא מצי
להשכיר הבית שלא מדעתו כ' שיש שכן מתריב הבית ויש
שכן מתקן הבית הרדב"ז בתשובות ח"א סי' קס"ז ועו"ש :

ראובן אי"ל שותפות בשורה כלי קרן לחוליכה
למריחה שרת ומת כדרך והשתור תריוקה
ונטלו היורשים חלקם המגיעם למוריאם ויש על שכיסה
כע"ח וכלים ליטול חותו הריוח ויורשים חומרים
שמעולם לא זכה שכיסה בזה הריוח שהרי שתי מותו
כל וכרשותו השכיח וכע"ח חומר דכיון דלקנה רלוכן
השתורה קנה גם הריוח הרין עם כע"ח וגובים מהריוח
דכיון דקנה השתורה בחייו זכה כה וכריוח שבא בחייו
הריוח ממילא שתי שהרי כע"ח היא שקנה חותה ותו
הגע עצמך שהיה השכר בשתורה כלום פורעי תיקומי'
משלהם פשיטא דלא היו פורעים שלא מנכסי שכיסה
הריוח נ"כ נכסי שכיסה הוא וגובה חותו כ"ח הרדב"ז
סימן ת' :

ראובן קנה שתורה בפני שמעון ואמ"ל שמעון
שתן לך ריוח כ"וכ ותנגה לי אין כה דין
חוגה ולא מצי שמעון לחזור על רלוכן דזה עריף
מנוגה ונותן בחמונה דהתם סומך על חמונת שכירו
וזה סומך ע"מ עיניו הרדב"ז סי' כ"ז :

אפוטרופוס יכול לרון או להעיד בנכסי יתומים
ק"ל מקבל פרס ואינו נוגע בעדות
הרב מהריק"ש ז"ל כס' ערך לחם סי' ר"ז סכ"ו ועו"ש :

אפוטרופוס שמת והוציא כתו פנקס שכתוב שכתוב
בו שהוציא בפרנסת היתום מנה
לאו כלום הוא אפי' נכסי היתום תח"י הש"ך סימן ר"ץ
סק"ל אפי' לרעת מרן ולא כמהרשד"ם ח"מ סי' קע"כ
ועו"ש :

אפוטרופוס שהאמינו שכי יתומים גם אם
יתענו היורשים עליו טענת כריה
כתב הסמ"ע סימן ע"מ ס"ק ל"כ שאינו נאמן ותייב
ליתבע והש"ך והט"ז כתבו דנאמן ואינו צריך ליתבע
ווותייהו נקטי' דהוו תרי לגבי חד וכן פסק המוהרר"ח
סרירו זל"ל הוא וכ"ר זלה"ה :

ראובן שתען על שמעון שטענת שמא וקבל שמעון
חר"ה ואחר כך תען עליו כריה אינו יכול
להשביעו על החרס דאין הפרש בין חרס לשבועה ·
הכנ"הג סי' פ"ח אות ל"ד הג"ה טא ועוה"כ :

בבל מקום שים מחלוקת הפוסקים כשבועה או
כמקום שאנו רואים שמחלוקת שרוצה ליתבע
לשקר אני נוהג לפייס לבע"ר שיקבלה שרס על

מי שיטענו שקר או שיעצו פשרה כנ"הג סי' פ"ח אות
ן' הג"הט משם הרדב"ז קס"ט ס"ק ועו"ש :

שטרי כתובות שנעשים בשע"ג הוי כשטרי מכר
והלוואה שם כשריס לכ"ע מהריט"ט ח"ל
סי' ס"ט וכ"כ הרב שלטי הגבורים פ' מי שמת כנ"הג
סי' ס"ח אות כ' ומנ"הט :

אפוטרופוס שמינהו לכי יתומים ק"ל לשבש
כשתרונה מהריק"ש סי' ר"ן וז"ל
וא"ל לסברת זו לשבש כשתרונה מדלא מפליג כין
לפוטרופוס כ"ש לענין שכועה וכ"כ הריב"ש סי' שכ"ד
וכן נר' מ"הר שכסי' ס' וכו' עכ"ל ודלא כמ"ש כמגר"פ
כירדונו זל"ל כשמ' סי' תקכ"ג וכמוהר"י שלמלוף זל"ל
כשמ' סימן קכ"ד דלרעת מרן לריך לשבש כשתרונה
כמ"ש מור"ם ז"ל סי' כנז' ועע"פ שכיון דכ"ז כשש"ך
דרכו של מור"ם להכיא דכר מחודש שלא נזכר כעמודי
טורשה להדיא כשם י"א לא"ע שהוש מנהן ולפ על פי
שמינו חלק על הש"ע וכמ"ש הש"ך סי' מ"כ שק"ך וטז"
כיור"ד סימן ר"מ שק"ו ובורגי לשתמיטתיהו מ"ש
מוהריק"ש ולא"ע שכשבו משם כמה רכוותה והמרדכי
פרק הנזקין כשם כע"הע ומוהריב"ל ת"כ סימן כ"ח
ומוהרי"ק שורש כ"נ ומהר"ם פדוה סימן ל"ח דלריך
לשבש כשתרונה אנו ס"ל דלא דכרי מרן וכמ"ש מהריק"ש
לרעתו וכ"פ מוהרי"ק זל"ל כשמ' שא"ל לתת דין וחשבון
לשנים ולהדשים אלא נאמן לומר כשבועה כ"וכ הריטב"א
וכ"פ ג"כ כמוהר"ם שרירו זל"ל הוא וכ"ר · ואם נמשכו
כמה הפסדות מנכסי היתום לריך לתת דין וחשבון פרטי
זולת אם שכיסה הלמינו שלא לשכוע ממנו החשבון
שלא כמו שהוא רומה חיים רמ"ג ע"ג כן מ"כ כשם"י החכם
כמוהר"ם שכן לור ז"ל :

הל"כי **אברהם אנקאווא** יע"ט

פ"ז בעניין ברכת החמה המעוררת להיות שנה
זאת כ"ו לחדש ניסן התרכ"ט ליצירה
כע"ה · רלוני ומנה מרן ז"ל כסימן רכ"ט כתב לברך
כבקר וכתב עליו המג"א דמשמע מיד כשנץ החמה
ושכן כתב מהרי"ל שכל הרב משלח כניסין כ' שמברכין
לאחר היניחם מכי"הכא שהם מתחסיים הקהל ושכן נהג
מוהר"ם וכן דעתו של הר' מ"כ ועו"ש כרב"ק שמשמעות
דכריו שהוא מסכים לזה ממה שהקפיד שלא יברך עד
אחר ג"ש ועו"ש · והרב לשמפרונטי כספרו פחד יצחק
לות ח' העלה הלכה למעשה לנהוג לברך לכתחלה אחר
לימוד ההלכה בבקר תוך ג' שעות ועו"ש כרב"ק ·
ורלוני מ"ש הרב חדי"א זיע"א בספר מחזיק ברכה סי'
רכ"ט ס"ו שהביא דכרי הרב משלח בניסין הל"ז ושכן
כתב הרב רב"מ ח"א סי' י"ח ושכן כתב מהר"ר יעבץ
בסוף פי' לסדר עולם שבך יפה לנהוג משום ברוב עם
הדרת מלך וכמו ברכת הלבנה כ"ם ברכה זו התביה
עב"ד וכתב עליהם וז"ל וכ"ל דמזריז לברך עם הנץ
החמה ש"ר אפי' כיחיד דאין זה שלא מנהג ואין זה רכר
שטעון עשרה ומוכח מש"ס דר"ה דל"כ דטעם זריזין
מקדימין דאי לטעם ברוב עם וכו' ועו"ש כרב"ק · ולא
זכיתי להבין מן הש"ס הנ"ז דטעם זריזין מקדימין דאי
וכו' כמ"ש הרב ז"ל לפי דאלמודא הים מקשה מ"ש
תקיעות מן הלל מב' נדרין שם נאמר דטעם ברוב עם
עדיף ק"כ גם כהלל נימא הכי ושם טעם הלל יהיה
משום זריזין וכו' ק"כ גם תקיעות יעשו כן ודחה דטעם

התקיעות משום גזירת המלכות הוא ואין משם ראיה
שם זרזין מקדימין או טעם כרוב עם כלל לפי שנם
כהלל מסתמא רוב הקהל ככר כלו והתפללו אחריות
ואם המיעוט אחרו מלכת לדרכם טורח גדול עדיף
ואין הרוב מחויב להמתין להם וכן היה ראוי להיות גם
בתקיעות ס"ל דעשו כן במוסף משום גזירה דוקא לפי
שכלה"ס רוב הקהל התפללו ככר הלכו כרשיעי עסקינן
ס"ו שיתפללו גם אחריית כיחיד חלילה לומר כן . ולפ"ז
אי יראינן בכורר דרובא דעלמא מכטלין לותה מטוס
לגר שנאמר דעשם כרוב עם עדיף מזריזין כי לנחנו
מרויחין שכל הקהל זכו לברך ברכה זאת התביבה מזמן
לזמן כמ"ש הרבנים עליונים למעלה וכן ראוי הלכה
למעשה שני פעמים בחוי ר' כמקומי עי"ת שלח וע"ש
בקיבוץ כל בני העיר כח' שעות מהיום והכ' כעו"כ
ליוורנו וע"ש שנת תקר"ח כח' שעות מהיום בקיבוץ
קהל גדול וכן ראוי לעשות היה"כ מכאן ולהבא .
והמדקדק בדברי הם"ש וראה שכך ראוי לנהוג ממ"ש
בברכות דף כ"ט ת"ר הרואה חמה בתקופתה לבנה
בגבורתה וכו' ומדקי"ל שאין לברך על הלבנה שלח מג'
עד ז' שיכול ליהנות מתוקף חורף וכמשמעות בגבורתה
כן החמה אין ראוי לברך עליה בתחלת עלייתה שהוא
שעה אין בה תוקף כלל ויכול הקדש להקהל בה וחיזו
ניזוק לכל בשמנה שעות שהוא תוך ג"ם לאחר עלייתה
בבר התחיל תוקף חורף וחימומה על הארץ ואז ראוי
לברך עליה וכדקדוק הלשון בתקופתה . ונם מרן עצמו
לא כתב בבקר עם הנץ החמה שלא בבקר ממש ובוונתו
היא לשפוקי לאחר חנות דוקא דאל"ה הו"ל לפרש דבריו
כדרבו בכל מקום . כן נלקו"ד לעשות הלכה למעשה
היה"כ ותל"מ :

הנ"כי **אברהם אנקאווא** יע"ט

פ"ח שיעור ארבעה הקומה באופן האמה הקומה חשוב טבילה

שביעלה לריך שיהיה ת"ר אלפים וקי"ח גודלים . הא כיצד
וכ' גודלים ואלי כרוחב וכנ' כאורך הכל
יהיה שם תשוח גודלים כהכאה כאורך
שהשטח יהיה ק"ר גודלים ורביע :
לריך שיהיה ע"ג גודלים ואלי חשוב ע"ג
גודלים ואלי ת"ר פעמים עולה הכל מ"ר
אלף וקי"ח ורביע אלבע :
שבין השטח והרוחב ובין הקומה ובן
האורך עולה הכל לחשבון הנז' דהיינו מ"ר
אלף וקי"ח ורביע אלבע :
כ"ר גודלים ואלי באלבעות שוחקות חשוב
כ"ר פעמים ואלי על כ"ר גודלים ואלי
גודלים עולה ת"ר ורביע גודלים זהו מ"ש השטח :
ג' לחות כאחת הנז' חשוב ג"פ כ"ר ואלי
גודלים עולה ע"ג ואלי גודלים :
ת"ר פעמים ורביע ע"ג ואלי עולה מ"ר
אלף וקי"ח ורביע גודל :
מ' אלה משקלם מאתים וחשעה וחמשים
לוח' וחמנים הרחם כ"ב כ"ר ס' ק"כ כה'
טבילה וע"ש כמדידת המקוה וכמדידת השלנ :

הנכ"י **אברהם אנקאווא** יע"ט

פ"ט שטר

שכתוב בו שהאמין לוה למלוה ע"כ
הטעמות שיטעון נגד תוכו ס"ל תקנה

גלגל שיעשה כ"ר של נ' ויפרע לו בפניהם לו שיכתוב
בכתי"ו שהוא מודה שהשטר פרוע דכי נפיק בכיס רין
מתקיים והוי כאלו הודה בפני כ"ר לו שיכתוב לו שהוא
מתחייב לו בכדי שסך ההוא בשיכיח אלו שובר דאתי
עליה מק"ן דאם מודה בשובר ניחא ול"ס מודה בשובר
ס"ס חייב לו ובכי הלי ל"ס זה גובה וזה גובה כיון דתפיס
ולענין שם יכול לחזור ולתובעו מה שים אלא יוקר ממה
שחייב הלה הסברשים דאם פקח הוא פורע הפעם
הב' בפני עדים עצמם שידעו בפרעון הא' דודאי מנה
בתרת נזל הוא כידו והשתא מהימני דאלו בתרת פרעון
שטרך אתי עליה אלא על מנה בתרת קמשכדי שהוא
נזל וזה החין שום בין הא דהכא בין הסיא דאלל תפרעני
אלא בפני עדים פ' ופ' ותקנה טובה היא שלא יבאו לידי
נזלה ס"ות הרדב"ז ח"ח סי' קס"ט ועו"ש :

ראובן מכר שחורה לשמעון להוליכה לעיר אחרת
וקבל עליו אחריות מנמל העיר עד נמל
עיר פלונית וז"ל התנאים והאחריות שקבל עליו ראובן
בשכירות הספינה הוא שוללים שיבאו ח"ו על הספינה
שילך בה שמעון עם השחורה . אבל אין על ראובן
אחריות אחר מלבר אלו ויקר מקרה ועמדו הגויים בעלי
הספינה והרגו כל הנמלא תוך הספינה ושללו שללה
ומכללם שמעון הנזכר ועתה קמו יורשי שמעון לתבוע
את ראובן שיחלם להם דמי השחורה מכח אחריות
שקבל"ע . וראובן השיב שהוא לא קבל אלא אחריות
שוללים הבאים מחוץ לא של בעל הספינה עצמם שכן
כתוב בשטר או שוללים שיבאו וכו' אחרין עם ראובן דאינו
חייב לשלם ליורשי שמעון אלא גרע הקמת בעלי הספינ'
מאונס דשכיח ולא שכיח וכמאונס יש טענת אונס
בבבי אבל אם כתוב בשטר התנאי כנ"ל אבל וקבלתי עלי
אחריות אונס הסחורות שמכרתי וכו' ואחריות וכו' הוא
בשכירת הספינה או שישללוה שוללים ח"ו ואם באחריות
אחר ע"כ משמע מזה הלשון דלא קפיד שיבאו מבחוץ
אלא שיהיו שוללים אונס ועפ"ז חייב ראובן לשלם לפי
דמשמעות שוללים נכלל בהן הבאים מחוץ בין
בעלי הספינה עצמם . ס"ות מהר"ם אלשיך סימן ח'
ועוש"ב :

שטר שהיה בתוב בו נתחייב פ' לפ' בבשיעו פלוני
קרוב לג' אלפים לבניס ופסקתי דיד בעל
השטר ע"ת ואם יתן לו כ' אלפים ותבב"ל שני רבעון
דנפיק מפלגא ג' קריבן ליה רוב . עצמות יוסף דל"ג
ע"ג והביא דבריו בבב"ה סי' מ"ב אות מ"ו הב"ה שם
ועו"ש :

הרשאה הנעשית בעש"ב אפילו נהגו הבנריס
להוליך בה ממון אין הולבין אחריה .
מהרש"ך ח"ב סי' ל"ג בב"ה סי' הנז' אות ב"ח :

מי שהוחזק בפרן ע"פי בה"י בנון שטוען שלא קבל
מידו אלא מנה והוציא הלה בה"י שבבל ב"ק
נשבע ונפטר . משפט צדק ח"מ סי' ע' הבב"ה סימן
ס"ז אות י"ג הנ"ש ועו"ש :

הנ"כי **אברהם אנקאווא** יע"ט

צ' עמדו לפני לדין ראובן ושמעון ונתן ראובן
שבחוקת עומדים אות ושמעון במקום
השוק שמוכרים בלים וסחורות והיה שמורה ג' בית
שרשור המכריז כמנהג והיה ראובן מוסיף לח"ב אמר
ראובן לשמעון אם רצונך לחלוק עמי השמורה הלז לא
תוסיף עוד בה והשיב הן ועי"ז נמנע שלא להוסיף עליו

ואחר שעמד הסמורה על שמעון אמ"ל דאוכן כה"ג ונקלוק לוקח הסיב שמעון משמה הייתי כך ולעצמי קניתי ע"כ:

והשבתי הדין עם שמעון ולעצמו קנה ולראובן אין לו חלק כה כלל ומוח כי מור"ם בח"מ סי' קפ"ג הביא דעת המרדכי ושאר פוסקים והסכים עמהם כראובן שהוא יודע שהורה כזאל ואמר לשמעון לקנותה והלך שמעון וקנאה לפני' אם מתחילה נתרצה בפני' לחלוק יכול לחזור ולומר לא רציתי. וכפי' רמ"ו פסק דצריך לקלוק ועו"ש וכל הפוסק' נתחכמו ביישוב דבריו דהיינו כי הסמ"ע חלוק דהתוח דפי' קפ"ג מיירי שחזר בפני' שעת הקנין ואמר לעצמי קניתי וע"כ אפי' אם נתרצה בפני' תחלה לא מעלה ולא מוריד. וכסימן רמ"ו מיירי שקנאתו אחת ואח"כ בכוחם לחלוק חזר מדיבורו ועו"ש. וכב"ח תירץ התוח דפי' קפ"ג לא היה כ"א דיבור בעלמא שיקנו יחד ולא עשו שום מעשה נמור כיוצא לקנותה עד שומת כ"ו וכמה יקנו מתנה אם מעט ואם הרבה וע"כ יכול לחזור אפי' אם נתרצה בפני' והתוח דפי' רמ"ו עשו מעשה כיוצא אין ואם וכו' וע"כ אם נתרצה בפני' חולק יעו"ש ואם"ך ג"כ הסכים להכריו ועו"ש סי' קפ"ג:

והט"ז הק' ע"ר הסמ"ע שכתב דאם חזר בפני' שעת הקנין ואמר לעצמי קניתי הוא קונה רמ"ו ממליאה המעכיה לתכירו דאיהו נאמן לומר כן וכמ"ש סי' רס"ו ואם לומר כן בפני עדים פשיטא הוא ול"ל לכתבו ועו"ש דכרי הסמ"ע ודברי מור"ם אחדדי בל"ע:

ולעד"י לתרץ דחילוק גדול יש בין מנביא מלוחה לנדון מור"ם דפי' קפ"ג דקנין סמורה. שאם כמליאה היינו נאמן כלא עדים משום דלמן שהרי דמעיקרא הנביאה לדעתא דתכריה ליתנה לו לעצמו דלמו אלא שאח"כ נתנה ירצה לומר לעצמי הנכתבו והוא לתר"מ עיקר הליכתו כלווי תכירו להכיאה לו לא היתה אלא לדעתא דתכריה ולומדנא דמוכח הוא כי המליאה כאם כהיתה דעתה ומתן ליתנה לן דורחי ים אם מליאה ותערב לו כדי שמיד כהליכתו להכיאה יכוין ויאמר לעצמי אני מנביאה דיכול להיות דמיון גדמה לתכירו דים מליאה ולא ים שום דבר ואפי' אם חמ"ל דים מליאה ודאי הוא מתפאר לומר לעצמי קניתי כי מיד כשומעו דכ"ז לא יסמוך עליו והוא עלמו ולך ויכיאנה קודם שילך להכיאה וע"כ לומדנא דמוכח הוא דלדעתא דתכריה הנביאה וא"כ לומר לעצמי הנכתבי אף"כ ואמר לפני עדים. אבל בנדון שחורם משעה שהודיעו שילך לקנותה ס"ם יורד ברשות לקנות לעצמו חליה בכירור וע"כ מיד כשיאמר לעצמי קניתי הכל נאמן ותילוק הסמ"ע ז"ל עולה על נכון כדברי מור"ם ז"ל:

מסקנא דמילתא לדעת הכ"ח והם"ך וכ"ם לדברי הסמ"ע אם יהיו דבריהם בעלמא כלא מעתה נמור יכול לומר לעצמי קניתי וכ"ז הוא אפי' אם יהיה כנדון מור"ם ז"ל דסי' קפ"ג ורס"ו שמעון לא ידע החמורה אלא ע"פי ראובן שהראה לו מקום וחעפי"כ עשקו שיכול לומר לעצמי קניתי. אבל בנד"ד שהיתה עומדים תוך השוק ושהיתה ראוים החמורה הנמכרת וכבר היו מוסיפין כ"ח לדעתא דידהו ולא דהכריה ואח"כ נתרצה למלוך עמו ח"ל יוסיף עליו לית דין ולית דיין לומר שהיה יכול לומר לעצמי קניתי

ונאמן לומר משטה הייתי כך. וכנדון כזה אפי' הע"ז שהיתה דכרי מור"ם בס"ע ופסק כהתוח דסי' רס"ו ודה כנד"ד דנאמן כיון דיד כ' שוה לקנות קוך השוק ולמ"ל להתימינו ולסמוך על דיבורו והוא פשע כעלמו ואין לו שום חלק כה עם שמעון. ונדון כזה לא נכנס בשום פפק כלל ועיין בס"ח הכ"ת שהלה י"ר כאורך וברוחב מזה:

וכ"ז הוא במקום שאין מנהג הקוע לחלוק ע"פי דיבורו שאמר הן תחלה. אבל אם כבר נהגו כן חזי לריך לחלוק עמו ומנהגו לריך להיות קבוע וכמ"ש הכ"מ הנ"ל סי' ר"ח ועו"ש עוד כתב שם דהטוען מכח המנהג עליו להביא ראיה:

והזכו"ל כח"מ הוא ד' משם הרדב"ז ח"ת סימן ס"כ כתב דאם נהגו הסוחרים כשאדם עומד לקנות סחורה וכף ג' ואמר לחכירו כיוצא הרין עמו דהמנהג ענין גדול. וכ"כ עוד משם הרב הון רב סי' ס' דנ"ז ע"כ שכתב דמנהג זה דאפי' ע"י דיבור הן הוא מנהג קבוע ונקפצה ברוב המקומות וכפרט כקשלוניקי ועו"ש. ועיין מ"ש מרן סי' רס"ח ס"ג בסוחר שמכית סחורה כזול לחבר ראובן וכף שמעון וקנאה ועו"ש וכבב"ח סי' הנז' כתורך ועיין כח"הט סי' ל"ר סק"ח דמי שרוצה מכירו קונה מקח או עושה סרסרות וא"ל תן לי ב"ו או תן לי חלק כזה וא"ל לפסוד עליך מקחך דנזל נמור הוא ועו"ש. וכב' פנים חדשות משם מהר"מ הלבקלר כתב שנים שהתנו ביניהם שכל מי שקנה סחורה פ' יהיה לחצאין ונשבעו ע"ז אפי' אם היה ביניהם קנין אין כו ממ"ש אכל חייבים מדר השבועה ועו"ש:

המורם מכל האמור דעל פי הדין אין לראובן אות חלק בסחורה זה וא"ל על שמעון כ"ה תרעומת הרבים כעלמה ואם ויבה הוא שכן נהגו כעיר הזה הוא הנלקו"ר ונוו"מ ויתי"ן:

הכ"כי **אברהם אנקאווא** סי"ט

צ"א בענין אם המלוה על הקרקע ה' בחורת משכונה וקרקע שלפניו נמכר אם יכול הממשכן להיות מנרן ה"ל. הנה מרן סימן קע"ח סכ"ח כתב כפי' אם קדם המלוה וקנאה הוא אין הין המלוה מוציא מידו וסיים מור"ם הים למלוה הין מנרן וכתב הכן עניר יעו"ש. וכתב הסמ"ע ס"ק י"ו דלהך י"ה קנה המלוה אפי' להוציא מאחר וכ"ם אם קדם חוא קדם המלוה וקנה אלא שבירשה הוכיח הדוקא אם קדם המלוה וקנאה הוא הוא בעל המלה מוציאו ועו"ש. וכן פירש הט"ו אלא תוקפי דוחים דחוים ממ"ש בסמ"ה הוא להוציא מלוקח במקום דהיכא מחלוקת ועו"ש. וכן נראין דכרי הב"ח ועו"ש:

ובענין אם המלוה הממשכן הלך ומכרה לאחר אם הממשכן יכול להוציא מכח מנרנות לדעת מרן אם היה מוציאה מיד הלוקח הוא ולדעת מור"ם יכול להוציאה אפי' אם הלוקח הזה הוא עלמו מנרן מכח אחר אלא המלוה עדיף דהוי שכן בא שכן הוא לשון מסכנתא וכמ"ש הסמ"ע שאם זכה הקנימו רכוהנו מ"ור פ' אם וע"ש הרשטונים כ"ן בפ"ד ב"ק בשנת ס"ן בחנר של שמעלל הלוי כן נפע כ"ע שהיתה ממושכנת כיד עולו אל' מכלוף ן' לחסן כ"ע ומכרתה יקוח כת שמעלל הנ' לנוי והלך מסעוד ז' קוסטן וקנאה מהנוי ונמנו וגמרו הרכנים הנ' שהחתם עולו מקלקת מסעוד הנ'

מן הקרקע מכח מגרסות לפי' שהוא כח מכח גוי
יעו"ש ודו"ק וטוי"מ ויש"ן:

הל"כי **אברהם אנקאווא** סי"ט

צ"ב ראובן מכר סוס לשמעון שכבר היה מכירו
וכדוק מלגו מקו"ל סי טוב ופס
רע ונתן לו כתב יד בערכאותיהם על דמיו כקתם לזמן
כ"ו מייב לפרוע · ופ"ז מועט הלך למשוך הסוס
ודקם שהוא היה קלת חולה וחזר עליו ככמה ד"ו
כלמור לו שלא היה יודע כו שוס חולי ומסתמא הולכת
לותו למקוס רחוק ומכח זה הוא חולה · ורלובן הסיב
לני התריתי כך לקוזר לרלובן ולמרת שלתה תקת לותו
כמות שהוא לפי שלתה מכירו מקו"ל · ולרוב הויכוח
שהיה ביניהם הסיב רלובן חין לי סו"ד ודכרים עמך
דכתי' שלך כידי לריך לתם לפרוע בערכלותיהן וככנסו
מקוובי שלוס ביניהם ופסרו שיקן ג' לתכירו ד' דורוס
ויכטלו המכר לו יקיימוהו וקרעו הכתי' וכל ג' לרכו
פנה ויהי היוס חזר הקונה ולמר לרלובן המוכר דלותן
ד' דורוס שכתתי לך היו כלונס לפי שהיית מפתד לותי
כשטר הערכלות שהיה כידך ולולי שנתתי לך ממון לא
היית קורע הכתי' ועתה הדין יקוב לת הסר ולפילו
מודעת לינו לריך כיון דלונסי ידוע לפני עדיס:

והשבתי הדין עם רלובן ולמו כל כמיכיס לומר
לסוס היה מסוס שהפחידו לקכל דמי
משטר הנס שהגזימו לעשות וכידו לעשות היה יכול
לעמוד עמו כדין כהשתא ולהוליך כלעו מפיו כיון
שהוא לויך דינא · ומה נס שכבר נקפסרו ע"י מקווכי
שלוס · ופסרה דינא כמכר וכעיף ג"ר מעיקרא כהכרת
לונס ולא מהני השתא לסכור כלונסו ע"פי דכריו כנז'
וכ"ס שאחר הפסר נתן כידו סכחישה ונשא ונתן כיד
קר' דורוס לרלובן ליה דין ולית דיין לחזור ולכטל הפסר
מעיקרו · וכעין זה כתב הרב מגן שלול סימן כ"ט
כרלובן שנקפסר עם שמעון ונתן לו קך מה ושוב רלה
לחזור כו לחנוס הוא וגם שלא היה קנין כדבר ושעלה
כיון שהיה ע"י הפלרת שכוכים ולא יכד לדין מלורף לזה
שעשה מעשה שכשא ונתן כיד אף אם לא היה קנין כרכר
לינו יכול לחזור ולא כמ"ש הק"ר ס"ט לכ"י ועו"ש
וכאו דכריו כזכו"ל לוח פ' ועו"ש · ועיין מ"ש מרן
כח"מ סי' י"כ וסי' כ"ה וסי' ר"ה ודוק וטוי"מ ויש"ן:

הל"כי **אברהם אנקאווא** סי"ט

צ"ג טענת גוי נגד ישרחל לפי' כבריא מוקדי
קפק לשבר פיסס דכר שוא · ולין
כשבעין עליה ועיין קרמב"ס פי"ד מכל' טוען וטעון
הלכה ה' שלא תיקטו שבועת היסת לשא נגד ישרחל
ומדבריו נרחה לפי' חרס לינו חייב וכשבא מעשה כזה
לפני הכנ"ד הב שטילו חרס על היקודי מפני הקפק
דשמא חרס מיהא חייב ולא השביעו עיון סי' ע"ס לוח
ס"ט מהג"ט ולא הוא מהנשבעים ונוטלים לינו נוטל
מהגוי שלא כשבועה עיין שימן ל"ה כש"ך סק"ג והרב
מסר"י שדהבי ז"ל סי' ל"ג כתב דלין מחרימין לפילו
חר"ס על טענת הגוי. ומדברי מהרשד"ם ס"מ סימן
קע"ז נרחה דהוי טענת ורלי לסשביע עליה וכבר תמה
עליו כנ"ד הב ועו"ש וכ"כ הרשב"ץ מסס כמוסר"ח ויעב"ץ
ז"ל. ולקור"י הכל לפי רלוח עיני הדיין שלפעמים
דנלים לדבר שהגוי טוען לשת ומשביעין ונוי"מ ויש"ן:

הל"כי **אברהם אנקאווא** סי"ט

צ"ד אשה שילחה ולד ומתה ומת גס הבן לחר
מיקת לחו ולא שהה ל' יום לין הכעל
חולק עם יורשי הלשה דעליהס להביה רלוה שהוא נפל
ולא דשב"ג לא קלמר חלא ספק נפל ומספק לא מפקינן
ממונה מסוכות המוחסות להרמב"ן סי' י'. ובתקוות
כתוב להדיוט דכעינן ל' יום ועו"ש. ומ"כ בכת"י
כמוהר"ם שבן לור ז"ל וז"ל קטן בן יומו מכולר סימן
רע"ו ס"ק דנוחל ומנחיל לכל מלחקי להרכנים מוהר"ם
שב"ד · ומהר"י עוזיאל ז"ל שלפי התקנה לינו נוחל
ומנחיל למשפחת כית חביו עד שיהיה בן ל' יום שלמים
הנס שנתעבר כמעי לחו עשרה חדשים לו יותר וקילד
מת כמנפה רש"ל דהוי תרתי לטיבותא ל"מ שהרכה
נשים משלשה דחיהן וידעתם שהן מעוברות ולינו נוחל
ומנחיל פחות מל' יום שלא כשבעל ופירש ושהה ט'
חדשים שלמים וכן שנו נוהגים ס"ות כמוהר"פ כירדונו
זל"ל סי' ר"ז וכ"מ כתוב בכת"י ס"ז מוהריב"ן בגליון
התקנה שיחלוקו הבעל ויורשי הלשה לו להפך עד שיהא
להם בן ס"ק כתב בשרו ל' יום שלמים עכ"ד · ועיין
מהרש"ך ס"ם סי' קל"ו שנסתפק לפי' לס מת תוך ל'
יום ומוהרשד"ם לבן העזר סימן ק"ן דיו"ג ועיין ס"ות
משפטי שמואל סי' ל"ד ודוק:

הל"כי **אברהם אנקאווא** יש"ט

צ"ה שטר היולא בעש"ג לס הוא ערב בשעת מתן
מעות ולים השטר עשוי כדין שטרות
העולות בעש"ג בשר ודנין עליו · ול"ל היה ערב בשעת
מתן מעות לא משתעבד לפי' לס יודע דהא לא קנו
מניה ולינם כ"ר חשוב לבל בכר נהגו לדון ע"פי
שטרותיהם לע"פי שלין בהם כל התנלים שהזכירו רז"ל
והטעם דדינא דמלכותא דינא והמלך ממנה שופטים
ועדים שיעידו לבל העולם גם כי ידם תקיפה ולינו
מוכרחין לדון ע"פי שטרותיהם ובל מי שהולך לפניהם
ע"מ כן הוא הולך ושכר ובקבל סרדב"ז ח"ל סי' קכ"ז
וקל"ד ומ"ב סי' י"ז הכב"ה סי' הנ"ל לוח ג':

יצא לפנינו שטר מתנה שנותן נכסיו למי שלינו
רלוי ליורשו ולוח עשוי כעש"ג ל"ל להעיד
שמנפו העיר להכשיר שטר כזה הנעשה כעש"ג חלא
כיון שמעידים שהיו החכמים עושים מעשה ומכשירים
שטרות הנעשות בעש"ג בסתם כי מוהרשד"ם ח"מ סי'
ס"ד והרדב"ז ח"ב סי' רכ"ז. חבל מהריב"ל ח"ח סימן
ס"ב חולק וסובר דכעינן שיעידו שהיו מכשירים שטר
כזה ועיין כמ"ל ח"ח סי' כ"ב ומהרי"ל סי' ע' בב"ה
סי' ס"ח לוח כ"ט הב"ה:

ראובן הלוה מעות לשמעון וחבע לוחו לפורעו
ועכרו קטטות ביניהם וכשמוע לו שהיה
נושה כרלובן בא ואמר למלוה וללוה אל תקוטטו הני
לקח משמעון כ"ב מפלח החוב שהני נושה בך לא
היקח המלוה שום ללוי על רלובן ע"פי · שב לינו יכול
לקבוע לרלובן בלוחו הסך שהבל עליו ליקח מלח
שמעון לפי' לא היקח לו שום המחלה כמע"ם לפי
דעיקר כוונתו אל לוי לפטור רלובן ולמחול לו בלוחו
הסך שהבל עליו ליקח מלח שמעון ולפי' לא היה אם
קנין ויכול רלובן לטעון מחלת לי ולתה תקח לוחה
משמעון ומחי' ג"כ קנין לבל אם היתה המלוה שום
ללוי על רלובן בשטר יכול לוי לקבוע מעותיו ממנו כי
לוי בטוח על שטרו ולא חשש לומר דברים שהם פטומי
מילי בעלמא כיון דהשטר קיים בידו שלא היה רלובן

זריז כי"ל לומר לכתוב לו שובר על חובו הקך · מהרש"ך ח"ב סי' ל"ט ועוש"כ היש לחלק כין מלוה ע"פ למלוה כשטר כנר"ז והכיא דכריו כב"ה סי' קכ"ו לחו"מ ס"ק ט' הג"ט ועיין עיין כמהר"ם גלאנטי סי' פ"ח ע"כ :

היכא דנקנלה שכרונו של לוה וקח"כ לוה ונתן למלוה קלת מטלטלים כ"ח ק' טורף לוקח דלא שייך תק"ח דשלח תנעול דלת ולא ניחוש מהרי"ט ח"ל סימן קכ"ד כב"ה סימן ס' הגב"י לחו"מ ז' ועיין מהרש"ך ח"ג סי' פ"ג ומוהרשד"ם ח"מ סי' ע"ח ק"ק שפ"ח מ"ם ע"ד מוסריק"ח בכ"י כרין כ"ח שנכנס דל"ם לומר כזה תק"ח ועו"ש ודוק :

מי שמשכן קרקע והיה מכואר כשטר סילוק יד הלקח וקח"כ נמכר לוקו קרקע להמשכן וקכד לו השטר של מכר ולא נודע שם שלקח עלמה כמכר והלוקח שכל לוקו קרקע וקח"כ מת הכעל או לירדן שם גרשה ולא מלחה שלחה ממה לגבות כתובתה וטענה שלא שלקח כמכר וכלח לסולית מיד הלקוחות דין עם הלוקח וחינה יכולה לסולית מידו מיהו מחרימין שלח שם יש שטר ללקוחות והטמינוס דשם הוא שטר לפניהו וחין כו סילוק פשיטא דמוליחה תלקוחות כיון דשעבור כתובה קדם לפי' לכלו הקרקע כמה שניס מהר"י עייחש כקונטי מנהגי לרנ"ל דיכי שכירות לות ד' יעוש"כ :

הא דמלוה על המשכון לינו משמט ס"ר מטלטלי לכל המשכן קרקע לפי' ירד קוד המשכונה ודר כה משמט ח"ל כחקרה דלא מקלקו ומיהו כל שים כה זמן רב לו משט ולפי' משכנתה שלה דקי"ל שלה משכנתה שלה וקרוי לחרה דלא מקלקי ס"ות הרמב"ן סי' כ"כ כב"ה סי' ס"ז לות ט"ו הג"ה טו :

מי שטען מרוזכל היה לו ונלכר דקי"ל לין משכיעין לותו שם טען הלוה ולמר יחרימו שלה מ"כ מי שטוען שקר שם שומעין לו · לכלורה נרלה דמחרימין דכיון דלין משכיעין לוה מה שפסדנו שם לוה טוען לחת לה יקול עליו חס"ם ושם וטוען שקר יקוס לעלמו וכיוצה כזה דחיתי כש"ות הרמב"ם דלא שנינו רוצים שלא הלכו כפרוזכול להחמיר דלא להקל ולו דקי"ל דלומריס לו כ"ר כלוס סי"ל פרוזכול ולכך ול"ל מחרימין חר"ם נמלא דלנו נורמיס לו לעכור על החרם דמימר לחר כיון דשתחו לו כ"ר כשכי משמע שע"פי דכרי נגמר הענין ולא יכחין שם יחר לחת לו שקר וע"כ הנכון הוא דלא מחרימין שכל שם הלוה קס ולחר יהיה כחרם מי שטוען שקר לא מחינן כידים ולכל החרם ויחוס המלוה לעלמו ס"ות הרדב"ז ח"ל דפוס ויניציאה סי' ל"ר ועיין כב"י כשם הרשב"ל דשם טען פרוזכול סי"ל וכו' ישכע ועו"ש :

מלוה שעברו עליה כמה שמטות וכתב פרוזכול כשמטה אחרונה מני הלוה לומר ככר נפקעה המלוה כשמטה ז' ולפי"ך מלוה ע"מ שיחול הפרוזכול · וכן שם כתב פרוזכול כשמטה ז' לא נפקעה המלוה לפי' שעברו עליה שם"כ כמה שמטו' ול"ל שיכתוב פרוזכול על מלוה ז' ככל שמטה שהרי כיון שעברו עליה שמטה אחת ומשר הלוחתו לב"ר סוב לא קיימן ליה לא ונוח ס"ות הרדב"ז הנז' סי' קע"ז :

עיר שנכנסו לה גוים ושללו לותה וקנו מהם כ"כ שנים הלל חייבים להחזירו לבעלים ויקנו להם מה שהוליחו הרב פרי לריך סי' כ"ג ועוש"כ · והנם שהרב כית יהודה חלק עליו חזר שם וכתב שרלוי והנון הוא מכר תיקון העולם להחזיר לבעלים לחר שיקנו להם מה שהוליחו מידם דהקנם זו נזכרת כדברי הפ' כמ"ם מור"ם סי' שנ"ז וסי' שס"ח כית יהודה ח"ב סי' ס"ו דף קע"ה ועו"ש :

ראובן לוה מעות משמעון על משכון · וקמ"ל לשורך גוי הוא לוה והמשכון של הגוי וכשבא לפדותו ה"ל רמיתיך ולכרכי לויתי והמשכונות הם שלי ויכיריס שהם של ישרל ואיני רולה ליתן לך רכית הדין עם שמעון ונוטל מרחובן קרן ורכית דמלי קמ"ל להרכך שם' אני מחמין דשתחת דמילתא ה"ל מסיס עלמו רשע ללות מיסרחל כרכית ואפי' ישבע שהמשכונות שלו ולעלמו לוה היו נחמן · וכ"כ הרש"ם כלל ק"ל ואפילו שם יכיר כעריס שהמשכון הוא שלו לימור שמא מכרו לגוי ואפי' כע"ה כב דהודחת כע"ר כך' עריס דמי כיון דלמר שהוא של גוי ואפי' היה המשכון ספרים וכיוצה שהרבר כרור שהם של ישרל הודחת פיו מקייבו דלימור הקנה לותם לגוי כדי שימשכנם כשכילו · וה"ל נתן מחכון היה נוטל ממנו הרכית לכל שם נתן לו מחכון עיקר שמיכתו על המשכון ולא מפיק ליה מניה עד דיתן לו קרן ורכית · ואפי' לא למ"ל כהריה שהמשכון של הגוי הלא נתנם לו שהם וה"ל לשורך הגוי אני לוה לימור הקנה לותם וכו' לכל שם למ"ל שהמשכונות שלו ולא הקנה לותם לגוי היה נוטל ממנו הרכית לחר שיכבא שלא לוה לשורך עלמו או שלוה לשורך הגוי והגוי לא נתן לו הרכית ס"ות הרדב"ז הקדם ח"ל סימן ס"ה יעוש"כ :

שטר ערכנות שלשונו יש פנים להכין שנתערב כשר המעות · ויש להכין שנתערב למעות כיון דע"כ ורעי שלוה מפרשינן ליה שנתערב למעות כיון דע"כ ורעי החודנת אין ערב לנופו של לוה מוסריב"ל כתשו' כק"י הכיאו הכנ"ה הג סי' מ"ג הג"ה טו לות ל"ח :

שטר שכתוב בו פ' קבל עליה לחריות מעות ממקום פ' עד מקום פ' וכן כחזרה · לשון מסופק הוא שיכולים לומר פי' וכן כחזרה שיעני כשיכא מלוקו מקום שהלך לשם המעות ויחזור לכיתו לו פירושו שיעני כשיחזור ח"ל ולכן שם נתכדו המעות כין כשיחזור לביקו כין כשיחזור לחותו מקום פעם לחר פעמי דיר כעל השטר עש"ה · מהרש"ך ח"ל שכיקו הרב הכנ"ה הג סימן מ"כ הג"ה טו לות ל"כ :

ראובן ושמעון שלוו לגוי ל' ונכתב בשטר כשע"ג ע"ש רחובן ורחובן כתב לו שהמעות שהלוה הוא לגוי פ' כשע"ג י"ל לשמעון כשם החני לין לו דין מלוה כשטר · שלא מלוה ע"פ מהר"ם שלשיך סי' כ"ר סכיתו כב"ה הג סי' ט"ל :

שטר שכתוב בו בפנינו לוה רחובן לשמעון שיכתוב לשות' כל מה שיתן ליהודה ויתן לו יהודה כתי' מעו"מ נתחייב רחובן לפרוע לשמעון בפי כתי' יהודה וכול רחובן לחזור בו ול"ל דין שטר מהרשד"ם ח"מ סי' קכ"ר דכרי ריבות סי' קפ"ז מוסרש"ך ח"ת סי' ע"ז כב"ה הג סי' ט"ל :

מי שמכר בית בתורת הטבה והניב זמן שיכול להחזירו וקודם שפרעו המוכר הסכירו הלוקח לאחר הרין הוא אם יפרע לותו קודם זמן הודע' הסכירות הסכירות כטל דאין לשוכר אלא זכות המשכיר ס"ות בית יהודה ח"מ סי' מ"ה :

מי שהי"ל שטר משכונה על קרקע מסך כ"ו וחח"כ מכר מקלת מן השטר לאחר ככתיבה

ומסירה ולאחר ימים הוזל הקרקע וחזן בו דין השבה לכ' וכן אם שכח ק' לא הוציא פי' כשיעור כ' הדין הוא הלוקח יזכה בכל כין בפי' כין בגוף הקרקע ואם ים מותר יחזיר למוכר · הרב כית יהודה סי' ק"ר ועוש"כ :

מי סי"ל מעות עיקר מחכירו שחנים מלוה וחנים פקדון אם הוצרך כעל המעות לגבות ממנו קרקע נוכח חנק הפקדון מסמיטב כרין ר' שומריס וחלק המלוה מהכינוים כב"ג סי' ק"כ הג"ה טז לוחת ק' ועוש :

ראובן הוציא שטר שכירות שנתחייב לו לוי כשט"ו לשנה ושמעון הוציא שט"ח על לוי מלוחר לשל ראובן ושוטן שמעון השכירות היטו משתלם ללא לכשוף של חדש וחדש חל חיוב ולא תנכה מזמן השטר כי אין כנכסי לוי כרין כ' · אין כדברי שמעון כלום ונלמד ממ"ם מרן סי' ק"ר סט"ו · כן מ"כ מהר"י כמוהר"ם לכן צור ז"ל :

אשה ויקחי ליה כהו דינא דר"מ · כתב הב"ח כתשו' סי' י"ג כשם תשו' מהר"ם היטו לנכי מרן לכל שוחף עדיף ומפיק מחשה ויקחי · וכן אני לומר ככל הני דאמרינן ד"ל דדר"מ דשוחף לא קרב זכות לחוב חוב ק"ח :

המוכר לחכרו דכר הלסור ומכרו הקונה לנוי אם פחקו פחתו לו . ואם הותירו הותירו לו . דלעולם היטו מחזיר לו המוכר חלא כפי מה שהוא כשוק דהיטו רואין כמה לוחו כשר עריפה היה שוה כשוק ויחזור לו המוכר המותר אם מכרו לו כיותר עיין פר"ח סי' קי"ט ס"ק כ"ג ועוש"ם :

ראיתי מ"ם ח"ור מרחקים יע"ח דאם עכר יום"כ על עריס שאם פסולים שהותרו ונכשרו לזון כמשו"ת ככ"י שכידי · ועיין למוהר"ם פאדוחת סי' ל"ז שכתב דהעד הפסול לא חיישינן שמא הרקר תשוכה חלא כמקום שים הוכחה מה ועיין כש"ת משפטי שמואל סי' ס"ג וסי' פ"ג וכ"כ החק"ל כיור"ד סי' כרחיות כרורות ועוש"ם :

המוכר שטורה לחכירו והקנה עמו שיחלחנה לו כספינה הי' ולא שלחה כ"ח כג' ונשברה הספינה ועוד נרחה חלא היתה לו הסחורה ההיא כשעת שמכרה ס"ז חייב ויחזיר כל המעות שקבל מכלי ריוח ועיין כתורת חמת מהר"ם נחלנטי סי' מ"ג ומהרשד"ם סי' שנ"ג כתב כן כמי שהתנה לשלחה כעגלות הא' ועוש"ם שכתב דהמקח כטל :

השולח שטורה לחכירו למוכרה לו כדי להפטותו קומ"י וכרומה וחכירו הסיבו שהוא מוכן לשרת לו כלי שום הנאה ותרכיני כיני שמא שמת יכול לחזור ולקבל קומ"י חלו כאדם דעלמא · וטעמא דמסתמא ס"ל היה יודע שהוא ירויח ממנו לעת"ל יותר משכרו לא היה משיבו כן ועכשיו שמת ס"ל ממה להשתלם · ורין הוא שיטול שכרו מושלם · וכן פסק מוהרשד"ם סי' שפ"ד והוכיח דכריו כב' פנים מדשות וז"ל פקיד שכתב למשלח דאין רלונו ליטול שכר טורחו כי לוחבו הוא וכין כך שמע שמת וחזר כו חרין עמו ע"כ ועוש"ם :

ראובן מסר שטורה לשמעון למוכרה ושיחזיר לו המעות ואחר שמכרה מעכבין כידו כאומרו חלוי כתב חליו שהוא שטורה שלו היא ס"י לעכב דברי ריכות סי' רכ"ח ועוש"ם :

ראובן שלח לשמעון שטורה למוכרה ושלוח לו חלכשתה למר נפן עם הספינה הקודמת

ומשמון לא מכא לא מעות ולא כגדים והחליף הסחורה כעד דכר אחר שלא שמ"ל וטען לוחם כספינה ס' ותפסו לוחה שוללים פטור · תשו' מהר"י הלוי סי' ע"ז ועוש"ם :

נשאלתי כעיר קלמטינא וע"ל לפרש דיכור הסוס' · חניגה דף ע"ל סוס' ד"ה לא קוחו כרחה וכו' שיעור דכריהם הכי הוא · תחלת הוק"ל לשלוי לא חק' מכח פרו ורכו אפילו מדברי הורה ושמחי מכיחים לא קוחו כרחה שהוא דכרי קכלה · ותי' משום דהקלו עשה עדיף טפי משום דשלוחו שנמכר ס"ת ליפה לשה מכחו . לכל ים מפרשים דהטעם דלא הק' מפ"ור משום דכיון דעכד לא ליפקוד כשלות פ"ור דהיינו ולחם פ"ור וזה ים כו לד עכרות ג"כ ע"כ הכיא הפסוק שמחוייכים מכחו לפי' עכדים והכיאו רחיה מיכמות דלם היו לו כנים כעכדותו ונשתחרר לא קיים פ"ור דמשם מוכח דהנם דשלות לשכת וירח קיימה לעפי"כ פ"ור לא קיים · וע"כ השתא דנשתחרר לריך לקיים · ודחו הסוס' דלאו מילחא היא כיון דשו"ם מכח לשכת וירח ס"ה מלווים כפ"ור לא שייך לומר עליהם דלא מפקדי כפ"ור דהרי שו"ם הם מיפקדי והכיאו רחיה מהירושלמי שנשלל כעכד והכיאו דמחוייב כשלר ושרשל מהדין מחניחא לשכת וירח ס"מ דשו"ם מפקדי הם כשלר ישרשל ומ"ל שם נאמר דהם מפקדי מפרו ורכו או מלשכת וירח כיון דשו"ם מיפקדי · ועוד מפשיטות סחנת דקאמר ואלא לא נכרית העולם אלא לפ"ור משמע דהכל חייכים כפ"ור אלא כל הד כדיוים דהיינו ישרשל מכח פו"ר ועכדים מכח לשכת וירח · ומשתא הוק"ל לדכריהם ההיא דיכמות דקאמר לא קיים פ"ור דלכאורה משמע שהוא פטור לגמרי כזמן עכדותו כמ"ם הי"ת · והשיכו דפי' לא קיים היינו שאין לו חיים מעות דכשינן זרעו לחדיו דהרי גם כישרשל הדין כן · ועוד תדע לך שגם העכדים חייכים כפ"ור מכח לשכת שהרי מלות פ"ור היכח כחיכת כב"ן ומשמע שף לכנען ור"ל דאי לאו מעות מי חיכת מידי כיון דפשיטא דקרית כב"ן כחיכי הוו מלווים כמלות פ"ור לא נולים מחיוב דהולים לוחם מחיוב מלות פ"ור גם מחיוב כם לשכת וירח ומוכרח שחייכים הם מלות פ"ור מכח לשכת וירח · וע"כ כיון ילמדו הי"מ דאינן מופקדים לפ"ור עכ"ר :

ולפי"ז יתורלו קושיות שהקשה הגאון מדוגיו מוקרם"ל זוע"ל כדיכור זה ולא נשאר כהם שום דוחק כלל ולא תקשה על משמעות פשיטות הסוס' שכתכו דמלות פ"ור כב"ן ומשמע שף לכנען דלכאורה מוכן מרכריהם שהם מלווים לגמרי מפרו ורכו וע"כ תיקשי עליהם קושית מוקרם"ל ז"ל שהרי כפשי' כתוב כיכמות דב"כ דנוויים כני פ"ור ניהו והק' שם הסוס' כקושית מהרם"ל עשמא ותי' דלאו כני חיוב פ"ור קאמר אלא כלומר שכניהם נק' על שמם ועוש"ם · וס"ל כאן אין כוונתם לומר שהם מלווים כפ"ור אלא דמלות פ"ור כחיכת כאן ומכח מי חיכת מידי וכו' נשאר הלווי לישרשל דוקא · אכל הם נתחייכו כפ"ור מכח לשכת וירח ודוק היטב דלקו"י הדכריס כרוריס :

הנ"כ **אברהם אנקאווא** יס"ט

צ"ו עוד שם נשאלתי לפרש דיכור סוס' כקירושין דף מ"ב פ"א ד"ה מאי חיכת מיעוט תרוסות וכו' וי"ל דהכא חיכת דיעוקא שהשליכתו וכו'

כוונתם לומר דכיון דקיכל ריעותא דהסלכה ס"ס בחזקת ממזר ולא אמרי' דעדיין בספק ממזר כי שמא מפני הכושר הסליכתו כמו פנויה שהסליכתו מפני הכושר · והכריחם לזה לפי שים להק' ע"ד הגמ' דאם נניח שגם בחרוסת יש מסליכתו ים להסתפק אי ממזר הוא מאיים אחר שבא עליה או מחרוסת וכשר הוא אלא מפני הכושר הסליכתו · ק"ל למה הוכרח להוליד הספק משום דקיכל ריעותא פנויות וכו' הא ל"ל ליפלוג וליתני הכל בחרוסת דאי אפי' כרובא דרובות ים להסתפק דמאן מוכח שמא ממזר אי משום דהסליכתו אי לאבר לומר מפני הכושר · אלא ודאי קיש ליה לתלמודא דאם החרוסת הסליכתו מחזיקין ליה כודאי ממזר ולכך כיון דתלמודא מיירי שהסליכתו אז הספק להיותו חיטו אלא מצד דקיכל פנויות וכו' · ומוכרח ג"כ זועב"ק כתב ז"ל וליכא למאן דאמר חרוסת כמי ס"ק · דה"ל דמ"מ אף שהולד כשר היא כושה לתלות בחרוסת דהוי דרך זנות דומיא דפנויה שזינתה שהסליכתו משום נגעי אף שהולד כשר משם"כ כתולה בכעלה עכ"ד · ולכאורה דבריו ז"ל סותרים דברי התוס' וגם לפי דבריו ז"ל תיקשי על הגמ' למה לה נקט הכל בחרוסת ולעד"י דכוותת מוכרח ג"ל להק' על תירוצם שכתבו דהכא לאיכא ריעותא שהסליכתו דודאי הוא דהכא כהסליכתו קמיירי שברי לאסופי הוא ודק"ל מאי ק"ל וקי' דק"ד התוס' מעיקרא דאמת מריעותא של ההלכה היא משום הכושה ואעפי"כ לאסור משום שגם החרוסת יכולה לתלות בבעל כמו ס"ס ולמה לה תלתה והסליכתו ומכיון דהסליכתו יפול הספק שמא ממזר הוא וע"כ לאסור וחדשו בתירוצם דריעותא דהסלכה מורעת הודאי שהוא ממזר משום דאם הוא כושה דוקא לא היתה מסליכתו לעוק והכרח התוס' מכח ק"ו דקשה על הגמ' כמ"ש :

וזהו פי' דברי התוס' דומיא דמשמע טעמא דליכא למיחש הוא משום דהוה מיעוט חרוסת ולא ידעינן בבירור דחרוסת הוא הא לי ידעינן דחרוסת הוא והסליכתו דליכא למיחש כממזר דהסלכה קודיע שים כו ספק דבשלמא לי לא ידעינן ניחא דשמא מאים אחר הוא ופסול אבל לי ידעינן דחרוסת הוא לפיו הסליכתו יהיה כשר מי לא קי"ל דחרוסת שעברה הולד כשר · וק"ל דקיומא ס"ב דתלמודא לא אמר בספק ממזר אלא לי לא ידעינן אבל לי ידעינן שהוא מחרוסת כשר ומכ"ל לדויק דאי ידעינן יהיה כודאי ממזר · משום דפשטא דתלמודא מוכיח דהסלכה קודיע הספק שהוא ממזר · דאם בשמת הוא כשר היתה קולא בהעלה כמו ס"ק דקולא וס"כ ליכא למידק ממיעוט חרוסת דקאמר בגמ' שהוא ספק משום דהסליכתו אלא הא לי ידעינן וכו' · ויהיה ודאי ממזר וע"כ ק"ל מחרוסת שעברה הולד כשר ולמיעוט הוא אמרי' שהוא ספק ממזר ולא ודאי ממזר ולזה קאמ' בגמ' משום דקיכל מיעוט וכו' דקידוק מינה בכבירה דמיעוטא הוי ספק אבל כרובא וכו' ויהיה ודאי ממזר ואי' דכיון דקיכל ריעותא דהסלכה מחזיקין לודאי ממזר הוא קיכל דידעינן כודאי שהוא מחרוסת דהיינו לי הוה רובא חרוסות לי ידעינן דבעלה בא עליה דא"ל כושה לתלות בבעלה כמו ס"ק דקולא בעלה אלא משום ס"מ שהוא ממזר וכו' ע"כ · ולפי דבריהם קשה לי אמרי' דהסלכה קודיע הודאי אלא לי הוה רובא חרוסות דוק מינה לי הוה מיעוט חרוסות ולא ידעינן דחרוסת הוא ספק לפיכך

מונח

לא תסליכתו לעוק · ואם תקשי ולמה גם במיעוט לא תיקלי בבעלה נם היא ולמה תסליכתו · לזה אמרי קושית כיון דסוף סוף היא כושה אחר שלא נודע דבעלה בא עליה שמא ימרו הרופאים שמתעברת מאחר אחר וע"כ היא מסליכתו דומיא דפנויה וע"כ כיון שסוף ספק זה להתיר אלא מצד דקיכל נמי פנויה וכו' וזהו דברי מוהרם"ק ז"ל לפיקו"ד :

וראיתי כת' מק' נתן שהניח דברי מוסרם"ק ז"ל ופירש הוראות דבריו והעלים עיניו מכל מה שיש לדקדק בדברי התוס' ורליתי כת' שער המלך הל' איסורי ביאה שהניח דבריו והניח בל"ע ומה שנלקו"ד כתבתי :

הנ"כי **אברהם אנקאווא** יס"ט

צ"ן עוד נשאלתי בעיר הנז' לפרש דיבור התוס' בע"ת דמ"ז ע"ב ד"ה והוא שסיים וכו' ואומ' ר"י כי לאו דוקא נוטל מה שחדש וכו' אלא נוקב כל הקבן וכו' ע"כ . והשבתי לקוד"י דבריהם פשוטים והיינו כי הש"ו ז"ל כתב לפי מסקנת התלמודא דד' אמי לענין ביטול ר"ל דחידושא קמ"ל לפי סייד וכייר בגוף הקבן שני לים בנוטל מה שחדש ולעולם דין א' לכל הן כתוקב בגוף הקבן או בעמ לותו ולייר בו וכו' נוטל מה שחדש ונתבטל זהו פיטת הש"ו . אבל התוס' לא ניחא להו בכך ופי' ד"ה דין גמור קמ"ל דאם חקק בגוף הקבן הביטול לא היה אלא בנוקב כל הקבן מע"לע ונתנו טעם לדבריהם דא"כ לפי' לא סייד בגוף הקבן נוטל מה שחדש ומאי רבותיה דחקק בקבן יותר מעמ לותו ע"כ · ומוכרח הוא דפשטא דמתני' דקתמר סיידו וכו' נוטל מה שחדש היינו עמ לותו דוקא נאסר ולריך ליטול מה שחדש והוסיף ר' אמי היא דיעת דחוקק בקבן דבר שלא שמענו ממתני' דביטולו לריך להיות בדומה לו דהיינו נוקב מה שחדש דלולי דברי ר"ל הוא כיון דחקק בגופה נאסרה כולה ובעיא ביטול ע"י גוי · וע"כ חדש ר' אמי דגם בזה הי לו כמה שנוטל מה שחדש ובכלל פי' מה שחדש היינו נוקב וכו' לפי שבקונה חקק בגופה וא"כ גם בביטולה מוכרחין לפרש דחוקק ושנמ' דקתמר שהם נוטל מה שחדש זהו פי' כלי שפק כמ"ש התוס' דנוקב וכו' ור"ל כיון דבחיקונה חדש בגופה ונקב גם בביטולה חוקק ונוקב כם והוא פשוט :

ועתה לל תתמה ק"ל מראש סוס ס' מן הפוס' לא זכר הלי דיוק דנוקב כמ"ש התוס' ונם התוס' בפסקיהם לא זכרו מזה כיון שזהו כודאי פי' נוטל מה שחדש דקתמר בגמ' והוא פשוט וכמ"ש דביטולו היינו כדומה לתיקונו לשון נופל על לשון נוטל מה שחדש דקת' הגמ' והרמב"ם וכל הפוס' הכילו דיוק דחקק דר' אמי ואמרו דביטולו הוא כנוטל מה שחדש אבל הוצרכו לפרש היינו נוקב דזהו פירושו בהכרח והכריחו ר' אמי לפרש מתני' בשבי משום דהתנה קאמר אבן שתלבה מתחלה לכיתום לשוי וסיים סיידה וכיירה וכו' נוטל מה שחדש ואם בחמר דחקק גוף הקבן נאסרה כלה למ"ל למיתני שתלבה מתחלה וכו' הא אפי' אם היתה חלוכה ועומדת אם חקק כה תאסר אלא ודאי כוונת התנא דוקא שתלבה מתחלה לאורה · אבל חקק י"ל תיקון ע"י ביטול וזהו שחדש ר' אמי מכח דיוקא דמתני' דמ"מ · ומגמון הגמ' מפורש ועומד הוא מן לפי הס"ד מעיקרא דר"ל לענין איסורא מכיון דר"ל אלא יהיה נאסר הקבן להיות לריכה ביטול אם סיידה וכו' · אלא בחוקק בגופה דוק

מינה אם טח לוקח לא נאסר לפי' הטיח ול"ל לפילו
ביטול · וה"ק לא יהיה רומיה דכיח נאסר לפילו
כטיח וכו' וסיים רב' אמי לענין ביטול קאמר וכוונתו
לומר שגם במוקק לא נאסר כל הלכן רומיה דלכן
שלכלך וכו' וריוקא דמתני' קמ"ל להתיר ביטול כמה
שחדם קאמר · לכל לה"ב דחל הלישור לפי' כטח לוקח
דוקא רומיה דכיח · ויכולים לומר שגם רש"י ז"ל לא
פליג לתוס' כשלי דיבא דנוקב וכו' היכא דאקק כיון
דמוכרח לפרש נוטל מה שחדם היכא דאקק כנופה
להיות נוקב וכו' · וכמ"ש דלישני יורע כיצד יתפרש מה
שחדם אם נאמר שגם באקק כנופה לעפי"כ נוטל
העליון של הסיוד ויניח התחתון שרי לא נטל כל מה
שחדם · ומשנה קאמר נוטל מה שחדם ופירושו בהכרח
היכא דצריך לנקוב עד התחום כדי ביטול כל מה שחדם
ומכח זה מוכרחים לומר שגם רש"י ז"ל בפשטות התוס'
לזיל ומה שלא פי' היינו לרוב פשיטותו ותוס' כיאשרו
שרכרים היטב זהו הנלקו"ל דרך פשוטה ואיכו לריך
לאחם אחר פירוש אחר דרך מורחת כמו שרלישי רוצים
לפרש אלו השוללים ויקובל שלמת ממי שלמרו ודוק:

הנ"כי **אברהם אנקאווא** יס"ט

צ"ח כתב יד שכתוב כו אני החו"ל מעיד על
עלמי בקש"מ כמה"כ שנכנסתי
ער"ק בעד פ' לפרוע פ' סך כו"כ ומעכשיו נסתעכרתי
לו לפרוע הסך וכו' ולרלוים ח"פ יקבל ן' גוני ועכשיו
קבלו המלוה לפורעו כמ"ש בכק"י ועתה יקבל קבלי
היה כיכיכו שלא לפרע מכיסי אלא לשתדל לגבות לך
מן החייב ולהכיא לך דכיון דעשיתי כל מאמלי כחי ולא
יכולתי נפערתי ומ"ש לך בכק"י הוא לפכים כדי שירלה
דחיי' חולי וכנע לבבו כחושבו שלמטרך הני לפרוע מכיסי
ויסתדל לפרוע · והמלוה טוען להה"מ שלישו כ"ל חיוב
גמור ולא היה שום תנאי · הדין עמו ולריך יבקבל לפרוע
מכיסו מלחר שהודה בכק"י שנתחייב בקבין הודאתו
כק' עדיס וה"ל כאלו יש כאן עדיס וקבין ולישו בלמן
לומר פרעתי ומיהא כמי דלישו בלמן לומר תנאי היה
כיכיכו דשם ליכא מגו לומר פרעתי ואם ירלה יבקבל
להשביע לחת שכנגדו שלא היה שום תנאי יש לאל
ידו למנס לגבות כו ממעכדי ל"ל דין שטר דעדיס
מפקי קלא ומכח ליכא ודמיא הלי מילתא להא דלימא
סי' ס"ע כ' ס"ג דכוונתו דאלו פרעו לא היה מניחו
כידו כיון דיש כו קבין דאלימא מילתא מוהריב"ץ
ומוהר"ם סלרפתי ומוהריב"ץ זצ"ל כן מ"כ מכת"י
כמוה"ס חכן נור ז"ל:

הנ"כי **אב"א** יס"ט

צ"ט ראובן ספקיד חפץ כיד שמעון ושמעון
נתנו כיד לוי וכשבא ראובן לתבוע
פקדונו משמעון שעמידו אצל לוי ואמר שמעון ללוי תן
החפץ לראובן כי שלו הוא ולא"כ דאמנו מיום שלו יום
ואבד החפץ מיד לוי לו הכלו · ול"ל מה לשלם יכול
ראובן לחזור על שמעון אע"פי שהמחנו כמע"ם דהוקא
שם שלוה ראובן לשמעון ושמעון הי"ל פקדון לו מלוה
ביד לוי והמחנו כמע"ם הוא דמהני ואין ז' מקס יכול
לחזור אכל שם המחנו ליעול פקדונו אין זה אלא מרמה
מקום שיכין הוא פקדונו ושניהם מסועכדים לראובן רלה
מזה נוכח רלה מזה נוכח מוהריב"ץ והרב המפכי"ר
זצ"ל מכת"י כמוה"ס חכן נור ז"ל:

הנ"כי **אב"א** יס"ט

ק' ראובן הי"ל שט"ח בגד שמעון והקנאו ללוי
בכ"מ ושלך לוי לתבוע משמעון והוציא
לו שובר מראובן שהשטר פרוע ולא מלא ידיו ורגליו ·
לח"כ תקר ודרם לוי ושובד לו דראובן מסר מודעה על
השובר ותבע לוי לראובן שיתן לו מודעה כדי שיתבע
משמעון השיב ראובן שפי' לא תקניתי לך שלא השטר כמות
שהוא כלי שום מודעה · הדין עם לוי ושייב ראובן ליתן
המודעה · דכיון דמסר לו השטר וכל שעבודו ל"ל
היתה המודעה הי"כ הקנאה וה"ז מק"ט ולריך להחזיר
לו דמי המקח שנתן לו לוי כדאי' סו"ם ס"ו ל"ה אלא
השתא דליכא מודעה על השטר הרי השטר מספק
כעלמת כיון דליכא יכול לתבעו בשטר לכדו כלא מודעה
כיון דשוכרו כלרו וע"כ כיון דתקני ליה שטרא וכל
שעבודיה גם המודעה קנויה לו עמו · מוהריב"ץ ז"ל
מכת"י כמוסר"ם חכן נור:

הנ"כי **אברהם אנקאווא** יס"ט

ק"א ראובן תבע לשמעון לפורעו שחריה
השט"ח הי"ל עליו ושמעון השיב
שזה השט"ח כבר היה כלול בכלל הפנקס שקורות לחריס
שנותנ כו וכבר נפרע · וראובן השיב לחת שהיה כלול
בכלל הפנקס אבל מה שנתת לי הי"ל מלוה לחרת עליך
ושטרלי ניכהו · עוד השיב שמעון דאותה הלוחה היתה
מחוקת לפכי הלוחות המפונקסים ולאחרי פירעונות
ע"כ:

תשובה דב"ז מפו' ועומד הוא בש"ות חק"י ח"ל
הנד"מ סי' ל' ומעלה דאומו נאמן לומר
שטרלי ניכהו והשטר נמחל שעבודו ובבר הוא בטל
וכמ"ש מרן בח"מ סי' ס"ה סעיף ה' וז"ל ים לרון ע"פי
פנקסו של אדם וכו' היכא שרגלים לדבר שמה שבתוב
בפנקס לחת וכו' מ"ב ועו"ש ונוו"מ ויש"ן:

הנ"כי **אברהם אנקאווא** יס"ט

ק"ב ראובן משכן כי"כ שלו כיד שמעון ולא
העמיד לו שובר וכעבור זמן מת
לא שמעון לתבוע שכי' המשכונת מראובן. וראובן
השיב כיון שלא העמיד לו שובר לא יתן פירות · הדין
עם ראובן דמ"ש כי"כ לא כעי הפסקת שובר שהרי
משכירה הוא לכני כיה"כ כעד נדריסס ונדבותם ואין
זה אלא כמשכן שדה לו כיה ומשכירה לאחריס ואע"פ
שהלוה מקבלס משובר ונותן למלוה שליחותיה קעביד
כיון דאין הלוה נותן משלו אלא ממה שמקבל משובר
אבל אס ראובן המשכן הוא ש"ץ מנכה שכר שליחותיה
דשלו הוא ולא יהיב ליה למלוה אס לא העמיד שובר
והנשאר אחר ביטול שכר שליחות נוטלו המלוה לפילו
בלא הפסקת שובר דאין ראובן אלא כאדם דעלמא
שהעמידו המלוה לשתף בקדש בשכר ש"ת מור"י פתחיה
כיורדונו ז"ל סי' תמ"ג והרב ח"א מוהר"ר רפאל אבן
נור ז"ל כתב כפסקיו דגם בכיתת הכנסת בעי שובר
דפיה"כ הוי דומיא דכרס הנז' כתשו' הרשב"ץ שהביא
הרב"י סימן קמ"ב דכרס נמי הלילנות עושים פי'
מלישם ע"י השתלוקו כמירי דלריך וה"ם כני כיה"כ
ע"י שמשתדל לעמוד לשתף לפניהם הם עושים פי'
ומתנדבים כל אשר ידבנו לבו ולא הוי חק קבוע לשם
ליתן כפי הסכירות וכידו לעשות ככל זמן ככיה"כ מה
שירלה לחולפי ולהכנים מי שיחפוץ כאדם העושה כשלו
ובל מה שנותנים הוא מנדבת לבם ולא נתחייבו כלל

כשכירות והם כגי קהלו כבכי כיקו ומיקו שם תפס כבר המלוה פי' תפי' כשאר כה הלוה ס"ן לא מפקינן מיניה דלא הוי רק לב"ר ואינה יולאה והם עדיין לא נתן לה יתן וכ"פ מהר"ם ן' ווקעים ז"ל ומוהר"ר רפאל כירדוגו פסק כשכרת מהר"פ הכ"ל מ"כ מכת"י כמוהר"ם לבן טור ז"ל:

סל"כי **אברהם אנקאווא** יע"ט

ק"ג ראובן משכן תלוהו כיד שמעון ויקי היוס כשבא שמעון לגבות שכירות החלר מהריס כו השיבוהו שהיה משועבדת כירס מיד ראובן ותבע שמעון לראובן שיפרע לו שכירות כל החלר יען שהדו ומשכן דבר המשועבד כיד הזולת. הדין עס שמעון וחייב ראובן להעלות שכר לשמעון עד שיקלק שעבוד הזולת מעל החלר או עד שיפרס ס"ת הר' הגדול מוהריב"ן ז"ל קוס ממ"ס מור"ס כשם הרשב"ס כיור"ד סו"ס קע"כ ועו"ס. ותמיהה לי טובא היאך פסק מוהריב"ן הלכה פשוטה שהרי סיום ונריך להתיישב כדבר ועוד שהע"ז תמה על מור"ס ע"ס דבריו עכ"ל סנריך:

ואחר המחי' ממעכ"ת לעד"ן אי"כ תמיהה על הרב ועב"ן ז"ל דהן אמת דהרשב"ס ז"ל נסתפק קלת בדבר לגבל מור"ס הוכרח לו שכן הוא החמת ופסקה להלכה בע"פ. ומ"ש שהע"ז תמה על מור"ס היך שיהיה ז"ל לגלל דברי מור"ס שכל דלונו חולק על הרן ועוד שהם"ב כס' נקו"ס אל חלק על הע"ז וכתב כיון דז"ל דנכויתא הוי כמכירה ממש לחרינן לחריות ע"ס היל וכותיה נקטינן שהוא כתרלה ונס הרן פסק כנרון זס בס"ת סי' שע"ג וז"ל שפי' שאכל לוקח וכו' ודינו כהם עס הגזלן כדינו של אבא וכו' ודינו של האבא כתב בה"ל דנוכח לותו מגזלן מכ"ח. וכתב הרב מאמר קדישין שק"ג וז"ל לפי' לא פי' לו האבא דלחריות ט"ס הוא כין בקרן כין בשבא עכ"ל. ס"ב כנר"ר דמתחלה משכנה כיד לוי ולסוף כך משכנה כיד שמעון הוי כללו גזלה ומכרה דנכויתא הוי כמכר כמ"ש נקו"הב ופסק הרן דלריך הלוקח ליתן פירות שאכל כל עוד שהיתה כידו לגבול והלוקח יחזור על הגזלן ס"ב לריך המשכן הב' ליתן כל הפי' למשכן הא' והוא יחזור על כעל הקרקע ולפי' לא קבל עליו כעל הקרקע לחריות הפי' כפי' לחרי' לחריות ט"ס כין על הקרן כין על הפי' רומיא דשכח שכתב הרב מ"ק:

ואחר כל זה הלזיר ה' לתת עיני ומפלתי למהר"פ כירדוגו ז"ל שכתב כן סי' ס"ח וז"ל הפריך וכר מן דין נרלה פשוט דלא אמרה הרשב"ה לגלל כמשכנתא דנכויתא ויעויין כתשו' הרשב"ה שהביא הב"י והיה דומה להלוה שיכול המלוה לכוף ללוה לפרוע לבך הטיל בה קלת ספק לבל משכנת' דקורת דליכא שום לקח דלוה כלל כיון דלין המלוה יכול לכוף על הפירעון ולב"ע הוי כמכירת פירות. וכמ"ש הטור ר"סי קע"כ ועו"ס לף הרשב"ה לא יסתפק כה כלל וס"ז דומה ממש לגזל ומכר דגבי לוקח מגזלן קרוב ושבחא ופירי ולפי' לא קבל לחריות הוי כמכירה לב"מ לחריות ט"ס עב"ל ודוק מכת"י כמוהר"ם לבן טור ז"ל:

הל"כי **אברהם אנקאווא** יע"ט

ק"ד כתב הרב מוהרשב"ס ז"ל ח"מ סי' רל"ה ורע"ז דלין מחילה מועיל בקרקע

ולפי' קנו מידו ולפי' כמטלטלי דליתנהו ל"מ לשון מחי' לפי' בקנין וכמ"ש מהרי"ק שורש כ"ד ושאני הכיא דהרשב"ה שהביא הב"י סי' רמ"ה שהיה הקרקע תפוס תחלה כשמות משו"ה מהני מחי' בקנין ועור קשו הטור משם הרא"ש ז"ל ע"ג חולקת על הרשב"ה וז"ל מחי' לא כעי קנין מיהו מחי' כמשכון לא שייכא כשלמת כשהרס חייב לחכרו מנה ומחל לו הוי מחי' כמקום פרעון לבל כשום לסרס חפץ כיד חכרו ואמר הני מוחל לך החפץ ללו כלום לא"כ יאמר לו הני נוקנו לך וכו' הרי מכואר מדברי הרי"ף ולפי' מחי' בקנין לינו מועיל שאם הוא מועיל היך השיב מחי' לא כעי קנין הא כענין כזו מועיל ולריכה קנין אלא ודאי דשכר הרא"ש שאין קנין מועיל ושאני הסיא דכתובות שאין לאשה אלא שעבוד לבד משו"ה כתב מהני מחילה כקנין עש"כ אלא דק' על הרב מוהרשב"ס מהסוא דפ' חז"ה דשטות מעידים זע"ז דקאמר התם אמאי כוגעין כעדות הן הב"ע דכתב ליה ד"ור ה"ל על שדה זו וכו' כתב לו מאי הוי והתניא וכו' הב"ע כשאמנו מידו ע"ס רמ"ג. מכואר להריא מדברי הם"ס הפך מ"ם מוהרשב"ס ז"ל דל"מ מחילה בקנין אלא כמי שה"ל על הקרקע אלא שעבוד כעלמא כהסוא דכתובות שרי כאן הסוא, י"ל כנוף הקרקע ולפי' מהני כהו מאי בקנין ולפ נס זאת אשאל להרב הנז' שכתב דל"מ מחי' בקנין אלא כמי שה"ל על הקרקע אלא שעבוד כעלמא כהיא דכתובות ה"כ מאי מקשה התם הם"ס לימנח מי שהיה נשוי וכו' וכי כתבו ליה מאי הוי והתניא וכו' ולפ רב המרתך כיניהם. ושאני הכא כאשה כיון דה"ל אלא שעבוד כעלמא משו"ה כתב מהני אם שכתבו לנוקח ד"ור ה"ל על שדה משה"כ כשוף, דכ"ה י"ל כנוף הקרקע לא מהני אם כתב ליה כתבי ליתנה לבן נר' כמ"ם ליה אלמים קדום הוא הרב הגדול ה"ז כמוהריב"ן ז"ל כתשו' כת"י שנשתל כיום ה' נשתדך עם בתולה ונתן לה עת הסידוכין ליזה בגדים משלו והקנו שאם יחזור בו שמחל לה בכגדים בכח הקנין והשיב הרב דלא זכתה בהם משום דל"ם מחי' כדברים דהיתנהו בעינייהו ולא מהני הכא אלא לשון מתנה וכמ"ם מהרי"ק הנ"ל ולפי' היה בדבר קנין ל"מ כמשמעות דברי הרא"ש הנ"ל ודקדק הוא ז"ל מסברת דנפשיה כמ"ש מוהרשב"ס כדברי הרא"ש ז"ל וכתב עוד דהדוק לגבי ד"ור מהני קנין דאל"כ לקנין אין טעם כו מאומרו דו"ר ה"ל וכו' הוא כמודם שה"ל זכות כשדה זו וא"כ מהו מקנו לחברו אלא ודאי לא מדו"ר קנו מידו אלא מנופו של קרקע קנו מידו שהקנה לחכירו אליפי הסודר ואע"ג דקאמר ד"ור וכו' הכוונה שאחר שהקנה זכותו לחברו לא נשאר לו שום דו"ר וכו' ומשו' הרשב"ה נראה כעיני הל"ר נקט שמחל לו לותו קרקע דודאי אם היה כותב כך לפי' קנו מידו על כך לאו כלום הוא ואף נימא דכנופה של קרקע קנו מידו מ"מ הרי גילה דעתו שהוא מקני לותם לו כיון דמדברי הקנין הכלתי מועילין דהיינו המחי'. אלא הכוונה שכתב שמחל לו כל זכות ושעבוד שי"ל על לותו קרקע דאז מחילה סיבא לזכות ולשעבד וכהיא דאמרי' דילבטלן זכוותיה מכל גוף הקרקע נקנה אליפי הסודר דמנופו של קרקע קנו מידו והרי מחי' זו ממש דומיא לאומר דו"ר וכו' וזה ערוך מד"ור דהתם נבי דו"ר וכו' עניינו הוא שמודה שאם לא זכות בקרקע הסוא ולית הוכחה דמחן ניהו ואפשר שהוא מפקידו לכל ולינו מקנה לותו לחדם מוחר כרם תכף שכתב לו שמחל לו כל זכות

ומעכור אית כריכה למאן דקי מזכה ליה וכ"מ להכ"ח סי' רמ"ח לתשו' הרשב"ש וז"ל ל"ל שלף כתב לו בלוקו שלף שמחל לו כל תביעה שהי"ל על לוקו קרקע אבל לשון מחי, ודאי ל"מ בקרקע שהוא בעין כמו בחפץ שהוא בעין וויש ג"כ לשון הגמ' דף, חזק ועו"ע עכ"ל הרב מוהריב"ן בקיצור:

הרי מבואר מדברי מוהרשד"ם ז"ל ומוהריב"ן דמחי, לבד בקרקע וכבל דבר דאיתיה בעיניה לפי, בקנין ל"מ ומשני הסיא דבתובות ובקרית שבתב ד"ור וכו' וכמ"ש מוהריב"ן וגם תשו' הרשב"ש וכ"ל וכמ"ש הכ"ח וגם מ"ש הרבניס הרב החבי"ב בס' כנ"הג סי' רמ"ח הג"טה לוק מ"ג והרב מרן והרב מקור בדוך דמחי, בקרקע מהני היכא דאיתיה קנין לפשר לומר דלא בתבו כן שלף כמחי, בהיא ד"ור לף בהיא הרשב"ש וכפי מ"ש בדבריו הב"ח ומוהריב"ן דהסס ודאי מהני היכא דאיתיה קנין בסילוק הסוף וכמ"ש מוהריב"ן מתשובות הרשב"ש שהביא הב"י סימן קל"ה ומתשובות המרדכי המובא לה ומת"ש מרן בלה"הע סי' ל"ב ג' דזה ערוך טפי לומר לפשוטי פלוגתא לבל המחי, לבד ל"מ לפי, לי איכא קנין בהדה ולא כמ"ש מהרי"ל בס' תש"י סי' ל"ז דמחי, לבד לי איכא קנין בהדה מהני בקרקע והביא ראיה לדבריו ממ"ש הרב החבי"ב והבלוים עמו ותשו' הרשב"ש שהביא הב"י סי' רמ"ח דאיסתמיט מניה מ"ש מוהרשד"ם ומוהריב"ן וגם תשו' הרשב"ש לף זכר מה שבתב עלה הב"ח ומה שנקשיע מהרב החביב והבלוים עמו הרי בתבו שנוהל לפרש דבריהם בת"ש תשו' הרשב"ש לו הסיא דד"ור וכמ"ש ודוק ועיין ס"ת מוהריב"ן דף רכ"ו ע"ב בחורך מ"ב מבת"י בשו"ת הרב"ם לבן נור ז"ל:

הנ"בי **אברהם אנקאווא** יע"ט

ק"ה ראובן הי"ל שט"ח בגד שמעון ומת שמעון והניח מטלטלים ובשבת ראובן לגבות חובו מהמטלטלים מלף שהבו לוקח היקומים והמעות בעין בידם והלה המלוה לגבות חובו מהם שבבר נשתעבדו לו לוקח המטלטלין בשעה שגב מקרקעי בתב מוהרמ"ב ז"ל דלף גבי מהם והביא ראיה מהסיא דסי' ק"ו ס"ד ועו"ס בם"ע והטו"ר והסמ"ע עב"ל. וע"ו בשו"ת הריב"ן ז"ל חלק עליו ובתב וז"ל בקיצור מנסב לבותיהו ורבותיהו לוונו בן שלף הב"ח בוכה ערמי מבר המטלטלין בל עוד שהם בעין בידי היקומים דשל"ב ס"ל בעולף שלף יותר מזה דשלו לף נשתר מדמי המבר בגון שנאבלו ושם המלוה עיניו לם"ת למלות חשרונו שבל שם דמי המבר קיימין בוכה מהם דהוקף יתמי שבלי וחדו וסוף שורו טבוח לעיניו וכו' דף עקב. וגם מה"ר נבי מהלו המעות ומ"ם מלשון הטור שאין שעבוד ב"ח על המטלטלין אע"פי שתקנו הבאונים לגבות ממע' דיתמי הויגו דאוריים והתקנה לף שייך שלף בזמנם שלף היו בוקבין שעבוד טלטול בשעה דאז אין שעבוד על הטלטל בלל שלף מבח התקנה שבל בזמנינו זה שבוקבין בהדיא שעבוד טלטל לגב מקרקעי דאז ס"ל לתקנת הבאונים דשעבודת דאוריים. ודוקף לגבי התקנה לתרו שלומת התקנה לחיובא דיתמי שבל מה שעשה שביהם בהדיא בקנין ודאי מחייבי ולף עדיפי מבביהם דאתו מתתקים שהרי בל תנאי שבממון קייס והרי בותבין ובאח"ב עוניו"ל קו"ט שקוע"י. ומסיימין וב"ה בקס"מ וכו' ועיין סי' ק"ל ס"ה וכטו"ר

סימן ק"ו סי"ג וי"ל וכנ"ל סימן ק"ו הג"הטו שות ז' והגב"י שות כ"ט והסכים עמו כמוסר"ח טולידאנו ז"ל מבת"י כמוסר"ם לבן נור ז"ל:

הנ"בי **אברהם אנקאווא** יע"ט

ק"ו הממשכן בית ונתקלקל אם הוא בלקול מועט שעדיין הבית ראוי לדירה בעל המשכונ מתקנו בעדים ומוסיף על המשכונ ב"מ שהוניף והוא סיסים תיקון הבדחי לבל תיקון שיעשו הבדחי ופסיד הוצאתו ואם ירלה לת"ב יטול מה שתקן בלופן שלף יזיק לשף יחזור הדבר לבמות שהיה ואם יקלקל בלום בטולו יחזור ויתקנו במו שהיה מתחלה ואם התיקון בדלפת הגג ס"ל תיקון הבדחי גדול מזה ואם הוא בדלפת הבתים והחבר ובדומה אם תקנו בדלפת לבנים שהוא דבר ס"ק יקוסף על המשכונ ואם תקנו בדלפה של סיד וחול לפילו יש בו דגבי נחל אין זה דבר של קיומת ויש פעמים שבבא בעל המשכונ מלאו יפה והוא מקלקלו ולפעמים יתקנו עבשיו ולף יספיק בעל הקרקע לפרוע המשכונ עד שתקלקל ולפיבך נהגו שלף לבוסיף על המשכונ: אמנם אם נתקלקל הבית עד שיעו ראוי לדירה חייב בעל הקרקע לבנותו עד שיהיה ראוי לדירה וב"ז בשאין מבת מדינה שלף נפלה הבית מעלמה: שבל אם היה מבת מדינה אין זה בבלל לחריות שלף מזל בי' גרס בע"מ הפסיד משבונתו ובע"ב הפסיד זבותו והקרקע עלמו עדיין ממושבן בידו ואם ירלה בע"מ לבנותו יבנה ויבוסף לו על המשבון וב"ז במשבון של בעלי בתים שבל משבונות של יתומים שבל לתחריות בעל הקרקע בין בלקול מועט או מרובה ומפי מבת מדינה דבלתו"ה חייב לפרוע מיד בשיראם שפי' עדיין הבית קיים וב"ם שנפל וחייב לפרוע מיד ליתומים מעותיהם ס"ת מוריב"ן ז"ל ועיין בתם"י למהרי"ל ז"ל סי' מ"ד ובתשו' מהר"פ בירדוגו ז"ל סי' תר"ג ועו"ם מבת"י בשו"ת הרב"ם לבן נור ז"ל:

הנ"בי **אברהם אנקאווא** יע"ט

ק"ז הקומיסאר"יום חייבים ליזהר לבעלי הסחורה שפי' על טענת שפק ב"ז שלף נפרדו ז"מז בדין שבועה בן בית שבל אם הקדיקו חשבונם ונפרדו ז"מז ס"ל בי אם חר"ם או אם יתחייב לו שבועה מ"מ יבלבל עליו וכו' ומה שטענן מאחר שבעלי הסחורה מאמינים לוקח בשה שהיו נותנים הרשות בידם ול"ב האמינום גם לענין שבועה ושבן היה נהוג שאין משביעין לוקח אין בדבריהם בלום דל"ב בשלף תורת שבועה ב"ב דהא הקח נמי בל אשר ים לו נתן בידו וב"מ הרמב"ם פ"ט מהלבות שלוחין ושות' וז"ל וכן הבית שהוא נושא ונותן וכו' ועו"ם ומה שטענן שבך היה נהוג לאורך טבויתי חקים עליה דמנהג דס"ל שחר ולף שלין מוהריב"ע ומוהריב"ן ומהרם"ף והראב"ע וברב המאכי"ר ומהר"ם מרוטנבורג ומהר"ם עטיוף ומהר"ם אבודרהם זלה"ה: וגם הרב הר"ף בס' בתר מים חיים דע"ט ופ' לתר שנשא ונתן במנהג אם י"ל סמיבות מה"ר בתב דהאידנא דנפיבי רמאי לפילו אם יהיה מנסב קבוע וידוע מבטלין לוקו ויתקבע הדבר ולף יאמר ועו"ם מבת"י בשו"ת הרב"ם לבן נור ז"ל:

הנ"בי **אברהם אנקאווא** יע"ט

ק"ח מי שנשבע שכל שטרות שי"ל נגד פלוני שכל מה שנשבה מפה מכאן ולהבא יכתבנו ע"ג השטר ומת לוה כתוי מלוה וחב"כ מת מלוה ובוטלו יורשיו שטר על יורשי לוה ועשנו יורשי הלוה דאפשר שפרעו לאחר שנשבע ולא הפסיק לכתוב ע"ג השטר ער שמת הרי עם יורשי מלוה דמהני ליה שבועת שנשבע להבא דאף לא הוי מורים שבוע' לבניו דק"ל דפרעים היה כותבו ע"ג השטר כדי לקיים שבועתו וכדאשכחן גבי שבועת הנזונים דטפי ליישבע להבא מלהשביעו כל ל' יום והקיף דקרא"ש כלל פ"ז ג' ע"ב היכא דלא היכא דנשבע מלוה שלא נפרע ונשתקה קרבר ומת מלוה דאיכא למימר שמת פרעו תב"כ ושפיר קיימן בית ר"ת מ"ל ומע"ג דאיכא פלוגתא דרבוותא כדאי' סי' פ"ז סי"ו דלקרא"ש לית נפטר בשבועה דלהבא אבל לקרא"ם ומהר"ם כ"כ שהכית המרדכי נפטר וכמ"ש בשפ"ה בוותיהו עברינן ואפי' המלוה עדיין קי היה צריך ליישבע כ' משום דקי"ל כיכא דאיכא כ' דעות אם חייב שבועה ה"ל כתב הרא"ש פ' הכותב והכיאו הטור בח"מ סי' ל"ז דלא עבדינן עובדא לחייבו שבועה ועיין ב"כ ח"מ סי' פ"ז סק"ח וכ"ש כהא דמת לוה בחיי מלוה דאמרי' עלה בגמ' דאין למדין היתנה למ"ל דאכו דלא לוקיף עלה מוהריב"ע ומהרי"ט ומוהר"ר חביב מוהרדנו ז"ל והרב מוהריב"ן ז"ל חלק עליהם וכתב שפדין עם יורשי לוה קרא דהשבועה היתה שלא בפני לוה ולא מדעתו ואפשר שאם היה מודיעו היה מוכנו מליישבע מחמת חיזק סיכה לו טענה וכדומה בלופן שהשבועה שנזכרת נעשית שלא כתקנת"ל ואפשר שלא תועיל לתוליף ממון מיד היתומים . ועוד דשבועה להבא אפשר שלא תועיל כלל במקום שחייב שבועה כי לא מלינו שבועה כזו בדברי ז"ל וכבר מלינו בדברי חז"ל דלשבועה דלהבא קילא טפי מלשעבר דשבועה דלשעבר אם ישבע לשקר עובר משום שילחה מפיו ומזדקר כה לוינים טפי אבל דלהבא אפשר דכוונתו לקיומה שלא שלחה ועבר וא"כ לא תועיל במקום שחייב שבועה דשלעבר ורחים מדברי הרשב"ץ שהביא מרן בכ"י סי' פ"ז וכשם ע"ז ועיין בכ"י הטעם למה הינו נפטר ול"ד להסיק דשבועת הנזונים דרים סי' ל"ט דשם"ם דאותם שבועה קילא שחינם לא מ"ת ולא מן המצחק ולא מן הגמרא שלא תדרכה בתב הרמב"ם דמ"ש אין מסבירין אותו שלא שבאשר רצו הנזונים שרבו הרמאים שנועלין דלת בפני בעלי חובן שבועה זו ושקלו כח ותקנו ליישבע להבא שם שחמירו ושם שקילו וכמ"ש הרמב"ם והביאו הטור דבין דשבוע' זו תקנת הנזונים היא אין מדקדקין בה להקשות שלא לשקל שכל היכא דמחייב שבועה מ"ת או מן המצחק וכו' ודאי דאין לשקל בח . וע"כ נריך לחלק בין כי היכי דל"ת היא דהרשב"ץ ותקנת הנזונים וכ"כ הרב נידו"ן די"ל ומע"פי שמור"ם כתב שהוא דעי' פ' בשם המרדכי שבועת שבועה דלהבא מ"מ מרן לא שם לב ול"ת הנך למימר קי"ל כבעל המפה ודרדקי בני מלוה שם המוחזקים ושמע"ם כ"ם דמרן שפם לשון הרשב"ץ עיקר . ועוד דמור"ם כתבה בשם המרדכי ומרן כב"י כתב שי"ל לשון המרדכי כהרשב"ץ ועיין סי' רל"ז סל"ד ומ"ש הסמ"ע . ועוד דגם מור"ם יודה הכא דלא מהני משום שלא היתה מדעת כע"ר אבל היכא מעיקרא נקרלו כ' בלוחות שבועה וכדומה ליישבע שנשבעלמו ונשבעו וכו' . ותו כתב דמזכירין לו שבועתו והכא מי

ק"ט בני חרם הכלים מעיר אל עיר להסתחר ואפילו ממלכות לחברת פטורים מכל מסים וכו' מנדה כלו והלך לא שליט למירמת עליהן ואיכא נוקנים אלא עם כני עירם ולא עם כני העיר אחר הלכו להסתחר עם וכך היה המנהג בכל ערי המערב בימי הכוקינו ורז"ל ומילתא דפסיקא היא בדברי הפוסקים דבענייני המסים הולכים אחר מנהג הקבוע ב"ת מוהריב"ן דף קנ"ד ועיין מוהר"מ אלשיך סי' ס"ה ומהריט"ן סי' קע"ז וכ"כ ומהר"ל שסון סימן ס"ט ומוהרשד"ם סי' ת"ח ותמ"ל והרשב"ם סי' תל"ו

מכת"י כמוהר"ם מכן טור ז"ל :

מי שמת והניח בן בכור וכת ג' זו כ' וכתובת אמם כמנהג קפשטני' יש להסתפק אם יטול פ"כ הבכור לגבי הבנות הו"ד לא שייך בכורה אלא לגבי חיתת למיעוט בן ג' פשוט דשייך פ"כ לגבי הפשוט הטוטל דרך ירושה אבל לגבי הבנות לא לפי שאינן טוטלות מקורת ירושה אלא מתנאי בתובה והתנאי הוא שיטול הבת בכן עכ"ל מוהריב"ן ז"ל והרבנים במוהרר"ם אב"ד ור"ז במוהר"ר דפקיל עובר אבן טור ז"ל כתבו וז"ל וכיון שהרב מוהריב"ן לא הכריע וכתב שהדבר קשה מי יוכל להכריע וכ"ש שהסכרת נותנת בקשה והדברים ק"ו ולכן חזר הדין לסיני וטוטל פ"כ מן התקנה כן מ"כ מכת"י כמוהר"ם אבן טור ז"ל :

ראובן נתן מתנה בקנין לבנותיו הקטנים וכתב להם שטר שמתנה ומת ב"כ מת ראובן ועמדו היורשים לבטל המתנה מהא דכתב מרן בח"מ סימן רמ"ג סי"ט בשם ים מי שאומר מי שנתחייב לקטן וכו' כיון דאין לותו דבר תב"י אינו זוכה לא"כ זכהו ע"י אחר וא"כ כ"ר שנתן הלכה לבנותיו הקטנות אין המתנה בלוש כיון שאין שחפלים תב"י ולא זכה להם ע"י אחר הרי עם הבנות והמתנה קיימת שפרי פסק מרן סי' רל"ה ס"ו וז"ל וכן קטן וכו' לא קנה עד שימשוך וכו' שכל קטנה וכו' הקנה מטלטלים שם קנו מידם וכו' וכתב הסמ"ע ס"ק כ"ח דהטעם כיון שמלינו שרבתה הקורה הקנין לקטנה ע"י אבותם וכו' ועו"ש הרי מבואר דים חילוק בין קטן לקטנה וכמ"ש מרן סי' רמ"ג סכ"ב דקטנה ז"ל יד ור"ל חבר ועו"ש מש"כ בקטן ואיכ לן למימר דהר"ן שהביא מרן סי' רמ"ג סי"ט לא מיירי אלא בקטן שכל בקטנה גם הוא יודה וכדפסק מרן סימן רל"ה ומע"פי שכתב מור"ם סימן רמ"ג כ"ג דדוקא בקטנה שת"ל שכ הוא דת"ל יד שכל בב"ד דהיא קטנה שי"ל שם לי"ל יד עכ"ז הנם מלינו להרב ש"ב סקי"ז דאחת זה וכתב דלא נאמר דת"ל יד במקום אבים אלא לענין ניטין וקידושין שכל לא לענין זכייה ומתנה ועו"ש וש"ב אית לן למימר דמרן ס"ל כהרשב"ץ ולכך השמיטה כאן בזכייה ומתנה אבל בשלוחת ניטין קמ"ל ה' הבית כ' שכרות וכר מן רין לא לריכינן לכ"ז דשנם שנאמר מרן אית ליה הא דינא דכתב מור"ם אפי' לגבי זכייה ומתנה

ס"ד כשאחר זוכה לה הוא דמ"ל יד במקום לכיה דשמא אין לכיה תפן כזכייה הסיה לכל כשלכיה נתן לה לתמרי דיש לה יד שמרי גילה דעתו שרוצה הוא שזוכה דמרי כעלי לה ידו ורשותו וכן משמע ממ"ש מרן כמ"ש סי' קמ"ח ס"י כשכיר קמיותא דקדק וכתב לכיה מקבל גיטה ולא היה שלח מדעתו משמע הא מדעתו מקבלת גטה שמרי כעל לה ידו וכ"ש לשכיר כ' וכ"ש לעניין זכייה וא"כ הנה שנדמה המתנה לגט עכ"ז כנר"ד שפשיב הוא הנותן קנתה דכעל לה ידו ועוד דדמיא לחף דמ"מ סי' ר"י ס' המוכה לעובר וכו' ולא היה כנו קנה וכתב הש"ך כיון דדעתו קריבה לכל כנו קנה וכו' יעו"ש וכ"מ כקטנה דקנתה מהני טעמי הלא נס בקטן דכתב מרן דל"מ קנין הלא הם זיכוו ע"י אחר היינו נמי כשהנותן לאחר למנה הם פשיב הוא הנותן דעתו קריבה לכל כנו ולא עלמו זוכה לו כיון שגילה דעתו שפשן ככך ועיין מהרי"ט ח"מ כ"ל כ"כ דכיון דקנו מידו כקודר אל עדיה הם עלמם זוכים לו וכביה הא דמרן סי' רמ"ג דמשמע דק"ס ל"מ וכתב דה"ר בקנין סודר שנעשה כרין הנמ' דהיינו ככליו של קונה וכנון שנטל המקנה סודרו של קטן לכל למהנהינו שקונין כסודר העדיס מהני נס לקטן לפי שהעדיס זוכים כעדו וכך היו דניס מוהר"ם הלרפתי ומוהרמ"ס ז"ל ועשו מעשה ע"פי תשו' מהרי"ט הנז'. והנה שנשאר עדיין ביד הנותן יש לומר שמא כתב ונמלך ומעיקרא לא נתכוון למתנה נמורה ביון דהיה כמתנת כריא ועיין כמפ"ס סימן ר"ן ס"ה ס"ות מוהריב"ץ והסכים עמו מוהריב"ע ז"ל מ"כ מכת"י כמוהר"ם שכן נור ז"ל:

הנ"כי **אברהם אנקאווא** יס"ט

ק"י הא דכעינן כמועלת המלכת ג' מהרי"ן היינו לכתחלה כדי למעט כשלעת עובדין או להכוות מחלוקת שכל כדיעבד או שהשעה עוכרת או שעשה הסופר ולא ידע שעריך המלכת ג' מ"ר ולא נמלך לא פשיטן לה אלא מדקדקין הם אם היה כניוה ע"ר אמת דנין עליה דאין שהרי אלו כיה להמלך היינו אומרים לו עשה והמלך ואם היה כניוה על קו תוהו וכבני בוהו פשיטן לה דאין שהרי שאלו כיה להמלך היינו דוקא אותו כך' ודיס שו"ת מוהריב"ץ ז"ל מכת"י כמוהר"ם שכן נור ז"ל:

ראובן שמכר חלרו לנוי דקי"ל כפי התקנה הוא קודם לכל אדם לקנותה אם רלה הנוי למכרה ואפי' קדם אחר וקנאה יכול לסלקה דיכול כל אדם לקנות לעלמו אפי' קדם אחר וקנא

יתום שמכר קרקע שירש מאביו בקום"ח ומת היקום הקום קודם שהגיע לך, שנה המכר בטל ולע"נ שלש עדיין קיים כופין לוקו לקיים שבועתו מ"מ כיון שמת אין היורשים חייבים לקיים שבועתו כדקי"ל בכמה דוכתי מוהרי"ט ומוהרמ"כ ז"ל והדרך לרעת ופירי והנס דקי"ל בדשכ"ל לא קרס קלוקח ותפס פירות אין מוציאין מידו כדקי' סי' ר"ט ס"ד בקנס ל"ד מסר לו השטר לחר שבאו הפירות לעולם שאז המכר קיים לכל הכח כל המכר בכללו ובקיבת השטר ומסירתו כלקו בזמן שאין המכר מכר והנס דהמכר היה בשבועה כיון שהפקיעו מז"ל המכר עקרו ליה לכוליה כין בשבועה כין שלא בשבועה דקנין אי"כ שבועה אי"כ דאל"כ מה הועילו מז"ל בתקנתם ומדלא חלקו דבשבועה מהני ע"כ דעקרו מז"ל למכר קטן כשלו ליכו וכל מעשיו בטלים ואף שים לבע"ד לחלוק ולומר כיון שהמכר בשבועה חייב לקיים שבועתו ע"כ לא אמרי' הכי שלא בשהשבועה לקיים המקח לכל השבועה שעושים שאת המכר בקום"ח ולאו מידי הוא דקנין אי"כ שבועה אי"כ וכשנשבע לקיים המקח נמי לא אמרן שלא בשעדיין קיים דכיפינן ליה לקיים שבועתו לכל אם מת אין כופין היורשים וכמ"ש מהר"ם סי' הנזכר ס"ר ואפי' לפ' הסמ"ע דמהני קנין ושבועה כשהמכתא ואם מת כופין ליורשים לא אמרו דוקא שלא כשהמכתא דלפי המת הקנין מהר עצמו קנין חשוב הוא · שלא דשהמכתא מעכבתו מלחזור לחיות שבועה ומצטרפת עם הקנין לבטל המעשה ולחזק הקנין · לכל הכח כל"ר דהקנין מעיקרו לאו כלום היה גם השבועה מצטרפת עמו לחזקו לאו כלום היה דקנין אי"כ וכו' מוהרח"ט ז"ל:

ורעניו אם מכר היקום הקרקע שנת הרעב לתפ"ן כדי להשיב נפש נחלקו בו מז"ל קר אמר שלא בעי כ' שנה דפקום נפש דוחה לפי' לאיסור שקילה דאוריית כ"ם בתק' דרבנן דכלום טעמא מאי משום הפסד ממונו ואם אמר להפסיד ממונו כ"ם להפסיד נופו שיומת כרעב קרע דנכסי יקומים שמכרו שלא בהכרזה נעשו כ"ר כמו שטעו בדב"מ ואפי"ה לגורך מזונות ת"ל דב"ז ובא רעבו וקדמו והשיב ע"ז דכאן היה יכול למכור ע"י כ"ר וכיון שלא מכר המכר בטל ולע"פי שמצינו לגורך מזונות לא בעי הכרזה אם לא אמרו ואם אמרו ומדלא חלקו פחות מכן כ' למכור למזונות ומכרו קיים ס"מ היכא דגלי גלי וטעמא דכא לאיש היה דאתם נכסי הכרזה המכר מכר שלא שהכרזה נורמא להוסיף כו יותר על שיוויו לכך המכר מכר אבל כשהמכר רע מעיקרו וכטל אין שם דבר המקיימו ואין לו תקנה ת"ל למכור ע"פי כ"ר ועוד דהאם לגורך המזונות לא בעי הכרזה כיון דבעי זמן לפשר דבוני כיני ימות כרעב אבל הכא אי"ל להמתין כלל שלא בעת ובעונה אבל ומיד ומכור כב"ר וכיון שלא מכר כתקנו המכר כטל עב"ר מכח"י כמוהר"ם אבן טור ז"ל:

הל"כי **אברהם אנקאווא** יט"ו

קי"נ ראובן שמ"ל שטר עיסקא נגד שמעון ולבסוף הכעו והשיבו שת"ל כמה לפרוע כ"ח חצר הידועה לו ורצה להורידו לשומת להנכותו החצר הנז' בחובו ע"י שמעון העיד ורצונן השיב שת"ל חפץ בקרקע ושמעון יטפל בשלו למכור קרקעו לפרעו ממון בעין וזכה כדין ראובן הנזכר כמ"ש הריטב"א והביאו מרן מוהרי"ק סי' ק"ח ס"ו המוכר שקורה לזנו מורידו לשומת כלל שלא נותן לו מעות כמו שהקנה הלקן שהרי שלא מכר לו שקורתו ע"מ לקבל קרקע וכופין ע"ז שלא לחרו דין שומת שלא בהלוקת חו"ח דמעיקרא לדעקת דלגמול חסר נחות ונם זה בכלל ני"ח משא"כ במוכר שקורה. וכתב מהר"מ יפה דמלוה לחכירו למחצית שכר לזנו מורידו לשומת שהרי אין כוונתו שלא להנאת עצמו ונם בסמ"ע הורה לו שלא שכתב שם דרך הקנרים להחליף שקורה בשקורה ומוכרים שקורה שלוקחים תמורת שקורתם וזה עשה כן לריך להמתין לו עד שימכור שקורתו או יקבלה בעינה והדבר ברור שלא חכך הסמ"ע שלא להנכותו שקורה תמורת שקורתו מטעם הנז' שכל לא להנכות קרקע ומ"ש הריטב"א שנותן לו כמו שהקנה ע"ם בסמ"ע שאינו הנאי נמור דא"כ לפי' בהלוקת חו"ח הדין כן שלא מירו כדרך הקנרים שמוכרים שקורה שי"ל בעדה כ"ות הרב הגדול מוהריב"ן זצ"ל מכת"י כמוהר"ם אבן טור ז"ל:

הל"כי **אברהם אנקאווא** יט"ו

קי"ד אין היורם גוכה בשטר כתוכה ממשעבדי כל זמן שלא נזקף על הבעל שכוס העולה ליורם דאז חית ליה קלא מוהריב"ן מכת"י החכם הנז':

שטר מתוק שלא נכתב כה שום קנאי והנותן לומר שהיה על קנאי כ"וכוהסופרים לומרים שלא נזכר בפניהם שום קנאי אך הנותן הביא עדיה שהיו מצויים קודם הקנין ובעת הקנין ואמרו שקנאי היה ביניהם וע"פי הקנאי הזה היה הקנין אם"כ · זה היה מעשה ופסקנו דהקנאי קיים דמעשים בכ"י בשעת התיווך קודם הקנין מבארים היטב כל הפרטים ואם"כ כשקורקיים לסופרים לקנות מידם אין מבארים הדברים היטב וסומכים ע"מ שדברו קודם לפני עדים הל' וחכוש מוהריב"ע ומוהריב"ן וכ"פ מהריב"ם ז"ל וז"ל שמע"פי שבשעת הקנין לא פי' כלום אין בכך כלום דוחאי ע"ר הדבריס הל' בקבו השטר וקנו מידם. וכמבואר ר"פי כ"ז בהגה ע"ם בשלא כזה לפי לומר בשלו הלנשים שמכרו קרקעותיהם כדי לעלות לא"י קוב"ב וחלכו ולא מצאו דרך כי סגר עליהם המדבר וחזרו שלדינה בת' מרן סי' הנז' שא"ל נ"ר שעת המכר שיהו חוזר ולפי לומר שעת המכר הוא שעת התיווך לא עת הקנין ואם בשעת התיווך נ"ר לקונה ממנו שכדי לעלות לא"י הוא מוכר ותיווך עמו והלך לפני עדים וקבל קנין ולא אמר שו"ר לפניהם שלא ענין המכר מפני לחזור בו ולהחזיר המכר דוחאי נ"ר הוא זה שהני"ר בשעת התיווך לא שלא נ"ר עת הקנין על סמך דבריהם הא' שאמר עת התיווך הוא מקבל קנין ומחזיר הקרקע אם מודם לדבריו וא"ל יודה יאבד כמ"ם מרן סי' רכ"נ בקופו עכ"ר מוהריב"ם ז"ל ע"כ מכת"י כמוהר"ם אבן טור ז"ל:

הל"כי **אברהם אנקאווא** יט"ו

קט"ו בח"מ סי' קע"ח ס"ח בהגה וז"ל נשתמש כו כמה שנים ס"ל לשלש חלקו דב"ז שלא חלקו בשלו הוא משתמש · כתב בש' דוד סי"ר סימן פ"ז וז"ל הנה מתוך התשו' במקומה שיש בקשו' תחדשות סי' קמ"ח מבואר דלא אמר זה הרשב"א ז"ל שלא בדבר דיבולין כ' להיות משתמשין והולכין כנון

מקומות כי"ב שקנו כאות' זה יוסב כו שעה ק'
וכשמשקלן כף חכירו ויסב כו ואם זה קדם היום ויסב
תחלה למחר חכירו קודם ויוסב וכל הקודם זכה ליסב
או כחלר האות' זה מפיס עם חכילות וכליו לשעה
וכשמפנה זה כף חכירו ומפיס כמוהו פעמים מקדים
זה ופעמים זה הלר האות שכתם שב' משתמפים
והולכים לכך אמר הרשב"ק ז"ל שאם אירע שנשתמם
הק' כמה פניס לכרו ולא כף חכירו להשתמם עם חיטו
יכול לומר לו לשתמם לכדי כ"ו פניס שנשתמפת אתה
לבדך דב"ז אלא חלקו כשלו הוא משתמם כמו שפיס
משתמם מקודם כשפיס חכירו משתמם ג"כ ויכול לומר
לו הרי פיית יכול לכוף ולהשתמם גם אתה ככל אלו
הפניס ולא היית מזיק לי כלום שגם אני חייתי משתמם
עמך לכל כיסים וחנויות שלי"ח להשתמם כ' זה שעה
וזה שעה אחרת אלא דרך תפיפה זה שגם וזה שגם
אחרת כמ"ש שם בשם הרמב"ם סו"ל כל מחלית הפניס
הללו היה לריך לילך לשכור כמ"ש אע"פי שיושב שם כמה
פניס לריך לשלם לחכירו חלקו וכזה פרם תמיהת הרב
עדות כיעקב סי' ק"ד כמה שהניח דברי הרשב"ק ז"ל
כל"ע מכת"י כמוהר"ם ילכן נור ז"ל:

הל"כי **אברהם אנקאווא** יע"ט

קט"ז בענין מי שקנה קרקע והחזיק בו כמה שניס ואח"כ נולד עליו שטר משכונה
ולא היה בעל המשכונה נוכח מפי' הקרקע כל מצד
מזמן שהחזיק כך הלוקח פסק הרב כמוהרי"ט ז"ל
שאחר שעברו כמה שניס ולא יכל בע"מ פי' הקרקע
ומחזיק יכל פי' ואפי זכה מחזיק ושטר בטל דק"ו
הוא בקרקע שהוא שלו לגמרי אם החזיק בו אחר וטען
שלקחו ממנו כיה חזקה כמ"ש מרן סי' ק"מ ק"ו בקרקע
זה אע"ל עליו אלא שעבוד שטר משכונה דקועיל החזקה
אם מוחזק כיד כעליו ואוכל פי' וטוען שפרע והחזיק
כו ג"כ דמהניא כיה ושטר בטל עכ"ל והר' המרכ"ן ז"ל
פסק דלא קועיל החזקה נגד המשכונה כי הוא כשט"מ
דעלמא שלא תבטלנו החזקה שיאמר שלא משמתי
למחות כיון שתין על הקרקע שלא משכונה בעלמא
עכ"ל וכתבו סרשב"ק ז"ל ס"ר שאלה קס"ד וז"ל בקיצור
שאלת רחובן משכן כיתו לשמעון כשטר וירד בו שמעון
וזרע בו שנה ואח"כ בא רחובן ג"ם או יותר והוציא שמעון
שט"ח על רחובן שיפרענו וטען רחובן שפרעו וזרע בכית
שני חזקה וזה לא ערער ואמרת שהשבת לותה שהרין
עם שמעון וכו' מדאמרינן פרק האשה שטר אמנה
הוא ליכו נאמן וכו'. ואם טוען שזרע כו שני חזקה וזה
לא ערער ליכו כלום שתין שני חזקה אלא כאומר
לקחתי וז"ל לא מכרתי אלא יקויים זה שטרו ויושבע כיון
שתין משכונתו כידו ונעמיד הכית כידו עכ"ל:

תשובה כדין אמרת רמ"ם שתין רחובן נאמן וכו'
ומראים שהשית כראוי שכתת אלא שע"ל
ראים מהחית דהחית כעוקר השטר מעיקרו אלא אפי'
בשטר שעומד לפרעון ליכו נאמן דקי"ל דמני אמר
שטרך כידי מאי כעי. נם אם שטען שהלוה ג"ם נם
היה ליכם טענה כמ"ם אלא מ"ם שריך שכועה ליכו
נראה כן ע"כ שכא רחובן ליתחכא לי הא לא שכא לא
טענינן ליה. אלא אמרי' ליה זיל פרע וכו'. ואע"פי
שתין משכונתו כידו ע"ל כלום רמ"מ שטר שכידו מוריע
אלא נפרע וכל אלא נפרע זכות משכונתו כידו עכ"ל.
והרב מוהרי"ט ז"ל שאחיו של מוהרי"ט ז"ל פסק כשברית

שאחיו שכעל שטר המשכונה וכתב שכן דעת הרב הגדול
מהוריב"ן זלה"ה ועוד שכיה רשים לרבר מס' כב"ה
כשם הרב המכי"ט ז"ל גם הרב מוהר"ר רפאל כירדוגו
ז"ל הסכים לדעת מוהרי"ט ז"ל ודחה שאו' הרשב"ה
הנ"ל. עכ"ל מכת"י כמוהר"ם שכן נור ז"ל ומדברי
הסמ"ע סימן ק"מ סק"ו נראה שפסק כדברי הרב
המרכי"ן ז"ל:

הל"כי **אברהם אנקאווא** יע"ט

קי"ז ראובן סי"ל שט"ח נגד שמעון ומחל לו כו
כרבריס בעלמא כלא קנין וגם לא
שחזיר לו אלא השטר אלא"כ שכא ראובן אלא שמעון
שיפרענו כשטרו כאומרו כי מה שמחל לו לותה מחילה
לוגם כלום כי היתה כלא קנין ולא החזיר לו אלא שטרו
וכמ"ש הסמ"ע סי' י"ב סקל"ח וז"ל. וה"ר כדלא נקיט
המוחל עדיין שט"ח וכו' וע"ל סי' רמ"ח הדין עם שמעון
ופשוט מדמי החוב אע"פי שמחל לו כלא קנין ולא
החזיר לו אלא השטר כי מלינו למוסריב"ן ז"ל כהגהותיו
על הסמ"ע סי' י"ב ס"ח כתב וז"ל כין כשטר כין כע"פ
וכן אנו דנים כב"י הלכה למעשה עכ"ל. וכן מבואר
להדיא שכן דעת מרן ממ"ם בח"ם סימן קכ"ז ס"ה
המוחלת כתובה ח"ל לא קנין וכו' וכתב הח"מ משמע
אפי' לא החזירה לו כתובה. וכן משמע לעיל סימן נ"ו
כ' וכו' ועו"ש. ואף הב"ש סקי"ב כתב ומכאן יש להכיא
ראיה דמהני מחי' אפי' כשהכתובה כידה וכ"כ בח"מ
וכו' ועו"ש. וכ"מ נמי מדברי מרן ח"מ סי' פ"ל סכ"ט
המורה לקכירו כפני עדים וכו' כין שהיה מלוה כשטר
כין כע"פ דומיא דריש"ע ועו"ש. ומ"ש הסמ"ע דאי
נקיט שטרא כידה ל"מ ונסתייע ממ"ש מרן סי' רמ"ח
מחל לחכירו חוב וכו' והניח מור"ם ו"ל וכו' דמשמע
מינה דמרן ס"ל דוקא ל"ל סי"ל שטר עיין כפסקי מז"ה
מוסריב"ן ז"ל שתמה ע"ד הסמ"ע שכ"כ כפשיטות ע"ר
מרן דמשמע דמרן נמי סכי ס"ל ותמה עוד על מור"ם
סימן רמ"ח ו"ל וכו' וסיים סרב ז"ל ונלע"ד למחוק
הו"ו של ו"ל ולהניח י"ל כלא וא"ו ולא כף לחלוק
לסברת קמא אלא לפרש דהאי דאמרי' דמהני כדבריס
כלבד י"ל דדוקא סכי אפילו כיכה דאיכא שטרא או
משכון אלא משום דמרן לא פי' סכי כהדיא להכי נקטה
כשם י"ל והר"ל ומוכרח הוא דכיון דאמרי' מקי' ל"ל
קנין כי נקיט שטרא מקי הוי כרי כשמחל לו נמחל
שעכודו ועיין כדברי הרמ"ז מוקריב"ן ז"ל כלורך ומ"ש
שלריך להניח י"ל כלא וא"ו כן כתב גם הרב הלכות
ועיין כפסקי ל"ל ז"ל שהכיא רבריס אלו כלורך קלת
מכת"י כמוהר"ם ילכן נור ז"ל:

הל"כי **אברהם אנקאווא** יע"ט

קי"ח שני אחים שחלקו שטרות כגורל והלך ל'
מהם ומכר שטרו למחלה ואח"כ רלה
אחיו לכטל החלוקה והקנאה שהרי לא כתב לו שטר
מסירה נראה ריאינו כלום דאחים שחלקו כגורל שטרות
שכיניהם כ"א ועשה כשלו מה שירלה ועיין סי' ס"ו סמ"ק
כב"י וכסמ"ע ויש מחכמי הדור שפסקו כיון שאי"כ
כיכה ומסירה יכול לחזור כו ואינו כ"ל כ"מ כתוב מהם
הרב המשכי"ר ז"ל מכת"י החכם קנז':

העושה זיוף ככסף ומכרו ליתרעל המוכר כחנותו
והחזיר מכר לנוי ומלחמו קנוי מזויף
והולרך המוכר לכזכז ממון מהום שכנה והמוכר לומר

מזלך גרס הדין עם קלוקח ועריך לפלס לו כל מה שהפסיד כי זה המוכר רודף ומטעה את הרבים ועיין סי' ס"ו דקפי' גרסי בנזיקין לא הוי מילתא דשכיחא חייב כ"ם בכ"ר כהגה דין העוסק בזיופים וכו' והכי במוכר לחבירו אין חייב לומר הקרקע רק הקם שמוסקין בן במעשיו יזיק את הרבים לכל הכי הסתא מיהא שכבר הזיוף לחבירו מזיק הוי לענין לפלס לחברו הפסידו כך פסקתי הלכה למעשה והסכימו חבירי עמי ישב"ו מסס הרב המפכ"ר ז"ל מכת"י החכם הנז' :

אם המעניק יזכה בירושה נמ"כ בכתב כמקרקע"ה ז"ל וז"ל מוהר"ר סעדיה אפ"ר ומוהר"ר יהודה עוזיאל זלה"ה כתבו בתשו' דוקא לא התנה קודם נישואין וכתב בכתובה שלא העניק לה כ"א ע"מ שיזכה בירושתה הוא שמצדדין בירושה לנותני סבדוניות ולא התנה יזכה בירושתה ולזו דוקא נדוניתה עכ"ל מכת"י החכם הנז' :

ראובן קנה בית ע' מטמעון וכתב לו שטר מכר בעמ"ג ולא"ז נלב"ע המוכר וכל כ"ח שלב"כ ורלה לקחת הבית בחוכם וזכה ראובן בדיוקם וקם לו הבית ולא"ז כלו כ' כ"ח קדומים לזמן המכר ורלו לערוף הבית כדת וראובן מסיב מלחר דידוע דר"ל היה שטר בעמ"ג לא היה וכיל למיקם נגד כ"ח שלב"כ והיקם נטמעת בידם ולא היה שום תועלת לשום לדם הסתא נמי דע"י קנייתו ושטרו בעמ"ג לא יצרוף כ"ח ממנו . הדין עם ראובן ול"מ שום כ"ח לערוף ממנו וכ"מ בהרב פ"מ ח"כ סי' ל"ב שנשאל על נדון זה וכ"פ ע"ז מוהריב"ן ז"ל ונמלא בכתבי הרב המפכ"ר ז"ל כתב מוהר"ר יעב"ץ ז"ל וז"ל כתב הרב פ"מ ח"כ סימן ל"ב בראובן שמכחן קרקע בחזקתיקי מפורש לנוי בהו"ה בדיני ישראל ואינו מועיל בעמ"ג ולא"ח מכר קרקע לאחר ללא ג"כ בהו"ה בעמ"ג ובהו שלב"כ ונרפו קרקע שמכחן ראובן לנוי כי כן הדין בערכאותיקם . אחר שלב"ל שטר בעמ"ג ולוי רוצה לטרוף הקרקע שכיד לא מצוי שמעבודו קדם ומסיב הרב לזכות את לא כיון דעיקר הטירפא הוי מצוי דלו לא הוקם זה היה כ"ח נוכחו וכנ"ר דכלא קנייתי לא היה מכל יורד לטמיון שהיו לוקחים חוזו שלב"כ . ומה שפסידתו לא ודכרים הללו ב"ל חזוק ופשוט הוי עכ"ל . ועיין להרב פרי חדש סימן כ"ה והסכימו ע"ז בקיטוון ופ"ח ופרו יע"ל מכת"י כמוהר"ם לכן נור ז"ל :

הנ"כי **אברהם אנקאווא** יט"ו

קי"ט כתבו מז"ל דכעודם עסוקות בחוזו ענין יכולים לחזור עיין סי' קנ"ה ס"ו וכתבו הא"ח ז"ל דנתנו לו חז"ל שיעור שעה להתכונן כדבר וכך היו דנים קדמונינו ז"ל דאף אם קנו ממנו בק"ם חוך שעה מני מיקדר מוהריב"ן כמועתיקים דף רס"ג ע"כ מכת"י החכם הנז' :

הנ"כי **אברהם אנקאווא** יט"ו

ק"כ היורד לקרקע בקורת מסכונת דקי"ל ג"ל חזקה אם לאחר שנלמוימי המסכונת י"ל חזקה תלוי בפלוגתא דרכוותא י"ח דלין להם חזקה וי"ח י"ל חזקה וכרב המרכי"ן כתב וז"ל נלע"ד פשוט דלין בכלל זה המסכונת שעושים לזמן וחוך הזמן לא יפרו וכ"ז שלא יפרו נמסכת בניכוי שלינו נקרע שלמו ימי המסכונת עד שיכלה הקרן דשוב ג"ל פירות למלוה ג"כ כמסכונת בניכיתא ושלמו ימי הקלכה כ"ל שנשלמו ימי הקלכה וחזרו המעות חוב קוב ד"ל חזקה לרעה כ' ונסתלק המלוה מספי' ולפי שטעו בזה רבים כתבתי זה כי חושבים שלאחר עבור זמן שקובעים וקובעין שלא לפרוע הוא הנק' שלמו ימי המסכונת ודין שלאחר עבור לוחו זמן י"ל חזקה לרעה כ' עכ"ל הרב המרכי"ן ז"ל מכת"י כמוהר"ם לכן נור ז"ל :

שרת כי"כ לא קטול כח המלמנה לא הלכה ויוחה לאיש לאחר וגם הכנות לא ירצו כח לא"ל שמעלה מקום לכוקיו ולא יטלו כ"ל כגוף הקרקע ע"פ הטומ' שיטומו הכי"ב כביח דירה ויתן להם חלקם המגיעם בכתובות מוהריב"ן רף כ"ד וכ"מ כמ"ש מסכיס עמו מוהריב"ע ז"ל מכת"י הח' הנז' :

בי"הב שנופס על היחיד יכול למכור השדה שגב לקרקע לכל שדה לכד אינו יכול למוכרה וכן לא יוכה כי"כ על הקהל ומינו כה לדם ל' להסתדר כה הוא וזרעו אין שום ל' מזרעו יכול למכור ולא ליתן ולא למחול השדה לאחר מוהר"ן מתיים סיריו ול"ז מוהר"ר שמואל לכן נור זלה"ם מכת"י החכם הנזכר :

שנים שמסרו בל' נעשה ערכים ז"ל וא"ל לנכות מל' מסס הלחרים חייבים לפרוע כעדו מהריב"ן רף ר"מ ע"ל מהריק"ם כס' ערך לחס סימן שפ"ח ס"ז וא"ל ל' מסס כפר אין בל' המודה מחייבו שבועה וכן לא היו ג' וכפר ל' אין בל' מחייבין לוחו ממון והמודה יתחייב בכלי הרב הנז' סי' ל"ז וה"ה נמי לא מת ל' מסס והרב מ"ור ועב"ן ז"ל כתב דה"ה נמי לי ל' מסס נברל שלמל לו של' מסס ל"ל נכסים כמדינה זה לא"פי סי"ל נכסים כמדינה לחרת שיפרע מן בל' ועוש"ב מכת"י כמוהר"ם לכן נור ז"ל :

הנ"כי **אברהם אנקאווא** יט"ו

קכ"א שאלה ראובן נכנס ערב בעד שמעון לגוי בסך אלף לוקיות ועבר הזמן ולפס הגוי לת ראובן כמה פעמים ויה לריך להוליך הולאות ליסמע מהגוי וללכת לעיר שמעון ושמעון רוחסו היה כרכיס ולפעמים היה שולח לו מפ'לס לנפרע סך מלקלל לו כ' מלקלים עד שהגלים לו ו' מלקלים והיה מיד שולח לשמעון לאמר לגוי הרי שלחתי מעות לראובן והיה בא הגוי מיד ומכריח ראובן לתת לו המעות ההם ולא היה רולה לכתוב פרעון ע"ג שלעקר ועכשיו בא שמעון לכתוב סך עשרה מלקלים מראובן כאומרו שפשע ונתן מכלי שיכתוב הגוי ע"ג שלעקר :

תשובה ראובן פטור שכן פסק מרן סי' ב"ח ס"ל וז"ל פרעו הלוה עלמו שלא שלח עיי שליח כין שלמר ללוקח קח השטר וחן וכו' כין של"ל הן וכו' חייב השליח לפרוע למשלח לכלל ל"ל הזכיר שיקח השטר פטור . ומ"ש כנר"ו לא הזכיר לו כלל לכתוב ע"ג שלעקר ולא"ג דגבי ערב כתב מרן סי' ק"ל ס"ה שפרע למלוה ולא בקש ממנו השטר אין הלוה חייב כלום לשלם לו מה שפרע כשפילו שהרי פשע במה שהניח השטר כיד המלוה וכאן לא שלך משמע רלפי' לא הזכיר לו וקח השטר קרי ליה פושע ומשמע לכאורה דכנר"ו ראובן חייב . ליתא דשם"ם כהערב כבר פרע משלו וכא לתבוע מהלוה ולכן מצי אמ"ל הלוה לא הוה לא סולרכתי לטורחך ליקח השטר שהרי אתה לריך לו כדי לתבענו כו שהרי לריך שתקנתו בכו"מ כדי לנבות ממשעבדים דידי לו לפחות

שיכתוב לך המלוה כו' התקבלתי לגבות מכ"ח דידי כריתיתא כפי' ק"ל אבל היכא דלית הערב כח להוציא מהלוה שהרי לא פרע לו כלום משלו אלא משל לוה קו"ל כשאר שליח דאם נתנו ליקח מקרי פועש וחייב וק"ל פטור דקל"כ ליתמניון היכא דהלוה כח להוציא מן הערב הוא שהפסיד בהנחת שטר כיד המלוה כנ"ד דקייב הערב דהו"ל לתפוקי ממונא וכ"ש היכא דערב כח להוציא מהלוה דפטור לוה דהו"ל לתוקומי ממונא אלא ודאי לא מקרי ערב פועש אלא כשפרע משלו ומה שקרלוהו הפוס' פועש לית פי' כשאר פועש דעלמא שפירושו פועש ומזיק לשכנגדו אלא הכוונה פועש כעלמו שכיון שלא לקח השטר ג"ל כמה לתקוע לנוס ולית פשיעותו פשיעה אלא להפקיע זכותו אלא להוציא מהלוה אבל לא לחייבו לשלם לנוס זה נראה דקדוק נכון דמ"ם שליח זה משליח דעלמא . וכן נראה מדברי מוהרשד"ם סי' קכ"ם ורפ"ג וכן נראה מדברי הס"ד סי' ק"ל ס"ק י"ב אמ"כ מנאתי שכ"כ הרב גודר"ת בסדיה סימן ל"ח מ"כ דף קכ"ח ע"ח ועו"ש הרי דרלוכן פטור מדינא אפי' אם היה יכול לעשות ולא עשה ואפי' כלא נוכח כ"ש כפי מה שכתב בשאלה שהיה רלוכן נוכח דאז ל"מ דמכני נוכח לתוקומי ממונא ולמיפטריה כמש"ל מתכיעת שמעון אלא לפילו לתפוקי ממונא משמעון מהני ליה נוכח דרלוכן :

ועיין שמו' הרש"ם בכלל י"ח סי' ז' ופסקים מרן סימן קל"ח ז' ומ"ש שם בעל המפם ום"ב כנר"ד ג"ל נוכח גדול מזה שמלוה תוקיות של החוב שלתו לו בעדים מתקבלים . ואיך ודאי רלוכן אח פניו לומר לגוי בכוב זאת זכרון ע"ג אלעקר מתקבל או כ' בכל פעם וביר הגוי לתוכעו לפרוע בכל ובלו היה שמעון שולח ממעות לרלוכן בנגעת כלי שורעה לגוי היה לפשר שיתחכם לומר לו משלי אני נותן לך ולא לאן עד שתכתוב לבל כיון דשמעון היה שולח להגיד לגוי שאלא תמון לרלוכן ומיד היה בא הגוי לתוכעו ודאי דלא מצי לתוסתמוטי מיתי ולא מצי למימר ליה לא לאן עד שתכתוב כי יאמר לו מתי תיכפת לך הרי נכפי הלוה הם אלו ותתנם לי בע"כ ואם ידחקהו לכתוב גם הגוי ידחקהו לפרוע מכח ערבות . ועיין סי' קכ"ו בסק"ג היכא דלא מצי ליסמט מהגוי ומעכ"י אינו רוצים לפי' כשהלוה בעצמו פורע לגוי כשפרעון הוא מעט מהרבה לינו רוצה לכתוב ע"ג שטר ואח"כ לינו רוצה לחשבו כלל מפרעון כי אומר הגוי שנוטל זה לחשבון רבית של זמן הנוסף ומי יוכל לדין עם מי שתקיף ממנו וכבר מילתיהו לאורש שהם גוי לנם הוא וכ"ש כשהוא לונס מפורשם כשמקבל הפירעון ע"י שליח וא"כ ודאי דפטור רלוכן מסך עשרה מתקבלים הגו' . והנה הרב בכנ"ה הנ"הט סי' קל"ח סט"ז כתב בשם תום"ו וכו' וז"ל רלוכן שנכנס ערב בעבור שמעון לגוי כמעות כרבית לזמן קרוב והגיע הזמן ולא פרע לגוי והוכרח רלוכן לעשות תנאי מחדש לזמן נ"ח על שמעון מוטל לפרוע הקובב הזה עכ"ל . וא"כ לא יהיה שלא שנטל הגוי עשרה מתקבלים הגו' בעבור המתנת הזמן הנוסף על שמעון ליהדר ואין על רלוכן חיוב כלל וממילא תשובם מונחת למה שבא בשאלה לאחר תקיעם על שוחרות והולאות שהוציא רלוכן הודאי חייב שמעון לפורעם לרלוכן מפ"ד שכ"ת סי' קל"ח ס"ז ובדברי בעל המפה הנ' ואפי' לדברי סי"ח שהביא המפ"ם שם בשו"ר דרלוכנא דל"ם לא מתחייב לום הכא כל הני לונסי שנזכרו בשאלה ודאי שהיו טובא וחייב שמעון לשלם דר"ע ורלוכן זכאי בדינו בכל מכל כל ע"כ וחתומים סרכנים כמוהריב"ן ז"ל והרב המבכי"ר ז"ל נאם רכ"ן

ע"כ מ"כ ועיין מוהרמ"ט סי' רל"כ ס"ח :

הכ"כי **אברהם אנקאווא** יע"ט

קכ"ב שאלה רלוכן ושמעון היה לכ"ח מהם בית מקוח טהרה והיו תמיד מריבים זע"ז על לודות נשים הטובלות לטהרתן וכבן נכנסו מתווכי שלום ותווכו לחלוק כל הגבוי כיניהם ועשו שטר ביניהם בקום"ם שהם משתו' כניבוי כ' המקומות ע"ע הם ויורשיהם וזרעם לתריהם ע"ע והיו תולקים עז"הד הנ' כמה שנים לע"ע משכן רלוכן הנ' המקום טהרה ללוי בשר קוב שקי"ל עליו בכלל קרקעות לתריהם והרשהו ליהנות כפי' כל המשכונות לשר עמד שמעון הנ' ושרשר נגד לוי הנ' כלומרו אין רלוני להשתתף עמך בגבוי כי מה לי ולך להשתתף עמך לני לוני שוקף בו כ"ח עם רלוכן ולוי טוען לני כח מכח רלוכן ובתריקים קלתית . עוד טוען לוי שזה ג' לו ד"ח מלקתי הגיבוי כיני וכיוך ולמה לח שרשרת מקודם :

תשובה מה שכ"ל להסיב שהדין עם שמעון כמ"ש במהרי"ק ז"ל ח"ח סי' קמ"ו סי"ט שאם מת לחד מהשותי' נתבטלה השות' ודה"ה אם מכר לו משכן ח' מהם כנדון זה שנתבטלה השות' לחד נשמע לית לסו ובשלמא אם היה כתוב בשטר שביניהם הם וכ"כ ניחא לכל עכשיו דרייקו בלשון הם ויורשיהם וזרעם לתריהם בלו כתם לינו ככלל זרעם . ומה שטוען לוי כזה כמו ד"ח שעברו והיו תולקים הגיבוי הוא ושמעון כנהוג מקודם ולא שרשר לין טענה זה מכיון שלא ריבר כפי' לוי עם שמעון כנ"ל נהיה זות' גם לנחנו כמו שהיה מקו"ל עם רלוכן ונתרלו כ' כזה לכל כיון שהיו תולקים שתם וכשת שמשכן רלוכן נתבטלה השות' נעשו כמו שנשתתפו שתם שיכולים לחלוק כ"ז שירלה ל' משם כמוכח סימן הנ' סי"ו וחתומים ח"ור לפרו הרכנים כמוהר"ר שמואל מוקח ז"ל וכמוהר"ר יהושע כר משה ן' חמו ז"ל ע"כ נמ"כ מכת"י הרב המרכי"ן וחתום נאם רכ"ן ז"ל ע"כ מ"כ :

הכ"כי **אברהם אנקאווא** יע"ט

קכ"ג עמדו לפני לרין לשתר יכמת שאול יוסף הכהן תוכעת ומשם כהן מורנם נתבע ע"ע בית ל' ונקנת מקומות לתריס שנתן' לו למשם הנ' זקנתו דוגת שם לכיו כמ"ם שטר המתנ' כ"ות כרלוי ועשנה היכמה שיכמה לינו זן ומפרנס לוקה והיה כתוכתה מן כעלה הל' ולכן היה רולה שיחזיר לה המקבל חלק כעלה הל' כלותו בית ולותם המקומות ויחזיר לה ג"כ פירות שאכל משם . ותחלה המליה לפני הנשבע ע"ת מתכם ל' על לוותת הרב משם כהן זקנו שנתן כל הנכסים להשתו דוגת הנ' ושטן שבכח המתנה היה תועיל המתנה שנתנו לו :

ופסקתי שלין כדבריו כלום כי זכורני שבב"ר הגדול שלפניהו זלם"ם כשלו לוקה מתנה כיטול גמור יען היה כתוב בה שנתן לה מעבשיו והוי במתנת בריא ולריכה קנין וגם לנבי שלבתי בעקבות דבותי זלם"ה וכדאתו שלא תועיל לו טענה זו הוליא שטר התלוקה שחלקה הקרקעות דוגת הנ' עם כנה שאול יוסף הנ' מחלה לו ומחלה לה והיה היה לחר

שייכם לשם לחזו הכי וטעון שמחלקה נקנו לו ופסקתי שאין כדבריו כלום והחלוקה הסיח לא תועיל לגלג לגבי שאול ועוד מלוי בעת החלוקה לכל לגבי חלק יהודה שכלב"ע אע"פי שאשול יוסף הוא היורש מ"מ כיון דכקובת היכמה ע"ן כעלה הא' והיא לא נמלקה בעת החלוקה ולא הסכימה עליה החלוקה כטלה לגבי דידה והיכם זן ומפרנס וכ"ש עכשיו שאינו זן ומפרנס ונריכה היא לחזר לחר נכסי בעלה הא' ליזון ולהתפרנס מפירות או מהן עלמן אם תלטרך ולכן כל מה שמכרה או נתנה דונא הכי או שמכר או נתן שאול יוסף הכי אינו קיים לגלג לגבי מחלית של דונא זו לגבי שרביע של שאול יוסף · לכל לגבי רביע הי' יכורש לא עשו כלום ולכן לריך משם הכזכר להחזיר לו רביע הבית ורביע כל המקומות שנתנה לו בכי' ורביע פירותיהם שמזמן מתנה עד עתה וכן כל לוקח או מקבל מתנה שלקח או קבל מדונא או משאול יוסף הכי' ולא נטלה קנין היכמה להסכים על המכר או המתנה כולם לריכים להחזיר להיכמה רביע הקרקע ופירותיו וכן משכונת קרקע וכיולא בכולהו הדרך הרעה והדרך פירי וכמ"ש פשוט סי' קס"ח ס"ג ולרלוים כיר היכמה חקמתי שם פ"ק תל"כ לפ"ק ותחומים הרכנים הגדולים כמוהריב"ן וכמוהריב"ע זלה"ה · וכמוה"ר יהודה ן' יעלאל זלה"ה :

וכמוה"ר שמואל הלכהן זלה"ה :

ום"ל נמ"כ כנון דת לריך לתודועי דלכתורם היה נרחה שמחלית הקרקעות הוא שיחזור ליכמה שהרי כ' לחיים היו שאול יוסף היכם ויהודה שנלב"ע ועולה מחלה לכל ה' שהרי דונא לחם לא נשבעה על כתובתה וכסי כתוקת יורשי קיימי אלא שאני הכי מהכרת דכיון שהבעל לוה ונתן לה כל הנכסים כמתנה אף שהמתנה לא נעשית בחו"ה ובטלוה כ"ד הנ"ל מ"מ לחניית מיהת לענין זה דכיון שרלונו שרלונו של הבעל בכך הוא ה"ל כאלו פטרה משבועה ואף דמן השמים הטעוה ולא לחני לקיים המתנה יועיל מיהת לפוטרה משבועה שהרי רלונו היה שגם את הכל תקח ולפיכך דכיון שזכתה היא כמחלית הנכסים והחזין לא זכו אלא כרביע לכ"ף ולפי זה פסקתי שלא יחזור ליכמה אלא רביע הקרקע ופירות ותקוס כמוהריב"ן ז"ל :

ום"ל נמ"כ הד"ה שהחלוקה לגבי היכמה כטלה ודוקא שם חלקה הזקנה עם שאול כנה חלקו וחלק היכם כינס לבין עלמה כלא ג' שמניס נתמנים בקיומ בשומת החלוקה קיימה לגבי חלק הזקנה והחני של שאול והיכמה לא נפל בו חלוקה וכ"מ שמכר שאול או מכסן מהחלר שלו ושל לחיו קטרוף היכמה החני ממנו קרן ופירות ולרלוים חת"פ לפרו יע"ח ותקו' כמוה"ר יהושע ן' חמו זלה"ה וכמוה"ר יוסף עטיפה זלה"ה וכמוה"ר יוסף נבחי זלה"ה :

ום"ל נמ"כ לחר המחי' מכבוד החכמים יצ"ו לא יהיה לגלג שהיתה החלוקה כנ' שמניס וכו' כיון שנעשית שלא בפני היכמה ושלא בהסכמתה לגלג שחלקה הזקנה עם כנה היכם מחלית לכ"ף בחוכסה שכיון שהוא היורש ועשיו מעשיו כלא מציאות היכמה ולא הסכמתה הרי הזקנה והיכם טעו וגם השמניס שחלקו להם טעו ונמלא חלוקה בטעות שהרי שעכור כתובת היכמה ע"ן כעלה הא' והיו לריכים לחלוק בפנים או מרעתה וכיון שהיא חלוקה בטעות כמאן דליתה דמי ולפיכך לחיו לגבי חלק הזקנה ל"מ שלא לגבי שאול יוסף כנה דהיינו שהיו יכול לערער

נגרה וכן הזקנה הוינה יכולה ע"כ נמ"כ ותתוס כמוהריב"ן זל"ל מכת"י הריב"ן ילה"ה :

הל"כי **אברהם אנקאווא** יס"ט

קכ"ד שאלה שותפין שהיו בחנר ולחד מהם רופא ומקיז דם וספר ועושה מלאכתו בחנר · ושכ' מעכב עליו מפני הנכסין והיולחין כב' ושאב"כ ערב ובקר וכו' להתרפאת ולהקיז וכו' · וכבר זה ימים נשאלתי ע"ז והסכתי דרך קולה שבע"פ דוקא מני מעכב ועכשיו נדרשתי להסיב ככתב והנה דין זה פשוט בסי' קכ"ז ס"ד בהפי' ברופא גרידא לו לומן גרידא מני מעכב מפני קול הנכנסים והיולחים ועוד שמכרו עליו את הדרך ועוד דליכא היזק רלים של הנכנסים וכו' · גם נתבאר שם דהפי' החזיק לעשות כן ולא מיחו בידו לא עלתה לו חזקה דמני למימר ליה סבורין היינו שנוכל לקבל ועכשיו ה"ל יכולין לקבל והפי' נקרלו כל הסבנים חון מא' לוחו ל' יכול לעכב · והסיק דס"ל דאין יכולין לעכב מפני קול פטיש וריחיים מיירי בהחזיק בבר ולא מיחה ובדליכא נכנסים ויולחים דאתרתי בעינן דהי ליכא נכנסים ויולחים הפי' החזיק ל"מ דהזיק בזה הוא כמו עשן ואבק שא"ל חזקה · וכ"ז ברופא גרידא לו לומן גרידא · כ"ם הכא שהוא רופא ולומן ומקיז דם וכו' ועוד שטוען השותף דליכא ליה דרך רממונא שבאים כמה פעמים גויס וידעיו ומכיריו להתרפאת וכו' ובשמוליתין לוחו בחוקו הכי הוא לריך להקביל פניהם ולכבדם וכל לשר הכין לו וכו' ליכול כלבא שירוחים לע"ג דלא לילטריכנא להאי טעמא ע"כ נמ"כ למוהריב"ן זלה"ה מכת"י כמוה"ם הכן נור ז"ל :

הל"כי **אברהם אנקאווא** יס"ע

קכ"ה שאלה נשאל הרב הגדול כמוה"ר יעב"ן זל"ל מהרב הגדול כמוהריב"ע זיע"א וז"ל שכנר כן נר שר לכא יעריאל החכם השלם הד"ומ הרב המובהק כמוה"ר יהודה ן' עטר נר"ו עם פקודת משמרת החיים והשלום ויחדיו יהיו תמיס אל רלסו · לוקיוקינו אלה לנו לדרוש את ס' תורות רלוכן שהסכיר כ' פרדיס חמ"ה לשמעון ושמעון אלך לדרכו ויאלו עליו ליסטיס והרגוהו ולא נודע היה מקומו · ויהי היום הלכו קרובי שמעון ויעקבו אל המלך יר"ה שנהרגו כ' יהודים ונ' פרדיס ולכדו אך מה ונזר המלך על שר המשפחה שמת כה שיפרעו לקרובים וטעון הסר שיכבעו שכ"כ ממון נלכר להם ולא יכלו הקרובים ליכבע לשקר ונתפשרו עם הסר ופרע להם אך מה · וכעת תבע רלוכן לקרובי שמעון שיפרעו דמי הפרדות מהנביים · והקרובים הסיבו שלא נבו כלום כעד הפרדים והנכנסים שלא כעד הממון שנלכד להם ורלוכן משיב שאתם עשיתם רעה לתבוע תביעת שקר מה שלא לכרתם ואם תבעתם שמת שייתם יכולים ליכבע כשמת וליטול את שלכם מתחת יד הקוביס ומידכם היתה זאת לכם לתבוע את שיינו שלכם · כלופן שטוען רלוכן כי מאחר שהפרדים דבר גלוי וידוע והודו כי לנשי המלון שלנו שם שמעון ולוי הנרלקים לכל ממון לא היה גלוי ולפשר שהם משקרים יש מקום לשר להסתפק שמא לי"ב ממון כל עיקר וע"כ מה שנתנו היינו כ"א כשר טענות הוודאות שהם הנפשות והפרדים דוקא לא כשר ממון שהוא ספק ועוד דמה שנפל לא נפל אלא כשר הממון שהיה תלוי נביותו ע"י

שבועה

שכועה וכיון שלא רצית לישבע לשקר מחלת לו בכח שכל הגנבה הוא מצד הפרס והכאתה כנז' עם ודחיק וק"כ כמלא שלקח רופא לעצות שחורה כפרדתו של תכירך זלמדנו רבינו שם יגבה רבינן דמי הפרדים מושלם. חו ילטרך לקח חלקו בפצרה שעשו הקרובים עם השר ע"כ ותקוש כמוסר"ר יעב"ץ זע"ל:

ום"ל נמ"כ לחר"ם ממכ"ת עמדתי על השלה שכתובה בפנים ולרעתי הדין עם רבינן בעל הפרדים ואין ספק כדבר וכדמוכח מע"חמ סימן ס"ז ס"ק ומשי רל"ר ד' דהכא ודאי פשיטא שיפרעו הפרדים דנראים דבריהם שנשתלמו הפרדים ותה שנשפשרו עם גרמו לזה ולא יתנכה כלום לבעלים וכנז' בפנים ולמעכ"ת שחייס והשלוס ותקוש כמוהריב"ע זוע"ל:

ום"ל נמ"כ הדברים ברורים ומחוורים שפיר כשמלה קדשה מאחר שהיה הקיווך מפני שלא היה יכול לישבע ואין זו לריכה לפנים ולשפוטי גבורי קלקינוש ותקוש כמוסר"ר משה לדשלין זל"ל מכת"י כמוסר"ר שלמה אלן נור ז"ל:

הל"כי **אברהם אנקאווא** יע"ט

קכ"ו שאלה ראובן שהיה נשוי עם לאה למנהג המנורשים ונלכ"ע ראובן ונפלו נכסיו לפני לאה לשקה הנז' ודינה בקו שי"ל ממנה ולא היה שום יורש לאחר כ"ש הכת ולאה הנז' שהם לריכים לחלוק הכל לאח"כ כשלת הכת הנז' עם לוי והכניסה לו כנדוניית חלקה הטולה לה בירושה בנכסי אביה עם לאה אמה הנז' ונשתרה עם לוי הנז' זמן מה ונלכ"ע לוי הנז' ונפלו נכסיו לפני דינה לשתו ובניו שי"ל ממנה ואחר פטירת לוי הנז' נפטרה לכ"ע לאה הנז' שם דינה לשתו של לוי הנז'. והן היום בכוחם לחלוק דינה על לוי הנז' נכסי לוי עם בניה הנז' דלמה דינה ליטול לעלמה חלק נכסי לאה אמה ועל שלא זכתה בו כ"ש לאחר פטירת בעלה לוי הנזכר ולא היה בכלל נכסים שנמלאו לה ולולי הנז' בעת מותו. וע"כ לא תחלוק עם בניה הנז' כ"ש הנכסים שהיו ולולי בעלה הנז' בעת מותו ולא חלק נכסי לאה אמה שלא זכתה בו כ"ש לאחר פטירת לוי בעלה הנז' והמדברים בעד בניה הנז' טענו שאחר שלא נשבעה שבועת היסת לאה שם דינה הנז' מעולם לא זכתה בנכסי ראובן בעלה הנז' כלל וכל הנכסים מאז ומקדם היו של דינה היסת לוי הנז' לאחר שלא נשבעה לאמה הנז' שבועת היסת וכשנשתת עם לוי הנז' הכניסה לותה לו מכלל שאר נכסיה כשנלכ"ע לוי הנז' גם חלק נכסי לאמה יקחה נכסיה שנמלאו לו ולא עת מותו ודינה לאמה שבשת חלקה נכסי ראובן שהיה עם לאה לאמה וזכתה לאה אמה בחלקה והביאה דינה הנז' ע"ד שמעיד שבאמת חלקה לאה הנז' נכסי בעלה עם דינה בתה הנז' לך בשבעה לא נשבעה שבועת היסת והמדברים בעד בניה הנז' השיבו ע"ז דלא מהימן להו עד א' בזה ולא שניות שברברי סעד כן הוא וכבר חלקה דינה ולאה אמה ונאמר דמשתמת מחלה לה בקה הנז' כשבועת הלמנה עכ"ז יש לנו להשיב כי דינה הנז' קטנה היתה בעת ההיא וכשנשתת עם בעלה לוי עדיין היתה קטנה ולאו בת מחילה היא קודם ניעוליו ואחר ניעוליו. ומה שאמרנו שעד א' מעיד שחלקה לאה עם דינה יובן שמעיד שחלקו המטלטלין לבן קרקע תעיד סעד שלא חלקוהו ולא זכרוהו כלל יורנו מו"ן מה יהיה משפט הקרקע והמטלטל וכשאו יכון בנדון

שבית"ר נתם הקטן מר ממות ותקוש הרב כמוהריב"ן זע"ל:

תשובה מילתא דפשיטא שהדין עם דינה ותירם לא לריכים ולמה שהרי נכסי הלם מעולם לא נכנסו לכלל רשות לוי לומר שיכנסו בכלל עזבון לוי ליחלק בין דינה ובין בניה שממנו רלנן שהרי ומדוקדק כן בשלה וז"ל והסכימו בנדוניית חלקה שעולה לה וכו' שכנשלת דינה עם לוי לא הכניסה לו בנדוניית כ"א חלקה המגיעה ונכי שמלה לאה בלי שכועת היסת ולא חלקה עמה קו"ס לא הכניסה לותה דינה ללוי וכיון שמלה בלא שכועה נכסי בחזקת יתמי קיימי שהיא דינה זו דעתי כזה ושלוס ותקוש כמוהריב"ע זוע"ל ע"כ מ"כ בכת"י כמוהר"ם אלן נור ז"ל:

הל"כי **אברהם אנקאווא** יע"ט

קכ"ז שאלה כי"הכ הי"ג היה מעותף בין ו' לו ז' שות' שירשום מאבי זקנם ואין בהם ממלא מקום זקנם אלא ג' מהם ושים ס"ן קכוע ופסקו עמו ליטול כ"וכ שכר טרחו והשאר מתחלק עד שלברך סביה יקנוהו ולפעמים כשג' רולה למכור קונים לותו מהקיבון שהוא לזכות כולם ועכשיו עמד לאחד מהשות' לו כ' ותכעו דין גמ"ק וכוונתם לחלק הס"ן כי ידעו כו דלית ליה נכסי למיגר:

תשובה דין גמ"ק דינה הוא ולא מלי מנים לעכב לחנם לה יטלו התובעים כל כי"הכ לעלמם כדין גמ"ק לפי"ם לא יחלק הס"ן מחלוקתו דמעלין בקדם וכו' וכבר הקזיק בלותם שרוק וזכה בה לעולם וכמ"ש הרמב"ם פ"ק דמלכים דין ז' וז"ל ולא המלכות כלבר אלא כל השרות ירושה וכו' עד עולם והוא שיהיה הבן ממלא מקום אבותיו וכו' ועיין במרדכי סו"פ החובל סימן קל"ד ח"ק קמ"ט לא' לופיה דשרוה ליטו יכול למוכרה לאחר ואפי יהבין בה תכלין ופלפלין וריחא דכוסמי ואמרי' לה בסימנא וכטע'מי ואסברינן לה כדרמי כי כי"הכ קרקע וכקלים ותקרה וכל כליה והמלאי שבתובה נופן ממון. אבל שרוה הסלוחת וקירודה לפני הקיבה אין נופה ממון וק"ל כי"הכ היא וכל מה שבתובה כנוף והסלוחת כנשמה והנוף לעולם ים בו תפיסת יד וסיל שולטת בו אבל הנשמה ליכה נתפסת ואין סיל שולט בה ולפיכך כי"הכ וכל כליה הקרן ומלוקה שייך בהו מקח וממכר. למנם סלוחת שהוא רוחני כנשמה לא שייך בו לא מקח ולא ממכר. וע"ז וכיולא בזה נאמר שם יתן איש לת כל הון ביתו בלהבה בוז יבוזו לו וכתיב מורשה קהלת יעקב וקי"ל ירושה אין לה הפסק ולפיכך לא שתמכר כי"הכ כלה הן לשות' הן לזולתן שרוה הסלוחת תשאר לזה שהוא ס"ן ולא ימים בלוים ווזדמן שם' משאר השות' יקבע עלמו ללמוד קורה או מבניהם וכני בניהם וימלאו בו הקנלים שמנו חז"ל הלריכים להיות בס"ן יקוסף קניף עם הס"ן הזה שהרי גם הוא מכח לבוש דלבוש קלתי דכתיב תחת לבושיך יהיו כניך שבשקבלו הלבור מעיקרא לת סחבם זקנם להיות ס"ן מלותם שעה קבלו אותו ואת כל הים תחתיו לאחר יהיה הנון ורלוי לבא לפני ה' לשרת בקדש לו ולזרעו לדורותם עד כי יבא שילה וכל מי שהוא מזרע סחבם ולהיו רלוי למלאת מקומו כפי הדין ק"ל כלום כשבנתה בית הבנשת לא במכר המלות ובדרים ונדבות כי לא נתקנו מעיקרא לותן הנלות אלא לרלוים לשמם ולשרת שירות ושימוש של קדושה לעבור לפני

היכא דמתפלל בעבור או לקבוע דרשה כרבים להודיע
את חוקי ה' ואת תורותיו לכל מי שהיו רצוי לכך
ג"ל ככל חותן הנאות בלוס ועפ"י סיסו מזרע החכם
וכ"ם נשיאם ובנותיהם ונשם שלם זכו בהיות חלק בכח
שטרי כתובותיהן או בכח ירושה ג"ל בחותן הנאות בלוס
אלא שם זכו בהיות חלק בגוף בית הכנסת ועלו שבירות
החלק הסוף כדין שבירות קרקע ובלוס בחלו היתה חבר
בעלמא ע"כ ותחומים הרבנים כתוספריב"ע ובמוהר"ר
יעב"ץ זל"ל ע"כ מ"ב מבה"י במוה"ם מכן סור ז"ל:

הנב"י **אברהם אנקאווא** יע"ט

קב"ח ראובן היה שולח ספינה קטנ' מג'בלטאר
לתיטואן ואמר לו שמעון שבקשה
ממך שלקח לי חונה קטן מהיות כגד נמר קוץ הספינה
הנז' לפ' ונתן שמעון החונה לראובן ורחובן מסרו לרב
החובל פאקיטו ג' ולא קבל ממנו פוליסא ולא הניע
הדברו הנז' לוד לוי ותבע שמעון את ראובן שבויו שמסרו
לרב החובל כלי קבלת פוליסא הרי פשע וחייב לשלם
ורחובן השיב שהיגה פשיעה כפי מנהג הסוחרים: הלך
ראובן הביא את סוחרים והעידו שהיו מנהג לקבל
פוליסא מלא על דבר גדול שכל דבר קטון כ"ר לא יזהלך
שמעון ובביא את תחרת של סוחרים והעידו שגם בדבר
קטון בזה מנהג הוא לקבל פוליסא:

תשובה מלחר שבת זו מבחמת לא זו דל עדות
מבחת וחזר הדין לפיני וכלי קפק כפי
הדין פשיעה נפש היא וחייב לשלם ורמיא להסיא דפי'
קפ"ב ס"ו דשלחו לקנות קרקע וקנה בלא לחריות ופשוט
הוא דלא מקרי מנהג מבטל הלכה אלא אם נעשה
כהסכמה דהיינו שהסכימו וחתרו ונהגו או לפחות
שהוקבע ונתפרסם המנהג לכל בני המדינה: וכנ"ר
ליכא לא הסכמה ולא מנהג פשוט אלא היא הדבר כן
לא היו הסוחרים מבחיצין אלו את אלו וע"כ אלו ואלו
דבריהם שוים דאלו ואלו מקפידים ע"י ואלו ואלו שלא
היו מקפידין ואי"כ מנהג. ומה גם דיותר יש לסמוך
על בת המעידים שהיו מקפידין דהפשר שרוב כן בממון
עצמו ועל זה פשיעה ולאו כר שמבת ניהגו כמ"ש
בדברי הפוסק דבשלו הוא דשלי ואינו דשלי בשל אחרים
וגם אם עשו דין בשל אחרים כפשיעה עשו וכשיעמדו
לדין יתחייבו לשלם שהרי לא נתברר בעדותן שבשל
אחרים עשו ונפטרו בדין מעשה מנהג:

ועיין שעו' הרש"ם כלל ע"ט סי' ד' וקפיפה הטור
ס"מ סי' ס' ס"ח ומש"ם כמ וכיון שבתבת את"ל
לברר שפשע המנהג שלא לדרבה לוקח מעשה פעמים
וכו' ועמוד הדבר עדי"ת וק"ב דכוותה כיון שלוקח
פעמים כדברי המעידים שלקחו פוליסא הין עדות
שבנגדם קובעתו מנהג ועמוד הדבר על דו"ת. ועיין
שעו' סריב"ם תמ"ח וסקיפה מרן כ"י של"ב מחור' ס"ב
וע"ל דכיון שלא הזהיר שמעון לראובן לוקח כתב קבלה
מרב החובל יפטר ראובן מסטיה דקימן כ"ח ס"ב דת"ל
הזכיר סיקח פשטר פטור דהקח טעמא הוא משום
דמלי למימר שכור הויתי שסיית שמוך על תמונתו ולא
שייך הכי שלא הקח שבבר לוה ממנו והיה לו עקח עמו
ודמיא קלא להסיה דשומר שמסר לשומר שלא היה
המפקיד רגיל להפקיד אצלו למ"ל היינו מלתיה דרבי
שימון רס"ק. אבל בבר"ר שעירין לא היה לו לשמעון
עקח ושיכות עם רב החובל לא שייך למימר הכי ואף
אם היה לו עקח עמו בחיוב פנים בלקראי ליה לן בה.
ועוד הקח מיירי בישראל דשייך להלתינו בבר שבר
פיקח דבר שוא בחיב ואף דחילוק זה כין ישראל לגוי
הינו מוקבח עיין בש"ך שימן נ"ח ס"ק יו"ד מ"מ שבא
דהיה לך טעמא לאחרינא ים לעשות גם זה סניף. עיין
בב"הג סי' ל"ו שבא ס"ב ועיין נמק"י פ' המפקיד דף
ד' בר"ם והוא גברא דלפקיד כיפי נזמים בל לא ידענא
וכו' יעויין שם. ואף שנמנם הרנב"ר על הירון הרב
הלפסקי ז"ל לא שבקינן מאי דפשיטא ליה להרי"ף
מקמי גמנוס בעלמא של הרנב"ר ומאי דמסיים ומיהו
היכא דאמ"ל לוה מפלוגי וכו' לא קשיא לן מנוה מידי
דהתם מיירי בשחוקו פ' ישראל מאמ"כ בנדון דידן שרב
החובל גוי ע"כ וחתום הרב במוסריב"ן זל"ל מבה"י
במוה"ם מכן סור ז"ל ובעקבות רבינו הגדול בתוי
לתזק הבריו הגם שהם סמוכים מלויסא עוד תוסיף
ואומר עם ק'מי גם בלא טעמא דאסר פיהם דבר שוא
בתיב עיקר טעם הפוליסא הוי משום לוסטים שבים
שהם ירחו כל הסחורה שבספינה עשוים בפוליסא הין
להם שום שליטה לגזלה ואם יהיה אפי' דבר קטון בלי
פוליסא חזי הוקרם הרלועה ליקח כל מה שבספינה
וטעמא טעים בתר גנבא דמסתמא אלו שגלחו
בלי פוליסא כוונתם לגזול המכס וזה דבר ידוע לכל
הסוחרים פוק חזי ולפי"ז אפי' אם היה רב החובל ישראל
הוי פושע זה שנתן לו לותה לונה בלי פוליסא וחייב
לשלם לבעלים ואם לפעמים יש לזה סוחרים שאינם
מקפידין כמ"ם הערים המבחיצין הין זה רחוק לגר"ד
דרשאי לדרש לחוב בשלו בשביל הנחת המכס שירוץ וזה
לקור"י פשוט:

הנב"י **אברהם אנקאווא** יע"ט

קב"ט תשובת שאלה לכתם"ר שמואל הכהן
וז"ל לחד"שו לאמרתי הנה בתוי
להסיב מעני שבבור על אשר שאלת בענין ישראל שמכר
חלציו לגוי ונשבדם לו חזקה ותק"ב מכר הגוי לישראל
אחר והיה בעל החזקה רך בחנר ומעלה שכר לגוי ואחריו
לישראל הבא מבחו ועבשיו רלה הישראל שהנה מהגוי
להוליא את בעל החזקה מכל החנר ולתת לו שברו או
לבל הפחות להוליאו מג' רבעי החנר ולהניח לו רביע
לבד שהוא שיעור החזקה:

תשובה גדולה מזחת בת מבואר בבת"מט בל'
התהנה שאפי' קורא שרי שם בבר וקונה
מהגוי רשאי בעל החזקה להוליאו ויהיה בעל החזקה
מעלה לו שבר בפי מה שיעריכו שבקיאים שהיה נותן
לגוי אלו היתה בשאלת בידו ושעמא רבה היא בם דלאו
ערוך לגיים ממאן דאתי מחמתים וכ"ם בגוי דקיימא לן
הבא מבח הגוי הינו בגוי לגרישותא ומש"ט נמי שם
הוליא הישראל הולאות בניינים וחיקונים בחנר ל"מ
תקונים בלתי הבריחים דורחי פטור מהם בעל החזקה
דלא גרע משאר שוא דעלמא אלא אפי' תיקוני הבריחים
מה"ד פטור בעל החזקה מע' בנז' שהרי שם היה
בשאלת בור הגוי לא היה נותן בעו בלום אלא שבזה שם
הגוי מוליאם לפרש בין הבאות הגוי מפרשין מהום חבשת
נילוי ותל"מ ע"כ מ"ב בבת"י החבם הב"ל:

ובמ"א מלחתי סיום התשובה הב"ל וז"ל ואם ירלה
ישראל הקונה לחזור ולמבור לחתו הקרקע
לגוי אחר הינו דשאי למבור אלא ג' רבעי הקרקע וכל
הימת שיבבע מתנו בעל החזקה לבתוב לו עבה"ר

בעמ"נ שי"ל דכיון כשוכר קרקע חייב לכתוב לו וכך היו דנים מרכנים כמוהר"ר וידאל הלפתי ומוהרמ"ס זלה"ה. ולענין דינא דנ"ל ודאי דלכתו דשאי ישראל הקונה לעשות עם כעל המזקק שהרי כל מגמתם וכוונתם של חז"ל מתקני התקנה לא היתה אלא למען ידבקו בני ישראל זיש בנחלתו ולכך תקנו המזקק בעיון שלא ימנע הגוי לא למכור ולא להשכיר אלא לבעלים הא', ובשראה לרע יחזור וימכרנה לבעלים הא' כדמים מועטים ולפעמים חיפוק ליה דאי כלא כסף. ומ"ש שיכול הקונה מהגוי לעשות דינא דנ"ל הרי כנקל כעל המזקק העני עומד כחון ונמצא מזה"ל בעלה מלזים ומה שועילו חז"ל בתקנתם אם יניחו לקונה פתח למיעל ולמיגר הנמצא ילוכח כראשונה וכו' וכך היו דנים הרכנים הנ"ל. ודאי ישראל כעל המזקק לתת ליישראל הקונה קרקעו מן הגוי לתת לו מעותיו תוך יב"ח ויזכה הוא כמקחו לכל אם עברה עליו שנה מעת שקנה הקרקע מן הגוי זכה כמקחו ולא מצי כעל המזקק לסלקו שכן מבואר בתקנת הנ"ל לכל תקנת לחרונה כתבו דיכול לסלקו לעולם וכן לתת שתקנת לחרונה לא נתפשטה. ומ"מ מכמי התקנות ותפילו תקנת הנ"ל לא מיירי אלא כמי שמכר לגוי כפועל וכרצונו לכל ישראל שנטל הגוי קרקעו או מעכבנו דרך גזל לא חיירי כו כלל שהרי קרקע היום נגזלת ולפיכך אם קנה ממנו ישראל או מכ"כ לפני עו"א לא שייך כזה למימר ימים תהיה גאולתו לפני לתקנת הנ"ל אלא כל לימת שירצה כעל הקרקע או מעכבנה שהוא נגזל או כ"כ יחזירו לו מעותיו לקונה מהגוי או לב"ד ותחזור להם לתחזקה או מעכבנה וכך היו דנים מעכ"י ע"כ ותקוס כמוהר"ר יעב"ץ זצ"ל מכת"י כמוהר"ם שכן מור ז"ל:

ועיין לפ' תדי"ח זצ"ל כשברו הנחמד חיים שאל סי' ע"ר שהעלה דיכול הקונה מהגוי לעשות נ"ל עם כעל המזקק היפך מה שהיו דנים ח"ור פ"ם וע"ש כמ"ש דמדברי הרב משמע כין כתוך שם כין לאח"כ ואפי' אם מכרו לגוי כרצונו הפשוט יכול הקונה לעשות עמו נ"ל ולענין דינא נראה דכיון דלא נעקרה תקו"ל מכל וכל ויכול לתוקמה כמאי דמסתבר דהאי שהגוי לקחה ממנו שלא כרצונו או כדרך גזל או כאונס נכפה ממנו כיון דלא מצא לו מה לגבות מעות ומטלטלין לקחת ממנו שלא כרצונו כזה אין הקונה מהגוי רשאי לעשות נ"ל עם כעל המזקק דכ"מ דמסתין לתוקמי שתקנת במאי דמסתבר מוקמינן וגם הרב חיים שאל לא דבר כזה. אבל אם מכרה כרצונו הפשוט לגוי והגוי מכרה ליישראל יכול לעשות עמו נ"ל כיון שלא נתפרש דכ"ז בתקנת הנ', שהיו יכול לעשות עמו נ"ל מטוס למען ידבקו שיש וכו' ה"ר אם נחלתו זאת נלקחה ממנו שלא מרצונו כמ"ש ע"כ כ"מ שהיו יכולין להעמידה כידו ולהדביקה לו מדבקין. אבל אם מרצונו הפשוט מכרה וגילה ע"ע שהיו תפץ בנחלה זו כילד ליקוס לתקן להעמידה כידו והוא מתם כה ומכרה ומ"ל מכרה ליישראל או מכרה לגוי דיינו שזכינו לו התזקה הנ', אם מכרה מרצונו שהוא נגד דינא דקריקון וכמ"ש מרן סי' רל"ו וע"כ לקו"י דאם מכרה מרצונו יכול הקונה לעשות נ"ל עם כעל המזקק הנ', קוך השגת עמים וכמ"ש הרב חיים שאל ואם הם דנים כעי"ת פ"ם וע"ש עוד כדון הלכה למעשה כמ"ש דכיון שנרול הר"ב ויעב"ץ זיע"ל היינו כעיון תקנה קבלו עליה נוסף על תקנת ח' הגם אם היה נגד הדין שכל לדיוק שלא קבלוה התקנה הנ', ולא נתפשטו הדברים של דינא דנ"ל כתקנה הא' שנתפשטה שלנו וכמ"ש לחוי שפק כתקנה והעמידה עדי"ת ויכול לעשות עמו נ"ל כמ"ש זהו הנלקוד"י להלכה שכל למעשה עד שיסכימו רבני הורה ונוי"מ ויתן:

הכ"כי **אברהם אנקאווא** יס"ט

ק"ל ראובן

חושב עיר קיטוון ע"ע שבח לפ' אם יע"ל כנפו והשוחרים שולחים לו שטורות למוכרם להם כשלקוחי' ומקום קבועת ראובן היה כפ' אם לבלתי כפונדק הנקרא פנדק אנזתרין ולשם שולחין לו השטורות וכימות החול היה לן שם כפונדק ובשבתות ויו"ט לו אם מזמינין לוקו כפ' הוא לן כשלמלאכת. ויקר מקרהו שבחג הפסח שעבר עלה לחוב את חג המצות כדרכו כשאר מועדים והנים היקו של לאפנדק מלאה שחורה מכל טוב ולחר עבור העומר הלך לפ' אם לשבתי כדרכו ופתח קבית כדרכו ויפא עיניו וירא שלא נשאר כבית מהשטורות לשלים ולרביע ממה שהיה ויצטע לעקה גדולה ומרה. ובבית הנ' יש כה חלון א' על גב חנר של נוי ובאשר הניעו הדברים לשברם שלח השר משריקו ולשוך לנל"ד לרחות אם חלון הנ' יכול לדרם ליכנס ממנה ולחרו שהחלון הנ' לא ובנס כה כ"א קינוק דוקא ועוד שהוא נבוהה מן הנג כשמנה לחות כלופן שכפי לומד הרעת לא היתה הנניכה כ"א מפתח הבית שהנכיס הכיולו מפתח ופתחו בו ותשר ראובן הנ' כנוי השומר של לאפנדק הנ' שהוא מכיר וודע כל המפתחות של כל הבתים ונתפס הגוי הנ' ונחים לחרים ע"י השרה וכשאו ולא סודו:

ועתה נפש ראובן לשאו"ל הניע מה יהיה ונשפעו והינו אם חייב לשלם לכעל השטורות כדין ס"ם שחייב כנניכה ולפרם. או"ר כיון שדרכו לעלות לשכות ולחוב כשלמלאכת ובאותו זמן היתה הנניכה פטור דאדעתא דהכי הם שולחים לו השטורות שבזמן שיעלה לשלמלאכת לא יתחייב כשמירת השטורות הוא שלא הגוי השומר לאפונדק. וכעין זה נמצא בפס"ד של הרבנים מוהרם"ן ומוהריב"ן זצ"ל כראובן שהיה יושב בחנות כשוק שסוחרים ומטיל מלאי לתוכה קצת משלו וקצת משל לחרים בתו' קומיסיון ולולם ל', כאו נגיפים ושללו כל הנמצא בחנות ונתנע שמעון כעל שסחורה לראובן לשלם לו שטורתו כדין ס"ם וראובן השיב כיון שהדבר ידוע שיש גוי בשר קרקע מסבב לשמור מחנויות כלילה ע"פי השר של העיר ל"ב מעיקרא אדעתא דהכי נתנה לו דהיינו שיהיה ראובן משמר כיום לכל כלילה יסתלק ראובן ונכנס הגוי כחריקים הממונה על כך ופסקו הרבנים הנ' דפשוט ראובן ופטיר ראיה ממ"ם מרן סימן רל"ו סעיף כ"ד בב"י בשם הנמוקי שמיר וז"ל ומה שיודע כודאי שהנפקד אין רגיל לשמור הפקדון כעצמו וכו', וסיים כה מרן וחפשר דבב"ה הנ מודה הרמב"ם. עוד הביא שם"ב דברי סמרדכי לשכיר לו שוח' של חרם שדרך כ"ל להניח שלשם כיום פשוט וכו' והביא ראיה מיסה דאורחיה דרועה למימסר לברזליה וסיים כה מרן וחפשר דבשה נמי מודה הרמב"ם וכו' יעו"ש. הכל כמו שעין ראובן הנ' מחחר שהרבר ידוע דהגוי שהוא ממנה לשמור החנויות כלילה לא נשאר על ראובן שום שמירה כלילה והשכימו עמם ח"ור לפרו

וע"ש כרב"ק בקונטרס · וכן פסק הרב גו"ר ע"ש ביומף כזה שקורע בליוורנו כרקוכן שהיה קומי' וי"ל מכון ק' שכו מניח הסחורות שבאים ליו למכור ויקר לו מקרה שלילה ק' שנר שלמכ'ון זה מכו' כדרכו ולמחר הסבים ומצא פתח שלמכ'ון שכור ונעלו כל הסחורות שהיו שם ונשאל שלה זו תלה לפני מהר"מ ן' חביב ז"ל והעלה לפוטרו מכמה טעמים ועו"ש · ועוד סייס לפוטרו מהטעם שכתבנו דלפי' תימת רגניבה דר"ר לא תשיבה לוקח כיון שלא היה סומר בלמכ'ון בלילה מ"מ יש טעם לפוטרו מצד שמנהג דכל פקטורים הבאים לסם סחורות שרעתה שיכוכ כסם כמנהג פקטורים הוא שולח וכסם שסם התנה ס"ם להיות פטור מגניבה וכו' יכול להתנות ופטור ס"כ כשהמנהג כן לשמור כדרך זה הו"ל כהתנה ופטור והכיא דיליה מהכ"ת פ' שמפקיד וכו' ועו"ש והרב גו"ר הגם שלא הסבים לכל הטעמים הנ' שכתב הסבים לעי' הנ' שהחרון וז"ל לכן יש טעם הנון לפטור פקטורים מטעם שהרגיש הרב שמורה והוא לפי שידוע ומפורסם לכל הסוחרים שהפקטורים לא יעשו שמירה לסחורות כדברי הטור והרש"ם להיות עומד שלשם יומם ולילה לא יכוכתו שלא שוכרקייהו לשמור במכון כמקנרות ובלין מסתופפין בבתיהן ע"כ מ"כ בבת"י כמוהר"ם לכן נור ז"ל מסם מ"ז מוהר"ר ועב"ן זצ"ל וכבר כתבתי כלורך מזה בסי' ועו"ש :

הל"כי **אברהם אנקאווא** יק"ט

קל"א עמדו לרון הס"ר משה מטמלן תובע והרב שברסם לשנקאר נתבע

והובע טען דהשות' שהיה בינסם נתפרדה חבילתה בינ"ד בסיון דנכתב שם בשטר החלוקה שהשאר נתפרדה חבילת הסחורות ויצא לברסם בסך ק' מתקללים שנושה בכ"כ והרב משה יצא בנושא היענים שהביא שברסם מתפיללת ויפרדו הים מעל לחיו הכל נעשה בטעות כי לא נמצא הדבר כן כי חקר משה ודרש ומצא לוך לברסם הנזכר נשתתף עם בן כריתך ס' בתפיללת והטיל לו מלה מתקללים ועשה זה לברסם קודם כולו מתפיללת ושקנה השות' נולת היענים ושקנת לבנים טובות ושלחם לברסם ומכל היה קודם שנפרדו וס"כ היון שהכל נעשה בטעות הין בלוקה חלוקה ממש ונמצך השות' עד היום הזה ומכל יחזור לחמצא בין מה שעלת השות' בין מה שנטל הר' משה הנז' ויעמידו לחסבון ע"ז וברסם השיב שלא הטיל כלום לשות' שלא עשה עמו עסק על תנאי שכל מה שיגבה השות' מסב"ח ומה שיפלח לו לברסם מבלן הכל יתעסק בו השות' ומכח"ה של פסח דקדקו חשבונם ויפרדו הים מעל לחיו ויצא לברסם עם הכ"ח לחלקו בין ינבה לו לא ינבה והר"מ הנז' יצא בנוצתו לחחריותו וביון שמח"ם נפרדו זצ"ל שלא נכתב שטר החלוקה עד יו"ד סיון ס"כ כל מה שעלה לו השות' לחר חלוקה הוא :

ואחר שמוע דבריהם ולחר ההסקפה כל' השטר חלוקה רלתי ולבה השות' קיימת עד היום הזה והרי כל מה שנעשה ונתן השות' חזר לחמצא וכן כל מה שנטל הר' משה מהנולה הנז' יחזור לחמצא שהרי על' השטר הין שום תוכחה כדברי לברסם שלא כדברי הר"מ ולריכים לעמוד על חשבון מה שנטל לברסם ומה שנטל הר"מ משה הנולה והלבנים הבאים מתפיללת קודם יו"ר סיון והרי הכל לחמצא וכ"ם עכשיו שנשתרש שטעת הנלמות שמשביעין זה"ז ולא יסתרבו לקוסיב

ולכן כ"ל לומר שהיה נשבע לברסם לא הטעיתיך ולדרבי קודעתי' הכל וגם היה מגלגל בשבועתו שכבר חלקו בהם"ת בלופן שלותן רווחים לא נולרו שלא לחר חלוקה והיה נפטר · ושבועתו זאת תהיה דרך גלגול כשיבוא שבועת השות' כמו שהתנו בשעת החלוקה וכנ' כפנים · לך לא הר"מ תפס כלום משל לברסם לזה יבוא הר"מ שבועת השות' ויגלגל בם לומר הטעיתני ולתה לא סודעתני וגם יגלגל בשבועתו שמעולם לא חלקו שום חלוקה קודם יו"ר בסיון וזה יעול חלקו ברווחים שער יו"ר בסיון דבשלמת חלו היה הטעות כולל בכל החלוקה זה לריך לבטל כל החלוקה לכל כיון שהטעות היכו בלותן רווחים ושאר החלוקה קיימת .

הן לחת שנשאר מקום לחקור יען הדבר ידוע שהבחים מתפיללת ומניחים שם חובות על הריב שם חובות לבורים ורעועים ואינם בחים לידי גביים שלא בלורך ימים ושנים וכאן רואה אני שקודם

פסק כך לברסט ומיד כמוהו פסק כך לידי גביה ומיר נעשה כדמיסם קנוסה כנוסה וכנים טוכות וקוף דכר תמוה לכאורה ולכן רצוי לחקור ולדרוש מעירי שטר חלוקה היאך ישכו ושעריכו החכוק הסם שעת החלוקה שלא העריכוס כשער הנכוה כדרך חכוה חיים וקיימים העומדים ליגבות בקרוב וכן כנוסה שנעשל סר"ס כחלקו העריכוה כשער שכשוק לז ודאי לו"כ טעות כללי חלה פרטי והטעות יחזור ומעשה החלוקה קיים וכנ"ל:

אמנם לם החכוה העריכוס כשער הזול כדרך חכוה רעועים והנוסה שנעשל סר"ס כחלקו העריכוה כשווים וכ"ש לם העריכוה כשער גכוה כנגד החכוה הסם לז נמצה שכשל החלוקה שולה הטעות ותכטל החלוקה וצריכים חלוקה לחדש · ולם העדים ס"ל ודיעה לו שנעשה מסם הענין יוליאו סר"ס ולברסם פנקס החלוקה לפני כ"ד היאך חשכו כל דכר ודכר כשעת חלוקתם ויתכרר הלמת:

כללו של דכר שצריך לחקור ולדרוש ע"ע זה לכרר הלמת ע"כ · וחקוס סרב הגדול כמוסר"ר יעב"ץ זצ"ל:

וס"ל נמ"ך עס היות שכח לידינו הענק שניתן מפסק זה כיד לברסם הנז"ל וכתכנו עליו מס שכתכנו מקלת פציקות שנפלו לנו כעיוננו · ויש נרחה קלת זכות לכטל כל החלוקה · לך לת"כ כח לכתן כ' הכע"ה הנז' ונתכרר שהרב הגדול נר"ו קלר הרכה כפסק זה ולח כיאר כל הצורך כין כענין הטענות כין כענין פס"ר וכשטענו טענותיה' מפיהם ונם המלוח לפנינו סר"ס נר"ו קכ"ע סר"ס ן' תמוהים כ"ות כרחוי ועוד תמיהני לפנינו ע"ל שסעיד כפנינו וכפני לברסם הנז' שלחר פסק כהיות לברסם הנז' סס מקנלם יע"ל סיס מחיצין עשהם על נוטת היענים שהכיח מתפיולשק שלח נמצה לה קונים כפ'לם יע"ל ונריך לשלחה ליתכר כשלוי ויש עוצם חלקי הסוכר סס ישלחנה ע"י שלוח לו ילך ל' מהם עס הנוסה דהיינו לו לברסם לו סר"ס הנז' כי יין להתיין כשלוח לחר ולח"כ עשה עור חלקי הסוכר לחתר נם סס ירלה סר"ס ללכת לסולין הנוסה לל ושמוך עליו לכרו חלה לו ילך לברסם לכרו לו סס ירלה ללכת לל"ל סר"ס נם קוח ילך עמו ישן שכבר כיסה פעמים רכות שמך עליו כשטרות הקמרים וזולסה ולח היה מסתדל כריחוי ונמשך כהם הפסד ולכן ל"ל לסמוך עליו נם כפעם הזאת · ועוד לקריך כרכריס כחלה ולכן כעמדנו ע"כ הנז' ריחוי סמה שפסק סרב סיסה סרור וקים · וכל החלוקה כטלה והטוח' קיימת עד היום ונריך לחלוק מחדש חלוקה לחדש ומה שיכולין לחלוק כיום לכין עלמם יחלוקו ומה שנריך טומח לו מה שנריך הפרש כין ז'לז יכיאו לנשים כקיאים יטומו להם ויכררו הפרטיותיהן · ומה שחלוי כענין דינים יעשו כמה שטוהר"ן ולרחים חתמנו כה' התפ"ה ליסירם וחקוס כמוהר"ר יעב"ץ וכמוהר"ר משה לרהלן זלה"ה:

עמדתי על כל הרטוס ככתב לחת על פי עדים חשר לקחו לזכי דמוכח שערין לל נעמר החלוקה כיומם כיומם שכין פסח לעלרת ולפ"ז חלוקה שעשו היתה כטעות כמכוצר כפנים ע"כ וחקוס סרב המצכי"ר זלה"ה מכת"י כמוסר"ם לכן נור ז"ל:

הלב"י **אברהם אנקאווא** יס"ט

קל"ב שאלה יוסף מכר ליעקב קלת כתים ודיורים כחצר שורם ממוריסו וחזכיר כשטר כח וזכות שי"ל כחצר ולח"ו נשחר ועקב הנז' מוחזק כדירות שהיו מפורסמים לו כקנייתו מלת יוסף הנז' וקדוכי יוסף הנז' נשחרו מוחזקים כדירות ובחים המפורסמים לסם שזכו כהם ממוריהם שהוח מוריש ליוסף ג"כ והיה זה קרוב לל' שנה ונלב"ע ועקב וחל"ם · ולח"ו שמת ועקב הנה זה קרוב לי"ח שנה נשחרו יורשיו לחריו מוחזקים כדירות המפורסמים למוריהם ולהם · ויהי היום נשמע הקול כי עוד ליוסף הנז' חלק כחים ל' כחצר הנז' וכלחר ידע זה יהודה כנו של ועקב הנז' הוליח שטר שהנה הקרקע הנז' לחביו יעקב הנז' . וכו הזכיר כ"כ וזכות ורלה לזכות כחלק הנשחר ליוסף כחית ונקנעמו כריכם מכמה טענות ז"ל כך כך וז"ל כך:

תשובה ליון ליהודה שו"ר ודכריס ושוס זכות כחלק יוסף הנז' הנשחר לו כחית נס כי מלת כתוב כשטר וכ"כ וזכות שכעת שכר יוסף ליעקב נילה לו מה שנילה ושניח לעלמו חלקו כחית לתריכות ימים לעת מלוח זקנה לו ענינות וכרומה ולח עריף זה יהודה מנכרת דלקיח מחמתים שלח ערער ע"ז כל ימי חייו ולח כקש על ענין זה כלל · ולם נלמר שלח נודע לו זה הדכר כלל עד היום שמודע ליורשיו יהודה הם ליקח דנזילה כקרקע שמענו נניכה כקרקע לח שמענו הנע עלמך שיעקב כחייו חייקו וכח לערער ליו כדכריו כלום שיומר לו יוסף הרי כיקרקי לך הירות והוספקי לכרר כח וזכות והטמנקי ממך לעת לרקי ליו לך לחלי כלום · הרין הוח לדעקינו שליו ליעקב הנזכר כלום וה"ם וקל וחומר הוח לכרו זה שליו כדכריו כלום ולין לו ככית הנז' שום תכיעה כלל ולח שום זכות כלל · ולרלים כ"ות הם היום ע"ל לקייר ס' מכסר חת"ן לפ"ק וחקומים הרכנים כמוהר"ת ן' חמו זלה"ה וכמוהר"מ טולידנו זלה"ה והרב הגדול כמוהר"מ טולידנו זלה"ה ומוהר"ר חפרים לנכאז זלה"ה וכמוהר"ר יהודה ליכן עטר זלה"ה וכמוהר"ם הלרפקי זלה"ה ע"כ מכת"י כמוסר"ם לכן נור ז"ל מסס חכיו כמוהר"ר רב"ן זלה"ה:

הלב"י **אברהם אנקאווא** יס"ט

קל"ג שאלה לחדו"מ כמוהר"ר יעב"ץ נר"ו · ריחוכן הי"ל חלק כב"ה של יורשי יעקב והי"ל חלק כב"ה לריחוכן ולחכוקיו שהיה מתפלל כב"ה עס הלכור וכלו שני הענכון ונגרך ריחוכן הנז' ומכר חלקו לזולח ולחר שמכר חלקו של ב"ה נשחר מתפלל עס כמה וכמה שנים ובזמן הזה יש לנשים כב"ה אי"ל חלק כה ומתנדלים ומקניטים לריחוכן הנז' לחמר לו לך מעמנו ולח תתפלל עמנו כי לם מרלונו וריחוכן הנז' נותן כל לרכו כב"ה וכרי שיוכיחם

תרוני כ"ות שמי הלעיר דוד מרלוינו סי"ט:

תשובה רחמנל ליללן מהלי דעקל כי המערערים הללו שכקוה ליהדותייהו ולח לחרו לים ס' שהוח ל' ושמו ל' ולנחנו עמו ולין מרעיקו נוי ל' כחרן ולללה נפרדו כנויס לחר כחר"ס לחר המכול וכלו נפשוחיהם מעולם הפרוד ולרח"ה של עכנין נתפשט כלכוחם וכנפשוחם ולח היו לו לערו שהזמן כנר כו ומכר חלקו מפני דוחקו חלח שיוסיפו לו עלכון על עלכונו לחמר לך מעמנו ושלח כלנו כני לים ל' נחנו לחים לנחנו וכי לם מכר החלק שהי"ל כנוף הקרקע וכוללים ותקרקה ועשה העושה לומר שמכר נם זכות יהיכתו

ויעיבת לכותיו להתפלל כמ לחפי' שם יפרש כהדיוק כמטר המכירה ל"מ דמקרא מלא דבר הכתוב שם יהן שום לא כל הון ביתו בהתכם כוו יכוזו לו . ועוד מה יועילו כזה ארוחין לוותו מלוותו כי"כ והלא שם ילך להתפלל ככי"הכ לחר כ"ם מירתו לוותו כי לא הי"ל מעולם שם חלק ונחלה . ועוד גם כי"הכ הזהת דעלה שקלינן ותרינן וכי כל המתפללים כה י"ל חלק כנופה והלא ידוע הדבר דמיעוטא דמיעוטא י"ל חלק כנופה ורובא דרובא ר"ל וכפי הכרי המערערים יהיו נדחים כל קפל כי"הכ והלא שבקת חיי לכל כריס וזה הלשם שהי"ל ולקוטיו חלק כה עדיף מכם . ולם מצר עניותו אין ידו משגת לתת ריוטח ונדבות וכו' . אין לדחות דיקלן עני כעוניו כתוב ולנוס רחמנא פטריה כ"ם שהרי מכופר בשלה שעודנו מחזיק בקומתו ונותן כפי כחו בחופן שעלבונו גדול ויתרוסו ורוכו ויעטומו כלותן דבריס רעים שבירמיס אשר רעו לדקוקו מהסתפח בנחלת ה' וכנחלת לכותיו ולכן ריקוי לנס לשכנס לפני הקב"ס ויעורו על לנעיס ויבקשו מחילה מריקוכן ויתנהנו עמו כלשכה ולחוה שלוס וריעות ולל לחוזק לכותיו יבוכ כימי עולם וכשנים קדמוניות ולא יהיו כעדת קרח ס"ו ועור ישרחל יחזירס כתשובה שלומה לפניו ויסלק שנלת חנס מביניהס שלוס בחילס שלוה בהרמנוסק לכי"ר כשלו שנת כלה"ל העדות לגיורי ע"כ נמ"כ מכמוהר"ר רב"ן וזל"ל מכת"י החכס הנז' :

מלכ"י **אברהם אנקאווא** יס"ט

קל"ד שאלה

שמעון נשתתף עס ריקובן שנה וכשנפרד ממנו לא תכעו ריקובן כשבועת השוח' לס"כ הלך ונשתתף שנס שניים עס חנוך ן' ריקובן וכשנפרד ממנו תכעו ליתכע שבועת השוח' ורלה חנוך לגלגל עליו שלא ככם שלו כלוס גס כשנס ריקשונס שהיס עס לכיו . ושמעון משיב כיון שלא תכעני לכיך כשבועת השוח' מחל כריקוקי כח"ם ול"ל לגלגל עלי מחמתו וחנוך משיב לאו מכחיס ריקבה קלקינק לא מחמת עלמי שממוני היס ביד ריקובן לכי כעיסקה ולי כשבת תשלו גס משלי כשבת שכל חנוח שהי"ל כשוח' עס לכי שכל מהעסק שלי . ושמעון משיב מאן מוכח שהיס כידו עסק שלך ולינך לנא מעריס עלי לגלגל זה שנס אשר לא כרת ומחמת לכיך קלקית וכבר נפטרתי ממנו :

תשובה נ"ם ס"ל סיעור שקרי לשרו לינול לגלגל עליו שלא נשכר לו כעבד עברי וכ"ם דכריס הללו דשכיתי ולכן ינול חנוך לגלגל על שמעון כנ"ל שלא שלם ילפה שמעון יחריס תחלה על חנוך שלינו טוען טענת שקר כוח שלמר שהיס עסק שלו כיד לכיו בזמן שהוח הרי סך הפטרה הוח לחנוך לבדו . למנס לס שמעון מפחר השבועה יורס שבשנה הס' בהיותו עס ריקובן כשנס משלו שלנו כלוס . שרי הסך הזוח סיורס כו יזבו כו חנוך וריקובן לכיו ויחלוקו כפי חלוקת הענק שהיס ביניהס . ולין לומר דריבון שריקובן כשפרדו ממנו לא תכעו ליתכע וקי"ל דקויס מחילה ולא יוכל עוד לקובעו ליתכע ס"כ גס השמון מחול וס"כ חלק ריקובן יהיה מחול ולא יהן שמעון חלק חנוך בסך הזוח סיורס שמעון שנשתר כידו הס ליתח דגרולס מזו לומר רז"ל דשבועה עלמה לינס קופס ממון וכ"ם מחילת השבועה כנ"ר ריקן שכרי דלא מחל לו משבועה חלא כהחמינו לוותו חלא נשתר חלנו כלוס לחנס כשנתכרי

שנשתר חלנו כלוס ודקי ויטול ריקובן לת שלו כן מ"כ כתת"י כמוהריב"ך זל"ל מכת"י כמוהר"ם רב"ן ז"ל

מכת"י כמוהר"ם לכן טור ז"ל :

מלכ"י **אברהם אנקאווא** יס"ט

קל"ה שאלה

ריקובן נתן חנרו לחשתו ושתתו נתנה חני חתנר לח' מכנים וז"ל

שטר מתנה כיען שחשת ריקובן נתן לה כעלה חנרו כמתנת כריה נלוים לעשות כה ס"ור ולתקה כמתנה למי שתרלם כמשו"ת ביד סחשת לכן העי"ע כקס"מ כר"לכ ונתנה חני החנר לחנוך כנס מתנה נמו' מתנת כריה וכו' וכמתנה הזאת נעשית בהסכמת ורשות הכעל לחר שבטלה טענת כ"ר ע"ל מלכר שקכלה עליה לחריות כמתנה ע"כ ונלכ"ע הלשה ושטר המתנה שנתן הכעל נלכר וריקובן מורה שכתב לה שטר מתנה כרקוי ועמדו לרין ריקובן כה ח' וכניו חנוך ופלוח כת כ' וכבנים טוענים שמלחר שנתן לכיהס החנר לומר הס לברם ירשו ממנה חני החנר הנשתר . והלכ טוען שכיון שהכחובה קלטעליוית גס החני החנר הנשתר כנו' יכנס בכלל חלוקה ויטול הוח רביע והס שניהס רביע ע"כ ומחומים כתה"ר מרדכי כהן וכמוה"ר יעקב כיבלס וכמוה"ר יוסף לכע ז"ל :

תשובה המכמים הנלמי' נודע בשעריס שמס ס' לכלות יגן עליהס ירומו סלה לל יחסר המזג . לחר שיס שלוס ט"ו במעמד נ' יוצק חן בשפלותיהס בלנו להסיב מפני הכבוד למלי דשלילנא מקמייהו דרכנן ע"ע חני החנר הנשתרת לחר פטירת הלשה לזה לנו משיכין הדין עס ריקובן דמסקר בתוכה נלמוד שכך כותבין כל הנכסים שנמלנו לו ולה כעולם בלותו מלכ קרקע וטלטול וכ"מ דמתקרי נכסי יחלוקו שהכוונה כין מה שהוח נל"כ כין מה שהוח נ"מ . ולע"נ דהמתנה שנתן ריקובן לחשתו י"ל כה שהיפוך יותר מכ"מ דקי"ל שלין לנוהן כה פירות מלשר ז"ל פירי פירות מיקר שייך כה וכללו חלוקה היה וקרינן פה נמי שימלאו לו ולה כעולם וכו' . ולס נפשך לומר סרי לף כה דכ"ו מפורש כתקנה כ"ם דקייסר חיליס דכעל דנוקמיס לדי"ק שהכעל יורש לת לשתו ול"ל עכ"פ נלמר ליורשיס שתיקוהיהו יפה מדיקורייהו וקושטא דמילתה דכללו מלה ולל מכללה מתנחת דה ונהירנה דכימי רכנן קשיסי כ"ר הנדול שלפניהו לה מעשה לפניהס ורנו כך . וכן לנו דניס מעכ"י וחכוס כמוקריב"ע זל"ל נמ"ך כמוהר"ר רב"ן ז"ל מכתובת יד מחכס הנז' :

מלכ"י **אברהם אנקאווא** יס"ט

קל"ו שאלה

ריקובן מתה לשתו כחיי כלי זס"ק ונריך לחלוק נכסיו עס לחיס כפי התקנה ולמר סיס עליו חוכות כשטר וכע"פ ותורה לו חכס ר' שהלו סי"ל טלטול היס נלמן לומר סיס עליו חוכות כמנו דקי כעי לף היס מדלם כ"כ נכסיס לכל עכשיו דקי"כ חלף קרקע גלוי היה נלמן חלף יחלוק :

חכל עמהס ולח"כ יפרע מחלקו :

תשובה כפי' לתמר כל' התקנות ס"ם הס"ס ליגירס וז"ל כל המלוקות הנז' קסיימה לחר פריעת כל החוכות ולנון זה כולל כין חוכות שכשטר וכין כע"פ ולף חלקו כין נכסיס גלויים לו משוקריס חלף לף גלויס ומסויימים כנון קרקע לעולם

MTA KÖNYVTÁRA AKADÉMIA

פסקו ותנו שיפרעו המוכות תחלתו וז"ל נריכים לטעם מנו דהי כעי לן היס מרלס כ"כ נכסים דל"כ היו נריכים לחלוק בין נכסים גלוים למסותרים חלה ודאי לן שיך חלוקה כלל עד שיפרעו המוכות תחלה ואפי' מהקרקע :

והנה מרי"ת הכעל יורם לתן לאסתו כין נל"כ כין כ"מ וחכמי התקנה עקרו מתנו חלי הנחלה ונקנוהו לזרעה לו ליורשים ולא עוד אלא שנם נכסי עלמו אשר קרוים מעודו לי נמי לאשר ירם מלכותו התקינו שיהן נם מהם לזרעם או ליורשים ואפי' לא היס ענין זה דכר שקיבו מפורש כתקנה ונריך להעמידו עדי"ת הרי הכעל מוחזק כנכסים מכח שהוא יורש מה"ק ויורש הלשה כח להוליא מידו מכח התקנה ויר התקנה עה"ק שהרי ר"מ לי"כ אלא חלי החשר שהוא ק' מתקלים והכעל טוען כריא ג"ל לחלוק עמך אלא שהים כי הרכעים ו"ל חוכות כנכסים · ויורם הלשה טוען הן עליך חוכות ואתה נריך לחלוק כל הק' הן ספק מוליא מידי ודאי דכריא ואתה כריא עדיף וכיון שהכעל מוחזק כנכסי לשתו מכח שהוא יורש מה"ק וכ"ם כנכסי עלמו אלא אפי מחזקתו כל עיקר והוא טוען כריא והכא להוליא מידו טוען שאת היס הדין מיקן שיקבל הכעל חרס שג"ל נכסים אלא וכו' ואיס עליו חוכות וכו' ואני דקו"ל כלומר שאת מנה לי כידך והלה משיב ג"ל כידי אלא חמשים דלי"כ מקום לשכועה דהין נשכועין על טענת שאת אלא חכמים הת' חשבו דילמא הכעל מורי היקרו לנפשיה ולפיכך הנהיגו להשכיעו שכועת אלמון ועיקרם של שכועה היו אלא כשכיל החוכות שכ"מ שיכבע היס עליו מחוכות יתכבה מנוף הממון קו"ט ושאר יחלוקו :

וכ"ן אף ג"ל היס מפורש כתקנה כ"ש עכשיו שאפי' כתקנה שכאת היורש לקכוע הרי הכעל משיבו ממקום שבאתה הכלוס אתה חוכעני מכח התקנה הרי התקנה עלמה אמרה שג"ל לחלוק עד שיפרעו כל החוכות דאלה"ם אינה זימני דלקחה מרת הדין כנגד הכעל ואף נקי מנכסי ושאר מהורתן מיד כ"ח כגון שי"ל ק' מתקלים והיס עליו חוכות ע' מתקלים וה"ל כאמינהו כשכועה הרי יורש הלשה נוטל ן' נקיים ואכיל ותרי והכעל נותן כל הן' שלו לבע"ח ואף נקי מנכסיו ושאר מהורתן כעד עשרים ואחת ואפ כח היורש שכח מכח התקנה יותר מהכעל שכח מכח הי"ח והכעל הורע כחו כירושת לשתו שהיו מן התורה לפי' כנכסי עלמו יניכה כתרעא וניורא כשאי שהיו ע"כ מ"כ מכח"י כמוכר"ר רכ"ן ז"ל מסס מ"ז כמוכר"ר ועכ"ן ז"ל מכח"י כמוכ"ם לכן נור ז"ל :

הל"כי **אברהם אנקאווא** יט"ו

קל"ן נשאלנו ע"ע מי שאתה ולא תכיע החזקה נ"ם לא אכר חזקתו ג"ל :

תשובה יראה שחזקת הכתים התנוח כיוניו דין קרקע י"ל כיון דכל מוכר אכר לגוי קאתר לו חזקה והוא רכוע כפי התנוח כמדינה זו נמלא שהיו מוכר כת' נ' רכעים והרכוע דין קרקע י"ל שאם יחלוקו פי' המחזיק לעיני סמעירר נ"ם ויטענו המחזיק שלקח או שנתן לו כמתנה שיהיה נאמן . תמנם כאלא תהיה כפי המחזיק טענה לא תועיל לו כלום חזקתו אכל חזקה שאין עמה טענה אינה חזקה זהו מה שנלע"ד להשיב כענין הנז' כאם החוקה שנת חלרוקיו כתה"ה לפ"ק כפ' לאם יע"ה ואתום הרב הנדול כמוכר"ם אב"ד זל"ל מכת"י כמוכר"ר רכ"ן זלה"ה · ולפי שלא נזכר דין חזקת יאוב דהיינו שהחזיק ישראל בקרקעו של גוי ולא שמענו מפס"ר הנז' אלא חזקת קרקע הנז' ועל הרוב יתלה בכתבי ה"ור שהכרו נס כזה אלא שלא זכיתי לע"ע לעיון וכבר כתבתי ע"ז למעלה סי' ק"ו מסס הל' ועו"ס :

הל"כי **אברהם אנקאווא** יט"ו

קל"ח שאלה ראובן ושמעון ירשו חלר מלכיהם ומכרה לגוי ונשאר שחזקה כנהוג ולא כ"ח של ראובן ורלה ליטול כחובו חלי חזקת החלר מכח ראובן · ושמעון טוען שכל החזקה הנשארת שלו :

תשובה קי"ל קרקע אינה נגזלת ולעולם בחזקת בעלים עומדת ואלו מכרה הגזלן לישראל היתה חוזרת לנגזל כלא דמים וכלוקח חוזר על הגזלן שמכרה לו אלא כיון שמכרה לגוי דל"מ לאיתעווי דינא כהדיא הרי שקנה ושמעו לה לשחור ולא די שהוא גזלן אלא שהוא מסיק כידים · וכן אמת אלו לא מכר אלא חלקו לבר דהיינו מחלה היה נוטל הגוי ג' רבעי המחלית דהיינו ג' שמיניות כל חלר ככלל ואינה נשאר לראובן חזקת רביע חלקו דהיינו שמיניות כל החלר ככללה למנה היה נשאר אז לשמעון כל המחלית שלו אלא דהיינו ד' שמיניות חלר ככללה אלא כיון דראובן אלא כה וד אלא כרת ומכר כל החלר ככללה הרי יוצא שמכירת הגוי טיכף כשלשת רבעי החלר ככללה שהם שהם שמיניות ונשארה חזקת רביע ג' שהוא כ' שמיניות והיאך יעלה על דעת מי שי"ל חוא כקרקרו שהו' שמיניות שמכר כיד הגוי יחשבו ג' שמיניות משלו ושלשה משל אחיו הרי שנשאר החזקה לכ' ונמלא חוטף נשכר קא כורכא היא כיון דכלאו"ם חייב הגזלן להחזיר הגזלה אם היא כעין או לפרוע דמים ג"ל כעין והכא ג"ל להחזיר שהרי שקעה כיד אלן דלא יכיל לישתעי דינא כהדיא לפיכך אית לן למימר שהו' שמיניות שמכר כיד הגוי נכללו בהם כל ד' שמיניות שלו וכ' שמיניות משל אחיו דלמעוטי כשקעה עדיף דקרקע אינה נגזלת ונמל' שהכ' שמיניות שנשארו חזקה הם אלו ד' שמיניות שהיו של שמעון ועדיין חייב ראובן להחזיר לשמעון כ' שמיניות שנזל ממנו והוריחם לטמיון והכ"ח של ראובן אין דינו אלא עם ראובן שהזיק שעכודו ומכרו כיד גוי ולפיכך הכ"ח של ראובן הוא ושמעון שניהם ידם נטויה על ראובן זה לתכוע גזילתו וזה לתכוע חובו ע"כ אדר הקק"ו ואתום כמוכר"ר ועכ"ן זלל וכמוכר"ר מוסריב"ע זל"ל מכת"י כמהר"ם לכן נור ז"ל :

הל"כי **אברהם אנקאווא** יט"ו

קל"ט שאלה לחים שיהו שטרות מלויים ונכסים ונשכעו לחלוק ע"פי כירורים וחלקו להם השטרות וכל ג' זכה כחלקו וכשטרות כלי כו"מ · אח"כ מת ג' מהם מן הלחים ולפי שג' מן הלחים הנשאר כחיים נחפשר עם ג' מהחוכות שעלו כחלקו קם כן המת לכטל החלוקה שחלקו שכירורים כיון שאין שם כו"מ וג"כ הפשרים שעשה הלח עם הכ"ח כעלה ומחילה אינה מחילה כי עדיין יש לו שיוכות כשטרותיו :

תשובה הן למת דקי"ל לין שטרות נקנין אלא בכ"ות אלא אם כן לשמוע בכך"ז שהחלוקה קיימת אם מכח השטובה שנשבעו לחלוק ע"פי כרורים ג"כ לא יהיה אלא חוכות ע"פי וקבלו עליהם לחלקם כשטועה שע"פי שאין דרך לקנות חוב ע"פי עכ"ז מכח השטועה נשתלק כ"ג מחלק שכירו וכיון שכן אפי' כה כן אחיו לינו יכול לבטל החלוקה שקיים וקבל לכיו אחר שכבר קלק עלמו · הגם דכעלמה לין הכן מחוייב לקיים שטועת לכיו אלא ג"כ שכבר לכיו עלמו נשתלק מכח השטועה ואין לאחר הוריעו עתה ירם ועוד משמע לי אפי' כלא שטועה וכלא כתובה וכו' החלוקה קיימת כיון דכ"ג י"ל שיכות כשלו וכן משמע קלת מת"ם הרא"ם וכביאו מרן סי' ס"ו וסי' קמ"ו וסי' קמ"ו ס"ך שכתב שם שם אחר שחלקו שטרות כגורל נתקלקל חוב ג' מזלו גרם משמע דכגורל לכר חלקו ולא היה שם כתיבה ומסי' וכו' · ועוד מדקאמר מזלו גרם שם יש כ"ות כרחוי פשיט' דכן הדין בכל הקנאה כיון דאין אחר הקנאה כלום אלא ודאי דכגורל דוקא הוי וקמל"ן דלעפ"כ מזלו גרם ואין לחוור לבטל החלוקה · וכ"כ משמע מת"ם הסמ"ע סי' קמ"ו סעיף הנז' דלפ בכוכות ע"פי ס"ל להרא"ם דיסומין וחולקין והם"ך כתב לפילו הרמב"ם מודה כשטרות כמ"ש כ"ת וכבר"ם עכ"ל ס"כ ועוד יש לדון שם כתוב כשטר הנז' שנתפשר בין הלת עם כע"ת שנתעכד לו ולכל הכא מכחו ג"ל כ"ות אלא מסיים לכך כמ"ש סי' ס"ו בהגה ס"ת ולע"ג שכתב שכיון כפשט י"ת נראה דאין חולק עליו אלא לפי שהיה שכיח מחודש כתבו כשם י"ת זה דעתי להלכה לעניין מר מהאי מילתא ע"כ מ"כ ומקום הרב המגיד"ר זצ"ל מכת"י כמוה"ס אכן נור ז"ל:

הנ"כי **אברהם אנקאווא** יט"ט

ק"ם שאלה ראובן שמת ומניח ד' בניס ואחר מהם בכור ונטל הבכור חלקו ונשארו הנ' אות' כעזבון אביהם וכ' מהם קטנים ואחר גדול ועמד הגדול ומכר מקום אחד לשמעון ואחר שנדלו הקטנים עמדו וערערו על המכר:

תשובה נריך לדעת אם גדול האחין הוא אפוטרופוס דשאי למכור אפילו קרקע לצורך מזונות היתומים כמ"ש מרן סימן ר"ן סי"ג וז"ל ים לאפוטרופוס למכור בהמה ועבדים שדות וכרמים להאכיל ליתומים עכ"ל · וכן שם סומכים על שלמו כתב מרן סי' הנז' שכ"ט יתומים קטנים שמכרו אלל בע"ה אם מעלמה ונשתדל כשלהם י"ל דין אפוטרופו לכל דבר וכבא בא"ד אם הוא לאפוטרופוס או אם סומכים על שולחנו ודוא לצורך מזונותיהם מכר מכרו ממכר וא"ל לא עשה כלום דאף אע"ג שכבל לאחריות גדול האחין אם חוזרי' על הלוקח ומוטלים קרקע שלהם והלוקח חוזר על המוכר מכח לאחריות ואם הוא לצורך מזונותיהם לפילו לא קבל לאחריות משתמת לאחריות על היתומים והחזרת המעות שהחזירו היתומים ללוקח צריך לדעת אם אם מודים שקבלו המעות של המכר מיד לאחיהם לאחר שנדלו ואף על פי כן מחזירים דמי המכר מלליהם ומעלמם משום דלאו דינא גמירי בחשבם שחייבים להחזיר דינא הוא דאין מחזירים ולפילו אם קע"ע גדול האחין לאחריות אם בכך סו"ס אם לא קבלו מעות מיד כשנדלו ומוזרים על הלוקח והדרך לרעת כלא כאף וכלא מקיר והלוקח חוזר על המוכר אם מכר לו כאחריו' ואם הלוקח טוען שנאבד ממנו שטר המכר יבבע המוכר שמכר לו כלא לאחריו' ויפטר לאחר שיחריס על הלוקח שנאבד ממנו שטר המכר מ"כ מכתיבת יד כמוה"ס אכן נור ז"ל משם הרב כמוה"ר יעב"ץ זצ"ל:

הנ"כי **אברהם אנקאווא** יט"ט

קמ"א שאלה שמעון מצכן בית לראובן ואחר כך המיר אחר מוריבי שמעון והלך ועשה רפים בערכאותיהם שהבית היה ירוע לאביו והלך המומר ומכרו לגוי ג' וכתבו לו כ"ד לראובן שאחיר המשכונ' זקופה לו על החזקה של הבית ועל חזקת כל החלק שים לאותו מומר כשאר כתי החצר ושאין ירים רשאי לכה בגבולו לא לקנות מהגוי ולא לעכור ממנו והלך לוי וקנה הבית מהגוי שקנה מהמומר בן שמעון מה יהיה דין ראובן עם לוי הקונה:

תשובה כבר ירוע שאפילו המוכר קרקעו לגוי כפועל כרשותו כיון שנאחר לו כו חזקה ג"ל רשאי לקנות מהגוי כלי הסכמת כעליו ואין הפרש בין מוכר קרקע שלו לגוי בין מוכר קרקע הממושכן כירו שאם מכרה לגוי כפתות מדמי המשכון או לפילו מכרה כשיעור דמי המשכון כלמלעות פרקמטיא והוצרך למכור הפרקמטיא כפתות מדמי המשכון כנהוג שמעלין הגוים כפרקמטי' כיותר משווי' נשתרת לו המשכונ' ואין ירים רשאי לקנות מיד הגוי ואפילו כעל הקרקע עלמו עד שישלם לבעל החזקה ולבעל המשכונ' חשלום מעותיו כ"ם כנר"ז שבעל המשכונ' לא מכר כלום לגוי אלא המומר בלו של בעל הקרקע נזל הבית ומכרו לגוי ובקבו לו כ"ר לבעל המשכונ' שיטול החזקה כיון שנגזל ולא עוד אלא שבקבו לו כ"ר כהריית שה"ג רשאי לבה בגבולו לא לקנות מהגוי ולא לעכור ממנו · ולענין אם עבר אוס ישראל וקנה מהגוי נתבאר בתקנה ג', ברשאי כע"ת הנ', לתת לו מעותיו תוך שנה ובתקנה לאחרונה כתוב דאפי' לאחר כמה שנים רשאי להחזיר לו מעותיו מ"מ מכמי התקנה ואפילו תקנה הנ', לא מיירי אלא כמי שמכר לגוי כרצון לבל ישראל שנטל הגוי קרקעו או משכונתו דרך נזל כ"ר לא חייבי כלל שהרי קרקע לוקה נגזלת לפיכך אם קנה ישראל ממנו או מב"ד וכא בתו אפי' עד מאה לא שייך למימר כזה ימים תהיה גאולתו אפי' לתקנה הנ', אלא כל זימן שרצה כעל הקרקע או כע"ה שהוא נגזל כנז', או כ"ך ויחזירו לו מעותיו לקונה מהגוי או לב"ך ויקחזר לסה לאוזתם או משכונתם כאשר בתקנה · וכן דנים מע"כי:

ולענין השכירות כפירושה לאמר בתקנה שאפילו המוכר לגוי ונשאר לו חזקה ובא לאחר וקנה מהגוי שרשאי כעל החזקה להוציא לאותו הקונה מהאחר ויעלה לו שכר כשם שהי"ל זכות בם בהיותה כיד הגוי להיות קודם לכל דרש ואין לדרש לקנות מהקונה אלא בעל החזקה וכבר ידוע שבשנה ג', וכ' וכדומה הגוי היה משכיר ביוקר ואם"כ היה הולך ופוחת ולפיכך יאומו שמאים בשעה שהיה משכירה הגוי בשנה זו אלו היתה עדיין ברשותו וכך יפרע בעל החזקה לקונה וידוע הוא בם או ושכירנה לאחרים ואפילו ישכירנה בכפלים וכפלי כפלים הכל אלו וכך אנו דנים אפי' במוכר לגוי וכ"ש כשנגזל כי הכא אם הקל"ג ומקום כמוה"ר יעב"ץ זצ"ל מכת"י כמוה"ס אכן נור ז"ל:

הנ"כי **אב"א** יט"ט
קמ"כ שלמה

קמ"ב שאלה ראובן שכלו עליו נכסיו ושוורי לילה ויכוהו ויפצעוהו לו ולשפחתו ויקחו מן הכיס את שכר חוקה נפשם ותקי לעקה גדולה גם ככל הכתיב שכר שכיכותיכם כי גם המה כלו להניל ולא יכולו וכוכו ע"י הגנבים גם כס' ולהיות שראובן היה נשוי גרושת שמעון חשר את שמעון שמא קוא שכר הגנבים הלז ושיכם קוסם עליו לקורנו ותקיל ראובן לקבול ולעשוק לעקה גדולה לפני לחיו וקרוכיו ואומר ראו מה עשה לי שמעון שכר נשאתי גרושתו שכר עלי גנבים וכו' · ועתה לכו והגידו לגניד לנקום נקמתי ולעשות לו משפט כשכר ומס וכשקר הלכו לחיו וקרוכיו והגידו לגניד את דברי לחיכם ויחלם הגניד לחר שמעון קכף ויפשרהו כפית הסוחר לו ולקרוכיו וזה היה קודם קפלת שחרית יום שכ"ק גם הוסיב שומרים ע"כ לשכר לשמעון ולקרוכיו לכלתי יוליחו דכר משס · ולחר תפלה הלכו חכמי העיר לגניד ובקשו ממנו לשלחו כיון דחי"כ רחים ועדים ע"ז למה ילשר ושכטיהם לשלחו כתנחי שיהן ערב · עודם מדכריס עמו והנה כלו כ' נויס מחשר לשפחת מערופייה של שמעון וגם המה כלו לחלוח פניו כדי להקיר שמעון מלסוריס ונתגלגלו הדכריס עד שנתקוטט הגניד עם הגויס וקללו ז"ל כלופן כי גדלה לעקתם וחמתו כערה כו ולך מכר והגיד הדכריס למלך והיה שמעון הכו' כשכנס גדולה והטיל המלך על שמעון לתת חלף מתקללים והולרך שמעון להשחיד לשריס לדכר חלין לל המלך ושפיר שוחדות והולחות ק"ל מתקללים ונתנו המלך כיד לשפחת ויחמר לו הנס הוא כידך עשה כו מה שתחפון ויפשרהו שפחת כביתו במקר עד שילך משפטו לאור:

ועתה תוכע שמעון מראובן לשלם לו כ"מ שהפסיד כי לשונו הרע שדכר גרס לו שהלכו קרוכיו לגניד וע"ז הפסיד מה שהפסיד ולפי דכריו הרעים שחמר עליו יכול להיות כשכנס גדולה ויד כל העם כו לכערו מן העולם ולא קי"ל ראובן לומר כפשיטות ראו מה עשה לי פ' וע"כ מזיק כידים הוא · ואי קי"ל כו שפק יולין חוקו לדי"ת לשמעון ואי לא ליית לדינא לזו ילך ויקכול לפני מי שירלה וראובן השיב דדכר כזה אין רגילות להניד כ"ש לגניד ועוד ההפסד שהפסיד שמעון כל מכח קטטת הגניד עם הגויס כנ"ל וכ"ז גרמ' כעלמא ועוד כל העם מקלם מרגניס ג"כ כלומרנות כי שמעון הוא שהיה לת הגנכים לכף חלין וכללו"ם היו נשמעים הדכריס מפי הזולת. ושמעון השיב ע"ז כי לא היה מקפיל הגניד כמה שהיו מרגניס היה כלומרנות דעלמא ולא נקפיל כ"ש מדכרי ראובן ואחיו שכר שלכו לחכוע עליהן לחיהם ולבקש לנקום נקמת לחיהם משמעון וכשיהן ערב לז מתחזק הקול יותר והו"ל קלא · דל"פ ותוספ מילתא ומתפרסם הדכר לאו"ם ואיכא למיחם לשכנתא דחמירא כב"הג עשה יורנו מו"ל שם ראובן ישלם הפסד שמעון ת"ל:

והנה הגרשה כזה דחייב ראובן לשלם לשמעון כל היוקו ואין לנר"ד שיכות כדינא דגרמי דגרמי כניזקין להכניס עלמו שם יקרא גרמא לו דינא דגרמי כי שמעון מוחזק לכל היס יפר ונאמן ככל עסקיו עם הכריות ואין כזה ספק שי"ל דין מסור ואף שם י"ל שיכות כדינא דגרמי לו גרמא הוא כודאי דינא דגרמי הוא נר"ד ול"מ לס' מרן סי' שפ"ח שלא שם לס' הכנ"ם כשם הקוס' ור"י יקרא נר"ד דינא דגרמי כי ס"ל כדיה היזקא כזה ושו"ל מזיק כידים כמוכח כשלחת כטענת שמעון כי ס"ר כזה יש כו שכנה גדולה לנשמע עליו וכ"ם כשיגיע הדכר לשמכ'זן ול"ד נר"ד למ"ם מהר"י לוסקלן כת"ם סי' ס"ז על ראובן שהוליח ס"ר על ס"ן ושלקוהו הקהל לס"ן והעמידו הקהל לחר במקומו ונמלח לח"כ שם"ר היה שקר ולא יכלו להחזיר הס"ן שכבר העמידו לחר במקומו והכא הס"ן לראובן כמה שהפסידו כמחייתו ופרנסתו ופסק ת"ם דפטור ראובן ולא יקרא זה לשון גרמא כעלמא יעו"ש · והשתא לא כ"ש החזיק מיד לס"ן כ"ש לח"כ ככל יום ויום הוא כ"ש החזיק ועוד לא הפסידו לס"ן מעות מכיסו מזומנות כ"ש מניעת הנאה וריוח שכר כי"ש דוקא והו"ל גרמא וכ"ר הפסידו מעות מכיסו ותקף כח לו ההפסד כלי שו"מ ועיכוב שכך מקוייב הדכר לנשמע עליו דכ"ז · ול"כ כיון שהיזקו מצוי לא הי"ל ראובן לגניד הדכריס לשמכ'זן כדרך החלט כחשדא כעלמא ואם היתה כוונתו לגניד הדכריס כדרך המגידים לחקור הדכר לא הי"ל לומר שתם פ' שיקם עלי לת הגנכים כהחלט דכודאי דכוונתו היתה להזיק לשמעון:

והנה מלשון כח"מ סי' שפ"ח על מ"ם מרן כע"ד שהיתה מריכה כיניהם על קרקע או מטלטלין זה לומר שלי וכו' ועמד ג' ומסרה כיד לנס מנדין לותו עד שיחזיר וכו' עכ"ל · כתב מהרי"ק כהנה כשם המרדכי וז"ל ולין לו דין מסור ולע"פי שהפסיד חכירו עי"ז הרכה לא מיקרי מסור · ולא כמתכוין לחזיק לכל לא כמתכוין להניל עלמו. וי"ח וס"ל דמיקרי מסור וחייב לשלם לו כל היזקו ס"ל היה מכירו קרכן עכ"ל וכקרח זו די"ח היה שכרת הרמ"ם כלל ו':

ונמצא זכינו לדין דנד"ר דין מסור ס"ל לליכא דכ"ע ל"מ לס' הרמ"ם ולא לפי' לשכרת המרדכי השם רוקא דלא היתה כוונתו להזיק כ"ש להניל שלו כי היה יודע כודאי שהיה שלו וכא חכירו לנזלה ממנו ולא יכול לו והולרך למוסרו כיד לנס להניל לת שלו מידו · וכנר"ד משמע כעלמא חשיר היה וס"ל לעריס ורליה ע"ז גם לא היה חכירו קרכן שכבר לחרנו שמעון מוחזק לליה יפר ונאמן ודינא דינא ולא היתה כוונת ראובן כשמסרו שלא להזיקו:

עוד כתב הריב"ם בקטו' סימן פ' הכיאה הסמ"ע כשם ר"מ כל' שכיזה החכם ועמד החכם ונתן העונש לפר דקוי קרוב למסירה וכיותר שם כיון דעדיין לא נתכרר זכותו כדיני ישראל שם קוי חייב ס"ל ע"כ ומשתא התם קוי קרוב למסירה דכלאו"ם חייב מכוח החכם לתת עונש שלא לפי שמסרו לפר קודם שיתכרר זכות כדיני ישראל קרוב למסירה וכנר"ד דליכו חייב כלום שמעון לראובן ואין על שמעון כ"ש חרם כעלמא שלא יתה עליו נגכים והלך ומסרו על לא חתם ככפו כודאי דמסירה גדולה היא וכוונתו להזיק:

עוד הכיא מהר"מ רקשק כשם המרדכי גם הס"ך סימן הנזכר על חרם שכפר כו שכירו כפקדונו והלך המפקיד ולקח את שלו ע"י גויס ומתוך כך העלילו על הנפקד והפסיד קרכה שם לפפר למפקיד להניל לת שלו כעניין לחר חייב עכ"ל. כ"ם כנ"ר דלין שמעון חייב כלום לראובן ואין עליו כ"ש חר"ם רוקא · ולא מלי ראובן למפטר נפשיה כמה שטען כי ההפסד כא לשמעון ונגרם ע"י כ' הגויס שנתקוטטו עם הגניד כנ"ל ואיהו אפסיד לנפשיה שעלה אחר שלו הגויס לפי דהו"ל תחלתו כפשיעה ושופו כחוסק רחייב כשפר נזקים ומתחלה פשע ראובן כשלחו לת אחיו לקכול כדרך

החלט שמעון שיסה כו' וכו' ברש יוודע הדבר שם שמת
זה ק"ל וע"כ הרעה הנמסכת גירי דידיה דרחובן הויה
ושמעון כרחותו שהוא בכרה גדולה בקפיקה וכו' הוכרח
לבקש על נפשו לשלוח הגוים לקלוט פני הנגיד מכיון
שרוצה עצמו בכית הקוסר והשומרי' על כיקו נקויר' שמא
הוא בסכנה גדולה הגם שיכל מזה שנתקוטטו הגוים
וכו' הכל תלוי בקולר המגיד הא' אשר פשע ועשה שלא
כדת וע"כ הגוי קחלקו בפשיעה וקופו כקונס דקייב
כדין השומרים:

כל זה לרווחא בעלמא וכקב אפי' ק"ל היה כנ"ד
כ"ק תפיסת ממון קל כנד"ד היה תפיסת הנוף
דקף דגרמא בעלמא חייב לשלם לו כל היזקו וכש'
המדרכי הביאם מהרא"ק בהגה סי' שפ"ח ס"ז וז"ל
וכן אם גרם לו תפיסה דהוי כמזיק בידים ומריך לשלם
כל היזקו עכ"ל · וכקב הש"ך דמהרי"ל ומהרש"ל
ומהר"ם לוכלין וז"ל דשייך לענייננו דכיון דע"פי דיבורו
היו קופצין לוקו וכו' והולרך להוליא הוללות ע"ז חייב
לשלם לו הוללותיו וכו' ע"כ וקף שפ"ך חלק עליהם
אין לסמוע לו מאחר דמהרא"ק פסק כוותיה דהמדרכי
דכפי' כקב וכן אם גרם לו וכו' מסמע דאפי' בגרמא
בעלמא ולא כמ"ש הש"ך דאין חילוק כין מוסר ממון
לו גוף כל שהוא ע"י גרמא פשוט דקוניין דעלמא לזלא
כוותיה דהרמ"ק במקום שלא קלק עליו מרן ואחר
שפסק רמ"א שהוא כמזיק כידים הכי נקטינן · גם לא
מצי דקובן למפטר נפשיה כמה שטען שהעם דנגו
אחר שמעון כזה במוכח כשלא לקף אם נניח כמובא
כשלא שהעם דנגו מליהם ולא היו דקובן ואחיו שיכח
דנוסף עכ"ז לא היה בעצם פשוט כדינון אחריו שלא
היה זה לפם כ"ק כקומדנא דעומק · גם לא היו מגדירים
הדבר לפום קדם כי אין לפם דאיה כרורה על שמעון
כי אים יפר ונאמן הוא · למנם דקובן ואחיו היה
כוונתם להזיק כרקיעות כי כאו גנבים על דקובן והכוהו
פצעוהו דלו לנקום נקם לקבוע עלבון לאחיהם וחשבו
לעשות לשמעון דע כאשר היה · גם לא מצי למיפטר
נפשיה דקובן כמה שהוא עצמו לא מפר כ"ק שלא
לאחיו ואין שלר"ע כי הנם כקב מהרא"ק כהגה"ה סו"ס
שפ"ח מי שגלח שלוח למסור אם השליח הוסזק למסור
חייב המשלח וא"ל לשלא עכ"ל · וכנד"ד אין שפדי
דאחיו כי הוסזק למסור דמי כי יתם לכבם כרחותם לא
לאחיהם, מוכח ופלוג כודאי לא ופילו דבר שרלה מכל אשר
לוא להם לקבוע עלבונו ואין קרוב יותר מהם לעמוד על
דם לאחיהם · ומ"ם הרשב"ם אם השליח הוסזק לאו דוקא
הוסזק שלא כל היכא שברור לו שינוד השליח וימסור
חייב משלחו. ונר"ן לאחיו כנופו דמי כי לאחיהם כשרים
הוא ולא ינוחו ולא ישקוטו עד שיראו נקמת לאחיהם
ומשעם שלוח להם לקניד הדבר כודאי שיתקיים כהם
חזקת שליח וכו' זהו שנראה כזה. ורלינו לעמוד ע"ד
האדון לרעת מה שעשה ישראל ובפרט שלוינת רשיעי
דמצי דשכרי מצי דשבעו לעשות רצון ישרם כפי דעתם
הנפשד ושופטים דם נקי ממש ולא אמרו אין ה' ולפיכך
רלינו לעמוד ע"ד דעת קדושים נאם המושם כתם"מ
סוכות שנת פת"ח כמקנאם ע"כ מ"כ משם כמוהר"ר
יעב"ץ זצ"ל:

ום"ל כמ"כ תשובה גם כי יש לגמגם כרוב הדעות
הכתובות כשלחה וכמעט ככולם שנה סו"ס
כיון דרחובן השליט כשוב לשומו לאחיו וקרוביו אין
שמעון עשה לו אלא כל הרעה הזאת ושילכו ויגידו הדבר

לגניד כי אלא לשרש יולר ולא קי"ל לעשות כן דרך החלט
וכו כיוס ועד למקר היה מזמין אלא שכנגדו לדין לכן
כפני הגניד ומה שהיה גוזר קדין הוא שיעשה והוא לא
כן עשה ק"כ גוירי דידיה ניגנו ושלום ושקומיס
כמוהריב"ע זצ"ל וכמוהר"ם שדרעי זצ"ל וכמוהר"מ
שפלאלו זצ"ל ע"כ:

ום"ל נמ"כ דכ"ז מתורתו של הרש"ם ז"ל כתשו' כלל
ז' למרנו וכסיפו כנו הטור סימן שפ"ח על
לשה שטוענ' כיד רחובן שמכר כיד קונרמיס והפסידה
הרבה וקלת כדרך בעדים וקלת כהוכחות ורחובן הזיב
נפלה דלוק' וכתוך כך נזלקו ממונו וכקשתי מהקונרמי'
לקופשך כדי לפשידך להחזיר לי אלא שלי ולא הפסדת
כלום כי פטרתיך מן הדר:

תשובה כל מה שתוכל לכרר כעדי' לשה שהפסיד'
כתותם תפיסה יפרע לה ויזכע רחובן
שאינו יודע שהפסידה יותר כיון דקליק כתיקו לא עשו
תקנת נגזל כמקור לא מפקינן ממונא ובהוכחות אין
נראה לחייבו לשפוקי ממונא · והק' עלה הרב כב"י
שכועה זו מה טיבה שלא תברר בעדים שהפסידה הו"ל
דשע ואין מוסרין לו שכועה וכו' והזיב כיון דרחובן
לא נתכוון אלא כדי לסוליה ממונו כל כה"ג אינו מסור
וכשר הוא עכ"ל · הרי מבואר דכל היכא דהניד לשר
וגרם היזק לנחשר אע"פי שלא נתכוון להזיק אלא לסוליה
ממונו שנגנב לו חייב לשלם לנתפס היזקו שיכרר בעדים
וכלבד שיתברר לכסוף שוך הוא כלי פשע וכן משיב נ"ך
מהר"י שדרכי ז"ל סי' רל"ב מכח שאו הרש"ם הנ' על
מעשה שכח לירו כנר"ד שנגנכה גניבה לאיש ח' וטובי
העיר משדו לרחובן מכח לחתלוות ושמוהו כסוהר לה'
יום ועכבו ממונו ושלחו לחכמי עיר אחרת לחתלוות
הנ' כביהור ומשיבו שרלוי להעניטו מכח לחתלוות
הנ' ולא"כ תקרו ומלאו שאין כרחובן עון אשר חטא
ומשיב הרב שיחזירו לו ממונו ולא עוד אם שהפסידוהו
ע"י התוגרמים שתפסוהו ושמוהו כסוהר חייבים לשלם
לו וסיים שם דחשוב העיר הנ' לא חשיבי כמוסרים ע"ש
שתפש לרחובן ושמוהו כסוהר כיון דכוונתם אינו אלא
לסוליה לאור מעשה הגניבה אבל מ"מ כיון שנתברר
זך כלי פשע פשיעה שחייבים לו כ"מ שיתברר כעדים
שהפסידוהו יעו"ש · הרי לע"פי מעשה מדעת החכמים
עכ"ז כיון דלבסוף נתברר שאין כו עון חייבים לפרוע לו
היזקו וכ"ש כנר"ד שעשו הלחים מדעת עלמם כשליחות
לחיהם ומכוהו כשוט לשונם שחייבים כולם לפרוע לו
היזקו למיזק לאחר שיקבל חרם שידיו לא היו כמעל אלא
וכיון שהלחים ודאי יגידו הו"ל כמוחזק השליח וכו' ומה
נס למ"ם הר"מ דכתב שימן קפ"כ כשם החום' דאם
השליח אינו יודע שעכירה היא שלוחו כמוהו דל"ם
לומר דברי הרב וכו' והכי כנר"ד לאחים שלא נתכוונו
למסור רק לסוליה מעשה הגניבה לאור וכנדון המהר"י
שדרכי ז"ל ושדרכה חושבים מלוה קעכדי שלא שטענו
כדין היכא דאחים מוכח מחבירו כודאי יכול לילך לקבול
לפני הסר שע"פי שגרם למכח היזק גדול ומלוה ג"כ ום
הרב כנו' כתשו' מהר"מ מרוטנבורג שכל נר"ר שפק
הוא דאיכא מכח חומרנא ום"ם טענו כדין ואין לחק'
על תשובת הרש"ם הנ"ל כיון דאיכא קודמה במקלת
ע"פי עדים כרורים כדר' חייל קמייתא דלא חמיה
קודמת פיו גדולה מהעדאת עדים היתך ישבע רחובן
שאינו יודע והלא הוא משיל"מ. וי"ל דאיה"נ להרמב"ם
הו"ל משיל"מ אבל הרש"ם אזיל לשיטתיה דס"ל דכל

היכא דלא קו"ל למידע לה מיקרי מיגל"מ כמכוער כריס סי' שפ"ח ס"ו בסנ"ה כ' סדעות ועו"ש וסמזיק מצוי ליה לה קו"ל למידע התם . עוד מתבו' סרמ"ס סכו' למדנו סיועתא לס' סמ"ך דלא מיקרי תפיסה שיסבע סנמסר ויטול רק כמתפיס ליה כידים מכל כדיכורא סע"ג דנרס ליה תפיסה יסבע סמזיק ויפטר שסרי כתרוי סרמ"ס דיכורא הוא דקאי שכך הוא לשונו ובקצתי מן סקונדרוס לקופסך וכו' וכן הוא דעת מהרי"ן סדרכי ז"ל ס' ק"ו ועו"ש ודי כזה הערה לתפוקי מדעת

מהרי"ו ומהר"מ לובלין ומהרש"ל :

כללא דמילתא שהחתין כולם כין סכיזק המשלם כין השלוחים כולם נכנסו כמקורת סחיוב הזה ורצה מהתח סנפגע גובה רצה משאר לחים גובה לך כל מה שיכרר בעדים דוקא וכל השאר יסבעו סתובעים שלינן יודעין ויפטרו ותקוס כמוסר"ר יעקב

ן' מלכי זל"ל ס' מכ"י כמוסר"ם שכן נור ז"ל :

הל"כי **אברהם אנקאווא** יס"ט

קמ"ג שאלה הזמין לפניו לסרן עקרי"ם דמטקוון וע"ה לרין תק הנכון סר' יצחק שכן נור נר"ו ע"ע מסכונת שמודה לו מסך ט"ו מתקלים על חזקת קנות ס' כתיטוון וכלו הנויס וגרסו היהודים מסחנויות וכללם גרסו לסרן הנזכר מסחנות ומתניה לפניו פס"ר מסק"ם סר"ומ כמוסר"ר מסדאי נר"ו שחייב יצחק לפרוע דמי המסכו' הנ' לסרן הנזכר ומיד מתניה לפניו טופס שגרס מסחכם הנ' ושם כתב דמתרי טעמי מיחייב לשלומי חדא שכך הוא לחכמים סה' שסיו דנים לחייב למוכר ולמתסכן ככל לונסים דלתו ליה עד שיפרע שלינו חייב שלא לחרירות כני כריח דוקא . ועוד דסכי מוכח ליסנא דסטר מסכונת הנ' ומתניה לפניו לסרן הנזכר שטר מסכונת ודקדקנו כו כרלוי ולא רלינו מקום לחייב

סדב יצחק סכ' :

ומ"ש סת"ם נר"ו שכך היו דנים חכמים סה' הן לחת שפ"ל לסרחר לחריהם לחכם כל עוד שלא נגלה לנו טעמם ונימוקם עמם הין לזוז מדברי הפוס' ז"ל שכל שם לונסין ולפי' לונס דסכיח היו נכלל כלחריות עד שיפרעו כי"ת כדיוקא כך"מ סי' רכ"ם

ומרמב"ם פ' י"ז הל' מכירה :

ומ"ש עוד דליענת דסטרת מוכח סרי דלינו דלחרכת מוכח לוסבת שסרי לא כתב שלא על סממכן לפלג כל לר עריעור וגמנום וקנר וכו' לחנם כל שם לונסין ולפי' לונסת דסכיח לא נזכר שם כלל כל' סשטר ולפי' שם ירצם הדוחק לרחוק ולומר שזה שלחריך הסופר כלשון וכתב כל לר עריעור וכו' כשום פנים כעולם לדרשת לחת ולקחת לונסין ולפי' לונסת דלא שכיח . ק"ת לומר כן שהרי כשיפים דשטרת כתב ז"ל שככל יום ויום קמים הנויס ורוצים לרחוק סיסודים מחנויות ומריכין להוליך סולחות ע"ז כדי שיפרעו כ"כ כחנויות וכו' לכן נתברר שחני סולחות הסס יפרע לסרן משלו ולחי הולחות יפרע הר"י משלו . סרי דלונסת דשכיח נופים דהויגו הולחות שרגילין להוליך לא קכיל עליה הר"י לחת לא מחנה ולית נלמר דלונס דל"ם כי סתי שנם חת הכל לקחו הנויס קכל עליה ר' יצחק משלם שלא ודאי ליח לן למימר דלחריות דלעיל ליתו שלא לחריות שברירי ישראל או כפי שרגי התלמוד וקפו' שלא נכלל שם שום לונס כלל שלא מצוי ולא שהיו מצוי ולכסוף לחת למימר דלונסת דשכיח כגון הולחות שרגילין לחת ככל עת שעומדין הנויס לרחוק ונמצך מהולחות הסן לבעלי החנויות להעמיד חזקתן קכל עליו הר"י לחת מחניקן כשכיל הנחת העמדת חזקתו לו ולכ"ך שכל ודאי לונסת דל"ם כי הלי שלא נתרצו כרצי כסף ודאו כל היהודים מעולם על דעתם כלל כעת שהתנו ולא קכיל עליה הר"י לא מינה ולא מקנתה דהא לא שכיח . ועוד שלין נמצך לו שום קועלת שלא לדרכך קוס ליה כדרכה מיניה שאכדה חזקתו וירדה לטמיון . וכבן פסקנו שהר"י הנ' פטור מלפרוע דמי המסכונת לחרן וכ"כ ומיסחייה לעריה שאכדה חזקתו שהרי מזלו גרס ליאכד חזקתו וזה מזלו גרס לאכד מסכונתו ולרלוה כ"ות פס פ"חק יע"ח חק"ז לפ"ק וחקומים כמוסריב"ע זל"ל וכמוהר"ם סלרפתי זל"ל וכמוהר"ר אברהם שכן דלונסין זל"ל וכמוהר"ר יעב"ץ זל"ל ע"כ מכת"י כמוהר"ם שכן נור ז"ל :

הל"כי **אברהם אנקאווא** יס"ט

קמ"ד עוד מ"כ בכתבי החכם הנזכר מסם מוהרש"ך ח"כ סי' קל"ו ז"ל רלובן

הסביר חנות לשמעון בסוק התגריס כב"ו לחדש לזמן מה ובתוך הזמן נזר המלך שיקומו כל התגריס מחוקו סוק וילכו למכור בסוק לחר וכן עשו . ועתה כח רלובן ותבע כל הסבירות משמעון במושלם מכח הנאי שהיה כתוב בשטר הן קנורה ס"ף ושמעון משיב לך מידי היתה זאת שבע"ב ויתחו והשיב רלובן שם שקיבל שם כחוך כשכיל שקורה פ' עשה נא שקורה לחרת ויניחוך שם לו שכור לותה לחכרים שהיב שמעון הין רלוני לקחת הסבירות לחריותי וגם היני יודע לומנות לחרת ועוד שלא נמלא מי שיתן לי שכירות שנתחייבתי לך כה . מילתא דפשיטא היא שלין לרלובן על שמעון שום תביעת על שכירות שהנה שהע"פי שקבל עליו ה"ס ס"פ הייגו שם שהיה היקנית כשיכתו לכל כ"שג שהולילותו בע"כ לא נתחייב עכ"ר :

הל"כי **אברהם אנקאווא** יס"ט

קמ"ה שאלה ס"מ נוה מח"מ לחלק נכסיו כקורת מתנת לזולת ולחר פטורתו ערערה לצתו לומר שלא יגרע דבר מחלקה כי מה שחלק ונתן יתנכה מחלק יורשיו ומה שמעשה ושתקה כעת שלוחה הוא לעשות כ"ר לבעלה דתקיף ליה עלמה :

תשובה זה מכואר כתקנות שכל מה שיחלק הבעל ויתן מנכסיו שלא כהסכמת לשתו הנשואה לו למנהג קהלות קשטוליין לא יתנכה כלום מחלקה שלא"כ היה שרבר בק"נ והסכמה למנה שלא בקנין יכולה לומר נ"ר ע"ל ושלא וזיק לה מה שמעשה ושתקה וכיון שכן הוא כמ"ר טענת השתה טענה וקיין עמה ושלא יתנכה שו"ר מחלקה שלא מחלק יורשיו ומי"ז שלום ותקומים כמוהר"ר יהודה עוזיאל זל"ל וכמוהר"ר שעדיה שכ"ר זל"ל :

עוד נמ"כ מסם כמוהר"ר שלמה שמואל שכן נור זל"ל וכתבו כמוהר"ר יעב"ץ זל"ל כתשובה לחכמי מקנתם ז"ל למנה בכתוב ק"ק כבר חלקו לה חכמי התקנה כבור ועשתום שותף כנוף הנכסים ושלא לבר שותף בין הכנים דהייגו שקטול כל' מסם שלא שותף כנגד כל הכנים שקטול מחלה ושם שתקה ושלא

מיחקה

מיקח שתיקותא ופה לה מרכורה ולא תשיכה מחי' כלל ולא עור אלא דאפשר דאפי' מחי' גמו' ל"מ כגון הנכסים אלא מתנה גמורה עכ"ל ותקוס כמוהריב"ן ז"ל אלא מתנה כריא לומר הקנאת הקנה ועיין בשלטי רבינו שמעון מימי ום"ות הרדב"ז וכ"כ מוהר"ר משה טולידאנו זלל"ה כן מ"כ בכתי' כמוהר"ם לכן נור ז"ל:

הל"כי **אברהם אנקאווא** יע"ט

קמ"ו שאלה כתו שלי רשות היתה נשוקה לשמעון וכשהיתה נוטה למות נתנה לרשות לכיס קך מה וכן שלקה ליורשיה כקך מלה לוקיות והשאר העולה לה כפי התקנה נתנה לוקו לכיס כמתנה יורנו רבינו מה דינה:

תשובה מתנה זו כטלה מכמה טעמי. קדל שהמתנה היא מתנת ס"מ ומלינו כתוב בשטר המתנה שהיא מקנה לכיס המתנה הנז' מהיום ולקח"מ וכפי הדין מתנה שכתוב בה מהיום ס"ה כמתנת כריא ומתנת כריא לריכה קנין ושמתנה הנז' כתובה בלא קנין. ועוד כפי הדין אין הלשה נותנת שום מתנה בחיי בעלה. ועוד שכל לוותה ומתנת ס"מ שהינה עשויה בחכם או דיין העיר תחום עליה לוכה כלום. ועוד כפי התקנה אין לשה יכולה להפקיע כח יורשיה ז"ל כמאמר יורשיה וכמאמר כ"ר לשר יהיו כימים הלשה ולרלוים ק"ם וחתומים כמוהר"ר חיים טולידאנו זל"ל וכמוהר"ר רניאל טולידאנו זל"ל. וק"ל נמ"כ דין לשת דנו החכמים ונרשו לתקוס ולהסכים עמהם וחתומים כמוהר"ם לכ"ר וכמוהר"י עוזיאל זל"ל מכתי' החכם הנז':

הל"כי **אברהם אנקאווא** יע"ט

קמ"ז עלתה לפנינו נתקת שמעי כי"כה כי"ג שנתבעו מהקהל לפרוע הממים ותטלות שפורעים ליר"ם ותכעו ממנו זו"הר. וריעינו לחרי רוחינו הרבר פשוט דפטורים הם מכל מין מסים וכו' קכועים וכלתי קכועים הן הכלים ע"י יר"ה הן ע"י הסרים וכ"ם הן הפרטים המתחרשים ע"י הפרנסים או יחידים וכרומה מכני המלכה לשר לא כרית וכן הוא שמנהג רת ורין רכותינו קדמונינו י"ן לפטור שמעי כי"הכ כי"ג הנק' מקדם מעט ולשמכוה לסיומת דקרית דספר עזרית דכתיב ופלתי כית ללהת דנא מנדת כלו והלך לא שליט למרמת עליהון ולא שכרורות הא' ז"ל שמעי כית הכנסת נוטלין שכר שמוען עכ"ז היו פוטרין לוהן מכ"מ מה והטלה ככל לר ולוהן שיהיו כ"ם עתה כזמנינו זה. כי נרכה רוחם לוהם לשמם כי"הכ לם"ם חנם הין כסף. ומעתה ישתקע הדבר ולא יהמר עוד לפרוץ נדר ומנהגן של רז"ל כשום פרט מהנז' כלל ועיקר ושומע לנו ישכן כעת ושלנן ולרלוים ק"פ כחדש חייר שנת התיכ"ו וריעו לת ישועת ה' נלה דיינו העירם פ'לם יע"א מכתי' החכם הנז' משה כמוהר"ר יעכ"ן זל"ל:

הל"כי **אברהם אנקאווא** יע"ט

קמ"ח שאלה מעשה שהיה כן היה רשובן נתן מעות לשמעון כתו' עיש' כדי לילכת אל עיר אחרת להתעסק שם כמעות הנז' וכן עשה שמעון שהלך לעיר אחרת וכו'. ויהי כי שרכו לו היתים שם כלה לשתו וכקשה מן רשובן לתת לה כמה להתפרנס כלומרה שכל מה שהניח לה כעלה לעורך פרנסתה כלה ונתרלה רשובן והיה נותן לה די פרנסתה מדה"כ וכו' כל ימי היות שמעון כעיר הנז' ואחר עכור כמה שנים כא שמעון לעיר ועשה חשבון מהעיש' עם רשובן וכפי התשכון שעשו ביניהם נשאר כיד שמעון מעל רשובן מדמי העיש' סך מה וכעת הסיה לה מלה רשובן לגבות תובו מעמעון ויען שאמר שמעון שהין לאל ידו ממה לפרוע וכעת נפלה ירושה לאשה הנז' ממ"ה ורולה רשובן ליפרע מסירושה הנז' מה שנתן לאשה הנז' לעורך פרנסתה ולאשה לומרת שלא נתן לה רשובן רמי פרנסתה כ"ה על לומנת ס' כעלה ולו לוה. ולא לה ע"כ:

תשובה נרסי' פ"כ דייני גזירות מי שהלך כעלה למ"ה ועמד ה' ופרנס לת לשתו חנן לומר לכך מעותיו ע"ק הלכו וכתב מרן כשם רם"י וז"ל לכך מעותיו שלא לתת לה ולוה לה וכו' ע"מ שתשלם לו. קוכעה והיא קוכעת הכעל ומשלם כ"כ רם"י. לכל סריק"ם כתב שעיקר חיובו שהוא מלוה על הכעל קוה. שכך תקנו חז"ל שתהא כשליח הכעל לגות עליו ומיהו היכא דליתא ליה לכעל היא חייבת שגם היא נשתעבדה לו וכו' וכתב עוד הר"ן דלף כשים לכעל ה"ל שיהיה עיקר שעבוד של המלוה על הכעל. אלא על הלשה והיא קוכעת לכעל כדברי רם"י וכתב כשמ כשם הרשב"ה דדוקא כשפרש שמחמת מזונות שחייב לה כעלה קוה נותן לה דהו"ל כפורע חובו ס"ה שהוא פטור לזון משום דמכריח לרי וכו' לכל פרנס שהה חוור ונובה שכל המפרנס שהה היינו מפרנס כתורת מתנה אלא כתורת הלוהה וקו"ל כלוהה והכיא רהיה וכו' אלו דכריו ז"ל ולא נרלו אלא לעולם הניח מעותיו עכ"ל דמשמת לדעתה דכעל נחית ולאו לדעתה דידים שכבר הוא יודע שאין לאשה זו נכסים שיהיה נפרע משם וכו' עכ"ל הר"ן. גם ה"ה הביא שברת הרשב"ה ודחה לוהה וכתב שאין כן שברת הגלוניס ונתן טעם לדבר ועו"ש. ומעתה זכינו לדין דכנר"ד דלוהה והלכה ונפלה לה ירושה פשיטא ופשיטא שישלם המלוה ממנה דשעבודו על הניהם וכשלא ימלא לנבות מהכעל ונכה מהאשה דע"כ לא דמו הר"ן וה"ם שברת הרשב"ה אלא כפרנס שהה דהיכא למימר לדעתה דכעל נחית אלא כשאר כקשה מהמלוה לפרנסה ונתרלה לה המלוה כנז' כשלה וע"כ כ"ע מודו דחייבת לשלם ממה שנפל לה בירושה ולאו כל כמינה לומר על לומנת כעלי הלויקס וכ"כ כעל המפ"ה כלי"מע סי' ע' ס"ק ו"ל לכל שם לומרו כ"ד להלווה לה שהה. שם מת הכעל או הין לו ונפלה לה ירושה ממקום אחר נריכה היא לשלם עכ"ל. והרכריס ק"ו דהשתא ומה כשלוו כ"ר להלווה לה שהה אע"ג דהיכא למימר דרעתא כ"ר היא לשלם הכעל כפי מה שהוא הין לפי"ם כי הין לו ונפלה לה ירושה נריכה היא לשלם כ"ם כלווהה שהה שהה והין לכעל מה לשלם ו"ל ירושה שנפלה לה דכרור הוא דחייבת לשלם. וכ"פ מוהרשד"ם ז"ל כח"מ סכ"ד וז"ל דאיתי לחייב זאת האשה מה"ד והטעם שהרי כתב סריב"ה וכו' לום ואשתו שלוו מלו' וכו' הרי מכואר שכמו שב' שלוו וכו'. ה"כ גם כנר"ד כיון דהשום והאשה שניהן וכו' לוין לה יש לאשה כרי לפרוע והין לאיש האשה חייבת לפרוע עכ"ל מוהרשד"ם ז"ל תשו' שהלה שנשהלה מלפניו:

נמצינו למדין שמשה זו חייבת לפרוע לפי הדברים
כן שהיא בקשה מרלוכן שיפרנסנה כלי
שקרם לזה שוה מוזי מכבעל שנוח לרלוכן שיפרנסנה
לכל לפי קדם ניווי הבעל לפי מיקרי לוותה לפי הבעל
הוא שלווה ע"כ ומתומים הרבנים כמוהריב"ע ז"ל
וכמוה"ר אלחנן הכ"ד ז"ל וכמוהר"ר יעב"ץ ז"ל מכת"י
כמוהר"ם פאכן נור ז"ל:

הכ"כ **אברהם אנקאווא** יע"ט

קמ"ט לפני עמדו לדין החכם השלם כה"ר
יעקב הכ"ר תוכע וה"ר משה
מלמלן נתבע ע"ע מזונות שמשה כתו על הר"י
הנזכר לפני משה הנזכר ושני בניהם ממנו לפני כבן
שנה ולפני כבן כ"ם ולפני שהיה זן ומפרנס לוקח הר"י
הנז' זה ג"ם וחוקר וע"ע מדור ד"ך שקבע הר"י הנזכר
לביתו זה ו"כ שנים מ"ע וע"ע כמה קולקות שהוליך
על רפוקח כתו העלה חשבון כל התביעות לפי וה"ק
לוקיות מכ"ט וקלת פרטים ע"פי שומת השמלים
כמצו"ח כיד הר"י הנז' וקלקח ע"פי כתו של הר"י הנז'
כנון רפוקח כתו שלמר שהוליך כה סך כ"וכ וג' מלנפות
לשלם שקלקח לה כג' זמנים חלוקים כסך חמשים
לוקיות מ"ע והמדור עולה כשכירות מ"ע ת"ק ושלר
הענינים ע"פי שומת השמלים הנז' כלופן שתבעו
לפי וה"ק כנז' מלבד הולקות לחרות שלמר הר"י הנז'
שילקו כמכר קלת תפלים של משה הנז' ושלתו. והר'
משה הנזכר השיב לפי לה הודעתני מעולם שע"מ
ליפרע ממני לפי עושה והיה כדעתי שכתורת חסד
עשית ולפי לכך לה כן ידמה מי שכריכך היל להניח
לשלתי ובני לגלי ולני הייתי משלדל לז לעשות מה
שמוטל עלי לזון ולפרנס ולרפוקח וכשרליתי שלפי
עושה בפני ולה תבעתני מעולם לפרתי זה מסדר
לשר תעשה עמדי:

והנה רלינו דעיקרת דשלי מילקת בכתובות פרק
שני דייני גזרות מי שהלך למ"ק ועמד לפי
ופרנס לת משלתו מלן שומר ליכר מעותיו ומסייס כה
ריב"ז יפה שמר מלן שניח מעותיו על קרן הלבי ושע"ג
דכירושלמי ליכת פלוגת' בשבי כיון דלה ליקמר שלכתת
לה כמר ולה כמר מלן מספיקת לה מפקינן ממונה
מבעל לפי עכ"ד גם בעל המפה כה"פ הע סי' ע' פסק
דל"ם שב ל"ם לפי לפי וכתב מהר"ר עובדיה ספורנו זלה"ה
בשלו' נדפסה בשלו' מוהרש"ע סימן פ"ו דל"ם מזונות
ול"ם רפוקח דהה קי"ל פרק נערה שנתפתתה דרפוקח
ה"ם כמזונות ושה דמפליג התם בין רפוקח סי"ל קלבה
לרפוקח שה"ל קלבה ליכו שלה לנבי יורשים וכו' שכל
לנבי בעלה לעולם בכלל מזונות היה ושייב ושבי מוכח
מדעת הרי"ף וכן דעת ריע"ז ושר"ן והרא"ם וכן כתב
הרמב"ם שלמת לפי שהוליה כרפוקח הניח מעותיו
ע"ק הלבי כדין פורע חובו של מבירו וכו' ושבר הדירה
דהו"ל נמי פרעון חוב שלה והלה פטור כל שלה תבעה
הלשה ממנו עכ"ל:

ועוד כתב מוהר"ם שפורנו בתשובה הנז' וז"ל עוד
תבע שמעון מרלוכן מזונות בנו של רלוכן
שעמד בביתו כמו ד' חדשים לדיוני חזי לי דלה שם
לקימתים וכו'. ולרוחה דמלתה לומר כי פחות מבן
שם שחייב לבית לזונו כרלמרינן בפ' נערה שנתפתתה
לפי"ם שם שרש לפי זן לוקו הניח מעותיו ע"ק הלבי
ולה יהיה שלה בפורע חובו של מבירו וכו' כרלמרינן

למדין שמשה זו חייבת לפרוע לפי הדברים
כן שהיא בקשה מרלוכן שיפרנסנה כלי
שקרם לזה שוה מוזי מכבעל שנוח לרלוכן שיפרנסנה
לכל לפי קדם ניווי הבעל לפי מיקרי לוותה לפי הבעל
הוא שלווה ע"כ ומתומים הרבנים כמוהריב"ע ז"ל
וכמוה"ר אלחנן הכ"ד ז"ל וכמוהר"ר יעב"ץ ז"ל מכת"י
כמוהר"ם פאכן נור ז"ל:

הכ"כ **אברהם אנקאווא** יע"ט

קמ"ט לפני עמדו לדין החכם השלם כה"ר
יעקב הכ"ר תוכע וה"ר משה
מלמלן נתבע ע"ע מזונות שמשה כתו על הר"י
הנזכר לפני משה הנזכר ושני בניהם ממנו לפני כבן
שנה ולפני כבן כ"ם ולפני שהיה זן ומפרנס לוקח הר"י
הנז' זה ג"ם וחוקר וע"ע מדור ד"ך שקבע הר"י הנזכר
לביתו זה ו"כ שנים מ"ע וע"ע כמה קולקות שהוליך
על רפוקח כתו העלה חשבון כל התביעות לפי וה"ק
לוקיות מכ"ט וקלת פרטים ע"פי שומת השמלים
כמצו"ח כיד הר"י הנז' וקלקח ע"פי כתו של הר"י הנז'
כנון רפוקח כתו שלמר שהוליה כה סך כ"וכ וג' מלנפות
לשלם שקלקח לה כג' זמנים חלוקים כסך חמשים
לוקיות מ"ע והמדור עולה כשכירות מ"ע ת"ק ושלר
הענינים ע"פי שומת השמלים הנז' כלופן שתבעו
לפי וה"ק כנז' מלבד הולקות לחרות שלמר הר"י הנז'
שילקו כמכר קלת תפלים של משה הנז' ושלתו. והר'
משה הנזכר השיב לפי לה הודעתני מעולם שע"מ
ליפרע ממני לפי עושה והיה כדעתי שכתורת חסד
עשית ולפי לכך לה כן ידמה מי שכריכך היל להניח
לשלתי ובני לגלי ולני הייתי משלדל לז לעשות מה
שמוטל עלי לזון ולפרנס ולרפוקח וכשרליתי שלפי
עושה בפני ולה תבעתני מעולם לפרתי זה מסדר
לשר תעשה עמדי:

והנה רלינו דעיקרת דשלי מילקת בכתובות פרק
שני דייני גזרות מי שהלך למ"ק ועמד לפי
ופרנס לת משלתו מלן שומר ליכר מעותיו ומסייס כה
ריב"ז יפה שמר מלן שניח מעותיו על קרן הלבי ושע"ג
דכירושלמי ליכת פלוגת' בשבי כיון דלה ליקמר שלכתת
לה כמר ולה כמר מלן מספיקת לה מפקינן ממונה
מבעל לפי עכ"ד גם בעל המפה כה"פ הע סי' ע' פסק
דל"ם שב ל"ם לפי לפי וכתב מהר"ר עובדיה ספורנו זלה"ה
בשלו' נדפסה בשלו' מוהרש"ע סימן פ"ו דל"ם מזונות
ול"ם רפוקח דהה קי"ל פרק נערה שנתפתתה דרפוקח
ה"ם כמזונות ושה דמפליג התם בין רפוקח סי"ל קלבה
לרפוקח שה"ל קלבה ליכו שלה לנבי יורשים וכו' שכל
לנבי בעלה לעולם בכלל מזונות היה ושייב ושבי מוכח
מדעת הרי"ף וכן דעת ריע"ז ושר"ן והרא"ם וכן כתב
הרמב"ם שלמת לפי שהוליה כרפוקח הניח מעותיו
ע"ק הלבי כדין פורע חובו של מבירו וכו' ושבר הדירה
דהו"ל נמי פרעון חוב שלה והלה פטור כל שלה תבעה
הלשה ממנו עכ"ל:

ועוד כתב מוהר"ם שפורנו בתשובה הנז' וז"ל עוד
תבע שמעון מרלוכן מזונות בנו של רלוכן
שעמד בביתו כמו ד' חדשים לדיוני חזי לי דלה שם
לקימתים וכו'. ולרוחה דמלתה לומר כי פחות מבן
שם שחייב לבית לזונו כרלמרינן בפ' נערה שנתפתתה
לפי"ם שם שרש לפי זן לוקו הניח מעותיו ע"ק הלבי
ולה יהיה שלה בפורע חובו של מבירו וכו' כרלמרינן
פ' דייני גזרות וכו' עכ"ל ובני פורע חובו ס"ק בק"מ
סימן קכ"ז כתב בשל המפה יש מי שחומר דכ"ז ק"ל
שסי"ל משל מבירו בידו לכל שם סי"ל משל מבירו בידו
מה שעשה עשה ו"ק לפי' נתן משכון שלו בשביל מבירו
הוליל ושם רשה היה יכול לתת של מבירו לף על פי שלה
נתנה חייב לשלם לו עכ"ל. וכתב הסמ"ע סק"ו וז"ל
מה שלין כן בשים בידו משל מבירו דמני למימר ה"ל
הייתי משלם לו שיו בית דין שולחין לי לפרוע לו ממה
שיש בידי מרר"ן וכו'. שם כן מה הזקתי לך בשנתתי
לו מעלמי עכ"ל:

באופן שנתברר מכל הפוסקים שכל תביעותיו של
הר"י נפקריס בפקיריס לתת הלר השוה
שכשם שמה שיש תת"י של הר"י משל ר' משה ולשתו
זכה כו ויטלנו בשומת ויתנכה משך תביעותיו הנז' וכ"ם
כנדון דידן דהוי לביה וכבר נתבאר דכירושלמי ליכת
פלוגתת בשבי ליכת מ"ר הלב גובה שם לתר חיבו גובה
וכבר העתקנו למעלה ל' הג"ת בשם מהר"ם שלמר
דכיון דלה ליתמר לף כמר ולה כמר מספיק' לף מפקינן
ממונה מבעל לפי וחינה נמי נילף דבנד"ר ויטול הר"י
מה שתת"י בשומת בנו' והשלר יניח מעותיו ע"ק הלבי
ותל"מ ולרלים ח"פ וחתומי' כמוהריב"ע ז"ל וכמהר"ר
יעב"ץ ז"ל מכת"י כמוהר"ם פאכן נור ז"ל:

הכ"כ **אברהם אנקאווא** יע"ט

ק"נ שאלה רלוכן ושמעון היו שות' ושתנו
בשער השות' שלף יקנה ג' מהם
שו"ר ג"ל בהסכמת כ' וכתוך משך השות' קנה רלוכן
ההקפה כזיל ולף הודיעו לשמעון מכירו וכשידע שמעון
שמ"ל למה עכרת על תנלינו. השיב רלוכן כרשותי
שחורה כזול לף הולרכתי להודיעך כי הריות נרלה לעין
מזומן ושתק והלכו להם. שמ"כ נתרללה שותה שחורה
ולף היתה שוה שיעור המקח ולרכה היה כה הפסד
לימים מת רלוכן וכף בעל השחורה ותבע דמים
משמעון השותף והשיב ר"ת לין לי עמך כי רלוכן עבר
על קנלו והרי השחורה הניח לתריות לך לך תנל יורשי
רלוכן והם יפרעוך ובעל השחורה טוען הרי רלוכן קנה
לעורך השות' ושם היה כה ריוח שייך נוטל חלקך וכיון
דקנה לעורך השות' תפרעני מממון השות' יורנו מו"ן
הדין עם מי ושכמ"ה:

תשובה כתב הרמב"ם שמשתתף עם חבירו לף
ישנה ממנהג המדינה בשותה שחורה
ולף ישתתף כה עם לתריים ולף יפקיד כיד לתריים.
ושם עשה שלף מדעת חבירו ושת"כ חוריעו והשניש
למעשיו ה"ז פטור עכ"ל. ולכשורה יש לומר דמ"ם
הרמב"ם והשניש למעשה לף שימר כפי' שקבל עליו
שלף לשתוקי שלף מיתה שלף שמע ושתק מיקרי השניש
למעשיו. ובבי ניתה שכתב המרדכי והביאו בעל
המפה בהג"ה שימן רל"ג שומר שמסר לשומר לפני
המפקיד ולף מיתה פטור ע"כ. ובתב בזה בהג"ה סי'
רפ"ז בשם מהר"י ז' מן הלתים שנתן מתנה לתריים ורלו
הלתין ושתקו הוי מחילה ע"כ הרי לך דבל שיעשה ז'
מן הלתים לו השומר ורשה חבירו ולף מיתה מסתמת
נתרלה בבך וע"כ מ"ם הרמב"ם דשם השות' הפקיד
כיד לתריים והוריע לחבירו והשניש למעשיו פטור
היינו שתתף ולף מיתה שברי השות' ס"ם הן ובשתף'
הפקיד כיד לתריים הוי שומר שמסר לשומר זהו מה
שהיה נרשה:

אבל לאחר העיון נ"ר הא דהרמב"ם לשון דכתב המדרכי והכימקי דשע"ה שהשומר מסר לפני המפקיד וכן הכותן מתנה לאחרים וכן הנותן מתנה בפני האחין דאו ושקלו קתם הוי שעת מעשה וא"ל היה רצונם ככך הי"ל למינעו ולעכב על ידו ואז היה כמנע מליקח וכיון שהיו עומדין בשעת מעשה ושתקו ורלי מעשה רב דמסתמא קבלו עליהם לוקו מעשה. אבל הרמב"ם מיירי בשות' שעשה שלא מדעת מכירו ואחר מעשה הודיעו לזי בעינן הסכים למעשה כפי' שיאמר מקובל עלי אבל שתיקתו לאו כלום היא דמלי למימר סמכתי על מנהג המדינה ואם יהיה הספק עליך ליהדר שבניתי ממנהג המדינה כלא דעתי וכתר דעבדי מתמלכי וכ"כ הסמ"ע סי' קמ"ו דהסכים למעשה דקאמר היינו שקבל כפי':

שמעי' מהכא דלא דכריס שדרך כ"א למחול לא הוי מחי' לבל אם כשע' מעש' רלה ושתק כמו שומר שמסר לשומר בפני המפקיד ושתק הוי מחי' אבל אם אחר מעשה הודיעו בעינן שיסכים למעשה כפי' כמ"ש הסמ"ע. ולכאורה נרלה בכר"ד דפטור שמעון כיון שלא הודיעו רק אחר מעשה ושתק דילמא סמך על התנאי:

ומ"ש כעל הקאורה שהרי רלובן קנה לגורך השות' ולא הרויחו היה לשמעון לחייב שמעון כשעשה זו דהא קי"ל כל המשנה ידו ע"ת וכיון שאם שיכה הספסל לעלמו ולאחריותו וכלו קנה לעלמו ויד שמעון מסולקת ממנו ומלי שמעון למימר ליה הספסל שים בקאורה לך אל יורשיו ויאמרו לך כי ליני חייב בהספסל וכן דמי הקאור' שמכרו אם עדיין לא נבה כעל הקאורה כלום מלי למימר דמים כלם נכנסו כיד רלובן דכיון שרלוני כה הספסל הנחתי לאחריותו וד"ל אין לי עמך:

אלא שים לחייב לשמעון מטעם לאחר שהרי מכל מה שכתבו מדברי הפוסקים מכואר דכל דבר לפי עניני שאם ירלה דודלי מחל שוב אינו יכול לערער כמו שומר שמסר לשומר בפני המפקיד דודלי מחל ול"מ למימר לה שתקתי אלא שמכתי שיתחייב כדין ג"כ לא אנו נאמר דלע"פי שכתב הרמב"ם והסכים למעשה דמשמע שיקבל כפי' כיון שהיה הקודעה לאחר מעשה ס"ד כדבר שים בו קפידא כמו מוכר בהקפא ומפקיד כיד לאחרים דכ"ז שבית בו היזקא וכיון שעשה שלא כרשות שתיקתו דלאחר מעשה לאו כלום היא דאיכא למימר לה מחל. אבל בנר"ד שהיה ריוח בעין בקאורה הדברים מוכיחין שאם היה מודיעו לדרכה היה מקפיד עליו למה לה קנה מיד קודם שיכא לאחר ויקחנה ולכן בשאמר לו למה לה הודעתני השיבו כהונן כי לאחרי כיון שריוח כרור ג"ל להודיעך דמי הוא זה שרלה ריוח ולא קנה וע"כ פשוט בביעתא בכותא שאמת בשומעו שקנאה כזול ונתרלה בעשר ידות ומי יכול לודע שעתידה שומתה לירד וכהיא דאמרינן המוליא מליהה מבירך הטוב והמטיב לה על נב דאפשר דשמעי בי מלכא וכו' עם כל זה אין לדבר שלא מקומו ושעתו וה"ל לודע לה הטולר:

וי"ל דשום מהא דפסק מרן סימן ט"ל המקדש את האשה ע"מ שאין עליה נדרים ונמלאו עליה נדרים שדרך כ"א להקפיד עליהם אינה מקודשת אבל ג"א דרך כ"א להקפיד עליהם אפילו אם אומר מקפיד אני אפי' ע"ז ה"ז מקודשת וכן כמקדש את האשה ע"מ שאין בה מומין וכו' ינו"ש. והדברים ק"ו ומה התם שהתנו עליה שאין נדרים לו שאין בה מומין ונמלאו כה דאינה למימר זה הוים מקפיד אפילו ע"ז עכ"ז בעלה דעתו אבל כל אדם כ"ש הכא דיש ריוח בקאורה דפשיטא ג"א בעולם שיקפיד אפילו עבר על תנאו דמסתמא על כיולא בזה לא התנו. ולע"ב דאיכא למימר דממונא מאיסורא לא ילפינן קו"ח שמעי' מינה דאמרינן דעתים דבדבר שאין כ"א מקפידין ואדרבה שמחים כמונא מליהה כנז' שמא שאורה כזול לע"פי שהתנה עליו שלא יקנה אלא כרשותו מ"מ אין שהדי דיבוא ליה התנאי על כיולא בזה וא"כ שמעון חייב לשלם כיון שהיה לגורך השות' ושלם מהנה ויורשי רלובן מחנה וא"א ליורשים יחזור הכל על שמעון כדין שות' שלוו כיבר:

וכן מצינו כיולא בזה שכתב הרמב"ם הביאו מרן סימן קנ"ד סי"ב מי שהיה לו חלון מוחזקת וכא חבירו ושתמ ושתק חבירו מיד הוי מחי' שאין לרם עשוי שתתמין לורו כפניו ושתק ע"כ יש להקשות לזה מהניא דסי' ס"ב האומר לחבירו קרע לא כשותי. שבר לא כדי לם כא לידו מתחלה כתו' שמירה חייב ע"כ. וכודאי דכ"ם ג"ל אמ"ל קרע דק שקרעו כפניו ושתק דחייב ולמלי נימא ג"א עשוי שיקרעו כשותו ושתק ולזה י"ל כפשיטות דאין הענינים דומים וכ"א לפי הענין דקריעת כשות הוא היזק גמור דלאו כני מחי' נינהו דמסתמא לפי' אומר קרע ג"א למחול וכ"ם לם דלה ושתק לכל כהניא דשתיתת חלון דרך כ"א למחול ולכן כיון שרלה ושתק מסתמא מחל ובשתיתת חלון לא כעינן שהיה רולה כשעת מעשה אלא אפילו לחר שתיתה דלה ושתק מחל כדמשמע מהא דשימון קנ"ד סל"ם דמחלק כין עצן וכי"ה לשאר נזקין דבהיזק עצן לפי' שתק כמה שניה לא מחל ובשאר נזקים כיון דרלה ההיזק ושתק מחל. ומשמע ולפי' היכא הרלה ושתיקה לחר מעשה שמעינן מכל זה היה מדרגות שונות יש דבריס שדרך כ"א להקפיד כמו שמוכר בהקפא וכיולא ובהנהו בעינן דרלה שעת מעשה ושתק ויש דבריס דהיזקן גדול ולאו בני מחילה נינהו ויש דבריס שאין היזקן כ"כ ולא רלה לפי' לחר מעשה ושתק הוי מחי' דלפי חומרו קולו שאין לדם עשוי שתתמין לורו כפניו ושתק וכשם שבהיזק לחבירן שכי כ"ם כשם תועלת ודיוק דאין שקדי דניחא ליה וזה כ"ל כרור ובקום הרב כמוסה"ר יעב"ץ זצ"ל מבא"י כמוהר"ם אבן לור זצ"ל:

הנ"כי **אברהם אנקאווא** יע"ט

קנ"א שאלה רלובן ושמעון נשתתפו והטיל כ"א שך קלוב והתנו לחלוק כל הריוח עשה מ"ום שיוחו להם שתם' ולפי' מנ"כ וכו' ורלובן היתה לו עיס' כיד לאחרים קודם השות' ועבשיו שבאו לחלוק טוען שמעון שיחלוק עמו רלובן מה שהרויח מן העיס' שכיד זולתו דלא נרע ממנ"כ הדין עם מי:

תשובה כתב הרמב"ם בהל' שות' והביאו הטור כ' שות' שנטל ג' ממעון עלמו וכתן לאחרים הרויח לעלמו. וק' מלי קמ"ל לימא שות' דק ממעון שנטל כ"א פשיטא דאם נטל ממונו ונשתתף עם אחרים פשיטא לעלמו הוא ומרן כב"י כ' לזה יעו"ש. ונרלה דהרמב"ם מיירי ככגון זה שהטיל כ"א שך קלוב דלא שהתנו שכל הרווחים שירויחו יחלוקו וקמ"ל דאם

לקח ממון עצמו ונשתתף עם אחרים ונמצא כשלא זה ולקח שם לא נודע לתורץ זה כדברי הרמב"ם שכשרק נוקנת דלא שעבד כל ממון שי"ל תחת כפ"ם דדוקא גופו שעבד לכל מה שירויחו ע"י עצמו . אבל ממונו לא שעבד אלא מה שהטיל לכיס השותף דק"כ מה שתרויח לאחרו ושכר כתיבת ותכוויות יקלוקו . זה לא ועלה על הדעת אלא ודאי כל ריוח דקאמר היינו מה שירויחו ע"י עצמן . ולע"פי שכתב בשטר ולפי מנ"כ מה שכפרט ואחרכא היא שנוקנת ואין כשלא אלא מה שכפרט דהיינו דומיא דמציאה שהיא ע"י עצמו דלא שייך מציאה ע"י אחרים . ה"נ כל מה שירויח ע"י עצמו לכל עסק שי"ל כיר אחרים כין קודם השותפות כין לאחרים אינו כשלא עד שיפרט וכן מתבא שנתנו לו לאחרים לינה כשלא ע"כ ותשומים כמוהריב"ע זנ"ל וכמוהר"ר משכי"ר זנ"ל ועיין כדברי הרמב"ם ושכי' קל"ג ע"כ מ"כ מכת"י כמוהר"ר רפאל זכ"ן ז"ל מעם מו"ז כמוהר"ר רפאל זנ"ל מכת"י מחכם הנזכר :

הנ"כי **אב"א** יט"ט

קנ"ב שאלה שני שותפין נשתתפו כמים שרופים ויין וכ"מ דמשכר וככ"מ שמורה ומלוכה ואפילו מנ"כ וכו' כן הוא לשון השטר שהיה לפנינו וכ"ל הטיל לכיס השותף סך קצוב ולי' מן השותף סי"ל ממון כיד אחרים כתו' עיש' ושטן השותף הכ' דכיון שנשתתפו אפילו מנכ"ר גם הריוח שע"י אחרים יכנס לכיס השותף . וחכירו טוען לא נשתתפתי רק כמה שנתנו נוסלים ונוקנים ולא ככל מה שי"ל תחת כפ"ם דק"כ היה מפו' כשטר :

תשובה לכאורה היה נראה שחולק גם עיש' שכיד לאחרים כיון דנשתתפו לפי' מנכ"ר . אך לאחר העיון ירע' דכל שותף המשתתף עם חכרו ככל עסק שיעשה כעולם וכ"ל הטיל סך קצוב שם ל' מהם י"ל ממון עצמו ונתנו לאחרים לא יכנס לכלל השותפות . ול"ד למציאה דלדכא נימא דאין ככלל אלא מה שכפרט ודומיא דמציאה כעיגן דשייכא על ידו ולא ע"י זולתו וכן לא אמרו אלא ככל עסק שיעשו שם דאל"כ הי"ל לפרש מה שירויחו ע"י או ע"י זולתם ומיון שהשטר יכול להתפרש על הריוח שירויחו שם דוקא יד כע"ם ע"ש ועלעולם אין מוציאין אלא כראיה כורחה מידי דהוה מתנה שניתנה לו מאחרים שאינה נכנסת ככלל הריוח לחולקה דהיינו מתנה שניתנה לו מלקוחיו וקרוביו וכן שם לשתו של ל' מהם גרשה ונושאת ונותנת כתוך הכיס ומרוחחת שאינו נכנס לכיס השותפות . ומ"ב עיש' שי"ל כיד אחרים לא הקנה לחכירו דכן דרך העשירים לתת לזולת ומניחים קצת כידם להשתתף כו ולפ"ז שהדבר פשוט פשיטא ל"מ ממונה ושם קחזינא לרז"ל כ"מ שיכולים לחלק כין ענין לענין כדבר מועט מחלקין אלא לקולא מיד המוחזק וכשהיא דאמרו כנאמנות שם כתוב נאמנות על הפרעון אמריכן דעל ההודאה לא סמכינו וכן על המחילה וכ"ב נימא לא התנו רק על הריוח שירויחו ע"י עצמן הן לחת שעשרו עצמם ע"כ מה שירויחו ככל עסקיהם כין כממון זה כין כזולתו ע"י הקנה או שתרם וכיולא ולא לפקפי לדעתייהו שנשתתפו ככל ממון שי"ל תכ"ם חלא דכשתמת לא משמע וכיולא כזה אמרו כמתני' דנדרים ז"ל השלולני פרחך ז"ל אינם פנויה אמר קונם שאני תורם כה לעולם שם היה דרכו לתרום הוא לקוי וכ"ל מוכר וכו' דאמרי' לא כיון אלא ליחרם ע"י עצמו אבל ע"י זולת לא לקה

עליו . ה"ב נימא הכי עד שיפרש וכ"מ שיכולים לדחות התובע כשתנם דוחים ואין מוציאין אלא כריוח ולפשר דלזה כיון הרמב"ם ז"ל הכיאו מרן ז"ל שהשותף שהרויח כממון עצמו הוא לעצמו . וק' מאי קמ"ל אלא דיל דקמ"ל אפילו שהם שותף ככל עסק שיעשו עכ"ז אם נשתתפו עם אחרים אינו ככלל אלא דמרן ז"ל כב"י הק' קושיא זו כדברי הרמב"ם דאם הם שותף ככל ממונם ושם כתבו לעצמו ואם כסך קצוב פשיטא ועו"ש והנה ענין השותף שנהנו להטיל סך קצוב ולסתם לחלוק כל ריוח לפי' מנ"כ אלא מ"ם מרן ז"ל אם הם שותף ככל ממונם וק"ל כללא דמילתא יבלה דעתו מעכ"ת דוכ"ם דמר ותחום סרב המשכי"ר זנ"ל :

מתוך הדכרים נראה לאחר שנזכרתי שאחי ר"ם נר"ו היה שותף עם רב"ך כמה שנים ככל עסק כידוע למעכ"ת ופעם ל' מכר לאחי נר"ו חפצי זהב שהי"ל נותן לאחרים לקנות לו כהם חטים והוקרו החטים ועמדו לפני מורי מוהר"ח ז"ל ואמר כיון דמכר חפציו וקנה כממון המונח לו עם אחרים היינו נכנס לכלל השותף וכמה ת"ח נזכרו מזה וש"ם . ואין סברת לחלק כין מוכר חפציו לו דה"ל מעות מיוחדים לו ואת"ל שיחלוקו יש להתייצב אם יחלוקו עיש' שהיתה עשויה כבר קודם השותף לעיש' שעשה לאחר השותף כיון שכוחכין כשטרות ככל עסק שיעשו וזו עשויה ועומדת היתה ולא נקרא דבר חדש . זאת ועוד מאחר דקי"ל המשתתף עם אחר כממון השותף אם הריוח לחמצע ואם הפסיד הוא לעצמו כמ"ש ז"ל ק"כ מדלא גלי והודיע לחכירו מעיש' שי"ל גלי דעתיה דלא לקני ליה ריוח הבא לו ממ"ש דלא כשופטני עסקינן שיניח הדבר סקוס ואם ירויח כחוקה עיש' ויאמר לו מכירו כרוך הבא ואם יאמר לו הפסדתי יאמר לו מדוד לעצמך דלא ניחא להתעסק עם אותו כיון שלא הודעתני ומעכ"ת יראה ויכין ויגלה דעתו קרחכה ואם ירצה כעיניה דמר להתחיל עמו הרב טוב ויפה וש"ם ותחום הרב הנז' :

תשובה עיין כספר ערך לחם ע"ש שנשתתף עם מכירו אפילו כמתנה ומציאה וכלה לו מתנה ע"י שהיכן כעצמו שהיו נכנס לכלל וכ"ם כזה דהיינו מפורש כשטר דיש לחלק אם כעל המעות לריך לסייע לת המתעסק כקנת מעות העיקקת למכור או לקנות או כגון שמתעסק, כמדינה אחרת ושולח לו סחורה למכור ולהמזיר לו הלכשתה וכדומה אז כלל כל עסק וסחורה ולא נרע מסכר סרסרות שמקבל ל' מהשותפי' שלריך להכניסו לחמצע וכ"ם אם ע"י הסיוע שמסייע למתעסק לריך להתכטל פעמים מעסק השותפות . אמנם אם עניני העיש' נמתרים ע"י המתעסק נרידף וע"כ סיוע מכעל המעות ולא מתכטל ממלאכתו סדי אלו לעצמו עד שיפרש כהדיוק ואפי' התנו ואפי' מנכ"ד דומיא דעסק מ"ות וסחור' שנעשים ע"י עצמו ודכוותה מציאה שימצא הוא עצמו אבל אם שמלאכתו נעשית ע"י אחרים כממון אחר אלא שעכדו לשותף וא"כ להתעסק כו הוא עצמו ולא לסייע ולא להתכטל ממלאכתו אין זה ככלל קנאי עד שיפרש והי' כמתנה שנתנו לו לחדי' שאינה ככלל וכמ"ש כ"קר ודעדיפא מינה מלינו ל' מהשותף שאל כתים וסלרות וחנוות אף שמתכטל קלת לגבות שכירותן וכן שכר לסתו וריחיים אין פוסק פה לומר שיהיה נכלל ככלל תנאי המציאה . סיון תפ"ט ותחומים כמוהריב"ע זנ"ל וכמוהר"ר יעב"ץ זנ"ל ע"כ מ"כ :

הנ"כי **אב"א** יט"ט

קנ"ג עמדו לפני לדין כה"ר יהודה לוי וה"ר
ראובן ן' שעיה והיה ראובן תובע
להר"י הנז' ע"ע שותפות שנשתכה ביניהם כשלקי לב
שעבר עד עכשיו והיה טוען ראובן דמעיקר' כשנשתתפו
היתה השותפ' עד"ז שלים להר"י ושלים לראובן ושלים לגוי
ן' ותנאי היה ברור שסך ק"ק שהוסיפו כלב הנז' לגוי
יתנכה להר"י מחלקו מחמת החמץ שעברו
מהשנה טרם כל הגוי הנז' ולב"כ חזרו וקנו הר"י הנז'
השלים המוגע לגוי הנזכר כסך קק"ן ופרעוס לגוי
מהחמץ ונוסף גם חלקו לב' שתות לכל אחד וחולקין
לתנאין מכיון שנשתלק הגוי והר"י הנז' חמר שמעולם
לא קבל ע"ע זיתנו ק"ק על חלכוותן ומחלקו חלק
מהחמץ וכ"ז מסס חמר שי"ל להביא ראיה וכבן חלכו
להם לשלם · ואחר עבור קצת ימים חזרו שניהם לירון וזה
טען הר"י שמעולם לא הסכים על השותפות כלל חלק
דכריס כעלמא נמשכו ביניהם ולא כל העניין לידי גמר
כלל · ופסקתי דחליבא דכ"ע לא חליס כחיס להיות טוען
ומוזר וטוען כיון דמחיוב הוא לפטור הוא ואחר שיצא מב"ד
וכבר הודה כיוס ג' שנתנו שות' חלק שהיו מדיינים על
ק"ק שראובן טען שתנאי זה שיתנם הר"י מחלקו והר"י
חמר שלא קבל ע"ע תנאי זה וא"ל היתה שות' כל עיקר
מ"ל לירון על התנאי הם היה ג"ל · ולכן פסקתי שעכ"פ
זכה ראובן בשלים שהרי הוכרר שכבר נתנו שות' מסוף
לב כנז' ולענין ק"ק הם יש ראיה לטוס ג' מסס נידון
על פיו וג"ל שם ראיה שיבא הר"י הנז' שלף דשקלם
נזכר תנאי זה חזרו וקלקולו שניהם כפי' רחל"כ חלק
שפתק כיון שנזכר תנאי תחלה לף שלא הודה לפס' כיון
שפתק ונכב עמו שות' פסס מפתמת הודה לתנאי עד
שיבטלוהו כפי' ולענין השלים של הגוי שטוען עכשיו
הר"י שהוא הוא הקונה ולעלמו קנאו הן לתת שיונו
זוכר שם הודה כו כיוס הם ג"ל · וכבן פסקתי שלם
יש ראיה לטוס לחר מוטב וא"ל יבא ב"כ הר"י שהוא
קנאו ומצלו פריע קק"ן דמי קניותו לגוי דהיינו שפרעו
מחלקו לכר ולא מחמץ השותפות ושלא ראובן עמו
כזמן קניותו ולא הוסכם עמו על קניותו כלל ולראיה
ח"פ כשלו הל"ו לפ"ק בחיטוולן יע"ש ותתוס כמוהר"ר
יעב"ץ זל"ל · כן מ"כ :

הל"כי **אברהם אנקאוא** יע"ט

קנ"ד ביען שהר' יהב"ר וה"ר שלמה ן' עמרה
נשתתפו שותפות גמורה ולח"כ עשו
עסק עם ה"ר יהברהם עמרה וכשיוצו כעסק הנזה
הלוה הר"ם מחיטרלן נר"ו לשרלב"ע קצת תלנגולתא
וקצת שעוה וזקף עליו דמים' כשער מקף חלף מתקללים
בקירוב ועוד הלוה לשרלב"ע כהסכמת שלמה והסכמת
שכיו הרי"ן ל"ם ככרי שעוה כמו שנתברר מכתיבת יד
השרלב"ע ומתגרותיו ופנקסו · וכימים הללה מקרוב
הלך שרלב"ד לנ'יכלטער כהרשות שלמה שות' הנזכר
והוליך כידו פנקס מכתיבת יד השב"ע ועשה חשבון עם
רלב"ע וזקף עליו שער מסך ירוע ולעת כזאת נמלא
קצת נכסים משל רלב"ע כטיטוולן כיד הר"ר חשלן
ועמדו לפניו לדין הרש"ל והרלב"ד · שרלב"ד רלה
לגבות הנכסי' הסה לפרעון שערו והרש"ל רלה לגבותם
לפרעון מה שנשאר מחוכותיו ואחר התעלמם כדין
לפניו זה כמו כ' שבועים ימים ראינו שהחוכות של
הרש"ל הם שרירין וקיימין וכלם נתבררו ונתלכנו
מכת"י רלב"ע ופנקסו ואגרותיו וגם השב"ע מודה כך
והגם שרלב"ד ראינו מודה שנכנסו לשותפו' מ"מ עכשיו
ליו הרש"ל כח לגבות מרלב"ד מכויתו כלל מנכסי
רלב"ע עלמו הוא כח לגבות מש"ך שטער על רלב"ד
שים נגר רלב"ע לויתחזק היה רוצותך לעת כזאת ועון
נתברר שהוא ריש' שנשתרה כיד רלב"ע מעל רלב"ד
ורשב"ע מהכירות שהיה ברור ביניהם הם ש"ך
מנחס עטויחם נר"ו והכירות היה מכח פנקס רשב"ע
שהוליך כידו רלב"ד לנ'יכלטער ולח"כ הודה רשב"ע
שהפנקס ההוא שנתן כיד רלב"ד הוא חשבון של שקר
שעשאו רשב"ע מרלבה מדכר פן הרלב"ע לח יודע
על הלחת כמ"ם קכלת ערות כת"ח מזה וקכף שלח
רלב"ע הרשלם להרש"ל להוליך כלעו מפיו כלומרו
שהשטר ההוא זקפו ע"ע כטעות ע"פי פנקס רשב"ע
ועכשיו שהודה שהוא עשאו כמרמה חזר הדין ויטרך
לעמוד לחשבון מחדש :

והנה שלו היו החוכות של שניהם שויס כלי ריעותא
היה הדין נותן שהרש"ל קודם לגבות דהנס
שהמלוה ש"ל כשטר מ"מ ככר קכל לפרעונו מהרלב"ע
קצת פרקמטיותא כמ"ש ע"פ החשבון מ"מ הרי גס של"ד
ככרי שעוה הנ"ל נתברר שהס קדומים בזמן לשט"ח
של רלב"ד וקי"ל דמלוה ע"פ קדומה בזמן קודמת
למלוה כשטר מאוחרת כרלב"ח סי' ק"ד סי"ג שלח שזה
לריך הרש"ל ליתבע לרלב"ד שהוא כע"ז מאוחר כמ"ש
סי"ח ואם ירלה הרש"ל ירחים על רלב"ד שחוכו לחתי
ושלינו פרוע כמ"ש סי' פ"כ ס"כ ויגלגל שלינו טוען
טענת שקר ושלינו יודע שעדין לח נפרע הרש"ל לכן
מלחר שרלינו ששטרו של רלב"ד לית כיה ריעותא כנז'
לין כח ויכולת כידו להשכיעו להרש"ל לעת כזלת ויכיעו
טען רלב"ד שכבר גכה מהר"ר חשלן מה שכידו לכן
פסקנו שלם יתברר שכבר נכה רלב"ד לו כ"כ כלוש
מהר"ר חשלן דרך גביה גמו' לח דרך עיקול כעלמא
לו זקיפת שטר וכרומה שלח גביה ממם מעות כעין לו
מעלטלין כשומת לזו מה שנכה נכה ולין מוליקין מידו :

אמנם שם לח נכה גביה גמו' המועלת מה"ר
יצחר הממון מעוקל כיד הר"ר חשלן ויתן
זמן לרלב"ד לחזור לחשבון עם שות' רלב"ע ורשב"ע
ולם יתברר שטעתו קיים כפי' הר' לזו יכול להשביע לח
רש"ס כדין כ"ח קודם שנשבע לכ"ח מלוחר כנז"ל
הרשות כידו · ומ"ם שלם יתברר שכבר נכה רלב"ד
וכ"כ לין מוליקין מידו היינו לם ימלח שקייקה הגבייה
קודם י"ל לטבת ש"ם זלת שנת תע"ו :

אמנם שם ימלח שקייקה הגבייה יום י"ל לטבת
או לח"כ דהיינו לחר גמר דין לפילו שם
תהיה גבייה גמו' לוכה כלום ולריך להחזיר וכנון רח
לריך לחודעי שב"ז הוא כל עוד שלא נתברר שכל"ד
ככרי שעוה נכנסו לעשק השות' של רלב"ד ורשב"ע
ורלב"ע שאז לין הרש"ל יכול לגבות חלק מכנסי רלב"ע
או רשב"ע שהם מודים שכלו לכלל שות' חכן מנכסי
רלב"ד הינו יכול לגבות ינן שהרלב"ד כפר ואמר שלא
נכנסו כלל הל"ד ככריס לשות' :

אמנם שם יבוא רלוה הרש"ם שהל"ד ככרי שעוה
נכנסו לעשק אזי רשאי לתכוע לת רלב"ד
לפני לשלם מכיון כדין שות' שלוה ן' שהם לשורך השות'
שדינם כ"כ שלוו ע"ח שהם ערבים ז"ל כמ"ם סי' ע"ז
ס"ג ולראיה שכך פסקנו יום י"ח לטבת שנת תכון לפ"ק
תחתנו לזכות כיד הרש"ם שם מקנחתא שעה וקיים ותחו'
כמוהר"ר יעב"ץ זלל וכמוהר"ר המשכי"ר זלל ע"כ מ"כ :

וס"ל נמ"כ כפי הנראה מטעמת התוכב והנתכב הכתובים בפסק וכתוב בה נראה שיפה דנו ויפה כיוונו החכמים החתומים כאן ומדין ד"ת יורה דרכו הסכמתו עמהם ותתמתי שמי פה מקנאף וע"ז ותקוס הרב כמוהר"ר משה טולידאנו זצ"ל · כן מ"כ מכת"י החכם הנז' :

הנ"כי **אברהם אנקאווא** ים"ט

קנ"ה לפני עמדו לדין ה"ר לכרכם פיירו ויצחק ויהודה לחיו כת לחד · ודוד כהן ומשעוד לנכרסני ודוד לחיו ויוסף ן' נסים כת לחד · ולחר שעמדתי על טיב טענותיהם נתברר שהיה שם כ' מיני זות' דהיינו שוקפות ל' שיהה כין יצחק פיירו ודוד כהן ולח"כ נוסף עליהם משעוד ודוד הנז' וכשוקה זות' הלוו לגוי לחד הלף לוקיות כרכית סך ג' · ועוד עשו ג"כ עסקים לחרים והיה הריוח כשוקה זות' סך ח' מלות לוקיות ולריך ליטול משעוד ודוד לחיו רכיע הריוח ויטול יצחק פיירו ולכרכם לחיו ודוד כהן שלשה רכיעות הריוח · עוד היתה זות' כ' כעסק לחר שעבר כיניהם וקכלו לפני הבר ונכו הלפים לוקיות להעמיד הלפים לוקיות הנלרך לכרכם פיירו להוליך הולחות וזכה כדין ליטול לכרכם מהסולחות שהרוה כפנקסו סך ג' מלות ועשר לוקיות והנשחר מלפים לוקיות יחלק לג' ע"ז הדרך מחלה ליצחק פיירו ועמו לכרכם ויהודה לחיו ושמש כנודע כיניהם ומחלה לדוד כהן ולמשעוד לנכרסני ולדוד וליוסף כין לרכעתן כשוה ויעכנו כ' הכקות שכועת השוקפות כמשפט ויגלגל לכרכם פיירו כשכועתו ס"ג לוקיות ועשר לוקיות הנז' שהוליך על השוקפות לחת ויליך ועל שחר הסולחות שהרוה כפנקסו לכרכם יקר על ס"י לוקיות הנז' שלה זכה כדין לכרכם לנכוקה יגלגלו כשכועתם דוד כהן הנז' ומשעוד ולחיו ויוסף הנז' שלה הודיעם לכרכם ענין הסולחות סהן ונתרלו כהם וקכלום גם יגלגלו כשכועתן דוד ומשעוד ולחיו ויוסף הנז' שמעולם לה התנו כיניהם לתת לכרכם הנז' ולה ליהודה ולה לשום שום חלק נוסף לו שך קלוב יקר על חלי הריוח הנז' יען לה הסכימו לתת חלי הריוח ליצחק שלה ע"מ שיוכללו עמו לכרכם ויהודה לחיו ושמש · ולענין שלקוסרין ד'ראסם שאמר לכרכם שפיקחו הלפיים לוקיות ממה שנמלה כהם ממעות גרועות ורעות ונחסה וכדומה יגלגל לכרכם הנזכר כשכועתו כמה פיקחו ויככנו ושם יכיא עד ה' כרכריו יפטר מגלגול זה וה"ל ימלה לו עד כרכריו שלה מרדכי דלויה חזי שם יתכרר שהוא שוקף עם לכרכם לה יעיד שהרי י"ל חלה עמו וה"ל נוגע כרכר וה"ל יתכרר שהוא שוקף חינן רשחין לפוקו · ולענין הלכרה שטען לכרכם שנגנב מן לקיטון מגכיית הלפים לוקיות שך ס"ה לוקיות שם יגלגלו כלם כשכועתם וגם לכרכם ככלל שלה נטלו כלום ואין ידם כמעל יהיה הספסר לחריות כלם ושנער המשרת לכרכם יען עמר ושמש לפני כל הזות' כמשלם חדשים חייכים לפרוע לו שכר טרחו י"כ לוקיות מהלמצע ועוד חייכים ליתן לו כ' לוקיות להטעימו מהריות של הלפים לוקיות הנ"ל וגוו לחר שמו פ' חייכים לפרוע לו ג"כ מן הלמצע ל' לוקיות יתר על כ' לוקיות שכבר פרעו לו מקדמת דנא וכבר הומחה הגוי עם לכרכם ויצחק הנז' וכיון שהת"ק הלחרונות ולחושכם על הזות' כנז' וכיון שהת"ק הלחרונות מלפים לוקיות לה נגמר שלה כהגדרות הסקדלות הזקנה שם לכרכם הנז' עם מרדכי דלויה יען לה נמלה לו כעיר לכרכם הנזכר לכן כדין הוא שיטול שכרו מרדכי הנז' ע"פ חומת הכקיאין הסקדלוקו כענין הנז' כהגדרות הזקנה הנז' ויטול חלקו לכן חלק הזקנה כין כענין ת"ק כין כענין שלפים לוקיות כבר נכלל כחלי הריוח שיקדו ליצחק כנה וסיעתו ע"פי הסכועה כנ"ל . ולענין רכית שטען לכרכם שפרע לגוים כעד המעות שמשם הלוו הזות' לגוי ברכית ג' לו ברכית ס' כנז"ל יקגלגלו שלר הזות' כשכועתם שמעולם לה זכרו עמו לתת מהלמצע שום רכית על המעות הסמה ולענין החעים שפסק מס' הנז' תחלה משלו לגוים על ג' כורין וזכו כל הזות' כדין להכניס הריוח הזה להמצע יגלגל כשכועתו משעוד כמה היה כשם ריוח ויכניסו להמצע . וכיון טען משעוד שכבר כהקנותם כשרה היו מתקוטטים ע"ע החטים הנז' והסכימו לו' הזות' שיסבע ויפטר וע"פי הסכמתם לה זז משם עד שנסבע כתפילין שמעולם לה קע"ע להכניס הריוח הזה להמצע . ושם הסיכו שלה הסכימו לו ליסבע וליפטר חלה שהוא קפן ונסבע מחליו ע"ע לחר ונסבע נסבע ג"כ ע"ע זה ושם היכם רוצים לעשות חלה ע"פי הדין וכבר זכו כדין להכניס הריוח הזה להמצע הנז' לכן יגלגלו שלר הזות' כשכועתם שלה הסכימו לו מעולם ליסבע וליפטר . גם יגלגל יצחק פיירו כשכועתו ע"ע שהרי כפנקסו שנשלר כיד הגוים מהעסקי'הנז'לז יפלר לחריות הזות' ושם מפונקסים וכגון דה לריך לחודועי שלע"פי שכהיוקס כשרה נתפשרו עם משעוד ודוד לחיו שלה ויטלו לחלקם חלה שך קלוב פשרה כטלה היה לפי שמקרו מודעת עליה תחלה משעוד ודוד לחיו ולכן הם יקחו חלקם כמוחלם ע"הד זות' · וכיון שיהודה פיירו הנזכר קפס משל המצע ל' לוקיות והוא טוען שקללו עמו שיטול שך קלוב שהיו פחות מל' לוקיות ויזכה כמה שתתה ידו ועל הפלר יכעבו לו הם כנז' ע"כ מ"כ מכת"י כמוהר"ם חכן טוב זצ"ל משם כמוה"ר ועכ"ן זצ"ל :

הנ"כי **אברהם אנקאווא** ים"ט

קנ"ו שאלה ראובן ושמעון נשתתפו וכתבו שטר זות' ככתי' ותתמו עליה ולחר מתוס כתבו שנשבעו לשמור ולקיים כל הכתוב לעיל מרחם וע"ס כלי לנעות ימין ושמחל ותתומים על שבועתם סופר ועד והי"ז כנ,יכלטר . ועכשיו כה שמעון למקום חשר הוא תוכה שם ראובן לעשות עמו חשבון הזות' והשיב ראובן הן לתת שמתחלה נשתתפתי עמך לך לח"כ כטלנו הזות' ונשתשרת עמי לתת לי ל' למחה ככל הסחורות שנטלת מכית הנוטרי כמ"ש כשטרת השלוחה לי מחתך ושמניח השטרת כתי' שמעון ושם נלמר כינו ושנשו סוכרינו לו מי דיעו קי יום דיורם לוגו פור סיינטו וכו' לו ליעי דימי לה ושוסיטיולו . לוטרו דיתה כולכיו לו דיעו קי נון טויני רמודיו לו דיעי כיין לוסטח לו נון כוסקי מלם פור לסינטלר נלסטוס וכו' · ושטן שמעון שנ,יכלטלר היתה כמלר והיה ראובן מעכבו מלנלת ממנה והוכרח כמעשיו לעשות כרלונו לכן מסר מודעה תחלה . וראובן טען שסשטרת קרמה למודעה · ושמעון טוען שהמודעה קדמה וראובן לחר שיהיה רשות מזמן כיתת סו סוכרינו · עוד תכיח ראיה מהכ"ע ב' עדים ששמעו משמעון שהיו

רחובן עמו עלה בדרך הסרסורים וכו' · והשיב שמעון שלא היה רוצה לפרסם השוה' מחמת הנוגעי שאין דרך סרסור לעשות שוה' עם הקונה . ורחובן השיב שכבר היה ידוע ענין שוה' לקנה יחידי סגולה ע"כ כתבתי בתשובתיהם . עוד שאלתי כיון שלא הטילו כלום לכיס השוה' אם יש לבטל השוה' מחמת זה :

תשובה נ"ל מתוך הלכותיהם כיון שלא הטילו כלום לכיס ונשתקפו ע"ד שכ"ל דפייסו אם שירויהו כמ"ש כלי שום מעות שהטילו לכיס היה מקום לומר דכמחלוקת היה שנויה להרמב"ם ז"ל סי' ב' שוה' ופסק מרן סי' קע"ו כווחיה תומנין שנשתקפו בתומנות לוקן שוה' וכו' לכל היו לוקחים בגדיים בתמון עלמן וכו' הרי שלו שוה' ולהרשב"ץ והרשב"ץ שפסק כמותם אם כמפה הוא שוה' וכמ"ש שכתתם בכ"י הכתבים הנאמן רחוקתי נמרו ומשעברו נפשיומו כשכורין ז"ל :

אמנם כך מעיונן שפיר בשלי שפי' הרמב"ם מודה שהשוה' קיימת כיון שכתוב שם"כ בשופר ועד שנשבעו לקיימם וכ"כ מרן בכ"מ פ"ד משלוחין ושוה' כה"ם כשירלם השוה' וכו' וז"ל ומכאן ס"כ שהתנו כיוצאים שכ"ע שירויהו שפיולו ממניותו יהיה לשמעון שלו כלום הוא לרעת רבינו ז"ל נשבעו ע"ז שלא חייב לקיים שבועתו ע"כ ונם בכ"י סי' קע"ו מחו' ה' הביא תשו' הרשב"ץ שע"פי שלא הטילו לכיס ככר קנו מידם וכו' ומקיים כח ועוד שכבר נשבעו ול"ל להם לעכור על שבועתם · ועיין עוד תשו' הריב"ש סי' של"ה הביאה בכ"י סי' רי"ב ס"ה הרי מוכח מזה דאין לחוש שבועה בטעות כיון שלא הטילו כלום לכיס השוה' ל"ש לומר כיון שבועה בטעות כיון שלא הטילו כלום לכיס השוה' דלרשב"ץ היא הטעות דמשום שלא הטילו כלום ויהיה מקום לבטל השוה' לרעת הרמב"ם ומרן כתב"ל להכי הדור קבלום בשבועה לחזק אח כדקה ולכך נהגו הקדמונים ז"ל ונמשכו אחריהם לכתוב שבועה בשטרי השוה' ועוים' משום דלא וכלי מלהיות כח חזק פרטים שאין לחם קיום שלא השבועה כנון תלמי דשלי מל"כ כתב בדברי מרן הב"מ שהביאתי לעיל ועוד בשטרי עיסק כדי שלא ויכל המתעסק לחזור בו תוך הזמן כדין פועל כדאיתא סי' קע"ו בש"ע סכ"ג :

ועוד יש מקום קיום לשוה' זו דלשון התנית נדאה שבכר נהגו השוה' מיום שנכתבה ועד כוח שטבריהו שזו נמלכו לבטלה ולחדש חופן אחר של סרסרות וכבי מוכח ג"כ מתשו' רחובן שהשיב הן אמת שמתחלה נשתתפתי עמך אך אח"כ וכו' הרי שמודה הוא שנהגו כבר השוה' זמן מה ואח"כ בטלוה וא"כ השוה' קיימת כתב מרן סי' קע"ו ולפי' לא עבו לא זה ולא זה שלא נשתקפו והתחילו ליפח וליתן וכו' יש מי שאומר דמסתי ושם דברי הטור ז"ל שהביא אחר הברי הרמב"ם ומאחר שהביאם מרן ולא הביא חולק עליהם כווחיה ס"ל · ומ"ש בלשון יש מי שאומר היינו משום דאינו מוכרח כן לדעת הרמב"ם ועיין תשו' הרשב"ץ שהביאתי לעיל שהביא מרן כ"י מחו' ה' שכתב ולפיולו סי"ל מטבע שאינו נקנה בחליפין ככר נהגו שוה' זמן אחר ושלטה יד שני וכו' דמשמע נם לדעת הרמב"ם קשה לם :

אחה הרואה לדעת שהשוה' הנ' ככר חלם ונתקיימה מן מע' שכועה מן מע' שכבר נהגו השוה' שברי שמעון היה קונה שחורה כשקפה מן הטוברי ורחובן היה נעשה לו סרסור ומלמר עליו זכות לפני הנוגרי והיו שולחין הסחורה לתיטווחן לימכר ואף שמעון לברו היה קונה ושולח לתיטווחן והוא היה מוגיה ומכיר מ"מ כשליחות רחובן היה עושה על שמך השוה' שכתבו כנז' · ועוד שנם רחובן עשה מה שמוטל עליו שהיה מסרסר ומלמר זכות והוא ברר נדול ודאי דכשכי מוזיל נכיה טפי מאחריני ועוד דאי לאו רחובן לא רוצה הנוגרי להקיפו והו"ל רחובן דבר המעמיד :

ואף שאם"כ חזרו ובטלו השוה' כהנרת הנ' וחדשו תנאי אחר לתת לרחובן שבר סרסרות הרי מסר מודעה שמעון על זה והספיק שנפל אם ההנרת קדמה או המודעה ובתבת שהנרת אין כה זמן להוכיח · ככר הרב כמפה סי' ר"ה ס"ט שער מודעה שאין בו זמן וכו' ולא ידעינן אם נעשית קודם או אח"כ המודעה כשרה וכו' דמשמע מסר מודעה קודם לכן הרי דמסתמא אמרי' מודעה קדמה · ומ"ש שאמר רחובן דודאי הנרת קדמה והוכיח כן מקב"ע שני עדים שבעידו שמעון משמעון וכו' . אין זו הוכחה לענין קדימה ואף מצום דהודה שמעון שאי"כ שוה' שלא סרסרות הרי שמעון השיב הסוכה נלחת דרכוי להטלים ענין השוה' שלא תקבלה לנוגרי ואף שהשיב רחובן שבבר נודעת לקנה יחידי סגולה ואף אם נודעה תחלה לעדים הללו עלמם יתפרן שמעון להוציא מדעתם הענין ההוא ולומה נתבטלה השוה' ואפי"כ שלא סרסרות כדי שלא יאמר ויתנו מוזרות בלבבה בענין השוה' ויקבלה הדבר וכדי בזיון וקלף · וכ"ם אם שמיעת העדים הללו היתה אחר המודעה דלמ ודאי רוצה להעלים הדבר עד שתהיה שעת הכושר שירלה לעמוד כדין · ועוד כלאו"ה אי"כ עדות שכל דבריו חוץ לכ"ר ואין לסמוך עליהם כל עוד שאינן דרך חודאה נמי' כחופן המועיל מה"ר ומה שטענן רחובן שיכיח רצה שהנרת קדמה מקוך לטון ההנרת ובכוונת זמן כיצה השוברינו עדיין יש להסיב שאפשר שלא נתכתב המודעה מיד כשמסר דבריו לעדים כחופן שמסירת המודעה קדמה להנרת והנרת קודמת לכתיבת המודעה · ולענין דינא מסירת המודעה היא העיקר ואף ז"ל נכתבה לו מה בכך :

כללו ס"ר דמודעה בשרה דמסתמא לחריכן מסירתה קדמה שלא יכיח רצה כרובה שהנרת קדמה נם למסירת המודעה ולא לכתיבתה כלבר לו שיעידו עדים בחזה זמן כה הסוברינו ויבקרר שהיה קודם וזה ז"ל לברי שלא ע"י עידי המודעה עלמם ואפשר שלפי' ע"י לא יוכל להכחיר כ"ז כתבתי ע"פי הטענות לפני כלו שלי תוך תוך בשלה והנרת כמ"ש ול שלין לבטל השוה' מלד טענת רחובן ועוד לין כסם כדאי לבטל השוה' והמודעה שנמסרה לעורך קיום השוה' :

שבתי נתרלה שים זכות לרחובן מלד אחר · ועוד המודעה כי מעיונן כה שפיר בשלה היא מעיקרא וסענין שכל עיקרה של מודעה בכוים על טענת שמעון שהיתה העיר כמלוי וכלי הקרב שוה' וכו' ומפולת מלויה וכיהם קבריהם והיה רחובן מעכב לח שמעון מלנלות מהעיר ולפיכך הוכרח כמעשיו לכתוב לרחובן כרלונו מחמ' לונסו ולפיכך מסר מודעה שלינו עושה שלה לפנים · ומשתא ניחוי לנן עיכוב זה שהיה מעכבו רחובן שם הוא ע"פי הדין או שלי"כ הלא היה שלי"כ המודעה קיימת ואם הוא כדין מה טיבה של מודעה · והנה לישה בסימן קע"ו ס"י המשתתף עם חבירו שהם לח ישנה ממנכם המדוכה

ולא ילך למקום לחר וכו' . עוד כתב שם סכ"ה ס"ל חכירו נחלוק וטול לחה דמים וכו' י"ל לעכב עדיין ולומר שמא לפסיד והסנים יותר מדויקים מן הא' עוד שם סכ"כ הנותן מעות לחבירו לילך למקום פ' כשהורה לינו יכול לחזור בו וכו' עד שילך למקום שהתנו ויחזור ולו עד שיקנו לוחה הפירות וימכרו וכו' וכתב הסמ"ע עד שילך למקום שהתנו ויחזור וגם ימכור הסחורה שקנה שם וכתו שמסיק וכו' ותיבת נמכרו שכתב בסוף כפי' קלי גם לקנייה סחורה דריפש . ס"ל מם' לסחורה כרוסף פי' שיקנה וימכור שם וירווח ויחזור ויבוא כירו מעות מזומנות ע"כ תו"ד :

והתבוננתי כל' שטר הסות' שכ"ה וכ כירם וז"ל נשתתפנו מהיום וע"ם שנה ולופן זה הסות' הוא עז"ם קי טורו לוקי ניגוסיאדימום ין לישטח פלסקח ריב,יכלטאר סירת לינטרי כוזוטרום חלק כחלק וכו' לי טורו לוקי מלדרימום לה לוי לה תיטוולן ון קונוסירה די קומי' סולו רוס לימידיו פור סיונטו הרי מפו' מלופן הסות' ל נו חלל מל' מכ' פנים לו לקנות סחורם ולמוכרה כב,יכלטאר עצמה לו לקנות כב,יכלטאר ולשלוח למכור בהיטוולן בקומי' . וק"ו לדברים דלה כמשתתף שלה ל"ז שלינו יכול לילך למ"ל ב"ג כנ"ל כ"ם הכל דפירשו שכל עסק הסות' לינו חלל כב,יכלטאר דהיינו קנייה סחורות חלל שלה ייטב בעיניהם למוכרם ג"כ שם מוטב וק"ל בהיטוולן וכו' וק"ל פשיטא דלין ל' מסם יכול לילך למ"ל ולין לפרש דהלי לה ילך למ"ל דקלמר סיינו חלל ילך עם הסחורם למקום לחר שכל כנופו כלל סחורה דשלי דהסיק נלמדים מילתל בלנפי נפשה שם סי"ג ל' מהסות' שלמר נוליך הסחורה למקום פ' שהיל ביוקר וכו' חבירו מעכב עליו וכו' וכ' הסניפים לקוחים ממ"ם הרמב"ם פ"ם משולחין והות' ל"כ מוכרח דהלי דקלמר לה ילך למ"ל היינו לפילו כלל כולכת סחורה וזה לפילו כמשתתף שלה חלה שם ילך עדיין ים מקום לסות' וכ"ם כב"ר שפירשו שלין הסות' חלה על מ"מת של ג,יכלטאר ושם שמעון ילך ס"ם מבטל הסות' כפועל וק"כ ודלי דמלי דלוכן לעבוכי דלה לוזיל חלה לבטל הסות' :

וב"ש כיון שנתב' דלוכן סות' הוא שמעון מקיף מהנולרי ולוכן סרסור להסות' כיניהם בשותפות הסחורות ומלמר עליו זכות כנ' וק"ל דעבשיו יקנה לוכן עלמו הסחורו' ויבלחם לנו לקוטלת הסות' שהרי נהבלר שהנולרי לינו יודע כלום מהסות' ולמוסבו דלקוטלקו הסרסור מהכוין ושם יהים הוא עלמו הקונה הרי ס"כר נלוי דקרוב לדם חלל עלמו ושו לה מוזיל נבי הנולרי . ועוד שהרי כבר נלמר שהנים מדויקים יותר מל' כמ"ם בס"ם מחלה דכו הרי עדיף ואינה מכל מני טעמי מה שהים מעכב לוכן לת שמעון חלה לחלת מב,יכלטאר הים על פי הדין שהרי לין שמעון רשלי לסנות ולה לחבת חל מקום לחר עד שיגמר הסות' כזמנה על פי הנהים ומוקדמים שלפיה כשטר הסות' ומתילה מוכן כי שמעון שמסר הסורעה לה לומר כלום יען ענין הסורעה הוא שלוכן לוכנו ושהי נהבלר דלינה לוכנו שנה דכיון הים הוכנו לוכן לשבת שם ולדרב' שמעון הוא הלנה שלנה לת לוכן לקניהו שילך למ"ל ולבטל הסות' כפועל כנ"ל ומלחר שהסורעה כנויה על יסוד זה כנפול היסוד יפול הבנין :

וא"ל חלה הזכיר שמעון טענת לוכנו חלה לקום טובה וע"מ לה שם נקבלר דלינו לוכנו תשלי המורע' כמקומה דדין מורעה דמתי' ומתנה דמתנייה לה כלי לוכנו וס"ב שמחל שמעון לדלוכן כסות' וכטלה קושיל המורע' כלי לוכנו לה כורכה היה הסכה מכירה גמורה היכה שכשם שהמוכר נותן ללוקח קרקע חליפי המעות שנתן לו כן כב"ר שמעון מוותר להלוכן הפסיד הסות' ומתקייב עוד לפרוע לו שכר סרסרות חליפי מה שוותר דלוכן זכותו שזכה כדינו לעכבו שם כב,יכלטאר ונתרלה לו למהר לשלחו ונמלה כ"ל מוותר זכותו לחבירו כשם שהמוכר מוותר קרקע ללוקח והלוקח מוותר מעות למוכר וכיון דהמיוה למכיר' לין המורע' מתקיימ' חלה לה שם יהיה שם לוכנו ולינה ולה דמ"מ יש לד לוכנו לשמעון כעיכובו שם בהיוותו כמלוי וכו' הרי ר"ת סי' רי"ב סי"ב בהיזה לוכנו לחרו שהוא מבטל המקח בלוכנו דלתי לית מלחריני לכל בלוכנו דלתי ליה מנפשים לה ולפי' בלוכנו דלחריני דוקא לנשותו למכור לכל לנשותו ליתן מעות ומחמת חלה הי"ל מעות הולרך למכור לה היו לוכנו וזכיניה זכיני . ס"ב בנד"ר לוכנו עיכוב שמעון כב,יכלטאר לוכנו דנפשי הוא ולינו רלוי לקיים המורע' ולה שרלוכן הוא דמעכבו שם הרי לינו לוכנו לבטל הסות' ולהחייב כשכר הסרסרות חלה דלנשו לשכת כב,יכלטאר ולדרכה כוותו לעכבו שם לקיים הסות' ושמעון מחמת שהינו יכול לשכת שם הולרך להסחיר לה לוכן כשכר הסרסרות כדי שיניחנו לעשות רלונו ולבטל הסות' וללבת מהמדינה וס"ב לאו לוכנו הוא ומה שעשה עשוי ובטלה הסות' ונותן סרסרות . ועיין בב"י וסו"ס ר"ס סי"ו ד"ה כתב מהרי"ק שרש קי"ם . והסתם לפילו היה לוכן מעכבו שב"ב לה הוי לוכנו דהו"ל כלנשותו ליתן מעות שב"ב ומחמת המעות הולרך למכור ס"ב לוכנו לשכת שם והוא מלליו כחייב בסרסרות ובטל הסות' ולינו לוכנו כדלי לבטל המעשה וב"ם שמה שלנו לשכת שם ע"פי הדין היה . ומ"ם עדי המורעה הכירו בלוכנו לה מעלה ולה מוריד דלה תהיה עדותם גדולה מהודלת פיו ובלר הסות שבשם שבלם טענו כרוחה שנו פקו פלילויה בחושבם דהלי קרי לוכנו ומרי עדכנו לפניך דלה הוי לוכנו כלופן שכת מכל זה שהסות' מתחלה חלה ונתקיימה הן מחמת שבועת הן מחמת שכבר נתנו כם ונתחילו ליפע וליתן זמן מה למנם שם"ב כשחזרו ובטלוה וחדשו תנלי חיוב הסרסרות נתבטלה והמורעה בטלה והמעשה קיים ובטלה הסות' וקייב לפרוע שכר הסרסרות :

ומ"ש שלוכן יפיכת ג,יכלטאר לינו לוכן יען כפי הדין חייב לשכת שם היינו ס"ל הסכנה כרוכה לכל לם הסכנה כרוכה ודלי לית לן למימר דלדעתה דהכי לה משתכש חלה שהדברים למוריש כפי המוכן שהיתה מלחמה בעיר ולין שם ודלי סכנה דלו ודלי כפי הדין מני כייף ליה לשכת שם כנ"ל זהו מה שהורנו מן השמים כשלו שנת חפת"ח לכם לפ"ק ע"כ ותקומים הרבנים כמוהר"ר יעב"ץ זל"ל והרב המשכי"ר זל"ל וכמהר"ע לדהקן זל"ל :

ום"ל נמ"כ עמדנו על כל הכתוב לעיל מרלם ועד סוף ולחר השסקפה לטובה רלה רלינו שהיתה שם סכנה גדולה ועלומה בעיר בעת הנז' בעת הניל וכל לנשי המקום כ"כ ושלב"כ היו כורחים מן המקום שם וכניהם וכו' ונם שמעון הנז"ל רלה הנער בחום הרלות ועבר לפניו לכן ס' מלכני הקלע ונתעלף ולה קמה כי עוד רוח ס"כ הרי מכל הערוות הנמלחות לפנינו מלחנו רלינו שהיה שמעון לנוס לוכנו נמור

ומכוכן

ומסוכן כס"ן וכל מעשיו בטלים ומבוטלים והסוף קיימת כיניהם ולית נגר דיפריקינהו וחייב לשלם לדרך לשערי החשבון לריוח והופכו כלשכר כתבנו בלרושה ענין זה הנה קשוכתינו זולת קרלה וחמלה מג' נוסף השלשה הכלה לפנינו ע"ע זה וקיים וחקוס כמוה"ר לחרן הנרפתי ז"ל וכמוה"ר שלמה הכהן ז"ל וכמוה"ר שמואל קלרו ז"ל ע"כ וחתומים על ההעתקה כתה"ר מסעוד הכהן ז"ל וכמוה"ר מימון לרהלן זל"ל:

ום"ל נמ"כ לחרי רלוחי מ"ם חכמי שלני יע"ק ע"ע השכנה הנז' נדרשנו להשיב כפי מה שהורונו מ"הם וחוק שלינו נקרל שכנה כ"ל רוב כני העיר כורחים עם נשיהם וכניהם ועשם לז ורלי זה יקרל שכנה וכל מעשיו שעשה עם שות' קיים וחשות' כשלה דלל מכ"י שהמלחמה בעיר פ"לם יע"ל ולי"כ שום שכנה ה"כ לל מפני זה שים שם מלחמות יקרל שהוא בחזקת שכנה וכל מעשיו שעשה עמו יקרל לנוס שלל ורלי שלל יקרל שכנה כ"ל שם רלינו רוב כני העיר יעלו כנז' ולענין המודעל שהוליל לל כל כמיניה כיון שהלגרת לשר שלח קרמה לשטר המודעל וכלגרת גילה דעתו שביטל השות' ורלי שהשות' כשלה שטר המודעל לשר מסר לחריה לגרת ה"ם כחס"ק תכיר דלל למידן מינים כלל ולענין ההפסד שלמר רולים לנו שם ההפסד הוא נגלה לכל לז ורלי שיפרע שות' מלקו העולה לו כהוא ההפסד. לכל שם הוא ההפסד נשתר ולינו נרלה שלל לחר שבועתו לל יפרע כו כלום דלין זה נק' מן הנשבעים ונוטלים לף שם תקנייס השות' ע"כ לכ תקפ"ט וחתום כמוה"ר יעב"ץ ז"ל מכת"י כמוה"ר שמואל הכהן נור ז"ל:

הנ"כי **אברהם אנקאווא** יס"ט

קנ"ז ביען שזה ימים שעשו שות' בהלינו ושל"ו עם ק"ק מקנקש יע"ל בענין מסים ולרנוניות על הדרך הידוע ביניהם ובעת נדרשנו ממנהיג קהלינו יש"ן מה יהיה משפט השם הגדול שנתפשו בו שנים עשר לנשים כידוע שם ובנם לחשבון לענין שות' הקהלות ג"ל והשבנו שפשוט הוא שיכנס לחשבון מכמה לנשי·הל שכבר לשתקד נכתב' ונחתמה השכמת כ"ד וק"ק שכל קנס והטלה שיוטלו על לזה יחיד מפורעי השם דוקל הרי יד כל הקהל שוה בנופש וכמתנס ולל יפרע הנתפש שלל חלק העולה לו תוך הקהל כפנקס השם ולל יותר ושם כך היתה השכמה על יחיד מפורעי השם כ"ם ו"כ לנשים מוכתרים מנדולי הלרן ומשגילים רוב בנין ורוב מנין פנקס השם וכבר לחרו לין עדה פחותה מעשר' וכ"ם י"כ כמספר נשיאי המטות העומדים על הפקודים דקהל הוא מיקרו ועוד דלפילו כלל השכמה הנז' תפיסתם לל מיקריל עלילה שהעלילו עליהם כפרטות רשימת שתהיה לאחריותם כי מה פשעם ומה חטאתם ולשם יומתו מה עשו שיעלילו עליהם לשעולם העלילה לריכה יסור חטול עליו שף שיהיה יסור רשוע והכל לפילו ריעותא ליכל ופשוט הוא דיהיה לין שיהיה לל נתפסו שלל מחשת ק"ק וקרוב לשמוע שלהיות דבר השלך נחון חשבו לשלות לחבוע לכל הק"ק בן יתלרך זמן הגבויה לנבות מהעניים והשכיונים וכיני כיני יקנוף השלך יר"ם לכן היתה השעה ועולה לנבות מי"כ לנשים מבחר העדה כחושבם ימלל שלשם ממון לפרוע לשלקר ולש"כ הם ישובו לנבות מהק"ק ונם הנגיד נר"ו לחר שהוכל הממון לשם כלר כתבו שיחזור הענין לל הק"ק ושוף המעשה מוכיח על חחלת המחשבה:

ואע"פי שלחר שילאו מהתפיסה כשעמדו לדין לפנינו פשרנו ביניהם שיקנו מחלה הנתפסים והק"ק מחלה לל עשינו כך שלל לשבר לת הלזן ולהפיס דעת המון העם שהיה נרלה לפניהם שהם עלוכים ולשינשי משמע להו דטוכיח חטא וזיונר מנבר ולל ושוקו לב לל על ההסכמ' הנז"ל ולל לענין התפיסה שהיתה מחמת הק"ק ולכן כרלוחינו זה עכדינן מילתל דשוויים לתרוויהו והסכמנו שיקנו הנתפסים מחלה והשומע ישמע שהיל פשרה ולפי האמת לינו שלל מדין הנמור יען כשנתפסו הי"כ לנשים ולל מלאו וריהם ורגליהם להשלים ההטלה שהיל הסכמנו להוליל פנקסי' לנבות מכל העם מחלה להניל התפוסים ולל רלו השריס שממונים על ההטלה שהיל כלמרם של"ל רשות מיר"ה לנבות מחלריס ולינן רשלין לנשות · ונומינו להם שהנתפסים שלינו נוכין מכל העם לל יהיו לנורך ההטלה עלמה שלל לנורך ההוללות ולז היו כחרשים כלופן שהוגבו פנקסים מהק"ק ויצלו במזונות השריס וכשוחדוניהם להתנהל לקט וכשלר ההוללות. ומלז שנתפסו דהיינו מלדר וע"ע כלו על הק"ק כמה הטלות מחודשות וכי"כ לנשים לינן נוהנין כלום כי ידעו כל הק"ק שנתפוטטו ונקרוקנו ונרלדלו עד מלד ונם מכלן ולילך כפי הנרלה לין לי"כ לנשים הנז' לפרוע שם ער שירחמו עליהם מ"הם ולכן כשנעריך ונחשב המחלה שנתנו הי"כ לנשים כלוקה ההטלה והוללוקים לנד ל' ונעריך ונחשב המחלה שנתנו הק"ק כלוקה ההטלה והוללוקים ושלר מסים והטלות שנתנו הק"ק מלז ועד עתה וכ"ם לם נלרף מה שיתנו עוד הק"ק מכלן ולילך כלי סיוע הי"כ לנשים ער שירחמום מן השמים ונחשוב כ"ז לפר ל' ונשים ללה לנוכח ללה ימלה שלל נתנו הי"כ לנשים ללל חלק העולה להם כפנקסי השם תוך לחוקה כלוקה ההטלה ושלר הטלות שמלז וע"ע ולפשר שלל נתנו ללל פחות מחלקם כהנטרף שלר הטלות דמכלן ולילך כנז' ונמלה דלקושטא דמילתל לין זו פשרה ללל דין נמור לן מטעם ההסכמה מן מטעם שתפיסתם מחמת הק"ק היתה ולל נתנו ללל חלקם · והמון המערערים תקשב דעתם כרלוחם שהעתקנו על הנתפסים מחלה מה שלינו עולה להם כפי החשבון כלוחה ההטלה לכרה ולף שרולים שכשלר הטלות שמשם ולילך לין נוהנים כלום לפי דעתם ישפיטו דמחמת עניות נפטרו דיחלן עני בעוניו כתיב · כלופן דעשינו מילתל שוות לכ' הכלות לן מי שרעתם נכונה לן מי שרעתן קלה כ"ל לפי כחו וזכלו · ולין הפרש לפי האמת בין שם זה לשלר מסים. ושם יטרכו קהלינו לעמוד לחשבון עם ק"ק מקנקש וכו' יחשבו ההטלה הזלת עמהם כרים מושכנת ולרלים לכל תהיה נערכת ק"פ בסיון ס' תקל"ל ליזירה שם פ"לם יע"ל וקיים · והנה מ"ם תפיסת י"כ לנשים הנז' כהלטרפות ההוללות ונסך ותרכית העולה כי"ה לפי הנרלה שך שמשים לנלף לוקיות כמו שמבורר החשבון לנל קלת יחידי סגולה יע"ו וחתומים הרבנים כמוהריב"ע זל"ל וכמוהר"ר יעב"ץ זל"ל מכת"י כמוה"ר מימון נור ז"ל:

הנ"כי **אברהם אנקאווא** יס"ט

קנ"ח שאלה כ' שות' שמרו בפני כ"ד י"ץ רלונם לחלוק השות' והלכו ועשו

מעט מזער מחסכון הסות' ונטרדו קלת ימים ולא גמרו הענין ועוד זה כח לסס לעמוד כחיזוק עסק מעסקי יר"ם וכטלה חלוקתם ואחרי גמר עסקי המלך לא כאו לכלל חסכון ולא נגמר חלוקת חסכונם וכ"ל מסניסס לדרכו פנס לסחת ולתת כפ"ע ולא קרב זה"ז לעסות כמלאכה כבית ה' וכיס ה' לכלס מס יחייב הדין לס עדיין סות' הל' קיימת וכ"מ סהרויחו לסס מ"סס כין כ' ה' המרכס וה' סממעיט יחלוקו כסוה. ור"ל כיון שירדו לענין וסמס בקשו חסכונות הרי פקעה הסות' וכ"ל כדידים קל טרח ושלו הוא ואין לאחר עמו כלום:

תשובה על כ' סות' שאמרו כפני כדי"ן שרצונס לחלוק הסות' והתחילו ולא כח הדבר לידי גמר ועדיין לא ידע כ"ל חלקו המגיעו כנכסי הסות' והרי כל נכסי הסות' כחזקת כ' הן הוא שעדיין הסות' קיימת כיניסס למפרע וכ"מ שהרויחו גס כ' מיום שהתחילו לחלוק עד יום גמר וגמרו החלוקה הכל יהיה לאמצע כין כ' יחד כמשפטם וכמ"ש הרמב"ס פ"ע מהל' סות' הל' ח' וז"ל לכל אס נשאר כין כ' כל שהוא מן הפי' ועדיין לא חלקו לוחס ולא ידעו משקלס או שנשאר כין כ' לר מסות' שלא חלקו ולא ידע כ"ל מהס כמה עלה לו כו הסות' עדיין קיימת ומשכיעין זה"ז עכ"ל ופסקו מרן כח"מ סימן ל"ג ומת"ס הרי הסות' קיימת ירחס דלא פסקה מהס הסות' כלל לף למה שהרויחו קודם גמר החלוקה שהכל יהיה לאמצע דמדקאמר עדיין קיימת דמשמע לף למה שהרויחו וכן מת"ס ומשכיעין זה"ז וכו' כוא"ו ולא קאמר שמשכיעין וכו' לאמור מעתה תרתי קאמר שהסות' עדיין קיימת לענין חרוח ופסכו שהיה כקרב היוסס הסס שלא נגמרו לחלוק. ונס משכיעין זה"ז ולאו מילתא חדא היא שהסות' קיימת לענין שכועה שמשכיעין וכו' שלא ודאי תרתי קאמר. וע"כ כנר"ד דלא גמרו חשכונס ושוס ה' לא ידע שלקו המגיעו המעט הוא אס רב כל מה שהרויחו כלותן ויתס יד כלס שוה כו כלאר היו מימי קדס:

ומעתה מ"ס הסמ"ע סימן ל"ג סקט"ו וז"ל ומשכיעין זה"ז שלא הורס היתר ולקח מעל חכירו מקדמת דנא כשותף שות, וכו' אין לפרס דכריו דהא דאמרי' שהסות' קיימת כיניסס ה"ר לענין שכועה כמשמעות שמשכיעו על הסות' מקדמת דנא דאס אינה דעדיין שות' ער עלס היוס הזה הרי משכיעו ער היוס. ואס כוונתו לרכותא דמשכיעו נס על העבר שכבר חלקו כ"ש הל"ל שמשכיעו אף ע"מ שעבר מקדמת דנא ומתני נמי משכיעו ע"מ שיהיה לאחריו הסות' ניהו או לפחות הי"ל לפרס שהשכועה היא ע"ע הסות' שתמך כיניסס מיום שהתחיל לחלוק עד עת כוא אס לכלל שכועה ומתילא ידעינן דמשכיעו נס על העבר שכבר נקרלה כחלוקתו כהיא דס"ו דמגלגל עליו שות' הל' ומדלא קאמר הכי נימא דמפרש הוא שהסות' אינה קיימת אינה לענין שכועה רוקא הל' ליתא וכודאי שות' ניהו אף מה שהרויחו כיניסס כמ"ש כל' הרמב"ס. אלא שהסמ"ע הוקל"ל קושית יתור שכתב מרן שות' ניהו ומשכיעין וכו'. הדא דסול"ל שות' ניהו ואינה ודאי כודאי שמשכיעין זה"ז דהא שכועת הסות' אינה כיניהו ומאי משכיעין דקאמר לזה אמר דהשכועה אף ע"מ שעבר מקדמת דנא שמזקיקו לידי שכועה על פרט זה על מה שהיה כבר בלי גלגול אף שאינו מזקיקו שכועה ע"ע אף מה שנעשה והרויחו כיניסס כיני כיני כגון שמחלו ז"ל על שכועה של עתה לפי"ס עתה הוא מזקיקו שכועה על הכיעה זו כלבר כלי הפטרך חיוב גלגול מאחר דלא חלקו עדיין סות' אלא מחלו ז"ל ונשכע על הכיעה זו כלבר וסס שמשכיעו וכו' ר"ל שמשכיעו על טענה זו כלי גלגול אבל כודאי מודה הסמ"ע דכל אלא גמרו החלוקה סות' המס לנכי ריוח והפכו:

א"נ כוונתו היכא דעדיין לא נתעסקו לחרויח לפי"כ סות' הס עדיין ומזקיקו שכועה ע"מ שעבר אע"פי שת"ל עסק שכועה עתה שהרי עדיין לא התחיל להתעסק אבל לעולם סות' הס אס נתעסקו קודם גמר חלוקה לחלוק לנכי ריוח והפכו כמפורש מלשון הרמב"ס. וכנר"ז מצאתי למוהרשד"ס ח"מ סי' קס"ט שנשאל על כ' סות' שהסכימו כיניהס לחלוק הסות' והתחילו לנכות חוכותיהס ולפרוע למוסיס כהס וכיני כיני כ"א היה נוסף ונתן כפ"ע וכו' ופסק הרב שיכיל כ"א מה שהרויח עד לאר יכלו לנכות ולפרוע חוכותיהס ויפרדו היה מעל לחיו והכיל רחייתו מדכרי הטור ר"סי ל"ג וז"ל שחייכים לחלוק כ"מ שהרויחו כמ"ש הרמב"ס כל זמן שלא נשאר כל אחוז שלא חלקו חלקו עדיין הסות' קיימת ע"כ. נמלינו למדין דאע"פי שהסכימו לחלוק כ"ז שנשאר כיניהס שלא חלקו הסות' קיימת כיניהס וחייכים לקיים תנאס ככל מה שהתנו ככר ע"כ לשונו. מפורש יוצא מדכריו דהסות' קיימת כ"ז שלא נגמרה חלוקתם לגמרי וכ"מ שהרויחו כיני כיני והיה לאמצע ע"כ מ"כ מכח"י כמוהר"ם לכן נור ז"ל מהר"כ כמוהר"ר ועכ"ן זכ"ל:

הכ"כי **אברהם אנקאווא** יע"ט

קנ"ט לפני הזמינו לדין רחוכן לף שמעון ולוי שותפיו וחכעה לתת לו חלקו כריוח שהרויחו כסות' כימים שלקח מקרוב כהיותו כפ'לף כשהלך לשמועת פעירת לשקו והסיכו שהיו מן הרחוי שסס יטריחו וירויחו ויתנו לו והוא יושב וכטל כפ'לף. והוא מסיב דאין דכר חדש דכמה פעמים היה הולך והס נותנים לו חלקו וע"ז שמך גס עתה ומה נתחדש כהליכה זו. והן הסיבו הן לתת שפעמים לחריס היו חולקים מסוס שלא מתעכב כ"כ סס כ"ל למרכה חדש ל' ועתה שפעם יסב כמשלם קדסים וכל כי הני מילתא ניתן להקפדה. וע"כ כפעם הזאת רוצים להעמיד הדכר על די"ת שלנים עכדיו לטרוח כעדו. ולפי שמוע טענותיהס נלחיתי נסוף לפסר כיניהס ולא הכו שמוע:

ובכן פסקתי להס שחייכים מה"ר לתת לו חלקו מושלס. והנס שכתב הרב המפה סי' קע"ו סי"ט וז"ל שוקף שחלה וכו' ולא עסק כסות' אין הדין שלפי ירויח ויתן לו מ"מ הרי סייס כה ולס ים מנהג כזה כין הסות' יעשו כמנהגם. וכנ"ר הרי שוכעו כיניהס מנהג ככך ופשוט הוא דלא כעינן שהיה מנהג קכוע ככל העיר דא"כ למה הלריך כלשונו לומר ולס ים מנהג כזה כין הסות' דהוה סני למימר ולס ים מנהג כזה יעשו כמנהגם. או יאמר ולס ים מנהג כעיר יעשו כמנהגם. אלא ודאי ליכא יקירא לרויחא לף ולמימרא דלף שאינו מנהג ככל העיר אלא אעלמן סני וחייכין לעשות כמנהגו וכ"ז כתכתי לפי הסכרא הנ' שהכיא הרב המפה:

ב"ש שכפי הנראה לומר שכונת מוסכמת שהרי לרב המבי"ט ז"ל שכתב בח"כ סו"ס קכ"ז לחלק דלמי כנמרת הכיתה מרן סי' קע"ז היכא דחלק ר' תן הסוף דליכא זימני מתרפא מלמעלא וליכא זימני מתרפא משלו דקדק הרב הנז' דעכ"פ חלקו כריוח י"ל דאם ליתא שם"ל חלק כריוח למאי לעטריך למימר מתרפא משלו פשיטא דאם חלק כריוח ר"ל כ"ש שליכו מתרפא מהלמעלא אלא ודאי חלקו כריוח נוטל עכתו"ד עם סי' הנז':

ואני מוסיף לדקדק דר"ת ור"ל חלק כריוח ולעולם יקרפא משל עצמו למאי קאמר זימנין דמתרפא מהלמעלא וקרי כטלה הסוף' לגבי דידיה ולמה יתרפא משל אחרים אלא ודאי הסוף' קיימת ונוטל חלקו כריוח ומשום דעירו שנסגו או שקנו ליזון מן הלמעלא לפיכך היכא דדמית רפואה למזונות כשם שניזון מן הלמעלא כן יתרפא ואי לא דמית אע"ג דניזון מן הלמעלא יתרפא משל עצמו לכל חלקו כריוח נוטלו כין כך וכין כך:

שוב מצאתי ספר פנים חדשות שכתב כשם חסו' מהרש"ך ח"ח סימן קס"ב וז"ל שוקף שחלק בפשיעה או שהיה חכום בכית הקסורים בשביל עסקיו שנוגעים לו כלבר מ"מ חולק בכל הריוח עכ"ל והוא דחיה נמורה לגמ"ר אלא שח"ח מהרש"ך לאו מלתא הוא:

עוד נלע"ד קיוע לדברי הרב המבי"ט ומהרש"ך מהא דשקלו הפוס' הכיתה מרן סי' קע"ו דאם מת ר' מהסוף' כטלה הסוף' ור"ת אפי' חלה ונתכב כבית הקסורים או הלך למ"ה בטלה הסוף' ליתמוענן חלה דקדר כריה או נתכב דעקיר לגמי או הלך דעקיר לחזור דאפי"ה כטלה הסוף' כל עוד שהוא קולה או חכום או מוך למדינה דהו"ל כמיתת שעה וכ"ש מת מיתת עולם:

והנה דין זה דמת ר' מהסוף' לאו מן הגמ' אלא הרמב"ם סוף"ג מהלוה' לאו מן הסוף' כ"כ כשם הגאונים ורש"ם והב"י בכ"מ פ' המקבל גם הסוף' שהלה כתבו מכאן רמיה לדברי הרמב"ם שכתב כשם הגאונים אף' מהסוף' וכו' גם כתב הב"י שהרשב"ץ גמגם כדבר הלה שאף"כ כתב דכיון שדברי הגאונים דברי קבלה נקבל הרי שדין זה עצמו דמת ר' מהסוף' חידוש הוא ול"ל כו אלא חידושו דהיינו מיתת עולם לכל חלה וכו' לא כטלה הסוף':

גם כת"כ ממהרש"ך סי' ס"ו הביא דמת ר' מהסוף' ומדר לומר דלא מיירי אלא כבי' שת' אבל לא כג' ולא מיירי אלא כקטן אבל לא היכא דליכא שכועה יעו"ש הרי מוכח דחידוש וקאי ככל תוסיף וכ"ש דליכא למולף מניה לדין אחר. ומדין ז"ל מאחר דבסי' קע"ז הביא הרפואה דרמונה וליף המבי"ט ובסי' קע"ו הביא הדין דמת ר' מהסוף' ולא ליתי עלה הביא הסוף' שאלם שהביא המפה מעמע דלא חם לה. הגם שם נאמר דהסברא נותנת כדברי המפה הרי כתבו רבנר"ו גם לפ' קו"ח שכה הקובע כדינו כיון דבבר נהגו כנז"ל. ועיין מוהרשד"ם ח"מ קמ"ה תשו' ותשו' מהר"ר נחמיאש ז"ל סוכחה ג"כ שם פסקו כ' שמה שהוסיף שמעון ברפוחו שנכנס מחלקו מעמע אי"ל חלק כריוח:

כללו ס"ר פסקתי שהדין עם רלובן הקובע ונוטל חלקו כמאן ומה שטענו שהשתא הפריז על המדה שנתעבב הדבה לזן זו טענה דאי"ל להודיעו בכתב לאחר עכור חדש ר' ולו יאלמו לו מעב"ד להתרות בו וכיון דלא התרו שמכח דעתיה למנהגא קמא מסתמא טבת הת"ק ע"כ ותחוס הדב הגדול כמוהר"ר יעב"ץ ז"ל מכת"י כמוהר"ם מכן נור ז"ל:

הל"כי **אברהם אנקאווא** יס"ט

ק"ס שאלה מהחכם כמוה"ר חנניה לרוכלם ז"ל להרבנים כמוהר"ר שלום סרירו וכמוהר"ר יעקב חכ"ר ז"ל ע"ד הנסוחה לבעלה בכתובה למנהג ק"ק שהפרה בריח הלחום סי"ל עם קהובים יורשי כתובתה מכיח לכוח לנוות מח"מ בחוליים שמחנה נלב"ע כלי זכק בחוי הבעל לחת לבעל החלק הדיוי מכח כתובתה ליורשים או קנח מהחלק הנז'. בקשת להודיעך אם ים ממש בנוחתה להפקיע יד יורשים מכיח לכיה מכח חיוב תקנה:

תשובה דע שים תקנה בידינו שרשאה להפקיע יד יורשיה ע"י מתי' וכיוטול מבעל בכתובה בקנין ומכועה לפי' בחוליה שממנו חלב"ע רק בתנאי שימלא חכם מן המנין לדין בעת היות שחודה המחי' לפי' בכריוחה להוכיחה ע"ד לעבור לחסנתה וגרוע שיעידו שנמלא שם חכם פ' שהוכיחה ע"ז ולא קבלה וגם בתנאי שיקדם לה הבעל בכתובה לחרת לאלתר ע"פי הקנאי שיחדשו כיניהם ואם היתה מחי' בחוליה שממנו חלב"ע גרוע שיעידו שהודיעוה שלע"פי שקבוע מחוליה לא יהיה לה בכתובה על בעלה רק זאת שחדשו ביניהם ולא שני כלא קודם בכתובה לאלתר מבעל דקבוע לבעלה וכו' וזהו דרך נכון לקיים כל מחי' כין בחוליה כין בכרייחה לכן אם לוחה דרך לוחה לבר בלי קום"ם וב"ם אם בכוב שלוחה מק"מ לע"פי שקנו מידה בקום"ם ואיה שם חכם ל"מ לקיים המחילה שחודה או שהקן קולל ולא קידם לה בכתובה לחרת לאלתר ע"כ מ"כ בכת"י הרמ"ז הרשב"ן ז"ל וכבת"י ר"ת מ"ור כמוהר"ר רפאל לבן ז"ל כתב ע"מ שבתב וגם בתנאי שיקדם לה הבעל וכו' רוקא אם בטלו קד בכתובה גם לענין גירושין הוא דלריך לקדם לחרת וא"ל כטלוה רק לגבי מיתה ל"ל רק יכתבו שהסכימו פ' ופ' ובטלו תנאי בתובה הת' למען זה וזהו תוקף התנאים שהדשו וכו'. הרבנים כמוהר"ר רפאל עובר לבן נור ז"ל וכמוהר"ר מתתיה סרירו ז"ל והסכימו עמם הרבנים כמוהר"ר יעקב טולידאנו ז"ל וכמוהר"ר שלמה טולידאנו ז"ל וכן משמע מתשו' ח' למוהריב"ע זצ"ל. והרבנים מוהר"ם מבב"ר זצ"ל וכמוהר"ר אליהו הלרפתי זצ"ל חלקו ופסקו דלעולם לריך לחדם לה בתובה לחרת ותשובת כמוהריב"ע מועתקת אללי כמ"ח עכ"ל החכם כמוהר"ם מבן נור ז"ל:

הל"כי **אברהם אנקאווא** יס"ט

קס"א שטר שנפל מוקרע לא שייך לומר זה אלא כשהנים בתקנן והעולם שקט על שמריו לבל אם נכנסה כלשת לעיר וחללוה ושללו שללה וכזזו כזה ונטלו השטרות מהם קרעו מהם שרפו כאם במו שאירע לנו בעו"ה שנת תק"ף ופ"ג לא שייך לומר כיון שבפל מוקרע אלא אם יבוא עדים שהיה לו שטר עליו חייב כמכוהר בענין המשכונה דלמרינן כמה רלוי לוחו להיות להלוות וכמה היה רלוי שמלוה ליתן וכוחבין לו שטר עם"כ תשובת מוהריב"ן

וחתום עמו כמוהר"ם זלה"ז ז"ל מכת"י החכם הנז' :
הכ"כי **אברהם אנקאווא** יע"ט

קס"ב ראובן לוה מכ' וקדש המאוחר ונכה כל הקרקעות של הלוה וקנה קרקעות אחרים ומכרם ועכשיו כל המוקדם לערוף מן המאוחר ועונן המאוחר הנחתי לך מקום שאבי לה"ב הרויח . והמוקדם טוען דלוקח שעה שנכה לה הניח כרכה לאחריו :

תשובה הדין עם המאוחר כיון דהיו לאחר כך בעולם דהא כותבין בכל השטרו' שקום"י תשו' מוהריב"ן ז"ל מכ"י החכם הנז' :
הכ"כי **אברהם אנקאווא** יע"ט

קס"ג בעל שמכר קרקע לזולת ואשתו לא סלקה והניח לה מטלטלי שיעור כתובתה דקי"ל שיור מטלטלין הוי שיור כמ"ש מרן סי' ק"ד וכן אם הניח כ"ח מאוחר מטלטלין לכ"ח מוקדם מה שנכה נכה אם נגנבו המטלטלין דליוקנהו בחזרה אם מוזרות לערוף מלוקח ג"ל :

תשובה פשוט וברור דלא עדיף מטלטלי מקרקע וכיון דקי"ל בקרקע לי אשתרוף כע"ח מוזר ועורף מלקוחות ומ"ש מרן וכן אם הניח כ"ח וכו' היינו שעדיין המטלטלין בעין לבעל חוב מוקדם וכ"ת מאי קמ"ל הא קמ"ל דאם המוקדם לומר ליני מפץ במטלטלין אלא בקרקע כדאשכחן פ' הכותב הלי מתן דעליה כתובת אשה וכו' הכי נמי הכא קמ"ל דאם שנכה נכה לכל אם נמכרו ג"ל לישתרופי יותר מזה כיון שהינו יכול להוליך . מהר"י ן' נחמיה סי' כ"ד ע"ש ועיין בכנ"ה הג סי' ק"ר מ"ש בשם המבי"ט ועיין בש"ות כמוהרר"ף כידדונו זלה"ל סי' תי"ט . כן מ"כ :
הכ"כי **אברהם אנקאווא** יע"ט

קס"ד ראובן היה נשוי אחי נשים והיתה לו משכונת והניח עדים שהיא מנכסי אשתו הב' פירוש מנרוניתה והא' מתה בפקה הרבנים מוהריב"ע ומוהריב"ן זלה"ל ע"פ העדות הנז' שמשכונת בחזקת אשה הב' של ראובן ולא תכנס לכלל חלוקה בין הבעל ויורשי אשתו הא' ולפי שטענת אשת ראובן שיותר ממה שים בידה בעדים נטל בעלה מנרוניתה שלא כרשותה ופשפה טולטל מצל בעלה לכן כשתשבע כפ"ת שת"ת שנטל שיעור מה שתפשה מצלו תזכה בתפיסתה וכיון שטענת שהיא מעוברת ושלשה זמן עד שתמלט משלה ינתן לה ולפי שטען ראובן ליטול נרכי קבורה מהמלט הדין עמו . ע"כ מ"כ :
הכ"כי **אברהם אנקאווא** יע"ט

קס"ה ראובן נתן משמעון עיס, וכתב עליו שטר ואחר כך נשתפו ראובן ושמעון הנז' זמן מה ונפרדו וכתבו שטר פרידת השותפות ז"ן הן היום הקרקע משכונת השותפות, ראובן ושמעון ויפרדו ליום מעל אחיו ולא נשאר כיניהם שום, כלל רשאי כ"א לתבוע מכירו תביעת ממון או שבועה לזמן שירלה . וע"ג שטר העיס, כתוב דקרקע משכונת קו"ר ונשאר כיד המקשק משע"ז כ"וכ וכשבא ראובן ליפרע משמעון כשטר העיס, לא"ל שמעון שכבר פרעו ולא נשאר כיניהם שום תביעה כמ"ש בשטר פרידת השותפות,

ושטר עיס ג"כ שות' היא והשיב ראובן כי השטר אינו אלא לגבי השות' לכל שטר העיס, עדיין בתוקפו וכו' ואדרבה כתוב בשטר השות' שיכול כ"א לתבוע מכירו תביעת ממון ואם יכול לתובעו תביעה ע"פ כ"ש בשטר . מילתא דפשיטא היא דשטר עיס, אפי' בלא"ה לא בטל דהשטר לא נקרי אלא על פרידת השות' לבר דכתבוה וכ"ת יהויה לעצמו . ועוד דהעיס, בבר דקדקו משכונם היטב מקודם ונתבטלה העיס, כמ"ש ע"ג השטר שדקדקו משכונם וכו' ונשאר כיד המתעסק משע"ז כ"וכ לותו הסך הוא תוב בעלמא ואפי' אם עדיין לא נפלם זמן העיס, אפי"ה בטלה העיס, וחזרה תוב ולא יתן לו ריוח כיון דנתרצו כיניהם תוך הזמן והחזיר לו סך מה מן הקרן . ועוד הרי הקנו שעדיין כ"ת רשאי לתבוע תביעת שבועה וכפרע שבועת השות' ובבלעת שמעון ניחא דישבע שבועת השות' לכל ראובן בטור שהרי בשטר העיס, שמעון לראובן בבל ממון העיס, ולמה יתחייב שבועה חנם . וא"ת דראובן בטל לו מקל הנאמנות מ"מ לריך לפרושי בהדיא דאע"פי שראובן פטור משבועה מכח הנאמנות עכ"ז קא"ע ליפרע . ועוד דאם השטר הוא נם על העיס, גם שמעון פטור מהשבועה כיון דנתבטלה העיס, הו"ל כשות' שחלקו ולא תבעו שבועה כדאי' סי' ל"ג ס"ו אלא ודאי לא קאי כלל על העיס, אלא השות' ויכול כ"ת להשביע תכירו כמו שהקנו לכל לגבי העיס, ככתו לז וכו' וחייב שמעון לפרוע לראובן כל שהיה העיס, כמושלם שהרי הלמינו כין כמלוה כין בפקדון וכ"ם שנתבטלה העיסקא לענין הריוח כמ"ש ע"ג השטר נשאר כזה השטר כ"וכ הרי כלם מלוה ואינם פקדון וא"ל לראובן לא שבועה ולא ג"ם ואפי' חר"ם שהרי כתוב בשטר נאמנות שהאמינו כלי לחייבו שו"ם ק"ו וג"ם ואפילו חר"ם . ואף דאיקא סימן ע"ג ס"ו אין הנאמנות מועיל אלא להפריש חר"ם אפי' אם פי' בפי' התם מיירי בשאמנות בקנין לבר לבל אם כתוב בקום"ח בבר"ר כ"ג למ"ם וכסופו ג"כ וכ"ם בקום"ח גם ע"ש הנאמנות אם יעבב לפורעו עד שיקבל חר"ם נמצא אם ושביעבו עובר על שבועתו . וא"ל לבאר שבין שבתוב כריפת וכסיפת קום"ח כ"א למ"ם היינו אפי' כמה שאין הקנין מועיל בבר"ר דחר"ם קוסיף את בחה השבועה לחייבו בו אבל על השות' יכולין לבוף זא"ז לישבע דראובן יכול לגלגל על שמעון אלא עבב אלא בלום מן העיס, אבל שמעון אין יכול לגלגל בין שהאמינו אפי' ג"ם בנז' לך אם י"ל עליו שיזה תביעה חוץ מהעיסקא יכול לגלגל עליו שות' כמוהר"ר ועבד"ן ז"ל והסכימו עמו מ"ור נפ"רו ה"ם כמוהר"ר שמואל אלבאז ז"ל וכמוהר"ר יוסף נבקיו ז"ל וכמוהר"ר יוסף עטייאה ז"ל ע"כ מכת"י כמוהר"ם אבן לור ז"ל :
הכ"כי **אברהם אנקאווא** יע"ט

קס"ו מנהגינו לכתוב בכל שטר מתחומה דארעא ועד"ר ולא"כ קנס הלוקח כור ודוק כדאי' סי' רי"ד ס"ז ולפי"ז שלא נכתב בשטר הין לוחו כאלו נכתב כדאי' סימן מ"כ ס"ו דלמון מנהגו לכתוב בשטרות וכו' אפי' שלא נכתב הנין לוחו כאלו נכתב לבל לכתחי' טוב לפרש מפני כ"ר טועין כדכתב רשב"ם כ"כ דש"ט נכי הלי מלן דאזכין ארעא לחבריה לבל לא לעיכובא שות' מוהריב"ן ז"ל :
הכ"כי **אב"א** יע"ט
קס"ז ראובן

קס"ז ראובן שתפסו המלך לו ג' מעבדיו דקי"ל שלוקח דמלכא כמלכא והטיל עליו סך מה דרך קנס לו הטלה ולא נמצא לתו לשלם ונתפסו קרוביו ומיודעיו לשלם כערו וחכעו הקרובים לראובן לשלם להם מה שהפסידו בשבילו. וראובן משיב שלוגו חייב לשלם כמ"ש הרמב"ם פ"ח דחובל ומרן סי' קכ"ח דהנתפס על חכירו אין חכירו חייב לשלם קון מהנתפס מפני שמם הקלוב וכו' הדין עם הקרובים וחייב ראובן לשלם להם כל מה שהפסידו ומה שנתקיעו מדברי הרמב"ם ומרן ליתא שהרי מהרשל"ח ח"כ ס"ו פי' שאין כוונת הרמב"ם לתפוקי מש שלוגו קלוב אלא כוונתו לומר דוקא כמש שהוא קלוב על חכירו דחכירו היה משועבד כו ונתפס אחר בשבילו ופרע זה הוא דחייב חכירו לשלם לו. לתפוקי ד"ל קלוב על לים זה שלא על כללות העיר ונתפס ג' ופרע אין אחר חייב לשלם לו וכו' ע"ש וכתב ה"ה דטעמא דאלו דחייב חכירו לשלם לו מפני שמחוקי המלך לשלם למשכן על אלו וכ"כ מהר"ח שמון דאע"ג דקי"ל דפורע חוב חכירו שכנגדו פטור הייגו כחוכות כעלמא אלא שייך כהו דינא דמלכותא לתפוס זה כעד זה דינא דמלכותא דינא אף שאין שדרכו לתפוס זה כעד זה דינא דמלכותא דינא אף שאין החוב למתי ועו"ע. וכזמן הזה פשוט הוא דרך המלך למשכן הקרובים כין כישראל כין בחומות אף כעלילות ושלוח וכו' שמעיל המלך על לויה אדם מחמת לויה סיכה ואם כן דין הוא שיתחייב שכנגדו לשלם. וכן כתב מהרש"ך דכזמנינו זה דמחוקי המלך ממשכנין אנשים על חכיריהם על לויה עסק המלך חייב לשלם כשנתפסו כשבילו ואף עוד אלא דכזמן הזה גם מנהגי הק"ק עושין כן ואין כוונתם ח"ו לגוזלם אלא כדי שירצה להם ממונו לו ילוה עליו עד שיצא וישלם לו או יכתוב עליו שטר ג"ח לו לשלם וכתב מרן סי' קכ"ח ומסיק דפרע חוב חכירו דפטור לשלם הכיא כב"י בשם מ"כ דה"מ ככע"ח ישראל אבל כ"ח גוי חייב לשלם כ"ם מכח ועע"פי שיש חולקים כמ"ש הכי מ"מ אינו אין לנו אלא דכרי מרן וכתב מוה"ר כמפ"ה סו"ס קכ"ח והח דאין לדרש וכו' היינו שאין תקנה בעיר אבל אם יש תקנה בעיר חולכין אחר המנהג ונחנהו כך מנהגינו וכן דאיתי דכוחי דנים כשחופסים קרובי התפוס הר"ז שכל מה שיתנו בעדו חייב אלא אלוקה וחייב לשלם ש"ות כמוהר"ר יעב"ץ זל"ל וכ"כ מוהרשד"ם ח"מ סימן ס"מ יעו"ש ודוק:

הל"כי **אברהם אנקאווא** יס"ט

קס"ח ראובן שהיה חייב כשטר לשמעון ותח"כ לוה מראובן לוי כשטר וראובן אכר השטר ליהודה שי"ל על לוי ותח"ז מה אכר שמעון שטר שלו לוי לגבות היאנו טען לוי אני ככר פרעתי לראובן שהרי ראובן חייב לשמעון ואני לקחתי השטר משמעון הדין עמו עיין מהר"י שהרבי סימן תי"ו וכך היה רעת מהרשד"ם סימן ק"ז ועיין כטור סו"ס פ"ו וכבנ"ה סי' קי"ח וסי' ס"ו הל"סט לות מ"ו כן מ"כ:

הל"כי **אברהם אנקאווא** יס"ט

קס"ט לוי אכר כיתו לראובן כהטבה ועשה עמו שטר הטבה שכל זמן שיחזיר לו מעותיו שיחזירנה לו. ותח"כ לוה ממוכר הנז' מכ"ח ג' ושעכר לו קוקנ"ט שעכוד הכ"ח חל על ההטבה ושם מכרו לשקר כ"ח נוכה ממנו כנ"ה שימן קי"ח הנ"הט לות כ"ח משום מהרמ"ט ח"נ סי' רי"ח כן מ"כ:

הל"כי **אברהם אנקאווא** יס"ט

ק"ע אפוטרו' שנתן מעות יתומים על משכונת כדין משכונת דקורייה לין זה שלא טעות האפוטרופוס שהרי כל אכ"ר הוא כנכסי יתומים וכענין המשכונות מנהג קכוע לכתוב המשכונות נכסי יתומים שיפרש לכשורה. וכבר כא מעשה לידינו ופסקנו שהוא טעות וחייבנו את כעל הקרקע לפדות. וכ"ש דמה שמלוה מעות יתומים כזה ג"ל דין אפוטרו' דודאי לין מעשיו כלום וגם אם הסופר כתב כהדיא שהיה כמשכנתא דקורייה היינו אלא טועה ורשלין היתומים וכל המדבר כעדר לתובעו וחייב לפדות כ"ז שירדם מהם ש"ות מוהריב"ן זל"ל והסכים עמו כמוהריב"ע זל"ל והרב המשכי"ר זל"ל מכת"י כמוהר"ם לכן נור ז"ל:

הל"כי **אברהם אנקאווא** יס"ט

קע"א ראובן היה שולח פרקמטייא לשמעון שיתכרנה כקומיסקריו כמנהג ונמשך הקומים' כיניהם כמה שנים ושמעון היה רגיל לשלוח המעות ע"י חמרים גויס כמנהג. ויהי היום כא ודקדק חשכונו עם שמעון ונמלאו פנקסיהם מכוונים שלא שך מה שנמלא כפנקס שמעון שנלחם לראובן ע"י חמר גוי כנהוג. וראובן טוען שלא הגיעו לידו ושמעון משיב כרי לי שנלחת לי לגרת תשובתך שקכלת שלוחם מיד החמר לחנם הוא מסתמרים הידועים והנה כל מה שנלח ראובן לשמעון אין עדים שיודעים שכירור כמה שלח לו שלא שיודעים שרגיל לשלוח לו פרקמטייא ע"כ:

תשובה הן אמת דחמרינן כל שלא ידענא פשיעותא היא לחנם דוקא לו קאמר לא ידענא כיד היכן הנחתיו אבל כאן לא קאמר שלא לא ידענא כיד לויה חמר נאמן שלא ש"ב אין כאן דין פשיעה והדר דינא למאי דאמרי' ככמה דוכתי דכמקום דאיכא עדים כנון דא ויכול לטעון להר"מ ולא קכלתי כל אותו הסך או נאנסו כ"א לפי דינו מקומני' ליה כמנו וא"כ יטכע שמעון שאותו הסך שלחו לראובן וכריא לו שנלחו כיד מי שהוא נאמן שלא שיגיע זוכר אותו ויפטר ומקומים כמוהר"ר דוד הכהן מכת"י כמוהריב"ן זל"ל מכת"י החכם הנז':

הל"כי **אברהם אנקאווא** יס"ט

קע"ב ראובן היה לו חנר ג' סמוכה לחנר של שמעון ובכותל המפסיק כינים היה כו פתח קטן הנק' פורטי'ו ורצה שמעון לסתום הפתח כי אין רצונו שיכנסו בני החנר החחרית לחניות וראובן משיב אין לך רשות כי חנרי אין כם מדרגות לנג. אדרבה עם ראובן ליכנס כפתח הזה הוא וכל בני חנרו כעת שמריכים לעלות לנג דוקא לעשות לריכיהם כגון כיכוס וחלכלי"ע וכדומה ובעת שיצטרכו לתקן בנג אינה תיקון וכדומה ואפילו לנה צורך יכול שמעון לסתום הפתח ולא יניחם שיכנסו ושם יצטרכו כעלי החנר ליזקתקון הכרחי ממקום הפורטי'ו

ער מקום גנוסיהם יהיו לסחריות כ' החנרות כפי סומת הסכוקים וחתומים כמוהר"ם סרירו וכמקר"ם עוזיאל ומקר"ם מכ"ר זצ"ל מכת"י מוהריב"ן זצ"ל ע"כ מכת"י כמוהר"ם מכן נור ז"ל:

הנ"כי **אברהם אנקאווא** יצ"ט

קע"ג ראובן היה חייב לנוי ל' סך מה וכה הנוי ותבעו ולא מצא מה ליטול וכה שמעון ופרע בעדו ונתן לו הנוי עקב"ר ומכר לו חנרו של ראובן וכה ראובן וערער על החזקה כיון דשמעון כח מכח הנוי ה"ה כנוי ותשאר לו החזקה. הדין נותן שם נ' רבעי החנר לכר שויס כל הסך הדין עם ראובן ותשאר לו החזקה. למנס שם חינס שויס כל הסך שנתן עכ"פ צריך ליטול החזקה קשלוס סחוב דלא יהיס לא פורע מוכו ז"ח וכו' ושאני הכא דנוי לאו כר תפיוסי הוא כמ"ש בסמ"ק סי' קכ"ח ל'. ושם כל החנר חינס מספקא לקשלוס החוב חיטו יכול לחזור על ראובן להשלוס לו השאר כיון שקבלה בחובו ז"ת מוהריב"ן זצ"ל מכת"י החכם הנ"ל:

הנ"כי **אברהם אנקאווא** יצ"ט

קע"ד ראובן ז"מ שהי"ל חנר שכה כחיס רבים ונוס לחת לשמעון כיח ל' יהוע ככל קשמיטו והנהוחיו בחנאי שלא ימכור ולא ימשכן לוחו. ושאר הכחיס נתן לבניו וכח' מן כחי החנר היה כור וחיה רגיל הדר בחוקו כיח שנתן לשמעון ליטול ממנו מיס לנרכו ואחר מיחת ראובן לא סניחו שמעון ליטול מיס מן הכור וכאו לפוטרופוסי חיכוס ונתפטרו עם שמעון ליטול כ"וכ כריס ככל שבוע וכחבו שטר פטרס זו. ולח"כ מכר שמעון הבית ללוי והיה לוי נוטל סך הכדיס שהיס נוטל שמעון ואחר שנדלו חיקומים מכרו החנר והלוקח מונע לח שמעון והכא מכחו ליטול מיס מן הכור ושמעון חובע מכח הפטרס שיכול ליטול מיס כל ימי חייו. וגס חובע ואומר גס אחרי מותו יל ולב"ד זכות מכח סמחב' שכחוב כה ותשמישים והנהוחיס וכו' וחמיס של הכור ככלל הנהוחיה. והפטרס כטעות חיחה שלא ידע שכך כחוב בשטר המחנה וחיכוס טוען שאין המיס הנהוחיס ומה שהיה נוטל לוחו הדר בחוחו כיח מפני שהיס נוחן בשכירות הכית יוקר משוויה. עוד טוען היכוס דגס המחנה בטלה כי הנאי היה כה שלא ימכור וכו' וכבר מכרה. ושמעון משיב יחזור ויפרה ויקיים הנאו. הדין עם היכוס ולא זכה שמעון ליטול מיס מן הכור והפטרס שעשה לפוטרופוס בטלה שאין כח כידו לוותר משל יחומים. ומה שטוען לבטל המחנה משום שלא קיים הנאו הדין עמו דמשעה שמכר הנאו נתבטלה ואין זה תיקון לאמר לפרות דהוי כאלו קונה לותה מחדש ע"ת מטר"ם שלסיך סי' ה':

הנ"כי **אברהם אנקאווא** יצ"ט

קע"ה ראובן קנה משמעון שחורה וא"ל שמעון שהיא תוך הסניכה ולא משך ראובן ונחרשה לקנות כלא משיכה וכלא קנין ותש"כ כה לוי וקנה מראובן הסחורה ולא קנה ולא משך גס קוח ונתן מקנת לראובן והשאר זקפו עליו כמלוה ונשא לוי עם הסניכה וכאמצע הדרך נטבעה הסניכה בלחפן שלא קניא משחורה ליד לוי כלום ונשחה חבא ראובן ללוי לפרוע לו את החוב אשר נשאר לו עליו מדמי

הסחורה ולוי חובע לפי' המעות שנתן לו מקודם כי המכר לא הניע לו לידו לא כמשיכה ולא בקנין וגס הסניכה לא הניעה למחוז חפלה כדי לפרוע שכירות המקום הדין עם ראובן ויכול לחזור על שמעון ולפילו מי שפרע ליכא כדי' כטור סי' קל"ח כיון שהוא חוזר מחמת הפסד ויחזיר לו מעותיו וכ"ם לוי שחוזר ונוכח מראובן כל המעות שנתן לו. מטר"ם שלסיך סי' ו"ר כרחיות כרורות שגס ראובן חוזר ומקבל מעותיו משמעון וכ"ם לוי הכא מכחו ושכירות מקום הסניכה לא היה כיניהס ומה גס כי הנוחר כעל הסניכה לאו כר שליחות הוא ואינו זוכה ליטרחל ואין יטרחל זוכה לו יעוש"כ. וגס שנד"ר כפי' החנה עליו שיקנה בלא קנין ובלא משיכה ושניהס רלו ובקבלו חנאי זה כמ"ש בשלה ואוי כאומר הלוקח לי חיפני כחקנת חכמים שחקנו לי משיכה לקועלחי. דלא לחרי' כן לא לאחזוקי מה שכידו כגון לוקח שקנה זיכורית ואח"כ קנה עדית כאחרונה דאלי למימר כלום חקנו חכמים הנחתי לך מקום אלא לקועלחי לא ניחא לי כהאי תקנחא ונמצא שכטענה זו מחזיק העדית כידו ואינו נוכח הכ"ח. אבל היכא דכא להוליך מיד אלוה כטענה זו לא לחרי' שיכול לומר לי אפשי כ"כ הרב יד מלאכי כללי הדינים ס"ל משם כנ"הג ח"מ סימן ק"כ עוד כאב שם אב"ה דלא לחרי', כן אלא כשאינו חב לאחריס אבל אם חב לאחריס לא יעו"ש. וכנד"ר כיון דמעיקרא נעשית התקנה זאת של משיכה לנוקחים ולעוכריס וכמ"ש בגמ' כדרך שתקנו משיכה כמוכריס. כך תקנו משיכה כלקוחות יעו"ש פ' הזהב דף מ"ט הוי אב לאחריס קוח דאין שהדי לי אלא לדעתיה דלוקח כן לא נחרמה כלי משיכה ואם נס שכח לסוליף ממון כטענת חנאי זה דאי אפשר ע"כ אין כדבריו כולם ודוק:

הנ"כי **אברהם אנקאווא** יצ"ט

קע"ו ראובן ושמעון שהטיל המלך עליהם סך מס ונתפשו והיה ל' עשיר ול' עני ולא נמלא לתו לשלם. ונטלוס סך מס כ' עק' ועבשיו טוען שמעון שהוא עני ולא יתן אלא כפי ערכם הדין עם ראובן ויתנו חלק כחלק שכיון שהוטל עליהם הקנס כיחד וכ"ש סו"ל כל' שלוו כל' או לקחו מקח כיחד שניהם ערכים ז"ל אע"פי שלא פירש ויפרעו כ' כל' מחלה לזה ומחלה לזה ול"ל לעני כמה לשלם ושכא כתקנת הגלוניס וישלם עליו העשיר ויכוכ עליו שטר ואין הפרש כין בקנס כין כשל קולרות וכל לתת דיהיה חוב ורכית וכדומה ולא מלי העשיר לומר לעני לני לשלם מחלית משלי ואקה ל"ח לך לשלם קח ברכית וכדומה וכן היו דנים הרב מוהריב"ע זצ"ל ע"ת מוהריב"ן זצ"ל מכת"י החכם הנ"ל:

מנהגינו פה פ'שם כמכירת המשכון כין של יחומים כין של כל אדם להשהות הכעחון כיד הסרסור ט' ימים שהם ח' ימים שלמים חון מיום המכת ולהודיעו את הלוה כין ע"י הסרסור ואם מכר כלי שיהו ט' ימים לו כלי הודעה ללום המכר כטל ואם ל"ח להחזיר ישלם המלוה את הנחת ע"פי ערים או ע"פי שבועת הלוה או המלוה ע"פ שנתכאר סי' ע"נ סט"ו הנהות ל"ז הרשב"ן כשם הרמ"ז מהוריב"ן כפסקיו המועתקים דף רי"ו כן מ"כ מכתיבת יד החכם הנ"ל:

הנ"כי **אב"א** יצ"ט

קע"ז אלמנה שנתנה מעות לשפוטרופוס לתת לוקח בשכירות בנהוג ונתן לשפוטרופוס שהכין דעתה שיקנה כר"ק וכן עשה שנתן לוקח כר"ק לעצמו ורצה לעכב בידו גם חיוה שקבל מחבירים שמא יתבעו לוקח לדין להחזיר להם לין שומעין לו וחייב לתת כל חיוה לאלמנה והיקומים בין שלו בין של אחרים לפי' ודוע שכירות הלוה ממ"ם מרן כיו"ר סי' ק"ס סי"ט לגבי יקומים וממ"ם סי' קע"ז סי"כ לגבי שאר קינמו וממה שהביא כ"י סימן ק"ס כשם הרשב"ם והריב"ם · ואע"ג שהביא דברי כע"ה עליהם הו"ל חד לגבי תרי ועוד כיון שהביא שברת כע"ה תחלה ואח"כ שברת הרשב"ם דעתו ז"ל לפסוק כמותו ושם יתיישר הדיוח חייב לאלם מכיסו לאלמנה והיקומים דהו"ל מזיק כידים לו לפחות דיוק דגרמי · וע"ג מ"ם סע"ז סי' ק"ס סקי"ט דשם השפוטרופוס מוחזק כנכסי היתום נאמן בשבועה שהרבית כך לחם ושם מפקידים זה הרבית שהם מיודי בשפוטרופוס שהחזיר הרבית מחמת שלא ידע הדין להיכן נוטה שם חייב להחזיר שם לאו לכל שם יודע שפעור מלהחזיר לפי' הרבית והחזיר הו"ל מזיק כידים וכאן מיודי הרמ"ז מוסריב"ן כאן · וכשיקן השפוטרופוס דיוח המעות שלקח לעצמו שלא כרצות שם מקנית הדיוח הוא יותר מדיוח השכירות הנהוג חייב לתת להם מקנית הדיוח כלו ולא השכירות לבד · ואע"ג דכתב הרב המפ"ם סי' ק"ס שאם הדיוח יקר לא יקח וכו' · הרי הרב ט"ז חלק עליו וסתר דבריו גם מדברי מרן בכ"י מוכח כדברי הט"ז גם לשון שם"ך נראה מתוכו שדעתו לחלוק על הרב המפ"ם וחייב שבועה בנק"ח על הדיוח שהדיוח מדין שבועת הסוח, לפי' על טענת שמא ואע"ג שלא התנו עמו בשותפות עשוהו חז"ל כשוח' וכמ"ש המרדכי שהביא מרן מתוכו הטיח דשימון ק"ס ואם אמר שים לו הפקד האלמנה והיקומים קרובים לשכר וכו' דלגבי חלק היתום פשוט הוא שאלמנה לגבי חלק האלמנה כיון שמודה להדיוח נתנוס לו שלא שהוא הכין כדעתה לתת לוקח כר"ק ועוד שיכא מדעתה שהיה ג"ל שתתנה להחדיוח והוא לקחם לעצמו י"ל להמותו לשוקח דקי"ל דאיהו יכול לשנות מתנאו המדיוב, ואם היה התפקד לעצמו והשכר לאלמנה כמ"ש מרן ח"מ סי' קע"ו ס"י וסי"ח ס"כ כנ"ר ס"ת מוסריב"ן זל"ל והסכים עמו מוסריב"ע זל"ל וכן כתב הרדב"ז הקדם שימן פ"ר יעו"ש מכת"י כמוסר"ם הכן נור ז"ל :

הל"כי **אברהם אנקאווא** יט"ט

קע"ח ראובן שהיקה לו חזקה בחלר ג' וביה דר בה גוי ומוכר בה שחורה וביה שמעון שרשור לגוי בחזקה חלר וביתו רוצה להעלות שכר לבעל החזקה בעוד הוא שהיה רשאי ליבנס לחזקה חלר לחיות שרשור לגוי עד שירצה בעל החזקה דהיינך הלא עושה שחורה בפרהסיא ס"ח וכו', וכל שהנאות שנהנה השרשור מהגוי בחזקה חלר נזלה הן בידו עד שירצה בעל החזקה ויסברנה ממנו וצ"ע וכנס ויהנה בכל חוות נפשו גם שכירות דשלשכר מיום שנכנס ליהנות מן הגוי חייב לפרוע כפי שומת שמאי בדי"ן וכבר כתבנו כמה פס"ר על ענין זה · ע"ש מוסריב"ן זל"ל מכתיבת יד מחבר הנזכר :

הל"כי **אברהם אנקאווא** יט"ט

קע"ט ראובן השכיר בית לשמעון ורצה שמעון להשכירה ללוי וא"ל ראובן למה תשכיר לוקח ללוי לא מן הבית ושרי לוקח פטור מן השכירות הדין עם ראובן כמ"ש מרן ס"ם סימן שט"ז · לכל לא עבר שמעון והשכיר ללוי אין ראובן יכול לעכב עליו · וכן משמע מדקדוק מ"ש הרמב"ם ומרן למה תפרח דמשמע להפך והוא שיהיו דיורין של הב' כדיורין של הא' וכן לא השכירה כיותר ממה שהשכיר הוא · ל"מ מעכב עליו שכן נמי משמע לשון למה תפרח משמע כחנם והרי אין לו ריוח אלא לא אמר לו המשכיר תני לתן לך הדיוח הדין עמו · אלא לא שיהו רוצה לתת דיוח לפלוני עדיין לא השכירה ל"מ מעכב כיון דיש לו דיוח · הרשב"ם ס"ם סימן רל"ה וקט"ו ומוהריק"ם סי' שט"ז ומשלחי מסה ס"ם סימן ס"ז וכיוצ יסודם למוקר"י עיושם ח"ג סי' מ"ב דק"ח וכ"כ מוהרש"ך ח"ה סי' קל"ט וכ"פ כמהר"ר בני אהרן ענף ג' והרדב"ז ח"ה סי' קל"ט וכ"פ כמהר"ר אליהו מזרחי זל"ל וכמוהר"ר יקותיאל כירהונו זל"ל וכמוהר"ם טולידנו זל"ל · מכת"י החכם הנז' :

הל"כי **אברהם אנקאווא** יט"ט

ק"ף ראובן שהעניק ללוקח בתו קרקע בכדוניית, ומתנה עם הבעל שלא ימכור ולא ימשכן ואחר כך מת הבעל או הלוה והוליח כ"ח שטר על שמעון בעל לוה ורצה לגבות הקרקע בחובו בפי החתנה לין כ"ח גובה מתותו קרקע מאחר שהתנה שהיה שלא ימכור וכו', כי תנאי שלא לעורך הוא מאחר דקרקע זה הכניסתו בכדוניותא ה"ה ק' מג' שדות דלא מכר וכו' לאו כלום הוא ואפילו הסכימה למעשיו ז"ל שהנה מידה תחלה כדיוקא פ' ל' משכירות להרמב"ם וכדברי ה"המ · ואפילו לטעריך תנאה שלא ודאי לטפוי שהרי לאו תנאיה הוא מצי הבעל לשעבודיה שלא מדעתיה וויעיל לאח"מ כפי התנאה שהי שנאה למימר דאפילו כי הוי מילתא לא יועיל שלא בפיוקים מדעתא ויש לזה סמך מדברי רז"ל ובפרט בכ"כ דס"ד ופסקה מרן ח"מ סימן רי"ז גבי המוכר את הבית לא מכר את הסכור ואת הדות וכו' · אמנם לריך לקנות לו דרך ואם אין פי' חוץ מכור ודות דהוי תנאי שלא לעורך לטפוי שהי שא"ל לקנות לו דרך ה"ג דכוותה בשמור · ג"כ זכינו לדין דלא חל שעבוד כ"ח על קרקע זה ולא מצי לגבות מאחים קרקע זה חוכו שלא יחלוקו כפי התנאה אלו לאחם או ליורשיה ואחיו לבעל או ליורשיו ומחלוי של הבעל יפרעו חובו ואע"פי שכתבו הר' ומורה ן' הרי"ם והר' יעקב אחיו והביא דבריהם מרן בכ"י סו"ס ס"ט שאנס שכתב הרי"ם כמי שנתן מתנה על תנאי שלא יחול עליה שום שעבוד שהמתנה והתנאי קיימים · נראה מדבריו דוקא במתנה אבל מכר שמכר ראובן לשמעון על תנאי מכר קיים ותנאי בטל ושעבוד כ"ח חל עכ"ל אין לומר דהכא כ"ר דקי"ל בעל כנכסי אשתו לוקח הוי ולא ויעיל התנאי לא ודאי כורכא היא דזיל בתר טעמא דקיים שם דשלחי מתנה שאם יחול עליה שעבוד כ"ח ויטלנה הרי בטלה המתנה וחזרה לנותן ונמצא לוקח ממון לחרים בחובו אבל במכר כשיבטל המכר ותקזור למוכר לריך המוכר להחזיר להם הדמים ולוקח הדמים ויטלם הב"ח מדר"ן וא"כ ודאי שע"ג דשתרו חזי בעל כלוקח לאו לכל מילי דודאי כהאי מילתא לא דמי שלא למקבל מתנה שהרי בשיבטל התנאי ויחזור הקרקע למעניק

מכרונייתא ס"ל דמיפס מיפ להחזיר ונמצא לוקח ממון לחבירו בחובו ושאר טעמי שכתב שם לפ שייך הכא ע"ש מוהריב"ן זצ"ל מכת"י החכם הנז"ל:

הל"כי **אברהם אנקאווא** יס"ט

קפ"א המוכר לחבירו חיטה תחת כסתר ונמצא שלא יצלח למלאכה כגון רוחידלא"ש

שלא כרצל תנק' לרח"י שמרדים בהם שקלל"י וכדומה אע"פי שנתחייב קונ"ח וכטל טענת חונאה ומק"ט עכ"ז אין לדון ע"פי חותם שכועה ישן שכועה בטעות היא מכוון שלא פי' לו המומין שבה והמקח בטל ויחזיר לו המוכר מעותיו ותחוס כמוהרמ"ס וכמוהר"ר דוד הכהן ומוהריב"ע זצ"ל ומסכימו עמש מ"ור נפרו יע"ץ ומנקנ"ס ויע"ץ ה"ה מוהרמב"ח ומוהרמ"ט ומהרכ"ן בלבצז"ל וח"ור חיעווזן בתבו דהא דלריך לכרר המומין היינו בקנין לכל בשבועה אין לחר שבועה כלום ואף דבתבו שזה שבועה בטעות ליתא קונ"ב דשבועות אמר שמואל וכו' גמר בלבו להוליא פת חטין והולים פת שעורין היינו לאור לא בחטין ולא בשעורים וכו' כלופן שבועה בטעות היינו כגון זה אמנם שבא שבחוב בשער אמבר שבבת שבועה בטלו כל טענות סי"ל הרי בפי' בטלוס בבת השבועה וקי"ב מקום לומר שבועה בטעות וכבר בתבו הפוס' מי שנשבע לפרוע לחביבו ליום פ' וחל עליו יום בשבת לריך להקדים בערב שבת וא"ל יהן משכון בשבת ובתב הסמ"ע שאם המשכון הוא דבר הנמדד מודד בשבת ליפטר מהשבועה וכורלי זה הפוש לא לשיק לרעתיה לשלם בשבת ואם בלבו לומר שבועה בטעות אין לך שבועה בטעות גדול מזה שלא ודאי לא מיקרי שבועה בטעות שלא מחטים לשעורים · וחחוס כמוהרש"ך וכמהר"ח שלמניו זצ"ל:

הישבו חבמי מקנ"ס וז"ל דבר ברור הוא דבנדרים ושבועות לוזלינן בתר דעת הבודר והנשבע וכמ"ש מרן סי' רי"ח בל הבודר לו הנשבע וכו' והנס דנשבע ובדר עד"ח בבר בודע דבנדרים ושבועות לוזלינן בתר לומדנות וכמ"ש מהרי"ך סימן ל"ב מתשו' וה"ל לומדן מובח יותר מזה דהיך יעלה ע"ד חחיבת ברזל בסך גדול ולעולם לומדינן דעת קונה ודעת נותן בהחיל דח"מ סי' רמ"ו הטומע שמת בנו וכו' המתנה בטלה שהדברים מוכיחין וכו' ה"ב הקונה לא הסבימה דעתו אלא אם יצלחו למלאבתם אפי' פחות ממה שרגילים למיעוט אמנם אם דלא חזי למודי לא · וחחוס כמוהרש"ע ומהר"ח ן' אלבלו וכמהר"י בהחית זלה"ה ותשובת ח"ור פ"אם לא בלה לודי ע"ב · ולקומר דעתי ירלה אם היה בתוב בשער הקום"ח הנז' שמבר פ' לפ' רוחידים לרדד בהם שקללי וכו' הוי בלו הזבר בשבועתו דוקא שרלחו למלאבתו דב"ז שהזבר אם המלאבת בשער הוי בלו התנו:

הל"כי **אברהם אנקאווא** יס"ט

קפ"ב אלמנה שעשו לה משכונא כדין ונפטי יתומים נובה בחובו שער אבל לבתחלה לא יעשה להם רק משכונא דסורת אבן גזו הרבנים מוהר"ר דוי"ח ומוהרמ"ס ז"ל וברייעבד אם היו בותבין למלמנות במשכונות היתומים אפי"ה הוו מבשירין לו שער ומניחין בו ודאי"ב אפי' אב"ר שלא שנדלה בהערמת רבית וכל דבר שאסרו חז"ל מפני הערמת רבית פשוט בדברי הפוס' שלא אסרו שלא

לבתחלה אבל דיעבד נובה מוהריב"ן והסבימ עמו מוהריב"ע זצ"ל · ועיין מ"ש לעיל סי' ל"ח ודוק:

הל"כי **אברהם אנקאווא** יס"ט

קפ"ג ראובן לוה משמעון בשטר ובתב לו דלקני. ודא"ב נשתה לשמה והבניסה בנדוניית קרקע ודא"ב לוה מלוי בשטר ובתב לו דלקני ונלב"ע הבעל ועמדה האלמנה והקנית הקרקע ללוי בשר שטרו ותבע שמעון ללוי ורוצה לטרוף הקרקע שהוא מוקדם · בתב מוהריב"ע שאלו הקרקע המונע לגל' בפי שהקנה זבה בו לוי בבח הקנאת האל' בוין דלבינו זובה לגבות מהקרקע אלא לאחר מיתה בפי שהקנה הו"ל בלוה ולוה ודא"ב קנה דיאלוקו ואם קדם המאוחר וגבה גבה אבן אלו העולה ליורשים לא יועיל בו הקנאת האשה ונשאר בדינו עבת"ר. והרש"ז חלק עליו וז"ל לאחר המחי' וכו' לית יהויר שיחול שעבודם לאחר מיתה דאם הבוונה שהבבסים בחיי הבעל היו של האשה לאח"מ נועשו שלו להשתעבר לב"ח הא בי"ל אין בנין לאח"מ ונוצה הבוונה שאח"מ זבו בו יורשיו ויתחייבו לפרוע חוב לבסים הא ליתא בי אין היורשים חייבים לפרוע חוב לבסים אלא מנבסים שיזבה בהם לבסים בחייו אבל נבסים אלו אלא זבה בהם בחייו ולא נשתעבדו לב"ח למה יפרעו מהם ואף מעיבתא בי נפול בחי יתמי נפול וב"ל ב"ח לינו נוטל בירושי בחוזק · וה"ל דאבמו התבנה אדמו ותרתי אדמו דאם ליתא הו"ל לפרושי דבעל חוב נוטל בירושי בענין זה דאין בהם בדושת ודאי לא חוו שתבי רבנן מינה ומהריך בדושת בורות ע"ש בחוזך · והעלה דמשעה שנוצה אדם לאשה ונבניסה לו נדוניא מיד זובה בה זבייה גמורה אלא שיש לאשה עליהם שעבוד בעלמא אלא יבול למבור ולא לפרוע לב"ח מהם מחוס שבח בית לביה ואין לאשה זבות בגופן של נבסים שהרי אף בשבאה לנבותם בבוובתה מחוסרים חומת או בחובר קרבע ומשייר חיזה שיור לעלמו בך האשה וכל ענייניה אלו מטעם שבח בית לביה לבל נוף הנבסים מיד הקנית לו ולבן פשוט הוא דמשתעבדי לב"ח דלהבא מבח שקנה ולב"ח שקדם מבח דלקני אלא בל עוד שהוא בחיים עדיין שעבוד שב"ח אבל אם מהם היא לדינא דגמ' הבעל יורם את אשתו או בחיותא ה' מהם לדין התקנת סרי הובר הדבר שהיה מעבב ויזבה ב"ח בדינו בקדימה וחיחור · וכן אם אחר שלוה הבעל מה' וב' נתרלית האשה ונסתלקה מחובו שעבוד דשב"ח בחופן המועיל ונתנה לו רשות לעשות בהם רלונו אלא נאמר דבשעת הסילוק הוא דיחול שעבוד הב' ב"ח ודאי דליתא דאי"ב שום בר זבייה מחדש לבעל בשעת הסילוק אלא הרחקת הנזק הנבסים משעת הניחוחין דיהיה אם אלא בחיים הוא דרבינ עלייהו מחמת השעבוד ובשנסתלק השעבוד בסילוק אז בחיותא חדיה בדם מנייהו וכל הרושם ליטול וכו' · ודמיוא היא מולתא למי שלוה מרחובן בניסן ושמעון בסיון ובחזר שבנתיים קנה חבר ואף פרע דמי המבר למובר אלא זקפן עליו בחלוה עד תשרי אלא נאמר דבינן אלא נתן דמים עד תשרי אז הוא שיחול שעבוד הב' בפי' ואין בו דין קדימה ודאי ליתא אלא ב"ח נובה מזמן שטרו שבבר זבה בה בחזר ונשתעבדה לרחובן בבח דלקני ה"ב דבווקה · ה"ב דמי להא מי שקנה חבר ושייר שמובר לעלמו חיזה שיור אז שטעיל חבאי בחבירתו עד זמן קלוב שאע"פי שב"ח חיבן יבולין

לגבות

לנכות מפני הסיור והתנאי יש בו דין קדימה וזיכוי לבע"מ על סקונה · כללא דמילתא דכתובות סקיט נ"ב מסתברא דיש בהם דין קדימה כמבואר מכמה טעמים ועמ"כ . ואפי' נכסי מלוג נמי יש בהם דין קדימה משום דגם בנופס י"ל קנת קנין כדי שיוכל לאכול פירות עמ"כ שהכיח כמה רקיות ע"ז ותשו' הרמ"ם כלל ל"ח שהכיח מרן בח"ם סימן נ' ס"ך · שנראה ממנה שפך זה ע"ם ויסוכה ופי' בתורך ס"ת מוהריב"ן ז"ל ועיין בס' כית יוסף ח"ם סימן כ' ד"ה שכתב דיש בהם דין קדימה וכ"כ מהריב"ם ז"ל ע"כ מ"ב מכת"י כמוהר"ם לבן לור ז"ל :

הנ"כי **אברהם אנקאווא** יע"ט

קפ"ד הממשכן כית לחבירו ונפל לחזק מקום מהכיח כתב מוהריב"ע ז"ל

דהם היתה נפילה לחזק שיעור שהין הכית רחוי לדירה יתחייב בעל הקרקע לתקנו והרמ"ז מוהריב"ן כתב שיש לנמנם כדבר ברור שהין מסיכין לה הקרי וכו' מ"מ שה שנעמיד דין זה היינו היכא דהפסיד לו בתיקון שכך שנו בותבין ותחריות תיקון ע"מ שחייב הדין והיינו הם נפל הכית וכל החזר קיימת ובחוס וחזרות הסמוכים לה ונראים עמה אבל הם נפל כל המבוי אין מקום לחייב את בעל הקרקע שלא זה יפסיד מסבונתו וזה יפסיד זבותו אחר מסבונת בנוף הקרקע דמזל כ' גרס ועוד אין בותבין בחריות נפילה ומ"ם בחריות נמורה וכו' כך בותבין בסעדי מבירה ואם בוננת הת' על הנפילה היה לעשות חיזק שיהי שיורה על זה וכיון שאין בשון שום שיהי ח"ם כמבר שהם נפל מזלו גרס ואין כאן בחריות נפילה שלא בחריות שהם על מנת שיחייבו הדין והנה כפי המנהג המקובל בידינו שהם הוא תיקון הבתי וקיים יתקנהו המלוה ויוסיף על המסבונת שנמלא תבליתו בחריות הלוה אך ב"ח הבתי שלא בנוי לו אפילו הבתי ולא עשה דבר המתקיים כנון רפפה שהונה של לבנים יפסידנה המלוה · ועוד כ"ל דאפילו התנה שלא מהני כי ב"ל שלא מנהג הת' ולא אמרינן כל תנאי שבתמון קיים כי רוב הת' שהוא רבית · ס"ת מוהריב"ן ז"ל וכשוף ימוי חזר בו לבורות בדברי מוהריב"ע ז"ל שלא שמלד דאמנו' הוי מפסדים כיוסים · ע"כ מכת"י החכם הנז' :

הנ"כי **אברהם אנקאווא** יע"ט

קפ"ה אפוטרופוס שהשכיר בית של יתומים לעשר שנים והתנה על

השוכר שם יבטרבו יתומים לדור בה שיתבטל השכירות ואחר שדר בה השוכר כמו' שנים הולרך ב' מיתומים למכור שכית השוח לפרוע חובות הנויש והקונה גילה דעתו שהינו קונה מיתומים שלא ע"מ לדור בה והשוכר הינו רוצה לגלות משם עד שיעלים זמן שכירות הין כדבריו כלום ואינה לגלות מן המקום ההוא · דשע"ג דמרן ח"מ סי' ש"כ כתב וז"ל השכיר בית וכו' ואפי' העני וכו' היינו מי שמוכח ליקח ממנו ע"ר כן שעלים השוכר ע"ם זמנו בחופן שיהים המקח קיים ולא מטי פסידא למוכר אבל אם מוכר מפני רוחקו ולא מצא קונה שיהים השוכר במקומו או מוכר למזונות פשיעא שידחה השוכר דלא עלה ע"ד שיחות בדעב וביטרך לבדיות והו"ל כאלו התנה שעת השכירות ע"ר כן שאם יבטרך

לבנות מפני הסיור והתנאי יש בו דין קדימה וזיכוי לבע"מ על סקונה · כללא דמילתא דכתובות סקיט נ"ב מסתברא דיש בהם דין קדימה כמבואר מכמה טעמים ועמ"כ . ואפי' נכסי מלוג נמי יש בהם דין קדימה משום דגם בנופס י"ל קנת קנין כדי שיוכל לאכול פירות עמ"כ שהכיח כמה רקיות ע"ז ותשו' הרמ"ם כלל ל"ח שהכיח מרן בח"ם סימן נ' ס"ך · שנראה ממנה שפך זה ע"ם ויסוכה ופי' בתורך ס"ת מוהריב"ן ז"ל ועיין בס' כית יוסף ח"ם סימן כ' ד"ה שכתב דיש בהם דין קדימה וכ"כ מהריב"ם ז"ל ע"כ מ"ב מכת"י כמוהר"ם לבן לור ז"ל :

הנ"כי **אברהם אנקאווא** יע"ט

קפ"ד הממשכן כית לחבירו ונפל לחזק מקום מהכיח כתב מוהריב"ע ז"ל

דהם היתה נפילה לחזק שיעור שהין הכית רחוי לדירה יתחייב בעל הקרקע לתקנו והרמ"ז מוהריב"ן כתב שיש לנמנם כדבר ברור שהין מסיכין לה הקרי וכו' מ"מ שה שנעמיד דין זה היינו היכא דהפסיד לו בתיקון שכך שנו בותבין ותחריות תיקון ע"מ שחייב הדין והיינו הם נפל הכית וכל החזר קיימת ובחוס וחזרות הסמוכים לה ונראים עמה אבל הם נפל כל המבוי אין מקום לחייב את

שהכוח ל' הרמב"ם וז"ל כתב הרמב"ם המשכיר וכו' עד ולא נסירת שזה דין אחת ולמר כן מדין שובר את הספינה וכו' ופיוס ומ"ש ופה ק"ל למה הקדים וכו' ג"ז נכון אבל אין לזה רמיזה מן הש"ס ומה"ש הרמב"ם ויש מי שהורה וכו' דודאי קאי על חלוקה ק' דאמר הרמב"ם וכול להשכירו לאחר דאי קאי על חלוקה כ' גם הרמב"ם נמי הכי ס"ל דאינו וכול להשכירה הרי מוכח להדיא שהש כ' חלוקות וק"ב הכא כ"ד שם כבר מכר השט"ח כ"ם הוא דלא מצי מעכב עליו הלוה דומיא דחלוקה הא' דלא מצי מעכב עליו שם כבר השכירה אע"פי שהיא כיתו ואם עדיין לא מכרו לא מצי נמי הלוה לעכב עליו דל"ד לחלוקה שכ' דמצי כ"ה לעכב על השוכר להשכירה לאחריים דשם"ה דהכיא שלו וכמ"ש הש"ך סי' ס"ו סקע"ג וכפי' קע"ה ס"ק כ"ג דאפי' קודם שימכרנו לא מצי לוה לעכב ובעשה משום שאינו שלו ושאני חלוקה כ' דפי' שי"ו משום דהכיא שלו · ודקדוק זה שדקדק וחלק הש"ך הוא מבואר מדקדוק הרמב"ם שכתב בחלוקה כ' לאחר שיראה ותשכיר כיתי לאחר וכו' כיתי דייקא וכן ממ"ש שזה לא תמנע טוב וכו' תניח לזה כיתו כיתו דייקא ק"כ שק"ה דמצי כעל הכיא מעכב משום דהכיא שלו לא כן כמוכר שט"ח לפי קודם שימכרנו ל"מ מעכב משום שאינו שלו ואומר המלוה ללוה לאחר הני רוצה להניח ולא לך וחשוב ע"ז הרב המוכתק כמוהר"ר אלחנן הנרפתי זלל"ה והסכימו עמו ק"ור מקנאק יצ"ו כמוהרש"ט וכמוהרי"כ זלל יעוש"כ מכת"י החכם הנז' ועיין למהרש"ך ח"ח סי' שכ"ה וכבר כתבתי ע"ז למעלה סי' קכ"ז ועו"ש :

הל"כי **אברהם אנקאווא** יצ"ו

קפ"ז מ"ש מרן כת"מ סי' הל"כ סי"ח כתב כנון שמכר לו טבעת וכו' דוקא כחזקת זהב ומצאו כדיל וכו' אבל אם לקחו כחזקת כסף סיגים וכמצא שאינו לשלים ולרביע ואינו מחזיר לו כלום שע"מ כן לקחו הן חסר הן יתר וה"ה אם קנה מקצתי ושרפו ולא הועיל ממנו לשלים ולרביע דאין כו תונאה וכן היו דנים הרבנים הנ' זלל מוהריב"ן זלל ע"כ מ"כ מכת"י מ"ש ופ"ז זלל שהעתיק מכת"י כמוהר"ר יוסף עטייא זלל :

וכנד"ז כתב הרדב"ז ס"ת ח"ח סי' ע"ד על המוכר לחבירו כסף לו זהב כדי לזקוק לוקו ונמצא חסר יותר משקות שלל דאזור על המוכר בטענת מוס כיון דרגיל להיות בכסף וזהב נחושת וכסף ועופרת ולא יקרע מוס אלא הדבר שאינו רגיל להיות בלוקו אחת הכסף הנמכר ואו דאינו נק' מוס אלא אם לפי מנהג המדינה יקרע מוס וכסף קוד מזהב ונחושת קוד מכסף אינו מוס לפי מנהג המדינה נס ל"ל לאזור עליו בטענת כיטול מקח אלא כיון שלא הרגילה לוקו והתיכו סבר וקבל ואו כיון שמינה כו יכול לומר לו אם מתבטל המקח תאזיר לי הדבר כמו שהיה ואם יאמר לו אינו מאזיר לך התערובת שהיה בו לתוכו יכול לומר לו אינו מפסיד מאי דכיני כיני · ואו דאגב דסובר להרויח שיהיה בו יותר ממה שנערו נמר ומקני וקונה לנמרי אע"פי שיפסיד ודמיון למשחק בקוביא דהסכימו רוב הפוס' דקנה וכ"ם דכזהב וכסף לוכה טענת רבא דדלמא הקם לבל בו יותר מדאי · וכן מעב"י נס אין התומנין סוים יעו"ם :

והרב מהרש"ך ח"ג סי' ס"כ כתב דהמוכר שלבנ"ם ולכ'נ,ק דיש בהם תונאה, והביא ראיה ממ"ם הרמב"ם פ"ג מה' מכירה ופ"ל הלוקח כרמים שכירה וכו'

והכיאו מרן בקצר סי' רכ"ז סי"ט ומ"ש ג"כ שם המקנה לחבירו רכר שאינו מסוים וכו' והכיאו ג"כ סי' ר"ט ס'. ואם"ם ס"ל מסקנת ממעכ"ת לתוכת דל"ד נר"ז כלל להנהו שכתב הרמב"ם דשם"ה כיון שהם רכרים הנראים שלל העין ויכול הקדם לעמוד עליהם כאומר הדעת לפי שהוא מעורב בסף ונחושת וכיוצא ואינו נראה לעין כמה בסף טהור יש בו ואין ס' מהם יודע נמרי ומקני לקדדי היקרון וספקת שכו ודמיון ממש למשחק בקוביא דכיון דאין שום ס' מהם יודע נמרי ומקני לקדדי וכמ"ש הסמ"ע סי' ר"ט סק"כ ועו"ש :

וכ"כ מוסר"ר יצחק נסון ז"ל שהוא שלל לתת התומנים ומל"ל שם"ה לעמוד על שיעורה וה"כ ל"ד למוכר פירות וכו' וה"כ לדעתת דהכי מכר המוכר וקנה הקונה וידעי ומחלי ז"ל :

ועפי"ז הנה מה טוב ומה נעים מ"ם מרן סי' ר"ט ס' וז"ל למקנה לחבירו וכו' וי"ל לונאה וכו' דלעב"ג דסתם סי' ר"ט לא לייריי כ"ה כדיני הקנין ולא כדיני לונאה קונך לכתוב וי"ל לונאה וכו' לידע ולהודיע שאין דין לונאה נוהג אלא כדבר הנראה לעין ויכול הקדם לעמוד עליו כהיות הטערמת רכית (ה"ה וזה הוא הט' שנתנו לו שיעור כדי שירגילנו לתגר וכו' מוכח דאין לונאה אלא כדבר שהוא מופלא ומכוסה ואין שום קדם יכול לעמוד עליו מחומר קדעת :

ומעתה ה"ה נריכין למ"ם הט"ז שכתב דלעב"ג דסתם סי' ר"ט לא לייריי אלא כיש קנין כזה אבל גרדי העתיק נס את זה ד"ל לונאה עי"ש סימן רכ"ז סעיף י"ט דלפי מ"ש אתי שפיר וי"ל לונאה כמש"ל וכן נמי משמע ממ"ם מור"ס סי' רל"ג מכר לו בסף בחזקת בסף נרוף וכו' דקסה למה הקריך מור"ס בלשונו וכתב ומחזיר לו לונאה וכו' דקסה למה הקריך מור"ס בלשונו וכתב ומחזיר לו לונאה אם' אלא כתב המרדכי כשם הקיבסף שממנו לקוח דין זה שכתב מור"ס אלא ודאי לריוקא אתא דרוקא מכר לו בחזקת בסף נרוף ונמצא סיגים הוא דאית ביה לונאה כיון דלוקח קפיד אבסף נרוף ודאי קומך בדעתו שיהיה בו כ"ו בסף נרוף ומשו"ה כתב אם נמצא בסף סיגים דמחזיר לונאה משו"כ המוכר בסף סיגים בפירוש כיון שאין שום ס' מהם יודע כמה נחושת מעורב בו דנמרי ומקנו לקדדי היקרון והפקת ודמי למשחק בקוביא כנז' וכמ"ש הרדב"ז ואין חילוק בין נתקנח המוכר לו נתקנח הלוקח מע' שכתבנו :

וא"ל על דבריו אלא ממ"ם מרן סימן רל"ב סי"ט וז"ל המוכר כיוצא לחבירו ונמצאו מוזרות שאינם וכו' הוי מק"ט וכו' הרי מכואר מדבריו דאף בדבר שאום ס' מהם יודע ע"מ לסמוך כיון שהוא מופלא ומכוסה מן העין אמרי דלא נמרי ומקנו אפך מ"ם · אף ודאי ליתא דהתם לאו משום לונאה ובישול מקח מיותי, עלה אלא משום מק"ט כיון שהקונה אין מתכוון בקניות הביוצים אלא לאכילה אבל סתרי שהיה סומך בדעתו על הרגוים לאכילה מצו"ה כתב לא נמר ומקני אם נמצאו מוזרות דלא חזו לאכילה ולפיכך יחזיר לו מעותיו דסו"ל כקונה אפן בחזקת זהב ומצא בו כדיל כמ"ש המרדכי פ' המפקיד הביאו מרן סי' רל"ב סי"ח דכתב המרדכי דטעמ' הוא משום שנראה מבחון שהוא של זהב אבל אבן סתרי בתורת זהב קנאו ע"ע · ומצ"ב המוכר בסף בחזקת בסף סיגים דלא שייך בזה לומר מק"ט ולא בישול מקח כיון דאין שום ס' מהם יודע

ע"מ לסמוך גמרי ומקני לסהדי כמשחק בקוביא כמ"ש וכן פסק הרב כמוהר"ר סלונימוס זלה"ל סהכיא דברי הרדב"ז וכתב ולפי"ז קס דינק של המוכר לגבו"ג, ומקבל"י לעריפה שאין כהם דין לוגאה ולא דין חזרה ע"כ. ומוהריב"ע ז"ל הניח בם"ע שלו סי' רכ"ז סי"ט וז"ל לפשר שיש ללמוד מכאן על הקונה כו"ג, ומוכל הסוחר ולקנין"ס ומקבל"י לעריפה ומקבל"י לרוב לסורפו ונמלה כהם לוגאה לו יותר וכסי מוכח היש סיומן ר"ט וכתב ס"ה פשוט מהל"מ והכיאו סמ"ע שאם היה יכול הלוקח להכחין לפלוקו בגון שהיה יכול לנסותו ולטועמו ולא הקפיד לעשות כן נמרי ומקני לסהדי. ועוד דהיכא דסי' רכ"ז כבר פסק לותה סל"ד לנר"ז וכמש"ל. ותימה לי על הרב כמוהר"ס בירדונו זלה"ל שכתב כם"ת סימן תקמ"ב ול"ל כיון שהדבר שנוי כמחלוק, מהרש"ך והרדב"ז יש לפשר לפי דלותה אחר המחילה ממעכ"ת דלעד"ן שאין מקום לדבריו כלל דלא יהיה הדבר אלא ספקא דדינא לי פלוגתא כמהרש"ך או סרדב"ז אין מוציאין מיד המוחזק וכמ"ש הרש"ם בפירוש לשכירה וכביאו מור"ם סי' רכ"ז סי"ט. ועש"ג דמרן כסתיא דפירוש לשכירה כתב דמוציאין מיד המוחזק הט' לפי שנשבדר לו למרן דיש כהם לוגאה שכל כל היכא דלא נתברר לנו שם יש לוגאה ז"ל לעולם מודה מרן לסרש"ם דאין מוציאין מיד המוחזק וי"ב מה מקום לומר שיש לפשר לפי דלותה שכתב. וכ"ש לפי מ"ש דכוותיה דהרדב"ז נקטו' דטעמיה מפשבר גם מהרשד"ם ח"מ סי' שע"ט כתב דאין כהם לוגאה דפעמים מוציאין הרבה ופעמים מעט כי אין כל הלומנים שוים כמבואר שם והביא דבריו הרב פנים חדשות עם"ש. וכמ"ש הרמ"ז כמוהר"ר יעב"ץ זלה"ל שכך היו דנים הרבנים הק' דורבו ז"ל לזוז מדבריו ימין ושמאל כי מי יבא אחר המלך. ולפ"ז קס דינק דאין כהם לוגאה ולא כיטול מקח וכ"כ כמוהר"ר יצחק נהון דאין כהם לוגאה ע"כ מכתי"ו כמוהר"ם לכן לוד ז"ל:

הל"בי **אברהם אנקאווא** יט"ט

קפ"ח יעקב היה נשוי עם רחל למנהג קסטוליוזא ומקח בחייו בניסן ותי"ל חצר ואחר מוקח לוה משמעון בקיון ולא"כ כלשון כתב שטר חלוקה לבניו מכך מה ובעד לוקו ככך משכן בידם כל החצר כלם ים זכות לשמעון לנכות שטרו מן החצר ז"ל. הדין עם שמעון לפי שטרו קדם לשטר הבנים וינבח חובו מחלי החצר הנוגע לאב ואע"פ ששטר כתובת אמם קודם לשטר שמעון לא יועיל זה לבנים אלא לגבי חלי החצר שהוא בעין וזכו בה מיד בעת פטירת אמם לאחים לגבי חלקם בשאר נכסים לא חשיב כמלוה בשטר שהרי עדיין לא נתברר כמה הוא חלקם והוי כשטר שלא נזכר בו כך הדמים דלאו כלום ואינו אלא כמלוה ע"פ כל עוד שלא כתב שטר חלוקה בפר קדם שטרו של שמעון ס"ת מוהריב"ן וכתב שהסכים הרב מוהריב"ע ז"ל בפסק אחר כזה מכתי"ו חח' הנז':

הל"בי **אברהם אנקאווא** יט"ט

קפ"ט ראובן תבע את יורשי שמעון לפורעו בשטר עיש' ז"ל נגד הנלב"ע מסך מה ובריוח הטולה לו מלד העיש' ס"ם תמימה שהוא כ"ש כמו שהודה לו הנלב"ע יוש שאת כו והיורשים אומרים שבבר הוא פרוע בריוח ונם פרע לו מן הקרן כ"ש והן הם דמי משכונא ל' שבשה בכתי' ומקיים לוד דאוכן מיד שמעון מוריש וראוכן הסיב שהמשכונא נתן לו דמים מוד ליד והדי י"ל נאמנות בשטר העיש' על הקו"ר והוא קודם לו יוש שמת בו שעלה חלקי בריוח כ"ש דהטלנו מן הדין כלי מוש שבועה:

הדין עש דאוכן ויטול כלה שבועה וגם ינבה הריוח שמ"ל לותו יוש שמת כלי שבועה כיון די"ל נאמנות בשטרו על קו"ר ואע"ג דלבאורה היה נראה דאינו יכול ליטבע ויטול דנאמנות לא קאי אלא על הפירעון שהש יאמר דאוכן לא נפרעתי הריוח לו מקאלו נאמן כלי שבועה אבל להאמינו שזה הוא הסך שאמר לו הריוח אע"פי שהלוה כופר אלא הודה לו או שמודה לו בפועל מכ"ל דנוכח כלי שבוע' ככח נאמנות כיון דקי"ל דאינו מועיל אלא ע"ע הפרעון כמ"ש בח"מ סי' ע"ח ועו"ש. ולא ויהיה אלא הדבר ספק וה"ל ספק ומע"ש ועל המלוה להביא דאינו דקאי נאמנות גם ע"ז וכמ"ש הסמ"ע שם סק"ו ע"ש. אבל אחר שאמת כיון דבל השטרות שלנו כתוב בהם ע"ש שט"ז ופרעונו קו"ר ודאי קאי על הכל. גם מפיפא של השטר הכתוב בה ולומר שלא נפרעתי כאמ"ת קו"ר מוכח דבריפא שבתב ועכ"ע שט"ז קאי על הכל דאל"ה למה חזר ופרט ענין הפרעון דבלל ופרט למה. ועוד הבי הול"ל עכ"ע שט"ז קו"ר לומר שאינו וכו' כלא וי"ו דמשמע תני והדר מפרש ועתה שבתב ולומר כוי"ו לחלק יפתה כמילתא לחריתי ותרתי משמעון הודאה ופרעון. ומה גם דלפי' לי הוה כתיב עכ"ע שט"ז קו"ר וקו לא לפי"ה שמעינן תדקי דל' זה הוי כללא דכולהו טעמות בכל לופן שיהיו בעולם כין על פרעון קו"ר ומחילה לו הודאה. והמדקדקים נהגו לבתוב והמאנתיו לומר שלא נפרעתי ובבל ענייני חוב זה ע"ב ר"ל לגלול טענת מחי' וכיולא וה"ב כשט"ז הרי כתוב בו בב"ע שט"ז וכו' וע"ב בו בל"ם ובשם שנובה ממנו גובה מן היורשים בלי שו"ם כיון דהמנים עליו ועב"ב שהם היורשים. ולבה למימר דשקיני הסיה דקי' פ"ב דמקני לשון בולל לפוטרו מטענת מחי' משום דשטרו בידו ואמ"ל לי מחילנא לך שטרך בידי מקי בעי. אבל בגד"ד שהוא לסולים הריוח מן הלוה לו מב"ב בשלוה ע"פי שהיה מלוה בשטר ומה שנזבר הריוח בשטר היינו שלא חיבה שנתחייב לתת לו הריוח ולא בדי שיהא דין שטר ואין הריוח שלא בשלוה ע"פ ותדרבה נרא טפי ממלוה ע"פ דלא ידעינן בשה הוא חלק המלוה ובזה לא יהיה נאמן מבל ל' בולל. הא ליתא דהא מציגו דמקני נאמנות לפי' בשלוה ע"פ בש"ם סי' ע"ח וה"ק דשאני מלוה ע"פ שהוברו דבר ברור וודוע לא בן הריוח הא ליתא דהא איתא בטור יור"ד סי' קס"ב בשם הרש"ם וז"ל המלוה לחבירו חטים ועשה עליו וכו' וטוענ הלוה שאין לפורעו אלא דמי חטין בשעת הלואה שם יבור המלוה שיצא השטר וכו' או שהי"ל ללוה שלא וכו' לריך ליתן לו חטיו וה"ל יבדר יטבע הלוה וכו' וכתב הב"י אין לסק' דביון דחוב בשטר הול"ל יטבע המלוה וכו' הילבך לענין חוש שמא שנתייבדו החטים הוי מלוה ע"פ ויטבע הלוה ויפטר עב"ל. ופשלה בש"ע ס"ם וכתב בש"ב בשם שפריפה וז"ל ואם בתוב בשטר שיהיו המלוה נאמן עב"ל. הרי לך מבואר דאף בתוש שנתייבדו החטים שיהיו בתוב בשטר בדיוק דין מלוה ע"פ ו"ל ואין שך התוש, ודוע במה הוי דלפעמים מתרבה מעט ולפעמים הרבה ודינק הוי

דלמכע תלוה דקום' זה י"ל דין תלוה ע"פ ואפי"ה אם
הלמינו עכ"ע המוכ כלמן המלוה לומר שהיו ללוה
מעוים ומוניף מיד הלוה כמ"ש הש"ך ס"כ בנד"ד
לענין הריוח אע"פי שאין לו דין שטר מ"מ נבי ליה
מכח נאמנות דעכ"ע וכו' דומיא דקום' המעוים ומה
גם דנאמנות דהכא עדיף שבתוב בפי' עכ"ע וכו' קו"ר
ואפי' ק"ל היה הדבר מפו' להדיה ואין הדברים אלא
ספק אפי"ה בשטרי דידן שאנו נוהגים לכתוב בכל שטר
דלה כה"ג וכו' לא שייך מ"ש הסמ"ע סי' ע"ל סק"ו
דדבר המסופק בנאמנות המע"ה דל"מ זה אלא ק"ל
היה בתוב דלה כה"ג וכו' אזי לאמרינן בכל ספק יד
בע"הם ע"פ אבל אם היה בתוב דלה כה"ג ידו על
העליונה וכמ"ש מרן סי' מ"ב ו"ל הרבה מפרשים בתבו
דעבשיו שנהגו לבתוב דלה כה"ג וכו' לאמרי' בכל לשון
מסופק ידו על העליונה · הרי מבואר דאף בל' מסופק
דרשינן לקולא המלוה אם היה בתוב דלה כה"ג ושט"ו
בתוב בידו . וגם אם הי"ל ספק אי קלי הנאמנות ג"ע
המודאה לאמרי' יד בע"הם על העליונה · ונאמן המלוה
גם ע"ז ועיין קימן ס"ל בדברי הרש"ך סק"ט שבתב
בעין זה ומב"ם דמ"ל לריבין לב"ז שהרי בפי' לוקמר
בל' הנאמנות ג"ע שניהם יהד בשע"ל · ומ"ב בדין הוא
שיטול בל הריוח שאמר הלוה למלוה בלי שבועה לאחר
שיקבל הרש שבך הודה לו המתעסק . ע"ב מ"ב בבת"י
הרמ"ז הרשב"ן ז"ל מבת"י במוב"ם לבן נור ז"ל ועיין
בחסו' בני שמואל סי' ב' ל"ת מ"ם ע"ע שטרות הבתוב
בהם דלה כה"ג וכו' אי לאמרינן בהו יד בע"הם ע"בת
עו"ל ועו"ם :

הל"בי **אברהם אנקאווא** יע"ט

ק"צ שותף שאלה נוטל חלקו בריוח ב"ב הרב
המבי"ט ח"ב סו"ס קנ"ה שאלה רבי'
בנמ' היכה דאלה ל' מן הסוה' דאיבה זימנין דמתרפה
מן השמירה וכו' דקדק הרב הבע"פ חלקו בריוח י"ל
דה"ה לו חלק בריוח אמאי ליבעריך למימר מתרפה
משלו פשיטא דיפה"ל חלק בריוח ב"ם שאינו מתרפה
מהשמירה אלא ודאי נוטל חלקו בריוח עכ"ל הצריך ·
וב"ב הרב פר"ח בסי מסרם"ך ח"ב סימן קס"ב וז"ל
שותף שאלה בפשיטה לו שהיה חבוש בבית האסורים
בשביל עסקיו בלבד מ"מ חלקו בריוח נוטל · והרמ"ז
מוהריב"ן בתב דיש סיוע לדברי הרב המבי"ט ומהרם"ך
מהא דבתב מרן סי' קע"ו סי"ט וז"ל ת"ח ל' מהסוה'
בעלה הסוה' ול"ה דאפי' אלה וכו' נוטל חלקו בריוח · ועוד דדין זה
דמת ל' מן הסוה' לאו מן הנמ' אלא הרמב"ם סופ"ג
מלה' סוה' ב"ב בסי הנשונים והרב ב"ו בתב שהרשב"ם
נמנם בדבר שאם שלח"ב בתב דבאין דדברי הנשונים דברי
קבלה נקבל הרי דדין זה דמת ל' מהסוה' קודם הוא ול"ל
בו אלא קודמו ומרן סי' קע"ו הביא הך דרפואה דמינה
ולא המפי"ט ובסי' קע"ו הביא הסיא דמת ל' מהסוה'
ולא לאיבי עלה הסיא דסוה' שאלה שהביא המב"ה
מסמע דלא הם לה · נמלינו למדין שהברת מור"ם סי'
קע"ו ו"ט שבתב סוה' שאלה וכו' ולא עסק בסוה' אין
הדין שאחר ירויח ויהן לו אינה מוסכמת והין הוא שיטול
חלק בריוח ש"ות מוהריב"ן זל"ל מבת"י הח' הנ"ז :

הל"בי **אברהם אנקאווא** יע"ט

קצ"א מי שים לו מסבונה בחלר שים בה מים
הנגרים על מי מוטל לפרוע שלג,ז"ל
הנוחנים שלג,שמע · ומה שנוטל לקוולה בעד תנקויי
שמנקה הלנורות נרה' בדור מלחר שבותבים במסבונה
עם בל שמוע וזבות בבלר ק"ב זהו שמוע וזבות הבלר בי
המים הניגרים תמורת הבלר ולדעתה דהבי מסבן ועל
בעל הקרקע מוטל לפרוע שלג,זה . לאמר תנקויי
שעושה שלבוולדם נראה שעל בעל המסבו' מוטל לפרוע
בי גם בבלר לריך נקוי בפעם בפעם וגם לריך בבל
ודלי בל פעם ופעם ולבן על בע"הם לפרוע חלק
שלבוולה וכן פשבנו זה בתם זמן בענין זה וחבוש
הרב מוהריב"ע זל"ל והסבימו עמו הרב מוהריב"ן
ומהרם"ף ומהר"ן ן' עלגל ומהב"ם שלבאה זל"ל · וכתבו
שבך הוא המנהג מימי ב"ד הגדול שלפניהם ע"ב
מבת"י החבם הנז' :

הל"בי **אברהם אנקאווא** יע"ט

קצ"ב קבלנו מרבותיבו ב"ן שהמוחר לה בבר
זבה בירחוקו בחזוה קרקע בין
מבר עבמו בין מבר מוריהו מה שזבה זבה ולה לה"ב
בניותו מבר חוקו קרקע לנוי או לאוחר בחוקו תשאר
בו חזקה לקרוביו הראוין ליורשו ולה מברה ליחרלל בל
בחו קנוי ליחרלל הקונה · וכן לה זבה ביחרוקו בחזה
חזקה מבר עבמו או מבר מוריהו מה שזבה זבה ולה
לה"ב מברה לי ליחרלל ב"ב קנוי בנו' ולה מברה לנוי
וכו' יחאר חזקה דחזקה לקרוביו דומיא דיחרלל המוכר
חזקה לנוי שלא עבו חז"ל תקנה לאוחר · ולה יש בע"ח
האוחר ולה יחרלליס לה קודמים ליורשים ואפי' מלוה
ע"פ לה יהוע שלא פרע וב"ם לה חזיק לחזוק הרש
מיחרלל דודאי חזקתו שלא פרע ולפיבך הוא קודם
ליורשים דשוור חזקה זו בני הרי מיקרי ואפילו מלוה
ע"פ נוכה ממנו דמעבודת דאוריימא בוון דבבר זבה
בירחוקו בקרקע זה או חזקה זו לף שמברה לה"ב
בניותו לנוים הרי מבה החקנה והמנהג הו"ל בחוכר
ומשייר והשיור הזה הוא מבה זבות הא' ולפיבך נשתעבד
לב"ח ולה יותר בלום לחר פרעונם יהיה ליורשיו ס"ת
מוהריב"ן זל"ל מבת"י החבם הנז' :

הל"בי **אברהם אנקאווא** יע"ט

קצ"ג שמעון מסבן בירחו ביד ראובן מסבונה
דקורה והלך ראובן לעיר לחרת
ובתב הרשאה ללוי על המסבונה לדור ולהשביר
ולמסבן וכו' ובא לוי ברם ההרשאה ומסר המסבונה
ליהודה ובאשר ידע שמעון בעל הקרקע שנמסרה
ליהודה הלך אצל ראובן ופרק ממנו המסבונה ובתב
ובודה לו בספר ועד שקבל מיד שמעון פריון
המסבונה וגם ביטל הרשאת לוי ואצל ראובן בתי' ללוי
שיבן בירו שמעון שטר מסבונה והרשאה ובשבא שמעון
מבא זה ותבע יהודה להחזיר לו המסבונה השיבו יקודה
לטי בבר זבירתי קודם שבתב לך בן ותקודם ביטול הרשאתו
של לוי וטי"ל לפדותה ממני ואין פדיונך בלום הדין עם
יהודה ואפי' ויהם הביטול קודם מסירת לוי ליהודה אצל
אודע הביטול בשעת המסירה המסירה קיימת
דאל"ב מעולם שום אדם אין יבול לתוח ממודאה היא
לקום שמא בטל הרשאתו ועדיין לא אודע לנו אצל
לעולם מעשה המודאה קיים והדיוה לזה מסי' קב"ב
ס"נ שבתב וז"ל ואין הנתבע יבול לדחות וכו' ומסיים

סה ומ"ש בטל שליחותו הוא הפסיד ע"כ וכו' ה"נ מ"ש בטל הרשאתו הוא הפסיד ע"ע ויקודם זכה שהרי כהרשאת רקובן נתן רמי המכר ללוי המורשה כ"ז אפי' קדם הכיטול למסירה שמסר לוי ליהודה הלה שלח נודע כ"ם ככר"ד שקדמה המסירה לביטול דורמי לה אמרו שוועיל ביטול והרשאה הלה מכחן ולהבא · אבל מה שעשה ככר עשוי דקי"ל שלוחו ש"ל כמותו והכרשאה כתוב ירו כידו וכו' נמצא כל מעשה המורשה כאלו הן מעשה יריו ונמו שמעשיו חינם בטלים כך של המורשה ש"ת מוהריב"ן זל"ל מכח"י הרב הגו' :

הל"כי **אברהם אנקאווא** יע"ט

קצ"ד ראובן סי"ל שטר משכונה נגד שמעון והוליח גוי ח' עקל"ר בשע"ג על שמעון ונטל הכית המשועבד שבערכותיהם חייב שמעון לשלם לרקובן קו"ף ושע"ג דקיימ בסימן רכ"ה כ' דדינה דמלכותה לו דין עש"ג הוי חונם ולאו ככלל לחריות הוא קיימו היכא דלא כתב אלא לחריותי שאם בסוף כל השנים ולחריותי נמו' עושעו"ל וכו' כמ"ש לכל לאחר שהח' לה הספיק להם ל' זה בשטרי משכונות וקוסיפו לכתוב שנתחייב לשלם כל עו"ט וכו' אות לן למימר דרכוי לשומת חינו אלא לרכות לחריות חונסין כגון די"ר לו עש"ג ועוד הוסיפו לכתוב עד שתשלר המשכונה מנוקה ומשו' וכו' דמשמע אפילו ערעור חונסין ועוד מלת כל עורר וכו' ומלת מכל ערעור דורמי כל לאקויי חונסין וכבר כתב סי' מ"כ סט"ו וסי' ס"ח ס"ה דכל דבר שנקנו לכתוב הולכין אחריו דדרשי' ל' סדיוט · ועוד זל כתב טעמא דאמאי מיקרי חונס ולאו ככלל לחריות משום דכולי האי לא לסיק לרעתיה עך סיפרם כהדיא והלזינן לה סייך למימר הכי דהא חזינן מעכ"י וכורמי לסיק לרעתייהו דהא טפי שכיח השתא לטורפה גוי מלטורפה ישרמל וה"ל דכריס קירועים שבגללן היה התנאי והם שהיו כדעת המקנה כעת שהקנה כרמי סימן רכ"ה ס"נ ס"ו מוהריב"ן זל"ל מכח"י החכם הגו' :

הל"כי **אברהם אנקאווא** יע"ט

קצ"ה ראובן משכן ביתו ביד שמעון ונשתר דר בו ואפסקיה שוכר ל' שנה חנוך בנו כיום"ה לח"כ מת רקובן ונפל הכית לפני חנוך וטען חנוך שלוקח חייב כשכירות לכיו מלאר שנה היכם ורוב כל זכות לכיו ולריך שוכר לאחר שיפסיק ושמעון טוען כיון דרקובן שעה לה היה לחנוך שום זכות בקרקע שפיר לפסקיה לאחר מנקבי · תדין עם שמעון וחייב חנוך לפרוע שכירות דמשעת חיוב השטר נתחייב כיום"ה לפרוע שכירות ורוים נתשו' הרשב"ל הכיאה הרב"י סי' ק"ר מחי' ח' ופסקה בקצר סי' הנו' הרב מוהריב"ע והרשב"ר ומוהריב"ן והסכים עמם הרב המשכי"ר וכתב דלאכי לה זכה חנוך בקרקע שעריין משועבד לכע"ת ולא פקע חיוב מן השוכר שהוא לה לוה מעות מכעל המשכונה דיומא מיחזי כרכית ועוש"כ מכח"י סח' הנו' :

הל"כי **אברהם אנקאווא** יע"ט

קצ"ו ראובן לקח שחורה בהקפה משמעון וגוי נכנס ערב בעדו וכתב שט"ח על

פתחי הכרם

עין הקורא

תחלה צריך לדעת שכל הכתוב תוך הקטוכת וכמ"ש בסימן פלוני חוזר על הסימנים הללו כי אם סימני התעתיק והמרפים ליין סימנים לחרים לפי דעתו והעתיק הכתב כמות שהוא כידו

אורח חיים

מה רגלו להקדים הנער יום החינוך בברכת שהחיינו אם ליליה לו תפילין	ה
אם מניחין הקטן להכיל ליסור דאורייתא	כ
אם מותר תכשיט הנירוף בשבת לעשות פעולה	נ
טעות בס"ת לאחר עלות מעלים	ד
קס"ת ועלה ישראל אם חייב לכהן י' זכויות	ה
קטל שעשו תקנה שלא לעשות כי"ש לכך	ו
מי גדול עונש למן או המברך	ז
האוכל פחות מכזית מז' מינין אם יכול לכלול קוך ברכת פרי	ח
עיר מוקפת והוס פו עליה לענין עירוב	ט
מ"ש הטז"ח סי' תרי"ב אם יש מתחי' לאכילה וכו'	י
אם תומרים הלל בכית האכל	יא
חטים שנפלו עליהם גשמים עת הקציר	יב
סיר העשוי על החטים שלא יאכלנו עם	יג
רשעות תפילין אי כעו עיבור לשמן	יד
ענין ברכת החמה	פז

יורה דעה

מה שנהגו הנשים להזיר שער הערוה מ"מ סי'	ך
אם טען מחלת לי השבועה	עז
שוחט לומר טרפה ואחר לומר כשרה	יז
שפך כריסת אם יכול לברוך התינוק לברה	חי
כועה כעוחל כשומכים	יט
אם מותר לכשל קלפ"י בהיפטיריטו	ך
אם לא מלא לגבות חובו וקבל שחורתו ובקמ"ן חזר ומכרם לו בקופסת רמים	כא
אם יכול לתבוע דמי המשכונה תוך הזמן	כב
ת"ח אם מותר ללוות בשב"ר כדין נכסי יתומים	כג
נשבע שלא יצא אשה לחרת ועבר ונשאה	כד
מחכון כיצד ואפ"כ נתנה ומת אם נשבע בעל המשכונה	כה
אם כהכרת יסירו הנשים שער הערוה	כו
נתחייב לפרוע כר"ח וסיה כ' ימים	כח
אם הנוי דחק הברזל מן היין שהיה נוטף	כט
אזוטרו' הלוה מעות יתומים על משכונות נויס	ל
מלוה מעות יתומים ע"מ ת"ל יפרע יתן כ"ך	לא
מי רגלו לזון נכריו אם זקנו מאכילם או לא	לב
מת השוכר וכל לטרוף מן הקרקע מדר"ן	לג
מלוה פרוטות נתנה לרעתה שיקבלם כסף	לד
אם יכולים להזיר השכמה בחרס	לה
נקברו כשבועה לעמוד ורגה לחזור	לו
אם כעלי זרוע עמדו נגד הדין	לז
תקיעת כף לי הויא שבועה	לח
שטר שנודע שנקנסה מפלתו וכיצ	טל
עיש' מתוך לחור	מ

ע"ע הנז'	מה
ע"ע הנז'	מה
פס"ר מן ת"ור פ' אם יע"ה ע"ע הנז'	מכ
שיעור המקום	מח
שיכוכין שעבר זמן ושעין שהיה לנוש	מג
מה שנהגו לעשות קטורת על המילה	מד
נהגו להשכיב היסת אפי' לע"ומ	מה
נשבע שלא יש אשה לחרת על אשתו	מו
אשה שוחת כחולים לקוברה כמקום רגלו ונתחייב כעלה וקרוביה סך מה	מז
תקנה שכתוב כה אם לא יאמנו פ' רוקח וימכור ה"ז נכלה	מח
הכין לקרובתו נדוניה ותורע לו לכל	מט
המולך כטבסיסי ת"ח	נ
המקדיש בחברת גמי"ח	נא
המנהג לקרוע על המת קלמיזא רוקא	נא
דבר שהקירו פסוט אין להחמיר לפני גדול ממנו	נא
קרס חולה שלמ"ל הרופא הקנהו שיש לאשה	נא
האומר כשבועתו כמו שהקב"ה לאמת	נא
נשבע ואמר שלא יקירנו שלא מרע"ה	נא
מוכר טריפה מטוס תומרת דינו כדבר לאיסור	נא
משכן כיצד ודר כה	נא
שטרי יתומים לאחר שגבלו	נו
מנהג העולם שלא משכן וכנו שוכר	נב
הכניס לחביתו לפרוע קודם הזמן אכ"ר שנשבע לזמן	נג
ת' מהשות' שהוסיף לכיס השות' כריות לאחר	נד

אבן העזר

על ענין קידושין	נה
הסכמת ת"ור ווקרקן ע"ע הנז'	נו
ע"ע הנז'	נו
קדם יתומה מלב ע"י אמה ואחיה	נח
מת הלרוש וחזרו היורשים לקבל שכלוטת	נט
נשבע לגרש אשתו ת' ע"ד אשתו הכ'	ס
ע"ע קידושין	סא
פנויה מעוברת ואמרה מאיש פ'	סב
ע"ע קידושין	סג
ע"ע הנזכר	סד
הכא על פ' לגנ מבירו	סה
ערי כיעור אם מפסיד כתובתה	סו
המקדש תוך ל"כ יום	סו
ע"ע קידושין שהכמין לת העדים	סח
יכמה חשודה בימי כעלה אם מהיכמת	סט
מכר קרקע לעלות לג"י והקנה לה ת"ל לוגדר ליה	ע
לאמת שילדה ואמר כעלה שהיו ממנו	עא
הסכמת הלשה על מכר כעלה	עב
מי שמקל נדוניות בשכיל תוכו	עג

יכמה שהכיתה עדים שנטמאת עם היכם כחוי כעלה ער
כהן שהיה נשוי עם זונה וחת"כ נודע שערי קידושין פקולים מ"הת עה
שם נכתב כגט כזמה כזי"ן עו
חרוש שרצה לקחת מעות הנדוניית ולעשות לה כתובה מעכשיו עז
שם יכולין בני המשפחה לקחת הכניס מעוש פנס עח
שאם שלוחה בחולה ככר נדפס סי' ע"ז עט
נתחייב במזונות כתו וסיתה מארמת בשכר פ
ירושת הבנות שיכין נשואות (וכבר כלו הדברים כתורת כח"כ בספר התקנות) פא
טבע כמים שאל"ם ואשתו מעוברת פב
שים ג' ממרינה לחרת ונשא שאם ממרינתו פג
שדך כתו והתנה לו חצי על הנדוניית פד
יכמה שמתה והיורשים קבעו כתובת ג' מתיכם פה
רלוכן שהי"ל כ' נשים וסיו קנויים כוניהם פו
קטנה שהשיאה לכיה ומרדה פז
הי"ל כתובת קלסטיליה ואח"כ נתחייב לה בשטר פח
מת קוד יב"ח לניסואיו פט
רצה לקחת שאם לחרת בשביל שכת צ
חתן שמת יום חופתו קודם היקור צא
שנהגים מנהג קלסטיליה שם יכולין לכתוב כרת צה
טען על שאתו שהיה רשוים לשים צו
נתן לו זוז להחליפו ובחזרתו ג"ל לקידושי כחך צז
כתובת יכמה ע"ת כעלה הג' צח
המגרש אשתו לרצונו ושלם כתובתה במושלם צט
מת וסניח כ' נשים ק
רצה לעלות לג"י ואשתו היתה רוצה קא
יכמה לפני יתין והגדול רחוק קב
רלוכן שדך וחזר בו מפני כבוד משפחה קג
ענין חלוקת היכמין קד
רלוכן קדם היכח ונתנה לו קרקע לדור בו דוקא קה
היכמין עדים וקדם ואחד היה פסול קו
פי' מ"ם הש"ס ע"ת דמ"ם ר"ח לשטריך ושהר וכו' קז
רלוכן וג' שדכו כיניהם וערבים כקום"ח קח
ענין ניסואין ע"י שלמידי קט
חרוסה בקידושין לזמן ועבר הזמן קי

חשן המשפט

רלוכן חייב לגבי וקבל עיש' ואבדו ערב א
נתחייב שט"ח ואח"כ אמר לטוס היתי כ
ר"ם עשו נע"ח כשבירות והיתה כית מושכרת נ
גרמא כנזיקין אי דאוריית או דרבנן ד
שם הלשה וכניס מכרה קרקע וקבלו לאחריות הקטנים ה
כני המומר שמת שם יורשים דודם ירושת הקבר ו
מ"ם הש"ס דבר קורה גוי יורש לאבי גוי שם
פלקטור הקדים ממון לקנות שחורה ונאבד ז
פלטורים שם הש"ס או ש"ח ח
ענין הנז' ט
מ"ם מרן סי' פ"ח אין חולקה כשטר חשיבה חודשה י
מ"ם מרן סי' פ"ז חולקה כמק' וע"ח מסיעו יא
שטר ריב הוגף על היקומים יב
מצרעת כשבירות שם היא שוחק כחצר יג
קנה עורות לשלחם ואיבדו לעצלו של יר"ח יד

שלח שחורה לג' והודיעו שהיא של לוי טו
חצר של שוח' ומכורר כ"ג קלקו וקורבן החצר של ג' טז
קלוח חצרו למשכנה לשכנה יז
הי"ל מטמון והוא שלל ושאם ג' סרסיות המטמון יח
הלי דקי"ל כריב כחוכח ופסק כחזרה יט
שמוכר לג' מן השוח' שלו שם
מחי' מהניא כשטרות וכשמירה שם
נתחייב למלכות ונתפסו כעדו קרוביו שם
נהגו היורדין להכשיר עדות כשים שם
מכר קרקע כשטעה ונתייקר שם
ר"ם נתנו פקדון כיד לוי שם
הלוה ממונו כממון חבירו והיה שלוחו שם
שוח' שהפקידו ולא היו שוין בקרן שם
חלק נכסיו ונשלחת לאשתו מעוכרת שם
ג"ל רשות להפקידו לאשת ולחת לכנו שם
עשה עסק כמקום ג' והשטר כמ"ח ך
הלוה מעות כעיר ג' ונתחייב כמ"ח שם
מכר שט"ח והלוה ענני כא
החולה מעותיו כידם לחר כב
קרקע שהחזיק בו וערערו היורשים כג
החייבים למלך שם השולחה לערך הממון או נפשות כד
לחר תנו מנה לכתי ושלחו לנרונייתה או יזר כה
בית שהיה משועבד ומכרוהו לאחר כו
לפוטרופוס שלקח מטלטלי לעצמו שם
שטר שכתוב בו לג' ובטלנו שובר ומחי' שם
כלו היורשים לגבות ולחר שפרע לאפוטרופוס שם
ר"ם יש להם חצר כשוח' ג' משכן החצר וג' מכר הכל כז
לאפוטרופוס שטען שהוא טועה כח
עדים לחרו כתי' זה ועדים לומרים לין זה הי' שם
נתחייב לפרוע שחורה פ' שהיה כזול שם
נלחנות על הפרעון וע"כ מניע השטר שם
לאפוטרופוס הודה שי"ל ממון יקומים שם
חרוסה הי"ל הקבעיתן מחרוס ומת ורודה עכבה שם
רלוכן חויב לשמעון כשטר ומת ותפס שמעון מן תחת ידו שם
לאפוטרופוס שהרויח כממון יקומים שם מוקר
מכר חצן ולחר פ' נתן לי כ"וכ כט
החליף כיתו עם כית הגוי ועשן שהי"ל חזקה שם
לאפוטרופוס לקח שחורה לעצמו ושלחה למ"ח ל
שטר משכונה של יקומים ועשן יורש הלוה שנתן כטחון לא
כשור ופשוט שכתו לרין לאחרי מות לכיהם לב
שטר יתן לג
שטר פשר מעשה לפי' שם יקברו שעריון יש כ"וכ לד
דן לפני דיין ג' והכחים טענותיו לה
לחר המשכיר לשוכר לא מן הכית לו
החזקות שם יש לשם דין קרקע או טלטל לז
הודה על קרקע שהוא מוחזק כו שהיתו שלו לח
קנין לי"ך שכועה לי"ך טל
מנהג מכטל הלכה מ
טען הלויתיך ולישני יודע שם פרעתני מא
נילוי דעת נגד שט"ח מב
שטר מתנה לשתתו כדי שיעיד לשאת לחרת מג

היל תרעומת על שחורה שצלח לו וחת"ל
הניחה לחצבוני מד
היל תנור ורצה להוסיף קנור לחר מה
ג"ל חודית שנוח בעלה לתת כ"ו לרחובן מו
ג"ל תפסה מטלטלי כעד חובה חון מכתובתה מז
מכתרת שסור"קלק שם ים כה לונלה מח
לחים שחלקו והיה כהם ככור ולקח חלק כחלק
ונשאר מקום מט
רחובן חייב למלך וסדרו נכסיו למלכות
וכתובת משכונה נ
ג' מן הלחים מכר קרקע מוריפס והוריפס
ערערו נא
שם יכול לגבות המלוה כתוך שכבר ילא ממנו
טופס נא
חוב המשכונה שם חוא לתקנת הלוה או המלוה נב
מוכר שטרו שם ים כו דינא דר"מ נד
קבע פקדונו והסיבו שהוא ממושכן כידו נה
שטר כע"ג והלה טוען פרעתי נה
מחלה כתובתה וטענה לנוסה לינה נה
שם ים לתמלוגות שהוא משקר מפייסין כע"ד נה
כתובות הנעשות כעג"ג נה
לפוטרופוס שמינהו לכי יקומים נה
הלמין לוה למלוה פא
היל סינורטא על הספינה ועמדו לנשוח והרגו נה
שטר שכתוב כו קדוב לג' לעפים נה
הרשאה כעג"ג נה
חוחזק כפרן ע"י כתי' נה
ר"ם שלמרו לא חוסיפו על הקרקור ג
שם יכול להיות הממשכן מכרה לאחר נא
שם הלוה הממשכן מכרה לאחר נה
קנה כהמה ונמלטה חולה נכ
טענת נוי נגד ישראל נג
לשם שילרה ומתה חולר קוך ל' נר
שטר מתנה של"ך כעג"ג נה
שיש קובעו וא"ל הניחהו וקח ממה שתה חייב לי נה
כתגלה שכרוו ואחר כך לוה נה
שלקה הלשם על משכונה ולא שלקה כמכר נה
מלוה על משכון לינו משמט נה
פרוזבול היל ואכר נה
מכרו כמה שמטות וכתב פרוזבול כאחרונה נה
קנו מן השלל חפני ישראל נה
לוה מעות על משכון וא"ל שהוא של כני נה
שטר ערכאות כשהם שם על גופו או ממונו נה
שטר שכתוב כו שכל ערכאות הולכה וחזרה נה
ר"ם הלוה לנוי והשטר כשם רחובן נה
שטר שכתוב כו כפנינו לום ר' לע' וכו' נה
הגיע זמן ההטבה והקרקע מושכר נה
שטר משכונה ומכר קנה ממנו נה
כיצד נוכה מעות עיס' נה
שכירות משתלמת לכסוף נה
לשם ויתמי לי"ל דינא דר"מ נה
מכר לחכירו דכר לימור ומכרו לנוי נה
עכר יו"הכ על עדיס פסולים נה
מכר שחורה לרעתה לשלחה עם שפי' ג' נה
שלח לחכירו למכור לו שחורה כקומי' ומת נה
היל שחורה כקומי' ועכב הממון לעלו נה
שלח לו להלכים דמי שקורקו למר ושונה נה
כיצור תוס' חגיגה ד"כ ד"ה לא תהו כרחה נה
כיצור תוס' ע"ג דע"ז ד"ה ותוא שסיור נו
כיצור תוס' קידושין דמ"נ ד"ה מאי לימא נז

כתי' שנכנס ערב קבלן וחזר בו נח
חזן רין ממ"ש כפקדון נט
מכר שטרו והלוה הוליף שובר שפרע ק
הוליף שטרו וטען מכוזר בפנקס שחוץ פרוע קא
משכונא כי"הך לי כעוין העמדת שובר קב
משכן חלר והיא משועבדת ביר שדרים כה קג
שם מחי' מועיל בקרקע קד
הי"ל שט"ח נגר שמעון ומת שמעון קה
משכן כית ושתקלקל קו
שם קומי' חייבים ליפצע קז
כ"ק הבאים מעיר לאחרת שם חייבים כמקום קח
מ"ל כחיי מלוה ופטר נשבע מקורס קט
מת ונניח ככור וכתובת שמו קלסטיליא קי
כתב מתנה לבנותיו והיורשים רצו לבטל המתנה קיא
גוי שקנה חלר מיזרחל לותו המוכר קריס וקונה קיב
מתנת שכ"מ לריך מציאת חכם קיג
נהגו הלידנא להכשיר עדות נשים קיד
שובר ומשכיר שנפל חילוק ביניהם בסכום קטו
שפוטרופוס כתובים שטרות ע"ס קטז
יקום מכר קרקע של לבין ומת קודם ך' שנה קיז
רצה לפרוע בקרקע והמלוה לא רצה קיח
אין היורש נוכח כשטר כתובה ממשעבדי קיט
שטר מתנה שלא נכתב בה ס"ס תנאי קכ
מ"ם כח"מ סי' תמ"ג דכרי מור"ם ז"ל בסתמא קכא
כו כתב שניס ג"ל לשלם חלקו קכב
קנה קרקע ומחזיק ואח"כ נמלא שהיה משועבד קודם קכג
הי"ל שט"ח נגר מכירו ומחלו כלא קנין קכד
כ' לחים שחלקו שטרות בגורל וה' מכר שטרו למחצה קכה
עשה זיוף בכתף ומכרו ליזרחל ויזרחל לגוי קכו
שם המעניק זוכה בירושה קכז
קנה בית וכתב שטר מכר בעש"נ ונלכ"ע המוכר קכח
כעורם עשוקים בחוקו ענין יכולים לחזור קכט
היורד לקרקע כתו' משכונא קל
שרית כי"הכ לא הטול התלמוד קלא
כי"הכ שנופף של יחיד יכול למכור השרית קלב
שם"ק קלג
כ' שמסרו לה' נעשו ער"ק ז"לו קלד
רחובן ערב שמעון לגוי ונתפס לצלם קלה
ר"ום שותפים במקום טרפ קלו
יבמת שלול שטענה על יבמה שהיו זן חותה וכו' קלז
שותפים בחלר ואחד היה מקיז דם וכו' וחב' מעכב קלח
רחובן השכיר כ' פרדים לשמעון והלך שמעון ונשרג ולא נודע קלט
תלמוד שלא נשבעה שבועת תלמוד קמ
כי"הכ שהיה לו' לחים וה' מהם היה ממלא מקום מכיהם קמא
שלח לחכירו פקקי"ט עם סחורה כלי פולסה קמב
ישרחל שמכר חלרו לגוי ונשתר לו חזקה קמג
קומיסריו שהלך לתלוח כמנהגו ופעם ה' מלא שנגנב קמד
שותפים שנתפרדו היה מלא לחיו וחם"כ קמה
רצה ה' לחזור קמו
רחובן מכר לשמעון קלח כחים בחלר שירש ממוריו והזכיר כח וזכות קמז
ה' שמכר חלקו בכי"הכ ונשתר מתכלל שם ר"ום היו שותפין ונפרדו והלך רחובן ונשתתף עם בני שמעון קמח
רחובן נתן חלרו לשתתו ושתתו נתנה חלרו לה' מכניה קמט
רחובן שמתה לשתו והיה מוכרח לחלוק עם שתים ושמה שי"ל חובות קנ
מי ששתק ולא תבע חזקתו ג"ם קנא
ר"ום ירשו חלר שניהם ומכרוה לגוי ונשתר החזקה להם קנב
ירשו שטרות מלויים ונשבעו לחלקם ע"פי הכרורים ככל כומ' קנג
מת ונניח ר' בנים ונטל הכבור חלקו וכ' לחים קטנים וכו' קנד
שמעון משכן כית לרחובן וחם"כ המור ה' מיורשי שמעון קנה
רחובן שכתו עליו גנבים ויפצעוהו הוא ותשתו וחשדו ויהודי ה' קנו
משכונא על חזקת חנות ה' שכתו גויס והוליכוהו משם קנז
שכר חנות כשוק התגריס לזמן וכשוף הזמן גזר המלך לנתק קנח
ם"מ לוה מח"מ לתת מתנה לזולת קנט
כתו של רחובן לווקס מחמת מיקס ליתן לחכים כ"וכ קס
שמשי כי"הכ שם יפרעו המסיס קסא
רחובן הי"ל עסקה משמעון והיה נותן נס לשתתו כמה להתפרנס ולחר זמן נפל וירוסס לשתה קסב
הולים על כתו שהיקה נשותה וכעלה לה רצה לפרוע קסג
שני שותפין שקנה לחד שחורה כלי ידיעת חכירו קסד
ר"ום שות' ולפי' מל"כ וככר היה לרחובן עיסקא כיד הזולת שם יחלוק הריוח קסה
שם לאו קסו
על ענין הנז' קסז
שם טוען וחוזר וטוען ע"ע שות' קסח
כ' שותפין שהיה ויכוח ביניהם על נכיה ה' קסט
היו כ' שותפין ולחר כך הוסיפו שותפין כ' לחרים קע
כ' שות' וטען הה' מכח כתי' שנתכטלה השות' ונשתר קומי' קעא
ענין שות' של כ' קהלות ע"ע המסיס קעב
כ' שותפין שחמרו לפני כרי"ץ רצוני לחלוק והתחילו קעג
שותף שהלך ע"ע עצמו שם רשתי לחכות הריוח שהרויחו השות' כחותו זמן קעד
ענין כתובה קעה
שטר שנפל ליתרע קעו
תלוה מוקדם ומחוחר קעז
שם כע"ח חוזר ועורף מלקוחות קעח
ענין נדוניית קעט

שטר עיסקא קסה
מנהג בתוכת משטר קסו
נתפס על חבירו אם חבירו חייב לשלם קסז
שטר מכור קסח
מכירה בשטר הטבה קסט
לפוטרופוס שעשה משכונה קע
לא ידענא אם היא פשיעותא קעא
חבר המסוכה לחברת וסגר בשות' קעב
מזקה על פריעת חוב חבירו קעג
שטר פשרה קעד
קנייה בלא קנין ובלא משיכה קעה
שנים שנתפשו בחבר לפרוע שך מה ולחבר חין לו לשלם קעו
שהיית הבטחון קעז
לפוטרופוס קעח
חזקה בחבר
המוכר היה חוא רשאי להשכירה לחבר קעט
תנאי כדונויה קפ
המוכר חצר שלא ילא למלחכה קפא
שלמנה שעשו לה משכונה קפב
דין קדימה בשטר קפג
לחריות ממשכן היה לחבירו קפד
לפוטרופוס שעשה משכונה קפה
מכירת שט"ח קפו
המוכר בטענת חוס קפז
קדימה בשטר קפח
נאמנות בשטר עשוי על הגלב"ע קפט
שוקף שחלה נוטל חלקו בריוח קצ
משכונה בחבר שיש בו חיוב הנגדיים על מי מוטל לפרוע חלב,זה קצא
חומר שזכה ביהדיוקו קצב
משכונה דשורה קצג
שטר משכונה קצד
זכייה בקרקע קצה
חלוקה שחורה בהקפה וגוי נכנס ערב בעדו קצו

ת"ו של ב"ע

MTA KÖNYVTÁRA

B 371. I.

ספר
כרם
חמד
ח"א
ש"ת
341